

Risale-i Nur Külliyyatı Müellifi

Bediüzzaman

Said

Nursî

Hayatı-Mesleği

Tercüme-i Hâli

İstanbul - 2014

TARİHÇE-İ HAYAT

Copyright © Şahdamar Yayınları, 2014

Bu eserin tüm yayın hakları Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'ne aittir.

Eserde yer alan metin ve resimlerin, Işık Yayıncılık Ticaret A.Ş.'nin önceden yazılı izni olmaksızın, elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayımlanması ve depolanması yasaktır.

ISBN

978-605-5119-62-1

Yayın Numarası

197

Basım Yeri ve Yılı

Çağlayan A.Ş.

TS EN ISO 9001:2008

Ser No: 300-01

Sarıçay Yolu Üzeri No: 7 Gaziemir / İZMİR

Tel: (0232) 274 22 15

Haziran 2014

Genel Dağıtım

Gökkuşaklı Pazarlama ve Dağıtım

Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31

Tek-Er İş Merkezi Mahmutbey/İSTANBUL

Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Şahdamar Yayınları

Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1

34696 Üsküdar / İSTANBUL

Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78

www.sahdamaryayinlari.com

İçindekiler

Takdim.....	3
Önsöz.....	5
Giriş.....	20
İlk Hayatı	29
Barla Hayatı.....	143
Eskişehir Hayatı	209
Kastamonu Hayatı.....	273
Denizli Hayatı.....	387
Emirdağ Hayatı.....	443
Afyon Hayatı.....	527
Isparta Hayatı.....	597
Bediüzzaman ve Risale-i Nur	663
Risale-i Nur ve Hariç Memleketler.....	699

Tarihçe-i Hayat

Takdim

Elinizdeki Tarihçe-i Hayat, 1958’de hazırlanarak Üstad Bediüzzaman Said Nursî’nin nazarından geçmiş, “Şahsıma ait bahislerden ziyade hizmet-i Kur’âniye’ye müteallik kısımlar neşredilmeli” diyen Üstad’ın tashih ettiği şekilde neşredilmiştir. Eserin içinde münderiç “Âyetü’l-Kübrâ” ve “Münâcât” gibi risalelerin ilâvesini ise Bediüzzaman Hazretleri bizzat tensib etmiş ve Risale-i Nur Külliyyat’ından mâdud bu eser için “Yirmi mecmua kadar ehemmiyeti var” diyerek tavsiyede bulunmuştur.

Bu itibarla, Tarihçe-i Hayat’ta muhterem müellifin son iki senelik hayatı ve dar-ı bekâya irtihalleri bulunmamaktadır.

Bediüzzaman Hazretleri, 23 Mart 1960’ta, Ramazan’ın yirmi beşinci günü Urfa’da âlem-i fâniden âlem-i bâkiye irtihal etti. Cenaze namazı, kardeşi Abdülmecid Efendi ile Türkiye’nin dört bucağından gelebilen talebeleri, dostları ve Urfa halkı tarafından eda edildi. Üç ayı mütecaviz bir zaman sonra 27 Mayıs idaresi tarafından mezarı yıkılarak mübarek na’sı meçhul bir yere nakledildi.

Bediüzzaman Said Nursî’nin vefatında, tereke hâkimi tarafından tesbit edilen saat, cübbe gibi 200-300 lira tutan eşyası, onun aleyhindeki ithamlara en güzel cevabı teşkil etmiştir. Ömrü boyunca mal mülk sahibi olmamış bu büyük zâtın hayatı gibi mematı dahi, onun yegâne gayesinin rızâ-yı ilâhiye erişmek ve bu vatan evlâdının imanına hizmet etmekten ibaret olduğunu, bazı garazkârların itham ettikleri gibi dünyevî bir menfaat veya siyasî bir gaye peşinde koşmadığını, ehl-i insafa isbat etmiştir.

Geçen zaman içinde şu hakikat alenî ve pek aşikâr göründü ki: Kur’ân-ı Hakîm’in, asrımızın fehmine bir dersi olan Risale-i Nur Külliyyatı, dahil ve hariçte fevkalâde inkişaf ve hizmete medardır. Bu sûretle Tarihçe-i Hayat’a dercedilen muhterem Üstad’ın yazı, mektup ve müdafaalarındaki ifade ve beyanlarının tahakkuk ve tezahür etmiş olması, ehemmiyetle kayda değer bir hâdisedir. Çünkü bu hâdise, Bediüzzaman’ın Kur’ân hâdimi ve iman-ı tahkiki muallimi olarak yaşadığını göstermektedir. Yeni yetişen nesil, iman ve Kur’ân dersinde işte böyle bir muallime muhtaçtır. Bu ihtiyaç sebebiyledir ki bu

millet, bu memleket, bu zaman ve zemin Risale-i Nur hakikatine karşı lâkayt kalmamıştır.. kalamazdı da... Çünkü Bediüzzaman Hazretleri, asr-ı hâzırın ve gelecek nesillerin fitrî ihtiyacını ve zamanımızın iktizasını, tâ bir asır önce keşfetmişti.

Reis-i Cumhur’a ve Başvekil’e yazdığı son mektuplarından birisinde, vaktiyle şarkta kurulacak olan üniversite için görüşlerini şöyle açıklıyor ve bu üniversitenin lüzum ve ehemmiyetini dile getiriyordu:

“Felsefe fûnunu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakâikiyle tam müsâlâha etsin ve ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin.”

İşte Risale-i Nur hizmetinin ve dâvâsının özü ve ruhu budur.

Bediüzzaman Hazretleri böyle bir üniversiteyi, şimdi ciddî ve vahim bir hâl alan bir tehlikeye karşı bir tedbir olarak da düşünmüş, bu tehlikeye yirminci asrın başından itibaren dikkat çekmiştir. Bu tehlike; anarşi, komünizm ve menfî ırkçılık gibi tehlikelerdir. Bediüzzaman, Afrika’da Cami’ül-Ezher olduğu gibi Asya’da da, hususan İslâm âleminin merkezi durumunda olan şarkî Anadolu’da bir darülfünun, bir İslâm üniversitesinin açılması ile, İslâm milletleri arasına sokulacak ırkçılık fitnesine karşı durabileceğini ve hakikî milliyet olan İslâmiyet milliyeti çerçevesinde kardeşçe yaşamanın mümkün olabileceğini belirtmiştir.

Nitekim ırkçılık bugün bir problem halini almıştır. Millî birliğimizi tahribe müteveccih hücumlarda, yıkıcı ve bölücü cereyanlarda menfî ırkçılık fikrine daima bir tahrik unsuru olarak başvurulması, Bediüzzaman Hazretlerinin ısrarla dikkatleri menfî ırkçılık tehlikesine çekmek isteği içindeki mânâyı ortaya koymaktadır.

İrkçılık meselesinde olduğu gibi, daha birçok siyasî ve içtimaî meselelerde de Bediüzzaman Hazretlerinin koyduğu teşhis ve gösterdiği çareler günümüzde canlılığını korumakta, hatta zaman geçtikçe onun fikirlerinin değeri daha iyi anlaşılmaktadır.^{1(*)}

Hazret-i Üstad’ın hizmetinde bulunan talebeleri

¹ (*) Bu Tarihçe-i Hayat’a Hazret-i Üstad’ın son hayatında “Reis-i Cumhur’a ve Başvekil’e” diye yazdığı mektubu ile vefatından az önce talebelerine yazdığı son vasiyetnamesini de ilâve edip neşrediyoruz.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

Önsöz

[Bu önsöz Medine-i Münevvere’de bulunan mühim bir âlim tarafından yazılmıştır.]

Büyük İkbâl’e ait olan Önsöz’de demiştim ki; “Büyüklerin tarih-i hayatları okunurken, ulvî menkıbeler söylenip aziz hâtıraları anılırken, insan başka bir âleme girdiğini hissediyor, gönlünü tertemiz sevgi hislerinin ulvî ateşi yakıyor ve ilâhî feyzi sarıyor. Tarih öyle büyük insanlar kaydeder ki, birçok büyükler onlara nisbetle küçük kalır.”

Tarihe şerefler veren erler anılırken,
Yükselmede ruh, en geniş âlemlere yerden.
Bin rayihanın feyzi sarar ruhu derinden,
Geçmiş gibi cennetteki gül bahçelerinden...

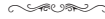
Bu derin hakikati, önsözü yazarken bütün azamet ve ihtişamıyla idrak etmiş bulunuyorum. Zira, aziz ve muhterem okuyucularımıza en derin bir ihlâs ve samimiyetle takdim ettiğimiz bu eser, hemen bir asra yaklaşan uzun ve bereketli ömrünün her safhası binlerle harikaya sahne olan gönüller fatihi büyük Üstad Bediüzzaman Said Nursî’ye, onun yüz otuz parçadan ibaret olan Risale-i Nur Külliyyatı’na ve ahlâk ve faziletleri, ihlâs ve samimiyetleri, iman ve irfanlarıyla hayatın her safhasında sadece bir ülkeye değil, bütün insanlık âlemine tertemiz örnekler vermekte devam eden Nur talebelerine aittir.

Bir kitabın mukaddimesini, o kitabın hülâsasını diye tarif ederler. Hâlbuki, her mevzuu müstakil bir esere sığmayacak kadar derin ve geniş olan bu muazzam kitabın muhteviyatını böyle birkaç sayfalık mukaddimeye sığdırmak kabil midir?

¹ Ancak O’ndan yardım dileriz.

Bugüne kadar âcizâne yazdığım manzum ve mensur yazılarımın hiçbirinde bu kadar acz ve hayret içerisinde kalmamıştım. Binâenaleyh, bu eseri derin bir zevk, ilâhî bir neşe ve coşkun bir heyecanla okuyacak olanlar, hayranlıkla görecekler ki; Bediüzzaman, çocukluğundan beri müstesna bir şekilde yetişen ve bütün ömrü boyunca ilâhî tecellilere mazhar olan bambaşka bir âlim ve mümtaz bir şahsiyettir.

Ben, bu büyük zâtı, eserlerini ve talebelerini inceden inceye tetkik edip de o nur âleminde hissen, fikren ve ruhen yaşadıktan sonra, büyük ve eski bir Arap şâirinin, bir beytiyle çok derin bir hakikati ifade ettiğini öğrendim: “Bütün âlemi bir şahsiyette toplamak Cenâb-ı Hakk’a zor gelmez!”

Gayesinin ulviyetinden, dâvâsının ihtişamından ve imanının azametinden feyiz ve ilham alan bu kutbun cazibesine takılanların adedi günden güne çoğalmaktadır. Akıllara hayret veren bu ulvî hâdis, münkirleri kahrettiği gibi müminleri de şâd ve mesrûr eylemekte devam edip gidiyor.

İmanlı gönüllerde mânevî bir râbîta hâlinde yaşayan bu ilâhî hâdiseyi büyük bir mücâhid, kalbleri vecd içinde bırakan bir üslûpla bakınız, nasıl ifade ediyor:

“Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan hâlinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu kara günlerde, onun yani Bediüzzaman’ın feyzini bir sır gibi kalbden kalbe, mukâvemeti imkânsız bir hamle hâlinde intikal eder görmekle teselli buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok kararan gecelerin sabahları pek yakın olur.”

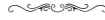
Evet, bir sır gibi kalbden kalbe, mukâvemeti imkânsız bir hâlde yayılıp dağılan bu nurun memleketin her köşesinde feyiz ve tesirini görenler, hayret ve dehşetler içinde sormaya başladılar: Şöhreti memleketimizin her tarafını kaplayan bu zât kimdir? Hayatı, eserleri, meslek ve meşrebi nedir? Tuttuğu yol bir tarikat mı, bir cemiyet mi, yoksa siyâsî bir teşekkül müdür?

Bununla da kalmadı, derhal gerek idarî ve gerek adlî çok mühim takipler ve pek ciddî tetkikler, uzun ve müselsel mahkemeler cereyan etti. Neticede, bu ilâhî tecellînin gönüller ülkesine kurulan bir “iman ve irfan müessesesi”nden başka bir şey olmadığı tahakkuk edince, adaletin ilâhî bir sûrette tecellîsi şu şekilde zuhur etti: “Bediüzzaman Said Nursî ve bütün Risale-i Nur eserlerinin beraati” kararı resmen ilân edildi. Ve artık *ruhun maddeye, hakkın bâtıla,*

nurun zulmete, imanın küfre her zaman galebe çalacağı, ezelden ebede değişmeyecek olan ilâhî kanunların başında gelen bir hakikat olduğu güneşler gibi belirdi.

Herhangi bir iklimde zuhur eden bir ıslahatçının mahiyet ve hakikatini, sadakat ve samimiyetini gösteren en gerçek mîyar; dâvâsını ilâna başladığı ilk günlerle, muzaffer olduğu son günler arasında ferdî ve içtimaî, uzvî ve ruhî hayatında vücûda gelen değişiklik farklarıdır, derler. Meselâ o adam ilk günlerde mütevazî, âlicenap, ferâgat ve mahviyetkâr.. hülâsa, bütün ahlâk ve fazilet bakımından cidden örnek olan gayet temiz ve son derece mümtaz bir şahsiyetti. Bakalım, cihadında muzaffer olup hislerde, emellerde, gönüllerde yer tuttuktan sonra, yine o eski temiz ve örnek hâlinde kalabilmiş mi? Yoksa, zafer neşesiyle, birçok büyük sanılan kimseler gibi yere göğe sığmaz mı olmuş?

İşte, büyük-küçük herhangi bir dâvâ ve gaye sahibinin mahiyet ve hakikatini, şahsiyet ve hüviyetini en hakikî çehresiyle aksettirecek olan en berrak ayna budur. Tarih boyunca bu müthiş imtihanı kazanmanın şaheser misalini, evvelâ peygamberler ve bilhassa Sultanu'l-enbiyâ (sallallâhu aleyhi ve sellem) Efendimiz, sonra onun halife ve sahabeleri ve daha sonra da onların nurlu yolunda yürüyen büyük zâtlar vermişlerdir.

Peygamber Efendimiz, şu **الْعُلَمَاءُ وَرِثَةُ الْأَنْبِيَاءِ**¹ yani: “Âlimler, peygamberlerin vârisleridirler.” hadis-i şerifleriyle âlim olmanın pek kolay bir şey olmadığını, i'câzkâr belâgatlarıyla beyan buyuruyorlar.

Zira, mademki bir âlim, peygamberlerin vârisidir; o hâlde, hak ve hakikatın tebliğ ve neşri hususunda, aynen onların tutmuş oldukları yolu takip etmesi lâzımdır. Her ne kadar bu yol, bütün dağ, taş, çamur, çakıl, uçurum; daha beteri takip, tevkif, muhakeme, hapis, zindan, sürgün, tecrid, zehirlenme, idam sehpaları ve daha akıl ve hayale gelmeyen nice bin zulüm ve işkencelerle dolu da olsa...

İşte Bediüzzaman, yarım asırdan fazla o mukaddes cihadı ile bütün ömrü boyunca bu çetin yolda yürüyen ve karşısına çıkan binlerle engeli bir yıldırım süratiyle aşan ve peygamberlerin vârisi olan bir âlim olduğunu amelî bir sûrette isbat eden bir zâttır.

¹ Tirmizî, *ilim* 19; Ebû Dâvûd, *ilim* 1; İbni Mâce, *mukaddime* 17; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 5/196.

Kendisinin ilmî, ahlâkî, edebî, birçok fazilet ve meziyetleri arasında, beni en çok meftun eden şey, onun, o dağlardan daha sağlam, denizlerden daha derin, semâlardan daha yüksek ve geniş olan imanıdır. Rabbim, o ne muazzam iman! O ne bitmez ve tükenmez sabır! O ne çelikten irade! Hayal ve hâtıralara ürpermeler veren bunca tazyik, tehdit, tâzib ve işkencelere rağmen; o ne eğilmez baş, ne boğulmaz ses ve nasıl kısılmaz nefestir!

Büyük İkbâl'in heyecanlı şiirlerinden aldığım coşkun bir ilham neşesiyle vaktiyle yazdığım "Mücâhid" unvanını taşıyan bir manzumede, aşağıdaki mısraları okuyanlardan, belki şâirâne bir mübalâğada bulunduğumu söyleyenler olmuştur. Lâkin şu mukaddimesini yazmakla şeref duyduğum şaheseri okuyanlar, vecd ile dolu bir hayranlıkla anlayacaklar ki Allah'ın ne kulları varmış! Eğer bir iman, kemâlini bulursa neler yapar ve ne harikalar doğurmuş!

Bir azm, eğer iman dolu bir kalbe girerse,
İnsan da o imandaki son sırâ ererse,

En azgın ölümler ona zincir vuramazlar,
Volkan gibi coşkun akıyor, durduramazlar!

Rabbimden iner azmine kuvvet veren ilham,
Peygamberi rüyada görür belki her akşam!

Hep nur onun iman dolu kalbindeki mihrap,
Kandil olamaz ufkuna dünyadaki mehtap!

Kar-kış demez, irkilmez, üzülmaz, acı duymaz;
Mevsim, bütün ömrünce ılık gölgeli bir yaz.

Cennetteki âlemleri dünyada görür de,
Mahvolma eğilmez sıra dağlar gibi derde!

En sarp uçurumlar gelip etrafını sarsa,
Ay batsa, güneş sönse, ufuklar da kararsa,

Gökler yıkılıp çökse, yolundan yine dönmez,
Ruhundaki imanla yanan meş'ale sönmez!

Kalbinde yanardağ gibi, iman ne mukaddes!
Vicdanına her an şunu haykırmada bir ses:

Ey yolcu, şafaklar sökecek, durma, ilerle,
Zulmetlere kan ağlatacak meşalelerle!

Yıldızlara bas, çık yüce âlemlere, yüksel!
İnsanlığı kurtarmaya cennetten inen el...

Sanki bu mısralar iman kahramanı, büyük mücâhid Bediüzzaman Hazretleri için yazılmış. Zira bu yüksek sıfatlar, hep onun sıfatlarıdır. Cenâb-ı Hak şu âyet-i kerîmede bakınız, mücâhidlere neler vaad ediyor:

وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِينَا لَنَهْدِيَنَّهُمْ سُبُلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ¹

Meâl-i şerifi: “Bizim uğrumuzda mücâhede edenlere mutlaka yollarımızı gösteririz. Ve hiç şüphe yok ki, Allah muhsinlerle –Allah’ı görür gibi ibadet eden mücâhidlerle– beraberdir.”

Demek ki, iman ve Kur’ân uğrunda candan ve cihandan geçen mücâhidlere büyük Allah, hakikat ve hidayet yollarını göstereceğini vaad buyuruyor. Hâşâ, Cenâb-ı Hak vaadinde hulf etmez! Yeter ki, bu azîm vaad-i ilâhîyi icap ettirecek şartlar tahakkuk etsin.

Bu âyet-i kerîme, Üstad’ın karakter ve şahsiyetini tahlil hususunda bize nurdan bir rehber oluyor ve o nurun billûr ışığı altında artık en ince çizgileri ve en hassas noktaları görüp sezebiliyoruz. Zira, mademki bir insan Cenâb-ı Hakk’ın hıfz ve himâyesinde bulunmak nimetine mazhar olmuştur; artık onun için korku, endişe, üzüntü, yılma, usanma vesâire gibi şeyler bahis mevzuu olamaz.

Allah’ın nuru ile nurlanan bir gönlün semâsını hangi bulutlar kaplayabilir! Her an huzur-u ilâhîde bulunmak bahtiyarlığına eren bir kulun ruhunu, hangi fânî emel ve arzular, hangi zavallı teveccüh ve iltifatlar ve hangi pespâye gaye ve ihtiraslar tatmin, teskin ve teselli edebilir!

Allah’tır onun yârı, mürebbîsi, velîsi,
Andıkça bütün nur oluyor duygusu, hissi.

Yükselmededir mârifet iklimine her an,
Bambaşka ufuklar açıyor ruhuna Kur’ân.

Kur’ân ona yâd ettiriyor “Bezm-i Elest”i.
Âşık, o tecellînin ezelden beri mesti.

¹ Ankebût sûresi, 29/69.

İşte Bediüzzaman, böyle harikalar harikası bir inâyete mazhar olan mübarek bir şahsiyettir. Ve bunun içindir ki zindanlar ona bir gülistan olmuş, oradan ebediyetlerin nurlu ufuklarını görür. İdam sehpaları, birer vaaz ve irşad kürsüsüdür; oradan insanlığa ulvî bir gaye uğrunda sabır ve sebat, meta-net ve celâdet dersleri verir. Hapishaneler birer Medrese-i Yusufiye'ye inkılâb eder, oraya girerken bir profesörün üniversiteye ders vermek için girdiği gibi girer. Zira oradakiler, onun feyiz ve irşadına muhtaç olan talebeleridir. Her gün birkaç vatandaşın imanını kurtarmak ve cânileri, melek gibi bir insan hâline getirmek onun için dünyalara değışilmez bir saadettir.

Böyle bir yüksek iman ve ihlâs şuuruna mâlik olan insan, hiç şüphesiz ki zaman ve mekân mefhumlarının fâniler üzerinde bıraktığı yaldızlı tesirleri, kesif madde âleminde bırakarak ruhu ile mâneviyat âleminin pırl pırl nur-lar saçan ufuklarına yükselmiş bir hâldedir. Büyük mutasavvıfların (*rahmetullâ-hi aleyhim*) “fenâ fillâh”, “bekâ billâh” diye tarif ve tavsif buyurdıkları yüksek mertebe, işte bu kudsi şerefe nâil olmaktır.

Evet, her müminin kendine mahsus bir huzur, huşû, tefeyyüz, tecerrüt ve istiğrak hâli vardır. Ve herkes iman ve irfanı, salâh ve takvâsı, feyiz ve mâneviyatı nisbetinde bu ilâhî hazdan feyizyâb olabilir. Lâkin bu güzel hâl, bu tatlı visal ve bu emsâlsiz haz, geçen âyet-i kerîmedeki ihsan erbabı olan o büyük mücahidlerde her zaman devam ediyor. Ve işte onlar, bu sebepten dolaydır ki Mevlâ'yı unutmak gafletine düşmüyorlar. Nefisleriyle arslanlar gibi bütün ömürleri boyunca çarpışıyorlar. Ve hayatlarının her lâhzası en yüksek terakki ve tekâmül hâtıraları kaydediyor. Ve bütün varlıkları o cemâl, kemâl ve celâl sıfatlarıyla muttasıf olan Rabbü'l-âlemîn'in rızasında erimiş bulunuyorlar.

Mevlâ, bizleri de o bahtiyarlar zümresine ilhak eylesin, âmîn...

Yukarıdaki sayfalarda büyük Üstad'ın dostlarını meftun ve hayran ettiği kadar da düşmanlarını dehşetler içerisinde bırakan azametli imanından bahsettik. Biraz da mümtaz şahsiyeti, nurdan bir hâle hâlinde sarmakta olan üstün meziyetlerinden, ahlâk ve kemâlâtından bahsedelim. Mâlûm ya, her şahsiyeti, muhtelif ve muayyen meziyetler çerçeveler. Binâenaleyh, Üstad'ın şahsiyetini tekvin eden başlıca sıfatlar şunlardır:

Ferâgati

Bir dâvâ sahibinin ve bilhassa ıslahatçının muvaffakiyet şartlarının en mühimmi ferâgattir. Zira gözler ve gönüller, bu mühim noktayı en ince bir hassasiyetle tetkik ve takibe meyyaldirler. Üstad'ın bütün hayatı ise baştan başa ferâgatin şaheser misalleriyle dolup taşmaktadır.

Allâme Şeyhülislâm Mustafa Sabri Efendi merhumdan ferâgate ait şöyle bir söz işitmişim: “İslâm bugün öyle mücâhidler ister ki dünyasını değil, âhîretini dahi feda etmeye hazır olacak!”

Büyük adamdan sâdır olan bu büyük sözü tamamen kavrayamadığım için, mutasavvıfların istiğrak hâllerinde söyledikleri esrarlı sözlere benzeterek, herkese söylememiş ve olur olmaz yerlerde de açmamışım. Vaktâ ki aynı sözü Bediüzzaman'ın ateşler saçan heyecanlı ifadelerinde de okuyunca anladım ki büyüklere göre ferâgatin ölçüsü de büyüyor...

Evet, İslâm için bu kadar acıklı bir ferâgate katlanmaya razı olan mücâhidleri, Erhamürrâhimîn olan Allahu Zülkerem Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri bırakır mı? O fedaî kulunu lütuf ve kereminden, inâyet ve merhametinden mahrum etmek, şânına –hâşâ– yakışır mı?

İşte Bediüzzaman, bu müstesna tecellînin en parlak misalidir. Bütün ömrü boyunca mücerred yaşadı. Dünyanın bütün meşrû lezzetlerinden tamamen mahrum kaldı. Bir yuva kurmak ve orada mesûd bir aile hayatı geçirmek sevdasına düşmeye vakit ve fırsat bulamadı. Fakat Cenâb-ı Hak, kendisine öyle şeyler ihsan etti ki, fânî kalemlerle tarif olunamayacak kadar muazzam ve muhteşemdir. Bugün, dünyada hangi bir aile reisi –mânen– Bediüzzaman Hazretleri kadar mesûddur? Hangi bir baba milyonlarla evlâda sahip olmuştur? Hem de nasıl evlâtlar! Ve hangi bir üstad, bu kadar talebe yetiştirebilmiştir?

Bu kudî ve ruhî râbita –biiznillâhi teâlâ– dünyalar durdukça duracak ve nurdan bir sel hâlinde ebediyetlere kadar akıp gidecektir. Çünkü bu ilâhî dâvâ, Kur'ân-ı Kerîm'in nur deryasında tebellür eden bir varlık olduğu gibi Kur'ân'dan doğmuş ve Kur'ân'la beraber yaşayacaktır...

Şefkat ve Merhameti

Büyük Üstad, hak ve hakikati tâ çocukluğunda bulmuştu. Kalbinin fer-yadını ve ruhunun münâcâtını dinlemek için mağaralara kapandığı günlerde

bile ibadet ve taatten, tefekkür ve murâkabelerden, feyiz ve huzur almanın zevkine ermiş olan bir “ârif-i billâh” idi.

Lâkin, karanlık gece dalgalarını andıran korkunç küfür ve ilhad kâbusunun Müslüman Dünyası’nı ve dolayısıyla memleketimizi kaplamak üzere olduğu o tehlikeli günlerde, yatağından fırlayan bir arslan gibi yanardağları andıran bir kükreyişle cihad meydanına atıldı. Bütün rahat ve huzurunu bu mukaddes dâvâyâ feda etti. Ve işte bu hikmete mebnidir ki; o günden beri her sözü bir dilim lâv, her fikri bir ateş parçası olmuş; düştüğü gönülleri yakıyor; hisleri, fikirleri alevlendiriyor...

Büyük Üstad’ın tam bir uzlet ve inzivâdan sonra tekrar irşad ve cemiyet hayatına atılması, aynen İmam Gazâlî’nin hayatında geçirmiş olduğu o mühim ve tarihî merhaleye benzemektedir. Demek ki Cenâb-ı Hak, büyük müرشidler böyle bir müddet inzivâda terbiye, tasfiye ve tezkiye ettikten sonra tenvir ve irşad vazifesiyle mükellef kılıyor. Ve bu sebeptir ki bir mâ-yı mukattardan daha temiz ve berrak olan yüreklerinden kopup gelen nefesler, kalblere akseder etmez bambaşka tesirler icra ediyor. Arz ettiğim gibi İmam Gazâlî’nin bundan dokuz yüz sene evvel ahlâk ve fazilet sahasında yapmış olduğu fütuhâtı bu asırda Bediüzzaman, iman ve ihlâs vâdisinde başarmıştır.

Evet, Hazreti Üstad’ı bu müthiş cihad meydanlarına sevk eden, hep bu eşsiz şefkat ve merhameti olmuştur. Ve bunu bizzat kendisinden dinleyelim:

“Bana, ‘Sen şuna buna niçin sataştın?’ diyorlar. Farkında değilim; karşımda müthiş bir yangın var, alevleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda birisi beni kösteklemek istemiş de ayağım ona çarpmış, ne ehemmiyeti var! O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!..”

İstîğnâsı

Üstad’ın hayatı boyunca cemiyetimizin her tabakasına vermekte olduğu binlerle istîğnâ örnekleri, dillere destan olmuş bir ulviyeti hâizdir. Mâsivâdan tam manasıyla istîğnâ ederek, uzvî ve ruhî bütün varlığı ile Rabbü’l-âlemîn’in bitmez ve tükenmez hazinesine dayanmayı, müddet-i hayatında bir itiyad değil; âdeti bir mezhep, meşrep ve meslek olarak kabul etmiştir. Ve bunda da ne pahasına olursa olsun sebat eylemekte hâlâ devam etmektedir. İşin orijinal tarafı; bu meslek, kendi şahsına münhasır kalmamış, talebelerine de kudsî bir

mefkûre hâlinde intikal etmiştir. Nur deryasında yıkanmak şerefine mazhar olan bir Nur talebesinin istiğnâsına hayran olmamak kabil değildir!

Bakınız, Üstad, Mektubat unvanını taşıyan şaheserin İkinci Mektub’unda bu mühim noktayı altı vecih ile ne kadar asil bir iman ve irfan şuuruyla izah eder:

“Birincisi: Ehl-i dalâlet, ehl-i ilmi, ilmi vasıta-yı cer etmekle itham ediyorlar. ‘İlmi ve dini kendilerine medar-ı maîşet yapıyorlar.’ deyip insafsızcasına onlara hücum ediyorlar. Binaenaleyh bunları fiilen tekzip lâzımdır.

İkincisi: Neşr-i hak için enbiyâyâ ittibâ etmekle mükellefiz. Kur’ân-ı Hakîm’de hakkı neşredenler, **إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ.. إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى اللَّهِ**¹ diyerek insanlardan istiğnâ göstermişler.”

İşte Risale-i Nur Külliyyatı’nın mazhar olduğu ilâhî fütuhât, hep bu enbiyâ mesleğinde sebat kahramanlığının şaheser misali ve harikulâde neticesidir. Ve bu sayede Üstad, izzet-i ilmiyesini cihan-kıymet bir elmas gibi muhafaza eylemiştir.

Artık herkesin uğrunda esir olduğu maaş, rütbe, servet ve daha nice bin şahsî ve maddî menfaatlerle asla alâkası olmayan bir insan, nasıl olur da gönüller fatihi olmaz! İmanlı gönüller, nasıl onun feyiz ve nuruyla dolmaz!

İktisatçılığı

İktisat, bundan evvel bahsettiğimiz “istiğnâ”nın tefsir ve izahından başka bir şey değildir. Zaten iktisat sarayına girebilmek için, evvelâ istiğnâ denilen kapıdan girmek lâzımdır. Bu sebeple iktisatla istiğnâ, lâzımla melzum kabîlindendir.

Üstad gibi istiğnâ hususunda peygamberleri kendine örnek kabul eden bir mücahidin iktisatçılığı, kendiliğinden husule gelecek kadar tabîî bir haslet hâlini alır. Ve artık ona günde bir tas çorba, bir bardak su ve bir parça ekmek kâfi gelebilir. Zira bu büyük insan, büyük ve munsif Fransız şâiri Lamartine’in dediği gibi: “Yemek için yaşamıyor, belki yaşamak için yiyor.”

Üstad’ın meşrep ve mesleğini tamamen anladıktan sonra, artık onun yüksek iktisatçılığını böyle yemek içmek gibi basit şeylerle mukayese etmeyi çok görüyorum. Zira bu büyük insanın yüksek iktisatçılığını mânevî sahalarda

¹ “Benim mükâfatım ancak Allah’a aittir.” (Yûnus sûresi, 10/72; Hûd sûresi, 11/29, 51; ...).

tatbik etmek ve maddî olmayan ölçülerle ölçmek lâzım gelir. Meselâ Üstad bu yüksek iktisatçılık kudretini sırf yemek, içmek, giymek gibi basit şeylerle değil; bilâkis fikir, zihin, istidat, kabiliyet, vakit, zaman, nefis ve nefes gibi mânevî ve mücerred kıymetlerin israf ve heder edilmemesiyle ölçen bir dâhidir. Ve bütün ömrü boyunca bir karakter hâlinde takip ettiği bu titiz muhasebe ve murakebe usûlünü, bütün talebelerine de telkin etmiştir. Binâenaleyh bir Nur talebesine olur olmaz eseri okutturmak ve her sözü dinlettirmek kolay bir şey değildir. Zira onun gönlünün mihrak noktasında yazılı olan şu “Dikkat!” kelimesi, en hassas bir kontrol vazifesi görmektedir.

İşte Bediüzzaman, kudretli bir ıslahatçı ve harikalar harikası bir pedagog (mürebbi) olduğunu, yetiştirdiği tertemiz nesille fiilen isbat etmiş ve iktisat tarihine nurdan pırıltılarla yazılan bir atlas sayfa daha ilâve eden bir nâdire-i fitrattır.

Tevazu ve Mahviyetkârlığı

Nur Risaleleri’nin bu kadar harikulâde bir şekilde cihana yayılmasında bu iki hasletin çok faydası olmuş ve pek derin tesirleri görülmüştür. Çünkü Üstad, sohbet ve teliflerinde kendine bir “kutbü’l-ârifin” ve bir “gavsü’l-vâsılın” süsü vermediği için gönüller ona pek çabuk ısınmış, onu tertemiz bir samimi-yetle sevmiş ve derhal ulvî gayesini benimsemiştir.

Meselâ ahlâk ve fazilete, hikmet ve ibrete ait olan birçok sohbet ve telkinlerini, doğrudan doğruya nefesine tevcih eder. Keskin ve âteşin hitabelerinin ilk ve yegâne muhatabı, öz nefsidir. Oradan –merkezden muhite yayılırcasına– bütün nur ve sürûra, saadet ve huzura müştâk olan gönüllere yayılır.

Üstad, hususi hayatında gayet halim-selim ve son derece mütevazidir. Bir ferdi değil, hiçbir zerreyi incitmemek için âzamî fedakârlıklar gösterir. Sayısız zahmet ve meşakkatlere, ızdırıp ve mahrumiyetlere katlanır; fakat imanına, Kur’ân’ına dokunulmamak şartıyla!..

Artık o zaman bakmışsınız ki; o sâkin deniz, dalgaları semâlara yükselen bir tufan, sahillere heybet ve dehşet saçan bir umman kesilmiştir. Çünkü o, Kur’ân-ı Kerîm’in sâdik hizmetkârı ve iman hudutlarını bekleyen kahraman ve fedâî bir neferidir. Kendisi bu hakikati veciz bir cümleyle şu şekilde ifade eder:

“Bir nefer nöbette iken başkumandan da gelse silâhını bırakmayacak. Ben de Kur’ân’ın bir hizmetkârı ve bir neferiyim. Vazife başındayken karşıma kim çıkarsa çıksın ‘hak budur’ derim başımı eğmem!..”

Vazife başında ve cihad meydanındayken şu mısralar lisân-ı hâlidir:

Şahlanan bir ata benzer, kırarım kanlı gemi,
Sinsi düşmanlara, hâşâ, satamam benliğimi!

Benliğimden uzak olmaktır esaret bence,
Böyle bir zillete düşmek ne hazin işkence!

Ebedî vuslatın aşkıyla geçer her ânım,
Dest-i kudretle yapılmış kaledir imanım.

Bu mukaddes emelimden ne kadar dilşâdım,
Görmek ister beni cennette şehid ecdadım.

Ruhum oldukça müebbed, ebedîdir ömrüm,
En büyük vuslata, Allah'a çıkan yoldur ölüm.

Kitaba girmezden evvel Üstad'ı ilmî, fikrî, tasavvufî ve edebî cepheleriyle de mütâlaa etmek isterdim. Fakat çok derin ve pek şümûllü olan bu mevzulaların birkaç sayfayla hülâsa edilemeyeceğini kat'î bir sûrette idrak ettikten sonra, artık adı geçen mevzulara birkaç cümleyle temas etmeyi münasip gördüm.

Rabbim imkânlar lutfederse, bu derin mevzuları, Risale-i Nur Külliyyatı ve Nur talebeleri ile birlikte, büyük ve müstakil bir eserle, tahlilî bir sûrette tetkik ve mütâlaa etmeyi bütün ruhumla arzu ediyorum. Bu hususta, büyük Üstadımız'ın ve aziz kardeşlerimin kıymetli dualarını niyaz eylerim!

Üstadın İlmî Cephesi

Merhum Ziya Paşa, şu:

“Âyinesi iştir kişinin, lâfa bakılmaz.
Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde.”

beyti ile nesilden nesile bir düstur hâlinde intikal edecek olan çok büyük bir hakikati ifade etmiştir.

Evet, Müslüman ırkımıza Risale-i Nur Külliyyatı gibi muazzam bir iman ve irfan kütüphanesini hediye eden, gönüller üzerinde mukaddes bir nur

müessesesi kuran mümtaz ve müstesna zâtın kudret-i ilmiyesi hakkında tafsi-lâta girmek, öğle vakti güneşi tarif etmek kadar fuzulî bir iştir.

Yalnız, yanık bir şâirimizin:

“Hüsn olur kim seyrederken ihtiyâr elden gider.”

dediği gibi, hayatının her lâhzasında ilâhî tecellilere mazhar bulunan bu mübarek zâtın ilim ve irfanından, ahlâk ve kemâlâtından bahsetmek, insana bambaşka bir zevk ve ilâhî bir haz veriyor. Bunun için sözü uzatmaktan kendimi alamıyorum.

Üstad, Risale-i Nur Külliyyatı’nda dinî, içtimaî, ahlâkî, edebî, hukukî, felsefî ve tasavvufî en mühim mevzulara temas etmiş ve hepsinde de harikulâde bir sûrette muvaffak olmuştur. İşin asıl hayret veren noktası, birçok ulemânın tehlikeli yollara saptıkları en çetin mevzuları gayet açık bir şekilde ve en kat’î bir sûrette hallettiği gibi en girdaplı derinliklerden Ehl-i Sünnet ve Cemaat’ın tuttuğu nurlu yolu takip ederek sahil-i selâmete çıkmış ve eserlerini okuyanları da öylece çıkarmıştır.

Bu sebeple Risale-i Nur Külliyyatı’nı aziz milletimizin her tabakasına kemâl-i emniyet ve samimiyetle takdim etmekle şeref duyuyoruz. Nur Risaleleri, Kur’ân-ı Kerîm’in nur deryasından alınan berrak katreler ve hidayet güneşinden süzülen billûr huzmelerdir. Binâenaleyh, her Müslüman’a düşen en mukaddes vazife, imanı kurtaracak olan bu nurlu eserlerin yayılmasına çalışmaktır. Zira, tarihte pek çok defalar görülmüştür ki bir eser; nice fertlerin, ailelerin, cemiyetlerin ve sayısız insan kitlelerinin hidayet ve saadetine sebep olmuştur. Ah, ne bahtiyardır o insan ki bir mümin kardeşinin imanının kurulmasına sebep olur!

Üstad’ın Fikrî Cephesi

Mâlûm ya her mütefekkirin kendine mahsus bir tefekkür sistemi, fikrî hayatında takip ettiği bir gayesi ve bütün gönlüyle bağlandığı bir ideali vardır. Ve onun tefekkür sisteminden, gaye ve idealinden bahsetmek için uzun mukaddimeler serdedilir. Fakat Bediüzzaman’ın tefekkür sistemi, gaye ve ideali, uzun mukaddimelerle filân yorulmaksızın, bir cümleyle hülâsa edilebilir:

Bütün semâvî kitapların ve bilumum peygamberlerin yegâne dâvâları olan “Hâlık-ı kâinat’ın ulûhiyet ve vahdâniyetini ilân” ve bu büyük dâvâyı da ilmî, mantıkî ve felsefî delillerle isbat eylemektir.

– O hâlde Üstad’ın mantık, felsefe ve müsbet ilimlerle de alâkası var?

– Evet, mantık ve felsefe Kur’ân’la barışıp hak ve hakikate hizmet ettikleri müddetçe Üstad en büyük mantıkçı ve en kudretli bir filozoftur. Mukaddes ve cihanşümûl dâvâsını isbat vâdisinde kullandığı en parlak delilleri ve en kat’î burhanları, Kur’ân-ı Kerîm’in “Allah kelâmı” olduğunu her gün bir kat daha isbat ve ilân eden “müsbet ilim” dir.

Zaten felsefe, aslında hikmet manasına geldikçe, Vâcibü’l-vücûd Tealâ ve Tekaddes Hazretleri’ni, Zât-ı Bârî’ sine lâıyk sıfatlarla isbata çalışan her eser en büyük hikmet ve o eserin sahibi de en büyük hakîmdir.

İşte Üstad, böyle ilmî bir yolu, yani Kur’ân-ı Kerîm’in nurlu yolunu takip ettiği için binlerle üniversitelinin imanını kurtarmak şerefine mazhar olmuştur. Hazretin bu hususta hâiz olduğu ilmî, edebî ve felsefî daha pek çok meziyetleri vardır. Fakat onları, eserlerinden misaller getirerek –inşâallah– müstakil bir eserde arz etmek emelindeyim. Ve minallâhi’t-tevfik!

Tasavvuf Cephesi

Nakşibendî meşâyihinden, her harekâtını Peygamber-i Zîşan Efendimiz Hazretleri’nin harekâtına tatbik etmeye çalışan ve büyük bir âlim olan bir zâta sordum:

– Efendi Hazretleri, ulemâ ile mutasavvife arasındaki gerginliğin sebebi nedir?

– Ulemâ, Resûl-i Ekrem Efendimiz’in ilmine, mutasavvıflar da ameline vâris olmuşlar. İşte bu sebepten dolayıdır ki, Fahr-i Cihan Efendimiz’in hem ilmine ve hem ameline vâris olan bir zâta ‘zülcenâheyn’, yani ‘iki kanatlı’ deniliyor. Binâenaleyh, tarikattan maksat, ruhsatlarla değil; azîmetlerle amel edip ahlâk-ı Peygamberî ile ahlâklanarak, bütün mânevî hastalıklardan temizlenip Cenâb-ı Hakk’ın rızasında fânî olmaktır. İşte bu ulvî dereceyi kazanan kimseler, şüpheşiz ki ehl-i hakikattirler. Yani, tarikattan maksut ve matlup olan gayeye ermişler demektir. Fakat bu yüksek mertebeyi kazanmak, her adama müyesser olamayacağı için, büyüklerimiz matlup olan hedefe kolaylıkla erebilmek için muayyen kâideler vaz’ eylemişlerdir. Hülâsa tarikat, şeriat dairesinin içinde bir dairedir. Tarikattan düşen şeriata düşer, fakat –maâzallah– şeriattan düşen ebedî hüsranda kalır.

Bu büyük zâtın beyanatına göre, Bediüzzaman'ın açtığı nur yolu ile, hakîkî ve şâibesiz tasavvuf arasında cevherî hiçbir ihtilâf yoktur. Her ikisi de rızâ-yı Bârî'ye ve binnetice cennet-i âlâyâ ve dîdar-ı Mevlâ'ya götüren yollardır.

Binâenaleyh, bu asıl gayeyi istihdaf eden herhangi mutasavvıf bir kardeşimizin, Risale-i Nur Külliyyatı'nı seve seve okumasına hiçbir mâni kalmadığı gibi; *bilâkis Risale-i Nur, tasavvuftaki "murâkabe" dairesini Kur'ân-ı Kerîm yoluyla genişleterek, ona bir de "tefekkür" vazifesini en mühim bir vird olarak ilâve etmiştir.*

Evet, insanın gözüne-gönlüne bambaşka ufuklar açan bu "tefekkür" sebebiyle, sadece kalbinin murâkabesiyle meşgul olan bir sâlik, kalbi ve bütün letâifiyle birlikte, zerrelere kürelere kadar bütün kâinatı azamet ve ihtişamıyla seyir ve temâşâ, murakabe ve müşâhede ederek, Cenâb-ı Hakk'ın o âlemlerde bin bir şekilde tecellî etmekte olan esmâ-yı hüsnâsını, sıfât-ı ulyâsını kemâl-i vecd ile görerek, artık sonsuz bir mâbedde olduğunu aynelyakîn, ilmelyakîn ve hakkalyakîn derecesinde hisseder. Çünkü içine girdiği mâbed öyle ulu bir mâbeddir ki; milyarlaraya sığmayan cemaatin hepsi aşk ve şevk, huşû ve istiğraklar içinde Hâlık'ını zikrediyor. Yanık, tatlı ve güzel lisanları; şive, nağme, ahenk ve besteleriyle bir ağızdan

سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ¹

diyorlar.

Risale-i Nur'un açtığı iman ve irfan ve Kur'ân yolunu takip eden, işte böyle muazzam ve muhteşem bir mâbede girer.. ve herkes de iman ve irfanı, feyiz ve ihlâsı nisbetinde feyiziâb olur.

Edebî Cephesi

Eskiden beri lafız ve mana, üslûp ve muhteva bakımından, edipler ve şâirler, mütefekkirler ve âlimler ikiye ayrılmışlardır. Bunlardan bazıları sadece üslûp ve ifadeye, vezin ve kâfiyeye kıymet vererek; manayı, ifadeye feda etmişlerdir ve bu hâl de kendini en çok şiirde gösterir. Diğer zümre ise en çok mana ve muhtevaya ehemmiyet vererek; özü, söze kurban etmemişlerdir.

¹ "Allah, her türlü noksandan münezzehtir. Bütün hamdler, övgüler Allah'adır. Allah'tan (celle celâlih) başka ilâh yoktur. Allah, büyüktür." (Buhârî, *teheccüd* 21; Ebû Dâvûd, *salât* 135; Nesâî, *iftitah* 32; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 4/353)

Artık Bediüzzaman gibi büyük bir mütefekkirin edebî cephesi, bu küçük mukaddime ile kolayca anlaşılır sanırım. Zira Üstad, o kıymetli ve bereketli ömrünü, kulaklarda kalacak olan sözlerin tanzim ve tertibiyle değil; bilakis kalblerde, ruhlarda, vicdan ve fikirlerde kudsî bir ideal hâlinde insanlıkla beraber yaşayacak olan din hissinin, iman şuurunun, ahlâk ve fazilet mefhumunun asırlara, nesillere telkiniyle meşgul olan bir dâhidir. Artık bu kadar ulvî bir gayenin tahakkuku için candan ve cihandan geçen bir mücâhid, pek tabiidir ki fânî şekillerle meşgul olamaz.

Bununla beraber Üstad zevk inceliği, gönül hassasiyeti, fikir derinliği ve hayal yüksekliği bakımından harikulâde denecek derecede edebî bir kudret ve melekeyi hâizdir. Ve bu sebeple üslûp ve ifadesi, mevzuya göre değişir. Meselâ ilmî ve felsefî mevzularda mantıkî ve riyâzî delillerle aklı ikna ederken gayet veciz terkipler kullanır. Fakat gönlü mest edip ruhu yükselteceği anlarda ifade o kadar berraklaşır ki tarif edilemez. Meselâ semâlardan, güneşlerden, yıldızlardan, mehtaplardan ve bilhassa bahar âleminde ve Cenâb-ı Hakk'ın o âlemlerde tecellî etmekte olan kudret ve azametini tasvir ederken üslûp o kadar latîf bir şekil alır ki; artık her teşbih, en tatlı renklerle çerçevenilmiş bir levhayı andırır.. ve her tasvir, harikalar harikası bir âlemi canlandırır.

İşte bu hikmete mebnidir ki; bir Nur talebesi, Risale-i Nur Külliyyatı'nı mü-tâlaasıyla –üniversitenin herhangi bir fakültesine mensup da olsa– hissen, fikren, ruhen, vicdanen ve hayalen tam manasıyla tatmin edilmiş oluyor. Nasıl tatmin edilmez ki; Risale-i Nur Külliyyatı, Kur'ân-ı Kerîm'in cihan-şümûl bahçesinden derilen bir gül demetidir. Binâenaleyh onda o mübarek ve ilâhî bahçenin nuru, havası, ziyası ve kokusu vardır.

Ruhun bu ihtiyacını söyler akan sular,
Kur'ân'a her zaman beşerin ihtiyacı var.

Ali Ulvi Kurucu

Giriş

Evvelâ şunu itiraf edelim ki; bu Tarihçe-i Hayat büyük Üstad'ın hayatını tam manasıyla ifade etmekten çok uzaktır. Pek çok noktalar kısa kesilmiştir.

Hem, onun şahsiyetine ait hususları aydınlatacak ve açacak mahiyetteki vak'a ve hâdiselerden bir çoğu zikredilmemiştir. Serd edilen fikir ve kanaatleri teyid eden vak'a ve hâdiseler pek çoktur. Bahsetmeyişimizin yegâne sebebi, kendisinin razı olmamasıdır.

Evveliden beri, hem sohbetlerinde, hem mektuplarında bu zamanın ce-maat zamanı olup, şahsî kemâlât ve meziyetlerin hizmet-i imaniyede şahs-ı mânevî kadar tesiri olmadığını zikretmesi; hem şahsından ziyade, Kur'ân-ı Hakîm'den nebean eden Risale-i Nur'a nazar edilmesini, bütün kıymet ve faziletin Risale-i Nur'da tecellî eden hakikat-i Kur'âniye'ye ait olduğunu defalarca ihtar etmesi ve kendisine ait böyle bir tarihçe-i hayat hazırlandığını duyduğu zaman, "Tafsilâta lüzum yok. Yalnız Risale-i Nur hizmetine dair bahisler yazılsın." diye haber göndermesi gibi sebeplere binaen, şahsına ait bahisler gayet kısa kesilmiştir.

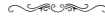
Üstad'ın hayatına temas eden ve daha ziyade hizmet-i Nuriye'ye ait mektuplar, müdafaalar, muhtelif zamanlara ait o zamandaki ahvâlini bir derece ifade eden makale ve hâtıralarını olduğu gibi koyduk. Bu sûretle, bu eser, istikbaldeki münevver Nur talebeleri için hakikî bir me'haz teşkil etmektedir. Muhterem edip ve muharrirler, bundan istifade ile inşaallah, daha mükemmel, daha hakikatli ve faydalı tarihçe-i hayatlar hazırlayacaklardır.

Şurasını da hatırlatmak isteriz ki bu eser, muhtelif meslek ve meşreplere mensup bulunan muharrirlerin indî mütâlaalarına, ve ediplerin yersiz mübalağalara kaçan kalemlerine havale edilerek sâfiyeti bozulmamıştır.

Hem yine itiraf edelim ki Risale-i Nur'un parlak ve nurlu vasfına ve Said Nursî'nin baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-i harika teşkil eden hayat ve ahlâkına lâıyk izah, ifade ve üslûp ile meydana çıkmadık. Bu zâtın ifâ ettiği binler küllî hizmetten bir tek hizmet, yaşadığı müteaddit zamanlardan tek bir zamanda gösterdiği kahramanlık ve harika şecaati, telif ettiği âsârından bir tek eseri dahi onun için muazzam bir tarihçe-i hayat hazırlanmasına sebep

olabilirken; binler ayrı ayrı seciye, ahlâk-ı âliye, hizmet-i Kur'âniye, şehâmet-i imaniye ile dolu ve yüz otuz kadar eserleriyle, değil bir kasaba, bir vilâyet, bir memlekette; belki milletler, devletler muvacehesinde âlem-i İslâm ve insaniyete şâmil ve müessir hizmet-i külliye ile mücehhez tarihçesi, elbette bu esere sığmaz ve sığışamadı.

Hem Üstad'ın mesleğini, meşrebini ve hususî ahvâlini, pek çok seciye ve hasletleri şahsında ve hizmetinde toplayan şahsiyetini tarif edemedik. Onun yaşadığı müteaddit hayat safhalarını yakından gören ve içinde bulunan talebe ve hizmetkârlarını birer birer dinlemek ve görüşmek lâzımdır ki, tarihçe-i hayatı bir derece mufassal hazırlanabilsin.

Bu eserin mütalâasıyla görülecek ki; bugün, yalnız Anadolu ve âlem-i İslâm için değil, bütün insanîyet için kayda değer büyük bir hakikat meydana çıkmıştır. Bu hakikat, umumun iştirakiyle külliyyet kesbederek, "Risale-i Nur Hizmet-i İmanîyesi" ve "Bediüzzaman ve Nur Talebeleri" diye adlandırılmaktadır. Bu hakikatin ve bu cereyanın neden ibaret bulunduğu, menşei, gaye ve ideali ne olduğu, halk tabakalarındaki tesiri, fert ve cemiyetin hayat-ı madîye ve mâneviyesine, istikbaldeki milletçe emniyet ve saadetimizin teminine ait tesiri, bu Tarihçe-i Hayat ile tebarüz etmektedir.

Netice itibarıyla, zehirlemekten zevk alan akrep misillü ve anarşist ruhlu olmayan her bir fert, bu dâvânın karşısında ancak sevinç duyar.

Belki bize şöyle bir suâl sorulabilir: "Acaba bu Tarihçe-i Hayat ile Said Nursî, beşerin efkârına insan üstü bir varlık olarak gösterilmek mi isteniyor?"

– Hayır!...

Dünyanın ve hayatın mahiyetini bilen insanlar için, muvakkat âlâyişin, şan ve şöretin hiçbir kıymeti yoktur. Hakikati müdrik bir insan, fânilerin sahte iltifatlarına kıymet vermez ve arkasına dönüp bakmaz. İşte, Said Nursî bu noktadan da mânevî büyük bir kahramandır. Hayatı, insanı hayrette bırakan çeşitli kahramanlıklarla dolu olmakla beraber; hakta, hak yolunda fâni olup, şahsından ferâgat etmede de mümtaz bir fedakâr olarak nazara çarpmaktadır. İlâhî bir inâyete mazhariyetle, dağ gibi engelleri aşmış, bu asrın yüzlerce menfî cereyanları karşısında kudsî dâvâsını çekinmeyerek ilân edip selâmete çıkarması, kendisinin şahsiyetinden tamamıyla ferâgat ettiğini, hak yolunda fedâi olduğunu göstermektedir.

Evet, Said Nursî şahsî dehâsıyla ve inâyet-i Hak'la insanlık âleminde yeni bir çığır açmıştır. Bu zat, bütün istidadını ve benliğini ezeli bir hakikate feda ederek, bütün zamanlarda hükümlan olan bu Kur'ânî hakikati dâvâ edinmiştir. Şahsında ve hizmetinde görünen bütün yüksek vasıf ve kemâlât, ancak kudsi dâvâsından aksetmektedir. Nasıl ki binler ayna ortasında bulunan bir lâmba; nûranî, ışığa mâlik olduğu için karşısındaki aynalar adedince külliyyet kesbeder ve o kadar kıymet alır; zira her bir aynada bir lâmba, ışığıyla beraber mevcuttur. Aynen öyle de, Bediüzzaman, şu kâinatın ve umum zamanların mânevî güneşi olan Kur'ân-ı Hakîm'e ve din-i mübin-i İslâm'ın mübelliği Hazreti Muhammed (*aleyhissalâtu vesselâm*)'a müteveccih olmuştur. Ve onların zıyasına mâkes Risale-i Nur'un zuhuruna, inkişafına vesile olduğu için, eserinden ışık alan, dâvâsından feyiz ve kuvvet alan yüz binler, hattâ milyonlarca insanın ayna-misal akıl, kalb ve ruhlarında mânen yaşamakta ve örnek bir insan, büyük bir mütefekkir olarak kabul ve yad edilmektedir.

İşte onu mânen yaşatan bu gibi kıymetlerdir. Dalâlet cereyanlarının karşısında ehl-i iman fedakârlarından büyük bir şahs-ı mânevî meydana çıkarak, muhkem bir sedd-i Kur'ânî ve imanî tesis edip müminlerin nokta-yı istinadı olmasıdır. İnandığı kudsi dâvâyı gösterdiği azim ve sebatla müminlerin kalblerini ihtizaza vererek, ruhlarda İslâmî aşk ve heyecanı uyandırmasıdır. Fânilere perestiş eden biçare insanlara bâki ve lâyemut bir hakikati gösterip nazarları oraya çevirmeye çalışmasıdır. Vazifesinin böyle ulviyetiyle beraber –fakat beşeriyet itibarıyla– ubûdiyet vazifesiyle de kendini herkesten ziyade kusurlu, noksan ve âciz gören ve öyle bilen, dergâh-ı rahmette acz ve fakr ile niyaz eden ve insanlığa rahmeti, saadeti talep eden bir abd-i azizdir, bir fakir-i müstağnidir. Evet O, “Bir kimsenin imanını kurtarırsam, o zaman bana cehennem dahi gül-gülistan olur.” demektedir. Nefsindeki enaniyet ve gurur putunu kırmakla kalmamış; âlemdeki tabiat-perestlerin putlarını dahi târûmâr etmek gibi bir vazife gördüğü, dost ve düşman, herkesin mâlûmu olmuştur.

İşte Bediüzzaman hakkında takdir ve tebriki ifade eden bütün yazılar bu mana içindir.

Bazı gazetelerin zaman zaman yaptıkları neşriyattan anlaşılıyor ki; din ve İslâmiyet düşmanları, ekseriya perde ardından bahaneler icad ederek dine saldırmaktadırlar. Doğrudan doğruya dinin ve İslâmiyet'in aleyhinde bulunmuyorlar; dine hizmet eden, bu uğurda türlü fedakârlıklara katlananları nazar-ı âmmeye kötölemek, halkın sevgisini çürütmek için hücumla geçiyorlar ta ki dine hizmet edenleri âtil vaziyete getirip dinî inkişafa mâni olsunlar;

imansızlığın, ahlâksızlığın revaç bulmasını temin etsinler. Demokrasi devrinde ve din hürriyetine müsaade edildiği bu zamanda böyle olursa, “Din zehirdir.” diye millet kürsüsünden ilânat yapıldığı bir devirde dindarlara, hususan İslâmî gelişme ve inkişafa hizmet edenlere nasıl davranıldığı kolayca anlaşılır.

Devr-i sâbıkta, Üstad ve Nur talebelerini mahkemeye sevk edenler arasında öyleleri çıkmış ki kanun perdesi altında menfî ideolojilerine, şahsî kin ve ihtiraslarına göre hareket etmişler; vazifelerinin icabını yapmaları lâzım gelirken, sanki vatan ve millet hainlerini yakalamış gibi çeşitli hakaret ve iftirlarla Bediüzzaman ve talebelerine hücum etmişler; mahkeme beraat vermişken, kanunu tatbik etmekle mükellef bazıları, Said Nursî için yakında idam edileceği şâyiasını etrafa yaymaktan sıkılmamışlardır. Biz, bu yazılarla onlar aleyhinde konuşmak değil, bir hakikati beyan etmek istiyoruz. Belki onlardan birçoğu bu hareketinde mâzurdur, mecburen yapmıştır. *Her ne olursa olsun, bu muameleler isbat ediyor ki, Bediüzzaman’ın muhakeme olunduğu, mahkemeye sevk edildiği tarihlerde gizli dinsizler, ifsat komiteleri faaliyette idiler. Mahkeme eliyle mahkûm edemedikleri ve dâvâsına mâni olamadıkları Said Nursî’ye, insafsızca iftiralarda, yalan propagandalar da bulunacaktılar ve bulundular. Bu elîm vaziyeti gören her insaf sahibi, onun müstakîm bir din adamı, hakikat adamı olduğunu söylemekten çekinmemiştir. Binaenaleyh, Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında tekrar ve ısrarla devam edegelen takdîr-kâr yazı ve takrizlerin neşredilmesinin bir mühim âmili de bu olsa gerektir ve tenkit edilmemelidir. Nazar-ı dikkatle bu zatı ve eserlerini temâşâ edenler, kemâl-i takdirle tebrik ve senâdan kendilerini alamamışlardır.*

Bilhassa mahkûm ettirilmek için sevk edildiği mahkemeler ve ehl-i vukuflar, eserlerini ve hayatını tetkikten sonra, eserlerinde görünen kemâlât ve güzelliği tasdik etmişlerdir. Şu hâlde, milletin en zeki ve ferasetli tabakasının, ehl-i akıl ve kalbin yarım asırdan beri devam edegelen ve gittikçe umumiyet kesbeden Said Nursî ve Risale-i Nur hakkındaki kanaat ve ifadeleri, gerçekten büyük bir hakikatin tezahürü olarak kabul edilmek icap eder.

Suâl: Madem Allah Alîmdir. O’nun bilmesi ve iltifatı kâfidir. Ehl-i kemâl büyük zatlar, daima kendilerini setretmişler. Hem bâki bir âlemde hakikatler bütün çıplaklığıyla ortaya döküleceğine göre, niçin Risale-i Nur’un meziyetleri, ilâhî inâyet ve ikramlar çoklukla zikredilmiş; Said

Nursî'nin hizmet-i Kur'âniye'si esnasında mazhar olduğu harika muvaffakiyet ve kemâlât beyan edilmiş ve bunlar niçin neşredilmiş; hattâ ilmî eserlerinin bir çoğunun arkasında bu nevi takrizler konulmuş?

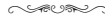
Cevap: Bu hususta mukni cevaplar bazı mektuplarda vardır. Bir hülâsası şudur:

Bediüzzaman'ın Risale-i Nur'un neşriyle hizmeti, doğrudan doğruya Kur'ân hesabınadır. İman hakikatlerinin neşri, müslümanların imanlarının takviyesi, kuvvetlenmesi, dolayısıyla İslâm dininin teâlî etmesi, din düşmanlarının müfsit hücumlarının def edilmesi ve İslâm dininin insanlar arasında maddî ve mânevî kemâlâtın zübde ve hülâsası olduğunu âleme ilân etmek ve herkese kanaat-i kat'îye vermek için zikredilmiştir. Yukarıda bahsedildiği gibi aleyhte olanlar öyle insafsızca hücumlarda bulunmuşlardır ki Said Nursî hadsiz muarızlara, çok kuvvetli ve kesretli düşmanlara karşı az, fakir ve zayıf olan Risale-i Nur talebelerine kuvve-i mâneviye, gaybî imdat, teşci, sebat ve metanet vermek için, Risale-i Nur hakkındaki ikram-ı ilâhî ve hizmetin makbuliyetine ait inâyet-i rabbâniyeyi zikretmiş; insafsız hücum ve asılsız iftiralara karşı mecburiyetle müdafaaya geçilmiştir.

Hem Tarihçe-i Hayat'a geçen bir mektubunda, Bediüzzaman:

"Ben itiraf ediyorum ki böyle makbul bir eserin mazharı olmaya hiçbir vecihle liyâkatım yoktur. Fakat çok ehemmiyetsiz bir çekirdekten koca dağ gibi bir ağacı halk etmek kudret-i ilâhiyenin şe'nindendir ve âdetidir ve azametinde delildir. Ben kasemle temin ederim ki, Risale-i Nur'u senâdan maksadım, Kur'ân'ın hakikatlerini ve imanın rükünlerini teyid ve isbat ve neşirdir. Hâlık-ı Rahîm'ime yüz binler şükür olsun ki beni kendime beğendirmemiş, nefsimin ayıplarını ve kusurlarını bana göstermiş ve o nefs-i emmâreyi başkalara beğendirmek arzusu kalmamış. Kabir kapısında bekleyen bir adamın arkasındaki fâni dünyaya riyâkârâne bakması, acınacak bir hamakattir ve dehşet verici bir hasarettir. İşte bu hâlet-i ruhiye ile yalnız hakâik-i imaniyenin tercümanı olan Risale-i Nur'un, Kur'ân'ın malı olarak meziyetlerini izhar ediyorum. Sözler'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'ân'ındır ve Kur'ân'dan tereşşüh etmiştir. Madem ben fâniyim, gideceğim; elbette bâki olacak bir şey ve bir eser benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle kuru çubuk hükmündeyim."

Evet, Said Nursî, Risale-i Nur'la dinsizliğe ve İslâmiyet aleyhindeki cereyanlara karşı giriştiği Kur'ân ve iman hizmetinde çok yardımcılara, hükûmet ve milletçe teşvik ve müzaherete muhtaçken, bilâkis çeşitli iftira, tezdîr ve ithamlarla hapse sürölmek, eserlerini imha etmek, halkı kendinden soğutmak için aleyhinde türlü isnadlar yapılmıştır. Elbette hak bildiği mesleğini, Kur'ân'ın şerefine ve Hazreti Peygamber'in nübüvvetinin teâlisine ait hizmetini aleyh-teki iftirallardan müberra kılmak için hakikati söyleyecek, müdafaada bulunacak; faraza bazıları tarafından şahsî bir noksanlık telâkki edilse bile, umurun istifade ve saadeti için şahsî zararına da razı olacaktır. Onun için, Risale-i Nur hakkında beyan edilen ve neşredilen senâlara bu gibi noktalardan bakmak lâzımdır; yoksa hizmete zarar olur. Dar düşünce ile hareket etmek zamanında değiliz. İmansızlar, kendi muzır mesleklerini, menfî ideolojilerini, sahte kahramanları hattâ İslâm düşmanlarını –onlar asla lâıyk olmadığı hâlde– çeşitli medh ü senâ ile insanlığın nazarına göstermeye, alkış toplamaya çalışıyorlar. Uzağa gitmeye lüzum yok; dünyayı saran dehşetli dinsizlik cereyanını idare edenler büyük kahramanlar olarak ilân edilirken, neden müslümanlar hak dinlerini medh ü senâ etmesinler, onun kemâlâtını, ulviyetini neşretmesinler; Kur'ân'a ayna olan ve bu zamanın dinsizlik cereyanlarına meydan okuyup, dine en büyük hizmeti îfâ eden bir eser külliyyatı ve onun muhterem, müteva-zi ve hadsiz zulümlere maruz kalmış müellifi, medhedilmesin? Hâlbuki yazılan yazılar, mücerred mevzular olarak değil, ekseriyetle müdafaa kabîlinden, aleyhteki iftirallara cevap olarak neşredilmiş hakikatlerdir.

Üstad'ın hayatı, küllî hizmeti noktasından topluca iki büyük safha arz etmektedir:

Birincisi: Doğuşundan itibaren tahsil hayatı, Van'daki ikamet, İstanbul'a gelişi, siyasî hayatı, seyahatleri, Harb-i Umumî'ye iştiraki, Rusya'daki esareti, İstanbul'da Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlığında bulunuşu, Kuvâ-yı Milliye'de İstanbul'daki hizmeti, Ankara'ya gelerek ilk Meclis-i Meb'usân'daki faaliyetleri ve kısa bir müddet sonra Van'a çekilip inzivâyı ihtiyar etmesi gibi her biri ayrı bir hayat sahnesi olan Üstad'ın hayatının bu birinci safhası, iman ve Kur'ân hizmeti itibarıyla ikinci safha hayatının mukaddimesi hükmündedir. İkinci büyük hizmetine hazırlıktır. Ömrünün ellinci senesine kadardır.

İkincisi: Van'da inzivâda iken garba nefyedilip Isparta'nın Barla nahiyesinde ikamete memur edildiği zamandan başlar ki Risale-i Nur'un zuhuru ve

intişarıdır. Âzamî ihlâs, âzamî fedakârlık, âzamî sadakat, metanet ve dikkat ve iktisat içinde Risale-i Nur'la giriştiği hizmet-i imaniye ve mânevî cihad-ı diniyedir.

Hayatının bu ikinci safhası, Harb-i Umumî neticesinde Osmanlı hilâfetinin inkıraz bulmasıyla insanlık âleminde medeniyet-i beşeriyeyi mahveden ve semâvî dinlerle mücadeleyle esas ittihaz edinen komünizm rejiminin insaniyetin yarısını istilâ ederek dünyayı dehşete saldı ve memleketimizi tehdide yeltendiği ve mânevî tahribatının tehlikesine maruz kaldığımız bir devreye rastlar. Bu devre, bin senedir Kur'ân'a bayraktarlık yapmış, İslâmiyet'e asırlarca hizmet etmiş kahraman bir millet için dikkatle incelenmesi lâzım gelen bir devredir.

Üstad, Risale-i Nur'u telif ederken, Kur'ân'ın i'câzî lem'aları olan bu eserlerin her tâife-i insaniyede inkişaf edeceğini, dinsizliğin memleketimizi istilâsına mâni olacağını, memleket ve millet için bir sedd-i Kur'ânî vazifesini göreceğini, Risale-i Nur hizmetinin umumiyet kesbedip, Türk Milleti'nin yine İslâmiyet'in kahraman bir ordusu ve fedakârı olacağını, Risale-i Nur'un neşri ve ileride resmen intişarı milletçe benimsenmesi ve Maarif dairesinin hakikat-i Kur'âniye'ye yapışması neticesi maddeten ve mânen milletin terakki edeceğini, İslâmiyet'in büyük kuvvet bulacağını zikretmiştir.

Risale-i Nur bir alemdir, unvandır. Bu zamanda zuhur eden Kur'ânî hakikatler manzumesidir. Necip milletimizin, insaniyet-i kübrâ olan İslâmiyet'e sarılması, yepyeni bir ruh ve taze bir iman aşkı ve heyecanı içinde uyanmasının ifadesidir. İçinde bulunduğumuz asrın değiştirdiği hayat şartları ve yeni bir dünya nizamı ve görüşü karşısında imanın tahkim ve takviyesiyle feveran eden hamiyet-i İslâmiye'nin manasıdır. Mütenebbih, kalbleri iman ve muhabbet-i nebevî ile coşkun ve cihan-değer şeref-i intisabıyla serefracaz fedakârların yetişmesi ve bu milletin mazarına mütenasip kahramanlığı, yüksek iman ve ahlâkı izhar etmesi işarettir.

Bediüzzaman, Risale-i Nur'u, hiçbir makam ve meşrebin tesiri altında kalmadan, maddî-mânevî hiçbir menfaat ve hissiyat karışmadan, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in, umumun istifade edebileceği ve umuma hitap eden hakikatlerini tefsir etmiş, bu hakikatlerin tercümanlığını yapmıştır. Telif ettiği âsârından herkes istifade edebilmektedir. Bir tâifeye, bir sınıf halka mahsus değildir. Bu Tarihçe-i Hayat, okuyucularının nazarını, –bu zamanda– Kur'ân'ın hikmet nurları olan Risale-i Nur'a çevirip, ondan istifadeyi gösterecektir. Said

Nursî ise Kur'ân'ın hizmetinde fedakârâne çalışmış, sünnet-i Peygamberî'ye ittiba etmiş, numûne-i imtisâl bir zat olarak görünmektedir.

Tarihçe-i Hayat'ta geçen bazı mektuplardan anlaşılacağı üzere Said Nursî, bir zamanlar felsefe mesleğinde çok ileri gitmiş, sonra Kur'ân-ı Hakîm'in irşadıyla hak ve hakikate erişmiş ve bu zamanda fen ve felsefe ile iştiğal edip şek ve şüphelere mâruz kalanları, aklî delillerle şüphelerden kurtaracak eserler telif etmiştir.

Risale-i Nur'un yolu, mesleği, bu zamandaki hayat şartlarına, insanların ahvâl-i ruhiyelerine göre en selâmetli, en kısa ve umumî bir cadde-i Kur'ân'dır. Serapa ilim ve tefekkür üzerine gitmektedir. İctimâî hayatta çeşitli hizmetler gören fertlerin istifadesi büyüktür. Risale-i Nur'u okuyan ve ondan ders alarak tefekkür-ü imaniyeyi kazananlar, dünyevî vazife ve mesleklerini âhîret hayatına ve ebedî saadete vesile yaparak büyük bahtıyarlığa erişecektir. İslâm dinindeki bu büyük hakikati derk eden münevverler, elbette, hak dininin hizmetini büyük bir saadette deruhte edecekler, hakikati arayan fakat bulamayan insanlığa da neşre çalışacaklar. Evet talebe, profesör, meb'us, kim olursa olsun, mesuliyet dairesi olanlar, muhitini tenvir ile mükelleftir. Bir vilâyet, hattâ bir memleketin saadet ve selâmeti, tenvir ve irşadıyla mükellef olanlar, elbette çok daha ziyade müteyakkız davranmak mecburiyetindedirler. Said Nursî, Risale-i Nur'la bu millete en büyük hizmeti, iyiliği yapmıştır. Mukabilinde, şahsı için bir teşekkür dahi istemiyor. Gerçi şahsına tevcih edilen yüksek medih ve tavsifatı hâvi mektuplar var. Bunları, okuyucuların Nur'lardan istifadelerine bir âlâmet olduğu cihetle, Risale-i Nur hesabına kabul etmiş. Hakikatte Said Nursî'nin bu millettten, gençlikten istediği, iman ile, dünyevî ve uhrevî saadeti kazanmalarıdır. Bunun için, Kur'ân'ın bu zamana ait dersi olan Risale-i Nur'u esas tutup her yerde, her dairede neşrini, iman hakikatlerinin öğrenilmesini istemektedir. Kendisi defalarca bu millet ve memleket aleyhindeki cereyanlara karşı yegâne çarenin Risale-i Nur olduğunu ihtar etmekte ve müjdelemektedir.

Üstadın rızâ-yı ilâhîye mâtuf hizmet, hareket ve faaliyetlerini başka maksat ve gayelere yorumlamak isteyenler, ancak basiretsizliklerini ilân ediyorlar.

İnsanın yüksek mahiyet ve ruhunun istediği hakikî saadet, ancak Kur'ân'ın gösterdiği yolda ve rızâ-yı ilâhînin parıldadığı ufuktur. Bediüzzaman, Risale-i Nur'la insanlığa bu yolu ve bu ufku göstermekte, sırat-ı müstakîm

ashabının nurlu kfilesine iltihak etmenin insan için elzem olduğunu duyurmakta ve isbat etmektedir.

İşte biz, âcizâne hazırladığımız bu eserle bu hakikate bir nebze hizmet etmek istedik. İstikbalin münevver bahtiyarlarına bir me'haz olarak bu eseri neşrediyoruz. Daha derin ve geniş bir tarihçe hazırlanması dileğimizdir.

وَمِنَ اللَّهِ التَّوْفِيقُ¹

Hazırlayanlar

---

¹ Tevfik ancak Allah'tandır.

Birinci Kısım

İlk Hayatı

Bediüzzaman Said Nursî, Rûmî 1293 tarihinde Bitlis vilâyetine bağlı Hizan kazasının İsparit nahiyesinin Nurs köyünde doğmuştur. Babasının adı Mirza, anasının adı Nuriye'dir. Dokuz yaşına kadar peder ve vâlidesinin yanında kaldı. O esnada bir hâlet-i ruhiye, tahsilde bulunan büyük biraderi Molla Abdullah'ın ilimden ne derece feyizyâb olduğunu tetkike sevk etti. Molla Abdullah'ın gittikçe tekâmül ederek köydeki okumamış arkadaşlarından okumakla tezahür eden meziyetini düşünüp hayran kaldı. Bunun üzerine ciddî bir şevk ile tahsili gözüne aldı ve bu niyetle nahiyeleri İsparit ocağı dahilinde bulunan Tağ köyünde Molla Mehmed Emin Efendi'nin medresesine gitti. Fakat fazla duramadı. Hâlet-i fitriyeleri icabı, daima izzetini¹(Hâşiye) koruması ve hattâ âmirâne söylenen küçük bir söze dahi tahammül edememesi, medreseden ayrılmasına sebep oldu. Tekrar Nurs'a döndü.

Nurs'ta ayrıca bir medrese olmadığından dersini büyük biraderinin hâf-tada bir defa sılaya geldiği günlere hasrederdi. Bir müddet sonra Pirmis kar-yesine, sonra Hizan Şeyhinin yaylasına gitti. Burada da tahakküme taham-mülsüzlüğü, dört talebe ile geçinmemesine sebep oldu. Bu dört talebe birle-şip kendisini daima tâciz ettiklerinden, birgün Şeyh Seyyid Nur Muhammed Hazretleri'nin huzuruna çıkıp, izhar-ı acz ile, arkadaşlarını şikâyet etmeyerek şöyle dedi:

“Şeyh efendi, bunlara söyleyiniz, benimle dövüştükleri vakit dördü bir-den olmasınlar, ikişer ikişer gelsinler.”

Seyyid Nur Muhammed, küçük Said'in bu mertliğinden hoşlanarak:

“Sen benim talebemsin, kimse sana ilişemez.” buyurdu.

Bu hâdiseden sonra “Şeyh talebesi” diye yâd edildi. Burada bir müddet kaldıktan sonra, biraderi Molla Abdullah ile beraber Nursin köyüne geldiler. Yaz olması dolayısıyla, ahali ve talebelerle birlikte Şeyhan Yaylası'na gittiler. Orada, biraderi Molla Abdullah ile birgün dövüşmüş. Tâğî Medresesi Müder-risi Mehmed Emin Efendi, küçük Said'e:

---

¹ (Hâşiye) Molla Said'de küçük yaşta görülen bu izzet, nefse muhabbetten gelmiyordu. Kader-i ilâhî, istikbalde ilâ-yı kelimetullah vazifesini inâyetiyle vereceği bir abdine, o vazifeyi bihak-kın ifâsı için lâzım olacak hasletlerden biri olan izzet-i ilmiyeyi vermişti. Molla Said, henüz o zaman bunun mahiyet ve hikmetini belki bilemiyordu; fakat zaman gösterdi ki şimdi muh-teşem bir ağaç mahiyetini alan Risale-i Nur'un muazzam ve geniş hizmetinin levâzımâtın-dan olan izzet-i ilmiyeyi, Cenâb-ı Hak, Molla Said'in ruhunda, ta o zaman küçük bir çekir-dek olarak dercetmişti.

“Ne için kardeşinin emrinden çıkıyorsun?” diye işe karışmış.

Bulundukları medrese, meşhur Şeyh Abdurrahman Hazretleri’nin olması dolayısıyla, hocasına şu yolda cevap verir:

“Efendim, şu tekyede bulunmak hasebiyle siz de benim gibi talebesiniz. Şu hâlde burada hocalık hakkınız yoktur.” diyerek, gündüz vakti bile herkesin güçlüğüle geçebileceği cesîm bir ormandan geceleyin geçerek Nursin’e gelir.

Şarkî Anadolu’da medrese teşkilâtındaki hususiyetlerden birisi şudur ki: İcazet almış bir âlim, istediği köyde hasbeten lillâh bir medrese açar. Medrese talebelerinin ihtiyacı, iktidarı olursa medrese sahibi tarafından, iktidarı yoksa halk tarafından temin edilir; hoca meccanen ders verir, talebelerin iâşe ve levâzimatını da halk deruhte ederdi. Bunların içinde yalnız Molla Said, hiçbir sûretle zekât almıyordu. Zekât ve başkasının eser-i minneti olan bir parayı katiyen kabul etmiyordu.¹(Hâşiye-1)

Nursin’de bir müddet kaldıktan sonra Hizan’a döndü. Sonra medrese hayatını terk ederek pederinin yanına geldi ve bahara kadar evde kaldı. O sırada şöyle bir rüya görür:

“Kıyamet kopmuş, kâinat yeniden dirilmiş. Molla Said, Peygamber (*aleyhissalâtu vesselâm*)¹ nasıl ziyaret edebileceğini düşünür. Nihayet sırat köprüsünün başına gidip durmak hatırına gelir: ‘Herkes oradan geçer, ben de orada beklerim.’ der ve sırat köprüsünün başına gider. Bütün Peygamberân-ı İzâm Hazerâtı’nı birer birer ziyaret eder. Peygamber Efendimiz’i de ziyarete mazhar olunca uyanır.”

Artık bu rüyadan aldığı feyiz, tahsil-i ilim için²(Hâşiye-2) büyük bir şevk uyanır. Pederinden izin alarak, tahsil yapmak üzere Arvâs nahiyesine gider. Burada icra-yı tedris eden meşhur Molla Mehmed Emin Efendi, kendisine ders

1 (Hâşiye-1) Zekât ve sadaka ve mukabilsiz hiçbir şey almadığının sebep ve hikmeti, Risale-i Nur’dan İkinci Mektup ve sair risalelerde beyan edilmiştir. Evet, Molla Said’in istikbalde Risale-i Nur’la göreceği hizmet-i imaniyeyi kemâl-i ihlâsla ifâsı ve bu hizmetin meydana gelebilmesi için “*uhrevî hizmetin mukabilinde hiçbir şey talep etmemek*” olan kudî düsturun icmâlî bir fihristesi, daha küçük yaşında iken rahmet-i ilâhiye tarafından ruhunda yerleştirilmişti.

2 (Hâşiye-2) Tarihçe-i hayatında yazılmamış, o rüyada mazhar olduğu bir hakikati sonradan şöyle anladık ki: Molla Said, Hazreti Peygamber’den ilim talebinde bulunmasına karşılık Hazreti Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtu vesselâm*), ümmetinden suâl sormamak şartıyla ilm-i Kur’ân’ın tâlim edileceğini tebsir etmişler. Aynen bu hakikat hayatında tezahür etmiş; daha sabâvetinde iken bir allâme-i asır olarak tanınmış ve kat’iyen kimseye suâl sormamış, fakat sorulan bütün suâllere mutlaka cevap vermiştir.

vermeye tenezzül etmeyip, talebelerinden birisine okutmasını tavsiye edince, izzetine ağır gelir. Birgün bu meşhur müderris camide ders okutmakta iken, Molla Said itiraz ederek, “Efendim, öyle değil!” hitabında bulunur. Okutmasına tenezzül etmediğini hatırlatır.

Orada bir müddet kaldıktan sonra, Mir Hasan Veli Medresesi’ne gitti. Aşağı derecede okuyan yeni talebelere ehemmiyet verilmemek bu medresenin âdeti olduğunu anlayınca, sırayla okunması icap eden yedi ders kitabını terk ederek, sekizinci kitaptan okuduğunu söyledi.

Birkaç gün sonra Vastan kasabasına gittiye de orada tebdil-i hava için ancak bir ay kadar kaldı. Bilâhare Molla Mehmed isminde bir zâtın refâkatinde Erzurum vilâyetine tâbi Bayezid’e hareket etti. Hakikî tahsiline işte bu tarihte başlar. Bu zamana kadar hep “Sarf” ve “Nahiv” mebâdileriyle meşgul olmuştu ve “İzhar”a kadar okumuştur. Bayezid’de Şeyh Mehmed Celâlî Hazretleri’nin nezdinde yaptığı bu hakikî ve ciddî tahsili, üç ay kadar devam etmiştir. Fakat pek gariptir; zira Şarkî Anadolu usûl-ü tedrisiyle, Molla Câmi’den nihayete kadar ikmal-i nüsahtı. Buna da her kitaptan bir veya iki ders, nihayet on ders tederrüs etmekle muvaffak oldu ve mütebâkisini terk eyledi. Hocası Şeyh Mehmed Celâlî Hazretleri ne için böyle yaptığını suâl edince, Molla Said cevaben:

“Bu kadar kitabı okuyup anlamaya muktedir değilim. Ancak bu kitaplar bir mücevherat kutusudur, anahtarı sizdedir. Yalnız sizden şu kutuların içinde ne bulunduğunu göstermenizin istirhamındayım. Yani bu kitapların neden bahsettiklerini anlayayım da bilâhare tab’ıma muvâfık olanlara çalışırım.” demiştir.

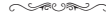
Maksadı ise esasen kendisinde fıtraten mevcut bulunan icad ve teceddüd fikrini medrese usûllerinde göstermek ve bir teceddüd vücûda getirmek^{1(Hâşiye)}

1 (Hâşiye) Yirmi üç senede telfi tamamlanan ve yüz otuz kitaptan müteşekkil “Risale-i Nur” adlı eserleriyle ilm-i kelâm sahasında bir teceddüd yaptığı görülmüştür. Evet, kendisi, on beş sene tahsili lâzım gelen ilmi üç ayda elde etmesi, gaybî bir işaretir ki: “Bir zaman gelecek, on beş sene değil, bir sene bile ilm-i iman dersini alacak medreseler ele geçmeyecek. İşte o zamanda müştâklara on beş senelik dersi on beş haftada ellere verebilecek Kur’ânî bir tefsir çıkacak ve Said onun hizmetinde bulunacak.” Evet, tam zuhur etti ve aynen görüldü. Risale-i Nur, otuz senelik müthiş bir zamanda gizli dinsiz ve ifsad komitelerinin hücumlarına rağmen iman hakikatleri derslerini yüz binler nüshalarıyla her tarafta neşrettiler ve binler kalemlerin gayretleriyle matbaalara ihtiyaç bırakmadan Kur’ân’ın bu yeni dersleri yayıldı, milyonlarca insanın imanlarının takviyesine vesile oldu. Anadolu’daki Risale-i Nur’un faaliyeti, iman hizmeti ve mâkul yüksek dersleri, herkesin nazar-ı dikkatini celb etti; mahkemeler ve tetkikler yoluyla Cenâb-ı Hak, Nur’ları, ehl-i siyaset ve hükûmete de okutturdu;

ve bir sürü hâşiye ve şerhlerle vakit zayi etmemekti. Bu sûretle, alelusûl yirmi sene tahsili lâzım gelen ulûm ve fûnûnun zübde ve hülâsasını üç ayda tahsil ve ikmal etmiştir.

Bunun üzerine hocalarının “hangi ilim tab’ına muvâfık” olduğu suâline cevaben, “Bu ilimleri birbirinden tefrik edemiyorum. Ya hepsini biliyorum veyahut hiçbirisini bilmiyorum.” der.

Herhangi bir kitabı eline alırsa, anlardı. Yirmi dört saat zarfında “Cem’ü’l-Cevâmî”, “Şerhü’l-Mevâkıf”, “İbnü’l-Hacer” gibi kitapların iki yüz sayfasını, kendi kendine anlamak şartıyla mütâlaa ederdi. O derece ilme dalmıştı ki, hayat-ı zâhiri ile hiç alâkadar görünmezdi. Hangi ilimden olursa olsun, sorulan suâle tereddütsüz derhal cevap verirdi.

O Zamanki Hayatına Kısa Bir Bakış

Evvelâ: Hükemâ-yı İşrâkıyyûn’un mesleklerine sülûk ederek, zühd ve ri-yâzete başladı. Hükemâ-yı İşrâkıyyûn, tedric kanunu mûcibince vücudlarını ri-yâzete alıştırmışlardı. O ise, tedrice riayet etmeyerek, birdenbire ri-yâzete daldı. Gün geçtikçe, vücudu tahammül etmeyerek zayıf düşmeye başladı. Üç günde bir parça ekmelele idare ediyordu. Ulemâ-yı İşrâkıyyûn’un “riyazetin küşâyış-i fikre hizmet ettiği” nazariyesi üzerine, onlar gibi yapacağım diye çalışıyordu.

Sâniyen: İmam Gazâlî Hazretleri’nin İhyâu’l-ulûm’unda tasavvuf nok-ta-yı nazarında ¹ دَعُ مَا يَرْيَبُكَ إِلَى مَا لَا يَرْيَبُكَ kaidesine ittibaen, ekmeği bile bir zaman terk edip, ot ile idareye koyuldu.

Sâlisen: Nadir konuşuyordu. Kürtlerin edip dâhilerinden Molla Ahmed Hânî Hazretleri’nin, gündüzleyin bile havf ile girilen kubbe-i saadetine kaparır, bazen geceleyin de orada kalırdı. Bundan dolayı ahali, Bediüzzaman’a “Ahmed Hânî Hazretleri’nin feyzine mazhar olmuştur.” diyordu. Bu hâli, mü-şârünileyhin kerametine hamlederlerdi. O vakitlerde kendisi on üç, on dört yaşlarında idi.

ve mektepliler arasında yayıldı; genç İslâm ve iman fedakârları çoğaldı; ve bunun büyük bir neticesi olarak, küfr-ü mutlakın ve dalâletin hücumu önlendi, geri çekildi. Yer yer bütün vatanda din lehinde cereyanlar başladı. İzn-i ilâhî ile âlem-i İslâm ve insaniyete doğmaya başlayan İslâmî saadetin fecr-i sâdıkını gösterdi. Elhamdülillâhi Rabbi’l-âlemîn...

¹ “Şüpheliyi bırak, şüphe vermeyene bak!” (Bkz.: Buhârî, *buyû’* 3; Tirmizî, *kıyâmet* 60; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 3/153)

Sonra, ulemâdan mümtaz simalarla mülâkat etmeye karar verdi ve Bağdat'a ziyaret kastiyla hocasından izin istedi. Derviş kıyafetine girdi. Yolları takip etmeden dağlarda, ormanlarda gece dolaşarak Bağdat'a gitmek niyetinde iken Bitlis'e geldi. Bitlis'te Şeyh Mehmed Emin Efendi Hazretleri'nin yanına giderek, iki gün kadar dersinde bulundu. Şeyh Mehmet Emin Efendi, kendisine kisve-i ilmiyeye girmesini teklif etti. Molla Said cevaben:

“Ben henüz sinn-i bülûğa vâsıl olmadığımдан, muhterem bir müderris kıyafetini kendime yakıştıramıyorum. Ve ben bir çocuk iken nasıl hoca olabilirim?” diyerek, teklifini kabul etmemiştir.

Bundan sonra, Şirvan'daki biraderinin yanına gitti. Orada büyük kardeşiyle ilk görüşmede aralarında şöylece kısa bir muhavere cereyan etti.

Molla Abdullah:

“Sizden sonra ben Şerh-i Şemsî kitabını bitirdim, siz ne okuyorsunuz?”

Bediüzzaman:

“Ben seksen kitap okudum.”

Molla Abdullah:

“Ne demek?”

Bediüzzaman:

“İkmâl-i nüsahtım ve sıranıza dahil olmayan birçok kitapları da okudum.”

Molla Abdullah:

“Öyleyse seni imtihan edeyim.”

Bediüzzaman:

“Hazırım, ne sorarsanız sorunuz!”

Molla Abdullah, biraderini imtihan eder. Kifayet-i ilmiyesini takdirle, sekiz ay evvel talebesi bulunan Molla Said'i kendisine üstad kabul etti ve talebelerinden gizli olarak küçük biraderinden ders almaya başladı. Ve bittabi, daha evvel okuttuğu kardeşini kendisine üstad yaptığını sezdirmiyordu. Nihayet talebeler, Molla Abdullah'ın Molla Said nezdinde ders okuduğunu kapıdan, anahtar deliğinden gizlice görünce taaccüp ederek sormuşlarsa da Molla Abdullah cevaben –nazar değmemek için–:

“Ben ona ders veriyorum, demiş ve durumu geçiştirmişti.”

Molla Abdullah'ın yanında bir müddet kaldıktan sonra Siirt'e gelir. Orada bulunan Molla Fethullah Efendi'nin medresesine gider. Molla Fethullah, Molla Said'e:

“Geçen sene Süyûfî okuyordunuz, bu sene Molla Câmi’yi mi okuyorsunuz?”

Bediüzzaman:

“Evet Câmi’yi bitirdim.”

Molla Fethullah hangi kitabı sorduysa, “bitirdim” cevabını alınca, tahayyürde kaldı. Bu kadar kitabı bitirdiğini, hem de az zamanda bitirdiğini aklına sığıştıramadı, taaccüp etti ve dedi:

“Geçen sene deli idin, bu senede mi delisin?”

Bediüzzaman:

“İnsan başkasına karşı kesr-i nefis için hakikati ketmedebilir. Fakat babadan daha muhterem olan üstadına karşı hakikat-i mahzdan başka bir şey söyleyemez. Emrederseniz, söylediğim kitaplardan beni imtihan ediniz.” der.

Molla Fethullah hangi kitaptan sorduysa, cevabını güzelce verir.

Bunun üzerine bu muhavereyi dinleyen ve bir sene evvel Said'in hocasının hocası bulunan Molla Ali-i Suran namındaki zat, kendilerinden ders almaya başladı.

Molla Fethullah:

“Pekâlâ, zekâda harikasınız. Fakat hıfzınız nasıldır? Makamat-ı Harîriye’den birkaç satırını iki defa okumakla hıfzedebilir misiniz?” diyerek, kitabı uzatır.

Molla Said alarak, bir yaprağını bir defa okumakla hıfzettir ve okudu.

Molla Fethullah:

“Zekâ ile hıfzın ifrat derecede bir kimsede tecemmuu nâdirdir.” diyerek, hayrette kaldı.

Bediüzzaman orada iken, “Cem’ü'l-Cevâmi” kitabını, günde bir-iki saat iştigal etmek üzere bir haftada hıfzettir. Bunun üzerine Molla Fethullah şu kelâmı söyleyerek kitabın üzerine yazdı:

قَدْ جَمَعَ فِي حِفْظِهِ جَمْعَ الْجَوَامِعِ جَمِيعَهُ فِي جُمُعَةٍ¹

Bu hâl Siirt'te şüyû bulmuş ve Molla Fethullah, ulemâya:

“Bizim medreseye gayet genç bir talebe geldi. Her ne suâl ettimse bilâ-tevakkuf cevap verdi. Bu yaşta zekâsına ve ilmine ve fazlına hayran kaldım.” diyerek, pek çok metheder.

Bunun üzerine ulemâ bir yerde toplanarak Bediüzzaman'ı davet ederler. Bediüzzaman, intihap ettikleri bütün suâllerine bilâ-tereddüd cevap verirken, Molla Fethullah'ın yüzüne bakıyordu. Sanki kitaba bakıyor gibi kendilerinden okuyarak cevap veriyordu. Bunu gören ulemâ, Bediüzzaman'ın harikulâde bir genç olduğuna hükmedip, faziletini takdir ve senâ ettiler.

Bu hâl etrafta işitilir. Ahali, kendisine veliyyullah derecesinde ihtiram eder ve o nazarla bakarlar. Bu vaziyet, ikinci derecede bulunan birtakım âlim ve talebelerin rekabetlerini arttırdı. Genç, tecrübesiz talebelerden bir kısmı, ilmen mağlûp edemedikleri Bediüzzaman'ı kavga yoluyla iskât etmek teşebbüsünde bulunmuşlarsa da meseleden haberdar olan Siirt ahali, kendisini kurtarmak için gelmişler. Ahali nazarında büyük mevkii olduğu için, derhal muarızların ellerinden kurtarılmış ve bir odaya bırakılmış ise de Bediüzzaman, mesleklerine olan fevkalâde muhabbetinden, muarızları bulunan talebe ve ehl-i ilmin cahillere hedef olmamasını temin için kendisi odadan çıkıp, muarızları tarafından telef edilse bile ehl-i ilmin işine cahillerin karışmamasını müdafaa eder. Bu ihtilâfı kaldırmak maksadıyla herhangi bir talebeye:

“Beni öldürünüz, ilmin haysiyetini muhafaza ediniz.” diyerek, yüzünü çevirmiş ise de hiçbir talebe kendisine hücum etmemiş ve nihayet ihtilâf bertaraf edilmiştir. Siirt Mutasarrıfı, kendisini muhafaza etmek üzere yanına çağırdığı ve o talebeleri nefyedeceği haberini tebliğ etmeye gönderdiği jandarmaya karşı, Bediüzzaman:

“Biz talebeyiz; birbirimizle dövüşürüz, barışırsız. Binaenaleyh, mesleğimiz haricinde bulunan birisinin bize karışması muvâfık olmadığından, gelemeyeceğim. Ve hatâ da benimdir.” cevabında bulunarak jandarmaları reddetmiştir.

Bu esnada on beş, on altı yaşlarında bulunuyordu. Lâkin kuvve-i bedeniyece pek çevik ve metindi. “Saidü'l-Meşhur” lâkabıyla yâd ediliyordu. Siirt'te,

¹ O, Cem'ü'l-Cevâmi kitabının tamamını bir haftada hıfz etmiştir.

kendisiyle mücadele etmek isteyen bütün arkadaşlarına karşı hazır bulunduğu ve aynı zamanda sorulacak bütün suâllere cevap vereceğini, kimseye suâl sormayacağını ilân etti. Sonra tekrar Bitlis'e geldi. Bitlis'te bir-iki şeyh hânedanının, âlim ve talebelerin arasında geçimsizlik olduğunu işitir. Fesadı netice veren sözlerin, bilhassa gıybetin İslâmiyet'e yakışmadığını onlara ihtar edince, Molla Said'i, Şeyh Emin Efendiye şikâyet ederler. Şeyh Emin ise:

“Henüz çocuk olduğundan, kabil-i hitap değildir.” der.

Bu söz Molla Said'e tebliğ edildiği anda, zaten bu gibi sözlere fitraten tahammülsüz olduğundan, Şeyh Emin Efendi'nin huzuruna çıkarak elini öper, ve:

“Efendim, beni imtihan ediniz. Kabil-i hitap olduğumu isbat etmek isterim.” der.

Şeyh Emin Efendi, mütenevvi ilimlerden ve en müşkül meselelerden on altı suâl tertip ederek sorar. Molla Said, suâllerin umumuna cevap verdikten sonra, Kureyş Camii'ne gider, ahaliye vaaz ve nasihat etmeye başlar. Bunun üzerine Bitlis ahalisinin bir kısmı Molla Said'e, bir kısmı da Şeyh Emin Efendi'ye yardım etmek isterler. Bundan dolayı Vali, büyük bir vukuata meydan vermemek için Bediüzzaman'ı nefyeder. Bu defa da Şirvan'a gider.

Zaten infirad eden böyle zatların muarızları pek çok bulunur. Bilhassa mücadele-i ilmiyede mağlûp düşenlerden bazı zâhir hocalar, Molla Said'i ahali nazarında küçük düşürmek için var kuvvetleriyle çalışıyorlardı. Her hususatını tecessüs ettirirlerdi. Birgün, nasılsa kazaen sabah namazını geçirmiş. Buna vâkıf olan hasımları:

“Molla Said namazı terk etmiştir.” diyerek, ahali arasında işâada bulundular. Molla Said'den soruldu ki:

“Niçin herkes bunu böyle söylüyor?”

Molla Said:

“Evet, esassız bir şey, âlemin içinde çabuk yayılmaz. Hata bendedir. Onun için iki cezaya uğradım: Birisi Allah'ın itâbı, diğeri nâsın târizi. Bunun esas sebebi ise, geceleyin âdet edindiğim vird-i şerifi terk ettiğimdir. İşte âlemin ruhu bu hakikate temas etmişse de tamamını kavrayamayarak ismini bilemeyip şu veçhile hatâyı isimlendirmişler.” cevabını verir.

Şirvan'da bulunduğu sırada Siirt civarından birisi gelerek:

“Aman efendim, Siirt’e bir çocuk gelmiş, kendisi on dört, on beş yaşında, umum ulemâyı ilzam etti. Şunu ilzam etmek için sizi dâvete geldim.” der.

Molla Said de şu dâvete icabet ederek Siirt’e gitmek için hazırlanır. Yola düşerler, iki saat gittikten sonra, o küçük hocanın evsaf ve kıyafetini sorar. O adam:

“Efendim, ismini bilmiyorum; fakat ilk gelişte derviş kıyafetinde olup omuzunda bir posteki vardı. Bilâhare talebe kıyafetine girdi ve umum ulemâyı ilzam etti.”

Bunu dinlediğinde, kendisinden bahsettiğini ve bir sene evvelki kendi vukuatının şimdi civar köylerde şüyû bulduğunu anlayarak geriye döner, dâvete icabet etmez.

Bilâhare Siirt’e bağlı Tillo kasabasına gitti. Meşhur bir türbeye kapandı. Orada harika olarak Kamus-u Okyanus’u Bâbü’s-Sin’e kadar hıfzetti. Ne fikre binaen kamusu hıfzettiği sorulduğunda:

“Kamus, her kelimenin kaç mânâyâ geldiğini yazıyor. Ben de bunun aksine olarak, her mânâyâ kaç kelime kullanıldığını gösterir bir kamus vücûda getirmek merakına düştüm.” cevabında bulundu.

Mezkûr türbeye kapandığı vakit küçük biraderi Mehmed yemeğini getiriyordu. Yemek içindeki taneleri, kubbenin etrafında bulunan karıncalara vererek, kendisi ekmeğini yemeğin suyuna batırarak kanaat ediyordu.

“Neden dolayı taneleri karıncalara veriyorsun?” denildiğinde:

“Bunlarda hayat-ı içtimaiyeye mâlikiyet ve fevkalâde vazifesinaslık ve çalışma bulunduğunu müşâhede ettiğim için, cumhuriyet-perverliklerine mükâfaten kendilerine muavenet etmek istiyorum.” cevabında bulunmuş-
tur.¹(Hâşiye)

Tillo’da iken, bir gece Şeyh Abdülkadir Geylânî (*ḳudḳise sirruḳı*) Hazretleri’ni rüyasında görür. Geylânî Hazretleri (*ḳudḳise sirruḳı*) kendisine hitaben:

1 (Hâşiye) 1935’te Eskişehir Ağır Ceza Mahkemesi’nde “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?” suâlüne cevaben, “Eskişehir Mahkeme Reisinden başka, daha sizler dünyaya gelmeden benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayatım isbat eder.” diyerek yukarıda zikredilen “karınca hâdisesini” anlatır ve şöyle der: “Hulefa-yı Râsîdîn herbiri hem halife, hem reis-i cumhur idi. Sıddık-ı Ekber, Aşere-i Mübeşşere’ye ve Sahabe-i Kiram’a elbette reis-i cumhur hükmünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer’iye taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.”

“Molla Said! Mîran aşireti reisi Mustafa Paşa’ya gidiniz ve kendisini tarik-i hidayete davet ediniz. Yaptığı zulümden vazgeçerek namaza ve emr-i mârufa müdavim olmasını tavsiye ediniz. Aksi takdirde öldürünüz!”

Molla Said, bu rüyayı görür görmez, hemen tedarikini yaparak Mîran aşiretine doğru Tillo’dan hareket eder, doğruca Mustafa Paşa’nın çadırına girer. Paşa orada bulunmadığından, biraz istirahat eder. Sonra Mustafa Paşa içeri girer. Orada hazır olanların hepsi kıyam ettikleri hâlde Molla Said yerinden bile kımıldanmaz. Paşa’nın nazar-ı dikkatini celbedince, aşiret binbaşısından Fettah Bey’den kim olduğunu sorar. Fettah Bey, meşhur Molla Said olduğunu bildirir. Hâlbuki Paşa, ulemâdan hiç hoşlanmazdı. Şüphesiz bunun üzerine daha fazla kızmış ise de izhar etmemişti. Molla Said’e niçin buraya geldiğini sorunca, Molla Said cevaben:

“Seni hidayete getirmeye geldim. Ya zulmü terk edip namazını kılacaksın veyahut seni öldüreceğim.” demesinden, Paşa hiddetlenerek dışarı çıkar. Biraz dolaştıktan sonra yine çadıra girer ve Molla Said’e niçin geldiğini tekrar sorar. Molla Said:

“Sana söyledim ya, onun için geldim.” der.

Mustafa Paşa çadırın direğinde asılı bulunan Said’in kılıcına işaret ederek:

“Bu pis kılıçla mı?”

Bediüzzaman:

“Kılıç kesmez, el keser!” cevabında bulunur.

Mustafa Paşa, tekrar dışarıya çıkarak biraz gezindikten sonra içeriye girer. Bediüzzaman’a:

“Benim Cezire’de çok âlimlerim var. Eğer hepsini ilzam edebilirsen senin dediğini yaparım. Eğer ilzam edemezsen seni Fırat Nehri’ne atarım.”

Molla Said:

“Bütün ulemâyı ilzam etmek benim haddim olmadığı gibi, beni de nehre atmak senin haddin değildir. Fakat ulemâyaya cevap verince sizden bir şey isterim ki, o da mavzer tüfeğidir. Şayet sözünde durmazsan, seni onunla öldüreceğim.” der.

Bu muhavareden sonra Paşa ile birlikte atlarla Cezire’ye giderler. Yolda, Paşa katiyen Molla Said’le konuşmaz. “Bani Hanı” dedikleri mevkie gelince,

yorgunluğundan Molla Said orada biraz yatar. Uykudan uyanır uyanmaz etrafında bütün Cezîre âlimlerinin, kitapları ellerinde beklediklerini görür. Biraz görüştüktan sonra çay ikram edilir. Cezire âlimleri Molla Said'in şöhretini işittikleri için, mebhût ve hayran bir vaziyette çaylarını bile unutarak Molla Said'in suâline intizar etmekte idiler. Molla Said ise kendi çayını içtikten sonra, dalgın dalgın karşısında bulunan bir-iki âlimin çayını da içer, onlar fark edemezler. Mustafa Paşa, hocalara hitaben:

“Ben okumuş değilim; fakat Molla Said ile mücadelenizde mağlûp olacağınızı şimdi anlıyorum. Zira bakıyorum ki, siz düşünmekten çaylarınızı unutduğunuz hâlde, Molla Said kendi çayını içtikten başka, iki-üç bardak da sizin çayınızı içti.”

Bunun üzerine, biraz latife ettikten sonra Molla Said bu âlimlere karşı:

“Efendiler! Bendeniz vaad etmişim, hiç kimseye suâl sormam. Binâenaleyh, suâllerinize muntazırım.” der.

Bu hocalar kırk kadar suâl sorarlar. Umumuna cevap verdikten sonra, her nasılsa Molla Said bir suâlin cevabını yanlış söylediği hâlde karşısındakiler doğru telâkki ederek tasdik etmişlerdi. Meclis dağılınca Molla Said hatırlar; hemen arkalarından koşarak:

“Affedersiniz, bir suâlin cevabını yanlış söylediğim hâlde farkına varmadınız.” diyerek, cevabını tashih eder.

Hocalar, dediler:

“İşte şimdi hakkıyla bizi tam ilzam ettiniz!”

Sonra o hocalardan bir kısmı Molla Said'den ders almaya gelirler.

Bundan sonra Mustafa Paşa, ahdedtiği mavzer tüfeğini hediye eder ve namaz kılmaya başlar.

Molla Said, ilimdeki emsâlsiz harika istidadı derecesinde vücutça da gayet idmanlı ve kuvvetli idi. Güreş tutmaktan pek hoşlanırdı. Medreselerde bulunan umum talebelerle güreşirdi. Hiçbirisi güreşte bile onu mağlûp edemezdi.

Mustafa Paşa ile birgün at yarışına çıkarlar. Fakat kastî olarak Mustafa Paşa gayet serkeş ve tâlimsiz ve hiç binilmemiş bir at hazırlanmasını emreder. Molla Said'e binmek için verir. (Allahu âlem, attan düşüp ölmesini istemiş.) On altı yaşında bulunan Molla Said, serkeş atı biraz dolaştırdıktan sonra

koşturmayı arzu eder. At, onun verdiği istikametten çıkarak başka bir istikamete doğru koşar. Var kuvvetiyle durdurmak ister ise de muvaffak olamaz. Nihayet çocukların bulunduğu yere gider. Cezire ağalarından birisinin oğlu yol üstündeyken hayvan iki ayağını kaldırıp çocuğun omuzları arasına vurunca çocuk yere düşerek hayvanın ayakları altında çırpınmaya başlar. Nihayet etraftan imdada ulaşırlar. Çocuğu hareketsiz, ölü sûretinde görünce Molla Said'i öldürmek isterler. Ağanın hizmetçileri hançerlerini çekince, Molla Said hemen rovelverine el atar ve adamlara hitaben:

“Hakikate bakılırsa, çocuğu Allah öldürmüş. Zâhire bakılırsa, at öldürmüş. Sebebe bakılırsa, Kel Mustafa öldürmüş; çünkü bu atı bana o verdi. Durunuz, ben gelip çocuğa bakayım; ölmüşse sonra muharebe edelim.” diyerek attan inerek çocuğu kucaklar. Çocukta hareket görmeyince soğuk suyun içine batırıp çıkarır. Çocuk gülerek gözünü açar. Bunun üzerine bütün ahali mütehayyir kalırlar.

Bu acıb vak'a üzerine bir müddet Cezire'de kaldıktan sonra, talebesi Molla Salih ile bedevî Arapların meskeni olan Biro'ya giderler. Orada biraz kalınca tekrar Mustafa Paşa'nın eskisi gibi zulme başladığını işitir, yanına gider ve ona nasihat eder, tehdit eder. Bir gün bir münakaşa arasında Mustafa Paşa'ya: “Yine mi zulme başladın? Seni Hak namına öldüreceğim!” tehdidinde bulunur. Paşa'nın kâtibi ortaya atılır.

O sırada Molla Said, Mustafa Paşa'yı zulmünden dolayı çok tahkir eder.

Paşa bu tahkire tahammül edemeyerek, öldürmek için üzerine hücum eder; fakat Miran ağaları zaptederler. Nihayet Mustafa Paşa'nın oğlu Abdülkerîm, Molla Said'e yaklaşıarak: “Onun akidesi yanlıştır; rica ederim, şimdilik buradan başka yere teşrif ediniz.” der.

Abdülkerîm'in sözünü kırmaz; yalnız olarak, bedevîlerin meskeni olan Biro Çölüne doğru hareket eder. Yolda bedevî eşkiyalarına tesadüf eder. Bedevîlerin silâhları mızrak ve Molla Said'in silâhı mavzer olduğundan, eşkiyalara doğru kurşun atmaya başlar, eşkiyalar çekilirler. Yoluna devam ederken ikinci çeteye tesadüf eder. Bu defa eşkiyalar çok olduğundan etrafını çevirirler. Kendisini öldürecekleri sırada içlerinden birisi tanıyarak: “Ben bunu Miran aşiretinin içinde gördüm. Bu meşhur bir adamdır.” deyince, derhal bedevîler çekilerek kusurlarının af buyrulmasını dilerler. Ve korkulu olan yerlerde kendilerine muhafızlık yapmak istemişlerse de, Molla Said reddedip yalnız olarak yoluna devam eder. Birkaç gün sonra Mardin'e gelir. Mardin ulemâsı muarazaya

kalkışılırsa da muvaffak olamazlar; evlâtları yaşında olan genç Said’de hari-ka bir şekilde ilmî kudreti görünce kendilerine üstad kabul ederler.

Bu esnada Mardin’e gelen iki talebeye tesadüf etti. Bunlardan birisi, Cemâleddin Efganî’ye mensup olup, diğeri Tarikat-ı Sünûsiye’den idi. Bunlar vasıtasıyla hem Cemâleddin Efganî’nin mesleğine, hem de Tarik-i Sünûsî’ye âşinâlık peyda etti.

Molla Said çok genç yaşta iken siyasî hayata atılır, vatan ve millete hizmete başlar. İlk hayat-ı siyasiyesi Mardin’de başlamıştır. Bunun üzerine bir mutasarrıfın pençe-i kahriyle, elleri bağlı, muhafız nezaretinde Bitlis’e nefyedildi. Jandarmalarla yolda giderken namaz vakti gelir. Namaz kılmak için, kayıtların açılmasını jandarmalara ihtar eder. Jandarmalar kabul etmeyince, demir kayıtları bir mendil gibi açarak önlerine atar. Jandarmalar bu hâli keramet addedip hayretler içinde kalırlar. Teslimiyetle, rica ve istirham ile: “Biz şimdiye kadar muhafızınız idik; bundan sonra hizmetçiniziz.” derler.^{1(*)}

Bitlis’te iken birgün kendilerine vali ile bir kısım memurların içki içtikleri ihbar olununca, hiddetlenerek: “Bitlis gibi dindar bir memlekette hükûmeti temsil eden bir zatın irtikâp ettiği bu muameleyi kabul edemem.” diyerek, içki meclisine gider. Evvelâ içki hakkında bir hadis-i şerif okuduktan sonra pek acı sözler söyler. Valinin vurdurmak için işaret etmesi ihtimaline binaen de bir elini rovelverinin bulunduğu yerde tutar. Fakat vali fevkalâde mütehammil ve hamiyetli bir zat olduğundan, katiyen ses çıkarmaz. Oradan ayrılınca valinin yaveri, genç Said’e: “Ne yaptınız? Söyledikleriniz, idamınızı müciptir.” der.

Genç Said:

“İdam hayalime gelmedi; hapis ve nefiy zannederdim. Her ne ise, bir münkeri def etmek için ölürsem ne zararı var?” cevabında bulunur.

Oradan avdetinden bir-iki saat sonra, iki polis vasıtasıyla vali kendisini istetir. Valinin odasına girerken, vali hürmet ve tâzimle genç Said’i karşılayarak elini öpmek ister. İltifatla yer göstererek:

“Herkesin bir üstadı vardır. Sen de benim üstadımsın.” der.

Genç Said, fitraten bir kanun altında yaşamayı ve harekâtının tahdit olunmasını sevmez, her hâlinde, her hareketinde gayet serbest olmasını arzu

1 (*) Bir gün Bediüzzaman’a soruldu: “Kaydı nasıl açtın?” Dedi: “Ben de bilmem. Fakat, olsa olsa namazın kerametidir.”

eder ve daima: “Ben hürriyet ve serbestiyetimi hiçbir keyfî kanunla tahdit ettirmem.” derdi. Bunun içindir ki ilk İstanbul’a teşriflerinde yine her kayıttan uzak kalmakta ısrar etmiş ve hayatının bütün safhalarında bu vaziyet müşâhede edilmiştir. Ondaki bu serbestiyet ve hürriyet aşkı, hayatının yarısından sonra Avrupa’dan gelen müthiş bir dalâlet ve zındıka taarruzuna karşı koymayı ve felsefe-i tabiiyeden doğan dehşetli bir istibdad-ı mutlakın hilâf-ı Kur’ân prensiplerine boyun eğmemeyi, onlara itaat etmemeyi ve hakikî hürriyet-i meşrûa olan İslâmî hürriyet ve medeniyete çalışmayı netice vermiştir.

Molla Said, Bitlis’te iken on beş-on altı yaşlarında idi. Henüz sinn-i bulûğa vâsıl olmuştu. O zamana kadar bütün mâlûmatı “sünühat” kabîlinden olduğu için uzun uzadıya mütâlaaya lüzum görmezdi. Fakat o zaman sinn-i bulûğa vâsıl olduğundan mı veyahut siyasete karıştığından mı, her nedense eski sünühat yavaş yavaş kaybolmaya başladı. Bunun üzerine her türlü fenne ait eserleri tetkike koyuldu. Bilhassa din-i İslâm’a vârid olan şek ve şüpheleri reddetmek için “Metâli” ve “Mevâkıf” nam eserlerle ulûm-u âliye (آلیه) (Sarf, Nahiv, Mantık vesâire) ve âliyeye (عَالِيه) (Tefsir ve İlmi Kelâm’a) dair kırk kadar kitabı iki sene zarfında hıfzıyla. Hattâ, her gün okumak şartıyla, hıfzettiği kitapların üç ayda bir kere devrine muvaffak oluyordu. Molla Said’in iki mutezâd hâli vardı:

Birincisi: Fikrinin münkeşif bulunduğu vakitler ki her ne eline alırsa, onu anlamaması mümkün değildi.

İkincisi: Fikrinin münkabız bulunduğu vakitler ki; mütâlaa değil konuşmaktan bile hoşlanmazdı.

Molla Said, günde bir-iki cüz okumak sûretiyle Kur’ân’ı hıfza başladı. Her gün iki cüz ezber etmekle, Kur’ân’ın mühim bir kısmını hıfzına aldı, fakat iki sünühat ile tekмили müyesser olmadı:

Birincisi: Kur’ân’ın çok süratle okunması bir hürmetsizlik olmasın diye.

İkincisi: Kur’ân hakâikinin hıfzının daha ziyade lüzumu var diye kalbine gelmiş. *Onun için, Kur’ân hakâikinin anahtarı olacak ve şübehata karşı muhafaza ve mukabele edecek, hikmet ve fûnûn-u İslâmiye’ye dair kırk risaleyi iki senede hıfzına aldı. Her gün bir parça ezberden okumak sûretiyle, hepsini üç ayda ancak devrediyordu.*

“Mirkat” ismindeki kitabı, hâşiye ve şerh olmaksızın hıfzetmeye başladı. Bilâhare eline geçen mezkûr kitabın hâşiye ve şerhi ile kendi nokta-yı

nazarını karşılaştırmış. Bütün meseleler muvâfık olup ancak üç kelime tevafuk etmemiş; bu tevcihleri de ulemânın tahsinine mazhar olarak kabul edilmiştir.

Birgün Bitlis meşâyihinden Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretleri'nin kendilerine beddua ettiğini birisi yalandan söyler. Bunun üzerine müşârunileyhi ziyarete gider. Şeyh Hazretleri, Molla Said'e iltifat eder, teberrüken bir ders verir. İşte Molla Said'in en son aldığı ders bu olmuştur.

Bir gece Molla Said, rüyasında Şeyh Mehmed Küfrevî Hazretleri'ni görür. Kendisine hitaben: "Molla Said, gel beni ziyaret et, gideceğim." demesi üzerine hemen gider, ziyaret eder. Ve Şeyhin uçup gittiğini görünce uyanır. Saate bakar, saat gecenin yedisidir. Tekrar yatar. Sabahleyin Şeyhin hanesinden matem seslerinin yükseldiğini işitir, oraya gider ve Şeyh Hazretleri'nin gece saat yedide vefat ettiğini haber alır. Mahzun olarak geriye döner.

إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ¹ ، رَحْمَةُ اللّٰهِ عَلَيْهِ آمِينَ²

Molla Said, Şark'ın büyük ulemâ ve meşâyihinden olan Seyyid Nur Mehmed, Şeyh Abdurrahman Tâgî, Şeyh Fehim ve Şeyh Mehmed Küfrevî gibi zevât-ı âliyenin her birisinden ilim ve irfan hususunda ayrı ayrı derslere nail olduğundan, onları fevkalâde severdi. Ulemâdan Şeyh Emin Efendi, Molla Fethullah ve Şeyh Fethullah Efendilere de ziyade muhabbeti vardı.

Van'da mâruf ulemâ bulunmadığından, Hasan Paşa'nın daveti üzerine Molla Said Van'a gitti. Van'da on beş sene kalarak, aşâirin irşadı için aralarında seyahatle tedris ve tederrüs vazifesiyle hayat geçirdi. Van'da bulunduğu müddet, vali ve memurîn ile ihtilât ederek, bu asırda yalnız eski tarzdaki İlm-i Kelâm'ın, İslâm dini hakkındaki şek ve şüphelerin reddine kâfi olmadığına kanaat hâsıl etmiş ve fûnûnun tahsiline lüzum görmüştür.³(Hâşiye)

Bu kanaati hâsıl ettiği o zamanda, ulûm-u müsbete denilen bütün fenleri tettebbua başlayarak pek kısa bir zamanda tarih, coğrafya, riyâziyat, jeoloji, fizik, kimya, astronomi, felsefe gibi ilimlerin esaslarını elde etmiştir. Bu ilimleri bir hocadan ders alarak değil, yalnız kendi mütâlaası sayesinde hakkıyla anlamıştır. Meselâ bir coğrafya muallimini –mübahaseye girişmeden evvel,

¹ "Biz Allah'a âidiz ve vakti geldiğinde elbette O'na döneceğiz." (Bakara sûresi, 2/156)

² Allah'ın rahmeti üzerine olsun, âmin.

³ (Hâşiye) Bediüzzaman'ın çok genç yaşındaki bu vukufiyeti, onun istikbaldeki çok muazzam hizmet-i Kur'âniye ve İslâmiye'si için hazırlanmasını temin etmiştir. Bu kanaatini o zaman izhar ettiğinden, otuz-kırk sene sonra, İlm-i Kelâm'da bir teceddüd yapan Risale-i Nur Külliyyatı'nın telifine Cenâb-ı Hak muvaffak eylemiştir.

yirmi dört saat içerisinde eline geçirdiği bir coğrafya kitabını hıfzetmek sûretiyle ertesi gün– Van Valisi merhum Tahir Paşa’nın konağında onu ilzam eder. Ve yine aynı sûrette bir muaraza neticesinde, beş gün zarfında kimya-yı gayr-i uzvîyi (inorganik kimya) elde ederek, kimya muallimiyle muarazaya girer ve onu da ilzam eder. İşte pek genç yaşındaki mezkûr harikulâdeliklere ve bahr-i umman hâlinde bir ilme mâlikiyetine şahit olan ehl-i ilim, Molla Said’e “Bediüzzaman” lâkabını vermiştir. Bediüzzaman, Van’da bulunduğu müddet zarfında, o zamana kadar edindiği fikir ve mütâlaalar ve ilmî ve dinî tedris usûllerini görmekle ve zamanın ihtiyac-ı zarurîlerini nazar-ı itibara almakla kendisine mahsus bir usûl-ü tedris îcad eder. Bu da, hakâik-i diniyeyi asrın fehmine uygun en yeni izah ve beyan tarzlarıyla isbat etmek sûretiyle talebelerini tenvir etmektedir.

Molla Said, Van’da bulunduğu zamanlarda, bazı hususlarda o havalinin ulemâsına muhalif bulunuyordu.¹(Hâşiye) Bu hususlar şunlardır:

1– Katiyen hiç kimseden hediye olarak para almamak ve maaş bile kabul etmemek. Evet, hayatta hiçbir maddî mülkiyeti olmayıp, fakir ve kimsesiz ve daimî nefiy ve hapislerle çok sıkıntılı ve dehşetli musibetler içerisinde yaşadığı hâlde kimseden para ve mukabelesiz hediye almadığı, bilmüşâhede görülmüştür.

2– Hiçbir âlimden suâl sormamak. Yirmi sene zarfında, daima ancak sorulara cevap vermişti. Bu hususta kendileri derlerdi ki: “Ben ulemânın ilmini inkâr etmem; binâenaleyh kendilerinden suâl sormak fazladır. Benim ilmimden şüphe edenler varsa sorsunlar, onlara cevap vereyim.”

3– Yanında bulunan talebelerini aynı kendisi gibi zekât ve hediye almaktan men etmek. Onları da yalnız rızâ-yı ilâhî için çalıştırdı. Hattâ çok zamanlar talebelerini kendi iâşe ederdi.

4– Daima mücerred kalmak ve dünyada hiçbir şeyle alâka peyda etmemek. Bunun içindir ki: “Bütün malımı bir elimle kaldırıp götürebilmeliyim.” demiştir. Bu hâlin sebebi sorulunca: “Bir zaman gelecek, herkes benim hâlime gıpta edecektir. Sâniyen, mal ve servet bana lezzet vermiyor; dünyaya ancak bir misafirhane nazarıyla bakıyorum.” derdi.

Van’da bulunduğu vakit, merhum Vali Tahir Paşa, Avrupa kitaplarını tettebbu ederek kendisine suâller tertip edip sorardı. Bunların hiçbirisini görmediği ve Türkçe’yi de yeni konuşmaya başladığı hâlde, cevabında tereddüt

1 (Hâşiye) Aynı vaziyet, seksen senelik hayatında da devam etmiştir.

etmezdi. Birgün kitapları görür ve Tahir Paşa'nın bunlardan suâl tertip ettiğini anlayarak az bir zamanda kitapların muhtevasını elde eder.

O zamanda en büyük gaye ve düşüncesi, Mısır'daki Câmîu'l-Ezher'e mukabil Bitlis ve Van'da "Medresetü'z-Zehrâ" isminde bir darülfünûn vücûda getirmektir. Bu teşebbüsünü kuvveden fiile çıkarmak niyetinde olup bunu tasarlıyordu.

Van'da yaz zamanlarını, Bâsit ve Beytüşşebab namındaki yaylalarda geçiriyordu. Birgün Tahir Paşa'ya, mezkûr dağların başında temmuzda bile buz bulunduğunu söyler. Tahir Paşa itiraz eder ve: "Temmuz'da katiyen oralarda buz bulunmaz." iddiasında bulunur. Yaylada iken birgün bunu hatırlayarak Tahir Paşa'ya yazdığı ilk Türkçe mektubunda der: "Ey Paşa! Bâsit başında buz tuttu. Görmediğin şeyi inkâr etme. Her şey senin mâlûmatında münhasır değildir, vesselâm!"

Molla Said, aşiretler arasında olan herhangi bir geçimsizliği işitince hemen müdahale ederek, irşad yoluyla her iki tarafı da derhal barıştırdı. Hattâ hükûmetin bile barıştırmaktan âciz kaldığı Şeker Ağa ile Mîran Reisi Mustafa Paşa'yı barıştırdı. Ve Mustafa Paşa'ya: "Daha tevbe etmedin mi?" diye sorunca, Mustafa Paşa da cevaben: "Seydâ! Ne söylerseniz sözünüzden çıkmam." demiştir.

Mustafa Paşa, at ile para teberru etmek ister. Bediüzzaman reddederek: "Şimdiye kadar kimseden para almadığımı işitmediniz mi? Bâhusus sizin gibi zalimden nasıl para alırım? Ve siz galiba tevbenizi bozdunuz. Şu takdirde Cezire'ye ulaşamazsınız." demiştir.

Ve hakikaten Cezire'ye yetişmeden yolda öldüğünü haber alır.

Bediüzzaman, riyâziyede harikulâde bir sürat-i intikale mâlik idi. Herhangi bir müşkül meseleyi, zihnen hemen hâllerdi. Hattâ Cebir Mukabele ilminde bir risale telif etmişti. Tahir Paşa nezdinde hesap meseleleri münakaşa mevzuu olduğunda, hesaba dair hangi mesele bahsedilse, başkaları ve en mahir kâtipler neticeyi bulamadan, Molla Said zihnen çıkarıyordu. Çok defalar böyle yarışlara girer ve umumunda daima birinci gelirdi. Bir defasında şöyle bir suâl sordular: "On beş müslim, on beş gayr-i müslim farz edilerek, birbirini ardına dizilince bunlara yapılacak her kurada gayr-i müslime isabet etmesi matluptur. Nasıl taksim edilir?"

Bu suâle cevaben: "Bunların yüz yirmi dört vaziyet-i muhtemelesi vardır." diyerek yapar.

Hem de der: “Bundan daha müşkülünü de kendim icat ederim. İki bin beş yüz vaziyet-i muhtemeleyle göre yaparım.”

İki saat zarfında yüz adamdan elli adet gayr-i müslimi o vaziyette taksim eder ki daima kurayı gayr-i müslime düşürür. Ve hattâ beş yüz gayr-i müslim olmakla iki yüz elli bin vaziyet-i muhtemele üzerine bir mesele çıkarttı ve Tahir Paşa'ya göstererek bir risale şeklinde yazdı.¹(Hâşiye-1)

Bediüzzaman, Van'da bulunduğu zamanlarda, Vali Tahir Paşa ile bazı gazetelerden havâdis okurdu. Bilhassa İslâmiyet'i alâkadâr eden hususlara dikkat ederdi. Van'daki ikameti esnasında, âlem-i İslâm'ın vaziyetini bir derece öğrenmiş bulunuyordu. Birgün Tahir Paşa bir gazetede şu müthiş haberi ona göstermişti. Haber şu idi:

İngiliz Meclis-i Meb'usân'ında Müstemlekât Nâzırı, elinde Kur'an-ı Kerîm'i göstererek söylediği bir nutukta: “Bu Kur'an, İslâmların elinde bulundukça biz onlara hâkim olamayız. Ne yapıp yapmalıyız, bu Kur'an'ı onların elinden kaldırmalıyız; yahut müslümanları Kur'an'dan soğutmalıyız.” diye hitabede bulunmuş.

İşte bu müthiş haber, onda tarifi fevkinde bir tesir uyandırmıştı. İstidadı şimşek gibi alevli, duyguları ve bütün letâifi uyanık ve ilim, irfan, ihlâs, cesaret ve şecaat gibi harika inâyet ve seciyelere mazhar olan Bediüzzaman'ın, bu havâdis üzerine: “Kur'an'ın sönmez ve söndürülmez mânevî bir güneş hükmünde olduğunu, ben dünyaya isbat edeceğim ve göstereceğim.” diye kuvvetli bir niyet ruhunda uyanır ve bu sâikle çalışır.²(Hâşiye-2)

1 (Hâşiye-1) Maatteessüf o risale Van'da bir yangında yanmıştır.

2 (Hâşiye-2) Said Nursî, altmış beş sene evvel Van'da Vali Tahir Paşa'nın yanında iken okuduğu bir gazetede, İngiliz Müstemlekât Nâzırı'nın İngiliz Meclis-i Meb'usânında elinde Kur'an'ı göstererek: “Bu Kur'an Müslümanların elinde kaldıkça biz onlara hakikî hâkim olamayız. Ya Kur'an'ı ortadan kaldırmalıyız, veya onları Kur'an'dan soğutmalıyız.” sözü üzerine, ruhunda bir fevran ve nihayetsiz bir gayret uyanır. Kur'an'ın bir mucize olduğunu isbat ederek her tarafa neşretmek ve kâfirleri tam susturmak ister, buna kat'î karar verir. Van'da bulunduğu on beş sene müddet içerisinde hıfzına aldığı seksenden ziyade kitabı ezbere devrettiği gibi, âlem-i İslâm'ın hâl-i hazırda durumu hakkında da gerekli her türlü mâlûmatı elde eder.

Nazirsiz bir allâme olan Bediüzzaman, daha genç yaşında görünen müstesna zekâ ve ilminden de anlaşıldığı gibi, sair emsâlleri fevkinde, kendisine ayrıca hikmet-i Kur'âniye tâlim edilmişti. Kendisi, asr-ı hâzırın ihtiyacını karşılayacak, zamanın ilmi ve edebî seviyesinin fevkinde bütün dünyaya Kur'an'ın mucize olduğunu isbat ve herkesi ikna edebilecek bir kabiliyet, metanet, emel ve fedakârlık taşıyordu.

Bediüzzaman, Şarkî Anadolu'da Medresetü'z-Zehrâ namında bir darülfünun açmak, ya Van'da veyahut da Diyarbakır'da darülfünun derecesinde bir medrese tesisine çalışmak için İstanbul'a geldi. İstanbul'a gelişini bir muharrir şöyle tasvir etmişti: "Şarkın yalçın kayalıklarından, bir ateşpâre-i zekâ, İstanbul âfâkında tulû etti."

İstanbul'a gelmeden evvel birgün Tahir Paşa: "Şark ulemâsını ilzam ediyorsun, fakat İstanbul'a gidip o denizdeki büyük balıklara da meydan okuyabilecek misin?" demişti.

İstanbul'a gelir gelmez ulemâyı münazaraya davet etti. Bunun üzerine İstanbul'daki meşhur âlimler grup grup ziyarete gelip suâller soruyorlar ve o hepsinin de cevaplarını sahih olarak veriyordu. Bundan maksadı, Şarkî Anadolu'daki ilim ve irfan faaliyetine nazar-ı dikkati celbetmektir. Yoksa Molla Said, katiyen hodfuruşluğu sevmezdi. Her türlü gösteriş ve âlâyışten müberra olarak hareket ederdi. İlim, cesaret, hâfıza ve zekâ itibarıyla pek harika idi. Aynı derecede, belki daha ziyade olarak, halis ve muhlis idi. Tasannu ve te-kellüften katiyen hoşlanmazdı. İstanbul'daki ikametgâhının kapısında şöyle bir levha asılı idi: "*Burada her müşkül hâll edilir, her suâle cevap verilir; fakat suâl sorulmaz.*"¹(Hâşiye)

Bir buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi bir ağacın zuhuru, kudret-i ilâhiyeyi açıkça gösterdiği gibi maddî hiçbir kuvvete sahip olmayan, bilâkis mazlum ve bir nevi elle-ri, kolları bağlı bir vaziyette Bediüzzaman'ın çekirdek-misal hayatı ve hizmetiyle tarihin en dehşetli bir devrinde hem Anadolu, hem âlem-i İslâm, hem dünyanın ekserisine de mad-detten tesir edecek ve zihniyetlerini değiştirecek mânevî, küllî ve cihanşümûl bir inkişafın zuhuru, aynen bir kudret-i mutlaka ve istihdam-ı ilâhî ve sevk-i rabbânî ile olduğu akla ve kalbe görünmektedir.

Filhakika, bir eserinde tahdis-i nimet sûretinde hizmet-i imaniyeye ait inâyet-i ilâhiyeden bahsederken şöyle der: "Eski Harb-i Umumî'de ve daha evvellerinde bir vâkua-yı sâdikada görüyorum ki: Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ müt-hiş infilâk etti; dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki merhum validem yanımdadır. Dedim:

'Ana, korkma. Cenâb-ı Hakk'ın emridir. O hem Rahîm'dir, hem Hakîm'dir.'

Birden o hâlette iken baktım ki, mühim bir zat bana âmirane diyor ki:

'İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et!'

Uyandım, anladım ki bir büyük infilâk olacak. O infilâk ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak. Doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdafaa edecek. Ve Kur'ân'a hücum edilecek. İ'câzı onun çelik bir zırhı olacak. Ve şu i'câzın bir nev'ini, şu zamana izharına -haddimin fevkinde olarak- benim gibi bir adam namzet olacak ve nam-zet olduğumu anladım."

1 (Hâşiye) Burada şunu ilâveten beyan etmek icap eder ki: Said Nursî'nin hayatının son otuz-kırk senesinde, din-i İslâm'a ve Kur'ân'a hizmet cihetinde fevkalâde bir rahmet ve inâyetle

İstanbul'da grup grup gelen ulemânın suâllerini cevaplandırıyordu. Genç yaşında böyle bilâ-istisna bütün suâllere cevap vermesi ve gayet mukni ve be-lîğ ifade ve harika hâl ve tavırlarıyla, ehl-i ilmi hayranlıkla takdire sevk ediyordu. Ve “Bediüzzaman” unvanına bihakkın lâıyk görüyorlar ve bu fevkalâde zatı, bir “nâdire-i hilkat” olarak tavsif ediyorlardı.

Hattâ bu zamanlarda Mısır Câmîu'l-Ezher Üniversitesi reislerinden meşhur Şeyh Bahît Efendi İstanbul'a bir seyahat için geldiğinde, Kürdistan'ın sarp, yalçın kayaları arasından gelerek İstanbul'da bulunan Bediüzzaman Sa-id Nursî'yi ilzam edemeyen İstanbul ulemâsı, Şeyh Bahî'ten bu genç hocanın ilzam edilmesini isterler. Şeyh Bahî'te bu teklifi kabul ederek bir münazara zemini arar. Ve bir namaz vakti Ayasofya Camii'nden çıkıp çayhaneye otu-rulduğunda bunu fırsat telâkki eden Şeyh Bahît Efendi, yanında ulemâ hazır bulunduğunda hâlde Bediüzzaman'a hitaben, **مَا تَقُولُ فِي حَقِّ الْأُورُبَّانِيَّةِ وَالْعُثْمَانِيَّةِ**, yani, “Avrupa ve Osmanlılar hakkında ne diyorsunuz, fikriniz nedir?” der.

Şeyh Bahît Efendi'nin bu suâlden maksadı, Bediüzzaman'ın şek olma-yan bir bahr-i umman gibi ilmini ve ateşpâre-i zekâsını tecrübe etmek değil, belki, zaman-ı istikbale ait şiddet-i ihatasını ve idare-i âlemdeki siyasetini an-lamak idi. Buna karşı Bediüzzaman'ın verdiği cevap şu oldu:

**إِنَّ الْأُورُبَّانِيَّةَ حَامِلَةٌ بِالْإِسْلَامِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا،
وَرِئَانُ الْعُثْمَانِيَّةِ حَامِلَةٌ بِالْأُورُبَّانِيَّةِ فَسَتَلِدُ يَوْمًا مَا**

Yani, “Avrupa bir İslâm devletine hâmileler, günün birinde onu doğura-cak. Osmanlılar da Avrupa ile hâmileler; o da onu doğuracak.”

Bu cevaba karşı Şeyh Bahît Hazretleri: “Bu gençle münazara edilmez.

Risale-i Nur ihsan edildiğinden ve âlemşümûl bir mânevî cihad-ı diniye ve hizmet-i Kur'âniye'de bulunduğundan anlaşılmış ve sonra kendileri de bir mânevî ihtarla kaleme almışlardır ki onun hayatı bir intizam dairesinde geçiyordu. Yani, ileride mühim bir hiz-met-i Kur'âniye'de bulunacağı için, Cenâb-ı Hak o hizmet-i Kur'âniye'ye zemin hazırlamak hikmetiyle Said'i fevkalhad şartlar içerisinde ve fevkalâde inâyet altında harika bir zekâ ve deha ile mücehhez olarak istihdam ve istimâl ediyordu. Onun için Tarihçe-i Hayat'ın başın-da beyan edildiği vecihle, onun hayat ve ahvâline bu nokta-yı nazarla bakmak lâzımdır. Ve hatta kendisi Hürriyet'ten evvel birçok talebelerine, dostlarına: “Bir nur görüyorum, istik-bale büyük ümitlerle bakıyorum.” diye, ehemmiyetli bir Kur'an hizmetinin vuku bulacağını haber veriyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile Risale-i Nur'un şimdiki mânevî hizmet-i Kur'âniye ve imaniyesini, o zamanları siyaset âleminde olacak zannedip, bütün kuvvetiyle İstanbul'da siyaseti dine, Kur'an'a âlet ederek çalışıyordu.

Ben de aynı kanaatteyim. Fakat bu kadar veciz ve belîğâne bir tarzda ifade etmek, ancak Bediüzzaman’a hasır.”^{1(*)} demiştir.

Bediüzzaman’ın İstanbul’da hayatı, bir derece siyasîdir. Siyaset yoluyla İslâmiyet’e hizmet edilecek diye kanaat besliyordu. Siyasî hayata karışması, İslâmiyet’e hizmet aşkının bir neticesi idi. Daima hürriyet taraftarı idi. Gördüğü haksızlıklardan dolayı Jön Türkler’e daima muhalefette bulunarak: “Siz dini incittiniz, gayretullaha dokundunuz, şeriatı tezyif ettiniz; neticesi vahim olacaktır.” diye izhar-ı muhalefetten çekinmiyordu.

Hürriyetten sonra mücahid arkadaşlarıyla beraber İttihad-ı Muhammedî (*aleyhuissalâtu vesselâm*) Cemiyeti’ni kurmuşlar, cemiyet pek kısa bir zamanda inkişafa başlamış, hattâ Bediüzzaman’ın bir makalesiyle Adapazarı ve İzmit havalisinde elli bin kişi cemiyete dahil olmuştu.

Hürriyeti sû-i tefsir etmemek ve meşrûtiyeti, meşrûtiyet-i meşrûa olarak kabul etmek lâzım geldiğini ileri sürerek bu hususta dinî gazetelerde makaleler neşrediyor ve hitabelerde bulunuyordu. Bu makale ve hitabeleri, emsâlsiz denecek kadar belîğ ve mukni idi. Ehl-i ilim ve ehl-i siyaset, Said Nursî’nin bu yazılarından ve derslerinden çok istifade etmişlerdir. O zamandaki intibah-ı millîyi, Anadolu ve Asya’nın saadet-i dünyeviyesinin fecr-i sâdıkı olarak müjde veriyor, fakat elden kaçmaması için evâmîr-i şer’iye’yi çabuk imtisâl etmenin zarurî olduğunu ileri sürüyordu. “Eğer meşrûtiyeti hürriyet-i şer’iye ile kabul etmezsek ve öyle tatbik edilmezse, elimizden kaçacak, müstebid bir idareye yerini terk edecek.” diye ihtar ediyordu. O nutuk ve makalelerden numûne olarak cüz’î bir kısmını buraya dercediyoruz:

¹ (*) Nitekim Bediüzzaman’ın dediği gibi; ihbârâtın iki kutbu da tahakkuk etmiş, bir-iki sene sonra Meşrûtiyet devrinde şeâir-i İslâmiye’ye muhalif çok âdât-ı ecnebiyeyi ahzetmek ve gittikçe Türkiye’de yerleştirmek; ve şimdi Avrupa’da Kur’ân’a ve İslâmiyet’e karşı gösterilen hüsn-ü alâka ve bilhassa bahtiyar Alman milletinde fevc fevc İslâmiyet’i kabul etmek gibi hâdiseler, o ihbarı tamamıyla tasdik etmişlerdir.

[Bediüzzaman Said Nursî'nin ilân-ı hürriyetin üçüncü gününde irticalen söylediği ve sonra Selânik'te Hürriyet Meydanında tekrar ettiği ve o zamanın gazetelerinin neşrettikleri nutkunun sûretidir.]

Hürriyete Hitap

Ey hürriyet-i şer'î! Öyle müthiş ve fakat güzel ve müjdeli bir sada ile çağırıyorsun ki, benim gibi bir bedevîyi tabakat-ı gaflet altında yatmışken uyandırıyorsun. Sen olmasaydın, ben ve umum millet, zindan-ı esarete kalacaktık. Seni ömr-ü ebedî ile tebşir ediyorum.

Eğer aynü'l-hayat şeriatı menba-ı hayat yapsan ve o cennette neşv ü nema bulsan; bu millet-i mazlûmenin de eski zamana nisbeten bin derece terakki edeceğini müjde veriyorum.

Eğer hakkıyla seni rehber etse ve ağrâz-ı şahsî ve fikr-i intikam ile sizi le-kedar etmezse...

Yâ Rab! Ne saadetli bir kıyâmet ve ne güzel bir haşır ki, **وَالْبَعْثُ بَعْدَ الْمَوْتِ**¹ hakikatinin küçük bir misalini bu zaman bize tasvir ediyor. Şöyle ki:

Asya'nın ve Rumeli'nin köşelerinde medfun olan medeniyet-i kadîme hayata başlamış; menfaatini mazarrat-ı umumiyede arayan ve istibdadı arzu edenler **يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا**² demeye başladılar.

Yeni Hükûmet-i Meşrûtamız mucize gibi doğduğu için inşâallah bir seneye kadar, **نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا**³ sırrına mazhar olacağız. Mütevekkilâne, sa-bûrâne tuttuğumuz otuz sene Ramazan-ı sükûtun sevabıdır ki azapsız cennet-i terakki ve medeniyet kapılarını bize açmıştır. Hâkimiyet-i milliyenin beraat-i istihlâli olan kanun-u şer'î, hâzin-i cennet gibi bizi duhûle davet ediyor.

Ey mazlûm ihvân-ı vatan! Gidelim dâhil olalım!

Birinci kapısı, şeriat dairesinde ittihad-ı kulûb;

İkincisi, muhabbet-i milliyeye;

¹ Ölümünden sonra dirilişin (hak olduğu)..

² “Ah ne olurdu, (şuurlu, sorumlu bir varlık olacağıma) keşke toprak olaydım!” (Nebe sûresi, 78/40)

³ “(Meryem, (bana değil, O'na sorun manâsında) çocuğa işaret etti.) Beşikteki bir bebekle nasıl konuşabiliriz ki? (dediler).” (Meryem sûresi, 19/29)

Üçüncüsü, maarif;

Dördüncüsü, sa'y-i insanî;

Beşincisi, terk-i sefahettir. Ötekilerini sizin zihninize havale ediyorum...

.....

Sakın ey ihvân-ı vatan! Sefahetlerle ve dinde lâübaliliklerle tekrar öldürmeyiniz. Ve bütün efkâr-ı fâsideye ve ahlâk-ı rezîleye ve desâis-i şeytaniyeye ve tabasbusata karşı; şeriat-ı garrâ üzerine müesses olan kanun-u esasî Azrail hükmüne geçti, onları susturdu.

Sakın ey ihvân-ı vatan! İsrâfat ve hilâf-ı şeriat ve lezâiz-i nâmeşrûa ile tekrar ihya etmeyiniz! Demek şimdiye kadar mezarda idik, çürüyorduk. Şimdi bu ittihad-ı millet ve meşrûtiyet ile rahm-i mâdere geçtik; neşv ü nema bulaçgız.

Yüz bu kadar sene geri kaldığımız mesafe-i terakkiden –inşâallah– mucize-i Peygamberî (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile şimendifer-i kanun-u şer'îye-i esasiyeye amelen ve burak-ı meşveret-i şer'îyeye fikren bineceğiz. Bu vahşet-engiz sahra-yı kebiri kısa zamanda tayyetmekle beraber, milel-i mütemeddine ile omuz omuza müsabaka edeceğiz. Zira onlar kâh öküz arabasına binmişler, yola gitmişler.. Biz birdenbire şimendifer ve balon gibi mebâdiye bineceğiz, geçeceğiz. Belki, câmî-i ahlâk-ı hasene olan hakikat-i İslâmiye'nin ve istidad-ı fitrînin ve feyz-i imanın ve şiddet-i açlığın hazma verdiği teshil yardımıyla fersah fersah geçeceğiz. Nasıl ki vaktiyle geçmiştik. Talebeliğin bana verdiği vazife ile ve hürriyetin ferman-ı mezuniyetiyle ihtar ediyorum ki:

Ey ebnâ-yı vatan! Hürriyeti, sû-i tefsir etmeyiniz, tâ elimizden kaçmasın. Ve müteaffin olan eski esareti başka kapta bize içirmekle bizi boğmasın.¹(Hâşiye) Zira hürriyet, mürâât-ı ahkâm ve âdâb-ı şeriat ve ahlâk-ı hasene ile tahakkuk eder ve neşv ü nema bulur.

.....

Bediüzzaman

¹ (Hâşiye) Evet, daha dehşetli bir istibdat ile, pek acı ve zehirli bir esareti bize içirdiler.

Yaşasın Şeriat-ı Ahmedî (aleyhissalâtü vesselâm)

Dinî Ceride, no: 77

5 Mart 1325 (18 Mart 1909)

Şeriat-ı garrâ, kelâm-ı ezelîden geldiğinden, ebede gidecektir. Nefs-i emmarenin istibdad-ı rezilesinden selâmetimiz, İslâmiyet'e istinat ile-
dir. O hablülmetine temessük iledir. Ve haklı hürriyetten hakkıyla isti-
fade etmek, imandan istimdat iledir. Zira, Sâni-i âlem'e hakkıyla abd ve
hizmetkâr olanın, halka ubûdiyete tenezzül etmemesi gerektir.

Herkes kendi âleminde bir kumandan olduğundan, âlem-i asgarında
cihad-ı ekber ile mükelleftir. Ve ahlâk-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm) ile
tahalluk ve sünnet-i nebeviyeyi ihyâ ile muvazzaftır.

Ey evliya-yı umûr! Tuvfik isterseniz, kavânin-i âdetullaha tuvfik-i ha-
reket ediniz. Yoksa tuvfiksizlik ile cevap-ı red alacaksınız. Zira, mâruf
umum enbiyânın memâlik-i İslâmiye ve Osmaniye'den zuhuru, kader-i
ilâhînin bir işaret ve remzidir ki; bu memleket insanların makine-i
tekemmülâtının buharı diyanettir. Ve bu Asya ve Afrika tarlasının ve Ru-
meli bostanının çiçekleri ziya-yı İslâmiyet ile neşv ü nema bulacaktır.

Dünya için din feda olunmaz. Gebermiş istibdadı muhafaza için,
vaktiyle mesâil-i şeriat rüşvet verilirdi. Dinin meseleleri terk ve feda
edilmesinden, zarardan başka ne faydası görüldü?

Milletin kalb hastalığı, zaaf-ı diyanettir. Bunu takviye ile sıhhat
bulabilir.

Bizim cemaatimizin meşrebi, muhabbete muhabbet ve husûmete
husûmettir. Yani, beyne'l-İslâm muhabbete imdat; ve husûmet askerini
bozmaktır.

Mesleğimiz ise, ahlâk-ı Ahmediye ile tahallûk ve sünnet-i Peygamberî'
yı ihya etmektir. Ve rehberimiz şeriat-ı garrâ ve kılıcımız da berâhîn-i kâ-
tîa ve maksadımız îlâ-yı kelimetullahtır.

Bediüzzaman

Hakikat

Dinî Ceride, no: 70

26 Şubat 1324

Mart 1909

Biz “Kâlû Belâ” dan cemiyet-i Muhammedi’de dahiliz. Cihetü’l-vahdet-i ittihadımız tevhiddir. Peyman ve yeminimiz imandır. Madem ki muvahhidiz, müttehidiz. Her bir mümin îlâ-yı kelimetullah ile mükelleftir. Bu zamanda en büyük sebebi, maddeten terakki etmektir. Zira, ecnebîler fûnun ve sanayi silâhıyla bizi istibdad-ı mânevîleri altında eziyorlar. Biz de fen ve sanat silâhıyla îlâ-yı kelimetullahın en müthiş düşmanı olan cehil ve fakr ve ihtilâf-ı efkâra cihad edeceğiz. Amma cihad-ı haricîyi şeriat-ı garrânın berâhin-i kâtiasının elmas kılıçlarına havale edeceğiz. Zira medenîlere galebe çalmak ikna iledir, söz anlamayan vahşiler gibi icbar ile değildir.

Biz muhabbet fedaileriyiz, husûmete vaktimiz yoktur.

Meşrûtiyet ki; adalet ve meşveret ve kanunda inhisâr-ı kuvvetten ibarettir. On üç asır evvel şeriat-ı garrâ teessüs ettiğinden, ahkâmda Avrupa’ya dilencilik etmek, din-i İslâm’a büyük bir cinayettir. Ve şimale müteveccihen namaz kılmak gibidir.

Kuvvet kanunda olmalı. Yoksa, istibdat tevzi olunmuş olur. **إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ** ¹عَزِيزٌ hâkim ve âmir-i vicdanî olmalı. O da mârifet-i tam ve medeniyet-i âmm veyahut din-i İslâm namıyla olmalı. Yoksa istibdat daima hükümferma olacaktır.

İttifak hüddâdadır, hevâ ve heveste değil.

İnsanlar hür oldular, ama yine abdullahtırlar. Her şey hür oldu; başkasının kusuru insanın kusuruna senet ve özür olamaz.

Yeis, mâni-i herkemâldir. “Neme lâzım, başkası düşünsün.” istibdadın yâdigâridir.

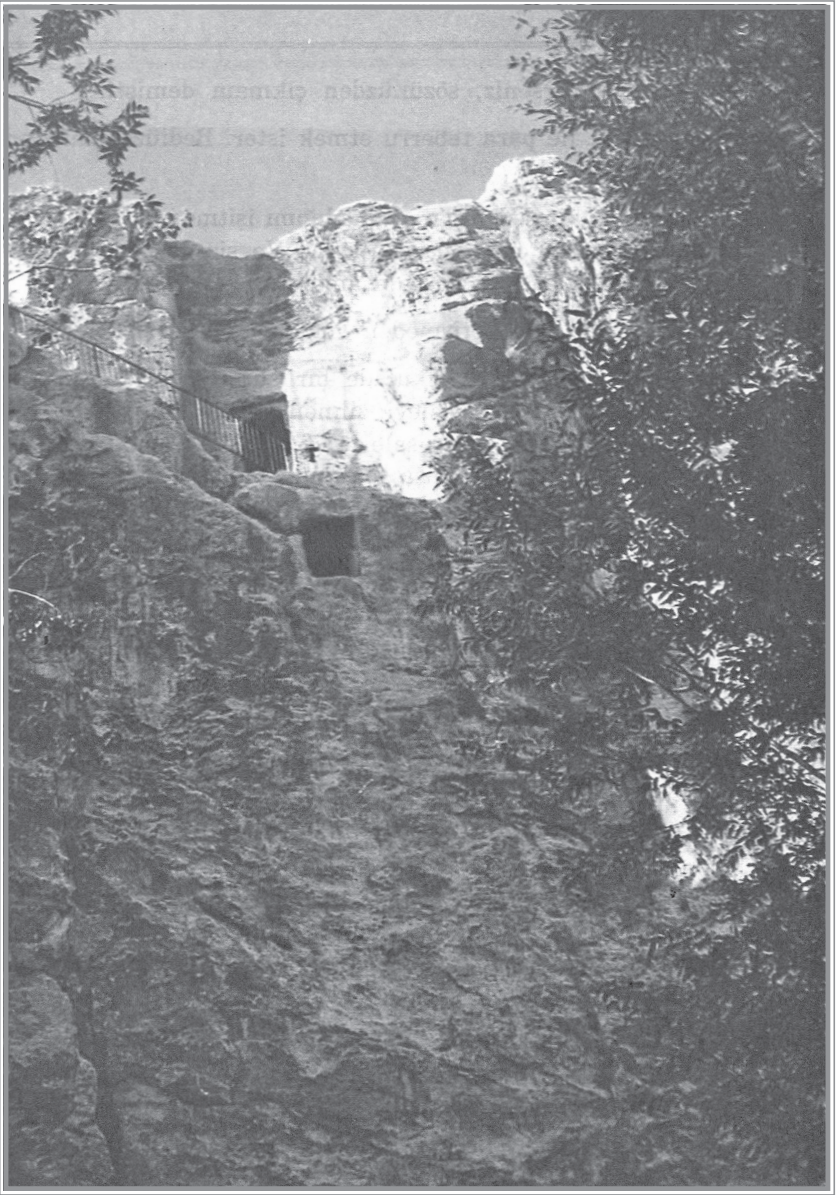
Bediüzzaman

¹ “Muhakkak ki Allah, mutlak kuvvet sahibidir, her işte üstün ve mutlak galiptir.” (Hac sûresi, 22/40, 74)

*Üstad Bediüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi'nin akabinde
İstanbul'da biraderzadesi Abdurrahman ile birlikte*

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Van'daki Horhor Medresesi'nin bahçesinden Van Kalesi ve mağaraların görünüşü

İstanbul Hahambaşısı Yahudi Karasso ile Bediüzzaman arasında Selânik'te cereyan eden bir konuşma sırasında, Karasso konuşmayı yarıda bırakarak dışarıya fırlamış ve arkadaşlarına, “Eğer yanında biraz daha kalsaydım, az kalsın beni de müslüman edecekti.” diyerek mağlûbiyetini hayret ve telâşla izhar etmiştir. Karasso ki, Osmanlı İmparatorluğunu parçalamak için sinsi ve tertipli bir şekilde çalışan gizli bir teşkilâta mensup olup, ortada fevkalâde bir rol oynuyordu. Karasso'nun Bediüzzaman'ı ziyaret etmekten maksadı, onu kendi fikrine çevirmek ve meş'um gayesine âlet etmektir. Fakat heyhat!...

Nihayet, menhus 31 Mart Hâdisesi meydana gelir. Şeriat isteyen ve o hâdisede ismi karışan on beş kadar hoca idam edilir. Bediüzzaman, onlar mahkeme binasının bahçesinde asılı durdukları ve kendisi de pencereden onları gördüğü bir hâlde muhakeme olunur. Mahkeme reisi Hurşid Paşa sorar: “Sen de şeriat istemişsin?”

Bediüzzaman cevap verir: “Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım. Zira şeriat, *sebeb-i saadet ve adalet-i mahz ve fazilet*dir. Fakat, ihtilâlcilerin isteği gibi değil!”

Bediüzzaman'ın Divan-ı Harp'teki bu kahramanca müdafaası, o zaman iki defa tab edilip neşredilmiştir. O dehşetli mahkemeden idamını beklerken beraat etmiş ve mahkemeye teşekkür etmeyerek, yolda Bayezid'den ta Sultanahmed'e kadar, arkasında kalabalık bir halk kitlesi mevcut olduğu hâlde, “Zalimler için yaşasın cehennem! Zalimler için yaşasın cehennem!” nidâlarıyla ilerlemiştir.

Divan-ı Harp'teki müdafaasının bir kısmı bu Tarihçe-i Hayat'ta yazılmıştır. Ta ki 31 Mart Hâdisesi'nin iç yüzü ve Bediüzzaman'ın kahramanca müdafaası bir derece anlaşılabilsin:

(İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi yahut Divan-ı Harb-i Örfî ve Said Nursî adlı eserden parçalar)

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Mukaddime

Vaktâ ki hürriyet divanelikle yâd olunurdu; zayıf istibdat tımarhaneyi bana mektep eyledi. Vaktâ ki îtidal, istikamet irtica ile iltibas olundu; Meşrûtiyette şiddetli istibdat, hapishaneyi mektep eyledi.

Ey şu şehadetnâmemi temâşâ eden zevât! Lütfen ruh ve hayalinizi misafireten, yeni medeniyete karışmış asabî bir bedevî talebenin hâl-i ihtilâlde olan ceset ve dimağına gönderiniz. Tâ tahtie ile hataya düşmeyiniz.

Otuz Bir Mart Hâdisesi'nde, Dîvan-ı Harb-i Örfî'de dedim ki:

Ben talebeyim. Onun için her şeyi mizan-ı şeriatla müvâzene ediyorum. Ben milliyetimizi, yalnız İslâmiyet biliyorum. Onun için her şeyi de İslâmiyet nokta-yı nazarından muhakeme ediyorum.

Ben hapishane denilen âlem-i berzahın kapısında dururken ve darağacı denilen istasyonda âhirete giden şimendiferi beklerken, cemiyet-i beşeriye-nin gaddarâne hâllerini tenkit ederek; değil yalnız sizlere, belki bu zamandaki nev-i benîbeşere îrad ettiğim bir nutuktur. Onun için **يَوْمَ تَبْلَى السَّرَائِرُ**³ sırınca, kabir-i kalbden hakâik çıplak çıktı. Nâmahrem olan kimseler nazar etmesin.

Âhirete kemâl-i iştîyak ile müheyyayım. Bu asılanlarla beraber gitmeye hazırım. Nasılki bir bedevî garâip-perest, İstanbul'un acâib ve mehâsinini iştîmiş, fakat görmemiş; nasıl kemâl-i hâhişle görmeyi arzu eder! Ben de mârez-i acâib ve garâib olan âlem-i âhireti o hâhişle görmek istiyorum. Şimdi de öyleyim. Beni oraya nefyetmek, bana ceza değil; sizin elinizden gelirse, beni vicdanen tâzib ediniz! Ve illâ başka sûretle azap, azap değil, benim için bir şandır!

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (İsrâ sûresi, 17/44)

³ "O gün, gizli kalmış ne varsa hepsi ortaya dökülür." (Tânk sûresi, 86/9)

Bu hükûmet zaman-ı istibdatta akla husûmet ediyordu. Şimdi de hayata adavet ediyor. Eğer hükûmet böyle olursa; yaşasın cünûn! Yaşasın mevt! Zalimler için de yaşasın cehennem!

Ben zaten bir zemin istiyordum ki efkârımı onda beyan edeyim. Şimdi bu Divan-ı Harb-i Örfî iyi bir zemin oldu. Bidayetlerde herkesten suâl olunduğu gibi Divan-ı Harp'te bana da suâl ettiler: “Sen de şeriat istemisin?”

Dedim: “Şeriatın bir hakikatine, bin ruhum olsa feda etmeye hazırım! Zira şeriat, sebeb-i saadet ve adâlet-i mahz ve fazilettir. Fakat ihtilâlcilerin isteyişi gibi değil!”

Hem de dediler: “İttihad-ı Muhammediye'ye (*aleyhissalâtü vesselâm*) dahil misin?”

Dedim: “Maaliftihar! En küçük efradındanım. Fakat benim tarif ettiğim vecihle... Ve o ittihattan olmayan, dinsizlerden başka kimdir? Bana gösterin!..”

İşte o nutku şimdi neşrediyorum. Tâ ki, Meşrûtiyeti lekeden ve ehl-i şeriatı me'yûsiyetten ve ehl-i asrı tarih nazarında cehil ve cünûndan ve hakikati evham ve şüpheden kurtarayım. İşte başlıyorum:

Dedim: Ey Paşalar, zâbitler! Hapsimi iktiza eden cinayetlerin icmâli:

إِذَا مَحَاسِنِي اللَّاتِي أَذِلُّ بِهَا كَانَتْ دُنُوبِي فَقُلْ لِي كَيْفَ أَغْتَدِرُ

Yani “Medâr-ı iftiharım olan mehâsinim, şimdi günah sayılıyor! Artık nasıl îtizar edeyim, mütehayyirim!”

Mukaddime olarak söylüyorum:

Mert olan cinayete tenezzül etmez. Şayet isnad olursa cezadan korkmaz. Hem de haksız yere idam olunsam, iki şehid sevabını kazanırım. Şayet hapis-te kalsam, böyle, hürriyeti lafızdan ibaret bulunan gaddar bir hükûmetin en rahat mevkii hapishane olsa gerektir. Mazlumiyetle ölmek, zâlimiyetle yaşamaktan daha hayırlıdır.

Bunu da derim ki:

Siyaseti dinsizliğe âlet yapan bazı adamlar, kabahatini setr için başkasını irtica ile ve dinini siyasete âlet yapmakla itham ederler. Şimdiki hafiyeler eskisinden beterdirler. Bunların sadakatine nasıl itimad olunur? Adalet onların sözlerine nasıl bina olunur? Hem de cerbeze ile insan, âdalet yaparken zulme

düşüyor. Zira insan kusursuz olmaz. Fakat uzun zamanda ve efrad-ı kesîre içinde ve tahallül-ü mehâsinle tâdil olunan müteferrik kusurları cerbeze ile cemedip, bir zaman-ı vâhidde bir şahs-ı vâhiden sudûrunu tevehhüm ederek şedit cezaya müstehak görür. Hâlbuki bu tarz, bir zulm-ü şedittir.

Şimdi gelelim on bir buçuk cinayetlerimin tâdâdına:^{1(Hâşiye)}

Birinci Cinayet

Geçen sene bidayet-i hürriyette elli-altmış telgraf umum şark aşîretlerine sadâret vasıtasıyla çektim. Meâli şu idi:

“Meşrûtiyet ve kanun-u esasî işittiğiniz mesele ise; hakikî adalet ve meş-veret-i şer’iyeden ibarettir. Hüsn-ü telâkki ediniz, muhafazasına çalışınız. Zira, dünyevî saadetimiz meşrûtiyettedir. Ve istibdattan herkesten ziyade biz zarar-dideyiz.”

Her yerden bu telgrafların cevabı, müsbet ve güzel olarak geldi. Demek vilâyât-ı şarkıyeyi tenbih ettim, gafil bırakmadım. Tâ yeni bir istibdat onların gafletinden istifade etmesin. “Neme lâzım” demediğimden cinayet işledim ki bu mahkemeye girdim!..

İkinci Cinayet

Ayasofya’da, Bayezid’de, Fatih’te, Süleymaniye’de umum ulemâ ve talebeye hitaben müteaddit nutuklar ile şeriatın ve müsemmâ-yı meşrûtiyetin münasebet-i hakikiyesini izah ve teşrih ettim. Ve mütehakkimâne istibdadın, şeriatla bir münasebeti olmadığını beyan ettim. Şöyle ki: ² سَيِّدُ الْقَوْمِ خَادِمُهُمْ hadisinin sırrıyla; şeriat âleme gelmiş, tâ istibdadı ve zâlimâne tahakkümü mahvetsin.

Herhangi bir nutuk îrad ettim ise; her bir kelimesine kimsenin bir itirazı varsa, burhan-ı kat’î ile isbata hazırım. Ve dedim ki: “Asıl şeriatın meslek-i hakikîsi, hakikat-i meşrûtiyet-i meşrûadır.”

Demek meşrûtiyeti, delâil-i şer’iye ile kabul ettim. Başka medeniyetçiler

1 (Hâşiye) Müellifin meslek ve meşrebine ait parçalar alınmış olup, tafsîlât arzu edenler mezkûr esere müracaat etsinler.

2 “Halkın efendisi, onlara hizmet edendir. (Memuriyet bir hizmetkârlıktır; hâkimiyet ve benlik için bir tahakküm âleti değil)” el-Beyhakî, *Şuabü’l-îmân* 6/334; Hatîb el-Bağdâdî, *Târîhu Bağdâd* 10/187; ed-Deylemî, *el-Müsneid* 2/324; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadîr* 4/122.

gibi, taklidî ve hilâf-ı şeriat telâkki etmedim. Ve şeriatı rüşvet vermedim. Ve ulemâ ve şeriatı, Avrupa'nın zunûn-u fâsidesinden iktidarına göre kurtarmaya çalıştığımın cinayet ettim ki, bu tarz muamelenizi gördüm!..

Üçüncü Cinayet

İstanbul'da yirmi bine yakın hemşehrilerimi, –hamal ve gafil ve safdil olduklarından– bazı particiler onları iğfal ile vilâyât-ı şarkıyeyi lekedâr etmelerinden korktum. Ve hamalların umum yerlerini ve kahvelerini gezdim. Geçen sene, anlayacakları sûretle meşrûtiyeti onlara telkin ettim. Şu meâlde:

“İstibdad, zulüm ve tahakkümdür. Meşrûtiyet, adâlet ve şeriattır. Padişah, Peygamberimiz'in emrine itaat etse ve yoluna gitse halifedir. Biz de ona itaat edeceğiz. Yoksa, Peygamber'e tâbi olmayıp zulmedenler, padişah da olsalar haydutturlar. *Bizim düşmanımız cehalet, zaruret, ihtilâftır. Bu üç düşmana karşı; sanat, mârifet, ittifak silâhıyla cihad edeceğiz. Ve bizi bir cihette teyakkuza ve terakkiye sevkeden hakikî kardeşlerimiz Türklerle ve komşularımızla dost olup el ele vereceğiz. Zira husûmette fenalık var, husûmete vaktimiz yoktur. Hükûmetin işine karışmayacağız. Zira, hikmet-i hükûmeti bilmiyoruz...*”

İşte o hamalların, Avusturya'ya karşı –benim gibi bütün Avrupa'ya karşı^{1(*)}– boykotajları ve en müşevveş ve heyecanlı zamanlarda âkilâne hareketlerinde bu nasihatın tesiri olmuştur. Padişaha karşı irtibatlarını tâdil etmeye ve boykotajlarla Avrupa'ya karşı harb-i iktisadî açmaya sebebiyet verdiğimden, demek cinayet ettim ki bu belâya düştüm!

Dördüncü Cinayet

Avrupa, bizdeki cehalet ve taassup müsaadesiyle, şeriatı –hâşâ ve kellâ– istibdada müsait zannettiklerinden, nihayet derecede, kalben üzülmüştüm. Onların zannını tekzip etmek için, meşrûtiyeti herkesten ziyade şeriat nâmına alkışladım. Lâkin yine korktum ki; başka bir istibdat tekrar o zannı tasdik eder diye, ne kadar kuvvetim varsa Ayasofya Câmii'nde meb'usâna hitaben feryat ettim. Ve söyledim ki:

¹ (*) Bediüzzaman'a zurefâdan biri, birgün, irfanıyla mütenasip bir esvap giymesi lüzumundan bahseder. Müşâriniley de: “Siz, Avusturya'ya güya boykot yapıyorsunuz, hem onun gönderdiği kalpakları giyiyorsunuz. Ben ise bütün Avrupa'ya boykot yapıyorum, onun için yalnız memleketimin maddî ve mânevî mamûlâtını giyiyorum.” buyurmuştur.

Meşrûtiyeti, “meşrûiyet” unvanı ile telâkki ve telkin ediniz. Tâ yeni ve gizli ve dinsiz bir istibdat, pis eliyle o mübareği ağrâzına siper etmekle leke-dâr etmesin. Hürriyeti, âdâb-ı şeriatla takyid ediniz. Zira cahil efrat ve avâm-ı nâs kayıtsız hür olsa, şartsız tam serbest olsa, sefih ve itaatsız olur. Adalet namazında kible nizâr dört mezhep olsun. Tâ ki, namaz sahih ola. Zira hakâik-i meşrûtiyetin sarahaten ve zimnen ve iznen dört mezhepten istihracı mümkün olduğunu dâvâ ettim.

Ben ki bir âdi talebeyim. Ulemâya farz olan bir vazifeyi omuzuma aldım, demek cinayet ettim ki bu tokadı yedim!

Beşinci Cinayet

Gazeteler, iki kıyas-ı fâsit cihetiyle ve haysiyet kırıcı bir neşriyat ile ahlâk-ı İslâmiye’yi sarstılar. Ve efkâr-ı umumiye-yi perişan ettiler. Ben de gazetelerle, onları reddeden makaleler neşrettim. Dedim ki:

Ey gazeteciler! Edipler edebli olmalı, hem de edeb-i İslâmiye ile mü-teeddib olmalı. Ve onların sözleri, kalb-i umumî-i müşterek-i milletten bâtarafâne çıkmalı. Ve matbuat nizamnamesini, vicdanınızdaki hiss-i di-yanet ve niyet-i hâlisa tanzim etmeli. Hâlbuki siz, iki kıyâs-ı fâsitle, yani taş-rayı İstanbul’a ve İstanbul’u Avrupa’ya kıyas ederek efkâr-ı umumiye-yi bataklıkla düşürdünüz. Ve şahsî garazları ve fikr-i intikamı uyandırdınız. Zira elif-bâ okumayan çocuğa, felsefe-i tabiiye dersi verilmez. Ve erkeğe, tiyatrocu karı libası yakışmaz. Ve Avrupa’nın hissiyâtı, İstanbul’da tatbik olunmaz. Akvâmın ihtilâfı; mekânların ve aktârın tehalüfû, zamanların ve asırların ihtilâfı gibidir. Birisinin libası, ötekinin endamına gelmez. Demek Fransız büyük ihtilâli, bize tamamen hareket düsturu olamaz. Yanlışlık, tatbik-i nazariyât ve mukteza-yı hâlî düşünmemekten çıkar.

Ben ki ümmî bir köylüyüm, böyle cerbezeli ve muğâlatalı ve ağrâzlı mu-harrirlere nasihat ettim; demek cinayet işledim!..

Altıncı Cinayet

Kaç defa büyük içtimalarda, heyecanları hissettim. Korktum ki avâm-ı nâs siyasete karışmakla âsâyîşi ihlâl etsinler. Türkçe’yi yeni öğrenen köylü bir talebenin lisanına yakışacak lafızlar ile heyecanı teskin ettim.

Ezcümle: Bayezid’de talebenin içtimasında ve Ayasofya mevlidinde ve

Ferah Tiyatrosu'ndaki heyecana yetiştim. Bir derece heyecanı teskin ettim. Yoksa bir fırtına daha olacaktı.

Ben ki bedevî bir adamım. Medenîlerin entrikalarını bildiğim hâlde işlerine karıştım. Demek cinayet ettim!

Yedinci Cinayet

İşittim; İttihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) nâmiyla bir cemiyet teşekkül etmiş. Nihayet derecede korktum ki bu ism-i mübarekin altında bazıların bir yanlış hareketi meydana gelsin. Sonra işittim; bu ism-i mübareki bazı mübarek zevât, –Süheyl Paşa ve Şeyh Sâdık gibi zatlar– daha basit ve sırf ibadete ve sünnet-i seniyyeye tebâiyyete nakletmişler. Ve o siyasî cemiyetten kat-ı alâka ettiler. Siyasete karışmayacaklar.

Lâkin tekrar korktum, dedim: Bu isim umumun hakkıdır, tahsis ve tahdit kabul etmez. Ben nasıl ki dindar müteaddit cemiyete bir cihette mensubum. Zira maksatlarını bir gördüm. Kezâlik, o ism-i mübareke intisap ettim. Lâkin tarif ettiğim ve dahil olduğum İttihad-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) tarifi budur ki:

•Şarktan garba, cenuptan şimale uzanan bir silsile-i nuranî ile merbut bir dairedir.

•Dahil olanlar da bu zamanda üç yüz milyondan ziyadedir.

•Bu ittihadın cihetü'l-vahdeti ve irtibatı, tevhid-i ilâhîdir.

•Peyman ve yemini, imandır.

•Müntesipleri, “Kalû Belâ”dan dahil olan umum müminlerdir.

•Defter-i esmâları da, Levh-i Mahfuz'dur.

•Bu ittihadın nâşir-i efkârı, umum kütüb-ü İslâmiye'dir.

•Günlük gazeteleri de, îlâ-yı kelimetullahı hedef-i maksat eden umum dinî gazetelerdir.

•Kulüp ve encümenleri, cami ve mescidlerdir ve dinî medreseler ve zikirhanelerdir.

•Merkezi de, Haremeyn-i Şerîfeyn'dir.

•Böyle cemiyetin reisi, Fahr-i âlem'dir (*aleyhissalâtü vesselâm*).

•Ve mesleği, herkes kendi nefsiyle mücahede; yani ahlâk-ı Ahmediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile tahalluk ve sünnet-i nebeviyeyi ihya ve başkalara da muhabbet ve –eğer zarar etmezse– nasihat etmektir.

•Bu ittihadın nizamnâmesi, sünnet-i nebeviye; ve kanunnâmesi, evâmir ve nevâhi-i şer’iyedir.

•Ve kılıçları da berâhin-i kâtiadır. Zira medenîlere galebe çalmak ikna ile-
dir, icbar ile değildir. Taharri-i hakikat, muhabbet iledir. Husûmet ise vahşet
ve taassuba karşı idi.

•Hedef ve maksatları da, îlâ-yı kelimetullahtır.

*Şeriat da yüzde doksan dokuz ahlâk, ibadet, âhiret ve fazilete aittir.
Yüzde bir nisbetinde siyasete mütealliktir; onu da ülü’l-emirlerimiz dü-
şünsünler.*

Şimdiki maksadımız, o silsile-i nûraniyeyi ihtizaza getirmekle herkesi bir
şevk u hâhiş-i vicdaniye ile tarîk-i terakkide kâbe-i kemâlâta sevk etmektir. Zi-
ra îlâ-yı kelimetullahın bu zamanda bir büyük sebebi, maddeten terakki
etmektir.

İşte ben bu ittihadın efradındayım. Ve bu ittihadın tezahürüne teşebbüs
edenlerdenim. Yoksa sebep-i iftirak olan fırkalardan, partilerden değilim.

Elhâsıl: Sultan Selim’e bîat etmişim. Onun ittihad-ı İslâm’daki fikrini ka-
bul ettim. Zira o, vilâyât-ı şarkıyeyi ikaz etti. Onlar da ona bîat ettiler. Şimdiki
şarklılar, o zamandaki şarklılardır. Bu meselede seleflerim Şeyh Cemaleddîn
Efganî, allâmelerden Mısır müftüsü merhum Muhammed Abduh, müfrit âlim-
lerden Ali Suâvi, Hoca Tahsin ve ittihâd-ı İslâm’ı hedef tutan Namık Kemâl ve
Sultan Selim’dır ki, demiş:

İhtilaf u tefrika endişesi
Kûşe-i kabrimde hattâ bıkarar eyler beni.
İttihadken savlet-i âdâyı def’e çaremiz
İttihad etmezse millet, dâğ-dâr eyler beni.

Yavuz Sultan Selim

Ben zâhiren buna teşebbüs ettim, iki maksad-ı azîm için:

Birincisi: O ismi tahdit ve tahsisten halâs etmek ve umum müminlere
şümûlünü ilân etmek... Tâ ki tefrika düşmesin ve evham çıkmasin.

İkincisi: Bu geçen musibet-i azîmeye sebebiyet veren fırkaların iftirakının, tevhid ile önüne sed olmaktı. Vâ esefâ ki zaman fırsat vermedi. Sel geldi, beni de yıktı. Hem derdim: Bir yangın olsa, bir parçasını söndüreceğim. Fakat hocalık elbisem de yandı. Ve uhdesinden gelemediğim bir yalancı şöhret de maa'l-memnuniye ref oldu.

Ben ki âdi bir adamım. Böyle meclis-i meb'usân ve âyan ve vükelânın en mühim vazifelerini düşündürecek bir emri, uhdeme aldım. Demek cinayet ettim!

Sekizinci Cinayet

Ben işittim ki askerler bazı cemiyetlere intisap ediyorlar. Yeniçerilerin hâdise-i müdhişesi hatırıma geldi. Gayet telâş ettim. Bir gazetede yazdım ki: Şimdi en mukaddes cemiyet, ehl-i iman askerlerin cemiyetidir. Umum mümin ve fedakâr askerlerin mesleğine girenler, neferden ser-askere kadar dâhildir. Zira ittihat, uhuvvet, itaat, muhabbet ve îlâ-yı kelimetullah dünyanın en mukaddes cemiyetinin maksadıdır. Umum mümin askerler tamamıyla bu maksada mazhardırlar. Askerler merkezdir. Millet ve cemiyet onlara intisap etmek lâzımdır. Sâir cemiyetler, milleti, asker gibi mazhar-ı muhabbet ve uhuvvet etmek içindir. Amma ittihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtu vesselâm*) ki umum müminlere şâmilidir. Cemiyet ve fırka değildir. Merkezi ve saff-ı evveli gaziler, şehidler, âlimler, mürşidler teşkil ediyor. Hiçbir mümin ve fedakâr asker –zâbit olsun, nefer olsun– hariç değil ki tâ intisaba lüzum kalsın. Lâkin bazı cemiyet-i hayriye, kendine İttihad-ı Muhammedî diyebilir. Buna karışmam.

Ben ki âdi bir talebeyim. Böyle büyük ulemânın vazifelerini gasbettim. Demek cinayet ettim!

Dokuzuncu Cinayet

Martin otuz birinci günündeki dehşetli hareketi, iki-üç dakika uzaktan temâşâ ettim. Mûteaddit metâlibi işittim. Fakat yedi renk süratle çevrilirse yalnız beyaz görüldüğü gibi; o ayrı ayrı matlâblardaki fesadâtı binden bire indiren ve avâmı anarşilikten kurtaran ve efrâd elinde kalan umum siyaseti, mucize gibi muhafaza eden lafz-ı şeriat yalnız görüldü. Anladım; iş fena, itaat muhtel, nasihat tesirsizdir. Yoksa her vakit gibi, yine o ateşin söndürülmesine teşebbüs edecektim. Fakat avâm çok.. bizim hemşehriler gafil ve safdil; ben de bir şöhret-i kâzibe ile görünüyorum. Üç dakikadan sonra çekildim.

Bakırköyü'ne gittim. Tâ beni tanıyanlar karışmasınlar. Rast gelenlere de karışmamak tavsiye ettim. Eğer zerre miktar dahlim olsa idi, –zaten elbisem beni ilân ediyor, istemediğim bir şöhrat de beni herkese gösteriyordu– bu işte pek büyük görünecektim. Belki Ayastafanos'a kadar tek başıma olsun Hareket Ordusu'na mukabele ederek isbat-ı vücud edecektim, merdâne ölecektim. O vakit dahlim bedîhî olurdu. Tahkike lüzum kalmazdı.

İkinci günde bir ukde-i hayatımız olan itaat-i askeriyeden suâl ettim. Dediler ki: “Askerlerin zâbitleri, asker kıyafetine girmiş. İtaat çok bozulmamış.”

Tekrar suâl ettim: “Kaç zâbit vurulmuş?” Beni aldattılar, dediler: “Yalnız dört tane. Onlar da müstebid imişler. Hem şeriatın âdâb ve hududu icra olunacak.”

Bir de gazetelere baktım; onlar da o kıyamı meşrû gibi tasvir ediyorlardı. Ben de bir cihette sevindim. Zira en mukaddes maksadım, şeriatın ahkâmını tamamen icra ve tatbiktir. Fakat itaat-i askeriyeye hâle geldiğinden, nihayet derecede me'yûs ve müteessir oldum. Ve umum gazetelerle askere hitaben neşrettim ki:

“Ey askerler! Zâbitleriniz bir günah ile nefislerine zulmediyorlarsa, siz o itaatsizlikle otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon nüfus-u İslâmiye'nin haklarına bir nevi zulmediyorsunuz. Zira umum İslâm ve Osmanlılar'ın haysiyet, saadet ve bayrak-ı tevhidî, bu zamanda bir cihette sizin itaatiniz ile kâimdir. Hem de şeriat istiyorsunuz. Fakat itaatsizlikle şeriata muhalefet ediyorsunuz!”

Ben onların hareketini ve şecaatlarını okşadım. Zira efkâr-ı umumiyenin yalancı tercümanı olan gazeteler, nazarımıza hareketlerini meşrû göstermişlerdi. Ben de takdirle beraber, nasihatimi bir derece tesir ettirdim. İsyanı bir derece bastırdım. Yoksa böyle âsân olmazdı.

Ben ki bilfiil tımarhaneyi ziyaret etmiş bir adamım, “Neme lâzım, böyle işleri akıllılar düşünsün.” demediğimden cinayet ettim!

Onuncu Cinayet

Harbiye nezaretindeki askerler içine cuma günü ulemâ ile beraber gittim. Gayet müessir nutuklarla sekiz tabur askeri itaata getirdim. Nasihatlarım tesirini sonradan gösterdi. İşte nutkun sûreti:

“Ey Asâkir-i Muvahhidîn! Otuz milyon Osmanlı ve üç yüz milyon İslâm'ın namusu ve haysiyeti ve saadeti ve bayrak-ı tevhidî, bir cihette

sizin itaatinize vâbestedir. Sizin zâbitleriniz bir günah ile kendi nefesine zulmetse, siz bu itaatsizlikle üç yüz milyon İslâm'a zulmediyorsunuz. Zira bu itaatsizlikle uhuvvet-i İslâmiye'yi tehlikeye atıyorsunuz.

Biliniz ki! Asker ocağı cesîm ve muntazam bir fabrikaya benzer. Bir çark itaatsizlik etse, bütün fabrika herc ü merc olur. Asker neferâtı siyasete karışmaz. Yeniçeriler şahiddir. Siz şeriat dersiniz, hâlbuki şeriata muhalefet ediyorsunuz ve lekedâr ediyorsunuz.

Şeriat ile, Kur'ân ile, hadîs ile, hikmet ile, tecrübe ile sabittir ki: Sağlam, dindar, hakperest ülü'l-emre itaat farzdır. Sizin ülü'l-emriniz, üstadınız; zâbitlerinizdir. Nasılki mâhir mühendis, hâzık tabip bir cihette günahkâr olsalar, tıp ve hendeselerine zarar vermez. Kezâlik münevverü'l-efkâr ve fenn-i harbe âşına, mektepli, hamiyetli, mümin zâbitlerinizin bir cüz'î nâmeşrû hareketi için itaatınıza hâlel vermekle Osmanlılar'a ve İslâmlar'a zulmetmeyiniz! Zira itaatsizlik yalnız bir zulüm değil, milyonlarca nüfusun hakkına bir nevi tecavüz demektir. Bilirsiniz ki bu zamanda bayrak-ı tevhid-i ilâhî sizin yed-i şecaatinizdedir. O yed'in kuvveti de itaat ve intizamdır. Zira bin muntazam ve mutî asker, yüz bin başı-bozuğa mukabildir. Ne hâcet, yüz sene zarfında otuz milyon nüfusun vücuda getirmedeği böyle pek çok kan döktüren inkılâbları siz itaatinizle kan dökmeden yaptınız.

Bunu da söylüyorum ki hamiyetli ve münevverü'l-fikir bir zâbiti zâyî etmek, mânevî kuvvetinizi zâyî etmektir. Zira şimdi hüküm-fermâ, şecaat-i imaniye ve akliye ve fenniye. Bazen bir münevverü'l-fikir, yüze mukabildir. Ecnebler size bu şecaatle galebeye çalışıyorlar. Yalnız şecaat-i fitriye kâfi değil!...

Elhâsıl: Fahr-i âlem'in fermanını size tebliğ ediyorum ki: İtaat farzdır. Zâbitinize isyan etmeyiniz. Yaşasın askerler! Yaşasın meşrûta-yı meşrûa!..."

Demek ki ben, bu kadar âlim varken, böyle mühim vazifeleri deruhde ettiğimden cinayet ettim!...

On Birinci Cinayet

Ben vilâyât-ı şarkıyede aşiretlerin hâl-i perişaniyetini görüyordum. Anladım ki: Dünyevî bir saadetimiz, bir cihetle fûnûn-u cedide-i medeniye ile

olacak. O fûnûnun da gayr-i müteaffin bir mecrası ulemâ ve bir menbaı da medreseler olmak lâzımdır. Tâ ulemâ-yı din, fûnûn ile ünsiyet peyda etsin. Zira, o vilâyâtta yarı-bedevî vatandaşların zimâm-ı ihtiyarı, ulemâ elindedir. Ve o sâik ile Dersaadet'e geldim.

Saadet tevehhümü ile o vakitte –şimdi münkasım olmuş, şiddetlenmiş olan– istibdatlar, merhum Sultan-ı mahlûa isnad edildiği hâlde; onun zabtiye nâzırı ile bana verdiği maaş ve ihsan-ı şâhânesini kabul etmedim, reddettim. Hata ettim. Fakat o hatam, medrese ilmi ile dünya malını isteyenlerin yanlışlarını göstermekle hayır oldu. Aklımı feda ettim, hürriyetimi terk etmedim. O şefkatli sultana boyun eğmedim. Şahsî menfaatimi terk ettim.

Şimdiki sivrisinekler beni cebr ile değil, muhabbetle kendilerine müttetik edebilirler. Bir buçuk senedir burada memleketimin neşr-i maarifi için çalışıyorum. İstanbul'un ekserisi bunu bilir.

Ben ki bir hamalın oğluyum. Bu kadar dünya bana müyesser iken kendi nefsimi hamal oğulluğundan ve fakr-ı hâlden çıkarmadım. Ve dünya ile kökleşemediğim ve en sevdiğim mevki olan vilâyât-ı şarkiyenin yüksek dağlarını terk etmekle millet için tımarhaneye, tevkifhaneye ve meşrûtiyet zamanında işkenceli hapishaneye düşmeme sebebiyet veren öyle umûrlara teşebbüs etmekle büyük bir cinayet eyledim ki bu dehşetli mahkemeye girdim!...

Yarı Cinayet

Şöyle ki: Daire-i İslâm'ın merkezi ve râbitası olan nokta-yı hilâfeti elinden kaçırmamak fikriyle ve sâbık sultan merhum Abdülhamid Han Hazretleri, sâbık içtimaî kusuratını derk ile nedamet ederek kabul-ü nasihate istidad kesbetmiş zannıyla ve “Aslah tarik, müsâlâhadır.” mülâhazasıyla, şimdiki en çok ağrâz ve infiâlâta mebde ve tohum olan bu vukua gelen şiddet sûretini daha ahsen sûrette düşündüğümden, merhum Sultan-ı sâbık'a, ceride lisânıyla söyledim ki:

“Münhasif Yıldız'ı dârülfünun et, tâ Süreyya kadar âlî olsun! Ve oraya seyyahlar, zebânîler yerine, ehl-i hakikat melâike-i rahmeti yerleştir; tâ cennet gibi olsun! Ve Yıldız'daki milletin sana hediye ettiği servetini, milletin baş hastalığı olan cehaletini tedavi için büyük dinî dârülfünûnlara sarf ile millete iade et ve milletin mürüvvet ve muhabbetine itimad et. Zira senin şâhâne idarene millet mütekeffildir. Bu ömürden sonra sırf âhireti düşünmek lâzım. Dünya seni terk etmeden evvel sen dünyayı terk et! Zekâtü'l-ömrü, Ömer-i Sâni yolunda sarf eyle!

Şimdi müvazene edelim: Yıldız, eğlence yeri olmalı veya dârülfünûn olmalı? Ve içinde seyyahlar gezmeli veya ulemâ tedris etmeli? Ve gasp edilmiş olmalı veyahut hediye edilmiş olmalı? Hangisi daha iyidir? İnsaf sahipleri hükmetsin.”

Ben ki bir gedâyım, bir büyük padişaha nasihat ettim, demek yarı cinayet ettim.

Cinayetin öteki yarısını söylemek zamanı gelmedi.¹(Hâşiye)

Yazık! Eyvahlar olsun! Saadetimiz olan meşrûtiyet-i meşrûa, bir menba-ı hayat-ı içtimaiyemiz ve İslâmiyet’e uygun olan maârif-i cedideye, millet niha-yet derecede müştâk ve susamış olduğu hâlde, bu hâdisede ifrat-perver olanlar meşrûtiyete garazlar karıştırmakla ve fikren münevver olanlar da dinsizce harekât-ı lâübaliyâne ile milletin rağbetine karşı maatteessüf sed çektiler. Bu seddi çekenler, ref etmelidirler. Vatan namına rica olunur.

Ey paşalar, zâbitler! Bu on bir buçuk cinayetin şahitleri binlerle adamdır. Belki, bazılarına İstanbul’un yarısı şahittir. Bu on bir buçuk cinayetin cezasına rıza ile beraber, on bir buçuk suâlîme de cevap isterim. İşte bu seyyiâtıma bedel bir hasenem de var. Söyleyeceğim:

Herkesin şevkini kıran ve neşesini kaçıran ve ağrâzlar ve taraftarlıklar hissini uyandıran ve sebep-i tefrika olan ırkçılık, cemiyât-ı akvâmiye teşkiline sebebiyet veren ve ismi meşrûtiyet ve mânâsı istibdat olan ve ittihat ve terakki ismini de lekedâr eden buradaki şube-i müstebidâneye muhalefet ettim.

Herkesin bir fikri var. İşte sulh-u umumî, aff-ı umumî ve ref-i imtiyaz lâzım. Tâ ki biri, bir imtiyaz ile, başkasına haşerât nazarıyla bakmakla nifak çıkmasın.

Fahir olmasın, derim: Biz ki hakikî müslümanız. Aldanınız, fakat aldatmayız. Bir hayat için, yalana tenezzül etmeyiz. Zira biliyoruz ki: **إِنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَزْكِ الْحَيْلِ**² Fakat meşrû, hakikî meşrûtiyetin müsemmasına ahd ü peyman ettiğimden, istibdat ne şekilde olursa olsun, meşrûtiyet libası giysin ve ismini taksın; rast gelsem sille vuracağım.

Fikrimce meşrûtiyetin düşmanı; meşrûtiyeti gaddar, çirkin ve hilâf-ı şeriat

¹ (Hâşiye) O yarının zamanı; on beş sene sonra, yirmi sekiz senedir müellifin sebep-i hapsi olan, “Siracü’n-Nur”un âhîrindeki bahse bakınız. Tam o yarı cinayeti bileceksiniz.

² Hakiki kazanç, dolap çevirerek değil hileyle tenezzül etmeyerek sağlanır.

göstermekle meşveretin de düşmanlarını çok edenlerdir. “*Tebeddül-ü esmâ ile hakâik tebeddül etmez.*”

En büyük hata; insan, kendini hatasız zannetmek olduğundan, hatamı itiraf ederim ki: Nâsın nasihatini kabul etmeden nâsa nasihati kabul ettirmek istedim. Nefsimi irşad etmeden başkasının irşadına çalıştığım, emr-i bil-mârufu tesirsiz etmekle tenzil ettim.

Hem de tecrübe ile sabittir ki; ceza bir kusurun neticesidir. Fakat bazen o kusur, işlenmemiş başka kusurun sûretinde kendini gösterir. O adam masum iken cezaya müstehak olur. Allah musibet verir, hapse atar, adâlet eder. Fakat hâkim ona ceza verir, zulmeder.

Ey ülü'l-emr! Bir haysiyetim vardı; onunla İslâmiyet milliyetine hizmet edecektim, kırdınız. Kendi kendine olmuş, istemediğim bir şöhet-i kâzibem vardı, onunla avâma nasihatimi tesir ettiriyordum, maa'l-memnuniye mahvettiniz. Şimdi usandığım bir hayat-ı zaîfem var. Kahrolayım, eğer idama esirgersem! Mert olmayayım, eğer ölmeye gülmekle gitmezsem! Sureten mahkûmiyetim, vicdanen mahkûmiyetinizi intaç edecektir. Bu hâl bana zarar değil, belki şandır!

Fakat millete zarar ettiniz. Zira nasihatimdeki tesiri kırdınız. Sâniyen: Kendinize zarardır. Zira hasmınızın elinde bir hüccet-i kâta olurum. Beni mihenk taşına vurdunuz. Acaba fırka-yı hâlisa dediğiniz adamlar böyle mihenge vurulsalar, kaç tanesi sağlam çıkacaktır?

Eğer meşrûtiyet, bir fırkanın istibdadından ibaret ise ve hilâf-ı şariat hareket ise: ^{1(Hâşiye)} **فَلْيَشْهَدْ الثَّقَلَانِ أَنِّي مُرْتَجِعٌ** Zira yalanlarla ittihat, yalandır. Ve ifsâdat üzerine müesses olan ism-i meşrûtiyet, fâsiddir. Müsemmâ-yı meşrûtiyet; hak, sıdk, muhabbet ve imtiyazsızlık üzerine beka bulacaktır.

.....

“Otuz Bir Mart Hâdisesi” denilen o sâika ve müthiş fırtına, esbab-ı adîde tahtında öyle bir istidad-ı tabîiyi müheyya etmişti ki; neticesi herc ü merc olduğu hâlde, min-indillâh ehl-i kıyâmın lisanına daima mucizesini gösteren ism-i şariat geldi. O fırtınayı gayet hafif geçirdiğinden, Nisan’ın nisfından sonraki gazeteleri indallah mahkûm ediyor. Zira; o hâdiseye sebebiyet veren yedi mesele ve onunla beraber yedi hâl nazar-ı mütâlaaya alınsa, hakikat tezahür eder. Onlar da bunlardır:

1 (Hâşiye) Yani; bütün dünya, cin ve ins şahit olsun ki ben mürteciyim.

1- Yüzde doksanı İttihad ve Terakki'nin aleyhinde, hem onların tahakkümü ve istibdadı aleyhinde bir hareket idi.

2- Fırkaların meydan-ı münakaşâtı olan vükelâyı tebdil idi.

3- Sultan-ı mazlumu sukut-u musammemden kurtarmaktı.

4- Hissiyât-ı askeriye'nin ve âdâb-ı dindârânelerinin muhalif telkinatının önüne sed olmaktı.

5- Pekçok büyütülen Hasan Fehmi Bey'in katilini meydana çıkarmaktı.

6- Kadro haricine çıkanları ve alay zâbitlerini mağdur etmemekti.

7- Hürriyeti, sefahete şumûlünü men ve âdâb-ı Şeriatla tahdit ve avâmın siyaset-i şer'î bildikleri yalnız kısas ve kat-ı yed haddini icra idi.

Fakat zemin bataklık ve dam (tuzak) ve plân serilmişti. Mukaddes olan itaat-i askeriye feda edildi. Üssü'l-esas esbap, fırkaların tarafdârâne ve garazkârâne münakaşâtı ve gazetelerin belâgat yerine mübalâgat ve yalan ve ifrat-perverâne keşmekeşleri idi. Bu metâlib-i seb'ada; nasilki yedi renk çevrilse yalnız beyaz görünür, bunda da yalnız ziya-yı şeriat-ı beyzâ tecelli etti, fesadın önüne sed çekti.

Bütün kuvvetimle derim ki: Terakkimiz, ancak milliyetimiz olan İslâmiyet'in terakkisiyle ve hakâik-i şeriatın tecellisiyledir. Yoksa "Yürüyüşünü terk etti, başkasının da yürüyüşünü öğrenmedi." diye olan darb-ı mesele mâsadak olacağız.

Evet, hem şân u şeref-i millet-i İslâmiye, hem sevab-ı âhîret, hem hamiyet-i millîye, hem hamiyet-i İslâmiye, hem hubb-u vatan, hem hubb-u din ile mütehasis olmalıyız.

Ey paşalar, zâbitler! Cinayetlerime ceza ve şimdi suâllerime de cevap isterim.

İslâmiyet ise insaniyet-i kübrâ.. ve şeriat ise medeniyet-i fuzlâ (en faziletli) olduğundan; âlem-i İslâmiyet, medine-i fâzıla-yı Eflâtuniye olmaya sezâdir.

Birinci suâl:^{1(Hâşiye)} Gazetelerin aldatmalarıyla meşrû bilerek, buradaki görenek ve âdâta binâen cereyan-ı umumîye kapılan safdillerin cezası nedir?

İkinci suâl: Bir insan yılan sûretine girse, yahut bir veli haydut kıyafetine

1 (Hâşiye) Bu suâller, kırk-elli mâsum mahpusun tahliyesine sebep oldu.

girse veyahut meşrûtiyet, istibdat şekline girse; ona taarruz edenlerin cezası nedir? Belki hakikaten onlar yilandırlar, haydutturlar ve istibdatırlar.

Üçüncü suâl: Acaba müstebid yalnız bir şahıs mı olur? Müteaddit şahıslar müstebid olmaz mı? *Bence, kuvvet kanunda olmalı, yoksa istibdat münkasım olmuş olur. Ve komitecilikle tam şiddetlenir.*

Dördüncü suâl: Bir mâsumu idam etmek mi yoksa on cânıyı affetmek mi daha zarardır?

Beşinci suâl: Maddî tazyikler, ehl-i meslek ve fikre galebe etmediği gibi daha ziyade nifak ve tefrika vermez mi?

Altıncı suâl: Bir mâden-i hayat-ı içtimaiyemiz olan ittihad-ı millet, ref-i imtiyazdan başka ne ile olur?

Yedinci suâl: Müsâvatı ihlâl ve yalnız bazılara tahsis ve haklarında kanunu tamamıyla tatbik etmek zâhiren adalet iken, bir cihette acaba müsâvat-sızlıkla zulüm ve garaz olmaz mı? Hem de tebrîe ve tahliye ile mâsumiyetleri tebeyyün eden ekser-i mahbusînin, belki yüzde sekseni mâsum iken; acaba ekseriyet nokta-yı nazarında bu hâl hüküm-ferma olsa, garaz ve fikr-i intikam olmaz mı? Divan-ı Harb'e diyeceğim yok, ihbar edenler düşünsünler!

Sekizinci suâl: Bir fırka kendisine bir imtiyaz taksa, herkesin en hassas nokta-yı asabîyesine daima dokundura dokundura zorla herkesi meşrûtiyete muhalif gibi gösterse ve herkes de onların kendilerine taktığı ism-i meşrûtiyet altında olan muannit istibdada ilişmiş ise acaba kabahat kimdedir?

Dokuzuncu suâl: Acaba bahçıvan bir bahçenin kapısını açsa, herkese ibahe etse, sonra da zâyiat vuku bulsa kabahat kimdedir?

Onuncu suâl: Fikir ve söz hürriyeti verilse, sonra da muaheze olunsay; acaba bîçâre milleti ateşe atmak için bir plân olmaz mı? Böyle olmasa idi, başka bahaneyle mevki-i tatbîke konulacağı hayale gelmez mi idi?

On birinci suâl: Herkes meşrûtiyete yemin ediyor. Hâlbuki ya müsem-mâ-yı meşrûtiyete kendi muhalif veya muhalefet edenlere kaşı sükût etse, acaba keffâret-i yemin vermek lâzım gelmez mi? Ve millet yalancı olmaz mı? Ve mâsum olan efkâr-ı umumiye; yalancı, bunak ve gayr-i mümeyyiz addolunmaz mı?

Elhâsıl: Şedid bir istibdat ve tahakküm, cehalet cihetiyle şimdi hüküm fermadır. Güya istibdat ve hafiyelik tenasüh etmiş. Ve maksat da Sultan

Abdülhamid'den istirdad-ı hürriyet değilmiş. Belki hafif ve az istibdadi, şiddetli ve kesretli yapmış!

Yarım suâl: Nazik ve zayıf bir vücut ki sivrisineklerin ve arıların ısırmasına tahammül edemediği için gayet telâş ve zahmetle onları def'e çalışırken biri çıksa, dese ki: "Maksadı sivrisinekleri, arıları def etmek değil.. belki büyük arslanı ikaz edip kendine musallat etmek ister." Acaba böyle demekle, hangi ahmağı kandıracaktır?

Suâlin diğer yarısı çıkmaya izin yoktur.

Ey paşalar, zâbitler! Bütün kuvvetimle derim ki:

Gazetelerde neşrettiğim umum makalâtımdaki umum hakâikte niha-yet derecede musırrım. Şayet zaman-ı mâzi cânibinden, asr-ı saadet mahkemesinden adaletnâme-i şeriatla dâvet olunsam; neşrettiğim hakâiki aynen ibraz edeceğim. Olsa olsa o zamanın ilcaâtının modasına göre bir libas giydireceğim.

Şayet müstakbel tarafından üç yüz sene sonraki tenkidât-ı ukalâ mahkemesinden tarih celbnâmesiyle celb olunsam; yine bu hakikatleri tevessü ve inbisat ile çatlayan bazı yerlerini yamalamakla beraber, taze olarak orada da göstereceğim.

Demek, "Hakikat tahavvül etmez; hakikat haktır. **الْحَقُّ يَغْلُو وَلَا يُغْلَى عَلَيْهِ**."

Millet uyanmış, muğâlata ve cerbeze ile iğfal olursa da devam etmeyecektir. Hakikat telâkki olunan hayalin ömrü kısadır. Feveran eden efkâr-ı umumiye ile o aldatmalar ve muğâlatalar dağılacaktır ve hakikat meydana çıkacaktır. İnşâallah!...

Sizin işkenceli hapishaneninizin hâli; zaman müthiş, mekân muvahhiş, mahbusın mütevahhiş, gazeteler mürçif, efkâr müşevveş, kalbler hazin, vicdanlar müteessir ve me'yûs, bidâyet-i hâlde memurlar şemâtetli, nöbetçiler müz'ic olmakla beraber; vicdanım beni tâzib etmediği için o hâl bana eğlence gibi idi. Musibetlerin tenevvüü, musikînin nağmelerinin tenevvüü gibi bana geliyordu.

Hem de geçen sene tımarhanede tahsil ettiğim dersi, şimdi bu mektepte itmam ettim. Musibet zamanının uzunluğundan, uzun dersler gördüm.

¹ "Hak yücedir ve ona üstün gelinmez." Bkz.: Buhârî, *cenâiz* 79; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* 6/128.

Dünyanın ruhanî lezzeti olan hüzn-ü mâsumâne ve mazlûmânedен, zayıfa şefkat ve gadre şiddet-i nefret dersini aldım.

Ümidim kavîdir ki çok mâsumların kalblerinden hararet-i hüznle tebahur eden “Ây! Vây!” ve “Âh!”lar, rahmetli bir bulut teşkil edecektir. Ve âlem-i İslâm’daki yeni yeni İslâm devletlerinin teşekküllerıyla o rahmetli bulut teşekküle başlamıştır.

Eğer medeniyet böyle haysiyet kırıcı tecavüzlere ve nifak verici iftiralara ve insafsızcasına intikam fikirlerine ve şeytancasına muğâlatalara ve diyanette lâubâlicesine hareketlere müsait bir zemin ise; herkes şahit olsun ki; o “saadet-saray-ı medeniyet” tesmiye olunan böyle mahall-i ağrâza bedel, vilâyât-ı şarkiyenin hürriyet-i mutlakanın meydanı olan yüksek dağlarındaki bedeviyet ve vahşet çadırlarını tercih ediyorum. Zira bu mimsiz medeniyette görmediğim hürriyet-i fikir ve serbestî-i kelâm ve hüsn-ü niyet ve selâmet-i kalb, şarkî Anadolu’nun dağlarında tam manasıyla hüküm-fermadır.

Bildiğime göre edipler, edepli olurlar. Edepsiz bazı gazeteleri nâşir-i ağrâz görüyorum. Eğer edep böyle ise ve efkâr-ı umumî böyle karmakarışık olsa; şahit olunuz ki böyle edebiyattan vazgeçtim. Bunda da dahil değilim. Vatânımın yüksek dağlarında, yani Başit başındaki ecrâm ve elvâh-ı âlemi, gazetelere bedel mütâlâa edeceğim.

Muarrâdır fezâ-yı feyzimiz şeyn-i temennâdan
Bize dâd-ı ezeldir, zîrden bâlâdan istiğnâ
Çekildik neşve-i ümitten, tûl-ü emellerden
Öyle mecnunuz ki ettik vuslat-ı leyâlâdan istiğnâ...

Tenbih

Medeniyetten istifam, sizi düşündürecek. Evet böyle istibdat ve sefahete ve zilletle memzuç medeniyete, bedeviyeti tercih ediyorum. Bu medeniyet, eşhası fakir ve sefih ve ahlâksız eder. Fakat hakikî medeniyet nev-i insanın terakki ve tekemmülüne ve mahiyet-i nev’iyesinin kuvveden fiile çıkmasına hizmet ettiğinden, bu nokta-yı nazardan medeniyeti istemek, insanıyeti istemektir.

Hem de mana-yı meşrûtiyete iptilâ ve muhabbetimin sebebi şudur ki: Asya’nın ve âlem-i İslâm’ın istikbalde terakkisinin birinci kapısı, meşrûtiyet-i

meşrûa ve şeriat dairesindeki hürriyettir. Ve tâlih ve taht ve baht-ı İslâm'ın anahtarı da meşrûtiyetteki şûrâdır. Zira şimdiye kadar üç yüz yetmiş milyon İslâm, ecânibin istibdâd-ı mânevîsi altında eziliyordu. Şimdi hâkimiyet-i İslâmiye, âlemde bâhusus bundan sonra Asya'da hükümfermâ olduğu hâlde her bir ferd-i müslüman, hâkimiyetin bir cüz-ü hakikîsine mâlik olur. Ve hürriyet, üç yüz yetmiş milyon İslâm'ı esaretten halâs etmeye bir çare-i yegânedir. Farz-ı muhâl olarak burada yirmi milyon nüfus, tesis-i hürriyette çok zarardîde olsalar da feda olsunlar. Yirmiyi verir, üç yüzü alırız.

Yazık! Eyvahlar olsun! Bizdeki unsurlar, ırklar, hava gibi muhtelittir. Su gibi memzuç olmamışlar. İnşâallah elektrik-i hakâik-i İslâmiyet'le imtizaç ederek, ziya-yı maârif-i İslâmiye hararetiyle kuvvet tevlid ederek, bir mizâc-ı mu tedile-i adalet vücuda gelecektir.

Yaşasın meşrûtiyet-i meşrûa!.. Sağ olsun hakikat-i şeriat terbiyesinden tam ders alan neyyir-i hürriyet!

İstibdadın Garibüzzaman'ı
Meşrûtiyetin Bediüzzaman'ı
Şimdikin de Bid'atüzzaman'ı
Said Nursî

Bundan sonra İstanbul'da fazla kalmaz, Van'a gitmek üzere İstanbul'dan ayrılır, Batum yoluyla Van'a giderken Tiflis'e uğrar. Tiflis'te, Şeyh San'an Tepesine çıkar. Dikkatle etrafı temâşâ ederken yanına bir Rus polisi gelir ve sorar:

“Niye böyle dikkat ediyorsun?”

Bediüzzaman der:

“Medresemin plânını yapıyorum.”

O der:

“Nerelisin?”

Bediüzzaman:

“Bitlisliyim.”

Rus polisi:

“Bu Tiflis'tir!”

Bediüzzaman:

“Bitlis, Tiflis birbirinin kardeşidir.”

Rus polisi:

“Ne demek?”

Bediüzzaman:

“Asya’da âlem-i İslâm’da üç nur birbiri arkasında inkişafa başlıyor. Sizde birbiri üstünde üç zulmet inkişafa başlayacaktır. Şu perde-i müstebidâne yırtılacak, takallüs edecek, ben de gelip burada medresemi yapacağım.”

Rus polisi:

“Heyhat!.. Şaşarım senin ümidine?”

Bediüzzaman:

“Ben de şaşarım senin aklına! Bu kışın devamına ihtimal verebilir misin? Her kışın bir baharı, her gecenin bir nehârı vardır.”

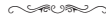
Rus polisi:

“İslâm, parça parça olmuş?”

Bediüzzaman:

“Tahsile gitmişler. İşte Hindistan, İslâm’ın müstaid bir veledidir; İngiliz mekteb-i idadîsinde çalışıyor. Mısır, İslâm’ın zeki bir mahdumudur; İngiliz mekteb-i mülkiyesinden ders alıyor. Kafkas ve Türkistan, İslâm’ın iki bahadır oğullarıdır; Rus mekteb-i harbiyesinde tâlim ediyorlar. İlâ âhir...”

Yahu, şu asilzade evlât, şehadetnâmelerini aldıktan sonra, her biri bir kıta başına geçecek, muhteşem âdil pederleri olan İslâmiyet’in bayrağını âfâk-ı kemâlâtta temevvüç ettirmekle, kader-i ezelînin nazarında feleğin inadına, nev-i beşerdeki hikmet-i ezeliyenin sırrını ilân edecektir.

Van’a muvâsalat ettikten sonra, aşâiri (aşiretleri) dolaşarak içtimaî, me-denî, ilmî derslerle onları irşada çalışmıştır. Bu hususta, suâl-cevap hâlinde, “Münâzarât” isimli bir kitap neşretmiştir.

Bediüzzaman’ın bir taraftan ehl-i siyasetle, diğer taraftan halk tabakası ve aşiretlerle muhaveresi, şüpheşiz ki gayet merak-âverdir. Bütün bunlarda; bu zâtın yegâne azim ve gayesinin İslâmiyet nurunun ve Kur’ân hakikatlerinin dünyaya yayılması olduğu ve kendisinin de bir dellâl-ı Kur’ân vazifesini bütün hayatında îfa ettiği görülmektedir.

Bediüzzaman'ın Şark'taki Aşâirle Muhavere ve Münazaralarından Birkaç Misâl

Suâl: Dine zarar olmasın, ne olursa olsun?

Cevap: İslâmiyet güneş gibidir, üflemele sönmez. Gündüz gibidir; göz yummakla gece olmaz. Gözünü kapayan, yalnız kendine gece yapar. Hem de mağlûp bîcâre bir reise yahut müdâhin memurlara veyahut mantıksız bir kısım zâbitlere itimat edilirse ve dinin himayesi onlara bırakılırsa mı daha iyidir; yoksa efkâr-ı âmme-i milletin arkasındaki hissiyât-ı İslâmiye'nin madeni olan, herkesin kalbindeki şefkat-i imaniye olan envâr-ı ilâhînin lemeâtının içtimâlarından ve hamiyet-i İslâmiye'nin şerârât-ı neyyirânesinin imtizacından hâsıl olan amûd-u nurânînin ve o seyf-i elmasın hamiyetine bırakılırsa mı daha iyidir, siz muhakeme ediniz!

Evet, şu amûd-u nurânî, dinin himâyetini, şehâmetinin başına, murâka-benin gözüne, hamiyetinin omuzuna alacaktır. Görüyorsunuz ki lemeât-ı müteferrika, tele'lüe başlamış. Yavaş yavaş incizap ile imtizaç edecektir. Fenn-i hikmette takarrur etmiştir ki: Hiss-i dinî, lâsiyyemâ (bâhusus) din-i hakk-ı fitrînin sözü daha nâfiz, hükmü daha âlî, tesiri daha şeditir.

Evet, evet... Sivrisinek tantanasını kesse, balarısı demdemesini bozsa, sizin şevkiniz hiç bozulmasın, hiç teessûf etmeyiniz. Zira, kâinatı nağamâtıyla raksa getiren hakâikin esrarını ihtizaza veren musika-yı ilâhiye hiç durmuyor; mütemadiyen güm güm eder.

Padişahlar padişahı olan Sultan-ı Ezeli, Kur'ân denilen musika-yı ilâhiyesi ile umum âlemi doldurarak kubbe-i âsumanda şiddetli ses getirmekle, sadef-i kehf-misal olan ulemâ ve meşâyih ve hutebânın dimağ, kalb ve femlerine vurarak, aks-i sadâsı onların lisanlarından çıkıp seyr u seyelân ederek, çeşit çeşit sadâlarla dünyayı güm güm ile ihtizaza getiren o sadânın tecessüm ve intibâıyla; umum kütüb-ü İslâmiye'yi bir tanbur ve kanunun bir teli ve bir şeridi hükmüne getiren ve her bir tel, bir neviyle onu ilân eden o sadâ-yı semavî ve ruhanîyi kalbin kulağıyla işitmeyen veya dinlemeyen; acaba o sadâya nisbeten sivrisinek gibi bir emîrin demdemelerini ve karasinekler gibi bir hükûmetin adamlarının vızvızlarını işitecek midir?...

Suâl: Hürriyeti bize çok fena tefsir etmişler. Hattâ âdetâ hürriyette insan her ne sefahet ve rezalet işlerse, başkasına zarar etmemek şartıyla bir şey denilmez, diye bize anlatmışlar. Acaba böyle midir?

Cevap: Öyleleri hürriyeti değil, belki sefahet ve rezaletlerini ilân ediyorlar ve çocuk bahanesi gibi hezeyan ediyorlar. Zira, nâzenin hürriyet, âdâb-ı şeriatla müteeddibe ve mütezeyyine olmak lâzımdır. Yoksa, sefahet ve rezaletteki hürriyet, hürriyet değildir. Belki hayvanlıktır, şeytanın istibdadıdır. Nefs-i emmâreye esir olmaktır.

Hürriyet-i umumî, efrâdın zerrât-ı hürriyâtının muhassalıdır. Hürriyetin şe'ni odur ki: Ne nefesine, ne gayrıya zararı dokunmasın.

Fakat, ey göçerler! Sizde olan yarı hürriyettir, diğer yarısı da başkasının hürriyetini bozmamaktır.

Hem de kût-u lâyemut ve vahşet ile âlûde olan hürriyet, sizin dağ komşularınız olan hayvanlarda da bulunuyor. Vâkıa, şu bîçâre vahşi hayvanların bir lezzeti ve tesellisi varsa, o da hürriyetleridir. Lâkin, güneş gibi parlak, her ruhun mâşukası ve cevher-i insaniyetin küfüvü o hürriyettir ki: Saadet-saray-ı medeniyette oturmuş ve mârifet ve fazilet ve İslâmiyet terbiyesiyle ve hulleleleriyle mütezeyyine olan hürriyettir...

Suâl: Nasıl hürriyet imanın hâssasıdır?

Cevap: Zira, rabita-yı iman ile Sultan-ı kâinat'a hizmetkâr olan adam, başkasına tezellül ile tenezzül etmeye ve başkasının tahakküm ve istibdadı altına girmeye o adamın izzet ve şehâmet-i imaniyesi bırakmadığı gibi, başkasının hürriyet ve hukukuna tecavüz etmeyi dahi o adamın şefkat-i imaniyesi bırakmaz!

Evet, bir padişahın doğru bir hizmetkârı, bir çobanın tahakkümüne tezellül etmez. Bir bîçareye tahakküme dahi o hizmetkâr tenezzül etmez. Demek iman ne kadar mükemmel olursa, o derece hürriyet parlar. İşte asr-ı saadet!...

Suâl: Bir büyük adama ve bir veliye ve bir şeyhe ve bir büyük âlime karşı nasıl hür olacağız. Onlar meziyetleri için bize tahakküm etmek haklarıdır. Biz onların faziletlerinin esiriyiz.

Cevap: Velâyetin, şeyhliğin, büyüklüğün şe'ni; tevazu ve mahviyettir, tekebbür ve tahakküm değildir! Demek tekebbür eden, sabiyy-i müteşeyyihtir, siz de büyük tanımayınız!

Suâl: Heyhat! Bize teselli veren şu ulvî emeli yeise inkılâp ettiren ve etrafımızda hayatımızı zehirlendirmek ve devletimizi parça parça etmek için ağızlarını açmış olan o müthiş yılanlara ne diyeceğiz?

Cevap: Korkmayınız! Medeniyet, fazilet ve hürriyet, âlem-i insaniyette galebe çalmaya başladığından, bizzarure terazinin öteki yüzü şey'en-feşey'-en hafifleşecektir. Farz-ı muhâl olarak –Allah etmesin!– eğer bizi parça parça edip öldürseler; emin olunuz, biz yirmi olarak öleceğiz, üç yüz olarak dirileceğiz. Başımızdan rezâil ve ihtilâfâtın gubârını silkip, hakikî münevver ve müttehid olarak kervan-ı benîbeşere pîşdarlık edeceğiz. Biz, en şedit, en kavi ve en bâki hayatı intaç eden öyle bir ölümden korkmayız. Biz ölsek de İslâmiyet sağ kalır. O millet-i kudsiye sağ olsun!..

Suâl: Gayr-i müslimlerle nasıl müsâvi olacağız?

Cevap: Müsâvat ise fazilet ve şerefte değildir; hukuktur. Hukukta ise şah ve gedâ birdir. Acaba bir şeriat, “Karıncaya bilerek ayak basmayınız!” dese, tâzibinden men etse, nasıl benîâdemin hukukunu ihmal eder? Kellâ... Biz imtisâl etmedik. Evet İmam Ali'nin (*radiyallâhu anhu*) âdi bir yahudi ile muhâkemesi ve medâr-ı fahrınız olan Salâhaddin-i Eyyûbî'nin miskin bir hristiyan ile mürâfaası, sizin şu yanlışınızı tashih eder zannederim.¹(Hâşiye)

Zira meşrûtiyet, hâkimiyet-i millettir; hükûmet, hizmetkârdır. Meşrûtiyet doğru olursa, kaymakam ve vali, reis değiller; belki ücretli hizmetkârlardır. Gayr-i müslim, reis olamaz, fakat hizmetkâr olur. Farz ediniz ki, memuriyet bir nevi riyâset ve bir ağalıktır; gayr-i müslimlerden üç bin adamı ağalığımıza, riyâsetimize şerik ettiğimiz vakitte, Millet-i İslâmiye'den aktâr-ı âlemde üç yüz bin adamın riyâsetine yol açılıyor. Biri zâyî edip bini kazanan zarar etmez.

[Otuz Bir Mart Hâdisesi Hakkında Bir Cevabı]

Ben Otuz Bir Mart Hâdisesi'nde şuna yakın bir hâl gördüm. Zira, İslâmiyet'in meşrûtiyet-perver ve hamiyetli fedaileri, cevher-i hayat makamında bildikleri nimet-i meşrûtiyeti şeriata tatbik edip ehl-i hükûmeti adalet namazında kıbleye irşad.. ve nâm-ı mukaddes şeriatı meşrûtiyet kuvvetiyle îlâ.. ve meşrûtiyeti şeriat kuvvetiyle ibka.. ve bütün seyyiât-ı sâbıkayı muhalefet-i şeriat üzerine ilka etmek için bazı telkinatta ve teferruatın tatbikatında bulundular.

¹ (Hâşiye) Eski Said, Nur'un parlak hâsiyetinden gelen kuvvetli bir ümit ve tam teselli ile siyaseti İslâmiyet'e âlet yaparak hararetle hürriyete çalışırken; diğer bir hiss-i kable'l-vuku ile dehşetli ve lâdinî bir istibdâd-ı mutlakın geleceğini bir hadis-i şerifin manasından anlayıp, elli sene evvel haber vermiş. Said'in teselli haberlerini, o istibdâd-ı mutlak yirmi beş sene bilfiil tekzip edeceğini hissetmiş ve otuz seneden beri ¹⁶ *أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالْبَيْسَاءَةِ* deyip siyaseti bırakmış, Yeni Said olmuştur.

¹⁶ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

Sonra, sağını solundan fark edemeyenler –hâşâ– şeriatı, istibdada müsait zannederek, tûtî kuşları taklidi gibi “Şeriat isteriz!” demekle, hakikî maksat ortada anlaşılmaz oldu. Zaten plânlar serilmişti. İşte o zaman yalan olarak hamiyet maskesini takınan bazı herifler, o ism-i mukaddese tecavüz ettiler. İşte cây-ı ibret bir nokta-yı siyah!.....¹(Hâşiye)

Hakikaten bence bir Müslüman neslinden gelen bir adamın akıl ve fikri, İslâmiyet’ten tecerrüt etse bile, fıtratı ve vicdanı hiçbir vakit İslâmiyet’ten vazgeçemez. En ebleh ve en sefih bile, sedd-i rasîn-i istinadımız olan İslâmiyet’e bütün mevcudiyetiyle taraftardır. Lâsiyyemâ, siyasetten haberdar olanlar...

Hem Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar hiçbir tarih bize bildirmiyor ki bir Müslüman, muhakeme-i akliesi ile başka bir dini, İslâmiyet’e tercih etmiş olsun ve delil ile başka bir dine dahil olmuş olsun. Dinden çıkanlar var. O başka mesele... Taklit ise, ehemmiyetsizdir. Hâlbuki edyân-ı sâire müntesipleri; mutlaka fevc fevc muhakeme-i aklîye ile ve burhan-ı kat’î ile daire-i İslâmiyet’e dahil olmuşlar ve olmaktadırlar.

Eğer biz doğru İslâmiyet’i ve İslâmiyet’e lâıyk doğruluğu ve istikame-ti göstersek, bundan sonra onlardan fevc fevc dahil olacaklardır.

Hem de tarih bize bildiriyor ki: Ehl-i İslâm’ın temeddünü, hakikat-i İslâmiyet’e ittibaları nisbetindedir. Başkalarının temeddünü ise, dinleriy-le mâkûsen mütenâsiptir. Hem de hakikat bize bildiriyor ki: Mütenebbih olan beşer, dinsiz olamaz. Lâsiyyemâ, uyanmış, insaniyeti tatmış, müs-takbele ve ebede namzet olmuş adam, dinsiz yaşayamaz. Zira uyanmış bir beşer, kâinatın tehâcümüne karşı istinat edecek ve gayr-i mahdud âmâline (emellerine) neşv ü nemâ verecek ve istimdadgâhı olacak noktayı, yani din-i hak olan dâne-i hakikati elde etmezse yaşamaz!.. Bu sırdandır ki herkeste din-i hakkı bulmak için bir meyl-i taharri uyanmıştır. Demek, istikbalde nev-i beşerin din-i fıtrîsi İslâmiyet olacağına berâatü’l-istihlâl vardır.

Ey insafsızlar! Umum âlemi yutacak, birleştirecek, besleyecek, ziyalan-dıracak bir istidatta olan hakikat-i İslâmiyet’i nasıl dar buldunuz ki fukaraya ve mutaassıp bir kısım hocalara tahsis edip, İslâmiyet’in yarı ehlini dışarıya atmak istiyorsunuz!

¹ (Hâşiye) Gitme, dikkat et; âlihimmeth olanlar, o hâdisede sükût ettiler. Garazkâr cerideler, hakikî hürriyetin sadâsını susturdular. Meşrûtiyet pek az adamların üstüne münhasır kaldı, fedakârları da dağıldılar.

Hem de umum kemâlâtı câmî ve bütün nev-i beşerin hissiyât-ı âliyesini besleyecek mevâddı muhit olan o kasr-ı nurani-yi İslâmiyet'i, ne cüretle matem tutmuş bir siyah çadır gibi, bir kısım fukaraya ve bedevîlere ve mürtecilere has olduğunu tahayyül ediyorsunuz! *Evet, herkes aynasının müşahedâtına tâbidir.* Demek sizin siyah ve yalancı aynanız, size öyle göstermiştir.

Suâl: İfrat ediyorsun, hayali hakikat görüyorsun, bizi de techil ile tahkir ediyorsun. Zaman âhırzamandır, gittikçe daha fenalaşacak?

Cevap: Neden dünya herkese terakki dünyası olsun da, yalnız bizim için tedenni dünyası olsun?! Öyle mi?! İşte ben de sizinle konuşmayacağım, şu tarafa dönüyorum. Müstakbeldeki insanlarla konuşacağım.

Ey üç yüz seneden sonraki yüksek asrın arkasında gizlenmiş ve sâkitâne Nur'un sözünü dinleyen ve bir nazar-ı hafiyi-yi gaybî ile bizi temâşâ eden Saidler, Hamzalar, Ömerler, Osmanlar, Tahirler, Yusuf lar, Ahmedler vesâireler!.. Sizlere hitap ediyorum. Başlarınızı kaldırınız, "Sadaktele!" deyiniz!.. Ve böyle demek sizlere borç olsun. Şu muasırlarım, varsın beni dinlemesinler. Tarih denilen mâzi derelerinden sizin yüksek istikbalinize uzanan telsiz telgrafla sizin ile konuşuyorum. Ne yapayım, acele ettim, kışta geldim; sizler cennet-âsâ bir baharda geleceksiniz. Şimdi ekilen Nur tohumları, zemininizde çiçek açacaktır. Biz, hizmetimizin ücreti olarak sizden şunu bekliyoruz ki: Mâzi kıtasına geçmek için geldiğiniz vakit, mezarımıza uğrayınız. O bahar hediyelerinden bir kaç tanesini medresem¹(Hâşiye-1) mezar taşı denilen ve kemiklerimizi misafir eden ve Horhor toprağının kapıcısı olan kalenin başına takınız. Kapıcıya tenbih edeceğiz, bizi çağırınız. Mezarımızdan ²هَيْئًا لَكُمْ sadâsını işiteceksiniz.

Şu zamanın memesinden bizimle süt emen ve gözleri arkada mâziye bakan ve tasavvuratları kendileri gibi hakikatsiz ve ayrılmış olan bu çocuklar, varsınlar şu kitabın³(Hâşiye-2) hakâikini hayal tevehhüm etsinler. Zira ben biliyorum ki, şu kitabın mesâili hakikat olarak sizde tahakkuk edecektir.

Ey muhataplarım! Ben çok bağıriyorum. Zira asr-ı sâlis-i asr'in, yâni

1 (Hâşiye-1) Medresetü'z-Zehrâ'nın Van'daki numûnesi olan ve vefat eden "Horhor Medresesi"nin mezar taşı hükmünde bulunan Van Kalesi demektir.

2 Ne mutlu size! Gözünüz aydın..

3 (Hâşiye-2) İstikbalde telif edilecek Risale-i Nur Külliyyatı'nı hiss-i kable'l-vuku ile haber veriyor.

on üçüncü asrın minaresinin başında durmuşum, sûreten medenî ve dinde lâkayt ve fikren mâzinin en derin derelerinde olanları camiye davet ediyorum.

İşte ey iki hayatın ruhu hükmünde olan İslâmiyet'i bırakan iki ayaklı mezar-ı müteharrik bedbahtlar! Gelen neslin kapısında durmayınız. Mezar sizi bekliyor, çekiliniz, tâ ki hakikat-i İslâmiye'yi hakkıyla kâinat üzerinde temevvüc-sâz edecek olan nesl-i cedid gelsin!..

Suâl: Eskiler bizden âlâ veya bizim gibi. Gelenler bizden daha fena gelecekler?

Cevap: Ey Türkler ve Kürdler! Acaba şimdi bir miting yapsam, sizin bin sene evvelki ecdadınızı ve iki asır sonradaki evlâtlarınızı şu gürültühane olan asr-ı hâzır meclisine dâvet etsem... Acaba sağ tarafta saf tutan eski ecdadınız demeyecekler mi:

“Hey mirasyedi yaramaz çocuklar! Netice-i hayatımız siz misiniz?! Heyhat! Bizi akim bir kıyas ettiniz, bizi kısır bıraktınız!” Hem de sol safında duran ve şehristan-ı istikbalden gelen evlâtlarınız, sağdaki ecdatlarınızı tasdik ederek demeyecekler mi ki: “Ey tembel pederler! Siz misiniz hayatımızın suğrâ ve kübrâsı?! Siz misiniz şu şanlı ecdadımızla bizi rabteden râbitamızın hadd-i evsatı?! Heyhat... Ne kadar hakikatsiz ve karıştırmacı ve müşâğabeli bir kıyas oldunuz!”¹(Hâşiye-1)

İşte ey bedevî göçerler ve ey inkılâp softaları!²(Hâşiye-2) Manzara-yı hayal³(Hâşiye-3) üstünde gördünüz ki, şu büyük mitingde iki taraf da sizi protesto ettiler.

[Cevaplardan Bir Kısım]

Öyle ise ben derim: Hakikaten sizin harikulâde şecaate istidadınız vardır. Zira, bir menfaat veya cüz'î bir haysiyet veya itibarî bir şeref için veya “Filân yiğittir.” sözlerini iştirmek gibi küçük emirlere hayatını istihfaf eden, veya ağasının namusunu istizam için kendini feda eden kimseler, eğer uyansalar, hâzinelere değer olan İslâmiyet milliyetine,⁴(Hâşiye-4) yani üç yüz milyon İslâm'ın

1 (Hâşiye-1) Fenn-i mantığın tâbiratı, o zaman ilm-i mantık dersini alan talebeleri o mecliste bulunmasından öyle söylemiş.

2 (Hâşiye-2) Sonradan ilâve edilmiştir.

3 (Hâşiye-3) Hayal dahi bir simotoğraftır.

4 (Hâşiye-4) Milliyetimiz bir vücuttur. Ruhu, İslâmiyet; aklı, Kur'ân ve imandır.

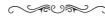

uhuvvetlerini ve mânevî yardımlarını kazandıran İslâmiyet milliyetine, binler ruhu da olsa, acaba istihfaf-ı hayat etmezler mi? Elbette hayatını on paraya satan, on liraya binler şevkle satar...

Maatteessüf, güzel şeylerimiz, gayr-i müslimler eline geçtiği gibi, güzel olan ahlâklarımızı da yine gayr-i müslimler çalmışlar. Güya bizim bir kısım içtimâî ahlâk-ı âliyemiz, yanımızda revaç bulmadığından, bize darılıp onlara gitmiş. Ve onların bir kısım rezâili, kendileri içinde çok revaç bulmadığından cehaletimizin pazarına getirilmiş!..

Hem büyük bir taaccüp ile görmüyor musunuz ki: Terakkiyât-ı hâzıranın üssü'l-esası ve belki din-i hakkın muktezası olan “Ben ölürsem; devletim, milletim ve ahbablarım sağdırlar.” gibi kelime-i beyzâ ve haslet-i hamrâyı gayr-i müslimler çalmışlar. Çünkü onların bir fedaisi der: “Ben ölürsem, milletim sağ olsun. İçinde, bir hayat-ı mâneviyem vardır.” Ve bütün sefaletin ve şahsiyâtın esası olan: “Ben öldükten sonra, dünya ne olursa olsun, isterse tûfan olsun.” veyahut ¹ **وَأِنْ مِثَّ عَطْشًا فَلَا تَزَلُ الْقَطْرُ** olan kelime-i hamkâ ve seciye-i avrâ himmetimizin elini tutmuş, rehberlik ediyor.

İşte en iyi haslet ki, dinimizin muktezasıdır. Biz ruhumuzla, canımızla, vicdanımızla, fikrimizle ve bütün kuvvetimizle demeliyiz ki: “Biz ölsek, milletimiz olan İslâmiyet haydır, ile'l-ebed bâkidir. Milletim sağ olsun, sevab-ı uhrevî bana kâfidir. Milletin hayatındaki hayat-ı mâneviyem, beni yaşattırır, âlem-i ulvîde beni mütelezziz eder, ² **وَالْمَوْتُ يَوْمَ نَوْرُوزَنَا** deyip, Nur'un ve hamiyetin nurlu rehberlerini kendimize rehber etmeliyiz.

Suâl: Her şeyden evvel bize lâzım olan nedir?

Cevap: Doğruluk.

Suâl: Daha?

Cevap: Yalan söylememek.

Suâl: Sonra?

Cevap: Sıdk, ihlâs, sadakat, sebat, tesanüd.

¹ Ben susuzluktan ölürsem, tek damla bile yağmasın!

² Ölüm, Nevruz günümüzdür, baharımızdır.

Suâ/: Yalnız?

Cevap: Evet!..

Suâ/: Neden?

Cevap: Küfrün mâhiyeti yalandır, imanın mâhiyeti sıdktır. Şu burhan kâfi değil midir ki; hayatımızın bekası, imanın ve sıdkın ve tesanüdün devamıyladır.

Suâ/: En evvel rüesâmız ıslah olunmalı?

Cevap: Evet, reisleriniz, malınızı ceplerine indirip hapsettikleri gibi akıllarınızı da sizden almışlar veya dimağınızda hapsetmişler. Öyle ise şimdi, onların yanındaki akıllarınızla konuşacağım:

Eyyühe'r-rüûs ve'r-rüesâ! Tekâsülî olan tevekkülden sakınınız! İşi birbirinize havale etmeyiniz! Elinizdeki malımızla ve yanınızdaki aklımızla bize hizmet ediniz. Çünkü şu mesâkini istihdam etmekle ücretinizi almışsınız. İşte, şimdi hizmet vaktidir..

فَعَلَيْكُمْ بِالذَّارِكِ لِمَا ضَيَّعْتُمْ فِي الصَّيْفِ¹

Elhâsıl: İslâm uyandı ve uyanıyor.²(Hâşiye) Fenalığı fena, iyiliği iyi olarak gördüler. Evet, şu dereler aşâirini tevbekâr eden işte bu sırdır. Hem de bütün İslâm yavaş yavaş bu istidadı almakta ve kesbetmektedir. Lâkin sizler bedevî olduğunuzdan ve fıtrat-ı asliyeniz oldukça bozulmamış olduğundan, İslâmiyet'in kudsî milliyetine daha yakınsınız.

Seyahatimde beni tanımayanlar kıyafetime bakıp beni tâcir zannettiklerinden derlerdi ki:

Suâ/: Tâcir misin?

Cevap: Evet hem tâcirim hem de kimyagerim.

¹ Vakit geçmiş değil, eskiden kaybettiklerinizi şimdi tadârik edin.

² (Hâşiye) Evet, kırk beş sene evvel söylenen bu sözü; Pakistan, Arabistan aşâiri dahi hâkimiyyet ve istiklâliyetlerini kazandıklarından, Eski Said'i bu dersinde tasdik ediyorlar ve daha da edecekler...

Suâl: Nasıl?

Cevap: İki madde var mezc ettiriyorum. Birinden tiryak-ı şâfi, birinden elektrik-i muzî tevellüd eder.

Suâl: Bunlar nerede bulunur?

Cevap: Medeniyet ve fazilet çarşısında; cephesinde insan yazılı, iki ayak üstünde gezen sandık içinde ki; üstünde kalb yazılan ya siyah veya pırlanta gibi parlak olan bir kutudadır.

Suâl: İsimleri nedir?

Cevap: İman, muhabbet, sadakat, hamiyet!...

Ceride-i seyyare, Ebû lâ-şey,
İbnü'z-zaman, Ehu'l-acâib,
İbnü ammi'l-garâib
Said Nursî

Sonra Van'dan Şam'a gider. Şam ulemâsının ilhahı ve ısrarı üzerine, Câmiu'l-Emevî'de on bine yakın ve içerisinde yüz ehl-i ilim bulunan azîm bir cemaate karşı bir hutbe îrad eder. Bu hutbe fevkalâde takdir ve tahsin ile kabule mazhar olur. Bilâhare, buradaki hutbesi, "Hutbe-i Şamiye" namıyla tab edilmiştir.

Bu Hutbe-i Şamiye; İslâm âleminin içinde bulunduğu maddî-mânevî hastalıkların nelerden ibaret bulunduğunu, felâket ve esarete hangi sebeplerden dolayı maruz kaldıklarını bildiren; ve buna karşı çare-i halâs gösteren; ve bundan sonra, İslâmiyet'in zemin yüzünde maddî-mânevî en yüksek terakkiyi göstereceğini, İslâmî medeniyetin kemâl-i haşmetle meydana geleceğini ve zemin yüzünü pisliklerden temizleyeceğini delâil-i akliye ile isbat eden, müjde veren, çok kıymettar, bütün müslümanlara hattâ insanlığa şâmil bir derstir, bir hutbedir.

Hutbe-i Şamiye'nin baş taraflarında diyor:

Ben, bu zaman ve zeminde beşerin hayat-ı içtimaiye medresesinde ders aldım ve bildim ki; ecnebler, Avrupalılar terakkide istikbale uçmalarıyla beraber, bizi maddî cihette kurûn-u vustada durduran ve tevkif eden; altı tane hastalıktır. O hastalıklar da bunlardır:

- 1– Yeisin (ümitsizliğin) içimizde hayat bulup dirilmesi.
- 2– Sıdkın hayat-ı içtimaiye-i siyasiyede ölmesi.
- 3– Adâvete muhabbet.
- 4– Ehl-i imanı birbirine bağlayan nuranî râbitaları bilmemek.
- 5– Çeşid çeşid sâri hastalıklar gibi intişar eden istibdat.
- 6– Menfaat-i şahsiyesine himmeti hasretmek.

Bu altı dehşetli hastalığın ilâcını da bir tıp fakültesi hükmünde hayat-ı içtimaiyemizde, eczahane-i Kur’âniye’den ders aldığım altı kelime ile beyan ediyorum. Mualecenin esasları, onları biliyorum.

Birinci Kelime

“El-emel”, yani rahmet-i ilâhiyeden kuvvetli ümit beslemek.

Evet, ben kendi hesabıma aldığım derse binaen:

Ey İslâm Cemaati! Müjde veriyorum ki şimdiki âlem-i İslâm’ın saadet-i dünyeviyesi, bâhusus Osmanlılar’ın saadeti ve bilhassa İslâm’ın terakkisi onların intibahıyla olan Arab’ın saadetine fecr-i sâdıkının emareleri inkişafa başlıyor, ve saadet güneşinin de çıkması yakınlaşmış. Yeisin rağmına olarak ben dünyaya işittirecek¹(Hâşiye) derecede kanaat-i kat’iyemle derim:

İstikbal yalnız ve yalnız İslâmiyet’in olacak; ve hâkim, hakâik-i Kur’âniye ve imaniye olacak. Bu dâvâma çok burhanlardan ders almışım. Şimdi o burhanlardan mukaddematlı bir buçuk burhanı zikredeceğim. O burhanın mukaddematına başlıyoruz.

İslâmiyet hakâiki; hem mânen, hem maddeten terakki etmeye kâbil ve mükemmel bir istidadı var.

Birinci cihet olan mânen terakki ise: Biliniz! Hakikî vukuatı kaydeden tarih, hakikate en doğru şahittir. İşte tarih bize gösteriyor, hattâ Rus’u mağlûp eden Japon başkumandanının İslâmiyet’in hakkâniyetine şehadeti de şudur ki:

¹ (Hâşiye) Eski Said hiss-i kable’l-vuku ile 1371’de başta Arap Devletleri, âlem-i İslâm’ın ecnebi esaretinden ve istibdadından kurtulup İslâmî devletler teşkil edeceklerini, kırk beş sene evvel haber vermiş. İki harb-i umumî ve otuz-kırk sene devam eden istibdad-ı mutlakı düşünmemiş, 1370’te olan vaziyeti 1327’de olacak gibi müjde vermiş, tehirinin sebebini nazara almamış.

“Hakikat-i İslâmiye’nin kuvveti nisbetinde ve müslümanlar o kuvvete göre hareket etmeleri derecesinde ehl-i İslâm temeddün edip terakki ettiğini tarih gösteriyor ve ehl-i İslâm’ın, hakikat-i İslâmiye’de zâfiyeti derecesinde tevahhuş ettiklerini, vahşete ve tedenniye düştüklerini ve herc ü merc içinde belâlara, mağlûbiyetlere düştüklerini tarih gösteriyor.” Sâir dinler ise bilâkis-tir. ....

Eğer biz ahlâk-ı İslâmiye’nin ve hakâik-i imaniyenin kemâlâtını ef’âli-mizle izhar etsek, sâir dinlerin tâbileri, elbette cemaatlerle İslâmiyet’e girecekler. Belki küre-i arzın bazı kıtaları ve devletleri de İslâmiyet’e dehâlet edecekler. ....

Ey bu Câmi-i Emevî’deki kardeşlerim gibi, âlem-i İslâm’ın cami-i kebî-rinde olan kardeşlerim! Siz de ibret alınız. Bu kırk beş senedeki bu dehşetli hâdisâtтан ibret alınız, tam aklınızı başınıza alınız, ey mütefekkir ve akıl sahibi ve kendini münevver telâkki edenler!

Hâsıl-ı kelâm: Biz Kur’ân şâkirtleri olan müslümanlar, burhana tâbi oluyoruz; akıl ve fikir ve kalbimizle hakâik-i imaniyeye giriyoruz. Başka dinlerin bazı efrâtları gibi ruhbanları taklit için burhanı bırakmıyoruz. *Onun için akıl ve ilim ve fennin hükmettiği istikbalde, elbette burhan-ı aklîye istinat eden ve bütün hükümlerini akla tesbit ettiren Kur’ân hükmedecek!*

Hem de İslâmiyet güneşinin inkişafına ve beşeri tenvir etmesine mümâ-naat eden perdeler açılmaya başlamışlar; o mümânaat edenler çekilmeye başlıyorlar. Kırk beş sene evvel, o fecrin emareleri göründü. Yetmiş birde fecr-i sâdık başladı veya başlayacak. Eğer bu, fecr-i kâzib de olsa, otuz-kırk sene sonra fecr-i sâdık çıkacak. Evet hakikat-i İslâmiyet’in mâzi kıtasını tamamen istilâsına sekiz dehşetli mâniler mümânaat ettiler.

Birinci, ikinci, üçüncü mâniler: Ecnebilerin cehli ve o zamanda vahşet-leri ve dinlerine taassuplarıdır. Bu üç mâni, mârifet ve medeniyetin mehâsini ile kırıldı, dağılmaya başlıyor.

Dördüncü, beşinci mâniler: Papazların, ruhanî reislerin riyâsetleri ve tahakkümleri ve ecnebilerin körü körüne onları taklit etmeleridir. Bu iki mâni dahi; fikr-i hürriyet ve meyl-i taharri-i hakikat nev-i beşerde başlamasıyla ze-val bulmaya başlıyor.

Altıncı, yedinci mâniler: Bizdeki istibdat ve şeriatın muhalefetinden ge-len sû-i ahlâkımız mümânaat ediyordular.

Bir şahıstaki münferit istibdat kuvveti şimdi zevâl bulması, cemaat ve komitenin dehşetli istibdatlarının otuz-kırk sene sonra zevâl bulmasına işaret etmekle ve hamiyet-i İslâmiye'nin şiddetli feveranıya ve sû-i ahlâkın çirkin neticeleri görülmesiyle bu iki mâni de zevâl buluyor ve bulmaya başlamış. İnşâallah tam zevâl bulacak.

Sekizinci mâni: Fünûn-u cedîdenin bazı müsbet mesâili, hakâik-i İslâmiye'nin zâhirî mânalarına muhalif ve muarız tevehhüm edilmesiyle, zaman-ı mâzideki istilâsına bir derece sed çekmiş. Meselâ küre-i arzda emr-i ilâhî ile nezarete memur “sevr” ve “hût” namlarında iki ruhanî melâikeyi¹ dehşetli, cismânî bir öküz, bir balık tevehhüm edip, ehl-i fen ve felsefe hakikati bilmediklerinden İslâmiyet'e muarız çıkmışlar.

Bu misal gibi yüz misal var ki hakikati bilindikten sonra en muannit feylesof da teslim olmaya mecbur oluyor. Hattâ Risale-i Nur, “Mucizât-ı Kur'ânîye”de fennin iliştigi bütün âyetlerin her birisinin altında Kur'ân'ın bir lem'a-yı i'câzını gösterip, ehl-i fennin medâr-ı tenkit zannettikleri Kur'ân-ı Kerîm'in cümle ve kelimelerinde fennin eli yetişmediği yüksek hakikatleri izhar edip, en muannit feylesofu da teslime mecbur ediyor. Meydandadır, isteyen bakabilir ve baksın; bu mâni, kırk beş sene evvel söylenen o sözden sonra nasıl kırıldığını görsün.

Evet bazı muhakkikîn-i İslâmiye'nin bu yolda telifatları var. Bu sekizinci dehşetli mânianın zîr u zeber olacağına dair emareler görünüyor.

Evet şimdi olmasa da otuz-kırk sene sonra fen ve hakikî mârifet ve medeniyetin mehâsini, bu üç kuvveti tam teşhiz edip, cihâzâtını verip, o sekiz mânileri mağlûp edip dağıtmak için; taharri-i hakikat meyelânını ve insafı ve muhabbet-i insaniyeti, o sekiz düşman tâifesinin sekiz cephesine göndermiş, şimdi onları kaçırmaya başlamış. İnşâallah, yarım asır sonra onları darmadağın edecek. Evet, meşhurdur ki: *“En kat'î fazilet odur ki, düşmanları dahi o faziletin tasdikine şehadet etsin.”*

.....

Bediüzzaman; misal olarak, İslâmiyet'in hakkâniyeti hakkında takdîrîkâr ifadelerde bulunan “Prens Bismark” ile “Mister Carlayl”ın sözlerini naklettikten sonra diyor:

İşte Amerika ve Avrupa'nın zekâ tarlaları, Mister Carlayl ve Bismark gibi

¹ Bkz.: et-Taberî, *Câmiu'l-beyân* 1/153, 194, 21/72; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/636; İbni Abdilber, *et-Temhid* 4/9; el-Heysemî, *Mecmeu'z-zevâid* 8/131 (Bezzar'dan naklen).

böyle dâhi muhakkikleri mahsulat vermesine istinaden ben de bütün kanaatlerle derim ki: Avrupa ve Amerika, İslâmiyet’le hamiledir. Günün birinde bir İslâmî devlet doğuracak. Nasılki Osmanlılar Avrupa ile hamile olup bir Avrupa devleti doğurdu.

Ey Cami-i Emevî’deki kardeşlerim ve yarım asır sonraki âlem-i İslâm camiindeki ihvanlarım! Acaba baştan buraya kadar olan mukaddimeler netice vermiyor mu ki; istikbalin kıtalarında hakikî ve mânevî hâkim olacak ve beşeri, dünyevî ve uhrevî saadete sevk edecek yalnız İslâmiyet’tir ve İslâmiyet’e inkılâp etmiş ve hurâfâtan, tahrifâtan sıyrılacak İsevîlerin hakikî dinidir ki, Kur’ân’a tâbi olur, ittifak eder.

İkinci Cihet: *Yani maddeten İslâmiyet’in terakkisinin kuvvetli sebepleri gösteriyor ki: İslâmiyet, maddeten dahi istikbale hükmedecek.* “Birinci Cihet” mâneviyât cihetinde terakkiyâtı isbat ettiği gibi; bu “İkinci Cihet” dahi maddî terakkiyâtını ve istikbaldeki hâkimiyetini kuvvetli gösteriyor. Çünkü âlem-i İslâm’ın şahs-ı mânevîsinin kalbinde, gayet kuvvetli, kırılmaz “Beş Kuvvet” içtima ve imtizâç edip yerleşmiş:

Birincisi: Bütün kemâlâtın üstadı ve üç yüz yetmiş milyon nefisleri bir tek nefis hükmüne getirebilen ve hakikî bir medeniyetle ve müsbet ve doğru fenlerle teşhiz edilmiş olan ve hiçbir kuvvet onu kıramayacak bir mahiyette bulunan **hakikat-i İslâmiyet** tir.

İkinci kuvvet: Medeniyetin ve sanatın hakikî üstadı ve vesilelerin ve mebâdilerin tekemmülüyle cihazlanmış olan şedit bir ihtiyaç ve belimizi kıran **tam bir fakr** öyle bir kuvvettir ki susmaz ve kırılmaz.

Üçüncü kuvvet: Yüksek şeylere müsabaka sûretinde beşere yüksek maksatları ders veren ve o yolda çalıştıran ve istibdâdâtı parça parça eden ve ulvî hisleri heyecana getiren ve gıpta ve haset ve kıskançlık ve rekabetle ve tam uyanmakla ve müsabaka şevkiyle ve teceddüt meylîyle ve temeddün meyelânıyla teşhiz edilen üçüncü kuvvet, yalnız **hürriyet-i şer’iyedir**. Yani insanîyete lâıyk en yüksek kemâlâta olan meyl ve arzu ile cihazlanmış olmak.

Dördüncü kuvvet: Şefkatle cihazlanmış **şehamet-i imaniyedir**. Yani tezellül etmemek; haksızlara, zalimlere zillet göstermemek.. mazlumlara da zelil etmemek. Yani hürriyet-i şer’iyenin esasları olan; müstebitlere dalkavukluk etmemek ve biçarelere tahakküm ve tekebbür etmemektir.

Beşinci kuvvet: **İzzet-i İslâmiye**’dir ki, îlâ-yı kelimetullahı ilân ediyor.

Ve bu zamanda îlâ-yı kelimetullah, maddeten terakkiye mütevakf ve medeniyet-i hakikiyeye girmekle îlâ-yı kelimetullah edilebilir. İzzet-i İslâmiye'nin iman ile kat'î verdiği emri, elbette âlem-i İslâm'ın şahs-ı mânevîsi –o kat'î emri– istikbalde tam yerine getireceğine şüphe edilmez.

Evet nasılkı eski zamanda İslâmiyet'in terakkisi, düşmanın taassubunu parçalamak ve inadinı kırmak ve tecavüzâtını def etmek, silâh ile kılıç ile olmuş; istikbalde silâh, kılıç yerine hakikî medeniyet ve maddî terakki ve hak ve hakkaniyetin manevî kılıçları düşmanları mağlûp edip dağıtacak.

Biliniz ki bizim muradımız medeniyetin mehâsini ve beşere menfaati bulunan iyilikleridir. Yoksa medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki; ahmaklar o seyyiâtları, o sefahetleri mehâsin zannedip, taklit edip malımızı harap ettiler. Ve dini rüşvet verip, dünyayı da kazanamadılar. Medeniyetin günahları iyiliklerine galebe edip seyyiâtı hasenâtına râcih gelmekle beşer –iki harb-i umumî ile– iki dehşetli tokat yiyip, o günahkâr medeniyeti, zîr u zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşâallah istikbaldeki İslâmiyet'in kuvvetiyle medeniyetin mehâsini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

Evet Avrupa'nın medeniyeti, fazilet ve hüda üstüne tesis edilmediğinden; belki heves ve heva, rekabet ve tahakküm üzerine bina edildiğinden, şimdiye kadar medeniyetin seyyiâtı hasenâtına galebe edip, ihtilâlcî komitelerle kurtlaşmış bir ağaç hükmüne girdiği cihetle; Asya medeniyetinin galebesine kuvvetli bir medar, bir delil hükmündedir. Ve az vakitte galebe edecektir.

Acaba istikbale karşı ehl-i iman ve İslâm için böyle maddî ve mânevî terakkiyâta vesile ve kuvvetli, sarsılmaz esbap varken ve demiryolu gibi istikbal saadetine yol açıldığı hâlde, nasıl me'yûs olup yeise düşüyorsunuz ve âlem-i İslâm'ın kuvve-i mâneviyesini kırıyorsunuz?! Ve yeis ve ümitsizlikle zannediyorsunuz ki, “Dünya herkese ve ecnebîlere terakki dünyasıdır; fakat yalnız bîçare ehl-i İslâm için tedenni dünyası oldu!” diye pek yanlış bir hataya düşüyorsunuz. Madem meylü'l-istikmal (tekâmül meyli) kâinatta, fitrat-ı beşeriye de fitraten dercedilmiş. Elbette beşerin zulüm ve hatasıyla başına çabuk bir kıyâmet kopmazsa; istikbalde hak ve hakikat, âlem-i İslâm'da nev-i beşerin eski hatîâtına keffâret olacak bir saadet-i dünyeviye de gösterecek inşâallah...

Evet bakınız, zaman hatt-ı müstakîm üzerine hareket etmiyor ki mebde ve müntehâsı birbirinden uzaklaşsın. Belki küre-i arzın hareketi

gibi bir daire içinde dönüyor. Bazen terakki içinde yaz ve bahar mevsimi gösterir. Bazen tedenni içinde kış ve fırtına mevsimini gösterir. Her kıştan sonra bir bahar, her geceden sonra bir sabah olduğu gibi, nev-i beşerin dahi bir sabahı, bir baharı olacak inşâallah.

Hakikat-i İslâmiye'nin güneşi ile sulh-u umumî dairesinde hakikî medeniyeti görmeyi, rahmet-i ilâhiyeden bekleyebilirsiniz.

.....

İkinci Kelime

Müddet-i hayatımda tecrübelerimle fikrimde tevellüd eden şudur:

Yeis en dehşetli bir hastalıktır ki âlem-i İslâm'ın kalbine girmiştir.

İşte o yeistir ki bizi öldürmüş gibi garpta bir-iki milyonluk küçük bir devlet, şarkta yirmi milyon müslümanları kendine hizmetkâr ve vatanlarını müstemleke hükmüne getirmiştir.

Hem o yeistir ki yüksek ahlâkımızı öldürmüş, menfaat-i umumiyei bırakıp menfaat-i şahsiyeye nazarımızı hasrettirmiştir.

Hem o yeistir ki kuvve-i mâneviyemizi kırmış. Az bir kuvvetle imandan gelen kuvve-i mâneviye ile şarktan garba kadar istilâ ettiği hâlde o kuvve-i mâneviye-i hârika, me'yûsiyetle kırıldığı için, zalim ecnebiler dört yüz seneden beri üç yüz milyon müslümanı kendilerine esir etmiş. Hattâ bu yeis ile başkasının lâkaytlığını ve fütûrunu kendi tembelliğine özür zanneder, “Neme lâzım.” der, “Herkes benim gibi berbattır.” diye şehâmet-i imaniyei terk edip hizmet-i İslâmiye'yi yapmıyor.

Madem bu derece bu hastalık bize bu zulmü etmiş, bizi öldürüyor biz de o kâtilimizden kisasımızı alıp öldüreceğiz. ¹ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ kılıcı ile o yeisin başını parçalayacağız. ² مَا لَا يَذْرُكُ كُفْلَهُ لَا يَبْرُكُ كُفْلَهُ hadîsinin hakikiyle belini kıracağız inşâallah!

Yeis; ümmetlerin, milletlerin “seretan” denilen en dehşetli bir hastalıdır. Ve kemâlâta mâni ve ³ *أَنَا عِنْدَ حُسْنِ ظَنِّ عَبْدِي بِي hakikatine muhaliftir;*

¹ “Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyiniz.” (Zümer sûresi, 39/53)

² Bir şey bütünüyle elde edilmezse, tamamen de terk edilmez.

³ “Kulum beni nasıl tanırsa, onunla öyle muamele ederim.” Buhârî, *tevhid* 15, 35; Müslim, *zikir* 2, 19, *teube* 1; Tirmizî, *zühd* 51, *deavât* 131.

korkak, aşağı, âcizlerin şe'nidir, bahaneleridir. Şehâmet-i İslâmiye'nin şe'ni değildir. Hususan Arap gibi nev-i beşerde medâr-ı iftihar yüksek seciyelerle mümtaz bir kavmin şe'ni olamaz. Âlem-i İslâm milletleri Arab'ın metânetinden ders almışlar. İnşâallah yine Araplar yeisi bırakıp İslâmiyet'in kahraman ordusu olan Türklerle hakikî bir tesanüt ve ittifak ile el ele verip Kur'an'ın bayrağını dünyanın her tarafında ilân edeceklerdir.

Üçüncü Kelime

Bütün hayatımdaki tahkikatımla ve hayat-ı içtimaiyenin çalkamasıyla hülâsa ve zübdesi bana kat'î bildirmiştir ki:

Sıdk, İslâmiyet'in üssü'l-esasıdır ve ulvî seciyelerinin râbitasıdır ve hissiyât-ı ulviyesinin mizacıdır.

Öyle ise hayat-ı içtimaiyemizin esası olan sıdkı, doğruluğu içimizde ihya edip onunla mânevî hastalıklarımızı tedavi etmeliyiz.

Evet sıdk ve doğruluk, İslâmiyet'in hayat-ı içtimaiyesinde ukde-i hayatiyesidir.

Riyakârlık, fiilî bir nevi yalancılıktır.

Dalkavukluk, tasannu, alçakça bir yalancılıktır.

Nifak ve münafıklık, muzır bir yalancılıktır.

Yalancılık ise Sâni-i Zülcelâl'in kudretine iftira etmektir.

Küfür, bütün envâıyla kizptir, yalancılıktır.

İman sıdktır, doğruluktur.

Bu sırra binaen kizb ve sıdkın ortasında hadsiz bir mesafe var; şark ve garp kadar birbirinden uzak olmak lâzım geliyor. Nâr ve nur gibi birbirine girmemek lâzım. Hâlbuki gaddar siyaset ve zalim propaganda birbirine karıştırmış, beşerin kemâlâtını da karıştırmış.¹(Hâşiye)

¹ (Hâşiye) Ey kardeşlerim! Kırk beş sene evvel Said'in bu dersinden anlaşılıyor ki o Said siyasetle, içtimaiyât-ı İslâmiye ile ziyade alâkadardır. Fakat sakın zannetmeyiniz ki o, dini siyasete âlet veya vesile yapmak mesleğinde gitmiş. Hâşâ belki o, bütün kuvvetiyle siyaseti dine âlet ediyormuş. Ve derdi ki: "Dinin bir hakikatini bin siyasete tercih ederim."

Evet o zamanda kırk-elli sene evvel hissetmiş ki bazı münafık zındıkların, siyaseti dinsizliğe âlet etmeye teşebbüs niyetlerine ve fikirlerine mukabil, o da bütün kuvvetiyle siyaseti İslâmiyet'in hakâikine bir hizmetkâr, bir âlet yapmaya çalışmış. Fakat o zamandan yirmi sene sonra gördü ki; o gizli münafık zındıkların garplılaşmak bahanesiyle, siyaseti dinsizliğe âlet yapmalarına mukabil, bir kısım dindar ehl-i siyaset, dini siyaset-i İslâmiye'ye âlet etmeye çalışmışlardı. İslâmiyet güneşi yerdeki ışıklara âlet ve tâbi olamaz. Ve âlet yapmak İslâmiyet'in kıymetini tenzil etmektir, büyük bir cinayettir.

Ey bu Cami-i Emevî'deki kardeşlerim! Ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm mescid-i kebîrindeki dört yüz milyon ehl-i iman olan ihvanımız! Necat yalnız sıdkla, doğrulukla olur. "Ürvetü'l-vüskâ" sıdktır. Yani en muhkem ve onunla bağlanacak zincir doğruluktur.

Amma maslahat için kizb ise zaman onu neshetmiştir.....

Dördüncü Kelime

Bütün hayatımda, hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeden kat'î bildiğim ve tahki-katların bana verdiği netice şudur ki:

Muhabbete en lâyük şey muhabbettir ve husûmete en lâyük sıfat husûmettir. Yani hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi temin eden ve saadete sevk eden muhabbet ve sevmek sıfatı, en ziyade sevilmeye ve muhabbete lâyıktır. Ve hayat-ı içtimaiye-i beşeriyeyi zîr u zeber eden düşmanlık ve adâvet, her şeyden ziyade nefrete ve adavete ve ondan çekilmeye müste-hak ve çirkin ve muzır bir sıfattır.....

Beşinci Kelime

Meşveret-i şer'iyeden aldığım ders budur:

Şu zamanda bir adamın bir günahı, bir kalmıyor. Bazen büyür, sirayet eder, yüz olur. Bir tek hasene bazen bir kalmıyor. Belki bazen binler dereceye terakki ediyor. Bunun sırr-ı hikmeti şudur:

Hürriyet-i şer'îye ile meşveret-i meşrûa, hakikî milliyetimizin hâkimiyetini gösterdi. Hakikî milliyetimizin esası, ruhu ise İslâmiyet'tir. Ve Hilâfet-i Osmaniye ve Türk Ordusu'nun o milliyete bayraktarlığı itibarıyla o İslâmiyet milliyetinin sadefi ve kalesi hükmündedir. Arap ve Türk hakikî iki kardeş, o kale-i kudsiyenin nöbetarlarıdır.

Hatta Eski Said o çeşit siyaset tarafgirliğinden gördü ki; bir sâlih âlim kendi fikr-i siyasîsine muvafık bir münafığı hararetle senâ etti. Siyasetine muhalif bir sâlih hocayı tenkit ve tefsik etti. Eski Said ona dedi: "Bir şeytan senin fikrine yardım etse, rahmet okutacaksın. Senin fikr-i siyasiyene muhalif bir melek olsa, lânet edeceksin." Bunun için Eski Said: **أَعُوذُ بِاللّٰهِ مِنَ الشَّيْطَانِ** dedi ve otuz beş seneden beri (şimdi kırk beş sene oldu) siyaseti terk etti. ^(Hâşiyecik)

Said Nursî

^{*1} Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

(Hâşiyecik)

Hem Üstadımızın yirmi yedi senelik hayatı ve yüz otuz parça kitabı ve mektupları, üç mahkeme ve hükümet memurları tarafından tam tedkik edildiği ve aleyhinde çalışan zalim, mürted ve münafıklara karşı mecbur da olduğu hâlde, hatta idamı için gizli emir verildiği hâlde, dini siyasete âlet ettiğine dair en ufak bir emare bulamamaları, dini siyasete âlet etmediğini kat'î isbat ediyor. Ve hayatını yakından tanıyan biz Nur şâkirtleri ise bu fevkalâde hâlde karşı hayranlık duy-makta ve Risale-i Nur dairesindeki hakikî ihlâsa bir delil saymaktayız.

İşte bu kudsi milliyetin râbitasıyla, umum ehl-i İslâm bir tek aşiret hükmüne geçiyor. Aşiretin efrâdı gibi İslâm tâifeleri de, birbirine uhuvvet-i İslâmiye ile murtabit ve alâkadar olur. Birbirine mânen (lüzum olsa maddeten) yardım eder. Güya bütün İslâm tâifeleri bir silsile-i nurâniye ile birbirine bağlıdır. Nasılkı bir aşiretin bir ferdi bir cinayet işlese, o aşiretin bütün efrâdı, o aşiretin düşmanı olan başka aşiretin nazarında müttehem olur. Güya her bir ferd o cinayeti işlemiş gibi o düşman aşiret onlara düşman olur. O tek cinayet, binler cinayet hükmüne geçer. Eğer o aşiretin bir ferdi, o aşiretin mahiyetine temas eden medâr-ı iftihar bir iyilik yapsa, o aşiretin bütün efrâdı onunla iftihar eder. Güya her bir adam, aşirette o iyiliği yapmış gibi iftihar eder.

İşte bu mezkûr hakikat içindir ki bu zamanda, hususan kırk-elli sene sonra seyyie, fenalık, işleyenin üstünde kalmaz. Belki milyonlar nüfûs-u İslâmiye'nin hukukuna tecavüz olur. Kırk-elli sene sonra çok misalleri görülecek.

Ey bu sözlerimi dinleyen bu Cami-i Emevî'deki kardeşler ve kırk-elli sene sonra âlem-i İslâm camiindeki ihvân-ı müslimîn! “Biz zarar vermiyoruz, fakat menfaat vermeye iktidarımız yok, onun için mâzuruz.” diye özür beyan etmeyiniz. Bu özrünüz makbul değil. Tembelliğiniz ve “Neme lâzım!” deyip çalışmamanız ve ittihad-ı İslâm ile milliyet-i hakikiye-i İslâmiye ile gayrete gelmediğiniz, sizlere gayet büyük bir zarar ve bir haksızlıktır. İşte seyyie böyle binlere çıktığı gibi bu zamanda hasene –yani İslâmiyet'in kudsiyetine temas eden iyilik– yalnız işleyene münhasır kalmaz. Belki bu hasene, milyonlar ehl-i imana mânen fayda verebilir. Hayat-ı mâneviye ve maddiyesinin râbitasına kuvvet verebilir. Onun için “Neme lâzım!” deyip kendini tembellik döşegine atmak zamanı değil!..

Ey bu camideki kardeşlerim ve kırk-elli sene sonraki âlem-i İslâm mes-cid-i kebîrindeki ihvanlarımız!

Zannetmeyiniz ki ben bu ders makamına size nasihat etmek için çıktım. Belki buraya çıktım, sizde olan hakkımızı dâvâ ediyorum. Yani Kürd gibi küçük tâifelerin menfaati ve saadet-i dünyeviyeleri ve uhreviyeleri, sizin gibi büyük ve muazzam tâife olan Arap ve Türk gibi hâkim üstadlarla bağlıdır. Sizin tembelliğiniz ve fütûrunuz ile biz bîçare küçük kardeşleriniz olan İslâm tâifeleri zarar görüyoruz.

Hususan ey muazzam ve büyük ve tam intibaha gelmiş veya gelecek olan Araplar! En evvel bu sözler ile sizinle konuşuyorum. Çünkü bizim ve bütün İslâm tâifelerinin üstadları, imamları ve İslâmiyet'in mücahidleri sizlerdiniz. Sonra muazzam Türk Milleti o kudsi vazifenize tam yardım ettiler. Onun için tembellikle günahınız büyüktür. Ve iyiliğiniz ve haseneniz de gayet büyük

ve ulvîdir. Hususan kırk-elli sene sonra Arap tâîfeleri, Cemâhir-i Müttefika-yı Amerika gibi en ulvî bir vaziyete girmeye, esarette kalan hâkimiyet-i İslâmiye'yi eski zaman gibi küre-i arzın nısfında belki ekserisinde tesisine muvaffak olmanızı rahmet-i ilâhiyeden kuvvetle bekliyoruz. Bir kıyâmet çabuk kopmazsa, inşaallah nesl-i âti görecek.

Sakın kardeşlerim! Tevehhüm tahayyül etmeyiniz ki ben bu sözlerimle siyasetle iştigal için himmetinizi tahrik ediyorum... Hâşâ! Hakikat-i İslâmiye bütün siyasâtın fevkindedir. Bütün siyasetler ona hizmetkâr olabilir. Hiçbir siyasetin haddi değil ki İslâmiyet'i kendine âlet etsin.

Ben kusurlu fehmimle şu zamanda heyet-i içtimaiye-i İslâmiye'yi çok çark ve dolapları bulunan bir fabrika sûretinde tasavvur ediyorum. O fabrikanın bir çarkı geri kalsa, yahut bir arkadaşı olan başka bir çarka tecavüz etse, makinenin mihanikiyeti bozulur. Onun için ittihad-ı İslâm'ın tam zamanı gelmeye başlıyor. Birbirinizin şahsî kusurlarına bakmamak gerekir.

Bunu da teessûf ve teellüm ile size beyan ediyorum ki: Ecnebîlerin bir kısmı, nasıl kıymettar malımızı ve vatanlarımızı bizden aldılar. Onun bedeline çürük bir mal verdiler... Aynen öyle de yüksek ahlâkımızı ve yüksek ahlâkımızdan çıkan ve hayat-ı içtimaiyeye temas eden seciyelerimizin bir kısmını bizden aldılar. Terakkilerine medar ettiler. Ve onun fiyatı olarak bize verdikleri sefihâne ahlâk-ı seyyieleridir, sefihâne seciyeleridir.

Meselâ bizden aldıkları seciye-i milliye ile bir adam onlarda der: "Eğer ben ölsem milletim sağ olsun. Çünkü milletimin içinde bir hayat-ı bâkiyem var." İşte bu kelimeyi bizden almışlar ve terakkiyâtlarında en metin esas da budur. Bizden hırsızlamışlar. Bu kelime ise din-i haktan ve iman hakikatlerinden çıkar. O bizim, ehl-i imanın malıdır.

Hâlbuki ecnebilerden içimize giren pis ve fena seciye itibarıyla bir hodgâm adam bizde diyor: "Ben susuzluktan ölsem, hiç yağmur bir daha dünyaya gelmesin. Eğer ben görmezsem bir saadeti, dünya istediği gibi bozulsun." İşte bu ahmakâne kelime dinsizlikten çıkıyor, âhireti bilmemekten geliyor. Hariçten içimize girmiş, zehirliyor.

Hem o ecnebilerin bizden aldıkları fikr-i milliyetle bir ferdi, bir millet gibi kıymet alıyor. *Çünkü bir adamın kıymeti, himmeti nisbetindedir. Kimin himmeti milleti ise, o kimse tek başıyla küçük bir millettir.*

Bazılarımızdaki dikkatsizlikten ve ecnebilerin zararlı seciyelerini almamızdan, kuvvetli ve kudsî İslâmî milliyetimizle beraber herkes "Nefsî! Nefsî!" demekle ve milletin menfaatini düşünmemekle ve menfaat-i şahsiyesini düşünmekle bin adam, bir adam hükmüne sukut eder.

Yani, “Kimin himmeti **مَنْ كَانَ هِمَّتُهُ نَفْسُهُ فَلَيْسَ مِنَ الْإِنْسَانِ لِأَنَّهُ مَدَنِيٌّ بِالطَّنْعِ** yalnız nefsi ise o insan değil. Çünkü insanın fıtrâtı medenîdir. Ebnâ-yı cinsini mülâhazaya mecburdur. Hayat-ı içtimaiye ile hayat-ı şahsiyesi devam edebilir.”

Meselâ bir ekmeği yese kaç ellere muhtaç ve ona mukabil o elleri mânen öptüğünü ve giydiği libasla kaç fabrikayla alâkadâr olduğunu kıyas ediniz. Hayvan gibi bir postla yaşamadığından ebnâ-yı cinsiyile fıtraten alâkadâr olmasından ve onlara mânevî bir fiyat vermeye mecbur olduğundan fıtratıyla medeniyet-perverdir.

Menfaat-i şahsiyesine hasr-ı nazar eden, insanlıktan çıkar, masum olmayan câni bir hayvan olur. Bir şey elinden gelmese, hakikî özü olsa o müstesna!

Altıncı Kelime

Müslümanların hayat-ı içtimaiye-i İslâmiye'deki saadetlerinin anah-tarı, meşveret-i şer'iyedir. **وَأْمُرْهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ** âyet-i kerîmesi, şûrâyı esas olarak emrediyor.

Evet nasıllı nevi beşerdeki telâhuk-u efkâr unvanı altında asırlar ve zamanların tarih vasıtasıyla birbiriyle meşvereti, bütün beşeriyetin terakkiyâtı ve fûnûnunun esası olduğu gibi en büyük kıta olan Asya'nın en geri kalmasının bir sebebi, o şûra-yı hakikiyeyi yapmamasıdır.

Asya kıtasının ve istikbalinin keşşafı ve miftahı, şûradır. Yani nasıl ferdler birbiriyle meşveret eder; tâifeler, kıtalar dahi o şûrayı yapmaları lâzımdır ki üç yüz belki dört yüz milyon İslâm'ın ayaklarına konulmuş çeşit çeşit istibdatların kayıtlarını, zincirlerini açacak, dağıtacak, meşveret-i şer'ie ile şehâmet ve şefkat-i imaniyeden tevellüd eden hürriyet-i şer'iyedir ki o hürriyet-i şer'ie, âdâb-ı şer'ie ile süslenip, garp medeniyet-i sefihânesindeki seyyiâtı atmaktır. İmandan gelen hürriyet-i şer'ie, iki esası emreder:

أَنْ لَا يَذَلَّ وَلَا يَتَذَلَّ.. مَنْ كَانَ عَبْدًا لِلَّهِ لَا يَكُونُ عَبْدًا لِلْعِبَادِ.

وَلَا يَتَّخِذْ بَعْضًا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ.

نَعَمْ: الْحُرِّيَّةُ الشَّرْعِيَّةُ عَطِيَّةُ الرَّحْمَنِ.

¹ “İşleri, aralarında istişareye dayalı olarak yürütülür.” (Şûrâ sûresi, 42/38)

Yani iman bunu iktiza ediyor ki:

•Tahakküm ve istibdat ile başkasını tezlil etmemek ve zillete düşürmemek ve zalimlere tezellül etmemek.. Allah’a hakikî abd olan, başkalara abd olamaz.

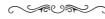
•Birbirinizi –Allah’tan başka– kendinize Rab yapmayınız! Yani Allah’ı tanımayan; her şeye, herkese nisbetine göre bir rubûbiyet tevehhüm eder, başına musallat eder.

Evet: Hürriyet-i şer’iye, Cenab-ı Hakk’ın Rahmân, Rahîm tecellîsiyle bir ihsanıdır ve imanın bir hâssasıdır.

فَلْيَحْيَا الصِّدْقُ وَلَا عَاشَ النَّيَاسُ فَلْتَدُمُ الْمَحَبَّةُ وَالتَّقْوَى وَالشُّورَى

وَالْمَلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهَوَى وَالسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى. آمِينَ.

Yaşasın sıdk! Ölsün yeis! Muhabbet devam etsin! Şûra kuvvet bulsun! Bütün levm ve itâb ve nefret, heva ve hevese tâbi olanlara olsun! Selâm ve selâmet hüdâyâ tâbi olanlar üstüne olsun! Âmin!..

Şam’da fazla kalmadı. Şarkî Anadolu’da Medresetüz-Zehrâ nâmıyla vü-cûda getirmek istediği dârülfünunun küşadı için çalışmak üzere İstanbul’a geldi. Sultan Reşad’ın Rumeli’ye seyahati münasebetiyle Vilâyât-ı Şarkıye nâmına refâkat etti. Yolda şimendiferde iki mektep muallimi ile aralarında bir bahis açılır. Şimendiferde yaptıkları bu mübâhasenin hülâsası, Hutbe-i Şamiye adlı eserin zeylinde yazılmıştır. Bir kaç cümlesini aynen alıyoruz:

“Hürriyetin başında, Sultan Reşad’ın Rumeli’ye seyahati münasebetiyle vilâyât-ı şarkıye nâmına ben de refâkat ettim. Şimendiferimizde iki mektepli mütefennin arkadaşla bir mübâhase oldu. Benden suâl ettiler ki: “Hamiyet-i diniye mi, yoksa hamiyet-i milliyet mi daha kuvvetli, daha lâzım?”

Dedim: “Biz müslümanlar indimizde ve yanımızda din ve milliyet, bizzat müttehittir. İtibarî, zahirî, ârizî bir ayrılık var. Belki din, milliyetin hayatı ve ruhudur. İkisine, birbirinden ayrı ve farklı bakıldığı zaman; hamiyet-i diniye, avâm ve havassa şâmil oluyor. Hamiyet-i milliyet, yüzden birisine –yani menfaat-i şahsiyesini millete feda edene– has kalır. Öyle ise hukuk-u umumiye içinde hamiyet-i diniye esas olmalı, hamiyet-i milliyet ona hâdim ve kuvvet ve kalesi olmalı.

Hususan biz şarklılar, garplılar gibi değiliz. İçimizde, kalblerde hâkim, hiss-i dinîdir. Kader-i ezelî, ekser enbiyâyı şarkta göndermesi işaret ediyor ki: Yalnız hiss-i dinî, şarkı uyandırır, terakkiye sevk eder. Asr-ı saadet ve Tâbiîn bunun bir burhan-ı kat'îsidir.

Ey bu hamiyet-i diniye ve milliyeden hangisine daha ziyade ehemmiyet vermek lâzım geldiğini soran bu şimendifer denilen medrese-i seyyarede ders arkadaşlarım ve şimdi zamanın şimendiferinde istikbal tarafına bizimle beraber giden bütün mektepliler! Size de derim ki:

“Hamiyet-i diniye ve İslâmiyet milliyeti, Türk ve Arap içinde tamamıyla mezcolmuş ve kâbil-i tefrik olamaz bir hâle gelmiş. Hamiyet-i İslâmiye, en kuvvetli ve metin ve Arş’tan gelmiş bir zincir-i nurânîdir. Kırılmaz ve kopmaz bir urvetü’l-vüskâdır, tahrip edilmez, mağlûp olmaz bir kudsî kaledir.” dediğim vakit, o iki münevver mektep muallimleri bana dediler: “Delilin nedir? Bu büyük dâvâyâ, büyük bir hüccet ve gayet kuvvetli bir delil lâzım, delil nedir?”

Birden şimendiferimiz tünelden çıktı, biz de başımızı çıkardık, pencereden baktık; altı yaşına girmemiş bir çocuğu şimendiferin tam geçeceği yolun yanında durmuş gördük. O iki muallim arkadaşlarıma dedim: “İşte bu çocuk lisân-ı hâliyle suâlimize tam cevap veriyor. Benim bedelime o mâsum çocuk, bu seyyar medresemizde üstadımız olsun. İşte lisân-ı hâli, bu gelecek hakikati der: Bakınız, bu dâbbetü’l-arz, dehşetli hücum ve gürültüsü ve bağırmasıyla ve tünel deliğinden çıkıp hücum ettiği dakikada geçeceği yola bir metre yakınlıkta o çocuk duruyor. O dâbbetü’l-arz, tehdidiyle ve hücumunun tahakkümü ile bağırarak tehdit ediyor: ‘Bana rast gelenlerin vay hâline!’ dediği hâlde; o mâsum, yolunda duruyor. Mükemmel bir hürriyet ve harika bir cesaret ve kahramanlıkla, beş para onun tehdidinde ehemmiyet vermiyor. Bu dâbbetü’l-arzın hücumunu istihfaf ediyor ve kahramancılığıyla diyor: ‘Ey şimendifer! Sen, gök gürültüsü gibi bağırmanla beni korkutamazsın!’ Sebat ve metânetinin lisân-ı hâli güya der: ‘Ey şimendifer! Sen bir nizamın esirisin. Senin gem’in, dizginin, seni gezdirenin elindedir. Senin, bana tecavüz etmek haddin değil. Beni istibdadın altına alamazsın. Haydi yoluna git, kumandanın izniyle yolundan geç!’

İşte ey bu şimendiferdeki arkadaşlarım ve elli sene sonra, fenlere çalışan kardeşlerim! Bu mâsum çocuğun yerinde, Rüstem-i İranî veya Herkül-ü Yunanî o acıb kahramanlıklarıyla beraber tayy-ı zaman ederek o çocuğun yerinde bulunduğunu farz ediniz. Onların zamanında şimendifer olmadığı için elbette şimendiferin bir intizam ile hareket ettiğine bir itikatları olmayacak.

Birden bu tünel deliğinden, başında ateş, nefesi gök gürültüsü gibi gözlerinde elektrik berkleri olduğu hâlde, birden çıkan şimendiferin dehşetli tehdit hücumuyla Rüstem ve Herkül tarafına koşmasına karşı, o iki kahraman ne kadar korkacaklar; ne kadar kaçacaklar; o harika cesaretleriyle bin metreden fazla kaçacaklar. Bakınız, nasıl bu dâbbetü'l-arzın tehdidine karşı hürriyetleri, cesaretleri mahvolur. Kaçmaktan başka çare bulamıyorlar. Çünkü onlar, onun kumandanına ve intizamına itikat etmedikleri için mutî bir merkep zannetmiyorlar; belki gayet müthiş, parçalayıcı, vagon cesâmetinde yirmi arslanı arkasına takmış bir nevi arslan tevehhüm ederler.”

Ey kardeşlerim ve ey elli sene sonra bu sözleri işiten arkadaşlarım! İşte altı yaşına girmeyen bu çocuğa, o iki kahramandan ziyade cesaret ve hürriyet ve çok mertebe onların fevkinde bir emniyet ve korkmamak hâletini veren; o masumun kalbinde hakikatin bir çekirdeği olan “şimendiferin intizamına ve dizgini bir kumandanın elinde bulunduğuna ve cereyanı bir intizam altında ve birisi onu kendi hesabıyla gezdirmesine” olan itikadı ve itmînânı ve imanıdır.

Ve o iki kahramanı gayet korkutan ve vicdanlarını vehme esir eden, onların “onun kumandanını bilmemek ve intizamına inanmamak” olan cahilâne itikatsızlıklarıdır.

.....

O iki temsilde, o iki acip kahramanın pek acip korku ve telâşlarına ve elemlerine sebep, onların adem-i itikatları ve cehaletleri ve dalâletleri olduğu gibi; Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerle isbat ettiği bir hakikati ki, bu risalenin mukaddimesinde bir-iki misali söylenmiş, mesele şudur ki:

Küfür ve dalâlet, bütün kâinatı ehl-i dalâlete binler müthiş düşmanlar tâifeleri ve silsileleri gösteriyor. Kör kuvvet, serseri tesadüf, sağır tabiat elleriyle, manzume-i şemsiyeden tut, ta kalbdeki verem mikroplarına kadar binler tâife düşmanlar biçare beşere hücum ettiklerini ve insanın câmî mahiyeti ve küllî istidâdâtı ve hadsiz ihtiyacatı ve nihayetsiz arzularına karşı mütemadiyen korku, elem, dehşet ve telâş vermesiyle, küfür ve dalâlât bir cehennem zakkumu olduğunu ve bu dünyada da sahibini bir cehennem içine koyduğunu; din ve imandan hariç binler fen ve terakkiyât-ı beşeriye o Rüstem ve Herkül'ün kahramanlıkları gibi beş para fayda vermediğini gösterip, yalnız iptal-i his nev'inden muvakkaten o elîm korkuları hissetmemek için sefahet ve sarhoşlukla şırınga ediyor...

İşte, iman ve küfrün muvâzenesi âhirette cennet ve cehennem gibi meyveleri ve neticeleri verdiği gibi, dünyada da imân bir mânevî cenneti temin ve

ölümü bir terhis tezkeresine çevirmesini, ve küfür dünyada dahi bir mânevî cehennem ve hakikî saadet-i beşeriyeyi mahvetmesi ve ölümü bir idam-ı ebedî mahiyetine getirmesini kat'î bir his ve şuhuda istinad eden Risale-i Nur'un yüzer hüccetlerine havale edip kısa kesiyoruz.

Bu temsilin hakikatini görmek isterseniz, başınızı kaldırınız, bu kâinata bakınız. Ne kadar şimendifer misillü balon, otomobil, tayyare, berriye ve bahriye gemiler, karada, denizde havada kudret-i Ezeliyenin nizam ve hikmetle halk ettiği yıldızların kürelerine ve kâinat ecrâmına ve hâdisatın silsilelerine ve müteselsil vakıatlarına bakınız.

Hem âlem-i şهادette ve cismanî kâinatta bunların vücudu gibi, âlem-i ruhanî ve mâneviyâtta kudret-i ezeliyenin daha acip müteselsil nazîreleri var olduğunu, akli bulunan tasdik eder, gözü bulunan çoğunu görebilir.

İşte, kâinat içinde maddî ve mânevî bütün bu silsileler, imânsız ehl-i dalâlete hücum ediyor, tehdit ediyor, korkutuyor, kuvve-i mâneviyesini zîr u zeber ediyor.

Ehl-i imana değil tehdit ve korkutmak, belki sevinç ve saadet, ünsiyet ve ümit ve kuvvet veriyor. Çünkü ehl-i iman iman ile görüyor ki, o hadsiz silsileleri, maddî ve mânevî şimendiferleri, seyyar kâinatları mükemmel intizam ve hikmet dairesinde birer vazifeye sevk eden bir Sâni-i Hakîm onları çalıştırıyor. Zerre miktar vazifelerinde şaşırmıyorlar, birbirine tecavüz edemiyorlar. Ve kâinattaki kemâlât-ı sanata ve tecelliyât-ı cemâliyyeye mazhar olduklarını görüp kuvve-i mâneviyeyi tamamıyla eline verip, saadet-i ebediyenin bir numûnesini iman gösteriyor.

İşte, ehl-i dalâletin imansızlıktan gelen dehşetli elemelerine ve korkularına karşı hiçbir şey, hiçbir fen, hiçbir terakkiyât-ı beşeriye buna karşı bir tesellî veremez, kuvve-i mâneviyeyi temin edemez. Cesareti zîr u zeber olur. Fakat muvakkat gaflet perde çeker, aldatır.

Ehl-i iman, iman cihetiyle değil korkmak ve kuvve-i mâneviyesi kırılmak, belki o temsildeki mâsum çocuk gibi, fevkalâde bir kuvvet-i mâneviye ve bir metanetle ve imandaki hakikatle onlara bakıyor. Bir Sâni-i Hakîm'in hikmet dairesinde tedbir ve iradesini müşahade eder, evham ve korkulardan kurtulur. "Sâni-i Hakîmin emri ve izni olmadan bu seyyar kâinatlar hareket edemezler, ilişemezler" deyip anlar. Kemal-i emniyetle, hayat-ı dünyeviyesinde de derecesine göre saadete mazhar olur.

Kimin kalbinde imandan ve din-i haktan gelen bu hakikat çekirdeği bulunmazsa ve nokta-yı istinadı olmazsa, bilbedahe, temsildeki Rüstem ve Herkül'ün cesaretleri ve kahramanlıkları kırıldığı gibi, onun cesareti ve kuvve-i mâneviyesi muzmahil olur ve vicdanı tefessüh eder. Ve kâinatın hadisatına esir olur. Herşeye karşı korkak bir dilenci hükmüne düşer. İmanın bu sırr-ı hakikatini ve dalâletin de bu dehşetli şekavet-i dünyeviyesini Risale-i Nur yüzer kat'î hüccetlerle isbat ettiğine binaen, bu pek uzun hakikati kısa kesiyoruz.

Acaba en ziyade kuvve-i mâneviyeye ve teselliye ve metanete ihtiyacını hissetmiş bu asırdaki beşer, bu zamanda o kuvve-i mâneviyeyi ve tesellîyi ve saadeti temin eden ve İslâmiyet ve imandaki nokta-yı istinad olan hakâik-i imaniyeyi bırakıp, garplılaşmak unvanıyla, İslâmiyet milliyetinden istifade yerine, bütün bütün kuvve-i mâneviyeyi kırıp ve teselliyi mahveden ve metanetini kıran dalâlet ve sefahete ve yalancı politika ve siyasete dayanmak, ne kadar maslahat-ı beşeriyeden ve menfaat-i insaniyeden uzak bir hareket olduğunu, pek yakın bir zamanda intibaha gelmiş, başta İslâm olarak, beşer hissedecek. Dünyanın ömrü kalmışsa Kur'ân'ın hakâikine yapışacak.

O vakit Kosova'da, büyük bir İslâm dârülfünununun tesisine teşebbüs edilmişti. Orada hem İttihadçılara, hem Sultan Reşad'a der ki: "Şark, böyle bir dârülfünuna daha ziyade muhtaç ve âlem-i İslâm'ın merkezi hükmündedir." Bunun üzerine şarkta bir dârülfünun açılacağını vaad ederler. Bilâhare Balkan Harbi çıkmasıyla, o medrese yeri yani Kosova istilâ edilir. Bunun üzerine müracaatla Kosova'daki dârülfünun için tahsis edilen on dokuz bin altın liranın şark dârülfünunu için verilmesini talep eder, bu talebi kabul edilir.

Bediüzzaman tekrar Van'a hareket eder. Van Gölü kenarındaki Armetit'te (Edremit) o dârülfünunun temeli atılır. Fakat ne çare ki Harb-i Umumî'nin zuhuruyla, teşebbüs geri kalır. Zaten o kış Molla Said, talebelerine: "Hazır olunuz, büyük bir musibet ve felâket bize yaklaşıyor!" diye haber vermişti.

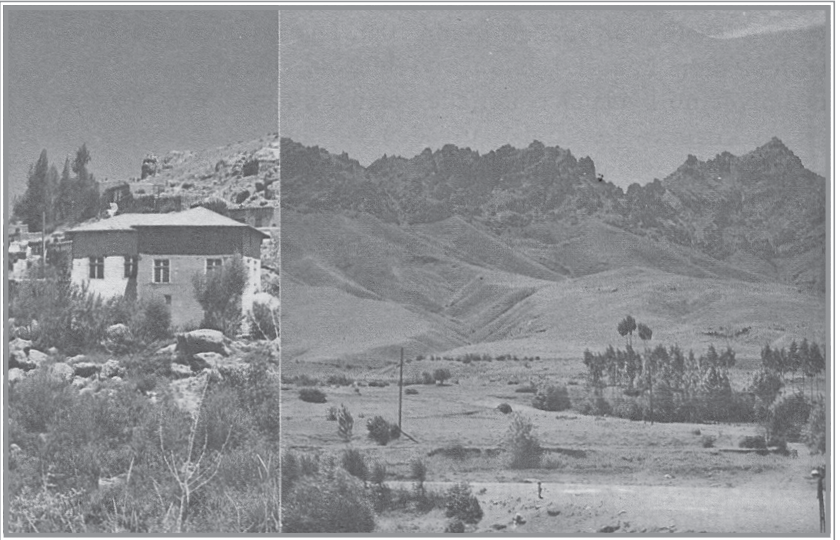

Üstad Bediüzzaman Hazretleri Birinci Cihan Harbi'nin sonlarında

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin temelini attığı
Dârulfünun'un yeri*

*Bediüzzaman Hazretleri'nin Van'daki hayatına ait Çoravanis
Köyü'ndeki medresenin yanından Erek Dağı'nın görünüşü*

Bediüzzaman Said Nursî'nin gönüllü alay kumandanı olarak vatan ve millete fedakârâne hizmetleri

Bediüzzaman Kafkas Cephesi'nde Enver Paşa ve fırka kumandanının hayranlıkla takdir ettikleri hizmet-i cihadiyeyi yaptıktan sonra, Rus kuvvetlerinin ilerlemesinden dolayı Van'a çekildi. Van'ın tahliyesi ve Rusların hücumu sırasında, bir kısım talebeleriyle Van kalesinde şehid oluncaya kadar müdafa-aya kat'î karar verdikleri hâlde, geri çekilen Van valisi Cevdet Bey'in ısrarıyla, Vastan kasabasına çekildi. Vali, kaymakam, ahali ve asker Bitlis tarafına çekilirken, bir alay Kazak süvarisi Vastan üzerine hücum etmişti. Molla Said, Van'dan kaçan ahalinin mal ve çoluk-çocuklarının düşman eline geçmemesi için otuz-kırk kadar kaçamamış asker ve bir kısım talebeleriyle o Kazaklara karşı koymuş ve hepsinin kurtulmasını sağlamıştır. Hattâ hücum eden Kazaklara dehşet vermek için, geceleyin onların üstündeki yüksek bir tepeye hücum tarzında çıkıyor, güya büyük bir imdat kuvveti gelmiş zannettirerek, Kazakları oyalayıp ilerletmiyordu. Böylelikle, Vastan'ın Rus istilâsından kurtulmasına sebep olmuştur.

O muharebe zamanlarında sipere döndüğü vakit, kıymettar talebesi Molla Habib ile “İşârâtü'l-İ'câz” namındaki tefsirini telif ediyordu. Bazen avcı hatında, bazen at üzerinde, bazen de sipere girdikleri zaman; kendisi söylüyor, Molla Habib de yazıyordu. “İşârâtü'l-İ'câz”ın büyük bir kısmı bu vaziyette telif edilmiştir.¹(Hâşiye) Bu harika tefsirin başındaki “İfade-i Meram”ı tefsir hakkında bir derece mâlûmat vermesi itibarıyla aynen dercediyoruz.

---

1 (Hâşiye) **Tenbih:** Bu “İşârâtü'l-İ'câz” tefsiri, eski harb-i umumînin birinci senesinde, cephe-i harpte, me'hazsiz olarak, kitap mevcut olmadığı hâlde telif edilmiştir. Harp zamanının zaruretinden başka, dört sebebe binaen gayet muhtasar ve îcazlı bir tarzda yazılmış; “Fatiha” ve nısf-ı evvel daha mücmel, daha muhtasar kalmıştır.

Evvelâ: O zaman, izaha müsaade etmiyordu. Eski Said, îcazlı ve kısa tâbiratla ifade-i meram ediyordu.

Sâniyen: Gayet zeki olan kendi talebelerinin derece-i fehimlerini düşünüyordu, başkaların anlamalarını düşünmüyordu.

Sâlisen: Eski Said, en dakik ve en ince olan nazm-ı Kur'ân'da îcazlı olan i'câzı beyan ettiği için, kısa ve ince düşmüştür. Fakat şimdi ise Yeni Said nazarıyla mütalâa ettim. Elhak, Eski Said'in bütün hatiâtıyla beraber, şu tefsirdeki tetkikât-ı ilmiyesi, onun bir şaheseridir.

İfade-i Meram

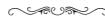
Kur'ân-ı Azîmüşşân; bütün zamanlarda gelip geçen nev-i beşerin tabakalarına, milletlerine, fertlerine hitaben, Arş-ı Âlâ'dan îrad edilen ilâhî ve şümûllü bir nutuk ve umumî ve rabbânî bir hitabe olduğu gibi bilinmesi bir ferdin veya küçük bir cemaatin iktidarından hariç olan, bilhassa bu zamanda, dünya maddiyâtına ait pek çok fenleri, ilimleri câmîdir.

Bu itibarla; zamanca, mekânca, ihtisâsça, daire-i ihatası pek dar olan bir ferdin fehminden, karîhasından çıkan bir tefsir, bihakkın Kur'ân-ı Azîmüşşân'a tefsir olamaz... Çünkü Kur'ân'ın hitabına muhatap olan milletlerin, insanların ahvâl-i ruhiyelerine, maddiyâtına ve câmî bulunduğu ince fenlere, ilimlere bir fert vâkıf ve sahib-i ihtisâs olamaz ki ona göre bir tefsir yapabilsin. Maahâzâ; bir ferdin mesleği, meşrebi, taassuptan hâli olamaz ki hakâik-i Kur'âniye'yi görsün, bitarafâne beyan etsin. Maahâzâ ferdin fehminden çıkan bir dâvâ, kendisine has olup, başkası o dâvânın kabulüne davet edilemez. Meğer ki bir nevi icmâin tasdikine mazhar ola.

Binaenaleyh, Kur'ân'ın ince manalarının ve tefsirlerde dağınık bir sûrette bulunan mehâsininin ve zamanın tecrübesiyle fennin keşfi sayesinde tecelli eden hakikatlerinin tesbitiyle, her biri birkaç fende mütehassıs olmak üzere, muhakkikîn-i ulemâdan yüksek bir heyetin tetkikâtıyla, tahkikâtıyla bir tefsirin yapılması lazımdır. Nitekim kanunî hükümlerin tanzim ve ıttıradı, bir ferdin fikrinden değil, yüksek bir heyetin nazar-ı dikkat ve tetkikâtından geçmesi lâzımdır ki umumî bir emniyeti ve cumhur-u nâsın itimadını kazanmak üzere

Yazıldığı vakit daima şehid olmaya hazırlandığı için, hâlis bir niyet ile ve belâgatın kanunlarına ve ulûm-u Arabiye'nin düsturlarına tatbik ederek yazdığı için hiçbirini cerh edemedim. Belki Cenâb-ı Hak, bu eseri ona keffâret-i zünûb yapacak ve bu tefsiri tam anlayacak adamları da yetiştirecek, inşaallah! Eğer Birinci Harb-i Umumî gibi mâniler olmasaydı, tefsirin şu birinci cildi, i'câz vücûhundan olan i'câz-ı nazmiyi beyan ettiği gibi, diğer cüzler ve mektuplar da müteferrik tefsir hakikatlerini içine alsaydı, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'a güzel bir tefsir-i câmi olurdu. Belki inşaallah, şu cüz-ü tefsir yüz otuz adet "Sözler" "Lem'alar" ve "Mektubat" risaleleriyle beraber me'haz olursa, ileride bahtiyar bir heyet öyle bir tefsir-i Kur'ânî yazsın, inşaallah!

Said Nursî

Hem, İstanbul'da Fetva Emini Ali Rıza Efendi, çok zaman bu tefsiri mütâlaa ile yanına gelen dostlarına müteaddit defalar: "Bu İşârâtü'l-İ'câz, bin tefsir kuvvetinde ve kıymetindedir!" diye yemin ederek ilân ediyordu.

Şark ulemâsı, Şam ve Bağdad'da büyük âlimler: "İşârâtü'l-İ'câz gayet harika ve emsâlsiz bir tefsirdir." diye istihsan etmişlerdir.

millete karşı bir kefalet-i zımniye husule gelsin ve icma-ı ümmet, hücceti elde edebilsin.

Evet, Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın müfessiri, yüksek bir deha sahibi ve nâfiz bir içtihadı mâlik ve bir velâyet-i kâmileyi hâiz bir zat olmalıdır. Bilhassa bu zamanda bu şartlar, ancak yüksek ve azîm bir heyetin tesanüdüyle telâhuk-u efkârından ve ruhlarının tenasübüyle birbirine yardım etmekten ve hürriyet-i fikirle taassuptan âzâde olmakla tam ihlâslarından doğan dâhî bir şahs-ı mânevîde bulunur; ve o şahs-ı mânevî, Kur'ân'ı tefsir edebilir. Çünkü "Cüzde bulunmayan, külde bulunur." kaidesine binaen, her fertte bulunmayan bu gibi şartlar, heyette bulunur. Böyle bir heyetin zuhurunu çoktan beri bekli-yorken, hiss-i kable'l-vuku kabîlinden, memleketi yıkıp yakacak büyük bir zelzelenin arifesinde bulunduğumuz zihne geldi.¹(Hâşiye-1)

"Bir şey tamamıyla elde edilmediği takdirde tamamıyla terk etmek caiz değildir." kaidesine binaen, acz ve kusurumla beraber, Kur'ân'ın bazı hakikatleriyle, nazmındaki i'câza dair bazı işaretleri tek başıma kaydetmeye başladım. Fakat Birinci Harb-i Umumî'nin patlamasıyla Erzurum'un, Pasinler'in dağlarına ve derelerine düştük. O kıyâmetlerde, o dağ ve tepelerde fırsat buldukça, kalbime gelenleri birbirine uymayan ibarelerle o dehşetli ve muhtelif hâllerde yazıyordum. O zamanlarda, o gibi yerlerde müracaat edilecek tefsirlerin, kitapların bulunması mümkün olmadığından; yazdıklarım, yalnız sünûhât-ı kalbiyemden ibaret kaldı. Şu sünûhâtım eğer tefsirlere muvâfık ise, nurun alâ nur; şayet muhalif cihetleri varsa, benim kusurlarıma atfedilebilir.

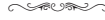
Evet, tashihe muhtaç yerleri vardır; fakat hatt-ı harpte, büyük bir ihlâsla, şehidler arasında yazılıp giydirilen o yırtık ibarelerin tebdiline –şehidler kan ve elbiselerinin tebdiline cevaz verilmediği gibi– cevaz veremedim ve kalbim razı olmadı, şimdi de razı değildir. Çünkü hakikat-i ihlâs ile baktım, tashih yerini bulamadım. Demek, sünûhât-ı Kur'âniye olduğundan i'câz-ı Kur'âniye onu yanlışlardan himaye etmiş.

Maahâzâ, kaleme aldığım şu *İşârâtü'l-İ'câz* adlı eserimi, hakikî bir tefsir niyetiyle yapmadım. Ancak ulemâ-yı İslâmdan ehl-i tahkikin takdirlerine mazhar olduğu takdirde, uzak bir istikbalde yapılacak yüksek bir tefsire bir

1 (Hâşiye-1) Evet Van'da, Horhor Medresemizin damında, esnâ-yı derste büyük bir zelzelenin gelmekte olduğunu söyledi. Hakikaten söylediği gibi az bir zaman sonra Harb-i Umumî başladı.

örnek ve bir me’ haz olmak üzere, o zamanların insanlarına bir yâdigâr mak-sadıyla yaptım.

O muharebede yirmi talebe kadar kıymettar ve “İşârâtü'l-İ'câz” tefsirinin kâtibi olan Molla Habib, İran cephesinde kumandan Halil Paşa ile mühim bir muhabere vazifesini temin ettikten sonra Vastan'da şehid düşer.

O muharebeler esnasında, Ermeni fedaileri bazı yerlerde çoluk çocuğu kesiyorlardı. Buna karşı Ermenilerin çocukları da bazen öldürülüyordu. Bedi-üzzaman'ın bulunduğu nahiyeye binlerle Ermeni çocuğu toplanmıştı. Molla Said askerlere: “Bunlara ilişmeyiniz!” diye emretti. Daha sonra bu Ermeni çoluk çocuğunu serbest bıraktı; onlar da, Ruslar'ın içerisindeki ailelerinin yanına döndüler. Bu hareket Ermeniler için büyük bir ibret dersi olup, müslüman-ların ahlâkına hayran kalmışlardı. Bu hâdise üzerine, Ruslar bizi istilâ ettik-lerinde, fedai komitelerin reisleri müslüman çoluk-çocuğunu kesmek âdetini bırakıp, “Madem Molla Said bizim çoluk-çocuklarımızı kesmedi, bize teslim etti; biz de bundan sonra müslümanların çocuklarını kesmeyeceğiz.” diye ah-dettiler. Molla Said, bu sûretle o havâlideki binlerle masumların felâketten kurtulmasını temin etmiş oldu.

Bir müddet sonra Ruslar, Van ve Muş tarafını istilâ edip, üç fırka ile Bit-lis'e hücum ettiği sırada, Bitlis Valisi Memduh Bey ile Kel Ali, Bediüzzaman'a: “Elimizde bir tabur asker ve iki bin kadar gönüllünüz var; biz geri çekilmeye mecburuz.” dediler.

Bediüzzaman onlara: “Etraftan kaçıp gelen ahalinin ve hem de Bitlis hal-kının malları, çoluk ve çocukları düşman eline düşecek; biz mahvoluncaya kadar dört-beş gün mukavemete mecburuz.” demesi üzerine onlar:

“Muş'un sukut etmesi dolayısıyla otuz topumuzu askerler bu tarafa ka-çırmaya çalışıyorlar. Eğer sen, o otuz topu gönüllülerinle ele geçirebilirsen, birkaç gün o toplanla mukabele ederiz ve ahali de kurtulur.” dediler.

Bediüzzaman: “Öyle ise ben, ya ölürüm veya o toplanı getiririm.” diyerek üç yüz gönüllünün başına geçti.

Geceleyin, Nurşin tarafına, toplanın getirildiği cihete gitti. Topları takib eden bir alay Rus Kazakı'na kendi muhbirleri: “Bitlis'i müdafaa eden gönüllü kumandanı üç bin adamla ve dağdaki meşhur Musa Bey bin kişi ile toplanı kur-tarmaya geliyorlar.” diyerek pek ziyade mübalâğa ile ihbar etmeleri üzerine, Kazak kumandanı korkmuş, ilerleyememişti. Bediüzzaman da, beraberindeki

üç yüz gönüllüyü rast geldikleri toplara birer ikişer taksim edip Bitlis'e gönderir; kendisi ise ilerleyerek topları birer birer kurtarır, en son topu da üç arkadaşıyla birlikte ele geçirir. Bu şekilde, otuz topun Bitlis'e gelmesini temin eder. O toplarla üç-dört gün asker ve gönüllüler düşmana mukabele edip, bütün ahali ve cihâzât ve mallar kurtulur.

Bediüzzaman, o harpte gönüllülere cesaret vermek için sipere girmeyerek avcı hattında dolaşırdı. Avcı hattında en ileride atını sağa sola koştururken, birden hatırına gelir ve ruhuna ilişir ki: “Şu anda şehid olsam; bu vaziyetim, yani en ilerde göze çarpan şu hâlim, sakın mertebe-i şehadetin bir esası olan ihlâsıma zarar vermesin, bir hodfüruşluk manası olmasın.” diyerek, birden atını döndürür ve arkadaşlarının yanına gelir.¹(Hâşiye)

Avcı hattında dolaşırken vücuduna dört gülle isabet etmiş, fakat geri çekilmemiş ve gönüllülerin cesareti kırılmaması için sipere dahi girmemiştir. Hattâ bunu işiten vali Memduh Bey ve kumandan Kel Ali, “Aman geri çekil-sin!” diye haber gönderdikleri zaman, demiş:

“Bu kâfirlerin güllesi beni öldürmeyecek!..”

Hakikaten üç gülle, ölecek yerine isabet ettiği hâlde; biri hançerini, diğeri tütün tabakasını delip geçmiş ve kendisine bir zarar vermemiştir.

Geceleyin vali ve kumandan Kel Ali ve ahali kurtulduktan, gönüllüler ve askerler çekildikten sonra; bir kısım fedakâr talebeleriyle Bitlis'te bakiye kalan bir kısım bîçareler için, kendilerini feda etmek fikriyle kaçmazlar. Sabahleyin düşmanın bir taburu ile müsademe ederler, arkadaşlarının çoğu şehid olur. Hattâ yeğeni ve fedakâr bir talebesi olan Ubeyd dahi kendi bedeline şehid düştükten sonra düşmanın üç sıra askerini yararak geçip, hayatta kalan üç

1 (Hâşiye) İşte, muharebenin şiddetli anında, hayat-memat meselesi vaktinde “Benim zâhiren kahramanlık gibi görünen bu vaziyetim hakikî ihlâsa aykırı olmasın?!” diye düşünmesi kemalât-ı insaniyenin bir misalidir, denilebilir. Meydan-ı harpte, düşman karşısında, gülleler içerisinde; talebelerine cesaret vermek için en elzem bir kahramanlığı fiilen göstermek emeliyle avcı hattında atını sağa sola döndürürken, bu sûretle cesaret-i imaniye ve şehadet-i İslâmiye'yi en âlâ bir derecede bir kumandan manasıyla ifa ederken, ruhunda ve niyetinde en âlî ve safî bir mertebe-i kemal olan sırr-ı ihlâsı kaçırmamayı ehemmiyetle düşünmesi ve dikkat kesilmesi; onun zâhiren takdire şâyan hizmet-i diniyesi, fedakârâne mücahadesi kadar, belki daha ziyade, ruhunun kemaline de delalet eder.

İşte Molla Said bütün hayatının şehadetiyle gerçi beyne'l-İslâm “Bediüzzaman”, “Sâhibüzzaman”, “Fahrüddeveran”, “Fatînülasr” unvanlarıyla yâdedilmiş; fakat bu hiçbir zaman hakikatsiz ve bir sözden ibaret değildir. Risale-i Nur ile yaptığı muazzam hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'si ve teşkil ettiği hamiyet-i diniye ile serfiraz milyonlar fedakâr talebelerin kudsî şahs-ı manevîsi, bir şahid-i sadık ve bir delil-i kâtidir.

talebesiyle pek acip bir sûrette su üzerinde bulunan bir sûtreye girer. Hem yaralı, hem ayağı kırık bir hâlde; otuz üç saat su ve çamur içinde kalır. Tüfek ellerinde, o vaziyet-i müdhişe içinde, üst kattaki odada düşman askeri ve zâbitleri bulunduğu hâlde, kemal-i istirahat-i kalble ve ahalinin kurtulmasının sevinciyle sürur içinde, beraberindeki arkadaşlarına teselli vererek der:

“Karşımıza ne vakit çoklukla düşman askerleri gelirse; o vakit silâhlarımızı kullanacağız, kendimizi ucuza satmayacağız, bir-iki düşmana kurşun atmaya-
cağız...”

Latîf bir inâyet-i ilâhiyedir ki; otuz üç saat, onlar Rus askerlerini gördükleri ve Ruslar da onları aradıkları hâlde bulamadılar. Bu esnada Bediüzzaman, talebeleri olan gönüllü fedailere hitaben:

“Arkadaşlar! Durmayınız... Sizlere hakkımı helâl ettim, beni bırakınız, siz kendinizi kurtarmaya çalışınız.” demesi üzerine, fedakâr ve kahraman talebeler:

“Sizi bu hâlde bırakıp gidemeyiz; şehid olursak, yine hizmetinizde olsun.” deyip kalırlar. Sonra Ruslar esir edip; Van, Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Kosturma’ya sevkederler.

Ermeni fedaileri meşhurdur; hattâ öyle rivayet ederler ki: “Fedailerin yüzleri, kızarmış kömür üstüne tutulup gözleri patlama derecesine gelse dahi, yine sır vermezler.” İşte Ruslar o zaman diyorlardı ki: “Bediüzzaman’ın gönüllüleri, Ermeni fedailerinin fevkindedir! Bunun içindir ki, bizim Kazaklarımızı imhada fazla muvaffak olmuşlardır.”

Bediüzzaman’ı üserâ kampına götürürler. Burada şu şekilde şâyân-ı takdir bir hâdise cereyan eder. Şöyle ki:

Bir gün Rus Başkumandanı esirleri teftişe gelir. Teftiş esnasında, Bediüzzaman kumandana selâm vermez ve yerinden kalkmaz. Kumandan kızar, belki tanımamıştır diyerek tekrar önünden geçtiği zaman yine yerinden kalkmayınca, kumandan tercüman vasıtasıyla der:

“Beni herhâlde tanımadılar?”

Bediüzzaman:

“Tanıyorum, Nikola Nikolaviç’tir.”

Kumandan:

“Şu hâlde Rus ordusuna, dolayısıyla Rus Çarına hakaret ediyorlar.”

Bediüzzaman:

“Hakaret etmedim. Ben bir müslüman âlimiyim. İmanlı bir kimse, Cenab-ı Hakkı tanımayan bir adamdan üstündür. Binaenaleyh ben sana kıyam etmem!” der.

Bunun üzerine Bediüzzaman divan-ı harbe verilir. Birkaç zâbit arkadaş, hemen özür dileyerek vahîm neticenin önlenmesine çalışmasını istirham ederler.

Fakat Bediüzzaman:

“Bunların idam kararı, benim ebedî âleme seyahat etmem için bir pasaport hükmündedir, deyip kemal-i izzet ve şecâatle hiç ehemmiyet vermez.”

Nihayet idamına karar verilir. Hüküm infaz edileceği vakit, namaz kılmak için müsaade ister; vazife-i diniyesini ifadan sonra, atılacak kurşunlara göğsünü gereceğini beyan eder. Tam bu esnada, namazını eda ederken, Rus kumandanı gelerek, Bediüzzaman’dan özür dileyip:

“O hareketinizin, mukaddesatınıza olan bağlılıktan ileri geldiğine kanaat getirdim, rica ederim, beni affediniz.” diyerek verilen idam hükmünü geri aldırır.

Bediüzzaman, iki buçuk sene kadar Sibiryâ taraflarında esarette kalır. Bütün hayatını, fîsebilillâh Kur’ân’a, İslâmiyet’e, sünnet-i seniyyenin ihyasına hasr ve vakfeden bu fedakâr-ı İslâm, buralarda da katiyen boş durmaz. İçerisinde bulunduğu muhiti tenvir ve irşad için çalışır. Bu müddet içinde kendisiyle beraber esarette bulunan zâbitlere dersler veriyordu. Bir gün, doksan zâbit arkadaşına ders verdiği sırada, bir Rus kumandanı gelir. “Siyasî ders veriyor” diye dersine mâni olursa da, faaliyetinin dinî, ilmî, içtimaî olduğunu öğrenince serbest bırakır.

Nihayet esaretten firar ile kurtulup; Petersburg ve Varşova’ya gelmeye muvaffak olur. Bilâhare Viyana tarikiyle 1334 senesinde İstanbul’a teşrif eder.

Harb-i Umumîde gönüllü alay kumandanı olan Bediüzzaman Said Nursî, bu esaret hayatını bir eserinde¹(Hâşiye) şöyle anlatıyor:

1 (Hâşiye) Bu esaretten hayli zaman geçtikten sonra, Barla’ya bir esir gibi gönderilen Üstad, eski macera-yı hayatından bir kısmını da “Yirmi Altıncı Lem’anın On Üç Ricası” olarak kaleme almıştır. Merak edenler o risaleye müracaat edebilirler.

وثيقة نومروسی - ۱۱۷۹ -

Offener Befehl

Nr. 63

ОТКРИТЬ ЛИСТЬ

N°

آچیق امر

نومرو - ۶۳ -

számú

Nyilt parancs

für Herrn... } Said Mirza } für részec
за Господина... }

~~am nam~~

Служебный чинъ...

Truppenteil...

Csapatfőst...

Отъ кое волею...

за часть...

Staatsangehörigkeit...

Honosság...

Полицию...

Reist von...

Utlazik...

Патруль отъ...

nach...

за...

Zweck der Reise...

Az utazás célja...

Причина на па...

ту взмето...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Kurd. ismai Hacı

Osmanlı

Sofia

Istanbul

Esaretten avdet

یو آچیق امر - ۱۷ - صبراً ۱۷۴۴ تاریخ مؤیدین کونایه ۱۷۴۴ تاریخ الیه سیاحت انکار

کونایه مؤیدین

Dieser Ausweis - offene Befehl - ist nur gültig im Zusammenhang mit
ausgestellt von

ÖN YÜZÜ

İsmi : Said Mirza Efendi

Rütbesi : Fahrî Kaymakam

Kıtası : Gönüllü Kürt Süvari Alayı

Tâbiyeti : Osmanlı

Seyahat mebdai : Sofya

Gideceği mahal : İstanbul (Dersaadet)

Sebeb-i seyahat : Esaretten avdet 17 Haziran 1918

Bediüzzaman'ın Rusya esaretinden firar edip Almanya yolu ile Sofya'ya geldiği zaman, Sofya Ateşemiliterliği tarafından verilen pasaportudur

Das Einverständnis zur Benutzung des Balkanzuges*) wird ^{mit dem General} erteilt.

A Balkánvonal használatára való beleegyezés ^{nem adatik meg} megadatik

За се дана**) разрешено за пътуване с Балканск. вагън.

اجرت ..... اردو ادارہ جی حیات کچہ جک ..... جیٹا تادیہ اوک جقدر

Die Fahrkosten sind zu I sten der ..... Heeresverwaltung
Stunden — sind bar z zahlen**).

zendok — megfizetendő).

(Цената на пътуването която и разпоискитъ на багана сѣ на кредитъ и оставатъ въ
табелѣ на ..... военно управление трѣба да се заплатятъ отъ патроникъ**).

Bediüzzaman'ın Rus
esaretinden dönüşt-
te aldığı «vatana
avdet» belgesinin
arka yüzü.

Unterschrift des Inhabers.

A tulajdonos aláírása

Подпись на притежател на този отаритъ листъ.

۲۲۲
۱۷ مرد ۱۳۰۷
۱۷/۱۱/۱۹۱۸
Ort und Datum.
Hely és keltezés
Место и дата.

مهر رسمی و امضا
Stempel und Unterschrift.
Pecset és aláírás.
печать и подписъ.

(*) بالقيان بروية سياحت ايجون قضاى مساعدتك اعطائى. نام عايدت متحصرون. (**). عايد اوليايت جيزيه بكدور.

- *) Die Entgültige genehmigung zur Benutzung des Balkanzuges ist den hierfür zuständigen Dienststellen vorbehalten.
- **) Nicht Zutreffendes ist zu durchstreichen.
- **) Nem megfelelő törlendő.
- **) За се датиране пожелважъ неограничено.

مطبعة نامرستانبول

Bediüzzaman'ın Rus esaretinden dönüşt-
te aldığı «Vatana Avdet» belgesinin arka yüzü

Yirmi Altıncı Lem'anın Dokuzuncu Ricası'ndan Bir Kısım

Harb-i Umumî'de esaretle, Rusya'nın şark-ı şimalîsinden, çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir câmii, meşhur Volga Nehri'nin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zâbitler içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim; dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar mahallesi, kefâletle beni o Volga Nehri'nin kenarındaki küçük câmiye aldılar.

Ben yalnız olarak câmide yatıyordum. Bahar da yakın. O şimal kıtasının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlık gecelerde ve karanlıklı gurbette, Volga Nehri'nin hazîn şırıltıları ve yağmurun rikkatlı şırıltıları ve rüzgârın firkatlı esmesi, beni derin gaflet uykusundan muvakkaten uyandırdı. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum, fakat Harb-i Umumî'yi gören ihtiyardır. Güyâ ¹يَوْمًا يَجْعَلُ الْوِلْدَانَ شِيعًا¹ sırrına mazhar olarak, öyle günlerdir ki; çocukları ihtiyarlandığı cihetle, kırk yaşında iken, kendimi seksen yaşında bir vaziyette buldum. O karanlıklı uzun gece ve hazîn gurbet ve hazîn vaziyet içinde hayattan ve vatandan bir me'yûsiyet geldi. Aczime, yalnızlığıma baktım, ümidim kesildi. O hâlette iken Kur'ân-ı Hakîm'den imdâd geldi; dilim ²حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ² dedi, kalbim de ağlayarak dedi:

غَرِيبٌ بِيَكْسَمُ ضَعِيفٌ نَأْتُوْنَمُ الْأَمَانُ كُوْنَمُ

عَفُوْ جُوْنَمُ مَدَدُ خَوَاهِمُ زِدْرَكَاهَتْ إِلَهِي³

Rûhum dahi vatanımdaki eski dostları düşünüp o gurbette vefatımı tahayyül ederek, Niyazî-i Mısırî gibi dedim:

Dünya gamından geçip,
Yokluğa kanat açıp,
Şevk ile her dem uçup,
Çağırırım dost, dost!⁴

diye, dostları arıyordu.

¹ “Dehşetinden çocukları birden ak saçlı ihtiyarlara çevirecek o gün...” (Müzzemmil sûresi, 73/17)

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

³ Garibim, kimsesizim, zayıfım, güçsüzüm, imdât derim. Dergâhından affını, yardımını dilerim, ey Allah'ım!

⁴ Niyazi Mısırî, *Dîvân* s.169 (157. şiir, 11. beyit)

Her ne ise... O hüznü, rikkatli, fıkkatli uzun gurbet gecesinde, dergâh-ı ilâhîde zaaf u aczim o kadar büyük bir şefaattçi ve vesîle oldu ki, şimdi de hayretteyim. Çünkü birkaç gün sonra, gayet hilâf-ı me'mûl bir sûrette, yayan gidilse bir senelik mesafede, tek başımla Rusça bilmediğim hâlde firar ettim. Zaaf u aczime binâen gelen inâyet-i ilâhiye ile hârika bir sûrette kurtuldum. Tâ Varşova ve Avusturya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki, bu sûrette kolaylıkla kurtulmak pek hârika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları, çok teshilât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahati bitirdim.

Fakat o Volga Nehri kenarındaki câmideki mezkûr gecenin vaziyeti bana bu kararı verdirmiş ki; "Bakıyye-i ömrümü mağaralarda geçireceğim. Bu insanların hayat-ı içtimâyesine karışmak artık yeter. Madem sonunda yalnız kabre gideceğim; yalnızlığa alışmak için, şimdiden yalnızlığı ihtiyar edeceğim.", demiştim.

Fakat, maatteessüf, İstanbul'daki ciddî ve çok ahbap ve İstanbul'un şâşaalı hayat-ı dünyeviyesi, hususan haddimden çok fazla bana teveccüh eden şân ü şeref gibi neticesiz şeyler, o kararımı muvakkaten bana unutturdu. Güyâ o gurbet geces, hayatımın gözünde nurlu siyahlıktı. Ve İstanbul'un beyaz şâşaalı gündüzü, o hayat gözümün nursuz beyazı idi ki, ileriye göremedi, yine yattı. Tâ iki sene sonra Gavs-ı Geylânî, *Fethu'r-Rabbânî* kitabıyla tekrar gözümü açtırdı.

İstanbul'u tekrar şerefliendirmesi, ehl-i ilmi ve halkı çok fazla memnun ve mesrur etti. Kendisine haber verilmeden, Meşihat dairesindeki Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâlığına tâyin olundu. Dârü'l-Hikmet, o zaman, Mehmed Akif, İzmirli İsmail Hakkı, Elmalılı Hamdi gibi İslâm âlimlerinden mürekkep bir İslâm akademisi mahiyetinde idi.

Çok zeki, kahraman ve gayûr bir âlim olan veled-i mânevîsi ve biraderzadesi Abdurrahman (*rahmetullâhi aleyhi*) şöyle anlatıyor:

"1334 senesinde esaretten geldikten sonra, amcam rızası olmadan Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'ye âzâ tâyin edildi. Fakat esarete çok sarsılmış olduğundan, bir müddet mezûnen vazifeye gidemedi. Çok defa istifa etmek teşebbüsünde bulundu, fakat dostları bırakmadılar. Bunun üzerine Dârü'l-Hikmet'e devama başladı. Haline dikkat ediyordum ki, zarureten fazla kendine masraf

yapmıyordu. ‘Maişetçe neden bu kadar muktesit yaşıyorsun?’ diyenlere cevaben:

“Ben sevâd-ı âzama tâbi olmak isterim. Sevâd-ı âzam ise, bu kadar tedarik edebilir. Ben, ekalliyet-i müsrifeye tâbi olmak istemem” demişlerdir.

Dârü'l-Hikmet'ten aldığı maaştan miktar-ı zarureti ayırdıktan sonra, mütebakisini bana vererek, ‘Hıfzet!’ derdi. Ben de, bir sene zarfındaki fazla kalmış paraları amcamın bana olan şefkatine; hem malı istihkar etmesine itimaden, haberi olmadan tamamen sarf ettim. Sonra bana dedi ki: “Bu para bize helâl değildi, millet malı idi, niçin sarf ettin? Madem ki öyledir, ben de seni vekilharçlıktan azl ile kendimi nasbettim!”

Bir müddet aradan geçti... Hakâikten on iki telifatını tab ettirmek kalbine geldi. Maaştan toplanan paraları, o telifatların tabına verdi. Yalnız bir-iki küçüğü müstesna olmak üzere, diğerlerini etrafa meccânen dağıttı. Niçin sattırmadığını suâl ettim. Dedi ki:

“Maaştan bana kût-u lâyemut caizdir, fazlası millet malıdır. Bu sûretle millete iade ediyorum...”

Dârü'l-Hikmet'teki hizmeti, hep böyle şahsî teşebbüsü ile idi. Çünkü orada müştereken iş görmek için bazı mâniler görüyordu. Onu tanıyanlar biliyorlar ki, Bediüzzaman kefenini boynuna takmış ve ölümünü göze almıştır. Onun içindir ki, Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de demir gibi dayandı. Ecnebi tesirâtı, Dârü'l-Hikmet'i kendine âlet edemedi. Yanlış fetvalara karşı pervasızca mücadele etti. İslâmiyet'e muzır bir cereyan ortaya atıldığı vakit, o cereyanı kırmak için eser neşrederdi.

(Esaretten Avdetinden Sonraki İstanbul Hayatına Dair
Kaleme Aldığı Bir Parçadır)

(Yirmi Altıncı Lem'a'dan)

Onuncu Rica

Bir zaman esaretten geldikten sonra, İstanbul'da bir-iki sene yine gaflet galebe etti. Siyaset havası, nazarımı nefsimden kaldırıp âfâka dağıtmış iken, bir gün İstanbul'un Eyüb Sultan kabristanının dereye bakan yüksek bir yerinde oturuyordum. İstanbul etrafındaki âfâka baktım. Birden, bakıyorum benim hususî dünyam vefat ediyor, bazı cihette rûh çekiliyor gibi bir hâlet-i hayaliye bana geldi. Dedim: "Acaba bu kabristanın mezar taşlarındaki yazıları mıdır ki, bana böyle hayal veriyor?" diye nazarımı çektim. Uzağa değil, o kabristana baktım, kalbime ihtâr edildi ki:

"Bu senin etrafındaki kabristanın, yüz İstanbul, içinde vardır. Çünkü yüz defa İstanbul buraya boşalmış. Bütün İstanbul'un halkını buraya boşaltan bir Hâkim-i Kadîr'in hükmünden kurtulup müstesnâ kalamazsın, sen de gideceksin."

Ben kabristandan çıkıp, bu dehşetli hayal ile Sultan Eyüb Câmîi'nin mahfelindeki küçük bir odaya çok defa girdiğim gibi, bu defa da girdim. Düşündüm ki; ben üç cihette misafirim; bu menzilikte misafir olduğum gibi, İstanbul'da da misafirim, dünyada da misafirim. Misafir, yolunu düşünmeli. Nasıl ki bu odadan çıkacağım, bir gün de İstanbul'dan da çıkacağım, diğer bir gün de dünyadan çıkacağım.

İşte bu hâlette, gayet rikkatli ve firkatli, elemli bir hüzün ve gam kalbime, başıma çöktü. Çünkü ben yalnız bir-iki dostu kaybetmiyorum; İstanbul'da binler sevdiğim dostlarımdan müfârakat gibi, çok sevdiğim İstanbul'dan da ayrılacağım. Dünyada yüz binler dostlarımdan iftirâk gibi, çok sevdiğim ve müptelâ olduğum o güzel dünyadan da ayrılacağım, diye düşünürken, yine kabristanın o yüksek yerine gittim. Ara sıra sinemaya ibret için gittiğimden; bana, İstanbul içindeki insanlar, o dakikada sinemada geçmiş zamanın gölgelerini hazır zamana getirmek cihetiyle, ölmüş olanları ayakta gezer sûretinde gösterdikleri gibi aynen ben de o vakit gördüğüm insanları, ayakta gezen cenazeler vaziyetinde gördüm. Hayalime dedim ki: "Madem bu kabristanda olanlardan bir kısmı sinemada gezer gibi görülüyor; ileride katiyen bu kabristana girecekleri, girmiş gibi gör; onlar da cenazelerdir, geziyorlar."

Birden Kur'ân-ı Hakîm'in nuruyla ve Gavs-ı Âzam Şeyh-i Geylânî Hazretlerinin irşâdıyla, o hazîn hâlet, sürurlu ve neşeli bir vaziyete inkılâp etti. Şöyle ki:

O hazîn hâle karşı Kur'ân'dan gelen nur böyle ihtâr etti ki; senin, şimal-i şarkîde, Kosturma'daki gurbetinde bir-iki esir zâbit dostun vardı. Bu dostların her hâlde İstanbul'a gideceklerini biliyordun. Sana birisi dese idi: "Sen İstanbul'a mı gideceksin, yoksa burada mı kalacaksın?" Elbette zerre miktar aklın varsa, İstanbul'a ferah ve sürurla gitmesini kabul edecektin. Çünkü bin birden dokuz yüz doksan dokuz ahababın İstanbul'dadırlar. Burada bir-iki tane kalmış, onlar da oraya gidecekler. Senin için İstanbul'a gitmek; hazîn bir firâk, elîm bir iftirâk değil. Hem de geldin, memnun olmadın mı? O düşman memleketindeki pek karanlık uzun gecelerinden ve pek soğuk fırtına kışlarından kurtuldun. Bu güzel, dünya cenneti gibi İstanbul'a geldin.

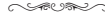
Aynen öyle de; *senin küçüklüğünden bu yaşına kadar, sevdiklerinden yüzde doksan dokuzu sana dehşet veren kabristana göçmüşler. Bu dünyada kalan bir-iki dostun var, onlar da oraya gidecekler. Dünyada ve-fatın firâk değil, visâldir; o ahbaplara kavuşmaktır. Onlar, yani o ervâh-ı bâkiye, eskimiş yuvalarını toprak altında bırakıp bir kısmı yıldızlarda, bir kısmı âlem-i berzah tabakâtında geziyorlar diye ihtâr edildi.*

Evet, bu hakikati, Kur'ân ve îmân o derece kat'î bir sûrette isbât etmiştir ki; bütün bütün kalbsiz, rûhsuz olmazsa veyahut dalâlet kalbini boğmamış ise, görüyor gibi inanmak gerektir. Çünkü bu dünyayı hadsiz envâ-ı lütuf ve ihsânıyla böyle tezyin edip mükrimâne ve şefikâne rubûbiyetini gösteren ve tohumlar gibi en ehemmiyetsiz cüz'î şeyleri dahi muhafaza eden bir Sâni-i Kerîm ve Rahîm; masnûâtı içinde en mükemmel ve en câmi, en ehemmiyetli ve en çok sevdiği masnûu olan insanı, elbette ve bilbedâhe sûreten gördüğü gibi böyle merhametsiz, âkibetsiz idam etmez, mahvetmez, zayi etmez. Belki bir çiftçinin toprağa serptiği tohumlar gibi, başka bir hayatta sünbül vermek için, Hâlık-ı Rahîm o sevgili masnûunu bir rahmet kapısı olan toprak altına muvakkaten atar.¹(Hâşiye)

İşte bu ihtâr-ı Kur'ânî'yi aldıktan sonra, o kabristan, İstanbul'dan ziyâde bana ünsiyetli oldu. Halvet ve uzlet, bana sohbet ve muâşeretten daha ziyâde hoş geldi. Ben de Boğaz tarafındaki Sarıyer'de, bir halvethâne kendime

1 (Hâşiye) Bu hakikat; iki kere iki dört eder derecesinde sâir risalelerde, hususan Onuncu ve Yirmi Dokuzuncu Sözler'de isbât edilmiştir.

buldum. Gavs-ı Âzam (*ḳāddesallāhu sirrahı*) *Fethu'r-Rabbânî*'siyle, bana bir üstad ve tabip ve mürşid olduğu gibi, İmam Rabbânî de (*ḳāddesallāhu sirrahı*) Mektubât'ıyla, bir enîs, bir müşfik, bir hoca hükmüne geçti. O vakit ihtiyarlığa girdiğimden ve medeniyetin ezvâkından çekildiğimden ve hayat-ı içtimâiyeden sıyrıldığımın pek çok memnun oldum. Allah'a şükrettim.

On Birinci Rica

Esaretten geldikten sonra, İstanbul'da Çamlıca Tepesi'nde bir köşkte, merhum biraderzâdem Abdurrahmân ile beraber oturuyorduk. Bu hayatım, hayat-ı dünyeviye cihetinde bizim gibilere en mes'ûdâne bir hayat sayılabilir. Çünkü esaretten kurtulmuştum, Dâru'l-Hikmet'te meslek-i ilmiyeme münasip en âlî bir tarzda neşr-i ilme muvaffakiyet vardı. Bana teveccüh eden hayriyet ve şeref, haddimden çok fazla idi. Mevkice İstanbul'un en güzel yeri olan Çamlıca'da oturuyordum. Hem herşeyim mükemmeldi. Merhum biraderzâdem Abdurrahmân gibi gayet zeki, fedâkâr, hem bir talebe, hem hizmetkâr, hem kâtip, hem evlâd-ı mâneviyem beraberdi. Dünyada herkesten ziyâde kendimi mes'ûd bilirken aynaya baktım; saçımda, sakalımda beyaz kılları gördüm.

Birden esarete, Kosturma'daki câmideki intibâh-ı rûhî yine başladı. Onun eseri olarak, kalben merbut olduğum ve medâr-ı saâdet-i dünyeviye zannettiğim hâlâtı, esbâbı tetkike başladım. Hangisini tetkik ettimse, baktım ki; çürüktür, alâkaya değmiyor, aldatıyor. O sıralarda en sadâkatli zannettiğim bir arkadaşım, umulmadık bir sadâkatsizlik ve hatıra gelmez bir vefasızlık gördüm. Hayat-ı dünyeviyyeden bir ürkmek geldi. Kalbime dedim: "Acaba ben bütün bütün aldanmış mıyım? Görüyorum ki; hakikat noktasında acınacak halimize, pek çok insanlar gıpta ile bakıyorlar. Bütün bu insanlar dîvâne mi olmuşlar, yoksa şimdi ben dîvâne mi oluyorum ki, bu dünya-perest insanları dîvâne görüyorum?"

Her ne ise... Ben, ihtiyarlığın verdiği şiddetli intibâh cihetinde, en evvel alâkadar olduğum fânî şeylerin fânîliğini gördüm. Kendime de baktım, nihayet-i aczde gördüm. O vakit, bekâ isteyen ve bekâ tevehhümüyle fânîlere müptelâ olan rûhum bütün kuvvetiyle dedi ki: "Madem cismen fânîyim, bu fânîlerden bana ne hayır gelebilir? Madem ben âcizim, bu âcizlerden ne bekleyebilirim? Benim derdime çare bulacak bir Bâkî-i Sermedî, bir Kadîr-i Ezeli lâzım." diyerek taharriye başladım.

O vakit, her şeyden evvel, eskiden beri tahsil ettiğim ilme müracaat edip, bir teselli, bir rica aramaya başladım. Maatteessüf o vakte kadar ulûm-u felsefeyi, ulûm-u İslâmiye ile beraber havsalama doldurup o ulûm-u felsefeyi pek yanlış olarak maden-i tekemmül ve medâr-ı tenevvür zannetmiştim. Hâlbuki o felsefî meseleler rûhumu çok fazla kirletmiş ve terakkiyât-ı mânevîyemde engel olmuştu.

Birden, Cenâb-ı Hakk'ın rahmet ve keremiyle Kur'ân-ı Hakîm'deki hikmet-i kudsiye imdâda yetiştirdi. Çok risalelerde beyân edildiği gibi; o felsefî meselelerin kirlerini yıkadı, temizlettirdi.

Ezcümle, fûnûn-u hikmetten gelen zulûmât-ı rûhiye, rûhumu kâinata boğduruyordu. Hangi cihete baktım, nur aradım; o meselelerde nur bulamadım, teneffüs edemedim. Tâ Kur'ân-ı Hakîm'den gelen ve **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ**¹ cümlesiyle ders verilen tevhid, gayet parlak bir nur olarak bütün o zulûmâtı dağıttı; rahatla nefes aldım. Fakat nefis ve şeytan, ehl-i dalâlet ve ehl-i felsefeden aldıkları derse istinâd ederek, akıl ve kalbe hücum ettiler. Bu hücumdaki münazarat-ı nefsiye, -lillâhilhamd- kalbin muzafferiyetiyle neticelendi. Çok risalelerde kısmen o münazaralar yazılmış. Onlara iktifâ edip, burada yalnız binde bir muzafferiyet-i kalbiyeyi göstermek için, binler bürhândan bir tek bürhân beyân edeceğim. Tâ ki, gençliğinde hikmet-i ecnebiye veya fûnûn-u medeniye nâmı altındaki kısmen dalâlet, kısmen mâlâyâniyat meseleleriyle rûhunu kirletmiş, kalbini hasta etmiş, nefsinin şımartmış bir kısım ihtiyarların rûhunda temizlik yapsın. Tevhid hakkında şeytan ve nefsin şerrinden kurtulsun. Şöyle ki:

Ulûm-u felsefiyenin vekâleti nâmına nefsim dedi ki:

“Bu kâinattaki eşyanın tabiatıyla bu mevcûdâta müdahaleleri var. Her şey bir sebebe bakar. Meyveyi ağaçtan, hububatı topraktan istemeli. En cüz'î, en küçük bir şeyi de Allah'tan istemek ve Allah'a yalvarmak ne demektir?”

O vakit nur-u Kur'ân ile sırr-ı tevhid, şu gelecek sûrette inkişâf etti. Kalbim o mütefelsif nefsim dedi:

En cüz'î ve en küçük şey, en büyük şey gibi, doğrudan doğruya bütün bu kâinat Hâlıkının kudretinden gelir ve hazinesinden çıkar. Başka sûrette olamaz. Esbab ise bir perdedir. Çünkü en ehemmiyetsiz ve en küçük zannettiğimiz mahlûklar, bazen sanat ve hilkat cihetinde en büyüğünden

¹ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

daha büyük olur. Sinek tavuktan sanatça ileri geçmezse de, geri de kalmaz. Öyle ise büyük küçük tefrik edilmeyecek. Ya bütünü esbâb-ı maddiye-ye taksim edilecek veyahut bütünü birden bir tek Zât'a verilecektir. Birinci şık muhâl olduğu gibi, bu şık vâciptir, zarurîdir. Çünkü bir tek Zât'a, yani bir Kadîr-i Ezeli'ye verilse; madem bütün mevcûdâtın intizamı ve hikmetleriyle vücudu kat'î tahakkuk eden ilmi, her şeyi ihâta ediyor; ve madem ilminde her şeyin miktarı taayyün ediyor; ve madem bilmüşâhede her vakit hiçten, nihayetsiz sühûletle, nihayetsiz sanatlı masnûlar vücuda geliyor; ve madem o Kadîr-i Alîm'in bir kibrit çakar gibi emr-i kün feyekûn¹ ile hangi şey olursa olsun îcâd edebildiğini, hadsiz kuvvetli deliller ile, çok risalelerde beyân ettiğimiz ve hususan Yirminci Mektup ve Yirmi Üçüncü Lem'a'nın âhırinde isbât edildiği gibi, hadsiz bir kudreti var. Elbette, bilmüşâhede görülen hârikulâde sühûlet ve kolaylık, o ihâta-yı ilmiyeden ve azamet-i kudretten geliyor.

Meselâ, nasıl ki göze görülmeyen eczâlî bir mürekkeple yazılan bir kitaba, o yazıyı göstermeye mahsus bir eczâ sürülse; o koca kitab, birden her bir göze vücudunu gösterip kendini okutturur. Aynen öyle de; o Kadîr-i Ezeli'nin ilm-i muhîtinde, her şeyin sûret-i mahsusası bir miktar-ı muayyen ile taayyün ediyor. O Kadîr-i Mutlak emr-i kün feyekûn ile, o hadsiz kudretiyle ve nazîz iradesiyle, o yazıya sürülen eczâ gibi, gayet kolay ve sühûletle kudretin bir cilvesi olan kuvvetini o mâhiyet-i ilmiyeye sürer, o şeye vücut-u hâricî verir; göze gösterir, nukûş-u hikmetini okutturur.

Eğer bütün eşya birden o Kadîr-i Ezeli'ye ve Alîm-i Külli Şey'e verilmezse; o vakit sinek gibi en küçük bir şeyin vücudunu, dünyanın ekser nev'ilerinden hususî bir mîzan ile toplamak lâzım gelmekle beraber, o küçük sineğin vücudunda çalışan zerreler o sineğin sırr-ı hilkatini ve kemâl-i sanatını bütün dekaikiyle bilmekle olabilir. Çünkü esbâb-ı tabiiye ile esbâb-ı maddiye, bilbedâhe ve umum ehl-i aklın ittifâkıyla, hiçten îcâd edemez. Öyle ise, her hâlde onlar îcâd etse, elbette toplayacak. Madem toplayacak, hangi zîhayat olursa olsun, ekser anâsır ve envâından nümûneler, içinde vardır. Âdetâ kâinatın bir hülâsası, bir çekirdeği hükmündedir. Elbette, o hâlde bir çekirdeği bütün bir ağaçtan, bir zîhayatı bütün rûy-u zeminden ince eleklerle eleyip ve en hassas bir mîzan ile ölçüp toplattırmak lâzım geliyor. Ve madem esbâb-ı tabiiye cahildir, câmiddir; bir ilmi yoktur ki bir plân, bir fihriste, bir model, bir program takdir etsin, ona göre mânevî kalıba gelen zerrâtı eritip döksün; tâ dağılmasın,

¹ “(O, bir şeyi yaratmak isteyince sadece) ‘ol!’ der, o da olur.” (Bakara sûresi, 2/117; Âl-i İmran sûresi, 3/47, 59; En’âm sûresi, 6/73; Nahl sûresi, 16/40; ...)

intizamını bozmasın. Hâlbuki her şeyin şekli, hey'eti hadsiz tarzlarda olabildiği için, hadsiz hadd ü hesaba gelmez eşkâller, miktarlar içinde, bir tek şekil ve miktarda sel gibi akan anâsırın zerrelere dağılmayarak, muntazaman, miktarsız, kalıpsız birbiri üstünde kitle hâlinde durdurmak ve zîhayata muntazam bir vücut vermek; ne derece imkândan, ihtimâlden, akıldan uzak olduğu görünüyor. Elbette kimin kalbinde körlük yoksa, görür.

Evet bu hakikate binâen, **إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا ذُبَابًا وَلَوْ** **اجْتَمَعُوا لَهُ**¹ bu âyet-i azîmenin sırrıyla²(Hâşiye) bütün esbâb-ı maddiye toplansa, onların ihtiyarları da olsa, bir tek sineğin vücudunu ve o vücudun cihâzâtını mîzan-ı mahsusla toplayamazlar. Toplasalar da, o vücudun miktar-ı muayyenesinde durduramazlar. Durdursalar da, dâimâ tazelenmekte olan ve o vücuda gelip çalışan zerrâtı, muntazaman çalıştıramazlar. Öyle ise; bilbedâhe esbab, bu eşyaya sahip çıkamazlar. Demek Sahib-i Hakikîleri başkadır.

Evet, öyle bir Sahib-i Hakikîleri var ki, **مَا خَلَقْتُمْ وَلَا بَعَثْتُمْ إِلَّا كَفَفِيسَ**³ âyetinin sırrıyla, bütün zeminin yüzündeki zîhayatı, bir sineğin ihyâsı kadar kolay yapar. Bir baharı, bir tek çiçek kolaylığında îcâd eder. Çünkü toplamaya muhtaç değil. Emr-i kün feyekûn'e⁴ mâlik olduğundan ve her baharda hadsiz mevcûdât-ı bahariyenin madde-i unsuriyesinden başka, hadsiz sîfât ve ahvâl ve eşkâllerini hiçten îcâd ettiğinden ve ilminde her şeyin plânı, modeli, fihristesi ve programı taayyün ettiğinden ve bütün zerrât O'nun ilim ve kudreti dâiresinde hareket ettiklerinden, kibrit çakar gibi her şeyi nihayet kolaylıkla îcâd eder. Ve hiçbir şey, zerre miktar hareketini şaşırmaz. Seyyârât muftî bir ordusu olduğu gibi, zerrât dahi muntazam bir ordusu hükmüne geçer. Madem o kudret-i ezeliyeye istinaden hareket ediyorlar ve o ilm-i ezelinin düsturuyla çalışıyorlar; işte o eserler, o kudrete göre vücuda gelir. Yoksa o küçük, ehemmiyetsiz şahsiyetlerine bakmakla o eserler küçülmez. O kudrete intisap kuvvetiyle bir sinek, bir Nemrud'u gebertir.⁵ Karınca, Firavun'un sarayını harap eder. Zerre gibi küçük çam tohumu, dağ gibi koca bir çam ağacının

¹ Hac sûresi, 22/73.

² (Hâşiye) Yani Allah'tan başka bütün çağırdığınız ve ibâdet ettiğiniz şeyler toplansalar, bir sineği halk edemezler.

³ "Sizin hepinizi yaratmak da, ölümünüzün ardından (âhirette) hepinizi diriltmek de, (O'nun için) ancak bir işi yaratmak ve diriltmek gibidir." (Lokman sûresi, 31/28)

⁴ "(O, bir şeyi yaratmak isteyince sadece) 'ol!' der, o da olur." (Bakara sûresi, 2/117; Âl-i İmran sûresi, 3/47, 59; En'âm sûresi, 6/73; Nahl sûresi, 16/40; ...)

⁵ İbni Kesîr, *el-Bidâye* 1/140-141.

yükünü omuzunda taşıyor. Bu hakikati çok risalelerde isbât ettiğimiz gibi, nasıl ki bir nefer, askerlik vesikasıyla padişaha intisap noktasında yüz bin defa kendi kuvvetinden fazla, bir şahı esir etmek gibi eserlere mazhar olur. Öyle de, her şey, o kudret-i ezeliyeye intisabıyla, yüz bin defa esbâb-ı tabiiyenin fevkinde mucizât-ı sanata mazhar olabilir.

Elhâsıl: Her şeyin nihayet derecede hem sanatlî, hem sühûletli vücudu gösteriyor ki, muhît bir ilim sahibi olan bir Kadîr-i Ezeli'nin eseridir. Yoksa yüz bin muhâl içinde, değil vücuda gelmek, belki imkân dâiresinden çıkıp, imtinâ dâiresine girecek ve mümkün sûretinden çıkıp, mümtenî mâhiyetine girecek ve hiçbir şey vücuda gelmeyecek, belki de vücuda gelmesi muhâl olacaktır.

İşte bu gayet ince ve gayet kuvvetli ve gayet derin ve gayet zâhir bir bürhân ile şeytanın muvakkat bir şâkirdi ve ehl-i dalâletin ve ehl-i felsefenin bir vekili olan nefsim sustu. Ve, –lillâhilhamd– tam îmâna geldi. Ve dedi ki:

Evet, bana öyle bir Hâlık ve Rab lâzım ki, en küçük hâtırat-ı kalbimi ve en hafî niyazımı bilecek ve en gizli ihtiyâc-ı rûhumu yerine getirdiği gibi, bana saâdet-i ebediyyeyi vermek için, koca dünyayı âhirete tebdil edecek¹ ve bu dünyayı kaldırıp âhireti yerine kuracak; hem sineği halk ettiği gibi semâvâtı da icâd edecek, hem güneşi semânın yüzüne bir göz olarak çağırdığı gibi bir zerreyi de göz bebeğimde yerleştirecek bir kudrete mâlik olsun. Yoksa sineği halk edemeyen, hâtırat-ı kalbime müdahale edemez, niyaz-ı rûhumu işitemez. Semâvâtı halk etmeyen, saâdet-i ebediyyeyi bana veremez. Öyle ise, benim Rabbim O'dur ki; hem hâtırat-ı kalbimi ıslah eder, hem cevî-i havayı bulutlarla bir saatte doldurup boşalttığı gibi, dünyayı âhirete tebdil edip, cenneti yapıp, kapısını bana açar; “Haydi, gir!” der.

İşte, ey nefsim gibi bedbahtlık neticesinde bir kısım ömrünü nursuz felsefi ve ecnebî fûnûnuna sarf eden ihtiyar kardeşlerim! Kur'ân'ın lisânındaki mütemâdiyen ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ ferman-ı kudsiyesinden ne kadar kuvvetli ve ne kadar hakikatli ve hiçbir cihette sarsılmaz ve zedelenmez ve tagayyür etmez kudsî bir rûkn-ü îmânîyi anlayınız ki, nasıl bütün mânevî zulûmâtı dağıtır ve mânevî yaraları tedâvi eder!

¹ Dünyanın kaldırılıp yerine ahiret yurdunun ikame edileceğini gösteren ayet-i kerîme için bkz.: İbrahim sûresi, 14/48.

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

(İstanbul'da Dârü'l-Hikmet'te bulunduğu zaman, Sünûhat risalesinde yazdığı gayet acip bir vâkıa-yı ruhaniye)

Rüyada Bir Hitabe

1335 senesi Eylül'ünde, dehrin hâdisâtının verdiği yeisle, şiddetle muztarip idim. Şu kesif zulmet içinde bir nur arıyordum. Mânen rüya olan yakazada bulamadım. Hakikaten yakaza olan rüya-yı sâdıkada bir ziya gördüm. Tafsilâtı terk ile, yalnız bana söyletirilmiş noktaları kaydedeceğim. Şöyle ki:

Bir Cuma gecesinde nevm ile âlem-i misale girdim.

Biri geldi, dedi: “Mukadderat-ı İslâm için teşekkül eden bir meclis-i muhtemem seni istiyor.”

Gittim, gördüm ki, münevver, emsâlini dünyada görmediğim, Selef-i Salihînden ve âsârın mebuslarından her asrın mebusları içinde bulunur bir meclis gördüm. Hicap edip kapıda durdum.

Onlardan bir zat dedi ki: “Ey felâket, helâket asrının adamı, senin de reyin var. Fikrini beyan et.”

Ayakta durup dedim: “Sorun, cevap vereyim.”

Biri dedi: “Bu mağlûbiyetin neticesi ne olacak; galibiyette ne olurdu?”

Dedim: “Musibet şerr-i mahz olmadığı için, bazen saadette felâket olduğu gibi, felâketten dahi saadet çıkar. Eskiden beri îlâ-yı kelimetullah ve beka-yı istiklâliyet-i İslâm için, farz-ı kifâye-i cihadı deruhte ile kendini yek-vücut olan âlem-i İslâm'a fedaya vazifedar ve hilâfete bayraktar görmüş olan bu devlet-i İslâmiye'nin felâketi, âlem-i İslâm'ın saadet-i müstakbelesiyle telâfi edilecektir. Zira, şu musibet, mâye-i hayatımız ve âb-ı hayatımız olan uhuvvet-i İslâmiye'nin inkişaf ve ihtizâzını hârikulâde tâcil etti. Biz incinirken âlem-i İslâm ağılıyor. Avrupa ziyade incitse, bağıracaktır. Şayet ölsek, yirmi öleceğiz, üç yüz dirileceğiz. Harikalar asrındayız. İki-üç sene mevtten sonra meydanda dirilenler var.

Biz mağlûbiyetle bir saadet-i âcile-i (عَاجِلَه) muvakkate kaybettik. Fakat bir saadet-i âcile-i (أَجَلَه) müstemirre bizi bekliyor. Pek cüz'î ve mütehavvil ve mahdut olan hâli, geniş istikbal ile mübadele eden kazanır.”

Birden meclis tarafından denildi: “İzah et.”

Dedim: “Devletler, milletler muharebesi, tabakat-ı beşer muharebesine terk-i mevki ediyor. Zira beşer esir olmak istemediği gibi, ecîr olmak da istemez. Galip olsa idik, hasmımız ve düşmanımız elindeki cereyan-ı müstebidâneye, belki daha şedîdâne kapılacak idik. Hâlbuki o cereyan hem zalimâne, hem tabiat-ı âlem-i İslâm’a münâfi, hem ehl-i imânın ekseriyet-i mutlakasının menfaatine mübâyin, hem ömrü kısa, parçalanmaya namzettir. Eğer ona yapışsa idik, âlem-i İslâm’ı fitratına, tabiatına muhalif bir yola sürükleyecek idik.

Şu medeniyet-i habîse ki, biz ondan yalnız zarar gördük. Ve nazar-ı şeriatta merdut ve seyyiatı hasenatına galebe ettiğinden, maslahat-ı beşer fetvasıyla mensuh ve intibah-ı beşerle mahkûm-u inkıraz, sefih, mütemerrit, gaddar, mânen vahşî bir medeniyetin himayesini Asya’da deruhte edecektik.”

Meclisten biri dedi: “Neden şariat şu medeniyeti¹(Hâşiye) reddeder?”

Dedim: “Çünkü beş menfî esas üzerine teessüs etmiştir:

•Nokta-yı istinadı kuvvettir. O ise, şe’ni tecavüzdür.

•Hedef-i kastı menfaattır. O ise, şe’ni tezâhumdur.

•Hayatta düsturu, cidaldır. O ise, şe’ni tenazudur.

•Kitleler mâbeynindeki rabitası, âheri yutmakla beslenen unsuriyet ve menfî milliyettir. O ise, şe’ni böyle müthiş tesadümdür.

•Câzibedar hizmeti, hevâ ve hevesi teşcî ve arzularını tatmin ve metâlibini teshildir. O heva ise, şe’ni insaniyeti derece-i melekiyeden, dereke-i kelbiyete indirmektir. İnsanın mesh-i mânevîsine sebep olmaktadır.

1 (Hâşiye) Bizim muradımız, medeniyetin mehasini ve beşere menfaati bulunan iyilikleridir! Yoksa, medeniyetin günahları, seyyiatları değil ki, ahmaklar o seyyiatları, o sefahetleri mehâsin zannedip taklit edip, malımızı harap ettiler.

Medeniyetin günahları, iyiliklerine galebe edip, seyyiatı hasenatına râcih gelmekle, beşer iki harb-i umumi ile iki dehşetli tokat yiyip, o günahkâr medeniyeti zir u zeber edip öyle bir kustu ki, yeryüzünü kanla bulaştırdı. İnşaallah, istikbaldeki İslâmiyet’in kuvvetiyle, medeniyetin mehâsini galebe edecek, zemin yüzünü pisliklerden temizleyecek, sulh-u umumîyi de temin edecek.

(Müellif-i muhteremi sonradan ilâve etmiştir.)

Bu medenîlerden çoğu, eğer içi dışına çevrilse, kurt, ayı, yılan, hınzır, maymun postu görülecek gibi hayale gelir.

İşte, onun için bu medeniyet-i hâzıra, beşerin yüzde seksenini meşakate, şekavete atmış; onunu mümevveh (hayâlî) saadete çıkarmış; diğer onu da, beyne beyne bırakmış. Saadet odur ki, külle, ya eksere saadet ola. Bu ise, ekall-i kalîlidir ki, nev-i beşere rahmet olan Kur'ân, ancak umurun, lâakal ekseriyetin saadetini tazammun eden bir medeniyeti kabul eder.

Hem serbest hevânın tahakkümüyle havâic-i gayr-i zaruriye, havâic-i zaruriye hükmüne geçmişlerdir. Bedâvette bir adam dört şeye muhtaç iken, medeniyet yüz şeye muhtaç ve fakir etmiştir. Sa'y, masrafa kâfi gelmediğinden, hileye, harama sevketmekle, ahlâkın esasını şu noktadan ifsat etmiştir. Cemaate, nev'e verdiği servet, haşmete bedel, ferdi, şahsı fakir ahlâksız etmiştir.

Kurûn-u ûlânın mecmu-u vahşetini, bu medeniyet bir defada kustu!

Âlem-i İslâm'ın şu medeniyete karşı istinkâfî ve soğuk davranması ve kabulde ıztırabı câ-yı dikkattir. Zira istiğnâ ve istiklâliyet hâssasıyla müm-taz olan şeriattaki ilâhî hidayet, Roma felsefesinin dehâsıyla aşılanmaz, imtizaç etmez, bel' olunmaz, tâbi olmaz.

Bir asıldan tev'em (ikiz) olarak neşet eden eski Roma ve Yunan iki dehâları, su ve yağ gibi mürûr-u âsâr (asırlar) ve medeniyet ve Hıristiyanlığın temzicine çalıştığı hâlde, yine istiklâllerini muhafaza, âdetâ tenasuhla o iki ruh şimdi de başka şekillerde yaşıyorlar. Onlar tev'em ve esbab-ı temiz varken imtizaç olunmazsa, şeriâtın ruhu olan nur-u hidayet, o muzlim pis medeniyetin esasları olan Roma dehâsıyla hiçbir vakit mezc olunmaz, bel' olunmaz."

Dediler: "Şeriat-ı garrâdaki medeniyet nasıldır?"

Dedim: "Şeriat-ı Ahmediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) tazammun ettiği ve emrettiği medeniyet ise ki, medeniyet-i hâzıranın inkişâından inkişaf edecektir. Onun menfî esasları yerine, müspet esaslar vaz' eder:

♦İşte nokta-yı istinad, kuvvete bedel haktır ki, şe'ni adalet ve tevâzündür.

♦ *Hedef de, menfaat yerine fazilettir ki, şe’ni muhabbet ve tecâzüptür.*

♦ *Cihetü’l-vahdet de unsuriyet ve milliyet yerine, rabîta-yı dinî, vatanî, sınıftır ki, şe’ni samimî uhuvvet ve müsâlemet ve haricin tecavüzüne karşı yalnız tedâfüdür.*

♦ *Hayatta düsturu, cidal yerine düstur-u teavündür ki, şe’ni ittihat ve tesanüttür.*

♦ *Hevâ yerine hüdâdır ki, şe’ni insaniyeten terakkî ve ruhen tekâmüldür. Hevâyı tahdit eder; nefsin hevesât-ı süfliyesinin teshiline bedel, ruhun hissiyat-ı ulviyesini tatmin eder.*

Demek, biz mağlûbiyetle ikinci cereyana takıldık ki, mazlumların ve cumhurun cereyanıdır. Başkalarından yüzde seksen fakir ve mazlumsa, İslâm’dan doksan, belki doksan beştir.

Âlem-i İslâm şu ikinci cereyana karşı lâkayt veya muarız kalmakla hem istinatsız, hem bütün emeğini heder, hem onun istilâsıyla istihaleye mâruz kalmaktan ise, âkılâne davranıp onu İslâmî bir tarza çevirip, kendine hâdim kılmaktır. Zira düşmanın düşmanı, düşman kaldıkça dosttur. Nasıl ki, düşmanın dostu, dost kaldıkça düşmandır.

Şu iki cereyan birbirine zıt, hedefleri zıt, menfaatleri zıt olduğundan; birincisi dese ‘Öl!..’ diğeri diyecek ‘Diril!..’ Birinin menfaati zarar, ihtilâf, tedennî, zaaf, uyumamızı istilzam ettiği gibi; ötekinin menfaati dahi kuvvetimizi, ittihadımızı bizzarure iktiza eder.

Şark husûmeti, İslâm inkişafını boğuyordu; zâil oldu ve olmalı. Garp husûmeti, İslâm’ın ittihadına, uhuvvetin inkişafına en müessir sebeptir; bâki kalmalı.”

Birden o meclisten tasdik emareleri tezahür etti.

Dediler: “Evet, ümitvar olunuz. Şu istikbal inkılâbı içinde, en yüksek gür sadâ İslâm’ın sadası olacaktır!”

Tekrar biri sordu: “Musibet, cinayetin neticesi, mükâfatın mukaddimesidir. Hangi fiilinizle kadere fetva verdirdiniz ki, şu musibetle hükmetti? Musibet-i âmme ekseriyetin hatasına terettüp eder. Hazırda mükâfatınız nedir?”

Dedim: “Mukaddimesi üç mühim erkân-ı İslâmiye’deki ihmalimizdir: Salât, savm, zekât.

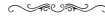
Zira, yirmi dört saatten yalnız bir saati, beş namaz için Hâlık Teâlâ bizden istedi. Tembellik ettik; beş sene yirmi dört saat talim, meşakkat, tahrik ile bir nevi namaz kıldırdı. Hem senede yalnız bir ay oruç için nefsimizden istedi. Nefsimize acıdık; keffâreten beş sene oruç tutturdu. Ondan, kırktan yalnız biri, ihsan ettiği maldan zekât istedi. Buhl ettik, zulmettik; O da bizden müterâkim zekâtı aldı. ¹ **الْجَزَاءُ مِنْ جَنْسِ الْعَمَلِ**.

Mükâfat-ı hâzıramız ise: Fâsık, günahkâr bir milletten, humsu olan dört milyonu velâyet derecesine çıkardı; gazilik, şehadetlik verdi. Müşterek hatadan neşet eden müşterek musibet, mâzi günahını sildi.”

Yine biri dedi: “Bir âmir, hata ile felâkete atmış ise?”

Dedim: “Musibettede mükâfat ister. Ya âmir-i hatadarn hasenatı verilecektir; o ise hiç hükmünde... Veya hazine-i gayp verecektir. Hazine-i gaypta böyle işlerdeki mükâfatı ise, derece-i şehadet ve gaziliktir.”

Baktım, meclis istihsan etti. Heyecanımdan uyandım. Terli, el-pençe yaktakta oturmuş, kendimi buldum. O gece böyle geçti...

Bediüzzaman, yanında başka kitaplar bulundurmuyordu.

“Neden başka kitaplara bakmıyorsun?” denildiğinde, buyururlardı ki:

“Herşeyden zihnimi tecrit ile Kur’ân’dan fehmediyorum.”

Eserlerden nakletse de, bazı mühim gördüğü mesâili, tağyir etmeden alırdı.

“Ne için aynen böyle tekrar ediyorsun?” diye sorulduğunda,

“Hakikat usandırmaz. Libası değiştirmek istemem.” buyururdu.

Yukarıda bir nebze zikredilmişti ki, Bediüzzaman, hakâik-i Kur’âniye’ye-²(Hâşiye) ait on iki telifâtını tab ettirmişti. Bu eserlerden üç-dördü Türkçe olup,

¹ “Her amel kendi cinsinden şeyle karşılık görür.” (İbni Receb, *Câmiu’l-ulûmi ve’l-hikem* 1/186; İbni Hacer, *Fethu’l-bârî* 10/77; Aliyyülkârî, *el-Esrârü’l-merfûa* s.103).

² (Hâşiye) Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri’nin İstanbul’da ve bir kısmını bilâhare Ankara’da tab ile neşrettiği o zamanki eserleri, kırk sene sonra “*Arabî Mesnevî-i Nuriye*” ismiyle bir arada bir mecmua halinde neşredildi. İşte bu *Mesnevî-i Nuriye*’nin mukaddimesinde bu eserler hakkında diyor:

“Kırk elli sene evvel eski Said, ziyade ulûm-u aklıye ve felsefeyede hareket ettiği için hakikatü’l-hakâike karşı ehl-i tarikat ve ehl-i hakikat gibi bir meslek aradı. Ekser ehl-i tarikat gibi, yalnız kalben harekete kanaat edemedi. Çünkü akli, fikri hikmet-i felsefe ile bir ⇒

mütebakisi Arabî'dirler. Bu zamana kadar hiçbir kitapta emsâli bulunmayan bir tarz-ı beyan ve ifadeyle hakikatleri isbat ediyorlar.

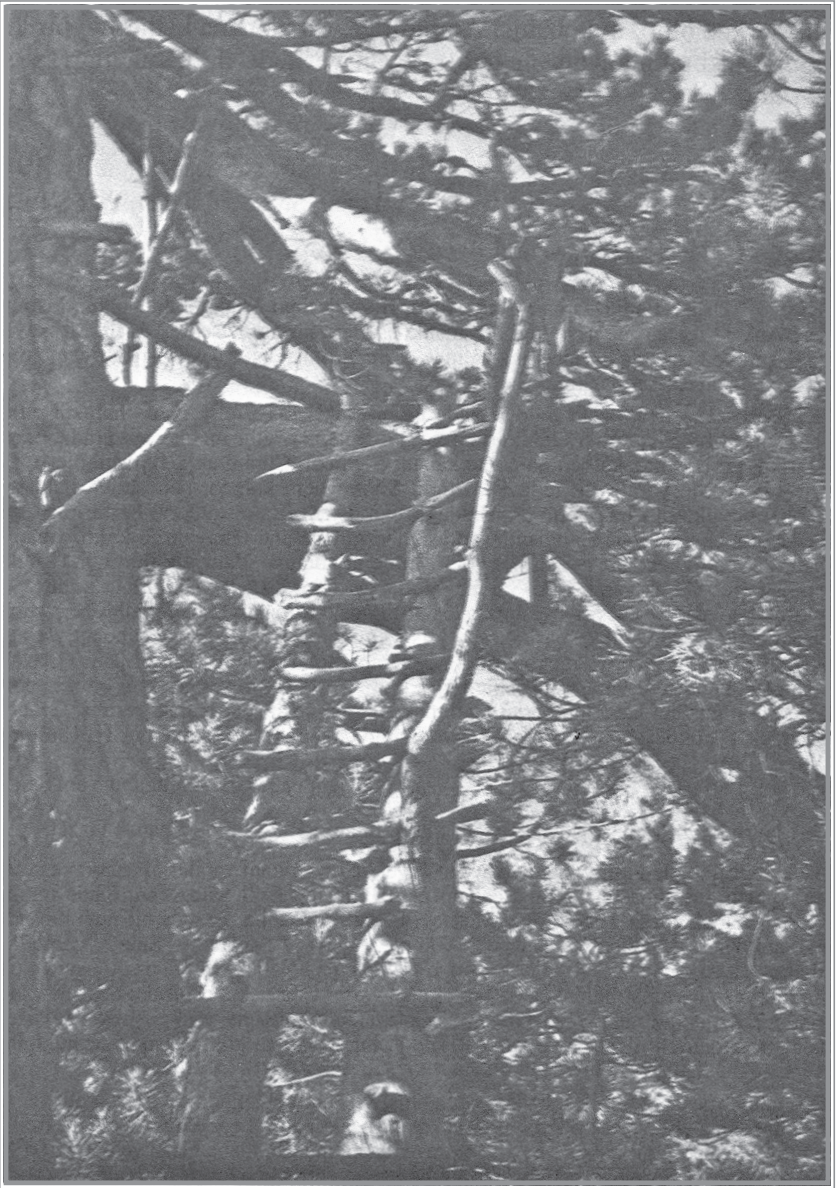
derece yaralı idi; tedavi lâzımdı. Sonra; hem kalben, hem aklen hakikate giden bazı büyük ehl-i hakikatin arkasından gitmek istedi. Baktı; onların herbirinin ayrı, câzibedar bir hâssası var. Hangisinin arkasından gideceğine tahayyürde kaldı. İmam Rabbânî de, ona gaybî bir tarzda “Tevhid-i kible et!” demiş. Yani: “Yalnız bir Üstadın arkasından git!” O çok yaralı Eski Said'in kalbine geldi ki: Üstad-ı hakikî Kur'ân'dır, tevhid-i kible bu üstadla olur, diye yalnız o üstad-ı kudsinin irşadiyle hem kalbi, hem ruhu, gayet garip bir tarzda sülûke başladılar. Nefs-i emmaresi de, şükûk ve şübehâtiyle onu manevî ve ilmi mücahedeye mecbur etti. Gözü kapalı olarak değil, belki İmam Gazâlî, Mevlâna Celâleddin ve İmam Rabbânî gibi kalb, ruh ve akıl gözleri açık olarak, ehl-i istiğrakın akıl gözünü kapadığı yerlerde, o makamlarda gözü açık olarak gezmiş. Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın derisiyle, irşadiyle hakikate bir yol bulmuş. Hatta, ¹ **تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ** hakikati-ne mazhar olduğunu Yeni Said'in Risale-i Nur'uyla göstermiş. Mevlâna Celâleddin, İmam Rabbânî ve İmam el-Gazâlî gibi akıl ve kalb ittifakıyla gittiği için, herşeyden evvel kalb ve ruhun yalarını tedavi ve nefsinin evhamdan kurtulmasını te'mine çalışıp –felillâhilhamd– Eski Said, Yeni Said'e inkılâb etmiş. Aslı Farisî, sonra Türkçe olan Mesnevi-i Şerif gibi, o da Arapça bir nevi mesnevi hükmünde “Katre”, “Hubab”, “Habbe”, “Zühre”, “Zerre”, “Şemme”, “Şûle”, “Lemalar”, “Reşhalar”, “Lâsiyyemalar” vesaire dersleri ve Türkçe de, “Nokta” ve “Lemeât”ı gayet kısa bir sûrette yazmış, fırsat buldukça da tab etmiş. Yarım asra yakın o mesleği Risale-i Nur sûretinde, fakat dahilî nefis ve şeytanla mücadeleyle bedel; hariçte, muhtaç mütehayyirlere ve dalâlette giden ehl-i felsefeye karşı Risale-i Nur, geniş ve küllî mesnevîler hükmüne geçti.

O fidanlık mesnevî, turuk-u hafiye gibi enfûsî ve dahili cihetinde çalışmış, kalb ve ruh içinde yol açmaya muvaffak olmuş. Bahçesi olan Risale-i Nur; hem enfûsî hem ekser cihetinde turuk-u cehriye gibi âfâkî ve hariç daireye bakıp, mârifetullaha geniş ve her yerde yol açmış. Adeta, Musa (*aleyhisselâm*)'ın âsâsı gibi nereye vurmuş, su çıkarmış.

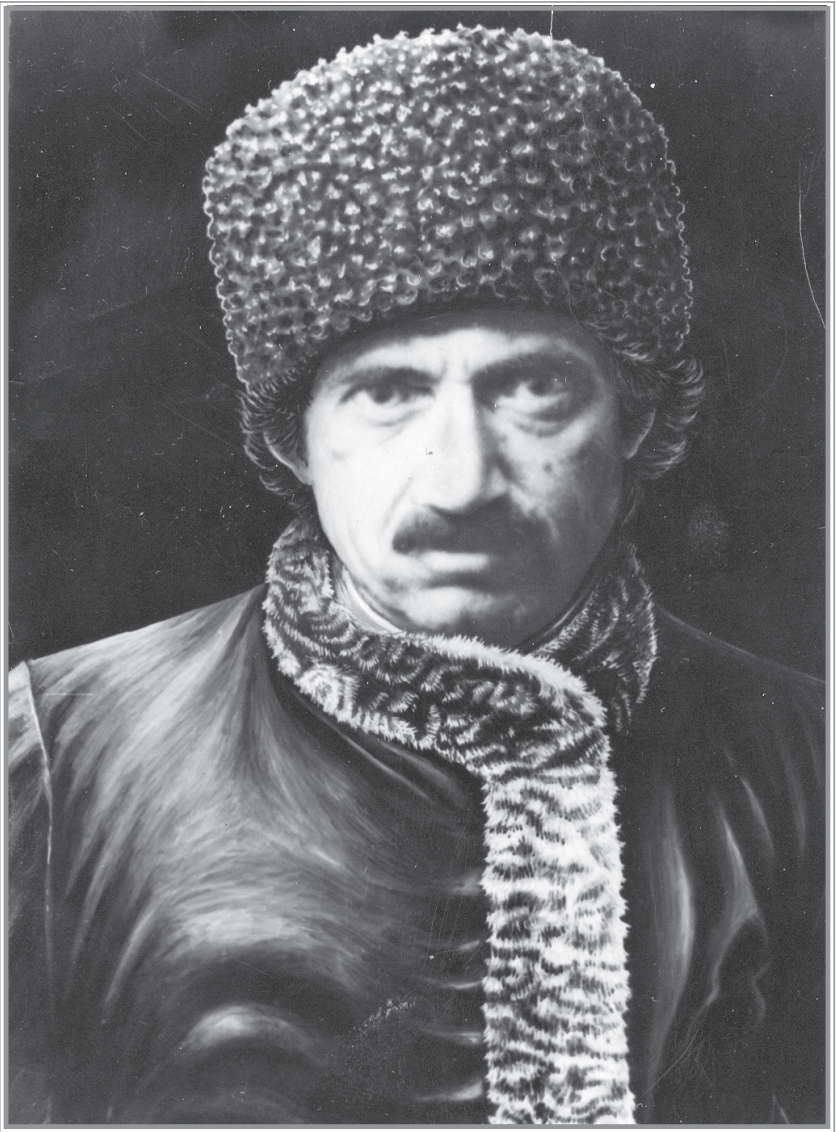
Hem; Risale-i Nur, hükemâ ve ulemânın mesleğinde gitmeyip, Kur'ân'ın bir i'câz-ı manevisiyle herşeyde bir pencere-i marifet açmış, bir senelik işi bir saatte görür gibi, Kur'ân'a mahsus bir sırrı anlamıştır ki, bu dehşetli zamanda hadsiz ehl-i inadin hücumlarına karşı mağlub olmayıp galebe etmiş...”

*1 “Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır.” (Bkz.: el-Esfehanî, *el-Eğânî* 4/39; el-Kalkaşendî, *Subhu'l-a'sâ* 12/413; el-Übşeyhî, *el-Müstatraf* 1/16, 2/280)

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'ya dört-beş saat mesafedeki Çam Dağı'nda bulundukları zaman, üzerinde tefekkür ettikleri çam ağacı

Bediüzzaman Hazretleri Rusya esaretinden avdet edip Almanya'ya uğradığı zaman Almanlar tarafından 1918 tarihinde alınmış fotoğrafı

Dârü'l-Hikmet'te bulunduğu zamanlarda geçirdiği bir inkılâb-ı ruhiyi, bilâhare neşrettiği bir eserinde şöyle beyan ediyor:

Eski Said'in gafil kafasına müthiş tokatlar indi.. ¹ **الْمَوْتُ حَقٌّ** kaziyyesini düşündü.. kendini bataklık çamurunda gördü.. medet istedi.. bir yol aradı.. bir halâskâr taharri etti. Gördü ki yollar muhtelif.. tereddütte kaldı. Gavs-ı Âzam olan Şeyh-i Geylânî'nin (*radiyallâhu anhu*) *Fethu'r-Rabbânî* nâmındaki ki-tabıyla tefe'ül etti. Tefe'ülde şu çıktı:

² **أَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِي قَلْبَكَ** Acıptır ki, o vakit ben Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsı idim. Güya ehl-i İslâm'ın yaralarını tedaviye çalışan bir hekim idim. Hâlbuki en ziyade hasta bendim.. hasta evvelâ kendine bakma-lı.. sonra hastalara bakabilir.

İşte, Hazreti Şeyh bana der ki: “*Sen kendin hastasın. Kendine bir tabip ara.*” Ben dedim: “Sen tabibim ol.” Tuttum, kendimi ona muhatap addede-rek, o kitabı bana hitap ediyor gibi okudum. Fakat kitabı çok şiddetliydi.. gu-rurumu dehşetli kırıyordu.. nefsimde şiddetli ameliyat-ı cerrahiye yaptı.. da-yanamadım, yarısına kadar kendimi ona muhatap ederek okudum, bitirme-ye tahammülüm kalmadı. O kitabı dolaba koydum. Fakat sonra, ameliyat-ı şifakârânenen gelen acılar gitti, lezzet geldi. O birinci üstadımın kitabını ta-mam okudum ve çok istifade ettim.. ve onun virdini ve münâcâtını dinledim.. çok istifâza ettim.

Sonra İmam Rabbânî'nin Mektubat kitabını gördüm, elime aldım, hâlis bir tefe'ül ederek açtım. Acâiptendir ki, bütün Mektubat'ında yalnız iki yerde “Bediüzzaman” lafzı var.³ O iki mektup bana birden açıldı. Pederimin ismi Mirza olduğundan, o mektupların başında “Mirza Bediüzzaman'a Mektup” diye yazılı olarak gördüm. “Fesühbânallah,” dedim. “Bu bana hitap ediyor.” O zaman Eski Said'in bir lâkabı “Bediüzzaman” idi. Hâlbuki hicretin üç yüz senesinde, Bediüzzaman Hemedânî'den başka o lâkapla iştihar etmiş zâtları bilmiyordum. Demek İmam'ın zamanında dahi öyle bir adam vardı ki, ona o

¹ “Ölüm kesin bir gerçektir.” (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmran sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum'a sûresi, 62/8; Mülk sûresi, 67/2).

² “Sen Dârü'l-Hikmet'tesin; kalbini tedâvi edecek bir doktor aral!” (Bkz.: Abdülkadir Geylânî, *el-Fethu'r-Rabbânî* s.265)

³ İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/86 (74. Mektup), 1/87 (75. Mektup).

iki mektubu yazmış. O zâtın hâlî benim halime benziyormuş ki, o iki mektubu kendi derdime devâ buldum.

Yalnız İmam, o mektuplarında tavsiye ettiği gibi çok mektuplarında musırrâne şunu tavsiye ediyor: “*Tevhid-i kible et!*”¹ Yani, “*Birini üstad tut, arkasından git, başkasıyla meşgul olma!*” Şu en mühim tavsiyesi, benim istidadıma ve ahvâl-i ruhiyeme muvâfık gelmedi. Ne kadar düşündüm: Bunun arkasından mı, yoksa ötekinin mi, yoksa daha ötekinin mi arkasından gideyim? Tahayyürde kaldım.. her birinde ayrı ayrı cazibedar hâsiyetler var.. biriyle iktifâ edemiyordum. O tahayyürde iken, Cenâb-ı Hakk’ın rahmetiyle kalbime geldi ki: “*Bu muhtelif turukların başı ve bu cetvellerin menbaı ve şu seyyarelerin güneşi Kur’ân-ı Hakîm’dir. Hakikî tevhid-i kible bunda olur. Öyleyse, en âlâ mürşid de ve en mukaddes üstad da O’dur*”. O’na yapıştım.²(Hâşiye)

“Harb-i Umumî’de mağlûbiyetimizden dolayı fazla müteessir olduğunuzu görüyoruz.” diyenlere cevaben;

“Ben kendi elemelerime tahammül ettim; fakat, ehl-i İslâm’ın eleminden gelen teellumat beni ezdi. Âlem-i İslâm’a indirilen darbelerin en evvel kalbime indiğini hissediyorum. Onun için bu kadar ezildim. Fakat bir ışık görüyorum ki, o elemelerimi unutturacak inşaallah” diyerek tebessüm eylerdi.

İstanbul’da en büyük ve en ehemmiyetli ve tesirli hizmet-i vataniye ve milliyesinden birisi de “*Hutuvât-ı Sitte*” adlı eseriyle gaddar zalimlerin yüzlerine tükürüp, izzet-i diniyeyi ve şeref-i İslâmiye’yi muhafaza etmesidir. İstanbul’un yabancılar tarafından işgali sıralarında, İngiliz Anglikan Kilisesi’nin, Meşihat-i İslâmiye’den sorduğu altı suâlîne, altı tükürük mânâsında verdiği mâkul ve sert cevapları, onun derece-i cesaret ve kemâlât ve şecaatını fiilen göstermektedir. *Hutuvât-ı Sitte*’yi neşrettiği zaman, Çanakkale’de muharebe oluyordu. İstanbul’un işgalini müteakip İngiliz Başkumandanına bu eser gösterilir

¹ İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 1/87 (75. Mektup).

² (Hâşiye) Nâkıs ve perişan istidadım elbette lâıyıkıyla o mürşid-i hakikinin âb-ı hayat hükmündeki feyzini massedip alamıyor. Fakat ehl-i kalb ve sahib-i hâlin derecâtına göre, o feyzi, o âb-ı hayatı, yine onun feyziyle gösterebiliriz.

Demek, Kur’ân’dan gelen o Sözlere ve o nurlar, yalnız akli mesâil-i ilmiye değil; belki kalbî, ruhî, hâlî mesâil-i imaniyedir. Ve pek yüksek ve kıymetli maârif-i ilâhiye hükmündedirler.

ve Bediüzzaman'ın bütün kuvvetiyle aleyhte bulunduğu kendisine ihbar edilir. O cebbar kumandan, idam kararıyla vücudunu ortadan kaldırmak istediye de, fakat kendisine, Bediüzzaman idam edilirse bütün Şarkî Anadolu, İngiliz'e ebediyen adâvet edeceği ve aşiretler her ne pahasına olursa olsun isyan edecekleri söylenmesi üzerine bir şey yapamaz.

İstanbul'da, İngilizler desiseleriyle Şeyhülislâm'ı ve diğer bazı ulemâyı lehlerine çevirmeye çalışmalarına mukabil, Bediüzzaman, *Hutuvât-ı Sitte* adlı eseri ve İstanbul'daki faaliyetleriyle İngilizin, âlem-i İslâm ve Türkler aleyhindeki müstemlekecilik siyasetini ve entrikalarını, tarihî düşmanlığını etrafa neşrederek, Anadolu'daki Millî Kurtuluş Hareketini desteklemiş, bu hususta en büyük âmillerden birisi olmuştur.

Bu hizmetine dair kendi ifadesinden bir parça:

“Bir zaman İngiliz Devleti, İstanbul Boğazı'nın topraklarını tahrip ve İstanbul'u istilâ ettiği hengâmda, o devletin en büyük daire-i diniyesi olan Anglikan Kilisesi'nin Başpapazı tarafından, Meşihat-ı İslâmiye'den dinî altı suâl soruldu. Ben de o zaman, Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin âzâsı idim. Bana dediler: ‘Bir cevap ver. Onlar, altı suâllerine altı yüz kelimeyle cevap istiyorlar.’ Ben dedim: ‘Altı yüz kelimeyle değil, altı kelimeyle değil, hattâ bir kelimeyle değil, belki bir tükürükle cevap veriyorum. Çünkü o devlet, işte görüyorsunuz, ayağını boğazımıza bastığı dakikada, onun papazı mağrurane üstümüzde suâl sormasına karşı yüzüne tükürmek lâzım geliyor... Tükürün o ehl-i zulmün o merhametsiz yüzüne!’ demiştim.”

İstanbul'daki bu çok ehemmiyetli ve muvaffakiyetli hizmetinden Türk milletine pek ziyade menfaatler husule geldiğini müşâhede eden Ankara hükûmeti, Bediüzzaman'ın kıymet ve ehemmiyetini takdir ederek Ankara'ya davet ederler. M. Kemal Paşa, şifreyle davet etmişse de, cevaben:

“Ben, tehlikeli yerde mücahede etmek istiyorum. Siper arkasında mücahede etmek hoşuma gitmiyor. Anadolu'dan ziyade burayı daha tehlikeli görüyorum.” demiştir.

Üç defa şifreyle davet ediliyor. Eski Van Valisi, dostu meb'us Tahsin Bey vasıtasıyla davet edildiği için, nihayet karar verir ve Ankara'ya gelir. Ankara'da alkışlarla karşılanır. Fakat ümit ettiği muhiti bulamaz. Kendisi, Hacı Bayram civarında ikamet eder. Meclis-i Meb'usân'da dine karşı gördüğü lâkaytlık

ve garplılaşmak bahanesi altında Türk milletinin kudsî mefahir-i tarihiyesi olan şeâir-i İslâmiye'den bir soğukluk gördüğü için, meb'usların ibadete, bil-hassa namaza müdâvim olmalarının lüzum ve ehemmiyetine dair bir beyan-name neşreder ve meb'uslara dağıtır. Kâzım Karabekir Paşa da M. Kemal'e okur. O beyanname şudur:

يَا أَيُّهَا الْمَبْعُوثُونَ! إِنَّكُمْ لَمَبْعُوثُونَ لِيَوْمٍ عَظِيمٍ!

Ey mücahidin-i İslâm! Ey ehl-i hall ü akit! Bu fakirin bir meselede on sözünü, birkaç nasihatini dinlemenizi rica ediyorum.

Evvelâ: Şu muzafferiyetteki hârikulâde nimet-i ilâhiye bir şükran ister ki devam etsin, ziyade olsun. Yoksa, nimet şükrü görmezse gider. Mademki Kur'ân'ı, Allah'ın tevfiikiyle düşmanın hücumundan kurtardınız; Kur'ân'ın en sarîh ve en kat'î emri olan salât gibi ferâizi imtisâl etmeniz lâzımdır. Tâ onun feyzî böyle harika sûretinde üstünüzde tevâli ve devam etsin.

Sâniyen: Âlem-i İslâm'ı mesrur ettiniz, muhabbet ve teveccühünü kazandınız. Lâkin o teveccüh ve muhabbetin idamesi, şeâir-i İslâmiye'yi iltizam ile olur. Zira, Müslümanlar İslâmiyet hesabına sizi severler.

Sâlisen: Bu âlemde evliyaullah hükmünde olan gazi ve şühedalara kumandanlık ettiniz. Kur'ân'ın evâmîr-i kat'îyesine imtisâl etmekle, öteki âlemde de o nuranî gürûha refik olmaya çalışmak, sizin gibi himmetlilerin şe'nidir. Yoksa, burada kumandan iken orada bir neferden istimdad-ı nur etmeye muhtar kalacaksınız. Bu dünya-yı deniyye, şân ve şerefiyle öyle bir meta değil ki sizin gibi insanları işbâ etsin, tatmin etsin ve maksud-u bizzat olsun.

Râbian: Bu millet-i İslâm'ın cemaatleri –çendan bir cemaat namazsız kal-sa, fâsık da olsa yine– başlarındakini mütedeyyin görmek ister. Hatta umum Kürdistan'da umum memurlara dair en evvel sordukları suâl bu imiş: “Acaba namaz kılıyor mu?” derler. Namaz kılsa mutlak emniyet ederler; kılmazsa, ne kadar muktedir olsa nazarlarında müttehemdir.

Bir zaman, Beytüşşebap aşâirinde isyan vardı. Ben gittim, sordum:

– “Sebep nedir?”

Dediler ki:

– “Kaymakamımız namaz kılmıyordu, rakı içiyordu. Öyle dinsizlere nasıl itaat edeceğiz?”

Bu sözü söyleyenler de namazsız, hem de eşkıya idiler.

Hâmisen: Enbiyânın ekseri şarkta ve hükemanın ağılebi garpta gelmesi kader-i ezelnin bir remzidir ki şarkı ayağa kaldıracak din ve kalbdır, akıl ve felsefe değil. Şarkı intibaha getirdiniz, fıtratına muvâfık bir cereyan veriniz. Yoksa, sa'yiniz ya hebâen gider veya muvakkat, sathî kalır...

Sâdisen: Hasminız ve İslâmiyet düşmanı olan firenkler dindeki lâkaytlı-gınızdan pek fazla istifade ettiler ve ediyorlar. Hatta diyebilirim ki hasmınız kadar İslâm'a zarar veren, dinde ihmalinizden istifade eden insanlardır. Maslahat-ı İslâmiye ve selâmet-i millet namına, bu ihmali a'mâle tebdil etmeniz gerektir. Görülmüyor mu ki İttihadcılar o kadar harika azm ü sebat ve fedakârlıklarıyla, hatta İslâm'ın şu intibahına da bir sebep oldukları hâlde, bir derece dinde lâübalilik tavrını gösterdikleri için, dahildeki milletten nefret ve tezyif gördüler. Hariçteki İslâmlar dindeki ihmallerini görmedikleri için hürmeti verdiler.

Sâbian: Âlem-i küfür, bütün vesâitiyle, medeniyetiyle, felsefesiyle, fûnûnuyla, misyonerleriyle âlem-i İslâm'a hücum ve maddeten uzun zamandan beri galebe ettiği hâlde, -âlem-i İslâm'a- dinen galebe edemedi. Ve dahi-lî bütün firak-ı dâlle-i İslâmiye de birer kemmiye-i kalîle-i muzırza sûretinde mahkûm kaldığı; ve İslâmiyet metanetini ve salâbetini sünnet ve cemaatle muhafaza eylediği bir zamanda, lâübaliyane, Avrupa medeniyet-i habise kısmından süzülen bir cereyan-ı bid'at-kârâne, sinesinde yer tutamaz. Demek âlem-i İslâm içinde mühim ve inkılâp-vârî bir iş görmek, İslâmiyet'in desâtirine inkiyad ile olabilir, başka olamaz. Hem olmamış, olmuş ise de çabuk ölüp, sönmüş...

Sâminen: Zaaf-ı dine sebep olan Avrupa medeniyet-i sefihânesi yırtılma-ya yüz tuttuğu bir zamanda ve medeniyet-i Kur'ân'ın zuhura yakın geldiği bir anda, lâkaydâne ve ihmalkârâne müsbet bir iş görülmez. Menfice, tahripkârâne iş ise bu kadar rahnelere maruz kalan İslâm zâten muhtaç değildir.

Tâsian: Sizin bu "İstiklal Harbi"ndeki muzafferiyetinizi ve âlî hizmetinizi takdir eden ve sizi can u dilden seven, cumhur-u müminîndir. Ve bilhassa tabaka-yı avamdır ki sağlam müslümanlardır. Sizi ciddî sever ve sizi tutar ve size minnettardır ve fedakârlığınızı takdir ederler. Ve intibaha gelmiş en cêsîm ve müthiş bir kuvveti size takdim ederler. Siz dahi, evâmîr-i Kur'âniye'yi imtisâl ile onlara ittisal ve istinad etmeniz maslahat-ı İslâm namına zarurîdir. Yoksa, İslâmiyet'ten tecerrüt eden bedbaht, milliyetsiz Avrupa meftunu firenk

mukallitleri, avam-ı müslimîne tercih etmek, maslahat-ı İslâm'a münafî olduğundan, âlem-i İslâm nazarını başka tarafa çevirecek ve başkasından istimdat edecek...

Âşiren: Bir yolda dokuz ihtimal-i helâket, tek bir ihtimal-i necat varsa; hayatından vazgeçmiş, mecnun bir cesur lâzım ki o yola sülûk etsin. Şimdi, yirmi dört saatten bir saati işgal eden farz namaz gibi zaruriyat-ı diniyede, yüzde doksan dokuz ihtimal-i necat var. Yalnız, gaflet ve tembellik haysiyetiyle, bir ihtimal zarar-ı dünyevî olabilir. Hâlbuki ferâizin terkinde, doksan dokuz ihtimal-i zarar var. Yalnız gaflet ve dalâlete istinad, tek bir ihtimal-i necat olabilir. Acaba dine ve dünyaya zarar olan ihmal ve ferâizin terkine ne bahane bulunabilir? Hamiyet nasıl müsaade eder?

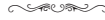
Bâhusus bu gürûh-u mücahidîn ve bu yüksek meclisin ef'âli taklit edilir. Kusurlarını millet ya taklit veya tenkit edecek; ikisi de zarardır. Demek onlarda hukukullah, hukuk-u ibadî da tazammun ediyor. Sırr-ı tevâtür ve icmâi tazammun eden hadsiz ihbaratı ve delâili dinlemeyen ve safsata-yı nefis ve vesvese-i şeytandan gelen bir vehmi kabul eden adamlarla, hakikî ve ciddî iş görülmez.

Şu inkılâb-ı azîmin temel taşları sağlam gerek. Şu meclis-i âlînin şahsiyet-i mâneviyesi, –sahip olduğu kuvvet cihetiyle– mânâ-yı saltanatı deruhte etmiştir. Eğer şeâir-i İslâmiye'yi bizzat imtisâl etmek ve ettirmekle mânâ-yı hilâfeti dahi vekâleten deruhte etmezse, hayat için dört şeye muhtaç fakat an'ane-i müstemirre ile günde lâakal beş defa dine muhtaç olan, şu fitratı bozulmayan ve lehviyat-ı medeniye ile ihtiyacat-ı ruhiyesini unutmayan bu milletin hâcât-ı diniyesini meclis tatmin etmezse, bilmeceburiye mânâ-yı hilâfeti, tamamen kabul ettiğiniz isme ve lafza verecek. O mânâyı idame etmek için kuvveti dahi verecek. Hâlbuki meclis elinde bulunmayan ve meclis tarikiyle olmayan böyle bir kuvvet, inşikak-ı asâya sebebiyet verecektir. İnşikak-ı asâ ise, ¹ **وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا** âyetine zıttır. Zaman cemaat zamanıdır. Cemaatın ruhu olan şahs-ı mânevî daha metindir ve tenfiz-i ahkâm-ı şer'iyeye daha ziyade muktedir. Halife-i şahsî, ancak ona istinad ile vezaifi deruhte edebilir. Cemaatın ruhu olan şahs-ı mânevî eğer müstakîm olsa, ziyade parlak ve kâmil olur; eğer fena olsa, pek çok fena olur. Ferdin, iyiliği de fenalığı da mahduttur. Cemaatin ise gayr-i mahduttur. Harice karşı kazandığınız iyiliği, dahildeki fenalıkla bozmayınız. Bilirsiniz ki ebedî düşmanlarınız ve zıtlarınız ve hasımlarınız,

¹ “Hepiniz toptan, Allah'ın ipine (dinine) sınıksız sarılın.” (Âl-i İmran sûresi, 3/103)

İslâm'ın şeâirini tahrip ediyorlar. Öyle ise zarurî vazifeniz, şeâiri ihya ve muhafaza etmektir; yoksa şuursuz olarak şuurlu düşmana yardımdır. Şeâirde tehâvün, zaaf-ı milliyeti gösterir. Zaaf ise düşmanı tevkiif etmez, teşci' eder...

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ²

Bu meb'usâna hitap, namaz kılanlara altmış meb'us daha ilâve eder. Namazgâh olan küçücük odayı, büyük bir odaya tebdil ettirir.

Bu parça, meb'uslara ve umum kumandanlara ve ulemâlara okutturulmakla, Reisle şiddetli bir münakaşaya sebebiyet verir. Birgün divan-ı riyâsette, elli-altmış meb'us içinde, karşılıklı fikir teatisinde, M. Kemal Paşa:

“Sizin gibi kahraman bir hoca bize lâzımdır. Sizi, yüksek fikirlerinizden istifade etmek için buraya çağırdık. Geldiniz, en evvel namaza dair şeyleri yazdınız, aramıza ihtilâf verdiniz” der.

Bu söz üzerine Bediüzzaman, birkaç mâkul cevabı verdikten sonra, şiddetle ve hiddetle iki parmağını ileri uzatarak:

“Paşa! Paşa! İslâmiyet'te, imandan sonra en yüksek hakikat namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur.” der. Fakat Paşa tarziye verir, ilişemez.

Bediüzzaman, Ankara'da bulunduğu müddetçe, en birinci maksadı olan, Şark darülfünûnunun tesisi için uğraşmaktan katiyen geri durmadı.

Birgün meb'uslar heyetine der:

“Bütün hayatımda bu darülfünûnu takip ediyorum. Sultan Reşad ve İttihadcılar, yirmi bin altın lira verdiler. Siz de o kadar ilâve ediniz...”

O zaman, yüz elli bin banknot vermeye karar verdiler. Bunun üzerine, “Bunu meb'uslar imza etmelidirler.” der. Bazı meb'uslar diyorlar ki:

“Yalnız, sen medrese usulüyle, sırf İslâmiyet noktasında gidiyorsun. Hâl-buki şimdi, garplılara benzemek lâzım.”

Bediüzzaman:

“O vilâyât-ı şarkıye, âlem-i İslâm'ın bir nevi merkezi hükmündedir; funun-u

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² “O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!” (Enfâl sûresi, 8/40).

cedide yanında ulûm-u diniye de lâzım ve elzemdir. Çünkü ekser enbiyânın Şark'ta, ekser hükemânın Garp'ta gelmesi gösteriyor ki, Şark'ın terakkiyatı din ile kaimdir. Başka vilâyetlerde sırf fûnun-u cedide okuttursanız da, Şark'ta herhâlde millet, vatan maslahatı namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoksa, Türk olmayan müslümanlar, Türk'e hakikî kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi bu kadar düşmanlara karşı teavün ve tesanüde muhtacız. Hatta bu hususta size bir hakikatli misal vereyim:

Eskiden, Türk olmayan bir talebem vardı. Eski medresemde, hamiyetli ve gayet zeki o talebem, ulûm-u diniyeden aldığı hamiyet dersiyile her vakit derdi: 'Salih bir Türk, elbette fâsık kardeşimden ve babamdan bana daha ziyade kardestir ve akrabadır.' Sonra, aynı talebe, talihsizliğinden, sırf mad-dî fûnun-u cedide okumuş. Sonra ben –dört sene sonra– esaretten gelince onunla konuştum. Hamiyet-i millîye bahsi oldu. O dedi ki:

'Ben şimdi, râfîzî bir kürdü, salih bir Türk hocasına tercih ederim.' Ben de:

'Eyvah!' dedim, 'Ne kadar bozulmuşsun!' Bir hafta çalıştım, onu kurtardım, eski hakikatli hamiyete çevirdim.'

İşte, ey meb'uslar!... O talebenin evvelki hali, Türk milletine ne kadar lüzumu var! İkinci hali, ne kadar vatan menfaatine uygun olmadığını fikrinize havale ediyorum. Demek –farz-ı muhâl olarak– siz başka yerde dünyayı dine tercih edip, siyasetçe dine ehemmiyet vermeseniz de, herhâlde şark vilâyetlerinde din tedrisatına âzamî ehemmiyet vermeniz lâzım.

Bu hakikatli maruzat üzerine, muhalifler dışarı çıkıp, yüz altmış üç meb'us o kararı imza ederler.

Bediüzzaman, küçük yaşında iken tasavvur ettiği ve hayatını o yolda feda etmeye azmettiği ve hayatının bir gayesi ve neticesi olarak kabul ettiği "âlem-i İslâm'da büyük bir intibah ve inkişaf" emeliyle Ankara'ya gelmişti. Daha Meş-rûtiyet'in ilânından evvel, İstanbul'a gelmeden, Şarkî Anadolu'da yüzlerce ehl-i ilim ve erbab-ı fazilet kimselerle mübahaseleri ve İstanbul'da birdenbire meydana çıkarak ulemâyı hayrete sevk etmesi ve ehl-i siyaseti telâşa düşürmesi, ruhunda büyük bir İslâmî inkılâbın müessisi halinin mevcut olduğunu gösteriyordu. Ve kendisi, daha eskiden ruhunda bu vazifenin mesuliyetini, hem şevk ve sürurunu hissetmişti.

Hürriyetin ilânını müteakip, gazetelerde meşrûtiyeti şeriata hâdim yapmakla, Anadolu ve âlem-i İslâm kıtasında büyük bir saadetin zuhuru vesile olunacak ümidiyle neşrettiği makaleler ve muhtelif içtimalardaki nutukları, hep bu mezkûr niyet ve tasavvurunun neticesi idi. “*el-Hutbetü’ş-Şâmiye*”, “*Sünuhât*” ve “*Lemeât*” gibi bazı eserlerinde de görüldüğü gibi, “Şu istikbal zulûmatı ve inkılâpları içerisinde en gür ve en muhteşem sadâ, Kur’ân’ın sadâsı olacaktır!” diye beyanatı vardı.

Abbasîleri müteakiben âlem-i İslâm içinde İslâmî idareyi ele alan Türklerin bin senelik muazzam idaresinden ve hilâfet sürmelerinden sonra, bütün dünyayı dehşete veren bir Harb-i Umumî meydana gelmiş, Osmanlı Devleti inkıraz bulmuş, İslâm’ın ebedî düşmanları merkez-i hükûmeti istilâ ederek, Müslümanlığın mahvolduğu kanaatine varmışlardı. İşte Bediüzzaman, ilâhî kudretin tecellîsiyle ve ihsanıyla, böyle en elzem bir vakitte, dine revaç verebilecek bir teşekkülün zuhuru dolayısıyla ve kendisi de beraber çalışmak ümidiyle Ankara’ya gelmişti. Avn-i ilâhî ve mucize-i Peygamberî ile düşman taarruzlarını defeden ve milletin idaresinin başına geçen yeni Hükûmet-i Cumhuriye’de, doğrudan doğruya Kur’ân’a istinat eden ve âlem-i İslâm’ın vahdetini nokta-yı istinad yapacak ve İslâmiyet’in hakikatinde mevcut kuvve-i ulviye ile maddî ve mânevî medeniyeti meydana getirecek bir niyet ve gayeyi bulundurmak ve aşılama üzere Meclis’te çalışıyordu. Fakat pek kuvvetli mâniler karşısına çıktı.

Âlem-i İslâm’ı alâkadâr eden ve bin üç yüz yıllık ümmetin, dehşetli tehlikesinden istiaze ettiği (Allah’a sığındığı) bir zamanın ve fitneyi ateşlendireceklerin kimler olduğunu anlamış bulunuyordu. Birgün riyâset odasında, M. Kemal Paşa ile iki saat kadar konuştular. İslâm ve Türk düşmanlarının arasında nam kazanmak emeliyle şeâir-i İslâmiye’yi tahrip etmenin bu millet ve vatan ve âlem-i İslâm hakkında büyük zarar tevliid edeceğini; eğer bir inkılâp yapmak icap ediyorsa, doğrudan doğruya İslâmiyet’e müteveccihen Kur’ân’ın kudsî kanun-u esasîsi noktasından yapmak lâzım geldiği mealinde ihtarlar da bulunur ve şu temsili ders verir:¹(Hâşiye)

“Meselâ; Ayasofya Câmii, ehl-i fazl ve kemâlden mübarek ve muhterem zâtlarla dolu olduğu bir zamanda; tek tük, sofada ve kapıda haylaz çocuklar ve serseri ahlâksızlar bulunup, câmiin pencerelerinin üstünde ve yakınında ecnebilerin eğlence-perest seyircileri bulunsa, bir adam o câmi içine girip ve o cemaat içine dâhil olsa, eğer güzel bir sadâ ile şirin bir tarzda Kur’ân’dan

1 (Hâşiye) Mektubat, s.466-467 (29. Mektup, 6. Risale olan 6. Kısım).

bir aşır okusa, o vakit binler ehl-i hakikatin nazarları ona döner, hüsn-ü teveccühle, mânevî bir dua ile, o adama bir sevab kazandırırılar. Yalnız, haylaz çocukların ve serseri mülhidler ve tek tük ecnebilerin hoşuna gitmeyecek. Eğer o mübarek câmiye ve o muazzam cemaat içine o adam girdiği vakit, süflî ve edepsizce fuhşa ait şarkıları bağırıp çağırır, raks edip zıplasa; o vakit o haylaz çocukları güldürecek, o serseri ahlâksızları fuhşiyata teşvik ettiği için hoşlarına gidecek ve İslâmiyet'in kusurunu görmekle mütelezziz olan ecnebilerin istihzâkârâne tebessümlerini celbedecek. Fakat umum o muazzam ve mübarek cemaatin bütün efradından, bir nazar-ı nefret ve tahkir celbedecektir. Eşfel-i sâfilîne sukut derecesinde nazarlarında alçak görünecektir.

İşte aynen bu misal gibi; Âlem-i İslâm ve Asya, muazzam bir câmidir.. ve içinde ehl-i iman ve ehl-i hakikat, o câmideki muhterem cemaattir. O haylaz çocuklar ise, çocuk akıllı dalkavuklardır. O serseri ahlâksızlar; frenk-meşrep, milliyetsiz, dinsiz heriflerdir. Ecnebi seyircileri ise, ecnebilerin naşir-i efkârı olan gazetecilerdir. Her bir müslüman, husûsan ehl-i fazl ve kemâl ise, bu câmide derecesine göre bir mevkii olur, görünür, nazar-ı dikkat ona çevrilir. Eğer İslâmiyet'in bir sırr-ı esası olan ihlâs ve rızâ-yı ilâhî cihetinde, Kur'ân-ı Hakîm'in ders verdiği ahkâm ve hakâik-i kudsiyeye dair harekât ve a'mâl ondan sudûr etse, lisân-ı hâli mânen âyât-ı Kur'âniye'yi okusa, o vakit mânen Âlem-i İslâm'ın her bir ferdinin vird-i zebânı olan **اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**¹ duasında dâhil olup hissedar olur ve umumu ile uhuvvetkârâne alâkadar olur. Yalnız hayvanât-ı muzırır nev'inden bazı ehl-i dalâletin ve sakallı çocuklar hükmündeki bazı ahmakların nazarlarında kıymeti görünmez. Eğer o adam, medar-ı şeref tanıdığı bütün ecdadını ve medar-ı iftihar bildiği bütün geçmişlerini ve ruhen nokta-yı istinad telâkki ettiği selef-i sâlihînin cadde-i nurânilerini terk edip heveskârâne, hevâ-perestâne, riyâkârâne, şöhret-perverâne, bid'akârâne işlerde ve harekâtta bulunsa; mânen bütün ehl-i hakikat ve ehl-i imanın nazarında en alçak mevkîe düşer. **اَتَّقُوا فِرَاسَةَ الْمُؤْمِنِ فَإِنَّهُ يَنْظُرُ بِنُورِ اللَّهِ**² sırrına göre; ehl-i iman ne kadar âmî ve cahil de olsa, akli derk etmediği hâlde, kalbi öyle hodefürûş adamları görse soğuk görür, mânen nefret eder.

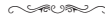
İşte hubb-u câha meftun ve şöhret-perestliğe müptelâ adam –ikinci adam–, hadsiz bir cemaatin nazarında eşfel-i sâfilîne düşer. Ehemmiyetsiz ve

¹ Allah'ım! Erkeğiyle kadınıyla bütün müminleri bağışla.

² "Müminin ferasetinden çekinin! Zira o baktı mı Allah'ın nuruyla bakar." (Tirmizî, *tefsîru sûre (15) 6*; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 8/102; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* 3/312, 8/23).

müstehzi ve hezeyancı bazı serserilerin nazarında, muvakkat ve menhûs bir mevki kazanır. ¹ *الْأَحْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ* sırrına göre; *dünyada zarar, berzahta azab, âhirette düşman bazı yalancı dostları bulur.*

Birinci sûretteki adam, faraza hubb-u câhı kalbinden çıkarmazsa, fakat ihlâsı ve rızâ-yı ilâhîyi esas tutmak ve hubb-u câhı hedef ittihaz etmemek şartıyla; bir nevi meşrû makam-ı mânevî, hem muhteşem bir makam kazanır ki, o hubb-u câh damarını kemâliyle tatmin eder. Bu adam az, hem pek az ve ehemmiyetsiz bir şey kaybeder; ona mukabil, çok hem pek çok kıymettar, zarsız şeyleri bulur. Belki birkaç yılını kendinden geçirir; ona bedel, çok mübarek mahlûkları arkadaş bulur, onlarla ünsiyet eder. Veya ısırcı yabanî eşek arılarını kaçırp, mübarek rahmet şerbetçileri olan arıları kendine celbeder. Onların ellerinden bal yer gibi, öyle dostlar bulur ki; daima dualarıyla âb-ı kevser gibi feyizler, Âlem-i İslâm'ın etrafından onun ruhuna içirilir ve defter-i a'mâline geçirilir.”

M. Kemal Paşa itiraz ile içindeki niyet ve hâlet-i ruhiyesini ifadeyle Bediüzzaman'ı kendine çekmek ve nüfuzundan istifade etmek ister. Ve Bediüzzaman'a meb'usluk, hem Dârü'l-Hikmetteki eski vazifesini, hem şarkta Şeyh Sünûsî'nin yerine vaiz-i umumî, hem bir köşk tahsisı gibi teklifler yapar.

Bediüzzaman, rivayetlerde gelen eşhas-ı âhîrzamana ait haberlerin mühim bir kısmını ve Hürriyet'ten evvel İstanbul'da tevilini söylediği hadislerin ihbar ettiği âhîrzamanın dehşetli şahıslarının âlem-i İslâm ve insaniyette zuhur ettiğini görür. Ve yine, gelen rivayetlerden, onlara karşı çıkacak ve mukabele edecek olan hizbü'l-Kur'ân hakkında, “O zamana yetiştiğiniz zaman, siyaset cânibiyle onlara galebe edilmez; ancak mânevî kılıç hükmünde i'câz-ı Kur'ân'ın nurlarıyla mukabele edilebilir” tavsiyesine mürâatla, Ankara'da teşrik-i mesai edemeyeceği için, kendisine tevdi edilmek istenen meb'usluk, Darü'l-Hikmeti'l-İslâmiye gibi Diyanetteki azalığı, hem vilâyât-ı şarkıye vaiz-i umumiliği tekliflerini kabul etmez. Kendisini fikrinden vazgeçirmek için çalışan ve Ankara'dan ayrılmamasını rica için istasyona kadar gelen bir kısım meb'usların da arzularına uyamayacağını bildirerek Ankara'dan ayrılır, Van'a gider. Ve orada hayat-ı içtimaiyeden uzaklaşarak Erek Dağı eteğinde, Zernabad Suyu başında bir mağaracıkta idame-i hayat etmeye başlar.

¹ “Müttakiler dışında dünyadaki bütün dostlar, o gün birbirine düşmandır.” (Zuhuf sûresi, 43/67).

Ankara'daki Hayatına Dair Risale-i Nur'dan Bir Parça
(Yirmi Üçüncü Lem'a "Tabiat Risalesi"nden)

“.....1338'de Ankara'ya gittim.¹ İslâm Ordusu'nun Yunan'a galebesinden neşe alan ehl-i imanın kuvvetli efkârı içinde gayet müthiş bir zındıka fikri, içine girmek ve bozmak ve zehirlendirmek için dessayâne çalıştığını gördüm. Eyvah dedim, bu ejderha imanın erkânına ilişecek! O vakit, şu âyet-i kerîme bedâhet derecesinde vücûd ve vahdâniyeti ifham ettiği cihetle ondan istim-dâd edip, o zındıkanın başını dağıtacak derecede Kur'ân-ı Hakîm'den alınan kuvvetli bir burhanı, Nur'un Arabî risalesinde yazdım. Ankara'da, Yeni Gün Matbaası'nda tab' ettirmiştim. Fakat maatteessüf Arabî bilen az ve ehem-miyetle bakanlar da nadir olmakla beraber, gayet muhtasar ve mücmel bir sûrette o kuvvetli burhan tesirini göstermedi. Maatteessüf o dinsizlik fikri hem inkişâf etti, hem kuvvet buldu.....”

<p>(مردن ٦١٥ - ١ - ١٣٣٨)</p> <p>حزب آناطولی - بغداد دهر بولاری</p> <p>۱ نجی موقع</p> <p>دوق</p> <p>۲۵۶</p> <p>موقفند</p> <p>تاریخته قدر معتبردر</p> <p>انندی به خصوصه قدر</p> <p>کینی ایجون معتبردر</p> <p>تاریخته اعطا اولانددر</p> <p>مدیر عمومی</p> <p>حاکم امضایی</p> <p>محمد</p>	<p>۱ نجی موقع</p> <p>دوق</p> <p>۲۵۶</p> <p>عزیمت ایجون معتبر</p> <p>موقفند</p> <p>تاریخته قدر</p> <p>۱۰</p>
---	---

Bediüzzaman kendisine tevdi edilen meb'usluğu ve teklif edilen Diyanet'teki Müşavere âzâlığını ve "Şark Vilayetleri Umumî Vâizliği"ni kabul etmeyerek Ankara'dan Van'a giderken "Eski Said'i yeni Said'e götüren tren bileti."

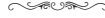
¹ Yani 1922 yılında.

İkinci Kısım

Barla Hayatı

Risale-i Nur'un Zuhuru

(Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin Şarkî Anadolu'da dünyaya gelinden itibaren geçirdiği hayat safhalarını buraya kadar birer birer gördük, temâşâ ettik. Şimdi, geçen kırk-elli senelik hayatının neticesi ve meyvesi hükmünde, tarihin pek ender kaydettiği cihan vüs'atindeki muazzam bir dâvâya giriyoruz. Bütün maddî ve mânevî zulmetleri izale edip âlemi nuruyla ziyalandıracak olan Risale-i Nur meydana çıkıyor; dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye'den bir güneş doğuyor!)

Bediüzzaman Hazretlerinin Vilâyât-ı Şarkîye'den Garbî Anadolu'ya Nefyedilmesi, Risale-i Nur'un Zuhuru, Telif ve Neşri

Van'da, mezkûr mağarada yaşamakta iken, Şark'ta ihtilâl ve isyan hareketleri oluyor. “Sizin nüfuzunuz kuvvetlidir.” diyerek yardım isteyen bir zatın mektubuna, “Türk milleti asırlardan beri İslâmiyet'e hizmet etmiş ve çok veliler yetiştirmiştir. Bunların torunlarına kılıç çekilmez. Siz de çekmeyiniz; teşebbüsünüzden vazgeçiniz. Millet, irşad ve tenvir edilmelidir.” diye cevap gönderiyor. Fakat yine, hükûmet, Bediüzzaman'ı Garbî Anadolu'ya nefy ediyor.

Van'da mağaradan çıkarılıp Anadolu'ya hareket etmek üzere jandarmalarla sevk edilirken, yollara dökülüp “Aman, efendi hazretleri, bizi bırakıp gitme. Müsaade buyur, sizi göndermeyelim. Arzu ederseniz Arabistan'a götürelim.” diye yalvaran silâhlı gruplara, ahaliye ve ileri gelen zatlara: “Ben Anadolu'ya gideceğim, onları istiyorum.” diyerek, hepsini teskin ediyor. Evvelâ Burdur vilâyetine askerî muhafızlarla nefyediliyor. Burdur'da zulüm ve tarassutlar altında işkenceli bir esaret hayatı geçiriyor. Fakat asla boş durmuyor; on üç ders olan “*Nurun İlk Kapısı*” kitabındaki hakikatleri bir kısım ehl-i imana ders verip, gizli olarak kitap haline getiriyor. Bu hikmet cevherlerinin kıymetini takdir eden müştâk ehl-i iman, el yazılarıyla bu kitabı çoğaltıyorlar. Nihayet, “Burada Said Nursî boş durmuyor, dinî musahabelerde bulunuyor.” diye, gizli din düşmanları tarafından rapor tanzim ettiriliyor. Ve burada da, “Ücra bir köşede, mahrumiyetler, kimsesizlik ve gurbet hayatı içinde kendi kendine ölür gider.” düşüncesiyle dağlar arasında تنها bir yer olan Isparta vilâyetine bağlı Barla nahiyesine gönderilmeye karar veriliyor.

Bediüzzaman Said Nursî Burdur’da iken, birgün, o zamanın Erkân-ı Harbiye-i Umumiye Reisi Mareşal Fevzi Çakmak Burdur’a geliyor. Vali, Mareşal’e, “Said Nursî hükûmete itaat etmiyor; gelenlere dinî dersler veriyor.” diye şekvâda bulunuyor. Mareşal Fevzi Çakmak, Bediüzzaman’ın ne kadar dâhi ve ne kadar mânevî büyük ve müstakîm bir zat olduğunu bildiği için diyor ki: “Bediüzzaman’dan zarar gelmez. İlişmeyiniz, hürmet ediniz.”

Sürgün edildiği bütün yerlerde, Bediüzzaman aleyhinde cebirle, resmî kimseler vasıtasıyla dehşetli propagandalar yaptırılarak, ehl-i imanın Üstad Bediüzzaman’a yaklaşmamaları ve dinî derslerinden istifade etmemeleri için çok menfî gayretler sarf ediliyor. Fakat Üstad’ın imanî derslerinin nüfuz ve kıymeti, ahali arasında kalbden kalbe sirayet ediyor ve eserlerine olan aşk ve muhabbet, kalbleri istilâ ediyor.

Barla

Barla, ehl-i imanın mânevî imdadına gönderilen Risale-i Nur Külliyyatı'nın telif edilmeye başlandığı ilk merkezdir. Barla, millet-i İslâmiye'nin, hususan Anadolu halkının başına gelen dehşetli bir dalâlet ve dinsizlik cereyanına karşı, Kur'ân'dan gelen bir hidayet nurunun, bir saadet güneşinin tulû ettiği bel-dedir. Barla, rahmet-i ilâhiyenin ve ihsan-ı rabbanînin ve lütf-u Yezdânî'nin bu mübarek Anadolu hakkında, bu kahraman İslâm milletinin evlâtları ve âlem-i İslâm hakkında, hayat ve mematlarının, ebedî saadetlerinin medarı olan eserlerin lemean ettiği bahtiyar yerdir.

Bediüzzaman Said Nursî, Barla nahiyesinde daimî ve çok şiddetli bir istibdat ve zulüm ve tarassut altında bulunduruluyordu. Barla'ya nefiy sebebi ise, kalabalık şehirlerden uzaklaştırıp böyle ücra bir köye atılarak, ruhunda mevcut hamiyet-i İslâmiyenin feveran etmesine mâni olmak, onu konuşturmamak, söyletmemek, İslâmî, imanî eserler yazdırmamak, âtıl bir vaziyete düşürüp dinsizlerle mücahededen ve Kur'ân'a hizmetten men etmek idi. Bediüzzaman ise, bu plânın tamamen aksine hareket etmekte muvaffak oldu. Bir an bile boş durmadan, Barla gibi تنها bir yerde Kur'ân ve iman hakikatlerini ders veren Risale-i Nur eserlerini telif ederek perde altında neşrini temin etti. Bu muvaffakiyet ve bu muzafferiyet ise, çok muazzam bir galibiyet idi. Zira o pek dehşetli dinsizlik devrinde, hakikî bir tek dinî eser bile yazdırılmıyordu. Din adamları susturulup yok edilmeye çalışılıyordu. Dinsizler Bediüzzaman'ı yok edememişler, uyuşmuş kalb ve akılları ihtizaza getiren İslâmî ve imanî neşriyatına mâni olamamışlardı. Bediüzzaman'ın yaptığı bu dinî neşriyat, yirmi beş senelik eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde hiçbir zatın yapamadığı bir iş idi.

Bediüzzaman, Barla'ya 1925-1926 senelerinde nefyedilmiştir. Bu tarihler, Türkiye'de yirmi beş sene devam edecek bir istibdad-ı mutlakın icrâ-yı faaliyetinin ilk seneleri idi. Gizli dinsiz komiteleri, “İslâmî şeaîrleri birer birer kaldırarak İslâm ruhunu yok etmek, Kur'ân'ı toplatıp imha etmek” plânlarını güdüyorlardı. Buna muvaffak olunamayacağını iblisane düşünerek, “Otuz sene sonra gelecek neslin kendi eliyle Kur'ân'ı imha etmesini intaç edecek bir plân yapalım.” demişler ve bu plânı tatbika koyulmuşlardı. İslâmiyet'i yok etmek için, tarihte görülmemiş bir tahribat ve tecavüzat hüküm sürmüştür.

Evet, altı yüz sene, belki Abbasîler zamanından beri, yani bin seneden beri Kur'ân-ı Hakîm'in bir bayraktarı olarak bütün cihana karşı meydan okuyan Türk milletini, bu vatan evlâtlarını, İslâmiyet'ten uzaklaştırmak ve mahrum bırakmak için, Müslümanlığa ait her türlü bağların koparılmasına çalışılıyor ve bilfiil de muvaffak olunuyordu. Bu vâkıa cüz'î değil, küllî ve umumî idi. Milyonlarca insanın, hususan gençlerin ve milyonlar mâsumların, talebelerin iman ve itikatlarına, dünyevî ve uhrevî felâketlerine taalluk eden çok geniş ve şümûllü bir hâdise idi. Ve kıyâmete kadar gelip geçecek Anadolu halkının ebedî hayatlarıyla alâkardı. O zaman ve o senelerde, bin yıllık parlak mâzinin delâlet ve şehadetiyle, Kur'ân'ın bayraktarı olarak en yüksek bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş bulunan kahraman bir milletin hayatında, İslâmiyet ve Kur'ân aleyhinde dehşetli tahavvüller ve tahripler yapılıyor ve cihanın en namdar ordusunun bin senelik cihad-ı diniye ile geçen parlak mâzisi ve o mâzide medfun muhterem ecdadı, yeni nesillere ve mektepli talebelere unutturulmaya çalışılıyor ve mâzi ile irtibatları kesilerek birtakım maskeli ve sûretâ parlak kelâmlarla iğfalâtta bulunularak, komünizm rejimine zemin hazırlanıyordu! İslâmiyet'in hakikatinde mevcut maddî-mânevî en yüksek terakkî ve medeniyet umdeleri yerine, dinsiz felsefenin bataklığındaki nursuz prensipler, edepsiz edip ve filozofların fikir ve ideolojileri, gizli komünistler, farmasonlar, dinsizler tarafından telkin ediliyor ve çok geniş bir çapta tedris ve talime çalışılıyordu. Bilhassa İngiliz, Fransız gibi İslâm düşmanlarının İslâm âlemini maddeten ve mânen yıpratmak, sömürmek emellerinin başında, kahraman Türk milletinin dinî bağlardan uzaklaştırılması, örf-âdet, an'ane ve ahlâk bakımından tamamen İslâmiyet'e zıt bir duruma getirilmek plânları vardı ve bu plânlar maalesef tatbik sahasına konmuştu!..

İşte, Bediüzzaman Said Nursî'nin, Risale-i Nur'la Anadolu'daki hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'sine cansiperane çalışan bir fedai-yi İslâm olarak başladığı seneler ki, zemin yüzünün görmediği pek dehşetli bir dinsizlik devrinin başlangıcı ve teessüs zamanı idi. Bunun için, Bediüzzaman'ın Risale-i Nur'la hizmetine nazar edildiği vakit, böyle dehşetli bir zamanı göz önünde bulundurmak icap eder. Zira, tarihte emsâli görülmemiş bu kadar ağır şerait tahdında yapılan zerre kadar hizmet, dağ gibi bir kıymet kazanabilir; ufacık bir hizmet, büyük bir değeri ve neticeyi haiz olabilir.

İşte Risale-i Nur, böyle dehşetli ve ehemmiyetli bir zamanın mahsulü ve neticesidir. Risale-i Nur'un müellifi, yirmi beş senelik din yıkıcılığının hükmettiği dehşetli bir devrin cihad-ı diniye meydanının en büyük kahramanı ve tâ

kıyâmete kadar ümmet-i Muhammediye'yi (*aleyhissalâtu vesselâm*) dârüsselâma davet eden ve beşeriyete yol gösteren rehber-i ekmelidir. Ve hem Risale-i Nur, Kur'ân'ın elmas bir kılıcıdır ki, zaman ve zemin ve fiiliyat bunu kat'iyetle isbat etmiş ve gözlere göstermiştir. İşte öyle elîm ve fecî ve dehşetli bir devri ihdas eden dinsizlerin icraatı olan pek ağır şartlar dahilinde Bediüzzaman'ın inâyet-i Hakla telife muvaffak olduğu Risale-i Nur eserleri, dinsizliğin istilâsına karşı, yıkılması gayr-i kabil olan muazzam ve muhteşem bir sed teşkil etmiştir. Risale-i Nur, maddiyunluk, tabiiyunluk gibi dine muarız felsefenin muhal, bâtil ve mümtenâ olduğu, cerh edilmez burhanlarla, aklî, mantıkî delillerle isbat ederek en dinsiz filozofları dahi ilzam etmiştir. Küfr-ü mutlakı mağlûbiyete duçar etmiş, dinsizliğin istilâsını durdurmuştur.

Evet, Bediüzzaman'a yapılan o tarihî zulüm ve işkence ve ihanetler altında feveran edip parlayan Risale-i Nur, bu zamanda ve istikbalde bir seyfü'l-İslâm'dır.

Risale-i Nur, ruhların sevgilisi, kalblerin mahbubu, âşıkların mâşuku, canların cânânı olmuş; icabında bu cânan için canlar feda edilmiştir.

Risale-i Nur, beşerin sertacı ve halâşkârı mevki-i muallâsında hizmet yapmış ve yapmaktadır.

Risale-i Nur, Kur'ân'ın son asırlarda beklenen bir mucize-i mânevîsi olarak tulû etmiş ve başta müellifi Bediüzzaman Said Nursî olarak milyonlarla talebeleri ve kardeşleri, bu hakikat-i Kur'âniye etrafında pervaneler gibi dönerek onun nuruyla nurlanmışlar, ondaki Kur'ân ve iman hakikatlerini masetmişler (emmışler), imanlarını kuvvetlendirmişler ve bu hakikat-i kübrâyı bütün dünyaya ilân etmek ve ölünceye kadar onu okumak ve ona hizmet etmek gayesini azmetmişlerdir.

Evet, Türk milletini ve bu vatan ahalisini ve âlem-i İslâm'ı ebede kadar şerefle yaşatacak ve mâzide olduğu gibi istikbalde de tarihin altın sayfalarına, Kur'ân ve İslâmiyet hizmetinde âlem-i İslâm'ın pîşdarı ve namdar kumandanı olarak kaydettirecek medâr-ı iftiharî Risale-i Nur'dur. Büyük bir vüs'at ve külliyeti taşıyan ve Anadolu'da ve İslâm âleminde zuhur edip her tarafta hüsn-ü kabule ve tesire mazhariyetle gittikçe inkişaf ve intişar eden bu eser, Kur'ân'ın malıdır, âlem-i İslâm'ın ve ehl-i imanın malıdır ve bu vatan ahalisinin İslâmî bir medâr-ı iftiharıdır. Bu memlekette hükmeden bir hükûmetin nokta-yı istinadı, hem aynı zamanda bütün dünyaya duyuracağı muazzam hakikatler manzumesidir ki, inşaallah bir zaman gelip radyoyla bütün âlemlere ders verilecek ve ilân edilecektir.

Evet, dünya ilim ve irfan sahasına Türkiye’den bir güneş doğmuştur. Bu yeni doğan güneş, bin üç yüz yıl evvel âlem-i beşeriyete doğmuş olan güneşin bir in’ikâsıdır ve o mânevî güneşin her asırda parlayan lem’alarından birisidir ve beklenen son mucize-i mânevîsidir. Yalnız mâneviyat sahasında değil, zahiren ve maddeten dahi tesirini göstermiştir.

Evet, Risale-i Nur, bütün dünya milletlerinin hayatlarını muhafaza ve müdafaa için sarıldıkları ve güvendikleri atom ve emsâli bomba ve silâhlarının fevkinde muazzam bir tesire sahiptir. Bunun böyle olduğunu, bir parça ilim ve basiret nazarıyla Nur Risalelerine bakanlar ve Risale-i Nur Müellifi Bediüzzaman Said Nursî’nin otuz seneden beri Anadolu’daki hizmet-i imaniyelerine dikkat edenler görür, anlar ve tasdik ederler. Hakikate nüfuz eden zatlar için, Risale-i Nur’un tulûundan bugüne kadar geçen zaman içerisinde yapılan hizmetin neticeleri nihayet derecede muhteşem ve muazzamdır, milyarlar takdir ve tebrike lâyıktır!

Evet, Risale-i Nur, iman-ı tahkikîyi bu vatanı neşretmekle imanı kuvvetlendirip, bu memleketteki dinsizlik ve imansızlık, dalâlet ve sefahete karşı mukabele ve müsbet bir tarzda mücadele ederek bunları mağlûp etmiştir. Büyük ve küllî ve umumî mücadele-i diniyesinde muzaffer olmuştur. Tâife-i mücahidîn olan Nur talebeleri, âzamî sadakat ve ittihattan neşet eden azîm, mânevî, makbul bir sırta rahmet-i ilâhiyenin celbine ve teveccühüne vesile olmuştur. Bu ihlâslı tâife-i mücahidîn, küçük bir çekirdek gibi dar bir dairede iken, o çekirdekte âlemi istilâ edecek bir şecere-i tubanın mahiyeti bulunduğu misillü, on dördüncü asr-ı Muhammedî’de (*aleyhissalâtu vesselâm*) Kur’ân’dan çıkan Risale-i Nur’un Anadolu’da tulû ve intişar etmesiyle, neticede neşv ü nema ederek âlem-i İslâm ve insaniyete kadar genişlemiş ve daha da genişleyecektir!

İşte, Risale-i Nur, hem fevkalâde ihlâsı ve hem yalnız tevhid ve iman akidelerinin hizmetini esas-ı meslek ittihaz ederek bir kudsiyet kazanması ve mahiyetinde bütün hakâik-i Kur’âniye ve İslâmiye mevcut bulunarak her tarafı kaplayacak bir nur-u hakikat olması dolayısıyla, rahmet-i ilâhiye cânibinde, bu millet-i İslâmiye’yi, maddî-mânevî felâket ve helâket tehlikelerinden, bir sedd-i Kur’ânî ve nûr-u imanî olarak muhafazaya vesile olmuştur.

Risale-i Nur, iman ve Kur’ân muhaliflerine karşı mücadelesinde cebir ve münazaa yolunu değil, ikna ve isbat yolunu ihtiyar etmiştir.

Risale-i Nur, yüz otuz risalelerinde, doğrudan doğruya hakikatin berrak

veçhesini bütün vuzuh ve çıplaklığıyla göstermiştir. Din-i hak olan İslâmiyet'i ve âlem-i insaniyetin hidayet güneşi olan Kur'an'ın mucizeliğini bütün dünya efkârı muvacehesinde ve bütün fikir ve felsefe sahasında cerh edilmez kat'î delillerle göstermiştir. Ve mantikî hüccetlerle isbat etmiştir ki, yeryüzündeki bilumum kemâlât ve medeniyet ve terakki umdeleri, semavî dinler ve peygamberler eliyle gelmiş ve bilhassa İslâmiyet'in zuhuruyla âlem-i insaniyet, İslâm âleminin taht-ı riyâsetinde cehalet gayyâsından kurtulmuş ve kurtulacaktır. Felsefe ve hikmetin içerisinde görünen fazilet, menfaat-i umumiye ve saire gibi insanî esaslar ise, güneşin doğmasıyla ondan yayılan ve aydınlanan gece âleminin nurları gibi, nübüvvet güneşinin tulûu, beşeriyetin fikir ve kalblerinde akisler ve lem'alar husule getirmiş olmasındandır. Hakikatli felsefe ve hikmetin, fen ve sanatın üzerinde görünen bu ışıklar, Kur'an güneşinin ve Nübüvvet kandilinin âlem-i beşeriyete akislerinden ve cilvelerinden mütevellittir.

Ey âlem-i İslâm! Uyan, Kur'an'a sarıl, İslâmiyet'e maddî ve mânevî bütün varlığınla müteveccih ol!

Ve Ey Kur'an'a bin yıllık tarihinin şهادetiyle hâdim olan ve İslâmiyet nurunun zemin yüzünde nâşiri bulunan yüksek ecdadın evlâdı! Kur'an'a yönel ve onu anlamaya, okumaya ve onu anlatacak, onun bu zamanda bir mucize-i mânevîsi olan Nur Risalelerini mütalâa etmeye çalış. Lisanın, Kur'an'ın âyetlerini âleme duyururken, hâl ve etvâr ve ahlâkın da onun mânâsını neşretsin; lisân-ı hâlinle de Kur'an'ı oku. O zaman sen, dünyanın efendisi, âlemin reisi ve insaniyetin vasıta-yı saadeti olursun!

Ey asırlardan beri Kur'an'ın bayraktarlığı vazifesiyle cihanda en mu-kaddes ve muhterem bir mevki-i muallâyı ihraz etmiş olan ecdadın evlât ve torunları! Uyanınız! Âlem-i İslâm'ın fecr-i sâdıkında gaflette bulunmak, katiyen akıl kârı değil! Yine âlem-i İslâm'ın intibahında rehber olmak, arkadaş, kardeş olmak için Kur'an'ın ve imanın nuruyla münevver olarak İslâmiyet'in terbiyesiyle tekemmül edip hakikî medeniyet-i insaniye ve terakki olan medeniyet-i İslâmiye'ye sarılmak ve onu, hâl ve harekâtında kendine rehber eylemek lâzımdır.

Avrupa ve Amerika'dan getirilen ve hakikatte yine İslâm'ın malı olan fen ve sanatı, nur-u tevhid içinde yoğurarak, Kur'an'ın bahsettiği tefekkür ve mânâ-yı harfî nazarıyla, yani onun sanatkârı ve ustası namıyla onlara bakmalı ve "Saadet-i ebediye ve sermediyeyi gösteren hakâik-i

imaniye ve Kur'âniye mecmuası olan Nur'lara doğru ileri, arş!" demeli ve dedirmeliyiz!..

Ey eski çağların cihangir Asya ordularının kahraman askerlerinin torunları olan muhterem din kardeşlerim!

Beş yüz senedir yattığınız yeter! Artık Kur'ân'ın sabahında uyanınız. Yoksa, Kur'ân-ı Kerîmin güneşinden gözlerinizi kapatarak gaflet sahra-sında yatmakla vahşet ve gaflet sizi yağma edip perişan edecektir.

Kur'ân'ın mecrâsından ayrılarak birleşmeyen su damlaları gibi toprağa düşmeyiniz. Yoksa, toprak gibi sefahet ve şehvet-i medeniye sizi emerek yutacaktır. Birleşen su damlaları gibi, Kur'ân-ı Kerîm'in saadet ve selâmet mecrasında ittihat ederek, sefahet ve rezalet-i medeniyei sü-pürüp, bu vatana âb-ı hayat olan, hakikat-i İslâmiye sularını akıtınız!

O hakikat-i İslâmiye sularıyla bu topraklarda iman ziyası altında hakikî medeniyetin fen ve sanat çiçekleri açacak, bu vatan maddî ve mânevî saadetler içinde gül ve gülistana dönecektir, inşaallah!..

Sadede dönüyoruz. Evet, Bediüzzaman Said Nursî, Barla'da ikamete memur edilip Risale-i Nur'u telif ettiği seneler, yukarıda bir nebze zikrettiğimiz gibi, zerreyi dağ gibi kıymetlendiren ehemmiyetli seneler idi. Nasıl ki kışın dondurucu soğuşunda ve ağır şerait altında bir saatlik nöbet, bir sene ibadet-ten hayırlıdır. Aynen öyle de, o zaman-ı müdhîşede, değil yüz otuz risaleyi, belki iman ve İslâmiyet'e dair hakikî bir tek risale yazabilmek dahi, binler ri-sale kıymet ve ehemmiyetinde idi.

Evet, dinsizliğin hükümferma olduğu o dehşetli devirde, ehl-i din, terzil edilmeye çalışılıyordu. Hatta Kur'ân'ı dahi tamamen kaldırmak ve Rusya'daki gibi dinî akideleri tamamen imha etmek düşünülmüş; fakat millet-i İslâmiyece bir aksülâmeli netice verebilmesi ihtimali ileri sürülünce bundan vazgeçilmiş, yalnız şu karar alınmıştı: "Mekteplerde yaptıracağımız yeni öğretim usulleriyle yetişecek gençlik, Kur'ân'ı ortadan kaldıracak ve bu sûretle milletin İslâmi-yet'le olan alâkası kesilecek!"

Bütün bu dehşet-engiz plânları çeviren o müthiş fitnenin menbaları, şimdi dinî inkişafın muarız ve düşmanları olan haricî dinsiz cereyanların reisleri ve adamları idi. Evet, Türk milleti içerisinde meydana getirilen o dehşetli hadisatın iç yüzünü, tafsîlâtını, istikbalin hakikat-perest tarihçilerine ve bunları, şimdi Demokrat idarededeki serbestiyetle bir derece neşretmekte olan İslâm-Türk muharrirlerine havale ediyoruz. Bizim vazifemiz, yalnız ve yalnız

hakâik-i imaniye ve Kur'âniye ile meşgul olmaktır. Biz yalnız ve yalnız iman ve İslâmiyet cereyanındayız.

Evet, o dalâlet ve zındıkanın en azgın devirlerinde Bediüzzaman Said Nursî, daimî nezaret ve tarassut altında ve böyle müthiş ve pek çok ağır şerait içerisinde idi. Nemrutların, Firavunların, Şeddalrın ve Yezidlerin yapamadığı zulümlerin envâi Bediüzzaman'a yapıyordu. Ve yirmi beş sene böyle devam etti. O zaman âlem-i İslâm, maddeten fakirdi ve müstevlilerin esaretinde bulunuyordu. Bütün gizli fesat ve dinsizlik komiteleri, hem Türkiye'de, hem âlem-i İslâm'da müthiş faaliyetler yapıyor ve taraftarları onları destekliyor ve hepsi de İslâmiyet aleyhinde ittifak ediyorlardı.

İşte Risale-i Nur, asr-ı saadette, İslâm'ın cihanı fetih anahtarları hükmünde olan Bedir, Uhud muharebelerinin ehemmiyeti nev'inden bir kıymeti ihtiva eden bir zamanın mahsulüdür ki, vesile olduğu hizmet-i imaniye ve ifasında bulunduğu mânevî cihad-ı diniye, tarihte asr-ı saadetten mâada hiçbir zamanda görülmemiş bir azamettedir. Eli kolu bağlı hükmünde olan Bediüzzaman Said Nursî, öyle dehşetli bir esarete, nefiy ve inzivâda telif ve neşrettiği yüz otuz parça Risale-i Nur eserleriyle, belîğ bir hatip olarak Anadolu mescidinde ve âlem-i İslâm câmiinde konuşuyor, ehl-i İslâm'a Kur'ân'dan aldığı dersini tekrar ediyor. Güya Bediüzzaman Said Nursî, on dördüncü asr-ı Muhammedî'nin ve yirminci asr-ı milâdînin minaresinin tepesinde durup, muasırları olan ehl-i İslâm ve insaniyete bağırıyor ve bu asrın arkasında dizilmiş ve müstakbel sıralarında saf tutmuş olan nesl-i âti¹(Hâşiye) ile bir mürşid-i âzam, bir müceddid-i ekber olarak konuşuyor.

1 (Hâşiye) Risale-i Nur'a herkesten ziyade iştiaak gösteren, mâsum gençler ve çocuklardır. Binler numûnesinden bir numûnesi şudur:

Bir zaman, Bolvadin kazasından geçerken, Üstad'ın geldiğini gören ilk ve orta mektep talebeleri, bilâ-istisna hepsi mektebin bahçesinden çıkarak arabanın etrafını alıp selâm veriyorlardı ve lisân-ı hâllerile "Hoşgeldiniz" diyerek tebriklerini ve minnetarlıklarını takdim ediyorlardı. Bunun hikmetini, bir müddet evvel Emirdağ'da, bindiği faytonun geçtiğini görüp tâ uzaklardan dikenlere basarak "Bediüzzaman dede, Bediüzzaman dede!" diye Emirdağ köylerinin yollarında koşuşan mâsum çocuklar münasebetiyle, Üstadımızdan sormuştuk. O zaman, "Bu mâsumların akılları derk etmiyor; fakat ruhları bir hiss-i kâlel-vuku ile hissediyor ki, Risale-i Nur'la bunlar hem imanlarını kurtaracak; hem vatanlarını, hem kendilerini, hem istikballerini dehşetli tehlikelerden muhafaza edecekleri için bu hakikati kalbleri hissetmiş. Ve benim Risale-i Nur'un tercümanı olmam hasebiyle, Risale-i Nur'a ait muhabbet, teşekkürat ve minnettarlığı bana gösteriyorlar." dedi ve onlara dua ettiğini söyledi. Üstad Bediüzzaman, çocukları pek sever, böyle etrafında toplandıklarında, "Mâsum olduğunuz için dualarınız makbuldür, bana dua ediniz." diye onlara iltifat ederdi. İşte, anneleri hep Nur talebeleri olan Bolvadin mâsumlarının samimî alâkalarının sebebi bu idi.

Risale-i Nur'un Telifi ve Neşri

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri öyle müşkül ve ağır vaziyetler altında Risale-i Nur Külliyyatını telif ediyor ki, tarihte hiçbir ilim adamının karşılaşmadığı zorluklara mâruz kalıyor. Fakat, sönmeyen bir azim, irade ve hizmet aşkına mâlik olduğu için, yılmadan, yıpranmadan, usanıp bıkmadan, bütün kuvvetini sarf ederek emsâlsiz bir sabır ve tahammül ve ferâgat-ı nefis ile, bu millet ve memleketi komünizm ejderinden, mason âfâtından, dinsizlikten muhafaza edecek, –eden ve etmekte olan– ve âlem-i İslâm'ı ve beşeriyeti tenvir ve irşadda büyük bir rehber olan bu harikulâde Risale-i Nur eserlerini meydana getiriyor. Yüz otuz parça olan Risale-i Nur Külliyyatının telifi, yirmi üç senede hitama eriyor.

Nur Risaleleri, şiddetli ihtiyaç zamanında telif edildiğinden, her yazılan risale, gayet şifalı bir tiryak ve ilâç hükmünü taşıyor ve öyle de tesir edip pek çok kimselerin mânevî hastalıklarını tedavi ediyor. Risale-i Nur'u okuyan her bir kimse, gûya o risale kendisi için yazılmış gibi bir hâlet-i ruhiye içinde kalarak, büyük bir iştiaak ve şiddetli bir ihtiyaç hissederek mütâlâa ediyor. Nihayet öyle eserler vücuda geliyor ki, bu asır ve gelecek asırların bütün insanlarının imanî, İslâmî, fikrî, ruhî, kalbî, aklî ihtiyaçlarına tam cevap verecek ve kâfi gelecek Kur'ânî hakikatler ihsan ediliyor.

Risale-i Nur, Kur'ân-ı Hakîm'in hakikî bir tefsiridir. Âyetler, sırasıyla değil; devrin ihtiyacına cevap veren imanî hakikatleri mübeyyin âyetler tefsir edilmiştir.

Tefsir iki kısımdır: Biri, âyetin ibaresini ve lafzını tefsir eder; biri de, âyetin mânâ ve hakikatlerini izahla isbat eder. Risale-i Nur, bu ikinci kısım tefsirlerin en kuvvetlisi ve en kıymettarı ve en parlağı ve en mükemmeli olduğu, ehl-i tahkik ve tetkikten binlercesinin şehadetiyle ve tasdikiyle sabittir.

Risale-i Nur'un telifi ve neşriyatı, şimdiye kadar misli görülmemiş bir tarzdadır. Bediüzzaman Said Nursî, kendi eliyle risaleleri yazıp teksir edecek de-recede bir yazıya mâlik değildir, yarım ümmîdir. Bunun için kâtiplere süratle söyler ve süratle yazılır. Günde bir-iki saat telifatla meşgul olarak on, on iki ve bir-iki saatte yazılan harika eserler vardır.

Üstad Bediüzzaman'ın telif ettiği risaleleri, talebeler, elden ele ulaştırmak

sûretile müteaddit nüshalar yazarlar, yazılan nüshaları müellifine getirirler. Müellif, müstensihlerin yanlışlarını düzeltir. Bu tashihati yaparken, eserin aslı ile karşılaştırmadan kontrol eder. Şimdi de yirmi beş otuz sene evvel telif ettiği bir eseri tashih ederken aslına bakmaz.

Yazılan risaleleri, etraf köylerden ve kazalardan gelenler, büyük bir merak ve iştiyakla alıp gidiyorlar ve el yazısıyla neşrediyorlardı.

Üstad Bediüzzaman, Kur'ân'dan başka hiçbir kitaba müracaat etmeden ve telifat zamanında yanında hiçbir kitap bulunmadan Nur Risaleleri'ni telif etmiştir.

Merhum Mehmed Âkîf'in:

“Doğrudan doğruya Kur'ân'dan alıp ilhamı,

Asrın idrakine söyletmeliyiz İslâm'ı.”

beytiyle ifade ettiği idealini tahakkuk ettirmek, Bediüzzaman'a müyesser olmuştur.

Risale-i Nur'un neşir keyfiyeti de tarihte hiçbir eserde görülmemiştir... Şöyle ki:

Kur'ân hattını muhafaza etmek hizmetiyle de muvazzaf olan Risale-i Nur'un, muhakkak Kur'ân yazısıyla neşredilmesi lâzımdı. Eski yazı yasak edilmiş ve matbaaları kaldırılmıştı. Bediüzzaman'ın parası, serveti yoktu; fakirdi, dünya metâıyla alâkası yoktu. Risaleleri elle yazarak çoğaltanlar da, ancak zarurî ihtiyaçlarını temin ediyorlardı. Risale-i Nur'u yazanlar karakollara götürülüyor, işkence ve eziyetler yapıyor, hapislere atılıyordu. Bediüzzaman aleyhinde hükûmet eliyle yaptırılan propaganda ve tazyiklerle her tarafa dehşetler saçılıyor; ahali, Hazreti Üstada yaklaşılmaya, ondan din, iman dersi almaya cesareti kalmayacak derecede evhamlandırılıyordu. Vaktiyle de, din adamlarının, hakikat-perestlerin, sırf dindar oldukları için darağaçlarında can vermeleri, bir korku ve yılgınlık havası meydana getirmişti. Hüküm sürmekte olan eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içinde, ehl-i diyanet sükût-u mutlaka mahkûm edilmişti. Ne dinin hakikatlerinden bahseden hakikî bir risale neşrettiliyor ve ne de o hakikatler millete ders verdiriliyordu. Bu sûretle İslâmiyet, ruhsuz bir ceset haline getirilmeye çalışılıyor; din-i İslâm'ın mahiyeti ve esaslarını ders vermek, katiyen men ediliyordu.¹(Hâşiye)

1 (Hâşiye) Bütün o dinsizlik icraatını bugünkü dinî inkişafı hazmedemeyen gizli dinsizler yapıyordu.

İşte başlangıçta pek azgın olan bu dinsizlik devri, Risale-i Nur'un umumiyet kesbeden neşriyatıyla yıkılmış; ehl-i imanın mânevî ve maddî (bilhassa mânevî) hayatına tatbik edilen istibdat zincirleri parçalanmıştır. Risale-i Nur, dinsizliğin belini kırmış ve temel taşlarını târûmar etmiştir.

Evet, o zamanlar ki, dinsizliğin mukabil cephesinde Risale-i Nur şimşekler gibi parlamış ve Kur'ân-ı Hakîm'in bu nuru bütün satvet ve şevketiyle zuhur ederek perde altında neşrolunmuştur.

Risale-i Nur'dan tahkikî iman dersi alan ve gittikçe ziyadeleşen Nur talebelerinin imanları inkişaf etmiş, imanî bir şehamet ve İslâmî bir cesarete sahip olmuşlardır. Nasıl ki, cesur bir kumandan yüzlerce askere lisân-ı hâliyle cesaret verir ve nokta-yı istinad olursa, aynen öyle de, Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinin mümessili olan Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri başta olarak, tahkikî iman dersleriyle imanları kuvvetlenen yüz binlerce, şimdi milyonlarca Nur talebeleri, ehl-i imana bir nokta-yı istinad ve bir hüsn-ü misal olmuşlardır. Nur talebelerinin bu iman kuvvetleri ve dinsizliğe karşı kahramanca mücadeleleri, halkın üzerinde çok tesir yapmış ve bir intibah (uyanıklık) husule getirmiştir. Böylelikle, milletin içindeki korku ve evhamları da Risale-i Nur'la izale etmişler, vatan ve millette umumî bir cesaret, ümit ve ferahlık husule getirip müslümanları yeisten kurtarmışlardır.

Risale-i Nur'u gaye-i hayat edinen bir Nur talebesi, yüz adam kuvvetinde olduğu ve yüz nâsih kadar iman ve İslâmiyet'e hizmet ettiği, ehl-i hakikatçe müsellemler ve musaddaktır. Nur talebeleri, dinsizliğin şâsaalı taarruzlarına, tantanalı yaygaralarına, zulümlerine, hapislerine, Üstadları gibi, kıymet vermeden, korkmadan, lüzumunda canlarını, mallarını, evlât ve iyâllerini dahi çekinmeden Risale-i Nur'la iman ve İslâmiyet'e hizmet uğrunda feda etmişlerdir. Nur talebeleri, tek bir şeyi gaye edinmiştir: *"İmanlarını kurtarmak niyetiyle Risale-i Nur'u okumak ve rızâ-yı ilâhî için iman ve İslâmiyet'e Risale-i Nur'la hizmet etmek."* Bu gayelerinde muvaffak olmak için, herşeylerini bu hizmete hizmetkâr yapmışlardır.

Evet, Nur talebeleri, *Ümmet-i Muhammediye'yi sahil-i selâmete çıkaran bir sefine-i rabbâniyenin hademeleri olduklarına inanmışlardır. Hayatta en büyük gayeleri, Kur'ân ve imana hizmet ederek, ümmet-i Muhammedin refah ve saadet içinde yaşamasına vesile olmaktır.*

Risale-i Nur'un el yazısıyla neşri senelerinde, evlerinden yedi-sekiz sene çıkmadan Risale-i Nur'u yazıp neşredenler olmuştur. O zamanlar, Isparta havâlisinde, erkek, kadın, genç ve ihtiyarlardan binlerce Nur talebesi, hatta Nur dershanesi olan Sav Köyü, bin kalemle senelerce Nur Risalelerini yazıp çoğaltıyorlardı. Risale-i Nur, telifinden yirmi sene sonra, teksir makinesiyle neşredilmiş ve otuz beş sene sonra da matbaalarda basılmaya başlanmıştır. İnşaallah, bir zaman gelecek, Risale-i Nur Külliyyatı altınla yazılacak ve radyo diliyle muhtelif lisanlarda okunacak ve zemin yüzünü geniş bir dershane-i Nuriye'ye çevirecektir.

Risale-i Nur'un neşrinde, mübarek hanımlar da ehemmiyetli fedakârlıklara mazhar olmuşlardır. Hatta, Hazreti Üstad'a gelip: "Üstadım! Ben, efendimin göreceği dünyevî işleri de yapmaya çalışacağım; o senindir, Risale-i Nur'undur." diyen ve erkeklerin Risale-i Nur hizmetinde çalışmalarına daha fazla imkânlar veren kahraman hanımlar görülmüştür. Risale-i Nur'u yazan efendilerine geceleri lâmba tutarak, onların din, iman hizmetlerine canla başla iştirak etmişlerdir. Risale-i Nur'u, hanımlar, kızlar elleriyle yazmışlar, göz nurları dökmüşler, mübarek kâtibeler olarak imana hizmet etmişlerdir. Hatta öyle Nur talebesi hanımlar vardır ki, kendilerini son nefeste iman nuruyla hüsn-ü hâtimeye nail edecek Nur Risalelerini hararetle okumuşlar ve diğer din kardeşleri olan hanımlara da okuyup tanıtmışlar; Nur'ları hanımlar içinde neşrederek, çok hanımların Kur'ân ve iman nurlarıyla nurlanmalarına vesile olup kahramanca hizmette bulunmuşlardır. Risale-i Nur'u okuyup okutmakla iman mertebelerinde terakki edip âdetâ birer mürşid mertebesine yükselmişlerdir. Hanımlar, sırf Allah rızasını tahsil için, safvet ve ihlâsla, Risale-i Nur'daki parlak ve çok feyizli Kur'ân nurlarına bağlanmış ve kalblerinde sönmez bir muhabbet ve sevgi besleyerek dünya ve âhirette bahtiyar olacak bir vaziyete kavuşmuşlardır. Risale-i Nur'un kıymet ve büyüklüğü, temiz kalblerine o kadar yerleşmiş ki, onu beraberce okuyup dinledikçe, içleri nurlarla, feyizlerle dolup taşmış, nuranî gözyaşları dökerek cûş u hurûşa gelmişlerdir. Ne bahtiyardır o hanımlar ki, Risale-i Nur'un bu mukaddes imanî hizmetinde çalıştıkları için, onlar daima hayırla yâd edilecek, âhiretlerine nurlar gönderilecek, kabirleri cennet-misâl pürnur olacak ve âhirette de en yüksek mertebelere ulaşacaklardır, inşaallah. En başta Bediüzzaman Hazretleri'nin dualarına dahil olmakla beraber, Nur talebeleri mabeynindeki şirket-i mâneviye sırrıyla defter-i hasenatlarına hayırlar kaydedilmektedir. Risale-i Nur'a samimî alâkaları, o fedakâr hanımları, milyonlarca Nur talebelerinin dualarına nail etmektedir.

Risale-i Nur'ları okuyup okutmakla büyük mânevî kazançlara, yüksek derecelere erişmektedirler. İnşallah, ekserî hanımların böyle olmasını, rahmet-i ilâhîden kuvvetle itikat ve ümit ve niyaz ediyoruz.

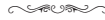
Basiretli Nur nâşirleri, otuz beş sene evvel Risale-i Nur'daki yüksek hakikatleri görmüş, o kudsî dersleri almış ve o zamandan beri ihlâs ve sadakatla gizli din düşmanlarına göğüs germiştir. Nur kahramanlarının haneleri müteaddit defalar arandığı ve kendileri defalarca hapslere atılarak orada şiddetli azaplar ve sıkıntılar çektiği hâlde, elmas kalemleriyle Risale-i Nur'un bu kadar senedir nâşirliğini yapmışlardır. İstedikleri takdirde dünya nimetleri kendilerine yâr olduğu hâlde, her türlü şahsî, dünyevî rütbelerden, varlıklardan ferâgatle, ömürlerini Risale-i Nur'un hizmetine vakfetmişlerdir.

“Acaba, Risale-i Nur şâkırtlarındaki bu cehd ve kuvvetin, bu ferâgat ve fedakârlığın ve bu derece sebat ve sadakatin sebebi nedir?” diye bir suâl sorulursa, bu suâlin cevabı muhakkak ki şu olacaktır: *“Risale-i Nur'daki cerh edilmez yüksek hakikatler, iman hizmetinin yalnız ve yalnız rızâ-yı ilâhî için yapılması ve Bediüzzaman Hazretleri'nin âzamî ihlâsıdır.”*

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Barla'da sekiz sene kadar kalmıştır. Ekserî zamanlarını kırlarda, bağ ve bahçelerde geçiriyordu. İki-üç saat kadar uzaklıktaki تنها dağlara veya bağlara çekilir, Nur Risalelerini telif eder; bir taraftan da telif ettiği risaleler Isparta ve havâlisinde el yazısıyla istinsah edilip kendisine gönderildiğinde bunları tashih ederdi. Birgün içinde hem tashihat yapar, hem gidip gelme dört-beş saat süren yerlere yaya olarak gider, hem aynı günün üç-dört saatini telifata hasreder ve hem de çok zaman yemeğini kendisi hazırlardı. O zamanlarda kırk yerde, risaleler, Risale-i Nur'a müştâk ilk talebeler tarafından el yazısıyla çoğaltılıyordu. Üstad bu kitapları sırtına yüklenir; dağ, bağ veya kırlara kadar gider, orada tashihini yapar, evine gelirdi. Nefye mahkûm edilerek, zamanın en dehşetli zulmüne mâruz bırakılmış ve kimseyle görüşmesine müsaade edilmemişti. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Çünkü o, âlem-i İslâm ve insaniyeti tenvir ve irşad edecek Kur'ân'dan gelen iman hakikatlerini telif ediyor ve aynı zamanda neşreliyordu. Bütün meşgalesini, telif etmekte olduğu eserlere hasretmişti. Birgün gelecek bu eserler Anadolu'ya yayılacak, âlem-i İslâm merkezlerine gidecek, ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini celbedecek ve o zaman, âlem-i İslâm'ın asırlardır bayraktarlığını yapmış bir millet içerisinde yerleştirilmek istenen dinsizlik, imansızlık ideolojilerini parçalayacak; son asırların dalâlet tâğutlarının şahs-ı mânevîsinden ibaret olan ehl-i küfür, ehl-i sefahet ve ehl-i dalâlet

cereyanlarının bu vatani istilâsına sed çekecek, istikbal nesillerinin ebedî kurtuluş ve saadetini temine medar olacaktır.

İşte o, tarihin en muazzam bir hâdisesinin mebdeini izn-i ilâhî ve tasarruf-u rabbanî ile hazırladığı için, böyle çok mukaddes bir mânâyı havi dâvânın hâмили bulunduğ u itibarıyla, dünyanın en mes'udu, zamanın en bahtıyarı idi. Giyinişinde, gayesinde, idealinde zerre kadar değ iş iklik ve tezelzül olmamış tı. Bilâkis, hâl-i âlemin itikatlarını düzeltecek, zulmeti izale edecek bir meş 'ale-i hidayeti hâmil idi. Vazifesi ve hizmeti, bütün insanların iki cihana ait saadet ve refahını tazammun ettiğ i için, bir cehd ve azim içinde bulunuyordu.

Üstad'ın Barla'daki ikametgâhı, iki odadan ibaret bir evdir. Esasen müstakil bir evi ve yeryüzünde taht-ı tasarruf ve temellükünde bir karış yeri dahi yoktur. Barla'da sekiz sene müddetle ikamet ettiğ i ev, üç yüz elli milyon ehl-i İslâm'ın merkezi hükmünde ilk derslane-i Nuriyesi'dir. Bu derslane-i Nuriye'nin altında, daimî akan bir çeş me vardır. Ve önünde, derslane-i Nuriye'ye bitiş ik çok kalın ve üç sütun hâlinde semaya yükselen gayet muhteş em bir çınar ağ acı vardır. Çınar ağ acının dalları arasında bir kulübecik yapılmış tır. Burası, Hazreti Üstadın bahar ve yaz mevsimlerindeki istirahati ve vazife-i tefekkürîye ve ubûdiyeti için en münasip bir menzildir. Üstadın sıddık hizmet-kârları, talebeleri ve Barla ahalisi diyorlar ki:

“Üstad'ı, geceleri, derslane-i Nuriye'nin önündeki bir ş ecere-i mübareke olan çınar ağ acının dalları arasında bulunan kulübecikte, sabahlara kadar tesbihatla, ezkârla terennüm eder görürdük. Hele bahar ve yaz mevsimlerinde bu muhteş em ağ acın binlerce dalları arasında ş evk ve cezbe içinde uç uş an kuş lar arasında Üstad'ın böyle sabahlara kadar çalış masını görürdük de, ne zaman uyur, ne zaman kalkar, bilemezdik.”

Üstad çok hasta olur, çok vakitleri de hastalık ve sıkıntıyla geç erdi. Pek az yer, o da bir parça ç orba gibi mahdud bir şeydi. Geceleri, Kur'ân-ı Kerîm'den vird edindiğ i sûreleri ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın münâcât-ı meş hûresi olan Cevş enü'l-Kebir namındaki münâcâtını ve Ş âh-ı Geylânî ve Ş âh-ı Nakş ibend gibi eâzım-ı evliyanın münacat ve hizblerini ve salavât-ı Nuriye'leri ve bilhassa Risale-i Nur'un menbaı olan *Hizbü'n-Nuriye*'yi ve âyât-ı Kur'âniye'nin lemeâtı olan ve bir silsile-i tefekkür bulunan ve Yirmi Dokuzuncu Lem'a'da cem edilen hizb ve münacatları okur, bunları tamam edince de yine Risale-i Nur'la meş gul olurdu.

Gündüzleri ise, daima Risale-i Nur'un mütâlâası ve tashihiyle meşgul olur; Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih eder, Risale-i Nur'a ait, yetişecek acele bir iş zamanında diğer meşguliyetlerini bırakır, evvelâ o işi tamamlardı.

Said Nursî, bahar mevsiminde menzilin önündeki muhteşem çınar ağacının dalları arasındaki kulübeciğe çıkar, vazifesini orada ifâ eder; Risale-i Nur'un hakikatlerini, menba ve mâden-i hakikisi olan mele-i âlâda tefeyyüz ve temâşâ ve tefekkür ederdi. Üstadın, gerek ¹شَجَرَة مُبَارَكَة sırrına mazhar olan bu çınar ağacı ve gerekse Çam Dağları'ndaki o çok ünsiyet ettiği ağaçların ve dağların başındaki tefekkür ve hissiyatını ifade edebilmek acaba mümkün müdür? Asla mümkün değildir!

Cenab-ı Hak, kemâl-i rahmetiyle bu ferd-i ferîdi, kemâlât-ı insaniyenin bütün envânı câmî bir istidatta yaratmış ve bu istidatların da âzamî şekilde inkişafını irade etmiş ki; bu müstesna zatı, İslâmiyet ağacının son asırlara uzanan ve binler dal budak salan Risale-i Nur şahs-ı mânevîsi itibarıyla bütün hakâikte "üstad-ı küll" hükmüne getirmiş ve topyekûn İslâmiyet hakikatlerinin bir aks-i nurunu ve tecellisini Risale-i Nur şahs-ı mânevîsinde dercederek, ehl-i hakikat ve kemâlî hayretle baktırmış ve böylece, risalet-i Ahmediye ve hakikat-i Muhammediye'nin câmî bir aynası olan Risale-i Nur ile Said Nursî, bir Said olarak çürümüş, erimiş, fakat mânên bütün âlem-i İslâm olarak tevellüd etmiş, beka bulmuştur. Ve tâ kıyâmete kadar Risale-i Nur bâkî kalacak ve daima tekemmül edecektir. Hiç mümkün müdür ki, sinek kanadının îcadından lâkayt kalmayan ve o kanadın zerrelerinde pek çok hikmet ve maslahatları takip eden Sâni-i Zülcelâl, Risale-i Nur ile, onun telif edildiği menzillerle ve Nur Müellifi'nin kudsî vazifelerini gördüğü yerlerle alâkadar olmasın ve öyle kudsî hizmetlere hâdim (hizmet eden) olan mekânlar ve dershane-i Nuriye'ler, ve şecere-i mübarek, rahmetin kasd-ı tahsisinden hariç kalsın? Katiyen mümkün değildir.

Said Nursî Hazretleri Barla'da iken, yaz aylarında bazen Çam Dağı'na çıkar, bir müddet yalnız olarak orada kalırdı. Bulundukları dağ hayli yüksekti. Barla dershane-i Nuriye'sinin önündeki çınar ağacının tepesindeki kulübeciği gibi, Çam Dağı'nın en yüksek tepesinde olan iki büyük ağaç üzerinde dershane-i Nuriye mânâsında birer menzili vardı. Bu çam ve katran ağaçlarının tepelerinde Risale-i Nur'la meşgul oluyordu. Hem ekser zamanlar, Barla'dan

¹ "Kutlu, pek bereketli bir ağaç..." (Nûr sûresi, 24/35)

bu ormanlık havaliye gelip giderdi. Ve derdi ki: “Ben bu menzilleri, Yıldız Sarayı’na değişmem!”

Şimdi sözü burada keserek, Üstad’ın Risale-i Nur’u telif ettiği mezkûr Çam Dağı’nda ve Barla nahiyesindeki hayatına ve Risale-i Nur’un mahiyetine ait risale ve mektuplardan bir kaçını aşağıya dercediyoruz.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
سَلَامُ اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ وَعَلَى إِخْوَانِكُمْ لَا سِيَّمَا³ ... الخ

Aziz kardeşlerim,

Ben şimdi Çam Dağı’nda, yüksek bir tepede, büyük bir çam ağacının tepesinde bir menzilde bulunuyorum. İnsten tevahhuş ve vuhûşa ünsiyet ettim. İnsanlarla sohbet arzu ettiğim vakit, hayalen sizleri yanımda bulur, bir hasbihal ederim, sizinle müteselli olurum. Bir mâni olmazsa, bir-iki ay burada yalnız kalmak arzusundayım. Barla’ya dönsem, arzunuz veçhile sizden ziyade müştâk olduğum şifâhî bir musahabe çaresini arayacağız.

Şimdi bu çam ağacında hatıra gelen iki-üç hatırayı yazıyorum:

Birincisi

Bir parça mahrem bir sırdır, fakat senden sır saklanmaz, şöyle ki:

Ehl-i hakikatin bir kısmı, nasıl ki ism-i Vedûd’a mazhardırlar ve âzamî bir mertebede o ismin cilveleriyle, mevcudâtın pencereleriyle Vâcibü’l-vücûd’a bakıyorlar; öyle de şu hiç-ender hiç olan kardeşinize yalnız hizmet-i Kur’ân’a istihdamı hengâmında ve o hazine-i bînihâyenin dellâli olduğu bir vakitte, ism-i Rahîm ve ism-i Hakîm mazhariyetine medar bir vaziyet verilmiş. Bütün Sözler, o mazhariyetin cilveleridir. İnşaaallah, o Sözler,
⁴وَمَنْ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

³ Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi, size ve kardeşlerinize olsun. Hâssaten...

⁴ “Kime hikmet nasip edilmişse doğrusu, büyük bir hayra mazhar olmuştur.” (Bakara sûresi, 2/269).

İkincisi

Tarîk-i Nakşî hakkında denilen:

“Der tarîk-i Nakşibendî lâzım âmed çâr terk:
Terk-i dünya, terk-i ukbâ, terk-i hestî, terk-i terk.”

olan fıkra-yı rânâ birden hatıra geldi. O hâtıra ile beraber, birden şu fıkra tulû etti:

“Der tarîk-i acz-mendî, lâzım âmed çâr çiz;
Fakr-ı mutlak, acz-i mutlak, şükr-ü mutlak, şevk-i mutlak, ey aziz!”

Sonra senin yazdığın: “Bak kitab-ı kâinatın safha-yı rengînine... ilâ âhir...” olan rengin ve zengin şiir hatırıma geldi. O şiir ile semânın yüzündeki yıldızlara baktım. “Keşke şâir olsaydım, bunu tekmil etseydim!” dedim. Hâlbuki şiir ve nazma istidadım yokken yine başladım, fakat nazım ve şiir yapamadım; nasıl hutûr etti ise, öyle yazdım. Benim vârisim olan sen, istersen nazma çevir, tanzim et. İşte birden hatıra gelen şu:

Dinle de yıldızları, şu hutbe-i şirinine,
Nâme-i nurunu hikmet, bak ne takrir eylemiş.

Hep beraber nutka gelmiş, hak lisanıyla derler:
Bir Kadîr-i Zülcelâl’in haşmet-i sultanına,
Birer burhan-ı nur-efşânız, vücûd-u Sâni’a
Hem vahdete, hem kudrete şahidleriz biz!..

Şu zeminin yüzünü yaldızlayan
Nâzenin mucizâtı çün melek seyranına.
Şu semânın arza bakan, cennete dikkat eden,
Binler müdakkik gözleriz biz!..¹(Hâşiye)

¹ (Hâşiye) Yani, cennet çiçeklerinin fidanlık ve mezraacığın olan zeminin yüzünde hadsiz mucizât-ı kudret teşhir edildiğinden semâvât âlemindeki melâikeler o mucizâtı ve o harikaları temâşâ ettikleri gibi; ecrâm-ı semâviyenin gözleri hükmünde olan yıldızlar dahi, güya melâikeler gibi zemin yüzündeki nâzenin masnûâtı gördükçe cennet âlemine bakıyorlar ve o muvakkat harikaları bâkî bir sûrette cennette dahi temâşâ ediyorlar gibi bir zemine, bir cennete bakıyorlar. Yani, o iki âleme nezâretleri var demektir.

Tûba-yı hilkatten semâvât şıkına,
 Hep kehkeşân ağsânına,
 Bir Cemîl-i Zülcelâl'in dest-i hikmetiyle takılmış,
 Pek güzel meyveleriz biz!..

Şu semâvât ehline birer mescid-i seyyâr,
 Birer hâne-i devvâr, birer ulvî âşiyâne,
 Birer misbah-ı nevvâr, birer gemi-i cebbâr,
 Birer tayyâreleriz biz!..

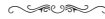
Bir Kadîr-i Zülkemâl'in, bir Hakîm-i Zülcelâl'in
 Birer mucize-i kudret, birer harika-yı sanat-ı hâlıkâne,
 Birer nâdire-i hikmet, birer dâhiye-i hilkat,
 Birer nur âlemiyiz biz!..

Böyle yüz bin dil ile yüz bin burhan gösteririz,
 İşittiririz insan olan insana!..
 Kör olası dinsiz gözü, görmez oldu yüzümüzü,
 Hem işitmez sözümüzü, hak söyleyen âyetleriz biz!..

Sikkemiz bir, turramız bir,
 Rabbimize musahharız;
 Müsebbihiz, zikrederiz âbidâne.
 Kehkeşânın halka-yı kübrâsına mensup birer meczuplarız biz!..

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Altıncı Mektup

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
سَلَامُ اللَّهِ وَرَحْمَتُهُ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمَا وَعَلَى إِخْوَانِكُمَا مَا دَامَ الْمَلَوَانِ
وَتَعَاقَبَ الْعَصْرَانِ وَمَا دَارَ الْقَمَرَانِ وَاسْتَقْبَلَ الْفَرْقَدَانِ³

Gayretli kardeşlerim, hamiyetli arkadaşlarım ve dünya denilen diyâr-ı gurbette medar-ı tesellilerim,

Madem Cenâb-ı Hak sizleri, fikrime ihsan ettiği manalara hissedar etmiştir. Elbette hissiyâtıma da hissedar olmak hakkınızdır. Sizleri ziyade müteessir etmemek için, gurbetimdeki firkatimin ziyade elîm kısmını tayyedip, bir kısmını sizlere hikâye edeceğim, şöyle ki:

Şu iki-üç aydır pek yalnız kaldım. Bazen on beş-yirmi günde bir defa misafir yanımda bulunur. Sâir vakitlerde yalnızım. Hem yirmi güne yakındır, dağcılar yakınımda yok, dağıldılar...

İşte gece vakti, garîbâne, şu dağlarda sessiz, sadâsız, yalnız ağaçların ha-zînâne hemhemeleri içinde kendimi birbiri içinde beş muhtelif renkli gurbet-lerde gördüm:

Birincisi: İhtiyarlık sırrıyla, hemen ekseriyet-i mutlaka ile, akran ve ahba-bım ve akâribimden yalnız ve garip kaldım. Onlar beni bırakıp âlem-i berzaha gittiklerinden neşet eden hazin bir gurbeti hissettim.

•İşte, şu gurbet içinde ayrı diğer bir daire-i gurbet açıldı; o da geçen bahar gibi alâkadar olduğum ekser mevcudât, beni bırakıp gittiklerinden hâsıl olan firkatli bir gurbeti hissettim.

•Ve şu gurbet içinde bir daire-i gurbet daha açıldı ki; vatanımdan ve akâribimden ayrı düşüp, yalnız kaldığımdan tevellüd eden firkatli bir gurbeti hissettim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (İsrâ sûresi, 17/44)

³ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketleri, gece ve gündüz devam ettikçe, sabah ve akşam geldikçe, ay ve güneş döndükçe, ferkadân denilen iki yıldız doğdukça ikinize ve kardeşlerinize olsun.

•Ve şu gurbet içinde gecenin ve dağların garîbâne vaziyeti bana rikkatli bir gurbeti daha hissettirdi.

•Ve şu gurbetten dahi, şu fânî misafirhânededen ebedü'l-âbâd tarafına harekete âmâde olan ruhumu fevkalâde bir gurbette gördüm.

Birden “Fesübhânallah!” dedim, bu gurbetlere ve karanlıklara nasıl dayanılır diye düşündüm, kalbim feryad ile dedi:

Yâ Rab! Garîbem, bîkesem, zaîfem, nâtüvânem, alilem, âcizem, ihtiyarem;

*Bî-ihtiyârem, el-amân-gûyem, afv-cûyem, medet-hâhem zidergâhet İlâhî!*¹

Birden nur-u iman, feyz-i Kur’ân, lütf-u Rahmân imdadıma yetiştiler. O beş karanlıklı gurbetleri, beş nurâni ünsiyet dairelerine çevirdiler.

Lisanım, ² *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ* söyledi.

Kalbim, *فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ*³ âyetini okudu.

Aklım dahi ızdırabından ve dehşetinden feryâd eden nefsim hitaben dedi:

Bırak bîçâre feryâdı, belâdan kıl tevekkül.

Zira feryâd; belâ-ender, hatâ-ender belâdır bil!

Belâ vereni buldunsa eğer;

Safâ-ender, vefâ-ender, atâ-ender belâdır bil!

Madem öyle, bırak şekvâyı, şükret!

Çün belâbil, demâ keyfinden güler hep gül-mül.

Ger bulmazsan bütün dünya;

Cefâ-ender, fenâ-ender, hebâ-ender belâdır bil!

¹ Allah’ım! Garibim, kimsesizim, zayıfım, güçsüzüm, hastayım, âcizim, yaşlıyım, ihtiyârım elimde değil, aman diliyorum, af istiyorum, yardım diliyorum, senin dergahından Allah’ım!

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

³ “(Ey Rasûlüm! Sen böyle onların üzerine titirken) onlar halâ sende ve yolundan yüz çevirecek olurlarsa de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’in Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözetendir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

Cihan dolu belâ başında varken,
Ne bağırsın küçücük bir belâdan, gel tevekkül kıl!

Tevekkül ile belâ yüzünde gül, tâ o da gülsün;
O güldükçe küçülür, eder tebeddül.

Hem üstadlarımdan Mevlânâ Celâleddin'in nefsine dediği gibi dedim:

أَوْكُفْتُ النَّسْتُ وَتَوَكَّلْتُ بِلَى شُكْرِي بَلَى چِشْتِ كَشِيدَنْ بَلَا
سِرِّ بَلَا چِشْتِ كِه، يَغْيِي مَنْمَ حَلَفَه زَنْ دَرِ گِه فَقَرُو فَنَا¹

O vakit nefsim dahi: “Evet, evet... Acz ve tevekkül ile, fakr ve iltica ile nur kapısı açılır, zulmetler dağılır. ² اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى نُوْرِ الْإِيْمَانِ وَالْإِسْلَامِ” dedi. Meşhur Hikem-i Atâiyye'nin şu fıkrası:

مَاذَا وَجَدَ مَنْ فَقَدَهُ وَمَاذَا فَقَدَ مَنْ وَجَدَهُ³

Yani: “Cenâb-ı Hakk'ı bulan, neyi kaybeder? Ve O'nu kaybeden, neyi kazanır?”

Yani: “O'nu bulan her şeyi bulur; O'nu bulmayan hiçbir şey bulmaz, bulsa da başına belâ bulur.” Ne derece âlî bir hakikat olduğunu gördüm ve ⁴ طَوْبِي لِلْغُرَبَاءِ hadisinin sırrını anladım, şükrettim.

İşte kardeşlerim! Karanlıkları bu gurbetler, çendan nur-u imanla nurlandılar, fakat yine bende bir derece hükümlerini icra ettiler ve şöyle bir düşünceyi verdiler: “Madem ben garîbim ve gurbetteyim ve gurbete gideceğim. Acaba şu misafirhânedeki vazifem bitmiş midir? Tâ ki sizleri ve Sözlere'i tevkil etsem ve bütün bütün alâkamı kessem...” fikri hatırıma geldi. Onun için sizden soruştum ki; “Acaba yazılan Sözlere kâfi midir, noksanı var mı? Yani, vazifem bitmiş midir? Tâ ki rahat-ı kalble kendimi nurlu, zevkli, hakikî bir gurbete atıp, dünyayı unutup, Mevlânâ Celâleddin'in dediği gibi

¹ “O ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’ dedi. Ve sen ‘belâ’ (evet Rabbimizsin) dedin. Belâ demenin şükürü nedir? Belâ çekmektir. Belâ çekmenin sırrı nedir? ‘Fakr u fenâ dergâhının (kapısının) halkasına vuran benim’ demektir.” (Bkz.: *Divân-ı Kebîr* s.157 *Gazel* 251).

² İman ve İslâm nûrundan dolayı hamdolsun Yüce Rabbimize.

³ Bkz.: eş-Şümûbî, *Şerhu Hikemi'l-Atâiyye* s.208.

⁴ “Gariplere müjdeler olsun.” (Bkz.: Müslim, *îmân* 232; Tirmizî, *îmân*, 13; İbni Mâce, *fiten* 15).

دَانِي سَمَاعِ چِه بُودِ بِي خُودِ شُدَن زِهَسْتِي
 اَنَدَرُ فَنَائِي مُطَلَقِ ذُوقِ بَقَا چَشِيدَن¹

deyip, ulvî bir gurbeti arayabilir miyim?” diye sizi o suâller ile tasdî etmiştim.

اَلْبَاقِي هُوَ اَلْبَاقِي²
 Said Nursî

¹ Semâ'ın ne olduğunu bilir misin? Varlık âleminde geçip, mutlak fenâ (makam) içinde bekâ zevkini tatmaktır.

² Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

On Üçüncü Mektup

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
الْسَّلَامُ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهُدَى³ ، وَالْمَلَأَ عَلَى مَنْ اتَّبَعَ الْهَوَى⁴

Aziz kardeşlerim,

Hâl ve istirahatimi ve vesika için adem-i müracaatımı ve hâl-i âlem siyasetine karşı lâkaytlığımı pek çok soruyorsunuz. Şu suâlleriniz çok tekerrür ettiğinden, hem mânen de benden sorulduğundan; şu üç suâle, Yeni Said değil, belki Eski Said lisanıyla cevap vermeye mecbur oldum.

Birinci Suâliniz

İstirahatin nasıl? Hâlin nedir?

Elcevap: Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn'e yüz bin şükrediyorum ki; ehl-i dünyanın bana ettiği envâ-ı zulmü, envâ-ı rahmete çevirdi. Şöyle ki:

Siyaseti terk ve dünyadan tecerrüt ederek bir dağın mağarasında âhireti düşünmekte iken, ehl-i dünya zulmen beni oradan çıkarıp nefyetteler. Hâlık-ı Rahîm ve Hakîm o nefyi bana bir rahmete çevirdi. Emniyetsiz ve ihlâsı bozacak esbaba maruz o dağdaki inzivâyı; emniyetli, ihlâslı Barla dağlarındaki halvete çevirdi. Rusya'da esarete iken niyet ettim ve niyaz ettim ki, âhir ömrümde bir mağaraya çekileyim. Erhamü'r-râhimîn, bana Barla'yı o mağara yaptı, mağara faydasını verdi. Fakat sıkıntılı mağara zahmetini, zayıf vücûdu-ma yüklemeydi.

Yalnız, Barla'da iki-üç adamda bir vehhamlık vardı. O vehhamlık sebebiyle bana eziyet verildi. Hatta o dostlarım, güya istirahatimi düşünüyorlar. Hâlbuki o vehhamlık sebebiyle hem kalbime, hem Kur'ân'ın hizmetine zarar verdiler.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın." (İsrâ sûresi, 17/44)

³ "Kurtuluş ve selamet, hidayete uyanlardır." (Tâhâ sûresi, 20/47).

⁴ Azarlama, kınama da nefsine tâbi olanlardır.

•Hem ehl-i dünya bütün menfilere vesika verdiği ve canileri hapisten çıkarıp affettikleri hâlde, bana –zulüm olarak– vermediler. *Benim Rabb-i Rahîm'im, beni Kur'ân'ın hizmetinde ziyade istihdam etmek ve Sözlere nâmıyla envâr-ı Kur'âniye'yi bana fazla yazdırmak için, dağdağsız bir sûrette beni şu gurbette bırakıp, bir büyük merhamete çevirdi.*

•Hem ehl-i dünya, dünyalarına karışabilecek bütün nüfuzlu ve kuvvetli rüesâları ve şeyhleri, kasabalarda ve şehirlerde bırakıp akrabalarıyla beraber herkesle görüşmeye izin verdikleri hâlde, beni zulmen tecrit etti, bir köye gönderdi. Hiç akraba ve hemşehrilerimi –bir-iki tanesi müstesna olmak üzere– yanıma gelmeye izin vermedi. *Benim Hâlık-ı Rahîm'im o tecridi, benim hakkımda bir azîm rahmete çevirdi. Zihnimi sâfi bırakıp, gıll u gıştan âzâde olarak Kur'ân-ı Hakîm'in feyzini olduğu gibi almaya vesile etti.*

•Hem ehl-i dünya bidayette, iki sene zarfında iki âdi mektup yazdığımı çok gördü. Hatta şimdi bile, on veya yirmi günde veya bir ayda bir-iki misafirin sırf âhiret için yanıma gelmesini hoş görmediler, bana zulmettiler. *Benim Rabb-i Rahîm'im ve Hâlık-ı Hakîm'im o zulmü bana merhamete çevirdi ki, doksan sene mânevî bir ömrü kazandıracak şu şuhûr-u selâsede, beni bir halvet-i mergûbeye ve bir uzlet-i makbûleye koymaya çevirdi.* ¹ *اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ*, işte hâl ve istirahatim böyle...

İkinci Suâliniz

Neden vesika almak için müracaat etmiyorsun?

Elcevap: Şu meselede ben kaderin mahkûmuyum, ehl-i dünyanın mahkûmu değilim. Kadere müracaat ediyorum. Ne vakit izin verirse, rızıkımı buradan ne vakit keserse, o vakit giderim. Şu mananın hakikati şudur ki:

Başa gelen her işte iki sebep var; biri zâhirî, diğeri hakikî. Ehl-i dünya zâhirî bir sebep oldu, beni buraya getirdi. Kader-i ilâhî ise, sebep-i hakikîdir; beni bu inzivâya mahkûm etti. Sebeb-i zâhirî zulmetti; sebep-i hakikî ise adâlet etti. Zâhirîsi şöyle düşündü: “Şu adam, ziyadesiyle ilme ve dine hizmet eder, belki dünyamıza karışır.” ihtimaliyle beni nefyedip üç cihetle katmerli

¹ “Bize uygun gördüğü her hâlimizden ötürü hamdolsun Rabbimize..” Bkz.: Tirmizî, *deavât* 128; Ebû Dâvûd, *edeb* 97, 98; İbni Mâce, *edeb* 55, *duâ* 2; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 2/117.

bir zulüm etti. Kader-i ilâhî ise benim için gördü ki, hakkıyla ve ihlâsla ilme ve dine hizmet edemiyorum.. beni bu nefye mahkûm etti. Onların bu katmerli zulmünü muzaaf bir rahmete çevirdi.

Mademki nefyimde kader hâkimdir ve o kader âdildir; ona müracaat ederim. Zâhirî sebep ise, zâten bahane nev'inden bir şeyleri var. Demek onlara müracaat manasızdır. Eğer onların elinde bir hak veya kuvvetli bir esbap bulunsaydı, o vakit onlara karşı da müracaat olunurdu.

Başlarını yesin! Dünyalarını tamamen bıraktığım ve –ayaklarına do-laşsın– siyasetlerini büsbütün terk ettiğim hâlde; düşündükleri bahane-ler, evhamlar, elbette asılsız olduğundan, onlara müracaatla o evhamlara bir hakikat vermek istemiyorum. Eğer, uçları ecnebi elinde olan dünya si-yasetine karışmak için bir iştiham olsaydı; değil sekiz sene, belki sekiz saat kal-mayacak tereşşuh edecekti, kendini gösterecekti. Hâlbuki sekiz senedir birtek gazete okumak arzum olmadı ve okumadım. Dört senedir burada taht-ı ne-zarete bulunuyorum; hiçbir tereşşuh görünmedi. Demek Kur'ân-ı Hakîm'in hizmetinin bütün siyasetlerin fevkinde bir ulviyeti var ki, çoğu yalancılık-tan ibaret olan dünya siyasetine tenezzüle meydan vermiyor.

Adem-i müracaatımın ikinci sebebi şudur ki: *Haksızlığı hak zanne-den adamlara karşı hak dâvâ etmek, hakka bir nevi haksızlıktır. Bu nevi haksızlığı irtikâp etmek istemem.*

Üçüncü Suâliniz

Dünyanın siyasetine karşı ne için bu kadar lâkaytsın? Bu kadar safahât-ı âleme karşı tavrını hiç bozmuyorsun? Bu safahâtı hoş mu görüyorsun? Veya-hut korkuyor musun ki, sükût ediyorsun?

Elcevap: Kur'ân-ı Hakîm'in hizmeti, beni şiddetli bir sûrette siyaset âleminde men etti. Hatta düşünmesini de bana unutturdu. Yoksa bü-tün sergüzeşt-i hayatım şahittir ki, hak gördüğüm meslekte gitmeye karşı korku, elimi tutup men edememiş ve edemiyor.

Hem neden korkum olacak? Dünya ile, ecelimden başka bir alâkam yok.. çoluk çocuğumu düşüneneğim yok.. malımı düşüneneğim yok.. hânedanımın şerefini düşüneneğim yok... Riyâkâr bir şöhrat-i kâzibeden ibaret olan şân ve şeref-i dünyeviye'nin muhafazasına değil, kırılmasına yardım edene rahmet!.. Kaldı ecelim... O, Hâlık-ı Zülcelâl'in elindedir.

Kimin haddi var ki, vakti gelmeden ona ilişsin. Zâten izzetle mevdi, zilletle hayata tercih edenlerdeniz. Eski Said gibi birisi şöyle demiş:

وَنَحْنُ أَنَا لَا تَوَسُّطَ بَيْنَنَا لَنَا الصَّدْرُ دُونَ الْعَالَمِينَ أَوْ الْقَبْرِ¹

Belki hizmet-i Kur'ân, beni hayat-ı içtimaiye-i siyasiye-i beşeriyeyi düşünmekten men ediyor, şöyle ki:

Hayat-ı beşeriye bir yolculuktur. Şu zamanda, Kur'ân'ın nuruyla gördüm ki, o yol bir bataklıkla girdi. Mülevves ve ufûnetli bir çamur içinde kafil-i beşer düşe kalka gidiyor. Bir kısmı, selâmetli bir yolda gider. Bir kısmı, mümkün olduğu kadar çamurdan, bataklıktan kurtulmak için bazı vâsıtaları bulmuş. Bir kısm-ı ekseri o ufûnetli, pis, çamurlu bataklık içinde karanlıkta gidiyor. Yüzde yirmisi sarhoşluk sebebiyle, o pis çamuru misk ü amber zannederek yüzüne gözüne bulaştırıyor.. düşerek kalkarak gider, tâ boğulur. Yüzde sekseni ise, bataklığı anlar, ufûnetli, pis olduğunu hisseder.. fakat mütehayyirdirler, selâmetli yolu göremiyorlar.

İşte bunlara karşı iki çare var:

Birisi: Topuz ile o sarhoş yirmisini ayıltmaktır.

İkincisi: Bir nur göstermekle mütehayyirlere selâmet yolunu irâe etmektir.

Ben bakıyorum ki; yirmiyeye karşı seksen adam, elinde topuz tutuyor. Hâlbuki o bîçâre ve mütehayyir olan seksene karşı hakkıyla nur gösterilmiyor. Gösterilse de bir elinde hem sopa, hem nur olduğu için emniyetsiz oluyor. Mütehayyir adam “Acaba nurla beni celbedip, topuzla dövmek mi istiyor?” diye telâş eder. Hem de bazen ârızalarla topuz kırıldığı vakit, nur dahi uçar veya söner.

İşte, o bataklık ise gafletkârâne ve dalâlet-pîşe olan sefihâne hayat-ı içtimaiye-i beşeriyedir. O sarhoşlar, dalâletle telezzüz eden mütemerritlerdir. O mütehayyir olanlar; dalâletten nefret edenlerdir, fakat çıkamıyorlar.. kurtulmak istiyorlar, yol bulamıyorlar.. mütehayyir insanlardır. O topuzlar ise siyaset cereyanlarıdır. O nurlar ise hakâik-i Kur'âniye'dir. Nura karşı kavga

¹ “Biz kendilerine arada, ortada bir yer olmayan kişileriz. Bizim için ya âlemin üstünde yer almak, ya da kabre girmek vardır.” (Bkz.: Ebû Firâs el-Hamedânî, *Dîvân (Şerh: Dr. Halîl Duveyhî)* s.165; İbni Kays, *Kıra'd-dayf* 1/71).

edilmez, ona karşı adâvet edilmez. Sırf şeytan-ı racîmden başka ondan nefret eden olmaz.

İşte, ben de nur-u Kur'ân'ı elde tutmak için ¹أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ¹ deyip, siyaset topuzunu atarak, iki elimle nura sarıldım. Gördüm ki:

Siyaset cereyanlarında hem muvâfıkta, hem muhalifte o nurların âşıkları var. Bütün siyaset cereyanlarının ve tarafdırlıkların çok fevkinde ve onların garazkârâne telâkkiyâtlarından müberrâ ve sâfî olan bir makamda verilen ders-i Kur'ân ve gösterilen envâr-ı Kur'âniye'den hiçbir taraf ve hiçbir kısım çekinmemek ve itham etmemek gerektir. Meğer din-sizliği ve zındıkayı siyaset zannedip ona tarafdırlık eden insan sûretinde şeytanlar ola veya beşer kıyafetinde hayvanlar ola...

Elhamdülillâh! Siyasetten tecerrüt sebebiyle, Kur'ân'ın elmas gibi hakikatlerini propaganda-yı siyaset ithamı altında cam parçalarının kıymetine indirmedim. Belki gittikçe o elmaslar kıymetlerini her tâifenin nazarında parlak bir tarzda ziyadeleştiriyor.

وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَيْنَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَيْنَا اللَّهُ
لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَبَّنَا بِالْحَقِّ²

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي³
Said Nursî

¹ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

² “Hamdolsun bizi bu cennete eriştiren Allah’a! Eğer Allah bizi muvaffak kılmısaydı, biz kendiliğimizden yol bulamazdık. Rabbimizin elçilerinin gerçeği bildirdikleri bir kere daha kesinlikle anlaşılmıştır.” derler.” (A’râf sûresi, 7/43)

³ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah’tır.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'ya ilk geldikleri zaman çekilmiş resmi

Üstad Bediüzzaman'ın Barladaki medresesi ve üzerinde ders ve evrad okudukları çınar ağacı

Yirmi İkinci Lem'a

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Isparta'nın âdil valisine ve adliyesine ve zabıtasına,

En mahrem ve en has ve hâlis kardeşlerime mahsus olarak yirmi iki sene evvel Isparta'nın Barla nâhiyesinde iken yazdığım gayet mahrem bu risale-ciğimi Isparta milletiyle ve hükûmetiyle alâkadarlığını gösterdiği için takdim ediyorum. Eğer münasip görölse, ya yeni veya eski harfle daktilo ile birkaç nüsha yazılsın ki, yirmi beş otuz senedir esrârımı arayanlar ve tarassud edenler de anlasınlar ki; gizli hiçbir sırrımız yok. Ve en gizli bir sırrımız, işte bu risaledir; bilsinler!

Said Nursî

İşârât-ı Selâse

On Yedinci Lem'anın On Yedinci Notası'nın Üçüncü Meselesi iken suâllerinin şiddet ve şümûlüne ve cevaplarının kuvvet ve parlaklığına binâen, Otuz Birinci Mektup'un Yirmi İkinci Lem'ası olarak Lemeât'a karıştı. Lem'alar bu Lem'aya yer vermelidirler. Mahremdir; en has ve hâlis ve sâdık kardeşlerimize mahsustur.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بَالِغُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا²

Bu Mesele “Üç İşaret”tir.

Birinci İşaret

Şahsıma ve Risale-i Nur'a âit mühim bir suâl.

Çoklar tarafından deniliyor ki: Sen, ehl-i dünyanın dünyasına karışmadığın hâlde, nedendir ki, her fırsatta onlar senin âhiretine

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Allah'a dayanıp güvenene Allah kâfidir. Allah buyruğunu elbette yerine getirir. Gerçekten Allah her şey için bir ölçü, her iş için bir vâde belirlemiştir.” (Talâk sûresi, 65/3)

karşıyorlar; hâlbuki hiçbir hükûmetin kanunu, târikü’l-dünya ve münzevîlere karışmıyor?

Elcevap: Yeni Said’in bu suâle karşı cevabı sükûttur. Yeni Said: “Benim cevabımı kader-i ilâhî versin.” der. Bununla beraber, mecburiyetle, emaneten istiâre ettiği Eski Said’in kafası diyor ki:

Bu suâle cevap verecek, Isparta vilâyetinin hükûmetidir ve şu vilâyetin milletidir. Çünkü bu hükûmet ve şu millet, benden çok ziyâde bu suâlin altındaki mânâ ile alâkadardır. Madem binler efrâdı bulunan bir hükûmet ve yüz binler efrâdı bulunan bir millet benim bedelime düşünmeye ve müdafaa etmeye mecburdur; ben neden lüzumsuz olarak müddeîlerle konuşup müdafaa edeyim? Çünkü dokuz senedir ben bu vilâyetteyim; gittikçe daha ziyâde dünyalarına arkamı çeviriyorum. Hiçbir hâlim de mestur kalmamış. En gizli, en mahrem risalelerim dahi hükûmetin ve bazı meb’usların ellerine geçmiş. Eğer ehl-i dünyayı telâşa ve endişeye düşürecek dünyevî bir karışmak hâlim ve karıştırmak teşebbüsüm ve fikrim olsaydı, bu vilâyet ve kazalardaki hükûmet, dokuz sene dikkat ve tecessüs ettikleri hâlde ve ben de çekinmeyerek yanıma gelenlere esrârımı beyân ettiğim hâlde, hükûmet bana karşı sükût edip ilişmediler. Eğer milletin ve vatanın saâdetine ve istikbâline zarar verecek bir kabahatim varsa, dokuz seneden beri valisinden tut, köy karakol kumandanına kadar kendilerini mesul eder. Onlar kendilerini mesuliyetten kurtarmak için, hakkımda habbeyi kubbe yapanlara karşı, kubbeyi habbe yapıp beni müdafaa etmeye mecburdurlar. Öyle ise bu suâlin cevabını onlara havale ediyorum.

Amma şu vilâyetin milleti, umumiyetle benden ziyâde beni müdafaa etmek mecburiyetleri şundandır ki; bu dokuz senedir hem kardeş, hem dost, hem mübarek olan bu milletin hayat-ı ebediyesine ve kuvvet-i imaniyesine ve saâdet-i hayatiyesine bilfiil ve maddeten tesirini gösteren yüzer risalelerle çalıştığımızı ve hiçbir dağdağa ve zarar, hiç kimseye o risaleler yüzünden gelmediği ve hiçbir garazkârâne tereşşuhât-ı siyasiye ve dünyeviye görülmediği ve –lillâhilhamd– şu Isparta vilâyeti, eski zamanın Şam-ı Şerifinin mübarekiyeti ve âlem-i İslâm’ın medrese-i umumîsi olan Mısır’ın Câmiü’l-Ezher’i mübarekiyeti nev’inden, kuvvet-i imaniye ve salâbet-i diniye cihetinde bir mübarekiyet makamını Risale-i Nur vasıtasıyla kazanarak; bu vilâyette, imanın kuvveti lâkaydlığa ve ibâdetin iştıyakı sefâhete hâkim olmasını ve umum vilâyetlerin fevkinde bir meziyet-i dindaraneyi Risale-i Nur bu vilâyete kazandırdığından, elbette bu vilâyetteki umum insanlar, hattâ faraza dinsizi de olsa, beni ve Risale-i Nur’u müdafaa mecburdur. Onların çok ehemmiyetli müdafaa

hakları içinde, benim gibi vazifesini bitirmiş ve –lillâhilhamd– binlerle şâkirtler benim gibi bir âcizin yerinde çalışmış ve çalıştığı hengâmda, ehemmiyetsiz cüz’î hakkım, beni müdafaaya sevk etmiyor. Bu kadar binlerle dâvâ vekilleri bulunan bir adam, kendi dâvâsını kendi müdafaâ etmez.

İkinci İşaret

Tenkithârâne bir suâle cevaptır.

Ehl-i dünya tarafından deniliyor ki: Sen neden bizden küstün? Bir defa olsun hiç müracaat etmeyip sükût ettin? Bizden şiddetli şekvâ edip “Bana zulmediyorsunuz!” diyorsun. Hâlbuki bizim bir prensibimiz var, bu asrın muktezâsı olarak hususî düsturlarımız var. Bunların tatbikini sen kendine kabul etmiyorsun. Kanunu tatbik eden zâlim olmaz, kabul etmeyen isyan eder.

Ezcümle, bu asr-ı hürriyette ve bu yeni başladığımız cumhuriyetler devrinde, müsâvât esası üzerine tahakküm ve tagallübü kaldırmak düsturu, bizim bir kanun-u esasîmiz hükmüne geçtiği hâlde, sen kâh hocalık, kâh zâhidlik sûretinde teveccüh-ü âmmeyi kazanarak, nazar-ı dikkati kendine celbederek, hükûmetin nüfuzu hâricinde bir kuvvet, bir makam-ı içtimâî elde etmeye çalıştığın, zâhir hâlin ve eski zamandaki macera-yı hayatının delâletıyla anlaşıyor. Bu hâl ise, –şimdiki tâbir ile– burjuvaların müstebidâne tahakkümleri içinde hoş görünebilir. Fakat bizim tabaka-yı avâmın intibâhıyla ve galebesiyle tezâhür eden tam sosyalizm ve bolşevizm düsturları, bizim daha ziyâde işimize yaradığı için; o sosyalizm düsturlarını kabul ettiğimiz hâlde, senin vaziyetin bize ağır geliyor, prensiplerimize muhalif düşüyor. Onun için sana verdiğimiz sıkıntıdan şekvâya ve küsmeye hakkın yoktur?

Elcevap: Hayat-ı içtimâiye-i beşeriyede bir çıkır açan, eğer kâinattaki kanun-u fıtrata muvâfık hareket etmezse; hayırlı işlerde ve terakkide muvaffak olamaz. Bütün hareketi şer ve tahrip hesabına geçer. Madem kanun-u fıtrata tatbik-i harekete mecburiyet var; elbette fıtrat-ı beşeriyeyi değiştirmek ve nev-i beşerin hilkatindeki hikmet-i esâsiyeyi kaldırmakla, mutlak müsâvât kanunu tatbik edilebilir. Evet ben, neseben ve hayatça avâm tabakasındanım. Ve meşreben ve fikren “müsâvât-ı hukuk” mesleğini kabul edenlerdenim. Ve şefkaten ve İslâmiyet’ten gelen sırr-ı adâlet ile, burjuva denilen tabaka-yı havassın istibdat ve tahakkümlerine karşı eskiden beri muhalefetle çalışanlardanım. Onun için bütün kuvvetimle adâlet-i tâmmeye lehinde, zulüm ve tagallübün ve tahakküm ve istibdadın aleyhindeyim.

Fakat nev-i beşerin fitratı ve sırr-ı hikmeti, müsâvât-ı mutlaka kanununa zıddır. Çünkü Fâtır-ı Hakîm, kemâl-i kudret ve hikmetini göstermek için, az bir şeyden çok mahsulât aldırır ve bir sayfada çok kitapları yazdırır ve bir şey ile çok vazifeleri yaptırdığı gibi, beşer nev'i ile de binler nev'in vazifelerini gördürür.

İşte o sırr-ı azîmdendir ki, Cenâb-ı Hak, insan nev'ini binler nev'ileri sünbül verecek ve hayvanâtın sâir binler nev'ileri kadar tabakât gösterecek bir fıtratta yaratmıştır. Sâir hayvanât gibi kuvâlarına, latîfelerine, duygularına had konulmamış; serbest bırakıp hadsiz makamâtta gezecek istidât verdiğinden, bir nev' iken binler nev' hükmüne geçtiği içindir ki, arzın halifesi¹ ve kâinatın neticesi ve zîhayatın sultanı hükmüne geçmiştir.

İşte nev-i insanın tenevvünün en mühim mâyesi ve zenbereği, müsa-baka ile, hakikî imanlı fazilettir. Fazileti kaldırmak, mâhiyet-i beşeriyenin tebdiliyle, aklın söndürülmesiyle, kalbin öldürülmesiyle, rûhun mahvedilmesiyle olabilir. Evet şu hürriyet perdesi altında müthiş bir istibdadı taşıyan şu asrın gaddar yüzüne çarpılmaya lâıyk iken ve hâlbuki o tokada müstehak olmayan gayet mühim bir zâtın yanlış olarak yüzüne savrulan kâmilâne şu sözün:

*Ne mümkün zulm ile, bidâd ile, imha-yı hürriyet!
Çalış idraki kaldır, muktedirsен âdemiyetten!²*

sözünün yerine, bu asrın yüzüne çarpmak için ben de derim:

*Ne mümkün zulm ile, bidâd ile, imha-yı hakikat!
Çalış kalbi kaldır, muktedirsен âdemiyetten!*

Veyahut,

*Ne mümkün zulm ile, bidâd ile, imha-yı fazilet!
Çalış vicdanı kaldır, muktedirsен âdemiyetten!*

Evet imanlı fazilet, medâr-ı tahakküm olmadığı gibi, sebeb-i istibdad da olamaz. Tahakküm ve tagallüb etmek, faziletsizliktir. Ve bilhassa ehl-i faziletin en mühim meşrebi, acz ve fakr ve tevazu ile hayat-ı içtimâiye-i beşeriyeye karışmak tarzındadır. Lillâhilhamd, bu meşreb üstünde hayatımız gitmiş ve

¹ Bkz.: Bakara sûresi, 2/30.

² Namık Kemal, Hürriyet Kasidesi.

gidiyor. Ben kendimde fazilet var diye fahir sûretinde dâvâ etmiyorum. *Fakat nimet-i ilâhiyeyi tahdis sûretinde, şükretmek niyetiyle diyorum ki: Cenâb-ı Hak fazl u keremiyle, ulûm-u imaniye ve Kur'âniye'ye çalışmak ve fehmetmek faziletini ihsân etmiştir.* Bu ihsân-ı ilâhîyi bütün hayatımda –lillâhilhamd– tevfik-i ilâhî ile şu millet-i İslâmiye'nin menfaatine, saâdetine sarf ederek; hiçbir vakit vasıta-yı tahakküm ve tagallüb olmadığı gibi; ekser ehl-i gafletçe matlub olan teveccüh-ü nâs ve hüsn-ü kabul-ü halk dahi, mühim bir sırâ binâen benim menfurumdur; onlardan kaçıyorum. Yirmi sene eski hayatımı zayı ettiğî için onları kendime muzır görüyorum. Fakat Risale-i Nur'u beğenmelerine bir emâre biliyorum, onları küstürmüyorum.

İşte ey ehl-i dünya! Dünyanıza hiç karışmadığım ve prensiplerinize hiçbir cihet-i temasım bulunmadığı ve dokuz sene esaretteki bu hayatımın şehâdetiyle yeniden dünyaya karışmaya hiçbir niyet ve arzum yokken, bana eski bir mütegalib ve dâimâ fırsatı bekleyen ve fikr-i istibdad ve tahakkümü taşıyan bir adam gibi yapılan bunca tarassud ve tazyikiniz, hangi kanun iledir? Hangi maslahat iledir? Dünyada hiçbir hükûmet böyle fevka'l-kanun ve hiçbir ferdin tasvibine mazhar olmayan bir muâmeleye müsaade etmediğî hâlde, bana karşı yapılan bu kadar bed muâmelelere, yalnız, değil benim küsmem, belki eğer bilse nev-i beşer küser, belki kâinat küsüyor!

Üçüncü İşaret

Mağlatalı divânecesine bir suâl.

Bir kısım ehl-i hüküm diyorlar ki: Madem sen bu memlekette duruyorsun; şu memleketin cumhurî kanunlarına inkıyâd etmek lâzım gelirken, sen neden inzivâ perdesi altında kendini o kanunlardan kurtarıyorsun? Ezcümle; şimdiki hükûmetin kanununda, vazife hâricinde bir meziyeti, bir fazileti kendine takıp, onunla bir kısım millete tahakküm edip nüfuzunu icrâ etmek, müsâvât esasına istinâd eden cumhuriyetin bir düsturuna münâfidir. Sen neden vazifesiz olduğun hâlde elini öptürüyorsun? Halk beni dinlesin diye hodfüruşâne bir vaziyet takınıyorsun?

Elcevap: Kanunu tatbik edenler evvelâ kendilerine tatbik ettikten sonra başkasına tatbik edebilirler. Siz kendinize tatbik etmediğiniz bir düsturu başkasına tatbik etmekle, herkesten evvel siz düsturunuzu, kanununuzu kırıyor-sunuz ve karşı geliyorsunuz. Çünkü bu müsâvât-ı mutlaka kanununun bana tatbikini istiyorsunuz. Ben de derim:

Ne vakit bir nefer, bir müşirin makam-ı içtimâisine çıkarsa ve milletin o müşire karşı gösterdikleri hürmet ve teveccühle iştirak ederse ve onun gibi o teveccüh ve hürmete mazhar olursa veyahut o müşir, o nefer gibi âdileşirse ve o neferin sönük vaziyetini alırsa ve o müşirin vazife hâricinde hiçbir ehemmiyeti kalmazsa; hem eğer, en zeki ve bir ordunun muzafferiyetine sebebiyet veren bir erkân-ı harp reisi, en aptal bir neferle teveccüh-ü âmmeye ve hürmet ve muhabbette müsâvâta girerse; o vakit sizin bu müsâvât kanununuz hükmünce bana şöyle diyebilirsiniz: “Kendine hoca deme! Hürmeti kabul etme! Faziletini inkâr et! Hizmetçine hizmet et! Dilencilere arkadaş ol!”

Eğer deseniz: Bu hürmet ve makam ve teveccüh, vazife başında olduğu vakte mahsustur ve vazifedarlara hastır. Sen vazifesiz bir adamsın; vazifedarlar gibi milletin hürmetini kabul edemezsin.

İcevap: Eğer insan yalnız bir cesetten ibaret olsa ve insan dünyada lâyetmutâne dâimî kalsa ve kabir kapısı kapansa ve ölüm öldürülse, o vakit vazife yalnız askerlik ve idare memurlarına mahsus kalırsa; sözünüzde dahi bir mânâ olurdu.

Fakat *madem* insan yalnız cesetten ibaret değil. Cesedi beslemek için; kalb, dil, akıl, dimağ koparılıp o cesede yedirilmez, onlar imha edilmez. Onlar da idare ister.

Ve *madem* kabir kapısı kapanmıyor ve *madem* kabrin öbür tarafındaki endişe-i istikbâl her ferdin en mühim meselesidir. Elbette milletin itaat ve hürmetine istinâd eden vazifeler, yalnız milletin hayat-ı dünyeviyesine âit içtimâî ve siyâsî ve askerî vazifelere münhasır değildir.

Evet yolculara seyahat için vesika vermek bir vazife olduğu gibi, ebed tarafına giden yolculara da hem vesika, hem o zulümâtı yolda nur vermek öyle bir vazifedir ki, hiçbir vazife o vazife kadar ehemmiyetli değildir. Böyle bir vazifenin inkârı, ölümün inkârıyla ve her gün ¹ **أَلْمَوْتُ حَقٌّ** dâvâsını, cenazelerinin mührüyle imza edip tasdik eden otuz bin şâhidin şehâdetini tezkîp ve inkâr etmekle olur.

Madem mânevî hâcât-ı zaruriyeye istinâd eden mânevî vazifeler var. Ve o vazifelerin en mühimmi, ebed yolunda seyahat için pasaport varakası ve

¹ “Ölüm kesin bir gerçektir.” (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu’cemü’l-kebir* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmran sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum’a sûresi, 62/8; Mülk sûresi, 67/2).

berzah zulümâtında kalbin cep feneri ve saâdet-i ebediyenin anahtarı olan imandır ve imanın ders ve takviyesidir. Elbette o vazifeyi gören ehl-i mârifet her hâlde küfrân-ı nimet sûretinde kendine edilen nimet-i ilâhiyeyi ve fazilet-i imaniyeyi hiçe sayıp, sefihler ve fâsıkların makamına sukût etmeyecektir. Kendini, aşağıların bid’alarıyla, sefâhetleriyle bulaştırmayacaktır. İşte beğenmediğiniz ve müsâvâtsızlık zannettiğiniz inzivâ bunun içindir.

İşte bu hakikatle beraber, beni işkence ile tâciz eden sizin gibi enaniyette ve bu kanun-u müsâvâtı kırmakta firavunluk derecesinde ileri giden mütekebbirlere karşı demiyorum. Çünkü mütekebbirlere karşı tevazu, tezellül zannedildiğinden, tevazu etmemek gerektir. Belki ehl-i insaf ve mütevazi ve âdil kısmına derim ki:

Ben –felillâhilhamd– kendi kusurumu, aczimi biliyorum; değil müslümanlar üstünde mütekebbirâne bir makam-ı ihtiram istemek, belki her vakit nihayetsiz kusurlarımı, hiçliğimi görüp, istiğfar ile teselli bulup, halklardan ihtiram değil, duâ istiyorum. Hem zannederim benim bu mesleğimi, benim bütün arkadaşlarım biliyorlar. Yalnız bu kadar var ki, Kur’ân-ı Hakîm’in hizmeti esnasında ve hakâik-i imaniyenin dersi vaktinde o hakâik hesabına ve Kur’ân şerefine o makamın iktizâ ettiği izzet ve vakar-ı ilmiyeyi ders vaktinde muhafaza edip, başımı ehl-i dalâlete eğmemek için, o izzetli vaziyeti muvakkaten takınıyorum. Zannederim, ehl-i dünyanın kanunlarının haddi yoktur ki, bu noktalara karşı çıkabilsin!

Cây-ı Hayret Bir Tarz-ı Muâmele: Mâlûmdur ki; her yerde ehl-i maarif, mârifet ve ilim noktasında muhâkeme eder. Nerede ve kimde mârifet ve ilmi görse, meslek itibârıyla ona karşı bir dostluk ve bir hürmet besler. Hattâ düşman bir hükûmetin bir profesörü bu memlekete gelse, ehl-i maarif, onun ilim ve mârifetine hürmeten onu ziyaret ederler ve ona hürmet ederler. Hâlbuki İngiliz’in en yüksek meclis-i ilmiyesinin, Meşihat-ı İslâmiye’den sorduğu altı suâlin cevabını, altı yüz kelime ile Meşihat-ı İslâmiye’den istedikleri zaman, bura maarifinin hürmetsizliğine uğrayan bir ehl-i mârifet, o altı suâle altı kelime ile mazhar-ı takdir olmuş bir cevap veren ve ecnebîlerin en mühim ve hükemâların en esaslı düsturlarına hakikî ilim ve mârifetle muaraza edip galebe çalan ve Kur’ân’dan aldığı kuvvet-i mârifet ve ilme istinaden Avrupa feylesoflarına meydan okuyan ve hürriyetten altı ay evvel İstanbul’da hem ulemâyı ve hem de mekteblileri münazaraya davet edip kendisi hiç suâl sormadan

suâllerine noksansız olarak doğru cevap veren^{1(Hâşiye)} ve bütün hayatını bu milletin saâdetine hasreden ve yüzer risale, o milletin Türkçe olan lisânıyla neşredip o milleti tenvir eden; hem vatandaş, hem dindaş, hem dost, hem kardeş bir ehl-i mârifete karşı en ziyâde sıkıntı veren ve hakkında adâvet besleyen ve belki hürmetsizlik eden, bir kısım maarif dâiresine mensup olanlarla az bir kısım resmî hocalardır.

İşte, gel bu hâle ne diyeceksin? Medeniyet midir? Maarif-perverlik midir? Vatan-perverlik midir? Milliyet-perverlik midir? Cumhuriyet-perverlik midir? Hâşâ! Hâşâ! Hiç hiçbir şey değil. Belki bir kader-i ilâhîdir ki, o kader-i ilâhî, o ehl-i mârifet adamın dostluk ümit ettiği yerden adâvet gösterdi ki, hümet yüzünden ilmi riyâya girmesin ve ihlâsı kazansın.

Hâtîme

Kendimce câ-yı hayret ve medâr-ı şükran bir taarruz:

Bu fevkalâde enaniyetli ehl-i dünyanın enaniyet işinde o kadar hassasiyet var ki, eğer şuûren olsa idi, kerâmet derecesinde veyahut büyük bir deha derecesinde bir muâmele olurdu. O muâmele de şudur: Kendi nefsim ve aklım bende hissetmedikleri bir parça riyâkârâne enaniyet vaziyetini, onlar enaniyetlerinin hassasiyet mîzanıyla hissediyorlar gibi, şiddetli bir sûrette, ben hissetmediğim enaniyetimin karşısına çıkıyorlar. Bu sekiz-dokuz senede, sekiz-dokuz defa tecrübem var ki, onların zâlimâne bana karşı muâmelelerinin vukûundan sonra, kader-i ilâhîyi düşünüp “Ne için bunları bana musallat etti.” diye nefsimin desîselerini arıyordum. Her defada, ya nefsim şuûrsuz olarak enaniyete fitrî meyletmiş veyahut bilerek beni aldatmış, anlıyorum. O vakit kader-i ilâhî, o zâlimlerin zulmü içerisinde hakkımda adâlet etmiş, derdim.

Ezcümle; bu yazın arkadaşlarım güzel bir ata beni bindirdiler. Bir seyrangâha gittim. Şuûrsuz olarak nefsimde hodefûruşâne bir keyif arzusu uyanmakla ehl-i dünya öyle şiddetli o arzumun karşısına çıktılar ki, yalnız o gizli arzuyu değil, belki çok iştihalarımı kestiler. Hattâ ezcümle, bu defa Ramazan’dan sonra, eski zamanda gayet büyük, kudsî bir imamın bize karşı gaybî

1 (Hâşiye) Yeni Said diyor ki: Şu makamda Eski Said’in iftiharkârâne söylediği şu sözlerle ben iştirak etmiyorum. Bu risalede sözü ona verdiğim için susturamıyorum. Enaniyetlilere karşı bir parça enaniyetini göstereceğini diye sükût ediyorum.

kerâmetiyle iltifâtından sonra kardeşlerimin takvâ ve ihlâsları ve ziyaretçilerin hürmet ve hüsn-ü zanları içinde –ben bilmeyerek– nefsim müftehirâne, güyâ müteşekkîrâne perdesi altında riyâkârâne bir enaniyet vaziyetini almak istedi. Birden bu ehl-i dünyanın hadsiz hassasiyetle ve hattâ riyâkârlığın zerrelerini de hissedebilir bir tarzda, birden bana iliştiler. Ben Cenâb-ı Hakk’a şükrediyorum ki, bunların zulmü bana bir vasıta-yı ihlâs oldu.

رَبِّ اَعُوْذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِيْنِ ۝ وَاَعُوْذُ بِكَ رَبِّ اَنْ يَّحْضُرُوْنَ¹

اَللّٰهُمَّ يَا حَافِظُ يَا حَفِيْظُ يَا خَيْرَ الْحَافِظِيْنَ اِحْفَظْنِيْ وَاحْفَظْ نَاشِرَ هٰذِهِ الرَّسَائِلِ وَرُقَقَائِيْ
مِنْ شَرِّ النَّفْسِ وَالشَّيْطَانِ وَمِنْ شَرِّ الْجِنَّ وَالْاِنْسَانِ وَمِنْ شَرِّ اَهْلِ الضَّلَالَةِ وَاَهْلِ الطُّغْيَانِ
اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ اٰمِيْنَ²

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا اِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا اِنَّكَ اَنْتَ الْعَلِيْمُ الْحَكِيْمُ³

¹ “Sen de ki: Yâ Rabbi! Şeytanların vesveselerinden, onların yanımda bulunmalarından Sana sığınırım!” (Mü'minûn sûresi, 23/97-98)

² Ey Hâfız ve Hafız olan ve muhafaza edenlerin en hayırlısı olan Allahım! Beni, bu risalelerin nâşirini ve arkadaşlarımı nefsin ve şeytanın şerrinden, cinlerin ve insanların şerrinden, dalâlete düşmüş ve azgınlık yapanların şerrinden muhafaza et, âmîn, âmîn, âmîn...

³ “Sübhansın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

Yirmi Altıncı Lem'anın Altıncı Ricası

Bir zaman elim bir esaretimde, insanlardan tevahhuş edip Barla Yaylası'nda Çam Dağı'nın tepesinde yalnız kaldım. Yalnızlıkta bir nur arıyordum. Bir gece, o yüksek tepenin başındaki yüksek bir çam ağacının üstündeki üstü açık odacıkta idim. Üç dört gurbeti birbiri içinde ihtiyarlık bana ihtâr etti. Altıncı Mektup'ta izah edildiği gibi; o gece ıssız, sessiz, yalnız, ağaçların hışırtılarından ve hemhemelerinden gelen hazîn bir sadâ, bir ses, rikkatime, ihtiyarlığıma, gurbetime ziyâde dokundu. İhtiyarlık bana ihtâr etti ki; gündüz nasıl şu siyah bir kabre tebeddül etti, dünya siyah kefenini giydi, öyle de; senin ömrünün gündüzü de geceye ve dünya gündüzü de berzah gecesine ve hayatın yazı dahi ölümün kış gecesine inkılâp edeceğini kalbimin kulağına söyledi. Nefsim bilmeceburiye dedi:

Evet, ben vatanımdan garip olduğum gibi, bu elli sene zarfındaki ömrümde zevâl bulan sevdiklerimden ayrı düştüğümünden ve arkalarında onlara ağlayarak kaldığımdan, bu vatan gurbetinden daha ziyâde hazîn ve elîm bir gurbettir. Ve bu gece ve dağın garibâne vaziyetindeki hazîn gurbetten daha ziyâde hazîn ve elîm bir gurbete yaklaşıyorum ki, bütün dünyadan birden müfâratat zamanı yaklaştığını ihtiyarlık bana haber veriyor. Bu gurbet gurbet içinde ve bu hüznün hüznündeki vaziyetten bir rica, bir nur aradım.

Birden î mân-ı billâh imdâda yetişti. Öyle bir ünsiyet verdi ki; bulunduğum muzaaf vahşet bin defa tezâuf etse idi, yine o teselli kâfi gelirdi.

Evet, ey ihtiyar ve ihtiyareler! Madem Rahîm bir Hâlıkımız var; bizim için gurbet olamaz. Madem O var, bizim için her şey var. Madem O var, melâikeleri de var. Öyle ise bu dünya boş değil, hâlî dağlar, boş sahrâlar Cenâb-ı Hakk'ın ibâdıyla doludur.¹ Zîşuûr ibâdından başka, O'nun nuruyla, O'nun hesabıyla taşı da ağacı da birer mûnis arkadaş hükmüne geçer; lisân-ı hâl ile bizim ile konuşabilirler ve eğlendirirler.

Evet, bu kâinatın mevcûdâtı adedince ve bu büyük kitab-ı âlemin harfleri sayısınca vücuduna şehâdet eden ve zîrûhların medâr-ı şefkat ve rahmet ve inâyet olabilen cihâzâtı ve mat'ûmâtı ve nimetleri adedince rahmetini

¹ Göremediğimiz her tarafın secde eden meleklerle dolu olduğunu bildiren hadis-i şerif için bkz.: Tirmizî, *zühd* 9; İbni Mâce, *zühd* 19; el-Bezzâr, *el-Müsne'd* 9/358.

gösteren deliller, şâhidler, bize Rahîm, Kerîm, Enîs, Vedûd olan Hâlıkımızın, Sâni'imizin, Hâmimizin dergâhını gösteriyorlar. O dergâhta en makbul bir şefaatçi, acz ve zaaftır. Ve acz ve zaafın tam zamanı da, ihtiyarlıktır. Böyle bir dergâha makbul bir şefaatçi olan ihtiyarlıktan küsmek değil, sevmek lâzımdır.

Bediüzzaman Said Nursî'nin birkaç mektubu ve Nur Risaleleri'nin telifi zamanlarında Risale-i Nur'u el yazılarıyla neşredenlerden bazılarının fıkralarıdır.

Yirmi Sekizinci Mektub'un Üçüncü Meselesi'nin tetimmesi olabilir küçük ve hususî bir mektuptur.

Âhiret kardeşlerim ve çalışkan talebelerim Hüsrev Efendi ve Refet Bey,

Sözler nâmındaki envâr-ı Kur'âniye'de üç keramet-i Kur'âniye'yi hissediyorduk. Sizler dahi gayret ve şevkinizle bir dördüncüsünü ilâve ettirdiniz. Bildiğimiz üç ise:

Birincisi: Telifinde fevkalâde sühûlet ve sürattir. Hatta beş parça olan On Dokuzuncu Mektup, iki-üç günde ve her günde üç-dört saat zarfında –mecmuu on iki saat eder– kitapsız, dağda, bağda telif edildi. Otuzuncu Söz hastalıklı bir zamanda, beş-altı saatte telif edildi. Yirmi Sekizinci Söz olan Cennet Bahsi bir veya iki saatte, Süleyman'ın dere bahçesinde telif edildi. Ben ve Tevfik ile Süleyman bu sürate hayrette kaldık ve hâkezâ.. telifinde bu keramet-i Kur'âniye olduğu gibi...

İkincisi: Yazmasında dahi fevkalâde bir sühûlet, bir iştîyak ve usanmak var. Şu zamanda ruhlara, akıllara usanç veren çok esbap içinde bu Sözler'den biri çıkar.. birden çok yerlerde kemâl-i iştîyakla yazılmaya başlanıyor.. mühim meşgaleler içinde onlar her şeye tercih ediliyor ve hâkezâ...

Üçüncü Keramet-i Kur'âniye: Bunların okunması dahi usanç vermiyor. Husûsan ihtiyaç hissedilse, okundukça zevk alınıyor, usanılmıyor.

İşte, siz dahi dördüncü bir keramet-i Kur'âniye'yi isbat ettiniz. Hüsrev gibi kendine tembel diyen ve beş senedir Sözler'i iştîttiği hâlde yazmaya cidden tembellik edip başlamayan bir kardeşimiz, bir ayda on dört kitabı güzel ve dikkatli yazması şüphesiz dördüncü bir keramet-i esrar-ı Kur'âniye'dir. Husûsan Otuz Üçüncü Mektup olan Otuz Üç Pencere'lerin kıymeti tamamen takdir edilmiş ki, gayet dikkatle ve güzel yazılmış. **Evet, o risale, mârifetullah ve iman-ı billâh için en kuvvetli ve en parlak bir risaledir.** Yalnız, baştaki pencereler gayet icmal ve ihtisarla gidilmiştir. Fakat gittikçe inkişaf eder, daha ziyade parlar. Zaten sâir telifâta muhalif olarak ekser Sözler'in başları mücmel başlar, gittikçe genişlenir, tenevvür eder.

Yirmi Sekizinci Mektub'un Yedinci Meselesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذَلِكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِمَّا يَجْمَعُونَ¹

Şu mesele, “Yedi İşaret”tir.

Evvelâ, tahdis-i nimet sûretinde birkaç sırr-ı inâyeti izhar eden “Yedi Sebeb”i beyan ederiz.

Birinci Sebeb: Eski Harb-i Umumî'den evvel ve evâilinde, bir vâkıa-yı sâdikada görüyorum ki Ararat Dağı denilen meşhur Ağrı Dağı'nın altındayım. Birden o dağ, müthiş infilâk etti. Dağlar gibi parçaları dünyanın her tarafına dağıttı. O dehşet içinde baktım ki merhum vâlidem yanımdadır. Dedim: “Ana, korkma! Cenâb-ı Hak'ın emridir, O Rahîm'dir ve Hakîm'dir.” Birden, o hâlette iken baktım ki mühim bir zât bana âmirâne diyor ki: “İ'câz-ı Kur'ân'ı beyan et!” Uyandım, anladım ki; bir büyük infilâk olacak.. o infilâk ve inkılâptan sonra Kur'ân etrafındaki surlar kırılacak.. doğrudan doğruya Kur'ân kendi kendini müdafaa edecek.. ve Kur'ân'a hücum edilecek.. i'câzı, onun çelik bir zırhı olacak.. ve şu i'câzın bir nev'ini şu zamanda izharına, haddimin fevkinde olarak benim gibi bir adam namzet olacak.. ve namzet olduğumu anladım.

Madem i'câz-ı Kur'ân'ı bir derece beyan, Sözlere oldu. Elbette, o i'câzın hesabına geçen ve onun reşehâtı ve berekâtı nev'inden olan hizmetimizdeki inâyâtı izhar etmek, i'câza yardımdır ve izhar etmek gerektir.

İkinci Sebeb: Madem Kur'ân-ı Hakîm mürşidimizdir, üstadımızdır, imamımızdır, her bir âdâpta rehberimizdir. O, kendi kendini methediyor. Biz de onun dersine ittibâen, onun tefsirini methedeceğiz.

Hem madem yazılan Sözlere, onun bir nevi tefsiridir.. ve o risaleler ki hakâik-i Kur'âniye'nin malıdır ve hakikatleridir.. ve madem Kur'ân-ı Hakîm

¹ “De ki; Allah'ın lütfuyla, rahmetiyle, evet sadece bununla ferahlanın. Çünkü bu, onların dünya malı olarak topladıkları bütün şeylerden daha hayırlıdır.” (Yûnus sûresi, 10/58).

ekser sûrelerde, husûsan ¹الرّ'lerde ²حَم'lerde kendi kendini kemâl-i haşmetle gösteriyor, kemâlâtını söylüyor, lâıyk olduğı methi kendi kendine ediyor. Elbette, Sözlere'de in'ikâs etmiş Kur'an-ı Hakîm'in lemeât-ı i'câziyesinden ve o hizmetin makbuliyetine alâmet olan inâyât-ı rabbâniyenin izharına mükellefiz. Çünkü o üstadımız öyle eder ve öyle ders verir.

Üçüncü Sebep: Sözlere hakkında, tevazu sûretinde demiyorum; belki bir hakikati beyan etmek için derim ki:

Sözlere'deki hakâik ve kemâlât benim değil, Kur'an'ındır ve Kur'an'dan tereşşuh etmiştir. Hatta Onuncu Söz, yüzer âyât-ı Kur'âniye'den süzül-müş bazı katarâttır. Sâir risaleler dahi umumen öyledir.

Madem ben öyle biliyorum ve madem ben fâniyim, gideceğim. Elbette bâki olacak bir şey ve bir eser, benimle bağlanmamak gerektir ve bağlanmamalı. Ve madem ehl-i dalâlet ve tuğyan, işlerine gelmeyen bir eseri, eser sahibini çürütmekle eseri çürütmek âdetleridir. Elbette, semâ-yı Kur'an'ın yıldızlarıyla bağlanan risaleler, benim gibi çok itirazâta ve tenkidâta medar olabilen ve sukut edebilen çürük bir direk ile bağlanmamalı.

Hem madem örf-ü nâsta, bir eserdeki mezâyâ, o eserin masdarı ve menbaı zannettikleri müellifinin etvârında aranılıyor.. ve bu örf'e göre, o hakâik-i âliye ve o cevâhir-i gâliye kendim gibi bir müflise ve onların binde birini kendinde gösteremeyen şahsiyetime mal etmek, hakikate karşı büyük bir haksızlık olduğı için; risaleler kendi malım değil, Kur'an'ın malı olarak, Kur'an'ın reşehât-ı meziyâtına mazhar olduklarını izhar etmeye mecburum. Evet, lezzetli üzüm salkımlarının hâsiyetleri, kuru çubuğunda aranılmaz. İşte ben de öyle bir kuru çubuk hükmündeyim.

Dördüncü Sebep: Bazen tevazu, küfrân-ı nimeti istilzam ediyor; belki küfrân-ı nimet olur. Bazen de tahdis-i nimet, iftihar olur. İkisi de zarardır. Bunun çare-i yegânesi –ki ne küfrân-ı nimet çıksın, ne de iftihar olsun– meziyet ve kemâlâtları ikrar edip, fakat temellük etmeyerek, Mün'im-i Hakikî'nin eser-i in'âmı olarak göstermektir. Meselâ, nasıl ki murassa ve müzeyyen bir elbise-i fâhireyi biri sana giydirse ve onunla çok güzelleşsen,

¹ “Elif, Lâ, Râ.” (Yûnus sûresi, 10/1; Hûd sûresi, 11/1; Yûsuf sûresi, 12/1; İbrahim sûresi, 14/1; Hicr sûresi, 15/1).

² “Hâ, Mîm.” (Mû'min sûresi, 40/1; Fussilet sûresi, 41/1; Şûrâ sûresi, 42/1; Zuhur sûresi, 43/1; Duhân sûresi, 44/1; Câsiye sûresi, 45/1; Ahkaf sûresi, 46/1).

halk sana dese, “Mâşallah, çok güzelsin, çok güzelleştin.” Eğer sen teva-zukârâne desen, “Hâşâ, ben neyim? Hiç! Bu nedir, nerede güzellik?” O vakit küfrân-ı nimet olur ve hulleyi sana giydiren mahir sanatkâra karşı hür-metsizlik olur. Eğer müftehirâne desen, “Evet, ben çok güzelim. Benim gibi güzel nerede var? Benim gibi birini gösteriniz.” O vakit, mağrurâne bir fahirdir. İşte fahirden, küfrândan kurtulmak için demeli ki: “Evet, ben güzel-leştim. Fakat güzellik libasıdır ve dolayısıyla libası bana giydirenindir, benim değildir.”

İşte, bunun gibi ben de sesim yetişse bütün küre-i arza bağıarak de-rim ki: Sözler güzeldirler, hakikattirler. Fakat benim değildirler; Kur’ân-ı Kerîm’in hakâikinden telemmû etmiş şualardır.

وَمَا مَدَحْتُ مُحَمَّدًا بِمَقَالَتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ مَقَالَتِي بِمُحَمَّدٍ ¹

düsturuyla derim ki:

وَمَا مَدَحْتُ الْقُرْآنَ بِكَلِمَاتِي وَلَكِنْ مَدَحْتُ كَلِمَاتِي بِالْقُرْآنِ

Yani, “Kur’ân’ın hakâik-i i’câzını ben güzelleştiremedim, güzel gös-teremedim. Belki Kur’ân’ın güzel hakikatleri benim tâbirâtlarımı da gü-zelleştirdi, ulvîleştirdi.”

Madem böyledir; hakâik-i Kur’ân’ın güzelliği nâmına, Sözler nâmındaki aynalarının güzelliklerini ve o aynadarlığa terettüp eden inâyât-ı ilâhiyeyi iz-har etmek, makbul bir tahdis-i nimettir.

Beşinci Sebep: Çok zaman evvel, bir ehl-i velâyetten işittim ki: O zât, eski velilerin gaybî işaretlerinden istihraç etmiş ve kanaati gelmiş ki; “Şark tarafından bir nur zuhur edecek, bid’alar zulümâtını dağıtacak.” Ben, böyle bir nurun zuhuruna çok intizar ettim ve ediyorum. Fakat çiçekler baharda gelir. Öyle kudsi çiçeklere zemin hazır etmek lâzım gelir. Ve an-ladık ki, bu hizmetimizle o nurâni zâtlara zemin ihzar ediyoruz.

Madem kendimize ait değil; elbette, Sözler nâmındaki nurlara ait olan inâyât-ı ilâhiyeyi beyan etmekte medar-ı fahir ve gurur olamaz, belki medar-ı hamd ve şükür ve tahdis-i nimet olur.

¹ “Ben sözlerimle Muhammed’i (aleyhissalâtü vesselâm) övmüş olmadım; aslında sözlerimi Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)la övmüş ve güzelleştirmiş oldum.” Hassân İbni Sâbit’in sözü olarak; İbnü’l-Esir, el-Meselü’s-sâir 2/357; el-Kalkaşendî, Subhu’l-a’sâ 2/321; İmâm Rabbânî, el-Mektûbât 1/58 (44. Mektup).

Altıncı Sebep: Sözler'in telifi vâsıtasıyla Kur'ân'a hizmetimize bir mükâfât-ı âcile ve bir vâsita-yı teşvik olan inâyât-ı rabbâniye, bir muvaffakiyettir. Muvaffakiyet ise izhar edilir. Muvaffakiyetten geçse, olsa olsa bir ikram-ı ilâhî olur. *İkram-ı ilâhî ise, izharı bir şükr-ü mânevîdir.*

Ondan dahi geçse, olsa olsa, hiç ihtiyârımız karışmadan bir keramet-i Kur'âniye olur. Biz mazhar olmuşuz. Bu nevi ihtiyârsız ve habersiz gelen bir kerametın izharı zararsızdır. Eğer âdi kerâmâtın fevkine çıksa, o vakit olsa olsa Kur'ân'ın i'câz-ı mânevîsinin şûleleri olur. Madem i'câz izhar edilir; elbette i'câza yardım edenin dahi izharı, i'câz hesabına geçer. Hiç medar-ı fahir ve gurur olamaz; belki medar-ı hamd ve şükrandır.

Yedinci Sebep: *Nev-i insanın yüzde sekseni ehl-i tahkik değildir ki; hakikate nüfuz etsin ve hakikati, hakikat tanıyıp kabul etsin. Belki, sûrete, hüsn-ü zanna binâden makbul ve mûtemet insanlardan işittikleri mesâili takliden kabul ederler. Hatta, kuvvetli bir hakikati zayıf bir adamın elinde zayıf görür. ve kıymetsiz bir meseleyi kıymettar bir adamın elinde görse, kıymettar telâkki eder.*

İşte ona binâen, benim gibi zayıf ve kıymetsiz bir bîçârenin elindeki hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'nin kıymetini, ekser nâsın nokta-yı nazarında düşürmemek için, bilmecburiye ilân ediyorum ki; ihtiyârımız ve haberimiz olmadan birisi, bizi istihdam ediyor; biz bilmeyerek, bizi mühim işlerde çalıştırıyor. Delilimiz de şudur ki, şuurumuz ve ihtiyârımızdan hariç bir kısım inâyâta ve teshilâta mazhar oluyoruz. Öyleyse, o inâyetleri bağırarak ilân etmeye mecburuz.

İşte, geçmiş yedi esbaba binâen, küllî birkaç inâyet-i rabbâniyeye işaret edeceğiz.

Birinci İşaret: Yirmi Sekizinci Mektub'un Sekizinci Meselesi'nin Birinci Nüktesi'nde beyan edilmiştir ki, "tevâfukat"tır. Ezcümle: Mucizât-ı Ahmediye Mektubatı'nda, Üçüncü İşareti'nden tâ On Sekizinci İşareti'ne kadar altmış sayfa; habersiz, bilmeyerek, bir müstensihin nüshasında –iki sayfa müstesna olmak üzere mütebâki bütün sayfalarda– kemâl-i muvâzenetle, iki yüzden ziyade Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtü vesselâm) kelimeleri birbirine bakıyorlar. Kim insafla iki sayfaya dikkat etse, tesadûf olmadığını tasdik edecek. Hâlbuki tesadûf, olsa olsa bir sayfada kesretli emsâl kelimeleri bulunsaydı yarı yarıya tevâfuk olur, ancak bir-iki sayfada tamamen tevâfuk edebilir. O hâlde böyle umum sayfalarda Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtü vesselâm) kelimesi; iki olsun, üç olsun,

dört olsun veya daha ziyade olsun, kemâl-i mizanla birbirinin yüzüne baksa elbette tesadüf olması mümkün değildir. Hem sekiz ayrı ayrı müstensihnin bozamadığı bir tevâfukun, kuvvetli bir işaret-i gaybiye içinde olduğunu gösterir.

Nasıl ki ehl-i belâgatın kitaplarında belâgatın derecâtı bulunduğu hâlde, Kur'ân-ı Hakîm'deki belâgat, derece-i i'câza çıkmış; kimsenin haddi değil ki ona yetişsin. Öyle de mucizât-ı Ahmediye'nin bir aynası olan On Dokuzuncu Mektup ve mucizât-ı Kur'âniye'nin bir tercümanı olan Yirmi Beşinci Söz ve Kur'ân'ın bir nevi tefsiri olan Risale-i Nur eczalarında tevâfukat, umum kitapların fevkinde bir derece-i garâbet gösteriyor. Ve ondan anlaşılıyor ki; mucizât-ı Kur'âniye ve mucizât-ı Ahmediye'nin bir nevi kerametidir ki o aynalarda tecellî ve temessül ediyor.

İkinci İşaret: Hizmet-i Kur'âniye'ye ait inâyât-ı rabbâniyenin ikincisi şudur ki: Cenâb-ı Hak benim gibi kalemsiz, yarım ümmî, diyar-ı gurbette kimsesiz, ihtilâttan men edilmiş bir tarzda; kuvvetli, ciddî, samimî, gayûr, fedakâr.. ve kalemleri birer elmas kılıç olan kardeşleri bana muâvin ihsan etti. Zayıf ve âciz omzuma çok ağır gelen vazife-i Kur'âniye'yi, o kuvvetli omuzlara bindirdi, kemâl-i kereminden yükümü hafifletti. O mübarek cemaat ise –Hulûsî'nin tâbiriyle– telsiz telgrafın âhizeleri hükmünde –ve Sabri'nin tâbiriyle– Nur fabrikasının elektriklerini yetiştiren makineler hükmünde ayrı ayrı meziyetleri ve kıymetli muhtelif hâsiyetleriyle beraber –yine Sabri'nin tâbiriyle– bir tevâfukat-ı gaybiye nev'inden olarak, şevk ve sa'y u gayret ve ciddiyette birbirine benzer bir sûrette, esrar-ı Kur'âniye'yi ve envâr-ı imaniyeyi etrafa neşretmeleri ve her yere erdirmeleri ve şu zamanda (yani hurufât değişmiş, matbaa yok, herkes envâr-ı imaniyeye muhtaç olduğu bir zamanda) ve fütur verecek ve şevki kıracak çok esbap varken; bunların fütursuz, kemâl-i şevk ve gayretle bu hizmetleri, doğrudan doğruya bir keramet-i Kur'âniye ve zâhir bir inâyet-i ilâhiyedir.

Evet, velâyetin kerameti olduğu gibi, niyet-i hâlisânın dahi kerameti vardır. Samimiyetin dahi kerameti vardır. Bâhusus, lillâh için olan bir uhuvvet dairesindeki kardeşlerin içinde ciddî, samimî tesânüdün çok kerametleri olabilir. Hatta şöyle bir cemaatin şahs-ı mânevîsi bir veliyy-i kâmil hükmüne geçebilir, inâyâta mazhar olur.

İşte, ey kardeşlerim ve ey hizmet-i Kur'ân'da arkadaşlarım! Bir kaleyi fetheden bir bölüğün çavuşuna, bütün şerefi ve bütün ganimeti vermek nasıl zulümdür, bir hatadır. Öyle de şahs-ı mânevînin kuvvetiyle ve kalemlerinize

hâsıl olan fütuhattaki inâyâtı benim gibi bir bîçâreye veremezsiniz. *Elbette, böyle mübarek bir cemaatte, tevâfukat-ı gaybiyeden daha ziyade kuvvetli bir işaret-i gaybiye var ve ben görüyorum, fakat herkese ve umuma gösteremiyorum.*

Üçüncü İşaret: Risale-i Nur eczaları, bütün mühim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'yi, hatta en muannide karşı dahi parlak bir sûrette isbatı, çok kuvvetli bir işaret-i gaybiye ve bir inâyet-i ilâhiyedir. Çünkü hakâik-i imaniye ve Kur'âniye içinde öyleleri var ki en büyük bir dâhi telâkki edilen İbni Sina, fehminde aczini itiraf etmiş; “Akıl buna yol bulamaz!” demiş. Onuncu Söz Risalesi, o zâtın dehâsıyla yetişemediği hakâiki, avâmlara da çocuklara da bildiriyor.

Hem meselâ; sırr-ı kader ve cüz-ü ihtiyârînin hâlli için, koca Sa'd-ı Teftazânî gibi bir allâme, kırk elli sayfada meşhur *Mukaddemât-ı İsnâ Aşer* nâmıyla Telvih nâm kitabında ancak hallettiği ve ancak havassa bildirdiği aynı mesâili, kadere dair olan Yirmi Altıncı Söz'de İkinci Mebhas'ın iki sayfasında tamamıyla, hem herkese bildirecek bir tarzda beyanı, eser-i inâyet olmazsa nedir?

Hem bütün ukûlü hayrette bırakan ve hiçbir felsefenin eliyle keşfedilemeyen ve sırr-ı hilkat-i âlem ve tılsım-ı kâinat denilen ve Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın i'câzıyla keşfedilen o tılsım-ı müşki'l-küşâ ve o muamma-yı hayret-nümâ, Yirmi Dördüncü Mektup ve Yirmi Dokuzuncu Söz'ün âhirindeki remizli nüktede ve Otuzuncu Söz'ün, tahavvülât-ı zerrâtın altı adet hikmetinde keşfedilmiştir. Kâinattaki faaliyet-i hayret-nümânın tılsımını ve hilkat-i kâinatın ve âkıbetinin muammasını ve tahavvülât-ı zerrâtındaki harekâtın sırr-ı hikmetini keşif ve beyan etmişlerdir; meydandadır, bakılabilir.

Hem sırr-ı ehadiyet ile şeriksiz vahdet-i rubûbiyeti, hem nihayetsiz kurbiyet-i ilâhiye ile nihayetsiz bu'diyetimiz olan hayret-engiz hakikatleri, kemâl-i vuzuhla On Altıncı Söz ve Otuz İkinci Söz, beyan ettikleri gibi; kudret-i ilâhiyeye nisbeten zerrât ve seyyârât müsâvi olduğunu.. ve haşr-i âzamda umum zîruhun ihyâsı, bir nefsin ihyâsı kadar o kudrete kolay olduğunu.. ve şirkin hilkat-i kâinatta müdahalesi imtinâ derecesinde akıldan uzak olduğunu kemâl-i vuzuhla gösteren Yirminci Mektup'taki **وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**¹ kelimesi beyanında ve üç temsili hâvi onun zeyli, şu azîm sırr-ı vahdeti keşfetmiştir.

¹ “Allah herşeye kâdirdir.” (Mâide sûresi, 5/120; Hûd sûresi, 11/4; Rûm sûresi, 30/50; ...)

Hem hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'de öyle bir genişlik var ki en büyük zekâ-yı beşerî ihata edemediği hâlde; benim gibi zihni müşevveş, vaziyeti perişan, müracaat edilecek kitap yokken, sıkıntılı ve süratle yazan bir adamda, o hakâikin ekseriyet-i mutlaka dekâikiyle zuhuru, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in i'câz-ı mânevîsinin eseri ve inâyet-i rabbâniyenin bir cilvesi ve kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir.

Dördüncü İşaret: Elli altmış risaleler^{1(Hâşiye)} öyle bir tarzda ihsan edilmiş ki; değil benim gibi az düşünen ve zuhurata tebaiyet eden ve tetkike vakit bulamayan bir insanın, belki büyük zekâlardan mürekkep bir ehl-i tetkikin sa'y ve gayretiyle yapılmayan bir tarzda telifleri, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet olduklarını gösteriyor. Çünkü bütün bu risalelerde bütün derin hakâik, temsilât vâsıtasıyla, en âmî ve ümmî olanlara kadar ders veriliyor. Hâlbuki o hakâikin çoğunu, büyük âlimler “Tefhim edilmez!” deyip değil avâma, belki havassa da bildiremiyorlar.

İşte, en uzak hakikatleri en yakın bir tarzda, en âmî bir adama ders verecek derecede, benim gibi Türkçe'si az, sözleri muğlâk, çoğu anlaşılmaz ve “Zâhir hakikatleri dahi müşkülleştiriyor.” diye eskiden beri iştihar bulmuş ve eski eserleri –kısmen– o sû-i iştiharı tasdik etmiş bir şahsın elinde bu harika teshilât ve sühûlet-i beyan; elbette, bilâ-şüphe, bir eser-i inâyettir ve onun hüneri olamaz ve Kur'ân-ı Kerîm'in i'câz-ı mânevîsinin bir cilvesidir ve temsilât-ı Kur'âniye'nin bir temessülüdür ve in'ikâsıdır.

Beşinci İşaret: Risaleler umumiyetle pekçok intişar ettiği hâlde; en büyük âlimden tut, tâ en âmî adama kadar ve ehl-i kalb büyük bir veliden tut, tâ en muannit dinsiz bir feylesofa kadar olan tabakât-ı nâs ve tâifeler, o risaleleri gördükleri ve okudukları ve bir kısmı tokatlarını yedikleri hâlde tenkit edilmemesi.. ve her tâife derecesine göre istifade etmesi, doğrudan doğruya bir eser-i inâyet-i rabbâniye ve bir keramet-i Kur'âniye olduğu gibi, çok tetkikât ve taharriyâtın neticesiyle ancak husûl bulan o çeşit risaleler, fevkalâde bir süratle, hem idrakimi ve fikrimi müşevveş eden sıkıntılı inkıbaz vakitlerinde yazılması dahi, bir eser-i inâyet ve bir ikram-ı rabbânîdir.

Evet, ekser kardeşlerim ve yanımdaki umum arkadaşlarım ve müstensihler biliyorlar ki On Dokuzuncu Mektub'un beş parçası, birkaç gün zarfında; her gün iki-üç saatte ve mecmuu on iki saatte, hiçbir kitaba müracaat edilmeden yazılması; hatta en mühim bir parça ve o parçada lafz-ı Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtü vesselâm) kelimesinde zâhir bir hâtem-i nübüvveti

1 (Hâşiye) Şimdi yüz otuzdur.

gösteren dördüncü cüz; üç-dört saatte, dağda, yağmur altında, ezber yazılmış. Ve Otuzuncu Söz gibi mühim ve dakik bir risale, altı saat içinde bir bağda yazılmış. Ve Yirmi Sekizinci Söz, Süleyman'ın bahçesinde bir, niha-yet iki saat içinde yazılması gibi.. ekser risalelerin böyle olması ve eskiden beri sıkıntılı ve münkabız olduğum zaman en zâhir hakikatleri dahi beyan edemediğimi, belki bilemediğimi yakın dostlarım biliyorlar. Husûsan o sıkıntıya hastalık da ilâve edilse, daha ziyade beni dersten, teliften men etmekle beraber; en mühim Sözler ve risalelerin, en sıkıntılı ve hastalıklı zamanımda, en süratli bir tarzda yazılması, doğrudan doğruya bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî ve bir keramet-i Kur'âniye olmazsa nedir?

Hem hangi kitap olursa olsun, böyle hakâik-i ilâhiyeden ve imaniyeden bahsetmişse, alâküllihâl bir kısım mesâili, bir kısım insanlara zarar verir. Ve zarar verdikleri için, her mesele herkese neşredilmemiş. Hâlbuki şu risaleler ise, şimdiye kadar hiç kimsede –çoklardan sorduğum hâlde– sû-i tesir ve ak-sûlamel ve tahdîş-i ezhan gibi bir zarar vermedikleri, doğrudan doğruya bir işaret-i gaybiye ve bir inâyet-i rabbâniye olduğu bizce muhakkaktır.

Altıncı İşaret: Şimdi bence kat'iyet peydâ etmiştir ki; ekser hayatım, ihtiyâr ve iktidarımın, şuur ve tedbirimin haricinde, öyle bir tarzda geçmiş ve öyle garip bir sûrette ona cereyan verilmiş, tâ Kur'an-ı Hakîm'e hizmet edecek olan bu nevi risaleleri netice versin. Âdetâ bütün hayat-ı ilmiyem, mukaddemat-ı ihzâriye hükmüne geçmiş ve Sözler'le i'câz-ı Kur'an'ın izharı, onun neticesi olacak bir sûrette olmuştur. Hatta, şu yedi sene nefyimde ve gurbetimde ve sebepsiz ve arzumun hilâfında tecerrüdüm ve meşrebime muhalif, yalnız bir köyde imrâr-ı hayat etmekliğim.. ve eskiden beri ülfet ettiğim hayat-ı içtimaiyenin çok râbitalarından ve kaidelerinden nefret edip terk etmekliğim, doğrudan doğruya bu hizmet-i Kur'âniye'yi hâlis, sâfi bir sûrette yaptırmak için bu vaziyet verildiğine şüphem kalmamıştır. Hatta çok defa bana verilen sıkıntı ve zulmen bana karşı olan tazyikat perdesi altında bir dest-i inâyet tarafından merhametkârâne, Kur'an'ın esrarına hasr-ı fikir ettirmek ve nazarı dağıtmamak için yapılmıştır, kanaatindeyim. Hatta eskiden mütâlaaya çok müştâk olduğum hâlde, bütün bütün sâir kitapların mütâlaasından bir men, bir mücânebet ruhuma verilmişti. Böyle gurbette medar-ı teselli ve ünsiyet olan mütâlaayı bana terkettiren, anladım ki doğrudan doğruya âyât-ı Kur'âniye'nin üstad-ı mutlak olmaları içindir.

Hem yazılan eserler, risaleler –ekseriyet-i mutlakası– hariçten hiçbir sebep gelmeyerek, ruhumdan tevellüt eden bir hâcete binâen, âni ve defî

olarak ihsan edilmiş. Sonra bazı dostlarıma gösterdiğim vakit demişler: “Şu zamanın yaralarına devâdır.” İntişar ettikten sonra ekser kardeşlerimden anladım ki tam şu zamandaki ihtiyaca muvâfık ve derde lâıyk bir ilâç hükmüne geçiyor.

İşte, ihtiyâr ve şuurumun dairesi haricinde, mezkûr hâletler ve sergüzeşt-i hayatım ve ulûmların envâlarındaki hilâf-ı âdet, ihtiyârsız tettebbuâtım, böyle bir netice-i kudsiyeye müncer olmak için, kuvvetli bir inâyet-i ilâhiye ve bir ikram-ı rabbânî olduğuna bende şüphe bırakmamıştır.

Yedinci İşaret: Bu hizmetimiz zamanında, beş-altı sene zarfında, bilâ-mübalâğa yüz eser-i ikram-ı ilâhî ve inâyet-i rabbâniye ve keramet-i Kur’âniye’yi gözümüzle gördük. Bir kısmını On Altıncı Mektup’ta işaret ettik. Bir kısmını Yirmi Altıncı Mektub’un Dördüncü Mebhası’nın Mesâil-i Müteferrikası’nda, bir kısmını Yirmi Sekizinci Mektub’un Üçüncü Meselesi’nde beyan ettik. Benim yakın arkadaşlarım bunu biliyorlar. Dâimî arkadaşım Süleyman Efendi, çoklarını biliyor. *Husûsan Sözlere’in ve risalelerin neşrinde ve tashihâtında ve yerlerine yerleştirmekte ve tesvid ve tebyizinde fevka’l-me’mûl, kerametkârâne bir teshilâta mazhar oluyoruz.. keramet-i Kur’âniye olduğuna şüphemiz kalmıyor. Bunun misalleri yüzlerdir.*

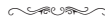
Hem mâişet hususunda o kadar şefkatle besleniyoruz ki en küçük bir arzu-yu kalbimizi bizi istihdam eden Sahib-i İnâyet, tatmin etmek için fevka’l-me’mûl bir sûrette ihsan ediyor ve hâkezâ...

İşte bu hâl gayet kuvvetli bir işaret-i gaybiyedir ki biz istihdam olunuyoruz. Hem rıza dairesinde, hem inâyet altında bize hizmet-i Kur’âniye yaptırılıyor.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ صَلَاةً تَكُونُ لَكَ رِضَاءٌ وَلِحَقِّهِ آدَاءٌ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ
وَسَلِّمْ تَسْلِيمًا كَثِيرًا، آمِينَ.³

¹ Allah’a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

² “Sübhanısın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

³ Allah’ım! Efendimiz Muhammed’e, O’nun âl ve ashabına, senin hoşnutluğuna ve O’nun hakkının ödenmesine vesile olacak şekilde çok salât ve selâm eyle, âmin...

Mahrem Bir Suâl Cevaptır

[Şu sırr-ı inâyet, eskiden mahremce yazılmış; On Dördüncü Söz'ün ahirine ilhak edilmişti. Her nasılsa ekser müstensihler unutup yazmamışlardı. Demek münasip ve lâıyk mevkie burasıymış ki gizli kalmış.]

Benden suâl ediyorsun: “Neden senin Kur’ân’dan yazdığın Sözler’de bir kuvvet, bir tesir var ki, müfessirlerin ve âriflerin sözlerinde nâdiren bulunur? Bazen bir satırda bir sayfa kadar kuvvet var, bir sayfada bir kitap kadar tesir bulunuyor.”

Elcevap: Güzel bir cevaptır! Şeref, i’câz-ı Kur’ân’a ait olduğundan ve bana ait olmadığından, bilâ-pervâ derim:

Ekseriyet itibarıyla öyledir. Çünkü; yazılan Sözler tasavvur değil, tasdikdir. teslim değil, imandır. mârifet değil, şehâdetdir, şuhûddur. taklit değil, tahkiktir. iltizam değil, iz’andır. tasavvuf değil, hakikattir. dâvâ değil, dâvâ içinde burhandır.

Şu sırrın hikmeti budur ki: Eski zamanda esâsât-ı imaniye, mahfuzdu; teslim, kavî idi. Teferruâtta, âriflerin mârifetleri delilsiz de olsa beyanâtları makbul idi, kâfi idi. Fakat şu zamanda dalâlet-i fenniye, elini esâsâta ve erkâna uzatmış olduğundan:

•Her derde lâıyk devâyı ihsan eden Hakîm-i Rahîm olan Zât-ı Zülcelâl, Kur’ân-ı Kerîm’in en parlak mazhar-ı i’câzından olan temsilâtından bir şûlesini, acz ve zaafıma, fakr ve ihtiyacıma merhameten hizmet-i Kur’ân’a ait yazılarıma ihsan etti..

•Felillâhilhamd, sırr-ı temsil dürbünüyle en uzak hakikatler, gayet yakın gösterildi..

•Hem sırr-ı temsil cihetü’l-vahdetiyle, en dağınık meseleler toplattırıldı..

•Hem sırr-ı temsil merdiveniyle, en yüksek hakâike kolaylıkla yetiştirildi..

•Hem sırr-ı temsil penceresiyle, hakâik-i gaybiyeye, esâsât-ı İslâmiye’ye şuhûda yakın bir yakîn-i imaniye hâsıl oldu..

•Akıl ile beraber vehim ve hayal, hatta nefis ve hevâ teslime mecbur olduğu gibi, şeytan dahi teslim-i silâha mecbur oldu...

Elhâsıl: Yazılarımda ne kadar güzellik ve tesir bulunsa, ancak temsilât-ı Kur'âniye'nin lemeâtındandır. Benim hissem; yalnız şiddet-i ihtiyacım ile taleptir. ve gayet aczimle tazarruumdur. Dert benimdir, devâ Kur'ân'ındır.

(Yirmi Sekizinci Mektup'tan)

Yedinci Meselenin Hâtimesidir

(Sekiz inâyet-i ilâhiye sûretinde gelen işârât-ı gaybiyeye dair gelen veya gelmek ihtimali olan evhamı izâle etmek ve bir sırr-ı azîm-i inâyeti beyan etmeye daîrdir.)

Şu Hâtîme “Dört Nükte”dir.

Birinci Nükte: Yirmi Sekizinci Mektub'un Yedinci Meselesi'nde yedi-sekiz küllî ve mânevî inâyât-ı ilâhiyeden hissettiğimiz bir işâret-i gaybiyeyi, “Sekizinci İnâyet” namıyla, “tevâfukât” tâbiri altındaki nakışta o işârâtın cilvesini gördüğümüzü iddia etmiştik. Ve iddia ediyoruz ki, bu yedi-sekiz küllî inâyâtlar o derece kuvvetli ve kat'îdirler ki, her birisi tek başıyla o işârât-ı gaybiyeyi isbat eder.

Farz-ı muhâl olarak, bir kısmı zayıf görölse, hatta inkâr edilse, o işârât-ı gaybiyenin kat'iyetine hâlel vermez. O sekiz inâyâtı inkâr edemeyen, o işârâtı inkâr edemez. Fakat tabakât-ı nâs muhtelif olduğu, hem kesretli tabaka olan tabaka-yı avâm, gözüne daha ziyade itimat ettiği için o sekiz inâyâtın içinde en kuvvetlisi değil, belki en zâhîrîsi tevâfukât olduğundan –çendan ötekiler daha kuvvetli, fakat bu daha umumî olduğu için– ona gelen evhamı defetmek maksadıyla, bir muvâzene nev'inden, bir hakikati beyan etmeye mecbur kaldım. Şöyle ki:

O zâhîrî inâyet hakkında demiştik: Yazdığımız risalelerde, *Kur'ân* kelimesi ve *Resûl-i Ekrem* (*aleyhissalâtü vesselâm*) kelimesinde öyle bir derece tevâfukât görünüyor; hiçbir şüphe bırakmıyor ki, bir kast ile tanzim edilip muvazi bir vaziyet verilir. Kast ve irade ise bizlerin olmadığına delilimiz, üç-dört sene sonra muttali olduğumuzdur. Öyleyse, bu kast ve irade, bir inâyet eseri olarak gaybîdir. Sırf i'câz-ı Kur'ân ve i'câz-ı Ahmediye'yi teyid sûretinde ve iki kelime tevâfuk sûretinde o garip vaziyet verilmiştir. Bu iki kelimenin mübarekiyeti, i'câz-ı Kur'ân ve mucizât-ı Ahmediye'ye bir hâtem-i tasdik olmakla beraber; sâir misil kelimeleri dahi, ekseriyet-i azîme ile tevâfuka mazhar etmişler. Fakat onlar birer sayfaya mahsus; şu iki kelime, bir-iki risalenin umumunda ve ekser risalelerde görünüyor. Fakat mükerrer demişiz: Bu tevâfukun aslı, sâir kitaplarda da çok bulunabilir. Ama kast ve irade-i âliyyeyi gösterecek bu derece garâbette değildir.

Şimdi bu dâvâmızı çürütmek kabil olmadığı hâlde, zâhir nazarlarda çürümüş gibi görmekte bir-iki cihet olabilir:

Birisi: “Sizler düşünüp öyle bir tevâfuku rast getirmişsiniz,” diyebilirler. “Böyle bir şey yapmak kast ile olsa, rahat ve kolay bir şeydir.”

Buna karşı deriz ki: Bir dâvâda iki şahid-i sâdık kâfidir. Bu dâvâmızdaki kast ve irademiz taalluk etmeyerek, üç-dört sene sonra muttali olduğumuza yüz şahid-i sâdık bulunabilir. Bu münasebetle bir nokta söyleyeceğim: Bu keramet-i i’câziye, Kur’ân-ı Hakîm belâgat cihetinde derece-i i’câzda olduğu nev’inden değildir. Çünkü i’câz-ı Kur’ân’da kudret-i beşer, o yolda giderek o dereceye yetişemiyor. Şu keramet-i i’câziye ise, kudret-i beşerle olamıyor; kudret, o işe karışmıyor.¹(Hâşiye)

Üçüncü Nükte: İşaret-i hâssa, işaret-i âmme münasebetiyle bir sırr-ı dakik-i rubûbiyet ve rahmâniyete işaret edeceğiz:

Bir kardeşimin güzel bir sözü var. O sözü bu meseleye mevzu edeceğim. Sözü de şudur ki; bir gün güzel bir tevâfukâtı ona gösterdim. Dedi:

“Güzel! Zaten her hakikat, güzeldir. Fakat bu Sözler’deki tevâfukât ve muvaffakiyet daha güzeldir.” Ben de dedim: *“Evet, her şey ya hakikaten güzeldir, ya bizzat güzeldir veya neticeleri itibarıyla güzeldir. Ve bu güzellik, rubûbiyet-i âmmeye ve şümûl-ü rahmete ve tecellî-yi âmmeye bakar. Dediğin gibi, bu muvaffakiyetteki işaret-i gaybiye daha güzeldir. Çünkü bu rahmet-i hâssaya ve rubûbiyet-i hâssaya ve tecellî-yi hâssaya bakar bir sûrettedir.”* Bunu bir temsille fehme takrib edeceğiz, şöyle ki:

Bir padişahın umumî saltanatı ve kanunu ile merhamet-i şahanesi umum efrad-ı millete teşmil edilebilir. Her fert, doğrudan doğruya o padişahın lüt-funa, saltanatına mazhardır. O sûret-i umumiyede efradın çok münasebât-ı hususiyesi vardır. İkinci cihet, padişahın ihsânât-ı hususiyesidir ve evâmir-i hâssasıdır ki; umumî kanunun fevkinde bir ferde ihsan eder, iltifat eder, emir verir.

İşte bu temsil gibi, Zât-ı Vâcibü’l-vücûd ve Hâlık-ı Hakîm ve Rahîm’in

¹ (Hâşiye) On Dokuzuncu Mektub’un On Sekizinci İşareti’nde, bir nüshada, bir sayfada dokuz Kur’ân tevâfuk sûretinde bulunduğu hâlde, birbirine hat çektik, mecmuunda “Muhammed” lafzı çıktı. O sayfanın mukabilindeki sayfada sekiz Kur’ân tevâfukla beraber, mecmuunda “lafzullah” çıktı. Tevâfukâtta böyle bedî şeyler çok var.

umumî rubûbiyet ve şümûl-ü rahmeti noktasında her şey hissedardır. Her şeyin hissesine isabet eden cihette, hususî onunla münasebettardır. Hem kudret ve irade ve ilm-i muhiyetiyle her şeye tasarrufâtı, her şeyin en cüz'î işlerine müdahalesi, rubûbiyeti vardır. Her şey, her şe'inde O'na muhtaçtır.. O'nun ilim ve hikmetiyle işleri görülür, tanzim edilir. Ne tabiatın haddi var ki, o daire-i tasarruf-u rubûbiyetinde saklansın.. ve tesir sahibi olup müdahale etsin.. ve ne de tesadüfün hakkı var ki, o hassas mizan-ı hikmet dairesindeki işlerine karışsın. Risalelerde, yirmi yerde kat'î hüccetlerle tesadüfü ve tabiatı nefyetmişiz.. ve Kur'ân kılıcıyla idam etmişiz.. müdahalelerini muhâl göstermişiz. Fakat, rubûbiyet-i âmmedeki daire-i esbab-ı zâhiriyyede, ehl-i gafletin nazarında hikmeti ve sebebi bilinmeyen işlerde, tesadüf nâmını vermişler. Ve hikmetleri ihata edilmeyen bazı ef'âl-i ilâhiyenin kanunlarını –tabiat perdesi altında gizlenmiş– görememişler, tabiata müracaat etmişler.

İkincisi, hususî rubûbiyetidir ve has iltifat ve imdad-ı rahmânîsidir ki, umumî kanunların tazyikatı altında tahammül edemeyen fertlerin imdadına, Rahmânü'r-Rahîm isimleri imdada yetişirler, hususî bir sûrette muâvenet ederler, o tazyikattan kurtarırlar. Onun için, her zihayat, husûsan insan, her anda O'ndan istimdat eder ve medet alabilir. İşte bu hususî rubûbiyetindeki ihsânâtı, ehl-i gaflete karşı da tesadüf altına gizlenmez ve tabiata havale edilmez.

İşte bu sırta binâendir ki; İ'câz-ı Kur'ân ve Mucizât-ı Ahmediye'deki işârât-ı gaybiyeyi, hususî bir işaret telâkki ve itikat etmişiz.. ve bir imdad-ı hususî ve muannitlere karşı kendini gösterecek bir inâyet-i hâssa olduğunu yakîn ettik.. ve sırf lillâh için ilân ettik. Kusur etmişsek Allah affetsin, âmîn...

رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا¹

¹ “Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme!” (Bakara sûresi, 2/286)

Kardeşlerim,

Size Üstad ve talebeler ve ders arkadaşları içinde fayda verecek bir fikrimi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Sizler –haddimin fevkinde– bir cihette talebemsiniz ve bir cihette ders arkadaşlarımsınız ve bir cihette muîn ve müşavirlerimsiniz.

Aziz kardeşlerim, Üstâdınız lâyuhtî değil... Onu hatasız zannetmek hatadır. Bir bahçede çürük bir elma bulunmakla bahçeye zarar vermez. Bir hazinede silik para bulunmakla, hazineyi kıymetten düşürmez. Hasenenin on sayılmasıyla, seyyienin bir sayılmak sırrıyla, insaf odur ki: Bir seyyie, bir hata görünse de, sair hasenata karşı kalbi bulandırıp itiraz etmemektir. Hakâike dair mesâilde külliyatları ve bazen de tafsîlatları sünuhat-ı ilhâmiye nev'inden olduğundan, hemen umumiyetle şüphesizdir, kat'idir.

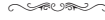
Biliniz, kardeşlerim ve ders arkadaşlarım! Benim hatamı gördüğünüz vakit serbestçe bana söylemeniz mesrur olacağım. Hatta başıma vursanız, Allah razı olsun diyeceğim. Hakk'ın hatırını muhafaza için başka hatırlara bakılmaz. Nefs-i emmânenin enânîyeti hesabına Hakk'ın hatırı olan bilmediğim bir hakikatî müdafaa değil, –ale'r-re'si ve'l-ayn– kabul ederim.

Biliniz ki şu zamanda şu vazife-i imaniye çok mühimdir. Benim gibi zayıf, fikri çok cihetlerle inkısam etmiş bir bîcâreye yüklenmemeli, elden geldiği kadar yardım etmeli. Cenâb-ı Hak, kemâl-i rahmetinden, iki senedir ciddî hakâike nisbeten yemişler, fâkiheler nev'inden tevâfukat-ı latîfeyle ezhânımızı taltif etti, zihnimizi neşelendirdi. Kemâl-i merhametinden o tevâfukat-ı latîfe meyveleriyle, ciddî bir hakikat-i Kur'ânîye'ye zihnimizi sevketti ve ruhumuza, o meyveleri gıda ve kut yaptı. Hurma gibi, hem fâkihe, hem kut oldu. Hem hakikat, hem ziynet ve meziyet birleşti...

Kardeşlerim, bu zamanda dalâlet ve gaflete karşı pekçok mânevî kuvvete muhtacız. Maatteessüf, ben şahsım itibarıyla çok zayıf ve müflisim. Harka kerâmâtım yok ki, bu hakâiki onunla isbat edeyim. Ve kudsî bir himmetim yok ki, onunla kulûbu celbedeyim. Ulvî bir deham yok ki, onunla ukulü teshir edeyim. Belki, Kur'ân-ı Hakîm'in dergâhında, bir dilenci hâdim hükümundayım. Bu muannit ehl-i dalâletin inadını kırmak ve insafa getirmek için,

Kur'ân-ı Hakîm'in esrarından bazen istimdat ederim. Kerâmât-ı Kur'âniye olarak, tevâfukatta bir ikram-ı ilâhî hissettim, iki elimle sarıldım.

Evet, Kur'ân'dan tereşşuh eden İşârâtü'l-l'câz ve Risâle-i Haşir'de kat'î bir işaret hissettim. Emsâlleri bulunsun bulunmasın, bence bir keramet-i Kur'âniye'dir.

Aziz, sıddık, çalışkan kardeşim,

Senin gördüğün vazife-i Kur'âniye'nin hepsi mübarektir. Cenâb-ı Hak sizi muvaffak etsin, fütur vermesin, şevkinizi artırsın.

Uhuvvet için bir düsturu beyan edeceğim ki o düsturu cidden nazara almalısınız:

Hayat, vahdet ve ittihadın neticesidir. İmtizaçkârâne ittihat gittiği vakit, mânevî hayat da gider. ¹ *وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفْشَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ* işaret ettiği gibi, tesanüd bozulsa cemaatin tadı kaçır. Bilirsiniz ki üç elif ayrı ayrı yazılsa kıymeti üçtür. Tesanüd-ü adedî ile içtima etse, yüz on bir kıymetinde olduğu gibi, sizin gibi üç-dört hâdim-i Hak, ayrı ayrı ve taksimü'l-a'mâl olmamak cihetiyle hareket etseler, kuvvetleri üç-dört adam kadardır. Eğer hakikî bir uhuvvetle, birbirinin faziletleriyle iftihar edecek bir tesanüdle, birbirinin aynı olmak derecede bir tefâni sırrıyla hareket etseler, o dört adam, dört yüz adam kuvvetinin kıymetindedirler.

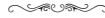
Sizler koca Isparta'yı değil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz. Makinenin çarkları birbirine muavenete mecburdur. Hem birbirini kıskanmak değil, belki bilâkis birbirinin fazla kuvvetinden memnun olurlar. Şuurlu farzettiğimiz bir çark, daha kuvvetli bir çarkı görse memnun olur. Çünkü vazifesini tahfif ediyor. Hak ve hakikatin, Kur'ân ve imanın hizmeti olan büyük bir hazine-i âliye omuzlarında taşıyan zâtlar, kuvvetli omuzlar altına girdikçe iftihar eder, minnettar olur, şükreder.

Sakın birbirinize tenkit kapısını açmayınız. Tenkit edilecek şeyler kardeşlerinizden hariç dairelerde çok var. Ben nasıl sizin meziyetinizle iftihar ediyorum, o meziyetlerden ben mahrum kaldıkça, sizde bulunduğundan memnun oluyorum, kendimindir telâkkî ediyorum. Siz de

¹ "Sakın birbirinizle ihtilâf etmeyin; sonra korkuya kapılıp zaafa düşersiniz, rüzgârınız (kuvvetiniz) gider." (Enfâl sûresi, 8/46)

Üstadınızın nazarıyla birbirinize bakmalısınız. Adeta, herbiriniz ötekinin faziletlerine naşir olunuz.

Bediüzzaman

Sevgili ve muhterem Üstadım,

Sözlerinizin (yani risalelerinizin) herbiri birer derya-yı azîmdir. Sözlerinizden pekçok feyz alıyorum. O kadar ki, okudukça tekrar etmeyi istiyorum. Ve tekrarında duyduğum ilâhî bir zevki tarif edemeyeceğim. Bugün Sözlerinizden değil hepsini, bir tanesini alan insafla okursa, hakkı teslim ve münkir ise gittiği yolu terke, fâsık ise tevbeyle mecbur olacağına katiyen ümitvârım.

Hüsrev

(Nur Risalelerine çok müştâk ve onların mütalâasından intibaha gelen bir doktora yazılan mektuptur.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Merhaba ey kendi hastalığını teşhis edebilen bahtiyar doktor, samimî ve aziz dostum,

Senin hararetli mektubunun gösterdiği intibah-ı ruhî şâyân-ı tebriktir. Biliniz ki mevcudat içinde en kıymettar, hayattır. Ve vazifeler içinde en kıymettar, hayata hizmettir. Ve hidemât-ı hayatiye içinde en kıymettarı, hayat-ı fâniyenin hayat-ı bâkiyeye inkılâp etmesi için sa'yetmektir. Şu hayatın bütün kıymeti ve ehemmiyeti ise, hayat-ı bâkiyeye çekirdek ve mebde ve menşe olması cihetindendir. Yoksa, hayat-ı ebediye zehirleyecek ve bozacak bir tarzda şu hayat-ı fâniyeye hasr-ı nazar etmek, ânî bir şimşeği sermedî bir güneşe tercih etmek gibi bir divaneliktir.

Hakikat nazarında herkesten ziyade hasta olan, maddî ve gâfil doktorlardır. Eğer eczahane-i kudsiye-i Kur'âniye'den tiryak-misal imanî ilâçları alabilseler, hem kendi hastalıklarını, hem beşeriyetin yaralarını tedavi ederler, inşaallah. Senin şu intibahın senin yarana bir merhem olduğu gibi, seni dahi doktorların marazına bir ilâç yapar.

Hem bilirsin, meysus ve ümitsiz bir hastaya mânevî bir teselli, bazen bin ilâçtan daha ziyade nâfidir. Hâlbuki, tabiat bataklığında boğulmuş bir tabip,

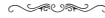

o bîçâre marîzin elîm yeisine bir zulmet daha katar. İnşallah, bu intibahın seni öyle bîçârelere medar-ı tesellî eder, nurlu bir tabip yapar. Bilirsin ki ömür kırsadır, lüzumlu işler pekçoktur. Acaba benim gibi sen dahi kafanı teftiş etsen, mâlûmatın içinde ne kadar lüzumsuz, faydasız, ehemmiyetsiz, odun yığınları gibi câmid şeyleri bulursun. Çünkü ben teftiş ettim, çok lüzumsuz şeyleri buldum. İşte o fennî mâlûmatı, o felsefî maârifî faydalı, nurlu, ruhlu yapmak çaresini aramak lâzımdır. Sen dahi Cenâb-ı Hak'tan bir intibah iste ki senin fikrini Hakîm-i Zülcelâl'in hesabına çevirsin, tâ o odunlara bir ateş verip nurlandırısın. Lüzumsuz maârif-i fenniyen, kıymettar maârif-i ilâhiye hükmüne geçsin.

Zeki dostum, kalb çok arzu ederdi, ehl-i fenden envâr-ı imaniyeye ve esrar-ı Kur'âniye'ye iştîyak derecesinde ihtiyacını hissetmek cihetinde Hulûsi Bey'e benzeyecek adamlar ileri atılsın. Hem madem Sözler senin vicdanınla konuşabilirler. Herbir Söz'ü, şahsımdan değil, belki Kur'ân'ın dellâlından sana bir mektuptur ve eczahane-i kudsiye-i Kur'âniye'den birer reçetedir farzet. Gaybûbet içinde hâzırâne bir musâhabe dairesini onlarla aç.

Hem arzu ettiğin vakit bana mektup yaz. Ben cevap yazmasam da gücenme. Çünkü eskiden beri mektupları pek az yazarım. Hatta üç senedir kardeşimin çok mektuplarına karşı bir tek cevap yazdım.

Said Nursî

(Risale-i Nur'un tesvidinde çok hizmeti sebkat eden temiz kalbli, ihlâslı, güzel bir hâfız, müdakkik bir hoca olan Hâfız Halid'in bir fıkrasıdır.)

Risale-i Nur'un müellifi Bediüzzaman, nâdire-i cihan, hâdim-i Kur'ân Said Nursî hakkında hissiyatımdan binden birini beyan ediyorum:

Üstadım, kendisi Nur ism-i celîline mazhardır. Bu ism-i şerif, kendileri hakkında bir ism-i âzamdır. Kendi karyesinin ismi Nurs, vâlidesinin ismi Nuriye, Kadirî üstadının ismi Nureddin, Nakşî üstadının ismi Seyyid Nur Muhammed, Kur'ân üstadlarından Hâfız Nuri, hizmet-i Kur'âniye'de hususî imamı Zinnûreyn; fikrini, kalbini tenvir eden âyet-i nûr¹ olması ve müşkül mesâilini izaha vasıta olan nur temsilâtı gayet kıymettardır. Resâilin mecmuuna Risale-i Nur tesmiyesi, Nur ismi onun hakkında ism-i âzam olduğunu teyid etmektedir.

¹ Nûr sûresi, 24/35.

Risale-i Nur adlı harika telifatının bir kısmı Arabî olmakla beraber, Risale-i Nur eczaları şimdiye kadar yüz on dokuza bâliğ olmuştur. Herbir risale, kendi mevzuunda harikadır. Gayet yüksek olmakla beraber, Onuncu Söz ismiyle iştihar eden haşre dair olan risalesi pek harikadır, câmidir. Ulemâca sırf naklî olan haşri ve neşri, gayet kuvvetli ve kat'î delâil-i akliye ile isbat etmiştir. Onunla çokların imanını kurtarmışlar.

هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسُ ضِيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا¹

âyetinin sırrıyla diyebilirim ki Risale-i Nur bir kamer-i mârifettir ki, şems-i hakikat olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın nurunu istifâza eylemiş ki,

نُورُ الْقَمَرِ مُسْتَفَادٌ مِنَ الشَّمْسِ²

olan meşhur kaziyye-i felekiyeye mâsadak olmuştur. Hem diyebilirim ki, Üstadım Kur'ân hakkında bir kamer hükmünde olup, semâ-yı risaletin şemsi olan Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) nuru istifade edip Risale-i Nur şeklinde tezâhür etmiş.

Üstadım, başkalarında nadiren bulunan mümtaz hasletlerinden, zâhirî tavrının pek fevkinde bir vaziyet gösteriyor. Zâhir hâle bakılsa, ilmihali bilmiyor gibi görünüyor; birden, bakarsın, bir derya kesiliyor. Mezun olduğu miktarı ve Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) istifade derecesi nisbetinde söyler. Resûl-i Ekrem'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) cihet-i istifadesi olmadığı vakitlerde, yeni ay gibi mahviyet gösterir. “Bende nur yok, kıymet yok.” der. Bir hasleti de tam tevazudur ve ³مَنْ تَوَاضَعَ رَفَعَهُ اللَّهُ hadisiyle tam âmil olmasıdır.

İşte bu haslet icabatındandır ki bizim gibi talebelerinden bazı mesâil-i ilmiyede muhalefet bulunsa, onların sözlerini, içinde arar, hak bulduğu vakit, kemâl-i tevazuyla ve lezzetle kabul ederek teslim eder. “Mâşallah!” der “Siz benden daha iyi bildiniz.” der. “Allah razı olsun.” der. Hak ve hakikati, nefsin gurur ve enâniyetine daima tercih eder. Hatta ben bazı meselelerde muhalefet ediyordum. Bana karşı gayet mütefit, memnunâne bir tavır alır; eğer yanlış yapsam, güzelce, damarıma dokunmayarak beni ikaz eder. Eğer güzel bir şey söylemiş isem, çok memnun olur.

¹ “O Allah ki, güneşi aydınlatan parlak bir ışık kaynağı yaptı; ayı ise (güneşe bağlı olarak) ışıklı kıldı.” (Yûnus sûresi, 10/5)

² Ayın ışığı, kendinden değil güneşten gelir.

³ “Kim Allah için mütevazi davranırsa Allah Teâlâ hazretleri (ondan hiçbir şeyi eksiltmez; aksine) onu sadece yükseltir.” el-Bezzâr, *el-Müsne'd* 3/161. Ayrıca yakın mânâdaki hadis-i şerifler için bkz.: Müslim, *birr* 69; Tirmizî, *birr* 82; İbni Mâce, *zühd* 16; Dârimî, *zekât* 35.

Üstadım bilhassa hikmet-i hakikiye fenninde, yani hikmet-i şeriat ve İslâmiyet noktasında pek harikadır ve hikmet-i beşeriyede dahi çok ileridir. Hatta o ilimde, Eflâtun ve İbni Sina'yı geçmiş diyebilirim...

Bundan on üç sene evvel, Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye âzâsından iken, küçükten beri şimdiye kadar mânen izn-i ilâhî ile onun bir muîni ve nâsırı ve muhafızı olan kutb-u rabbânî ve kandil-i nurânî Abdülkadir-i Geylânî (*aleyhi nazaru'r-raîmânî*) Hazretlerinin Fethu'r-Rabbânî risalesini tefe'ülen açtığı esnada,

أَنْتَ فِي دَارِ الْحِكْمَةِ فَاطْلُبْ طَبِيبًا يُدَاوِي قَلْبَكَ¹

ibâresi çıktı. O ibare, onun hakkında pek mânidar olarak, Eski Said'i Yeni Said'e çevirmesine sebebiyet vermiştir.

Eski Said olduğu zamanlarda, İngilizlerin dinî suâllerine gayet latîf ve müskit bir cevap vermiştir. Ve ilm-i mantıkta, İbni Sina'nın telifatından geçecek Tâlikat namında harika bir risalesi var. İşkâl-i mantığıyeyi kıyâs-ı istikrâî cihetiyle on bine kadar iblâğ edip, hiçbir âlimin yetişemediği bir derece-i ihata göstermiş... Sünuhat isminde bir risalesinde gördüm ki, Resûl-i Ekrem (*aleyhi hissâlâtü vesselâm*), âlem-i manada, bir medresede ona ders verdiğini görmüş. O ders-i mâneviyeye binaen İşârâtü'l-İ'câz namındaki harika tefsiri yazmış. Bana birgün dedi ki:

“Harb-i Umumî hâdisat ve netâicleri mâni olmasaydı, İşârâtü'l-İ'câz'ı Al-lah'ın tevfiği ve izniyle altmış cilt yazacaktım. İnşallah, Risale-i Nur, âhiren o mutasavver harika tefsirin yerini tutacak.”

Üstadımla yedi-sekiz sene musahabetim esnâsında mühim meşhudatım çoktur. Fakat ² **الْفَطْرَةُ تَدُلُّ عَلَى الْبُخْرِ** mûcibince, deryaya delâlet maksadı ile bu fıkra kâfi görüldü. Çünkü Üstadımdan iftirak zamanı idi; acele yazdım. Üstadım, ³ **وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ** âyetinin sırrıyla çok defa yanlarında beni musahip bulmak hakkını ve teveccüh duasıyla yerine getireceklerine eminim...

Hâfız Halid (*rahmetullâhi aleyhi*)

1 “Sen Dârü'l-Hikmet'tesin; kalbini tedâvi edecek bir doktor ara!” (Bkz.: Abdülkadir Geylânî, *el-Fethu'r-Rabbânî* s.265)

2 Damla, denizin varlığını gösterir.

3 “Yanınızdaki arkadaş da (ihşanda bulunun.)” (Nisâ sûresi, 4/36)

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Barla'da Yirmi Sekizinci Söz'ü te'lif ettikleri

Üstad Hazretleri'nin yaz aylarında kaldığı Çam dağlarından Eğridir Gölü'ne nâzır tepedeki Katran ağacı

Üçüncü Kısım

Eskişehir Hayatı

Risale-i Nur'un gittikçe inkişaf ettiğini, iman ve İslâmiyet'in kuvvetlenmeye başladığını anlayan gizli din düşmanları, "Bediüzzaman, gizli cemiyet kuruyor, rejim aleyhindedir, rejimin temel nizamlarını yıkıyor!" gibi uydurma ve hükûmeti aldatıcı tertip ve ithamlarla, 1935 senesinde, Eskişehir Ağırceza Mahkemesi'nde, idam kastıyla ve muhakkak sûrette mahkûm edilmesi direktifiyle hakkında dâvâ açılıyor. Bunun üzerine, Dahiliye Vekili ve Jandarma Umum Kumandanı, teçhiz edilmiş askerî bir kıta ile birlikte Isparta'ya geliyorlar. Isparta-Afyon yolu boyunca süvari askerleri yerleştiriliyor. Isparta vilâyeti ve civarı askerî birliklerle kontrol altında bulunduruluyor. Bir sabah vakti, mâsum ve mazlum Bediüzzaman inzivâgâhından çıkarılarak, talebeleriyle beraber, elleri kelepçeli olarak kamyonlarla Eskişehir'e sevk ediliyor. Yolda, Bediüzzaman ve talebelerine yakın bir alâka duyan müfreze kumandanı Ruhi Bey kelepçeleri çözdürüyor. Bu sûretle namazlar kazaya bırakılmadan yola devam ediliyor. Hakikati ve Bediüzzaman'ın mâsumiyetini idrak eden müfreze kumandanı, Bediüzzaman ve talebelerinin bir dostu olmuştur.

Yüz yirmi talebesiyle Eskişehir Hapishanesi'ne getirilen Said Nursî, tam bir tecrid-i mutlak içerisine alınarak, kendisine ve talebelerine dehşetli işkenceler tatbikine başlanıyor... Bediüzzaman Said Nursî, kendisine yapılan bu işkence ve azaplara rağmen, Otuzuncu Lem'a ve Birinci ve İkinci Şuaları telif ediyor. Hapisteki birçok kimseler, Üstad Bediüzzaman hapse girdikten sonra ıslah-ı nefis ederek mütedeyyin bir hâle geliyorlar.

Gizli dinsizler, Isparta havalisinde, "Bediüzzaman ve talebeleri idam edilecek" diye propagandalar yaptırarak, korku ve dehşet saçıyorlar.¹(Hâşiye) Diğer taraftan Bediüzzaman'ın hapse konulmasından mütevellit muhtemel bir isyan hareketinin vukuundan korkan istibdat ve ceberut devrinin hükûmet reisi, şark vilâyetlerine seyahate çıkıyor.

Hâlbuki Bediüzzaman, ömrü boyunca müspet hareket etmeyi düstur edinmiş, "Birkaç adamın hatâsıyla yüzer adamların zarar görmesine sebep olunamaz." demiştir. Bunun içindir ki, yapılan o kadar gaddarâne zulümler esnasında bir tek hâdisе meydana gelmemiş ve Bediüzzaman Said Nursî,

1 (Hâşiye) Evet, zulmün sonu, zalimin mahvına olarak öyle tecellî eder ve etmiştir ki, o plânları yapanlar, şimdi ölümün idam-ı ebedisine mahkûm bir vaziyette cehennemin esfel-i safilînine yuvarlanmakta, tam mağlûbiyet ve cehennem azabından daha şedid azaplar içerisinde, şevketi sönmüş olarak, zelilâne bir ömür geçirmektedirler.

Bediüzzaman ise, iman ve İslâmiyet'in bahadır ve kahraman bir hâdimi olarak, İslâmî bir izzet ve imanî bir şehametle hâlâ yaşamakta, Kur'an ve iman hizmetini devam ettirmekte ve İslâmî zaferleriyle Müslüman Türk milletine ve âlem-i İslâm'a mânevî bayramlar idrak ettirmektedir.

talebelerine daima sabır ve tahammül ve yalnız iman ve İslâmiyet'e çalışmayı tavsiye etmiştir. Ve bu gibi evhamların, dinsizlik hesabına, maksad-ı mahsusla husule getirildiğini herkes anlamıştır.

Bediüzzaman yüz yirmi talebesiyle beraber 1935'de Eskişehir Ağırceza Mahkemesi'ne sevk ediliyor. Âni yapılan araştırmalarla elde edilen bütün risale ve mektuplar meydanda olduğu hâlde, mahkûmiyetlerini intaç edecek bir delile rast gelinememiş ve neticede kanaat-i vicdaniye ile, keyfi bir sûrette Said Nursî'ye on bir ay ve on beş arkadaşına da altışar ay ceza vererek, mütebaki kalan yüz beş kişiyi beraat ettirmiştir. Hâlbuki isnad edilen suç sabit olsaydı, Bediüzzaman Said Nursî'nin idamına ve arkadaşlarının da hiç olmazsa ağır hapsine hükmedilecekti. Nitekim bu yersiz karara Bediüzzaman itiraz etmiş ve bu cezanın bir beygir hırsızına veya bir kız kaçırıcısına lâayık olduğunu belirterek, kendisinin ya beraatine veya idamına veyahut yüz bir sene hapse mahkûmiyetine hükmedilmesini ısrarla istemiştir.

Burada, harika bir hâdiseyi nakletmeden geçemeyeceğiz. Şöyle ki:

Bediüzzaman hapiste iken, birgün, o zamanın Eskişehir Müddeiumumisi, Üstad'ı çarşıda görür. Hayret ve taaccüple ve vazifesine son vereceği ihtarıyla, hapishane müdürüne:

“Niçin Bediüzzaman'ı çarşıya çıkardınız? Şimdi çarşıda gördüm.” der.

Müdür de: “Hayır efendim. Bediüzzaman hapishanede, hattâ tecrittedir. Bakınız!” diye cevap verir.

Bakarlar ki, Üstad yerindedir. Bu harika vâkıa adliyyede şâyi olur. Hakimler “Bu hâle akıl erdiremiyoruz.” diye birbirlerine naklederler.¹(Hâşiye)

1 (Hâşiye) Aynen bunun gibi bir vâkıa da, Bediüzzaman Denizli hapsinde iken olmuştur. Üstad'ı, halk, iki-üç defa muhtelif camilerde sabah namazında görür. Savcı işitir. Hapishane müdürüne pürhiddet: “Bediüzzamanı sabah namazında dışarıya, camiye çıkarmışsınız” der. Tahkikat yapar ki, Üstad hapishaneden dışarıya kat'iyen çıkarılmamış.

Eskişehir hapishanesinde iken de, bir Cuma günü, hapishane müdürü, kâtip ile otururken bir ses duyuyor: “Müdür bey! Müdür bey!” Müdür bakıyor. Bediüzzaman yüksek bir sesle: “Benim mutlaka bugün Ak Camide bulunmam lâzım! Müdür: “Peki Efendi Hazretleri,” diye cevap veriyor. Kendi kendine: “Herhalde, Hoca Efendi kendisinin hapis-te olduğunu ve dışarıya çıkamayacağını bilemiyor.” diye söylenir ve odasına çekilir. Öğle vakti, Bediüzzamanın gönlünü alayım, Ak Camiye gidemeyeceğini izah edeyim düşüncesiyle Üstad'ın koğuşuna gider. Koğuş penceresinden bakar ki, Bediüzzaman içeride yok! Hemen jandarmaya sorar, “İçeride idi, hem kapı kilitli!” cevabını alır. Derhal camiye koşar. Bediüzzaman'ın ileride, birinci safda, sağ tarafta namaz kıldığını görür. Namazın sonlarında Bediüzzaman'ı yerinde göremeyip, hemen hapishaneye döner; Hazreti Üstad'ın “Allahü ekber!” diyerek secdeye kapandığını hayretler içerisinde görür. (Bu hâdiseyi bizzat o zamanki hapishane müdürü anlatmıştır.)

Bediüzzaman Said Nursî'nin Eskişehir Mahkemesi Müdafaatından Bir Kısım

1935

(Eskişehir Mahkemesi'nde, Said Nursî'nin siyasî şeylerle meşgul olmadığı tahakkuk etmiş, sadece bir âyet-i kerîmeyi tefsir eden bir risalesinden dolayı¹ ceza verilmiştir ki, âyet-i kerîme tefsirinden dolayı bir müfessiri cezalandırmak, dünyanın hiçbir mahkemesinde görülmemiştir, elbette ve elbette büyük bir adli hatâdır.)

O Müdafaadan Bir Parça

Ey heyet-i hâkime! Beni dört-beş madde ile itham edip tevkif ettiler.

Birinci Madde

İrtica fikriyle dini âlet edip, emniyet-i umumiyeyi ihlâl edebilecek bir teşebbüs niyeti olduğu ihbar edilmiş.

Elcevap: Evvelâ, imkânât başkadır, vukuat başkadır. Her bir fert, çok adamları öldürebilmesi mümkündür. Bu imkân-ı katil cihetiyle mahkemeye verilir mi? Her bir kibrit bir haneyi yakması mümkündür. Bu yangın imkânıyla kibritler imha edilir mi?

Sâniyen: Yüz bin defa hâşâ! İştigal ettiğimiz ulûm-u imaniye, rızâ-yı ilâhiyeden başka hiçbir şeye âlet olamaz. Evet, güneş kamere peyk ve tâbi olmadığı gibi, saadet-i ebediyenin nurânî ve kudsî anahtarları ve hayat-ı uhreviyenin bir güneşi olan iman dahi, hayat-ı içtimaiyenin âleti olamaz. Evet, bu kâinatın en muazzam meselesi ve şu hilkat-i âlemin en büyük muammâsı olan sır-ı imandan daha ehemmiyetli bir mesele-i kâinat yoktur ki, bu mesele-i sır-ı iman ona âlet olsun.

Ey heyet-i hâkime! Eğer bu işkenceli tevkifim yalnız hayat-ı dünyeviye ve şahsıma ait olsaydı; emin olunuz ki, on seneden beri sükût ettiğim gibi yine sükût edecektim. Fakat bu tevkifim, çokların hayat-ı ebediyelerine ve muazzam tılsım-ı kâinatın keşfini tefsir eden Risale-i Nur'a ait olduğundan,

¹ Tesettür Risalesi'nde (24. Lem'a) üzerinde durulan bu âyet, Ahzâb sûresi, 33/59. âyetidir.

yüz başım olsa ve her gün biri kesilse, bu sırr-ı azîmden vazgeçmeyeceğim. Ve sizin elinizden kurtulsam, elbette ecel pençesinden kurtulamayacağım. Ben ihtiyarım, kabir kapısındaayım.

İşte o müthiş tılsım-ı kâinat keşşafı olan Kur’ân-ı Hakîm’in o muazzam keşfini göze gösterir bir sûrette tefsir eden Risale-i Nur’un, o tılsıma ait yüzer meselelerinden, bu herkesin başına gelecek olan ecele ve kabre ait yalnız bu sırr-ı imana bakınız ki:

Acaba, bu dünyanın bütün muazzam mesâil-i siyasiyesi, ölüme, ecele inanan bir adama daha büyük olabilir mi ki, bunu ona âlet etsin. Çünkü vakit muayyen olmadığından, her vakit baş kesebilen ecel, ya idam-ı ebedîdir ve yahut daha güzel bir âleme gitmeye terhis tezkeresidir. Hiçbir vakit kapanmayan kabir, ya hiçlik ve zulûmat-ı ebediye kuyusunun kapısıdır veyahut daha daimî ve daha nuranî, bâki bir dünyanın kapısıdır.

İşte Risale-i Nur, keşfiyat-ı kudsiye-i Kur’âniye’nin feyziyle, iki kere iki dört eder derecesinde kat’iyetle gösterir ki, eceli, idam-ı ebedîden terhis vesikasına ve kabri dipsiz, hiçlik kuyusundan müzeyyen bir bahçe kapısına çevirmeleri, şüphesiz, kat’î bir çaresi var. İşte bu çareyi bulmak için, bütün dünya saltanatı benim olsa bilâ-tereddüt feda ederim. Evet, hakikî akli başında olan, feda eder...

İşte efendiler! Bu mesele gibi yüzer mesail-i imaniyeyi keşif ve izah eden Risale-i Nur’a, evrak-ı muzırâ gibi –hâşâ, yüz bin defa hâşâ!– siyaset cereyanlarına âlet edilmiş garazkâr kitaplar nazarıyla bakmak, hangi insaf müsaade eder, hangi akıl kabul eder, hangi kanun iktiza eder? Acaba istikbalin nesl-i âtisi ve hakikî istikbal olan âhiretin ehli ve Hâkim-i Zülcelâl’i, bu suâli, müsebbiplerinden sormayacaklar mı? Hem, bu mübarek vatanda fitraten dindar bu millete hükmedenler, elbette dindarlığa taraftar olması ve teşvik etmesi, vazife-i hâkimiyet cihetiyle lâzımdır. Hem madem; lâik cumhuriyet prensibiyle bîtarafane kalır ve o prensibiyle dinsizlere ilişmez; elbette dindarlara dahi bahanelerle ilişmemek gerektir.

Sâlisen: Bundan on iki sene evvel Ankara reisleri, İngilizlere karşı “Hutuvât-ı Sitte” namındaki eserimle mücahedatımı takdir edip, beni oraya istediler. Gittim. Gidişatları, benim ihtiyarlık hissiyatıma uygun gelmedi.

“Bizimle çalış!” dediler.

Dedim: “Yeni Said öteki dünyaya çalışmak istiyor. Sizinle çalışamaz, fakat size de ilişmez.”

Evet, ilişmedim ve ilişenlere de iştirak etmedim. Çünkü an'anât-ı milliye-i İslâmiye lehinde istimâl edilebilir bir dehâ-yı askerîyi, an'ane aleyhine çevirmeye maatteessüf bir vesile oldu. Evet, ben, Ankara reislerinde, hususan Reisicumhur'da bir dehâ hissettim ve dedim:

“Bu dehayı, kuşkulandırmakla an'anât aleyhine çevirmek caiz değildir. Onun için, ne kadar elimden gelmişse, dünyalarından çekildim, karışmadım. On üç seneden beri siyasetten çekildim. Hattâ bu yirmi bayramdır, bir-ikisinden başka umumlarında, bu gurbette, kendi odamda yalnız ve mahpus gibi geçirdim; tâ ki siyasete bulaşmam tevehhüm edilmesin. Hükûmetin işlerine ilişmediğime ve karışmak istemediğime delâlet eden:

Birinci delil: On üç senedir siyaset lisanı olan gazeteleri bu müddet zarfında hiç okumadığım; dokuz sene oturduğum Barla köyünde ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta'daki dostlarım biliyorlar. Yalnız, Isparta tevkifhanesinde, gayet insafsız bir gazetecinin dinsizcesine, Risale-i Nur'un talebelerine hücumunun bir fıkrası, istemediğim hâlde kulağıma girdi.

İkinci delil: On senedir Isparta vilâyetinde bulunuyordum. Dünyanın çok tahavvülâtı içinde siyasete karışmak teşebbüsüne dair hiçbir emare, hiçbir tereşsuhât görülmediğidir.

Üçüncü delil: Hiçbir hatıra gelmeyen, âni olarak benim ikametgâhım bastırıldı, tam taharrî edildi. On seneden beri en mahrem evrakımı ve kitaplarımı aldılar. Hem vali dairesi, hem polis dairesi bu kitaplarımda siyaset-i hükûmete ilişecek hiçbir maddeyi bulamadıklarını itiraf etmeleridir. Acaba, on sene değil, belki on ay benim gibi sebepsiz nefyedilen ve merhametsizce zulüm gören ve işkenceli tazyik ve tarassut edilen bir adamın en mahrem evrakı meydana çıksa, zalimlerin yüzlerine savrulacak on madde çıkmaz mı?

Eğer denilse: “Yirmiden ziyade mektupların yakalandı.”

Ben de derim: O mektuplar, birkaç sene zarfında yazılmışlar. Acaba, on sene zarfında on dosta, on ve yirmi ve yüz mektup çok mu? Madem muhabere serbesttir ve dünyanıza ilişmezler; bin olsa da bir suç teşkil etmezler.

Dördüncü delil: Müsadere edilen bütün kitaplarımı görüyorsunuz ki, siyasete arkalarını çevirip, bütün kuvvetleriyle imana ve Kur'an'a, âhirete müteveccih olmalarıdır. Yalnız iki-üç risalelerde Eski Said sükûtu terk ederek, bazı gaddar memurların işkencelerine karşı hiddet etmiş; hükûmete değil, belki vazifesini sû-i istimâl eden o memurlara itiraz etmiş, mazlumane şekvasını

yazmış. Fakat, yine o iki-üç risaleyi mahrem deyip neşrine izin vermedim. Has bir kısım dostlarıma münhasır kalmışlardır. Hükûmet ele bakar ve zahi-re dikkat eder. Kalbe bakmak, gizli ve hususî işlere bakmak hakkı yoktur ki, herkes kalbinde ve hanesinde istediğini yapabilir ve padişahları zemmeder, beğenmez...

Ezcümle: Yedi sene evvel –daha yeni ezan çıkmadan– bir kısım memurlar sarığıma, hem hususî Şafiice ibadetime müdahale etmek istemelerine mukabil, bir kısa risale yazıldı. Bir zaman sonra yeni ezan çıktı; ben o risaleyi mahrem dedim, intişarını men ettim. Hem, ezcümle, Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de bulunduğum zaman, tesettür âyeti aleyhinde Avrupa'dan gelen itiraza karşı bir cevap yazmıştım. Bundan bir sene evvel, eski matbu risalelerimden alınan ve “On Yedinci Lem’a” namındaki risalenin bir meselesi olarak kaydedilmiş ve sonra “Yirmi Dördüncü Lem’a” ismini alan kısacık *Tesettür Risalesi*, ilerideki kanunlara temas etmemek için, o *Tesettür Risalesi*’ni setrettim. Her nasılsa, yanlışlıkla bir yere gönderilmiş. Hem o risale, medeniyetin, Kur’ân’ın âyetine ettiği itiraza karşı, müskit ve ilmî bir cevaptır. Bu hürriyet-i ilmiye, Cumhuriyet zamanında elbette kayıt altına alınamaz.

Beşinci delil: Dokuz senedir, bir köyde inzivâyı ihtiyar ettiğim; ve hayat-ı içtimaiyeden ve siyasetten sıyrılmak istediğim; ve bu defa gibi, müteaddit başıma gelen bütün işkencelere tahammül edip, dünya siyasetine karışmamak için bu on senede hiç müracaat etmediğimdir. Eğer müracaat etseydim, Barla yerine İstanbul’da oturabilirdim. Ve belki, bu defadaki gaddarâne tevkifimin sebebi, müracaatsızlıktan küsen ve gururlarına dokunan Isparta Valisinin ve hükûmetin bazı memurlarının, garazlarından veya iktidarsızlıklarından hab-beyi kubbe yapıp, Dahiliye Vekâletini evhamlandırmasıdır.

Elhâsıl: Benimle temas eden bütün dostlarım bilirler ki, siyasete değil karışmak, değil teşebbüs, belki düşünmesi dahi esas maksadıma ve ahvâl-i ruhiyeme ve hizmet-i kudsiye-i imaniyeme muhaliftir ve olamıyor. Bana nur verilmiş, siyaset topuzu verilmemiş. Bu hâlin bir hikmeti şudur ki: *Hakâik-i imaniyeye cidden müştâk ve memuriyet mesleğine giren birçok zatlari, bu hakâike endişeli ve tenkitkârâne baktırmamak, onlardan mahrum etmemek için, Cenab-ı Hak kalbime siyasete karşı şiddetli bir kaçınmak ve bir nefret vermiştir, kanaatindeyim...*

Binbaşı Merhum Asım Bey isticvab edildi. Eğer doğru dese, Üstad’ına zarar gelir ve eğer yalan dese, kırk senelik namuskârâne ve müstakîmâne

askerliğinin haysiyetine çok ağır gelir diye düşünüp, “Yâ Rab! Canımı al!” diyerek on dakikada teslim-i ruh eyledi, istikamet şehidi oldu. Ve dünyada hiçbir kanunun hatâ diyemeyeceği bir muavenet-i hayriyeye ve bir tasdiğe hatâ tevehhüm edenlerin çirkin hatâlarına kurban oldu.

Evet, Risale-i Nur’dan tam ders alan, bir su içen gibi, kolayca terhis tezkeresi telâkki ettiği ecel şerbetini içen. Eğer benden sonra dünyada kalan kardeşlerimin teellümlerini düşünmeseydim, ben de, âlicenap kardeşim Asım Bey gibi “Yâ Rab! Canımı da al!” diyecektim. Her neyse...

Benim sebep-i ithamımdan olan,

Üçüncü Madde

Risale-i Nur’un müsaade-i hükûmet alınmadan intişarı ve hissiyat-ı imaniyeyi kuvvetleştirmesiyle, ileride belki hükûmetin serbestane prensiplerine sed çeker ve emniyet-i umumiyeyi ihlâl eder.

Elcevap: Risale-i Nur, nurdur. Nurdan zarar gelmez. Siyaset topuzunu on üç seneden beri atmıştır ve bu vatanın ve bu milletin iki hayatlarının temel taşları olan hakikat-i kudsiyesini tespit eder ve bu mübarek milletin yüzde doksan dokuzuna zararsız menfaati olduğuna, eczalarını okuyan bütün zatları işhad edebilirim. Haydi biri çıksın, desin: “Bunda bir zarar gördüm.”

Ve sâniyen: Benim matbaam yok ve müteaddit kâtiplerim yok. Birisini zorla bulabilirim. Ve hüsn-ü hattım yok. Yarım ümmîyim, bir saatte ancak bir sayfayı çok noksan yazımla yazabilirim. Merhum Asım Bey gibi bazı zatlar, benim için bir yâdigâr olarak, güzel yazılarıyla yardım ettiler. Benim çok hazine gurbetimdeki hâtırâtımı yazdılar. Sonra, o envâr-ı imaniyeyi derdine tam derman bulan bir kısım zatlar, onları okumak istediler ve okudular; hayat-ı ebediyelerine tam bir tiryak olduğunu hakkalyakîn gördüler, kendilerine istinsah ettiler. Elinize geçen ve nazar-ı teftişinizde bulunan “Fihriste Risalesi” gösteriyor ki, Risale-i Nur’un her bir cüzü, bir âyet-i Kur’âniye’nin hakikatini tefsir eder. Hususan erkân-ı imaniyeye dair âyetleri öyle bir vuzuhla tefsir eder ki, Avrupa filozoflarının bin seneden beri Kur’ân aleyhinde hazırladıkları hücum plânlarını ve esaslarını bozuyor.

Şimdilik elinizde “İhtiyar Risalesi”nin “On Birinci Rica”sında binler imanî ve tevhidî burhanlardan bir tek burhan var. Numûne için ona bakınız, dikkat ediniz; dâvâm doğru mudur, yanlış mıdır, anlarsınız. Hem bu vatana ve bu millete ne kadar menfaatli olduğuna numûne için, Risale-i Nur’un eczalarından

olan “İktisat Risalesi” ve hastalara, imandan gelen yirmi beş devalı risale ve ihtiyarlara, imandan gelen yirmi altı rica ve tesellî risaleleri, bu mübarek milletin yarısından ziyade bir yekûn teşkil eden fakirler, hastalar, ihtiyarlar tâîfelerine gayet kıymettar bir hazine-i servet ve tiryak ve ziya olduğunu insafla bakan herkes kabul eder kanaatindeyim.

Hem vazife-i tahkikatınıza yardım için derim: Fihriste Risalesi, yirmi senelik risalelerin bir kısmının fihristesidir. İçindeki risalelerin bir kısmının asılları Dârü'l-Hikmet'ten başlar. Fihriste'deki numaralar, telif tertibiyle değildirler. Meselâ, Yirmi İkinci Söz, Birinci Söz'den daha evvel telif edilmiş ve Yirmi İkinci Mektup, Birinci Mektup'tan daha evvel yazılmış. Bunlar gibi çok var...

Sâlisen: İman ilminden ibaret olan Risale-i Nur eczaları, emniyet ve âsâyişi temin ve tesis ederler. Evet güzel seciyelerin ve iyi hasletlerin menşe ve menbaı olan iman, elbette emniyeti bozmaz, temin eder. İmansızlıktır ki, seciyesizliğiyle emniyeti ihlâl eder.

Hem bunu biliniz ki, yirmi-otuz sene evvel bir gazete gördüm ki, İngilizlerin bir Müstemlekât Nâzırı demiş: “Bu Kur’ân müslümanların elinde varken biz onlara hakikî hâkim olamayız... Bunun kaldırılmasına ve çürütülmesine çalışmalıyız!”

İşte, bu kâfir muannidin bu sözü, otuz senedir nazarımı Avrupa filozoflarına çevirmiş olduğundan, nefsimden sonra onlarla uğraşıyorum. Dahiliyeye pek bakamıyorum ve dahildeki kusuru, Avrupa'nın hatâsı, ifsadıdır, derim. Avrupa filozoflarına hiddet ediyorum, onları vuruyorum. Felillâhilhamd, Risale-i Nur o muannit kâfirin hülyasını kırdığı gibi, maddiyyun, tabiiyyun filozoflarını tam susturur bir vaziyete girmiştir. Dünyada, hangi şekilde olursa olsun, hiçbir hükûmet yoktur ki, kendi memleketinin böyle mübarek mahsulünü ve sarsılmaz bir mâden-i kuvve-i mâneviyesini yasak etsin ve nâşirini mahkûm eylesin! Avrupa'da rahiplerin serbestiyeti gösteriyor ki, hiçbir kanun, târik-i dünya olanlara ve âhirete ve imana kendi kendine çalışanlara ilişmez.

Elhâsıl: On sene kadar sebepsiz bir nefye mahkûm; ihtilâttan, muhabereden memnu, gurbettede bir ihtiyar adamın, saadet-i ebediyenin anahtarı olan imanına dair hâtırat-ı ilmiyesini yazmasını, dünyada hiçbir kanun ona yasak diyemez ve demez kanaatindeyim. Ve şimdiye kadar hiçbir âlim tarafından tenkit edilmemesi, elbette o hâtırât, ayn-ı hak ve mahz-ı hakikat olduğunu isbat eder.

Benim ithamım ve tevkifime sebep gösterilen,

Dördüncü Madde

Devletçe yasak edilen tarikat dersini vermekle ihbar edilmiş olmağlıdır.

İcevap: Evvelâ, elinizde bulunan bütün kitaplarım şahittirler ki, ben hakâik-i imaniyeyle meşgulüm. Hem müteaddit risalelerimde yazmışım ki: “Tarikat zamanı değil, belki iman kurtarmak zamanıdır. Tarikatsız cennete giden pek çok; fakat imansız cennete girecek hiç yok. Onun için imana çalışmak lâzımdır.” diye beyan etmişim.

Sâniyen: On senedir Isparta vilâyetinde bulunuyorum. Biri çıksın, “Bana, tarikat dersi vermiş” desin! Evet, bazı has âhîret kardeşlerime ulûm-u imaniye ve hakâik-i âliye dersini hocalık itibarıyla vermişim. Bu, tarikat talimi değil, belki hakikat tedrisidir. Yalnız bu kadar var ki: Ben Şafîyim; namazdan sonraki tesbihatım, Hanefî tesbihatından biraz farklıdır. Hem, akşam namazından yatsı namazına kadar ve fecirden evvel, hiç kimseyi kabul etmemek şartıyla, kendi kendime günahlarımdan istiğfar ve âyetleri okumak gibi şeylerle meşguliyetim var. Zannederim, dünyada hiçbir kanun bu hâle yasak diyemez.

Bu mesele-i tarikat münasebetiyle hükûmet ve mahkeme memurları tarafından benden soruluyor: “Neyle yaşıyorsun?”

İcevap: Dokuz sene ikamet ettiğim Barla halkının müşâhedesıyla, şiddet-i iktisat berekâtıyla ve tam kanaat hazinesiyle ve ekser günlerde her bir gün yüz para ile, bazı daha az bir masrafla yaşadığımı benimle temas eden dostlarım bilirler. Hattâ yedi sene zarfında elbise, pabuç gibi şeylere yedi banknotla idare ettim.

Hem, elinizde bulunan tarihçe-i hayatımın şehadetiyle, bütün hayatımda halkların hediye ve sadakalarından istinkâf edip, en sâdık dostlarımla hatırlarını rencide ederek hediyesini reddetmişim. Eğer mecburiyetle hediye almışsam, mukabilini vermek şartıyla aldığımı, bana hizmet eden dostlarım bilirler. Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye’de aldığım maaştan çoğunu, o zaman yazdığım kitapların tab’ına sarf ettim; az bir kısmını, hacca gitmek için sakladım. İşte o cüz’î para, iktisat ve kanaat berekâtıyla on sene bana kâfi geldi ve yüz suyu mu döktürmedi. Daha o mübarek paradan biraz var.

Ey heyet-i hâkime! Bu uzun ifâdâtımı dinlemekten usanmamak gerekir. Çünkü yirmi-otuz kitab, benim tevkifnamemin evrakı içine girmişler. Bu

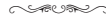

kadar itham evrakıma karşı, elbette bu uzun olan ifade kısa kalır. Ben, on üç senedir dünya siyasetine karışmadığımdan, kanunları bilmiyorum. Hem, kendimi müdafaa için aldatmaya tenezzül etmediğime tarihçe-i hayatım şahittir. Ben, hakikat-i hali olduğu gibi beyan ettim. Sizin vicdanınız var ve kanunların gadirsiz veçh-i tatbiklerini bilirsiniz, hakkımda hükmünüzü verirsiniz. Bunu da biliniz ki:

Bazı iktidarsız memurların ya iktidarsızlıklarından veya evhamlarından veya keçi, kurt bahanesi nev'inden veya kendilerine bir pâye vermek veya hükûmete yaranmak fikriyle, yeni serbestî kanunlarının tatbiklerine zemin hazırlamak entrikalarından, hakkımda dürbünle bakarak habbeyi kubbe gösterdiler. Sizlerden ümidimiz şudur ki: İktidarınızdan, onların evhamlarının kubbesinin habbe olduğunu göstermektir. Yani onların dürbünlerini aksine çevirip bakarsınız...

Hem bir ricam var: Müsadere edilen kitaplarımın, bin liradan ziyade ben-ce kıymetleri var; bana iade ediniz. Onların mühim bir kısmı on iki sene evvel Ankara Kütüphanesi'ne iftihar ve teşekkürle kabul edildiğini, kütüphane nâzırı gazeteyle ilân etmiştir.

Şimdilik hayatıma hükümleri geçen heyetinizin reyyle bu ifademın bir sûretini müdde-i umumîye verip beni bu zarara sokanlar aleyhinde ikame-i dâvâ etmek ve bir sûretini Dahiliye Vekâleti'ne ve bir sûretini de Meclis-i Meb'usân'a vermek istiyorum.

Yukarıdaki Müdafaatımın Birinci Tetimmesi

Beni istintak eden zatın ve heyet-i hâkimenin nazar-ı dikkatlerine,
Evvelki ifademe üç maddeyi ilâve ediyorum.

Birinci Madde

Bizi hayrette bırakan ve gayet şaşırtan ve bir garazı ihsas eden ve bilizim hiçten bir sebep-i itham icat etmek nev'inden, musırrane, bir cemiyet ve teşkilât varmış gibi soruyorlar ve “Bu teşkilâtı yapmak için nereden para alıyorsunuz?” diyorlar.

Elcevap: Evvelâ, ben dahi soranlardan soruyorum: Böyle bir cemiyet-i siyasiyenin, bizim tarafımızdan vücuduna dair hangi vesika, hangi emareler

var ve parayla teşkilât yaptığımıza hangi delil ve hangi hüccet bulmuşlar ki, bu kadar musırrane soruyorlar? Ben, on senedir Isparta vilâyetinde şiddetli tarassut altında bulunmuşum. Bir-iki hizmetkâr ve on günde bir-iki yolcudan başka adamları görmeyen garip, kimsesiz, dünyadan usanmış, siyasetten gayet şiddetle nefret etmiş ve kuvvetli siyasî muhalif cemiyetlerin ne kadar aksülâmeler ile zararlı ve akîm kaldığını mükerrer müşahadatla görmüş ve kendi kavim ve binler dostları içinde, en mühim fırsatta, siyasî cemiyet ve cereyanları reddetmiş ve karışmamış ve iman-ı tahkikinin gayet kudsî ve hiçbir şeyle zedelenmesi caiz olmayan hizmeti bozmak ve ağız-ı siyasî ile çürütme-yi en büyük bir cinayet telâkki ederek şeytandan kaçır gibi siyasetten kaçan ve on seneden beri **أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالْبَيْسَاءِ**¹ kendine düstur eden; ve hileyi hilesizlikte bulan, asabî ve bilâ-perva esrarını fâşeden; on sene koca Isparta vilâyetinin hassas ve cessas memurlarına böyle teşkilât sezdirmeyen bu adamdan, “Böyle bir teşkilât var ve siyasî bir dolabı çeviriyorsunuz.” diyenlere karşı, yalnız ben değil, belki Isparta vilâyeti ve bütün beni tanıyanlar, belki bütün ehl-i akıl ve vicdan, onların iftiralarını nefretle karşılar ve “Garazkâr plânlar ile onu itham ediyorsunuz.” diyecekler.

Sâniyen: Meselemiz imandır. İman uhuvvetiyle bu memlekette ve Isparta'nın yüzde doksan dokuz adamlarıyla uhuvvetimiz var. Hâlbuki cemiyet ise, ekser içinde ekalliyetin ittifakıdır. Bir adama karşı, doksan dokuz adam cemiyet olmaz. Meğer, gayet insafsız bir dinsiz, herkesi –hâşâ– kendisi gibi tevehhüm edip, bu mübarek ve dindar milleti tahkir etmek niyetiyle böyle işaa eder...

Sâlisen: Benim gibi pek ciddî bir muhabbetle Türk milletini seven; ve Kur'ân'ın senâsına mazhariyetleri cihetiyle Türk milletini pek çok takdir eden; ve altı yüz seneden beri bütün dünyaya karşı koyan ve Kur'ân'ın bayraktarı olan bu millete karşı gayet şiddetli taraftar bulunan; ve bin Türkün şهادetiyle, bin milliyetçi Türkçüler kadar Türk milletine bilfiil hizmet eden; ve kıymet-
tar otuz-kırk Türk gençleri, namazsız otuz bin hemşehrilerine tercih etmekle bu gurbeti ihtiyar eden; ve hocalık haysiyetiyle izzet-i ilmiyeyi muhafaza eden ve hakâik-i imaniyeyi pek vâzih bir sûrette ders veren bir insanın, on sene ve belki yirmi-otuz sene zarfında, yirmi-otuz değil, belki yüz ve bin talebesi, sırf iman ve hakikat ve âhîret noktasında onunla fedakârâne bağlansa ve âhîret kardeşi olsa çok mudur ve zararı mı var? Hiç ehl-i vicdan ve insaf bunları tenkide cevaz verir mi? Ve bunlara cemiyet-i siyasiye nazarıyla bakabilir mi?

¹ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

Râbian: On sene zarfında yüz banknot ile idare eden ve günde bazen kırk para ile geçinen ve yetmiş yamalı bir abayı yedi sene giyen bir adam hakkında; “Nereden para alıp yaşıyorsun ve teşkilât yapıyorsun?” diyenlerin, ne kadar insaftan uzak düştüklerini ehl-i insaf anlar.

İkinci Madde

Menemen hâdisesinin bir yalancı taklidini yapıp, millete dehşet verip, serbestî kanunları kolayca tatbik etmek desisesiyle hükûmeti iğfal ederek, güya “Hükûmetin serbestî kanunlarını kabul ettirmesine yardım ediyoruz.” entrikasıyla, beni Barla’dan Isparta’ya cebren celbettiler. Baktılar, ben öyle fitnelere âlet olamıyorum ve öyle her cihetçe vatana, millete, dine zararlı olan akîm teşebbüslere meylim yoktur, anladılar ki o vakit plânlarını değiştirdiler. Benim beğenmediğim bir şöhet-i kâzibemden istifade edip, hiç hatır ve hayalimize gelmeyen entrikalarla başımıza Menemen hâdisi-i vâkıasının bir mevhum taklidini geçirdiler. Hem millete, hem hükûmete, hem mâsum, mevkuf birçok efrad-ı millete büyük zarar verdiler. Şimdi yalanları meydana çık-tıkça, kurdun keçiyeye bahane bulması nev’inden bahaneler bulup, memurîn-i adliyeyi şaşırtmak istiyorlar. Adliye memurlarının bu meselede çok dikkate ve ihtiyata muhtaç olduklarını müdafaa-yı milliye hukukum noktasında hatırlatıyorum. Asıl itham edilecek onlardır ki, hükûmetin bazı erkânına dalkavukluk edip ve sahtekârlıkla, bir yalancı cemiyet maskesi altında, bazı safdil, mâsum biçareleri tehviç ederek küçük bir hâdisi çıkarır; sonra şeytan gibi habbeyi kubbe gösterip hükûmeti şaşırtır, çok mâsumları ezdirir, memlekete büyük bir zarar verir, kabahati de başkalara yükler. İşte bu meselemiz aynen böyledir.

Üçüncü Madde

Hükûmetin daireleri içinde en ziyade hürriyetini muhafaza etmeye ve tesirat-ı hariciyeden en ziyade bîtarafâne, hissiyatsız bakmakla mükellef olan, elbette mahkemedir. Ben mahkemenin hürriyet-i tâmmesine istinaden, hürriyetle, hukuk-u hürriyetimi bu sûretle müdafaa etmeye hakkım vardır.

Evet, her yerde adliyelerde mal ve can meseleleri var. Eğer bir hâkim şahsen hiddet edip bir katili katletse, o hâkim katil olur. Demek adliye memurları, hissiyattan ve tesirat-ı hariciyeden bütün bütün âzade ve serbest olmazsa, sûreten adalet içinde müthiş günahlara girmek ihtimali var.

Hem cânilerin ve kimsesizlerin ve muhaliflerin dahi bir hakkı var. Ve hakkını aramak için, gayet bîtarafâne bir merci isterler.

Adalet noktasından tarafgirlik fikrini verip, adaletin mahiyetini zulme çeviren, hakkımda sarf edilen bir tâbirdir ki, Isparta'da ve burada bazı isticvalarda ismim Said Nursî iken, her tekrarında Said Kürdî ve bu Kürt diye beni öyle yâd ediyorlar. Bununla, hem âhiret kardeşlerimin hamiyet-i milliyelerine ilişip aleyhime bir his uyandırmak, hem mahkeme ve adaletin mahiyetine bütün bütün zıt ve muhalif bir cereyan vermektir. Evet, hâkim ve mahkeme tarafgirlik şâibesinden müberrâ ve gayet bîtarafâne bakması birinci şart-ı adalet olduğuna dair binler vukuat-ı tarihiyeden, Hazreti Ali (*radıyallâhu anhı*)'ın hilâfeti zamanında bir Yahudi ile mahkemede beraber oturmaları ve çok padişahların, âdi adamlar ile mahkeme-i adalette görülmesi gibi çok hâdisat-ı tarihiye varken, benim hakkımda bir yabanilik hissini veren ve nazar-ı adaleti şaşırtmak isteyen adamlara derim:

“Ey efendiler! Ben herşeyden evvel müslümanım ve Kürdistan'da dünya-ya geldim. Fakat bu Türklere hizmet ettim ve yüzde doksan dokuz menfaatli hizmetim Türklere olmuş ve en çok hayatım Türkler içinde geçmiş ve en sâdık ve en halis kardeşlerim Türklerden çıkmış ve İslâmiyet ordularının en kahramanı Türkler olduğundan, meslek ve hizmet-i Kur'âniyem cihetiyle, her milletten ziyade Türkleri sevmek ve taraftar olmak kudsî hizmetimin muktezası olduğundan, bana Kürt diyen ve kendini milliyet-perver gösteren adamların bini kadar Türk milletine hizmet ettiğimi, hakikî ve civanmert bin Türk gençlerini işhad edebilirim. Hem heyet-i hâkimenin ellerinde bulunan otuz-kırk kitabımı, hususan İktisat ve İhtiyarlar ve Hastalar risalelerini işhad ediyorum ki, Türk milletinin beşten dört kısmını teşkil eden musibettede, fakirler ve hastalar ve ihtiyarlar ve dindar müttakiler tâifelerine bin Türkçü kadar hizmet eden o kitaplar, Kürtlerin ellerinde değil, belki Türk gençlerinin ellerindedirler.”

Heyet-i hâkimenin müsaadesiyle, bizi bu belâya sokan ve hükûmetin mühim bazı erkânını iğfal eden ve milliyet-perverlik perdesi altında entrikaları çeviren mülhid zalimlere derim:

“Ey efendiler! Benim hakkımda tespit edilmeyen ve tespit edilse dahi bir suç teşkil etmeyen ve suç olsa bile yalnız beni mesul eden bir madde yüzünden, kırkta fazla Türkün en kıymetli gençlerini ve en muhterem ihtiyarlarını, büyük bir cinayet işlemler gibi bu belâya atmak, milliyet-perverlik midir? Evet, sebepsiz böyle işkenceli tevkife düşenler içinde Türk gençlerinin medâr-ı iftihar olacak bir kısım zatlar var ki,¹(Hâşiye) uzaktan kıymetini

1 (Hâşiye) O zatlar, men-i mahkeme ile iki aylık sıkıntılı tevkiften sonra tahliye edilmişlerdir.

hissedip, ona yalnız bir selâm veya imanî bir risale göndermemle, onu bir câni gibi çoluk-çocukları içinden alıp bu belâyâ atmak milliyetçilik midir? Ben ki, sizin nazarınızda yabanî millettenim, diyorum. Bu mevkuf olan ci-vanmert ve muhterem Türk gençleri ve ihtiyarları içinde öyleleri var ki, on-ların bir tanesini, kendi milletimden yüz adama da değiştirmem. Ve onların içinde öyleleri var ki, on sene bana zulmeden memurlara, beş seneden beri onların hatırları için, o zalimlere bedduayı bıraktım. Ve onların içinde öyle-leri var ki, âli seciyelerin en halis numûnelerini o âlicenap Türk arkadaşlar-da kemâl-i hayret ve takdirle gördüm. Ve Türk milletinin sırr-ı tefevvukunu onlarla anladım..

Ben vicdanımla ve çok emarelerle temin ederim ki, eğer bu mâsum mev-kuflar adedince vücutlarım bulunsaydı veyahut onların umumuna gelen her nevi meşakkatlerini alabilseydim, kasem ederim ki, müftehirane, o kıymettar zatlara bedel çekmek isterdim. Benim bunlara karşı bu hissim, onların kıy-met-i zatiyeleri içindir, yoksa şahsıma karşı faydası dokunması için değildir. Çünkü bir kısmını yeni görüyorum. Bir kısmı, belki o benden fayda görmüş; ben ondan zarar görmüşüm. Fakat binler zarar görsem, yine onların kıymeti, nazarımda tenzil etmez.

İşte ey Türkçülük dâvâ eden mülhid zalimler! Türk milletinin medâr-ı if-tiharları olabilecek bu kadar zatlari gayet âdi ve ehemmiyetsiz bahanelerle –sizin tâbirinizle– benim gibi bir Kürt yüzünden perişan etmek, tezlil etmek milliyetçilik midir? Türkçülük müdür? Vatan-perverlik midir? Haydi, o insafsız vicdanınıza havale ediyorum!

İşte mahkeme-i âdile, onların mâsumiyetini anlamakla çoklarını tahliye etti. Eğer ortada bir suç varsa, o suç benimdir. Onlar, ulûvv-ü cenaplarından, benim gibi garip ve ihtiyar bir hocaya soba yakmak, su getirmek, yemek pişirmek ve kendime mahsus bir risalemi tebyiz etmek gibi cüz’î işlerimi sırf “lillâh” için yapmışlar ve benim hatırım için hatıra defterim hükmünde olan iki risalemin âhirlerinde, bir hatıra olmak üzere imzalarını atmışlar. Acaba dünyada, böyleleri, böyle bahanelerle muaheze edecek bir kanun, bir usul ve bir maslahat var mı?

Müdafaatımın İkinci Tetimmesi

Ey heyet-i hâkime,

Gelecek beyanatımda, belki vazifenizce lüzumsuz şeyler bulunacak. Fakat bu meselelerle umum memleket, belki dünya alâkadardır. Yalnız siz değil, onlar dahi mânen dinliyorlar. Hem beyanatımda intizamsızlık göreceksiniz. Sebebi ise, mühim bir hakkım bana verilmedi. Benim hüsn-ü hattım yok. Çok rica ettim ki, bu hayat-memat meselesinde, bir yazıcı bana veriniz; tâ hakkımı müdafa için bir istida yazdırayım. Vermediler. Belki beni iki ay, gayet insafsızcasına bütün bütün konuşmaktan menettiler. Onun için, gayet noksan ve müşevveş yazımla intizamlı yazamadım. İşte âhir beyanatım budur:

Eğer farz-ı muhâl olarak, müfsit muhbirlerin ihbar ettikleri gibi, “Risale-i Nur, hükûmetin birtakım siyasetiyle ve bazı kanunlarıyla tevfi edilmiyor, muaraza ediyor; belki başka siyasî kanaatlerdir ve ayrı ayrı fikirlerdir. Ve umum risaleler, imandan değil, belki siyasetten bahseder.” diye, gayet zâhir bir iftira farz ve kabul edilse, cevaben derim:

Madem hürriyetin en geniş şekli cumhuriyettir. Ve madem hükûmet ise, cumhuriyetin en serbest sûretini kabul etmiştir. Elbette, hakikî ve kat’î ve reddedilmez kanaat-i ilmiyeyi ve efkâr-ı sâibeyi –âsâyîşe dokunmamak şartıyla– cumhuriyetin hürriyeti, o hürriyet-i ilmiyeyi istibdat altına alamaz ve onu bir suç tanımaz. Evet, dünyada hiçbir hükûmet var mıdır ki, bütün bir tek kanaat-i siyasiyede bulunsun? Haydi, –farz-ı muhâl olarak– ben, perde altında kendi kendime kanaat-i siyasiyemi yazmışım ve bir kısım has dostlarıma göstermişim; bunda suç var diyen kanunları iştitemişim. Hâlbuki Risale-i Nur, iman nurundan bahseder; siyaset zulmetine sukut etmemiş ve tenezzül etmez.

Eğer faraza, lâik cumhuriyetin mahiyetini bilmeyen bir dinsiz dese: “Senin risalelerin, kuvvetli bir dinî cereyan veriyor, lâdinî cumhuriyetin prensiplerine muaraza ediyor?”

Elcevap: Hükûmetin lâik cumhuriyeti, dini dünyadan ayırmak demek olduğunu biliyoruz. Yoksa, hiçbir hatıra gelmeyen dini reddetmek ve bütün bütün dinsiz olmak demek olduğunu, gayet ahmak bir dinsiz kabul eder. *Evet, dünyada hiçbir millet dinsiz olarak yaşamadığı gibi, Türk milleti misillü bütün asırlarda mümtaz olarak, bütün aktar-ı cihanda ve nerede*

Türk varsa müslümandır. Sair anâsır-ı İslâmiye'nin, küçük de olsa yine bir kısmı, İslâmiyet haricindedir. Böyle pek ciddî ve hakikî dindar ve bin sene kadar hak dininin kahraman ordusu olarak zemin yüzünde, mefâhir-i milliyesini milyonlar menâbi-i diniye ile çakan ve kılıçlarının uçlarıyla yazan bir mübarek milleti, "dini reddeder veya dinsiz olur" diye itham eden yalancı dinsizler ve milliyetsizler, öyle bir cinayet işliyorlar ki, cehennemnin esfel-i sâfilin tabakasında ceza görmeye müstehak olurlar. Hâlbuki Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyenin kanunlarını da ihata eden dinin geniş dairesinden bahsetmez. Belki asıl mevzuu ve hedefi, dinin en has ve en yüksek kısmı olan imanın erkân-ı azîmesinden bahseder.

Hem ekseriyetle muhatabım, evvel kendi nefsim, sonra Avrupa filozoflarıdır. Böyle mesail-i kudsiyeden, doğru olmak şartıyla, zarar tevehhüm eden, yalnız şeytanlar olabilirler tasavvurundayım. Yalnız üç-dört risale, tenkitkârâne şekvâ sûretinde bir kısım memurlara bakmış. Fakat o risaleler, hükûmetle mübâreze ve tenkit için değil, belki bana zulmeden ve memuriyetini sû-i istimâl eden bir kısım memurlara karşıdır. Hem sonra da, su-i tefehhüme medar olmamak için, o üç-dört risalelere "mahremdir" deyip neşrini men etmişiz. Sair risalelerin ekseriyet-i mutlakası, dört-beş sene evvel ve bir kısmı sekiz on sene evvel, bir kısmı on üç sene evvel telif edilmişlerdir. Yalnız İktisat ve İhtiyarlar ve Hastalar risaleleri geçen sene telif edilmişler. Ve bununla beraber, risaleler, hükûmetin kanunlarına mugayir olmadığını ve âsâyişi ihlâl ve halkı idlâl mahiyetinde bulunmadığını ve bilâkis hükûmetçe takdirlerle karşılanması lâzım geleceğini, zerre miktar aklı bulunan ve risaleleri bîtarafâne tetkik eden, tasdik eder. Ve eğer, farz-ı muhâl olarak, hükûmetin nokta-yı nazarına çok noktaları muhalif olsa bile, 28 Temmuz 1933 tarihinde, evvelki cürümlerin bu kısımlarını affetmekte olan ve âhiren neşredilen Af Kanunu mücibince o risaleleri takibe mahal kalmadığını iddia edip, bize edilen haksızlığın bir an evvel def edilmesini ve risalelerin iade olunmasını talep ederim.

Eğer insaniyetin mahiyetini, hayvaniyetin en bedbaht ve en aşağı derecesinde telâkki ve dünyayı daimî ve lâyezal tevehhüm ve insanı bâkî ve lâyemût tahayyül eden bir sarhoş vîcdansız tarafından denilse: "Senin bütün risalelerin, imanı pek kuvvetli ders veriyor. Dünyadan soğutuyor; nazarı âhirete çeviriyor. Biz ise, bütün kuvvet ve dikkat ve zihnimize dünya hayatına müteveccih olmamızla bu zamanda yaşayabiliriz. Çünkü şimdi yaşamak ve düşmanlardan sakınmak çok müşkülleşmiştir?"

Elcevap: İman-ı tahkikînin dersleri, gerçi nazarı âhirete baktırıyor; fakat dünyayı, o âhiretin mezraası¹ ve bir çarşısı ve bir fabrikası göstermekle, daha ziyade dünya hayatına çalıştırır. Hem, imansızlıktaki müthiş bir sûrette kırılan kuvve-i mâneviyeyi, gayet kuvvetli bir tarzda kazandırır. Ve meyusiyet içinde atâlet ve lâkaytlığa düşenleri şevk ve gayrete, sa'ye şevk eder, çalıştırır. Acaba, bu dünyada yaşamak isteyenler, böyle, hayat-ı dünyeviye'nin lezzetini, hem çalışmaya şevki, hem hadsiz musibetlerine karşı dayanmaya medar kuvve-i mâneviyesini temin eden ve itiraz kabul etmeyen delillerle isbat edilen iman-ı tahkikînin derslerine yasak denecek bir kanunun vücudunu kabul ederler mi ve öyle bir kanun olabilir mi?

Eğer idare-i millet ve âsâyiş-i memleketin hakikî esaslarını bilmeyen bir cahil hamiyet-füruş dese: "Senin risalelerin, âsâyişi bozanlara ve idareyi karıştıranlara bir medar olabilir cihetiyle ve sen dahi ihtiyatsızlık edip idare-i hâzıraya itiraz etsen, risalelerin kuvvetiyle bir gâile açmak ihtimaliyle sana iliştiriyoruz."

Elcevap: Risale-i Nur'dan ders alan, elbette, çok mâsumların kanını ve hukukunu zâyi eden fitnelere girmez ve bilhassa tecrübeleriyle, mükerreren akîm ve zararlı kalan fitnelere hiçbir cihetle yanaşmaz. Ve bu on senedeki on fitnelere, Risale-i Nur'un şâkirtlerinin ondan birisi, belki asla hiçbirisi karışmadığı gösterir ki, risaleler böyle fitnelere zıt ve âsâyişi temine medardırlar. Acaba idarece ve âsâyişi muhafazaca, bin imanlı adam mı, yoksa on dinsiz serseri mi daha kolaydır?

Evet, iman, güzel seciyeler vermekle hem merhamet hissini, hem zarar vermekten sakınmak meylini verir. Amma benim ihtiyatsızlığım ise, bu on üç senedir imkân dairesinde ne kadar elimden gelmişse, hükûmetin nazar-ı dikkatini celbetmemek ve onunla uğraşmamak ve işlerine karışmamak için Isparta vilâyetine mâlûm olan harika bir sûrette münzevîyâne ve merdüm-girizâne ve müşfikârâne ve siyasetten müçtenibâne yaşadığımı bu memleket bilir.

Ey beni bu belâyâ sevk eden insafsızlar! Anlaşıyor ki, âsâyiş aleyhinde hareket etmediğimden benden kızdınız, hiddet ettiniz. Âsâyişe düşmanlık damarıyla beni tevkif ettirdiniz. Evet, âsâyişi bozmak ve idareyi karıştırmak isteyenler, benim hakkımda hükûmeti iğfal ederek ve adliyyeyi lüzumsuz işgal edip beni tevkif ettirenlerdir. Onların hakkında değil yalnız biz, belki memleket namına, başta müdde-i umumî olarak heyet-i hâkime dâvâ etmelidir.

¹ "Dünya, âhiretin tarlasıdır." mânâsındaki hadis için bkz.: el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi'd-dîn* 4/19; es-Sehâvî, *el-Makâsîdü'l-hasene* s.497; Aliyyü'l-kârî, *el-Esrâru'l-merfûa* s.205.

Eğer denilse: “Sen vazifesizsin, milletin hürmetini kabul edip vazifedarlar gibi dinî ders veremezsin. Hem, dinî ders verecek resmî bir daire var; onun müsaadesi lâzımdır.”

Elcevap: Evvelâ, benim matbaam ve kâtiplerim yoktur ki vazife-i neşri yapsın. Bizimki hususîdir. Hususî işlere, hususan imanî ve vicdanî olsa, hürriyet-i vicdan düsturu, onun serbestiyetini temin eder.

Sâniyen: Hükûmet-i İttihadiye ittifakla, Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de Avrupa'ya karşı hakâik-i İslâmiye'yi isbat edecek ve millete ders verecek bir vazifeyle tanzif etmeleri ve Diyanet Riyâseti'nin Van'da beni vaiz tâyin etmesi ve şimdiye kadar yüz risaleden ziyade eserlerim ulemâ ellerinde gezmesi ve tenkit edilmemesi isbat eder ki, millete ders vermeye hakkım vardır.

Sâlisen: Eğer, kabir kapısı kapansaydı ve insan dünyada lâyetmût kalıyorsa, o vakit vazifeler yalnız askerî ve idarî ve resmî olurdu. Madem her gün lâakal otuz bin şahit, cenazeleriyle ¹ **الْمَوْتُ حَقٌّ** dâvâsını imza ediyorlar; elbette dünyaya ait vazifelerden daha ehemmiyetli imanî vazifeler var.

İşte Risale-i Nur o vazifeleri Kur'ân'ın emriyle ifâ ediyor. Madem Risale-i Nur âmirinin, hâkiminin kumandanı olan Kur'ân, üç yüz elli milyona hükmedip talimat yaptırıyor ve her gün lâakal beş defa, beşten dördünün ellerini dergâh-ı ilâhîye açtırıyor ve bütün camilerde ve cemaatlerde ve namazlarda, kudsi ve semavî fermanlarını hürmetle okutturuyor; elbette onun hakikî bir tefsiri ve o güneşin bir nuru ve onun bir memuru olan Risale-i Nur, o vazife-i imaniyesini, biiznillâh, sadmelere uğratmayarak görecektir. Öyleyse, ehl-i dünya ve ehl-i siyaset, onunla mübâreze değil, belki ondan istifade etmeye pek çok muhtaçtırlar.

Evet, şu tılsım-ı kâinatın muğlâkını keşfeden ve mevcudatın nereden ne-reye ve ne olacaklarının tılsımını açan Risale-i Nur'un eczalarından “Yirmi Dokuzuncu Söz” ve tahavvülât-ı zerrâtın muammâsını keşfeden “Otuzuncu Söz” ve kâinatta mütemadiyen fena ve zeval içindeki faaliyet ve hallâkiyet-i umumiye tılsım-ı acîbini hal ve keşfeden “Yirmi Dördüncü Mektup” ve tevhidin en derin ve en mühim muammasını keşif ve hal ve izah eden ve haşr-i beşerî bir sineğin ihyası kadar kolay olduğunu isbat eden “Yirminci Mektup” ve tabiat-perestlerin fikr-i küfrîlerini esasıyla bozan ve tahrip eden *Tabiat Risalesi*

¹ “Ölüm kesin bir gerçektir.” (Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 3/180. Ayrıca, ölüm gerçeğini ifade eden âyet-i kerîmeler için bkz.: Bakara sûresi, 2/28; Âl-i İmran sûresi, 3/185; Hac sûresi, 22/66; Câsiye sûresi, 45/26; Kaf sûresi, 50/19; Cum'a sûresi, 62/8; Mülk sûresi, 67/2).

namındaki “Yirmi Üçüncü Lem’a” gibi Risale-i Nur’un çok cüzleri var. Bunların yalnız birisindeki muammâyı keşfeden bir âlim, bir edip, bir profesör, hangi hükûmette olsa, takdirle mükâfat ve ikramiye verileceğini, bu risaleleri dikkatle mütâlâa eden tasdik eyler.

Bu beyanatıma, sadetten hariç tafsîlât nazarıyla bakmamak gerektir. Çünkü Risale-i Nur’un yüzden ziyade risaleleri benim evrak-ı tevkifiyem hükûmüne geçmiş olduğundan, hem heyet-i hâkime tetkikle mükelleftir; hem ben, izah ve cevap vermeye, Kur’ân’a ve âlem-i İslâm’a ve istikbale alâkadarlığı cihetiyle mecburum. Madem bir meselenin tam tenevvürü, herhâlde uzak ve yakın bütün ihtimalleri beyan etmekle olur; meselemize ait uzak bir ihtimali beyan etmeye ihtiyaç var. Şöyle ki:

Eğer dinsizliği ve küfrü kendine meslek ittihaz eden bedbaht bir kısım adamlar, bir maksad-ı siyasînin perdesi altında hükûmetin bazı erkânına hulûl edip iğfal etseler veya memuriyet mesleğine girseler ve Risale-i Nur’u desiselerle imha ve beni tehditlerle susturmak için *deseler*: “Taassup zamanı geçti. Mâziyi unutmak ve istikbale bütün kuvvetimizle müteveccih olmak lâzımken, senin irticakârâne bir sûrette dinî ve imanî kuvvetli ders vermen işimize gelmez! ..”

Elcevap: Evvela, o mâzi zannedilen zaman ise istikbale inkılâp etmiş. Ve hakikî istikbal odur. Ve oraya gideceğiz.

Sâniyen: Risale-i Nur, tefsiri olduğu haysiyetiyle, Kur’ân-ı Hakîm ile bağlanmış. Kur’ân ise, küre-i arzı Arşa bağlayan câzibe-i umumiye gibi bir hakikat-i câzibedardır. Asya’da hükmedenler, Kur’ân’ın Risale-i Nur gibi tefsirleriyle mübâreze edemezler. Belki musalâha ederler, ondan istifade ederler ve himaye ederler.

Amma benim susmam ise, madem âdi bir keşif yolunda ve ehemmiyetsiz bir fikr-i siyasî peşinde ve dünyevî bir haysiyet yüzünden çok ehl-i izzetin başları çekinmeyerek feda edilse; elbette koca cennetin fiyatı olacak bir servet ve hayat-ı ebediyeyi kazandıracak bir âb-ı hayat ve bütün filozofları hayrette bırakacak bir keşfiyat yolunda, vücudum zerrelere adedince başlarım bulunsa ve feda edilmesi lâzım gelse, bilâ-tereddüt feda edilir. Hem, beni tehdit veya imha sûretiyle susturmak, bir dil yerine bin dil konuşturacak. Yirmi seneden beri ruhlarda yerleşen Risale-i Nur, susmuş bir dilime bedel, binler dilleri söylertirmesini Rahîm-i Zülcelâl’den ümitvarım.

Ehemmiyetsiz, Fakat Ehemmiyetli Bir Suç Olarak Bana Sorulan Bir Mesele

Diyorlar ki: “Sen şapkayı başına koymuyorsun; mahkeme gibi çok resmî yerlerde başını açmıyorsun. Demek o kanunları reddediyorsun. O kanunları reddetmenin cezası şiddetlidir?”

Elcevap: Bir kanunu reddetmek başkadır ve o kanunla amel etmemek bütün bütün başkadır. Evvelkinin cezası idam ise, bunun cezası ya bir gün hapis ve bir lira ceza-yı nakdî, veya bir tekdir veya bir ihtardır: Ben o kanunlarla amel etmiyorum; hem amel etmekle dahi mükellef olamıyorum. Çünkü münzevî yaşıyorum. Bu kanunlar hususî menzillere girmez...

Bir ihtar: Bu iki aydır gayet dikkatle ve ince elekle elemek sûretiyle, hem Isparta, hem Eskişehir mahkemeleri, hem Dahiliye Vekâleti on seneden beri teraküm eden mahrem kitaplarımı ve hususî mektuplarımı müsadere edip teftiş ettikleri hâlde gizli bir komite ve cemiyet gibi medâr-ı itham hiçbir maddeyi tespit etmediklerini itirafla beraber, daha tetkike devam ediyorlar. Ben de derim:

“Ey efendiler! Beyhude yorulmayınız. Eğer aradığınız faraza varsa, hiçbir ucunu bu kadar zaman bulamadığınızdan, biliniz ki, *onu idare eden öyle acîp bir dehâdır ki, mağlûp edilmez ve mukabele edilmez. Çare-i yegâne, onunla musalâhadır. Yoksa, bu kadar mâsumlara zarar vermek ve ezmek yeter!* Belki gayretullaha dokunur, galâ (kıtlık) ve veba gibi belâlara vesile olur. Hâlbuki benim gibi asabî ve en gizli olan sırrını yabanî adamlara çekinmeyerek söyleyen ve Divan-ı Harb-i Örfî’de meşhur ve pek merdâne ve fedakârâne müdafaatı yapan ve ihtiyarlık zamanında en ziyade âkıbeti tehlikeli ve meçhul sergüzeştlardan sakınmaya mecbur olan bir adama, böyle hiç keşfedilmeyecek komiteciliği isnad etmek, belâhet derecesinde bir safdilliktir, veyahut bir entrikadır.”

Heyet-i hâkimededen bir hakkımı isterim. Benden müsadere edilen kitaplarımın bence bin liradan ziyade kıymetleri var. Ve onların mühim bir kısmı, on iki sene evvel Ankara Kütüphanesi’nde iftihar ve teşekkürlerle kabul edilmiş. Hususan, sırf uhrevî ve imanî olan “On Dokuzuncu Mektup” ile “Yirmi Dokuzuncu Söz”ün benim için çok ehemmiyetleri var; benim mânevî servetim ve netice-i hayatımdırlar ve i’câz-ı Kur’ânî’nin on kısmından bir kısmının cilvesini göze gösterdikleri için fevkalâde bence kıymetleri var. Hem onları, kendime mahsus olarak yazdırıp yaldızlatmışım. Hem, ihtiyarlığımın gayet hazin

hâtrâtına dair olan “İhtiyarlar Risalesi”nin üç-dört nüshalarından bir tanesi-ni kendime mahsus yazdırmıştım. Madem muâheze edilecek hiçbir dünyevî madde içlerinde yoktur; onları ve Arabî risalelerimi, bilhassa Kur’ân’ın cüzle-rini bana iade etmenizi bütün ruhumla istiyorum. *Hapiste ve kabirde dahi olsam, o kitaplarım, bu garip dünyanın bana yüklediği beş elîm ve hazin gurbetlerde enislerim ve arkadaşlarımdırlar. Onları benden ayırmakla, tahammülsüz bir altıncı gurbete düşeceğim ve bu çok ağır gurbetin tazyi-kindenden çıkan âhlardan sakınmalısınız.*

Mahkemenin Reis ve Âzâlarından Ehemmiyetli Bir Hakkımı Talep Ederim

Şöyle ki:

Bu meselede yalnız şahsım medâr-ı bahis değil ki, siz beni tebrîe etmekle ve hakikat-i hâle muttali olmanızla mesele hâllolsun. Çünkü ehl-i ilim ve ehl-i takvânın şahs-ı mânevîsi, bu meselede, nazar-ı millette itham altına girdiği ve hükûmete dahi ehl-i takvâ ve ilme karşı bir emniyetsizlik geldiği ve ehl-i takvâ ve ilim, tehlikeli ve zararlı teşebbüslerden nasıl sakınacağını bilmesi lâzım ol-duğu için, benim müdafaatımın kendim kaleme aldığım bu son kısmını, her-hâlde yeni hurufla, matbaa vasıtasıyla intişarını isterim. Tâ ki ehl-i takvâ ve ehl-i ilim, entrikalara kapılmayıp zararlı, tehlikeli teşebbüslere yanaşmasınlar ve hükûmetin şahs-ı mânevîsi nazar-ı millette ithamdan kurtulsun. Ve hükû-met dahi, ehl-i ilim hakkında emniyet etsin ve bu anlaşılamazlık ortadan kalksın. Ve hükûmete ve millete ve vatana çok zararlı düşen bu gibi hâdiseler ve anlaşılamazlık daha tekerrür etmesin.

Elhak, bundan dokuz sene evvel “Onuncu Söz” sekiz yüz nüsha yayıl-masıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırıp lisanına getirmeye meydan vermedi, ağızlarını tıkadı ve harika burhanlarını gözlerine soktu. Evet “Onuncu Söz”, haşir gibi bir rûkn-ü azîm, imanın etrafında çelik-ten zırh oldu, ehl-i dalâleti susturdu. Elbette Hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki, meb’usânın ve valilerin ve büyük memurların ellerinde ke-mâl-i serbestiyetle “Onuncu Söz”ün nüshaları gezdi.

Dört aydan beri, bu hayat-memat meselesinde, hiçbir yerden benim acı-nacak halim bir mektupla dahi sordurulmadığı ve benim hakkımda halkı tenfir

edecek bir sûrette teşhir etmekle nefret-i âmmeyi aleyhime celbedip bütün bütün teshilât ve muavenetten mahrum kalmış, garip ve kimsesiz halimi tasvir eden, itiraznamemde izah ettiğim bir hikâyeye:

“Bir zaman, bir padişahın müptelâ olduğu bir hastalığın ilâcı, bir çocuğun kanı imiş. O çocuğun pederi, çocuğu, hâkimin fetvasıyla bir para mukabilinde padişaha vermiş. Çocuk, mecliste ağlamak ve şekvâ yerine gülmüş. Sormuşlar:

‘Neden istimdat etmiyorsun, şikâyet etmiyorsun, gülüyorsun?’

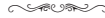
Demiş ki:

‘İnsan, musibete giriftar olduğu vakit, evvel pederine, sonra hâkime, sonra padişaha şekva eder. Benim pederim, beni kesilmek için satıyor. İşte, hâkim de ölmekliğime karar veriyor. İşte, padişah benim kanımı istiyor... Bu antika ve pek garip ve şekli çok çirkin ve hiç görülmemiş bu hale karşı, ancak gülmekle mukabele edilir.’

İşte, ey Şükrü Kaya Bey! Biz de o çocuk hükmüne geçtik. Derdimizi, evvel mahallî hükûmetteki valiye, sonra mahkeme adaletine, sonra Dahiliye Vekâletine müracaat edip mazlumiyetimizi beyan ederek zalimlerden bizi kurtarmak için arzuhâl etmek mukteza-yı hâl iken, gördük ki: En son şekvâmızı dinleyecek Dahiliye Vekili’nin hakkımızda kapıldığı asılsız evhamına bir hakikat rengi vermek ve hatâsını örtmek fikriyle hatâsında ısrar etmesi daha büyük bir hatâ olduğunu düşünmediğinden, dûçar olduğu gurur hastalığına, kanımızı isteyerek, bizi asılsız bahanelerle perişan etmek istiyor. Biz de Şükrü Kaya’nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey’e şekvâ ediyoruz.¹(Hâşiye)

¹ (Hâşiye) Şükrü Kaya’nın ne derece asılsız evhama kapılıp garaz ettiğine delil şudur ki: Benim gibi kimsesiz ve üç-dört biçare arkadaşlarımı mahkemeye vermek için, kendisi, Ankara’dan yüz jandarma ve on beş-yirmi polis beraber alıp, güya Isparta’daki jandarma kuvveti ve bir fırka asker kâfi gelmiyormuş gibi, ortalığa bir dehşet vermesidir. Acaba bir tek polisin ve bir tek jandarmanın eliyle yapılacak bir vazifeyi, millete iki-üç bin lira zarar verdirip, sonra tahliye edilen biçare masumları Isparta’dan tâ Eskişehir’e beş yüz lira nakliyata sarf ettirmek ve o biçareleri binlerce zararlara uğratmaktan başka, hayat-ı içtimâi arasındaki mevkilerini sarsıntılara duçar etmek gibi mühim hadiseleri icad etmekle, ne derece Dahiliye Vekâleti’nin tedvirine ve âsâyışı temine ve bu biçare milletin istirahatle çalışmalarına zarar verdiğini gösteriyor. Demek bililtizam, hiçten büyük bir hadiseyi icad etmek garazıyla o vaziyeti göstermiş. Habbeyi yüz kubbe yaparak, dahiliyenin en ziyade sükûnete muhtaç olduğu bir zamanda böyle her tarafı sarsacak bir vaziyeti icad etmek ve kanunsuz kanun namına amel etmek, kanunca mühim bir cürüm yaptığını iddia edip, Şükrü Kaya’nın şahsını, Dahiliye Vekili olan Şükrü Kaya Bey’e şekvâ ediyoruz.

Eğer serbestiyeti tam muhafaza etmek isteyen ve hiçbir tesir karşısında mağlûp olmayan ve vicdanlarındaki hiss-i adaletle hükmeden bu mahkeme, bizi Şükrü Kaya Bey'in şahsı hakkında dinleyeceklerini bilseydim, en evvel biz, Şükrü Kaya'nın şahsı aleyhine ikame-i dâvâ edecektik. Çünkü bir seneden beri, her gün veya her hafta hakkımızda rapor isteye isteye aleyhimize casusların, zabıtarların nazar-ı dikkatini celbettirip, kurban koyunu gibi kesmek için bizi beslettiriyordu. Mahkeme ise, adaletten başka hiçbir şey düşünmemek lâzım gelirken ve hakikaten mahkeme içindeki zatlar da adalete tam bağlı oldukları hâlde, yüksek makamdaki Şükrü Kaya gibi şahsın tesirâtına karşı dayanamadıkları için, bizi tahliye edemeyip süründürüyorlar. Mahallî hükûmet olan Isparta Valisi ve zabıtası ise, herkesten ziyade bizi ve Ispartalı biçare, mâsum mevkıfları himaye etmek ve bir an evvel kurtulmasına sa'y etmeleri vazife-i vicdaniyeleri iken, bilâkis çok mânâsız ve asılsız bahanelerle Isparta mevkıflarının, hususan muhtaç ve fakirlerin tayınlarını verdirmeyip, aklıkla sefaletle düşmeleri için onları ezdirmeye çalışıyorlar. İşte bu hale şekva değil, belki ağ-lamanın nihayet derecesini gösteren bu acı hale, o çocuk gibi gülmekle muka-bele ediyoruz ve tevekkül edip, işimizi Azîz-i Cebbâr'a havale ediyoruz!

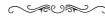

Mâsum Kardeşlerimin Mazlumiyetinden Gelen Feryatlarının İşitilmediği ve Benim de Onlarla Konuşturulmadığım Bir Zamanda, Onların Meyusiyetlerine Bir Tesellî Vermek İçin Yazdığım Bir Fıkradır

(Bu makam münasebetiyle ilâve edilmiştir)

Hafız-i Zülcelâl'in hıfz ve himayetine bakınız ki, meselemiz münasebetiyle Risale-i Nur'un risaleleri adedine muvâfık olarak, yüz yirmi küsur adamın mahrem evraklarıyla istintakta oldukları hâlde ve ecnebîlerin entrikalarıyla ve muhalif komitecilerin dolaplarıyla mevcut ve münteşir müteaddit cemiyetlerin hiçbirisiyle, Risale-i Nur'un hiçbir şâkirdinin münasebettarlığını gösterecek hiçbir madde bulunmaması, gayet zahir ve parlak bir himaye-i rab-bâniyedir. Muhafaza-yı ilâhiyeye ve İmam Ali (*radıyallâhu anhı*) ve Gavs-ı Âzam (*kıddise sirruhi*), Risale-i Nur'a ait keramet-i gaybiyelerini cidden teyid eden bir inâyet-i rahmâniyedir. Kırk ikilik bir top güllesini, kırk iki mâsum ve maz-lum kardeşlerimizin dergâh-ı ilâhiye açılan elleriyle doldurup, geri çevirip,

atanların başlarında mânen patlattırdı. Bizlere, yalnız ehemmiyetsiz, sevaplı, hafif birkaç yara bereden başka olmadı. Böyle bir seneden beri doldurulan bir toptan, böyle pek az zararla kurtulmak harikadır. Böyle pek büyük bir nimete karşı, şükür ve sürur ve sevinçle mukabele etmek gerektir. Bundan sonraki hayatımız bize ait olamaz; çünkü müfsidlerin plânlarına göre, yüzde yüz mahv idi. Demek bundan sonraki hayatı kendimize değil, belki hak ve hakikate vakf etmeliyiz. Şekvâ değil, şükrettirecek rahmetin izini, yüzünü, özünü görmeye çalışmalıyız.

Garip ve bana pek çok ağır gelen ve üç günde bir bardak ayran ve bir bardak süttten başka bir şey yedirmeyen grip hastalığının üçüncü gününde, füc'eten hatırıma ihtar edildi. Ben de o hatırayı teberrük için, mahkemedeki müdafaatımın bir mukaddimesi olarak yazdım. Şiddet ve kusur varsa, hastalığıma aittir. Evet, ancak yüz adamın müdafa edeceği bir hakikati yalnız başıma müdafaaya mecbur olduğumdan, taab-ı dimağî ve perişaniyete ve grip ve daha çok müz'ic ahvâl içinde, hakikati doğru olarak, olduğu gibi, bu kadar beyan edebildim.

Son Müdafaata Sonradan Bir Hikmete Binaen İlhak Edilmiş Bir Mukaddimedir

Müdafaatımın bütün safahatında gizli ve müthiş bir komiteye karşı mübâreze vaziyetini gösteren tarz-ı ifademdeki maksadım şudur:

Nasıl ki Hükûmet-i Cumhuriye “dini dünyadan tefrik edip bîtarafane kalmak” prensibini kabul etmiş; dinsizlere, dinsizlikleri için ilişmediği gibi, dindarlara da, dindarlıkları için ilişmemesi o prensibin icabâtındandır. Öyle de, ben dahi bîtaraf ve hürriyet-perver olan Hükûmet-i Cumhuriye’yi, dinsizliğe taraftar ve entrikaları çeviren ve hükûmetin memurlarını iğfal eden gizli menfî komitelerden tefrik edilip, hükûmetin onlardan uzak olduğunu iddia ediyorum, o entrikacılarla bazen mübâreze ediyorum. O komitelerden, tesadüfle hükûmetin memuriyetine girenler, ciddî dindarlara takmak için iki kulp elinde tutmuş, garaz ettikleri dindarlara takıyorlar ve hükûmeti iğfale çalışıyorlar. O iki kulpun birisi, o mülhidlerin dinsizliğine temayül göstermemek mânâsıyla “irtica” kulpunu takıyor. Diğeri –hâşâ ve hâşâ– dinsizliği, bu Hükûmet-i

İslâmiye'nin ayn-ı siyaseti telâkki etmediğimiz mânâsında, “dini siyasete alet etmek” kulpu ile lekelemek istiyorlar.¹(Hâşiye)

Evet, Hükûmet-i Cumhuriye, o gizli müfsidlerin vatana ve millete muzır efkârlarını elbette terviç etmez ve taraftar olamaz. Men etmek, Cumhuriyet kanunlarının muktezasıdır. Ve öyle müfsidlere taraftarlık ile, Cumhuriyet'in esaslı prensiplerine zıddı zıddına gidemez. Hükûmet-i Cumhuriye, bizimle o müfsitler mabeyninde hakem hükmünü alsın. Hangimiz zalim ise ve tecavüz ediyorsa, o vakit o hakem, hükmünü versin ve hâkimlik noktasında hükmünü icra etsin.

Evet, inkâr edilmez ki, kâinatta, dinsizlikle dindarlık, Âdem zamanından beri cereyan edip geliyor ve kıyâmete kadar gidecektir. Bu meselemizin künhüne vakıf olan herkes, bize olan bu hücumunun, doğrudan doğruya dinsizlik hesabına dindarlığa bir taarruz olduğunu anlar. Ekser-i hükemânın Garp'ta ve Avrupa'da zuhuru ve ağıleb-i enbiyânın Şark'ta ve Asya'da tulûları kader-i ezelinin bir işaret ve remzidir ki, Asya'da hâkim, galip “din cereyanı”dır. Elbette, Asya'nın ileri kumandanı olan bu Hükûmet-i Cumhuriye, Asya'nın bu fitrî hâsiyetinden ve mâdeninden istifade edecek. Ve bîtarafâne prensibini, değil dinsizlik tarafına, belki dindarlık tarafına temayül ettirecektir.

İkinci Madde: Risale-i Nur'un eczalarında mevâdd-ı kanuniyeye muarız meseleler bulunması ortaya konulabilir. Bu cihet mahkemeye aittir. Fakat Risale-i Nur, kendi başıyla yüz mânevî keşfiyatı hâvi bir eserdir. Bu keşfiyatın bir tekini bile, keşşâfın hakk-ı keşfini sıyanet etmekle, ziyaa uğratmamak lâzım gelir. Keşfiyatın ehemmiyeti, ehl-i hakikat ve ehl-i ilim ve edipler ortasında gayet büyüktür ve ehemmiyeti var. Bir kimse diğerinin keşfiyatını temellük edemez. Eğer etse, onun aleyhinde ikame-i dâvâ etmek, bütün memleketlerde câri olan bir kanundur. İleride hükûmetin müsaadesini istihsal sûretiyle neşretmek istediğim ve yirmi-otuz seneden beri keşif ve telifine çalıştığım ve elli seneden beri devam eden tetkikât ve mücahedat-ı fikriye ve muhtelif menbalardaki taharriyat ve mesaimin neticesi ve semeresi olarak yazdığım ve mânevî yüz keşfiyatı gösteren ve binlerce hakikati hâvi yüzden ziyade risaleden ibaret olan Risale-i Nur'un telifinden sonra neşredilen –bazı kanunlara

1 (Hâşiye) Yani, “Hükûmet bir siyaset takip etmiyor –hâşâ sümme hâşâ!– hükûmetin siyaseti dinsizliktir.” diye tevehhüm eden o mülhidler nazarında benim, Kur'ân-ı Hakîm'in nusûs-u kat'îyesinden tereşşüh eden Risale-i Nur ile takip ettiğim hakâik-i imaniyeye hizmetimi muhalif bir siyaset demekle, dünyada en şenî bir iftirayı eder.

uygun gelmeyen– on beş noktasını ortaya atarak müttehem bir vaziyete koymak, bu hakikatlerin ve benim onlara taalluk eden hukuklarımın ziyasını mûcip olmakla beraber, diğerinin intihal ve sirkatine ve temellük ve kendine mâil etmesine zemin ihzar ettiğinden; bu babda, evveleminde ve herşeyden ziyade hakikat namına ve hukuk hesabına hakkımın muhafazası, âdil mahkemenizin nazara alacağı ilk cihettir. Ve bir cürüm âleti olmak tevehhümüyle müsadere edilen risalelerimin tazammun ettiği hakâik, ehl-i fen ve felsefeye ve akademi muhakkiklerine karşı isbatıma medar olmak üzere elimde bulunması lâzım geleceğinden; bu keşfiyat ve münazarat-ı ilmiye üzerinde hazırlığımı tespit etmek için tarafıma iadesini isterim. Beni mahkûm etseniz de onlar mahkûm olamaz ve hapiste dahi benim arkadaşım olmalıdırlar.

Mahkemelerin ihkak-ı hak cihetindeki haysiyetine, şerefine mühim bir nakîse, belki zıt olan garazkârların telkinatına tebaiyete, elbette mahkeme-i adalet tenezzül etmeyecek ve garazkârların entrikalarını akîm bırakacaktır. Ve adaletten ve ihkak-ı haktan daha büyük bir makam vazife cihetinde tanımayan mahkemenin, her türlü tesirattan âzâde olarak vazifesini yapacağı esas adaletin muktezası olduğuna istinaden, şahsım namına değil, belki çok hakikatlerin ve birçok mâsum hukukların kendine bağlı olduğu bir hakikat-i âliye namına, hakkındaki asılsız evhamlarını bir an evvel Risale-i Nur'un hürriyetini ilân etmekle ref etmektir.

Üçüncü Madde: Bize isnad edilen mevhum suç ise, umumî bir tabirle ve kuyûd-u ihtirâziye nazara alınmayarak, Ceza Kanunu'nun 163. maddesi, yalnız zâhirine ve umumiyetine temas ettirip, mahkûmiyetim istilzam edilmek istenildiği anlaşılıyor. Bize isnad edilen birkaç maddenin kat'î ve hakikî cevapları zaptınıza geçen müdafaatımda bulunmakla beraber, on veya on beş nokta yüzünden, mânevî yüz keşfiyatı hâvi, yüzler hakikat-i mühimmeyi cami olan yüzden ziyade cüzden ibaret olan Risale-i Nur, mükâfat ve takdir yerine mücâzât ve tenkitle karşılanmıştır. Mahkemenizden bu hakkımı ve Risale-i Nur'un hürriyet hakkını istemek, büyük bir hakkımdır. Bu cihetin halli ve faslı lâbüd ve zarurîdir.

Dördüncü Madde: Şimdiye kadar bana hücum eden ve hükûmeti aleyhimize çeviren kimselerin garazkâr oldukları ve sırf garazla iliştikleri bununla anlaşılıyor ki, bizi vurmak için her kapıya başvurdular. Evvelâ “tarikatçılık” (bir şey bulamadılar), sonra “cemiyetçilik,” sonra “siyasetçilik ve inkılâba muhalif hareket ve muhalif komitecilik ve izinsiz neşriyatçılık” gibi çok cihetlerle itham etmek ve bizi vurmak için çalıştıkları hâlde, bunların hiçbirinde

tutunacak bir emare bulamadıklarından, en nihayet bir madde-i kanuniyenin, kuyud-u ihtirâziyeyi nazara almayarak, zahirî umumiyetten istifade edip, hiçbir zîakıl kabul etmeyecek ve onlara hak vermeyecek bir nokta ile bizi itham ve mahkûm etmek istiyorlar. Evet, bahsedeceğimiz noktayı, dünyada hiçbir zîakıl, hakikat olarak kabul etmez ve zerre miktarı insafı olan, “Bu iftiradır.” diyecektir. O nokta şudur:

“Said-i Kürdî dini siyasete alet ediyor!” tabiridir. Bu tabirdeki ithamı çürütecek on beş-yirmi delilden ziyade ve beş-on kadarı müdafaatımda zaptınıza geçirilenlerden birisi şudur ki:

Yüzler şahidin şehadetiyle isbat etmeye hazır olduğum, şu beyan edeceğim halim, o ithamı esasıyla çürütüyor. Şöyle ki:

Dokuz sene oturduğum Barla köyü halkının müşâhadesiyle ve dokuz ay ikamet ettiğim Isparta’daki dostlarımın şehadetleriyle ve beni yakından tanıyan dostlarımın işhadiyle, on üç senedir ki, siyaset lisanı olan hiçbir gazeteyi ne okudum ve ne de istedim. Hattâ mühim birkaç hâdisede, şahsımla âlâkadar zannedilen ve herkesi meraka sevk eden vâkıalardan bahseden gazeteleri okumak arzusu bulunmadı ve okumadım ve okutmam.

On beş maddeden başka bütün mesâili, âhiretime ve imanıma ve hakikate müteveccih olduğu, hükûmetin tetkikât-ı amikasıyla tezahür eden Risale-i Nur ile Said, “Dini siyasete âlet ediyor; yani kâinatta yüksek ve mukaddes tanıdığı bir hakikat-i kudsiye olan din-i hakkı ve iman-ı tahkikîyi, siyasete, yani ihtilâl-kârâne, en tehlikeli ve en günahlı ve çok hukukun ziyasına sebebiyet veren akîm, süflî bir maksada âlet etmiş.” denilir mi? Böyle diyenler, ne kadar daire-i akıl ve insaf ve vicdandan uzak düştükleri ve uzak hükmettikleri anlaşılmaz mı? Elbette, mahkeme-i adalet, böyle asılsız bu evham ve isnadatları ref edip, hakkımızda ihkak-ı hak edecektir. Gerçi, kanunları bilmemek eksere göre bir mâzeret teşkil etmez. Fakat haksız olarak, ücra bir köyde, tarassut altında, yabancı bir yerde şiddetle dünyadan küstürüp, nefiyle ikamet ettirip, mütemadiyen tarassut ile tâciz edilen bir adamın kanunları bilmemesi, elbette ehl-i insafın nazarında bir özür teşkil eder.

İşte ben o adamım. Ve beni yanlış vehimle muâheze ettikleri mevâdd-ı kanuniyenin hiçbirini bilmezdim. Hattâ yeni hurufla imzamı atamazdım. Bazen hizmetçimden başka, on günde bir adamla görüşmezdim. Herkes bana muavenetten kaçır. Avukat tutmaya iktidarım yok. Bütün hayatımda “en menfaatli ve en iyi hile, hilesizlik olduğu” düstur olduğundan, bütün müdafaatımda

hak ve hakikat ve sıdk ve doğruluk esasını takip ettim. Bu hakikate binaen, benim müdafaatımda veyahut bazen nâdiren bir-iki risalelerimde, zaman-ı hâzırın kanunlarına ve resmî merasimlerine tevafuk etmeyen ifâdâtıma nazar-ı müsamaha ile bakmak adaletin mukteziyat ve icabatındandır. Benim müdafaatımda mücmel kalan noktalar, iddianameye karşı yazdığım itiraznamemde vardır ve itiraznamemde mücmel kalan noktaların, müdafaatımda izahatı vardır; birbirini tekmil eder. Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniyenin tazammun ettiği –mânen– kuyud-u ihtirâziye ile beraber ve vâzı-ı kanunun irade ettiği maksat, âsâyişin ihlâlîne medar olmamak olduğuna binaen, ihlâl-i âsâyişe işaret ve delâlet edecek hiçbir emare ve tereşşuhât, benim ve risalelerim yüzünde görülmediği ve zaptınıza geçen müdafaatımda yirmi defa kat’î bir sûrette bu kanunun meselemizle alâkası olmadığını ve katiyen cezayı müstelzim bir cihet bulunmadığını isbat ettiğim hâlde, her nasılsa, yine bidayetteki evhamın tesiratiyla, o madde-i kanuniye ile bizi muâheze etmek için mezkûr maddeyi ileri sürmek, hiçbir vecihle şân-ı adalete yakışmayacağından beraatimi talep eyleyerek en son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ²

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

² “(Ey Rasûlüm! Sen böyle onların üzerine titrerken) onlar halâ sende ve yolundan yüz çevirecek olurlarsa de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözeteneğidir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

İddianâmeye Karşı İtiraznâmem

Ey heyet-i hakime ve ey müddeiumumi! Bu iddianamede sebab-i ithamım her bir maddeye karşı, istintak dairesinde zaptınıza geçen müdafaatımda cevapları vardır. Hususan, “Son Müdafaatım” namındaki otuz beş sayfalık bir müdafaanameyi, itiraz yerine size takdim ediyorum. Bu noktaya nazar-ı adalet ve insafı çevirmek için derim ki:

On seneden beri Isparta vilâyetinde, mazlum bir sûrette, tazyik altında, âsâyiş-i dahiliye ve emniyet-i umumiye zarar verecek hiçbir emare, hiçbir tereşşuhât olmadığı hâlde, emniyet-i dahiliyeyi ihlâl etmek teşebbüsüyle itham edilmekliğime karşı hangi insaf, hangi vicdan müsaade eder? Eğer yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye mânâsına bizim hakkımızda vech-i tatbiki gibi mânâ verilse, o vakit başta Diyanet Riyâseti, bütün imamlar, hatipler ve vaizlere teşmil etmek lâzım gelir. Çünkü hayat-ı diniyeyi telkin etmekte onlarla beraberiz. Eğer telkinat-ı diniye, emniyet-i dahiliyeyi mutlaka ihlâl etmek gibi mânâsız bir fikir ileri sürülse, umuma şâmil olur. Evet, benim, onların fevkinde bir cihet var ki, o da, kat’iyetle, şeksiz ve şüphesiz hakâik-i imaniyeyi izah etmekliğimdir. Bu ise, farz-ı muhâl olarak, umum ehl-i dine bir itiraz gelse, bu hâl bizi itirazdan kurtarmaya vesile olur. Benim hakkımda bu kadar tahkikatla beraber daha tespit edilmeyen; ve tespit edilse de adalet-i hakikiye noktasında bir suç teşkil etmeyen; ve bir suç teşkil edilse de yalnız beni mesul eden bir madde yüzünden, yüz yirmi kadar mâsum ve bîgünah kimseleri çoluk çocuğundan, işinden alıkoyup hapiste perişan etmek, elbette adliyenin nazar-ı adaletine uygun gelmez. Benimle ednâ bir teması bulunan çok biçare mâsumlar, tevkif ile mühim zararlara dûçar oldular.

Şark hâdisesi münasebetiyle nefyedilmem, iddianamede iştiraki ihsas ettiği cihetle cevap veriyorum ki: Hükûmetin dosyalarında, benim künyem altında hiçbir meşrûhat yoktur. Sırf ihtiyat yüzünden nefyedildiğim, hükûmetçe sabit olmuştur. Ben, o zaman da şimdiki gibi münzevî yaşıyordum. Bir dağın mağarasında, bir hizmetçiyle yalnız otururken, beni tutup, on sene bilâ-sebep, müracaat etmediğim için, dokuz sene bir köyde, bir sene de Isparta’da ikamete mahkûm edip, âhırinde bu musibete giriftar ettiler.

Üçüncü iddianâme: “Barla’da iken tesis-i münasebet edildiği, uzağında ve yakınında bulunan bu eşhasın maddî ve mânevî yardımlarını temin ederek

faaliyete giriştiği ve heyet-i umumiyesine Risale-i Nur adını verdiği ve kısım kısım yazdırdığı bu eserlerini muhtelif vasıtalarla gizli gizli çoğalttırarak Antalya, Aydın, Milâs, Eğirdir, Dinar ve Van gibi mıntıkalarda, adamlarının delâletiy-le neşir ve tâtım ettirdiği, bu eserlerden devletin emniyet-i dahiliyesini ihlâl edebilecek olanlarına mahrem ve yarım mahrem diyerek işaretler koyduğu ve bu sûretle istihdaf ettiği gayesini kendisinin de kabul ve izhar etmiş bulunduğuş” hakkındaki fıkraya karşı, şuş kat’i ve izahlı cevabım, sizin evvelce zaptınıza geçen “Son Müdafaa” namındaki otuz beş sayfalık müdafaatımı itirazname olarak takdimle beraber derim ki:

Yüz bin defa hâşâ! İman ilmini rızâ-yı ilâhiden başka hiçbir şeye âlet etmemişim ve edemiyorum ve kimsenin de hakkı yoktur ki edebilsin. Ve Risale-i Nur namı altındaki yüz yirmi beş risale, yirmi sene zarfında telif edilmiş.

Mahrem dediğimiz risaleler ise, üç tanesi bize gurur ve riyâyâ medar olmamak için mahrem demişim. Şimdi ise, o setr-i mahremin bir köşesini fâş etmeye mecbur olarak derim ki: O mahremlerden birisi keramet-i Gavsîye, ikinci keramet-i Alevîye, üçüncü, sırr-ı ihlâsa ait risalelerdir ki o iki keramet, benim haddimden yüz derece fazla ve hizmet-i Kur’âniyemi takdir sûretinde, Hazreti Ali ile Hazreti Gavsın işaretleridir. Ve riyâdan ve gururdan ve enaniyetten kurtaracak sırr-ı ihlâsa dair risaleye, en has kardeşlerime mahsus olarak, mahrem denmiştir. Âsâyış-i dahiliye ile bunların ne münasebeti var ki onlar medâr-ı itham oluyorlar? İkinci kısım mahremler ise, Dârü’l-Hikmet’te ve dokuz sene evvel Avrupa itirazatına ve Doktor Abdullah Cevdet’in dinsizce hücumlarına karşı yazdığım bir-iki risale ve bazı memurların bana insafsızcasına ve gaddarane tecavüzlerine karşı şekvâ sûretinde yazdığım iki küçük risaledir ki son müdafaatımda bahsetmişim. Bu dört risalenin telifinden bir zaman sonra, bazı serbestî kanunlarına ve hükûmetin işine hiçbir cihette temas etmemek için, onların neşrini menedip, “kısmen mahrem” demişim, en has bir-iki kardeşime mahsus kalmıştır. Delilim de şudur ki: Bu kadar taharriyatınızda, o mahrem denilen risalelerin hiçbir yerde bulunmamasıdır. Yalnız umumunun fihristesi elinize geçmiş, o fihristeye göre bu noktalardan istizaha lüzum görülmüş, ben de cevap vermişim, o cevap da zaptınıza geçmiştir.

İddianamede, müteaddit mıntıkalar Risale-i Nur’un neşir ve tâtımına adamlar vasıtasıyla çalıştığım beyan ediliyor. Cevaben derim ki:

Ben bir köyde, gurbette, kimsesiz, hüsn-ü hattım yok iken, tarassut altında, herkes benim muavenetimden çekinirken, yalnız gayet mahdud dört-beş ahabıma bir yâdigâr olarak hâtırat-ı imaniyemi gönderdiğime “Neşriyat ve tamime çalışıyor.” demek, ne kadar hilâf-ı hakikat olduğunu elbette takdir edersiniz. Benim gibi haddinden çok fazla teveccüh-ü âmmeye mazhar bir insanın, on beş sene Van’da tedris ile meşgul olduğum hâlde, bir tek dostuma bir-iki imanî risalelerimi göndermekle buna nasıl neşriyat denilir. Benim matbaam yok, kâtiplerim yok, hüsn-ü hattım yok; elbette neşriyat yapamadım. Demek Risale-i Nur câzibedardır, kendi kendine intişar ediyor. Yalnız bu kadar var ki: “Onuncu Söz” namında haşre dair olan risaleyi, daha yeni harfler çıkmadan evvel tab ettirdik. Hükûmetin büyük memurlarının ve meb’uslarının ve valilerinin ellerine geçti; kimse itiraz etmedi. Ondan, sekiz yüz nüsha intişar etti. Onun intişarı münasebetiyle, onun gibi sırf uhrevî ve imanî bir kısım risaleler, kendi kendine, bir kısım insanların eline geçti. Elbette ihtiyarsız, kendi kendine bu intişar, benim hoşuma gitmiş. Ben de bazı hususî mektuplarımda, bu takdirimi teşvik tarzında yazmışım. Bu üç aydır, bu kadar taharriyat-ı amîka neticesinde, koca bir memlekette, on beş-yirmi adamın ellerinde kitaplarımı bulmuşlar. Benim gibi otuz sene telifat ve tedrisatla ömrü geçen bir adamın, yirmi hususî dostunda bazı hususî risaleleri bulunması ne sûretle neşriyat olur? O neşriyatla nasıl “Bir hedefi takip edebilir?” denilir?

Efendiler! Eğer ben dünyevî veyahut siyâsî bir maksadı takip etseydim, bu on sene zarfında, on beş-yirmi değil, yüz bin adamlarla alâkadarlığım tezahür edecekti. Her neyse, bu noktaya dair son müdafaatımda daha fazla izahat ve tafsîlât vardır.

.....

² فَلَا تُمِرُّهُ الشُّدُسُ ¹ ، فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَيْنِ âyetlerinin, eskiden beri medeniyetin itirazına karşı bütün tefsirlerde bulunan bir hakikat ve gayet kat’î ve şüphesiz bir cevab-ı ilmî, iddianamede benim aleyhimde nasıl istimâl edilebilir?

İddianamede, yine Fihriste’den naklen, “hurûf-u Kur’âniye ve zikriyenin tercümeleri yerlerini tutmadıkları” medâr-ı tenkit beyan ediliyor. Bu mesele, sekiz seneden mukaddem olmuş bir meseledir ve hiçbir itiraz kabul etmez bir hakikat-i ilmiyedir. Ondan hayli zaman sonra, bu zamanın bazı mukteziyatına

¹ “Annenin hissesi altıda birdir.” (Nisâ sûresi, 4/11)

² “Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır.” (Nisâ sûresi, 4/176)

göre tercüme edilmesinin hükûmetçe kabulü, ne sûretle o hakikat-i ilmiyeyi aleyhime çevirir?

Mescidimizin kapanması münasebetiyle, dört noktadan ibaret, bana vah-şiyâne zulmeden nahiye müdürüyle birkaç arkadaşı ve kaza kaymakamının, şahsiyetlerine ve memuriyetlerinin sû-i istimâllerine karşı bir şekvânamedir ki o risaleyi kimseye vermedim. Çünkü hiç kimsede bulunmamıştır...

“Onuncu Söz’ün tevafukatındandır ki: Onuncu Söz’ün satırları hem telif tarihine, hem dini dünyadan tefrik eden lâdinî cumhuriyetin ilânına tevafuk ediyor ki haşrin inkârına bir emaredir.” Yani o fıkranın meali budur: “Madem cumhuriyet dine, dinsizliğe ilişmiyor prensibiyle bîtarafane kalıyor; ehl-i dalâlet ve ilhad, cumhuriyetin bu bîtarafılığından istifade etmekle, haşrin inkârını izhar etmeleri muhtemeldir.” demektir. Yoksa hükûmete bir taarruz değildir; belki hükûmetin bîtarafane vaziyetine işaretir. Elhak, bundan dokuz sene evvel, Onuncu Söz, sekiz yüz nüsha yayılmasıyla, ehl-i dalâletin kalblerindeki inkâr-ı haşri kalblerinde sıkıştırdı, lisanlarına getirmelerine meydan vermedi, ağızlarını tıkadı. Onuncu Söz’ün harika burhanlarını gözlerine soktu.

Evet, Onuncu Söz, haşir gibi bir rûkn-ü azîm, imanın etrafında çelikten bir sur oldu ve ehl-i dalâleti susturdu. Elbette Hükûmet-i Cumhuriye bundan memnun oldu ki Meclisteki meb’usânın ve valilerin ve büyük memurların el-lerinde kemâl-i serbestî ile gezdi.

.....

Avrupa medeniyet ve felsefesi namına ve belki İngilizlerin ifsad-ı siyaseti hesabına tesettür âyetine ettikleri itiraza karşı, gayet kuvvetli ve müskit bir cevap-ı ilmîdir. Böyle bir cevap-ı ilmî, değil bundan on beş sene evvel, her zaman takdirle karşılanır. Bu hürriyet-i ilmiyeyi, elbette hürriyet-perver bir Hükûmet-i Cumhuriye tahdit edemez.

.....

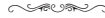
Ey heyet-i hâkime! Risale-i Nur’un hedefi dünya olsaydı veya bir mak-sad-ı dünyevî, içinde niyet edilseydi yüz yirmi risale içinde, nazarınızda on binler medâr-ı tenkit noktalar bulunacaktı. Böyle yüz yirmi bin tatlı meyveler içinde, sizce sulfato gibi acı gelmiş yalnız on beş meyveler bulunmasıyla o mübarek bahçeyi yasak etmek ve bahçe sahibini mesul etmek caiz olabilir mi? Adalet-perver olan vicdanınıza havale ediyorum. Ben son müdafaatım-da beyan etmişim ki otuz senedir, Avrupa filozoflarına ve Avrupa filozofları

hesabına dahilde, ecnebî dolapları hesabına çalışan mülhidlere karşı muaraza ederek cevap vermişim ve veriyorum. Muhatabım, ekseriya nefsimden sonra onlar olduğunu, risalelerimi takip eden anlar. Şimdi ben sizlerden soruyorum: Böyle Avrupa filozoflarının başına ve ecnebî entrikaları hesabına çalışan dinsiz her bir mülhidin yüzüne indirdiğim kuvvetli ilmî bir tokat, hangi sûretle hükûmet hesabına geçiyor? Böylelere ait olan tokadı hükûmet hesabına almak bizim havsalamız almıyor ve ihtimal de vermiyoruz. Hükûmet namına ve kanun hesabına bu haklı ilmî tokatları medar-ı mesul tutmak değil; belki Hükûmet-i Cumhuriye'nin hürriyet-perverliği, bu tokatları alkışlar.

İtiraz

(Üç gün müddetle tebliğ edilen iddianameye karşı itirazname yazmak.)

Birinci günü geç geldiği için, akşama kadar ancak okundu. İkinci gün, kısm-ı âzamı tercüme edildi. Ancak beş-altı saat fırsat bulup, gayet acele bu uzun itiraznameyi yazdım. Evvelki müdafaatımda dediğim gibi, kanunları, hususan şimdiki resmî işleri bilmediğimden; çoktan beri ihtilâttan memnu olduğumdan ve dört-beş saatte yazılan uzun itirazname, elbette çok müşevveş ve noksan olacaktır. Nazar-ı müsamaha ile bakmanızı temenni ederim.

Ceza Hakimine Son Müdafaa

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Altmış küsür sayfadan ibaret olan ithamkârâne kararnamedeki –on iki sayfalık– şahsıma ait kısmına karşı müdafaamdır:

Kararnamede aleyhimize zikredilen maddelere karşı, mahkemenin zaptına geçen müdafaatımda kat'î cevapları vardır. Bu kararname namındaki asılsız ve vehimli ithamnameye karşı, on dokuz sayfadan ibaret itiraznamemi ve yirmi dokuz sayfadan ibaret son müdafaatımı ibraz ediyorum. Bu iki müdafaa, sorgu hakimlerinin kararnamelerinin bütün bütün muaheze noktalarını ve esas ithamlarını kat'î bir sûrette red ile çürütüyor, asılsız olduğunu gösteriyor. Yalnız burada, bu kararnamenin istinat ettiği ve itham edenlerin nereden aldandıklarını, bu asılsız muahezeyi nereden iktibas ettiklerini gösterir “**Beş Ümde**” olarak söyleyeceğim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Birinci Ümde: Risale-i Nur'un, yüz yirmi parçasından iki-üç-dört parçasında on beş fıkrayı bahane tutup, beni ve Risale-i Nur'u hükûmetin prensiplerine muhalif ve rejimine karşı muarız ve emniyet-i dahiliyesini ihlâlâ teşebbüs ithamıyla gayet asılsız bir dâvâya **elcevap**:

Ben de derim: Acaba umum Avrupa'nın mal-i müsterekesi olan medeniyet ve yalnız bu zaman ilcaatına binaen Hükûmet-i Cumhuriye'nin o medeniyetin bir kısım kanunlarını kabul etmesiyle, o medeniyetin menfaatli değil, belki kusurlu kısmına, hakâik-i Kur'âniye hesabına olarak müdafaat-ı ilmiyeme hangi sûretle "hükûmetin prensibine ve hükûmetin rejimine muhalif" ve "hükûmetin inkılâbı aleyhine hareket" namı veriliyor? Acaba bu Hükûmet-i Cumhuriye, Avrupa medeniyetinin kusurlu kısmının dâvâ vekillîğine tenezzül eder mi? Ve o kusurlu medeniyetin İslâmiyet'e muhalif kanunları, eski zamandan beri hükûmetin hedefi midir? Hükûmete muarız vaziyet almak nerede, bu kısım kusurlu medeniyet kanunlarına karşı hakâik-i Kur'âniye'yi ilmî bir sûrette müdafaat etmek nerede? Kur'ân-ı Hakîm'in âyât-ı kat'iyesiyle, bin üç yüz seneden beri, milyonlar tefsirlerinde ve hâlen kütüphanelerde dolu olan tefsirlerde,

فَالِإِمَّةِ الشُّدُسُ¹ ، فَلِلذِّكْرِ مِثْلَ حَظِّ الْأُنثَيْنِ²
فَانكِحُوا مَا طَابَ لَكُمْ³ ، يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجَكُمْ...⁴

gibi âyetlerin hakâik-i kudsiyelerini Avrupa filozoflarının itiraz ve tecavüzatına karşı otuz seneden beri yazdığım müdafaat-ı ilmiyemi "Hükûmetin inkılâbına, prensibine ve rejimine muhalif kastı var." diye beni itham etmek, öyle bir zahir garaz ve öyle bir esassız vehimdir ki buradaki mahkeme-i âdileye taalluk etmeseydi, müdafaat ve cevap vermeyi lâyük görmezdim.

Hem acaba, eskiden beri bu vatan ve millete zarar niyetiyle, Avrupa'nın dinsiz komiteleri hesabına ve Rum, Ermeniler cemiyeti vasıtasıyla dinsizlik ve ihtilâf ve fesat tohumlarını saçan mülhidlere karşı müdafaat-ı ilmiyem, hangi sûretle hükûmet aleyhine alınıyor? Ve hangi sebeple hükûmete bir taarruz manası veriliyor? Hangi insafla böyle dinsizliği hükûmete mal edip itham ediliyor? Hükûmet-i Cumhuriye'nin kuvvetli esasları böyle müfsit dinsizlerin

1 "Annenin hissesi altıda birdir." (Nisâ sûresi, 4/11)

2 "Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır." (Nisâ sûresi, 4/176)

3 "Size helâl olup da arzu ettiğiniz kadınlardan evlenebilirsiniz." (Nisâ sûresi, 4/3)

4 "Ey Peygamber, eşlerine de ki: ..." (Ahzâb sûresi, 33/28)

aleyhinde olduğu hâlde, dinsizliği hükûmetin bazı prensiplerine mal edip, benim, vatan ve millet ve hükûmet hesabına öyle müfsidlere karşı yirmi sene-den beri galibane müdafaat-ı ilmiyeme “dini siyasete âlet ve halkı hükûmet aleyhine teşvik” manasını vermek, hangi insaf kabul eder ve hangi vicdan razı olur?

Evet, değil bu mahkemeye, belki bütün dünyaya ilân ediyorum: Ben, hakâik-i kudsiye-i imaniyeyi, Avrupa filozoflarına ve bilhassa dinsiz filozoflara ve bilhassa siyaseti dinsizliğe âlet edenlere ve âsâyışı mânen ihlâl edenlere karşı müdafaâ etmişim ve ediyorum.

Ben, Hükûmet-i Cumhuriye’yi, ilcaat-ı zamana göre bir kısım kanun-u medenîyi kabul etmiş ve vatan ve millete zarar veren dinsizlik cereyanlarına meydan vermeyen bir hükûmet-i İslâmiye biliyorum. Kararname namındaki ithamnamede, vazifesini yapan müstantıklara değil, belki müstantıkların istinat ettiği mülhîd zalimlerin evham ve entrikalarına karşı derim:

Siz beni, dini siyasete âlet etmekle itham ediyorsunuz. Ve o itham, zahir bir iftira olduğu ve esassız, çürük bulunduğunu yüz delil-i kat’î ile isbat etmekle beraber, bu ağır iftiranıza mukabil, ben de sizi, siyaseti dinsizliğe âlet etmek istiyorsunuz diye itham ediyorum!

Bir zaman, cerbezeli bir padişah, adalet niyetiyle çok zulmediyormuş. Bir muhakkik âlim ona demiş: Ey hakim! Sen, raiyetine adalet namıyla zulüm ediyorsun. Çünkü tenkitkârâne cerbezeli nazarın, zamanen müteferrik kusurâtı birden toplar; bir zamanda tasavvur edip, sahibini şiddetli bir cezaya çarpıyorsun. Hem, bir kavmin müteferrik efradından vücuda gelen kusurâtı, o tenkitkâr cerbezeli nazarında topluyorsun. Sonra o perde ile o tâifenin her bir ferdine karşı bir nefret, bir hiddet size gelir; haksız olarak onları vurursun. Evet, senin bir sene zarfında attığın tükürük, bir günde senden çıkmış bulunsa, içinde boğulacaksın. Müteferrik zamanda istimâl ettiğin sulfato gibi acı ilâçları bir günde birkaç kişi istimâl etse, hepsini de öldürebilir. İşte, aynı bunun gibi, mehâsinin ortalarında bulunmasıyla, ara sıra kusurâtı setretmek lâzım gelirken, sen, raiyetine karşı kusurâtı izale eden mehâsini düşünmeden, cerbezeli nazarınla müteferrik kusurâtı toplayıp, ağır ceza veriyorsun. İşte o padişah, o muhakkik âlimin îkazatıyla, adalet namına yaptığı zulümden kurtuldu.

.....

Gizli bir kuvvet, bililtizam beni mahkûm etmek istiyor. Ve her bahaneyi bulup, bin dereden su getirmek gibi her bir çareye müracaat edip, kurdun

keçiye bahanesinden daha garip bahanelerle beni itham altına almak ve mahkûm ettirmek istenildiğimi hissediyorum. Meselâ, üç aydır bu kelimeyi tekrar ediyorlar: “Said-i Kürdî, dini siyasete âlet ediyor.”

Ben de bütün mukaddesata yemin ediyorum ki: Bin siyasetim olsa, hakâik-i imaniyeye feda ediyorum. Ben, nasıl hakâik-i imaniyeyi dünya siyasetine âlet edebilirim? Ben yüz yerde bu ithamı çürüttüğüm hâlde, yine mânâsız nakarat gibi böyle tekrar edip ileri sürüyorlar. Demek, bililtizam ve herhâlde beni mesul etmek arzusunda bulunuyorlar. Ben de, aleyhimizdeki mülhîd zalimleri, siyaseti dinsizliğe âlet etmeleriyle itham ediyorum. Ve onların medâr-ı ithamı olan bu müthiş manayı bildirmemek için bana isnad ettikleri, “Said, dini siyasete âlet ediyor.” cümlesiyle setre çalışıyorlar. Madem öyledir, herhâlde beni mahkûm etmek istiyorlar. Ben de ehl-i dünyaya derim: Bu ihtiyarlıktaki bir-iki senelik ömür için lüzumsuz tezellüle tenezzül etmem!..

Beşinci Ümde: Dört Nokta’dır.

Birinci Nokta: Kararnamede, kelimeler üzerinde oynanılıyor. Bir kelimenin, kasdî olmadığı hâlde, bir manasından târiz çıkartıyorlar. Hâlbuki, Risale-i Nur’da hedef bütün bütün ayrı olduğundan, kelimâtındaki kasta makrun olmayan târizler değil, belki tasrihler de bulunsa şayan-ı af ve müsamahadır. Bu noktayı izah eden bu misal, mikyastır. Meselâ: Ben bir maksadımı hedef ederek yoluma koşup gidiyorum. İhtiyarsız, yolumda koşarken büyük bir adama çarpıp, o adam yere düşse, desem “Efendi, affet. Ben, maksadıma gidiyordum. Bilmeyerek çarpıldım.”; elbette affeder ve gücenmez. Eğer kasfî olarak bir parmağımı o adama tâciz sûretinde kulağına iliştirsem, hakaret telâkki edecek ve benden gücenecek...

Risale-i Nur’un hedefi iman ve âhiret olduğundan, harekât-ı ilmiye ve fikriyesinde ehl-i dünyanın siyasetine çarpısa ve şiddetli kelimât bulunsa, şayan-ı af ve müsamahadır. Maksadımız size ilişmek değildir. Hedefimizde yürüyoruz..

.....

Dünyada hiçbir misli görülmemiş bir haksızlığa maruz kaldım. Şöyle ki:

Son müdafaatım ve üç itiraznamem ile yirmi cihetle kat’î delillerle 163. maddenin bana temas etmediğini ve yirmi senede yazılan yüz yirmi risalemin içinde, kendilerince medâr-ı tenkit yirmi kelimededen aşağı mahdud birkaç nokta bulunmasıyla, ayrı ayrı zamanda yazılmış kıymettar ve

menfaatli ve uhrevî ve Avrupa filozoflarının dinsiz ve mülhid şâkirtlerine karşı –Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'nin âzâlığı münasebetiyle– hakikî ve ilmî müdafaatım, çok zaman sonra kısmen ilcaat-ı zamana göre kabul edilen Kanun-u Medenî'nin bazı maddelerine, yüz bin kelimât içinde on-on beş kelimenin muvâfık gelmemesi sebebiyle hem benim mahkûmiyetim talep edilmiş; hem mühim keşfiyat-ı mâneviyeyi havi yüz yirmi kitap olan Risale-i Nur'un elde bulunan nüshaları müsadere edilmiş ve inde'l-muhakeme bütün ilmî ve mantıkî ve kanunî iddia ve müdafaatım, esbab-ı mûcibe gösterilmeksizin, sebepsiz ve kanunsuz reddedilmiştir.

Yüz altmış üçüncü madde-i kanuniye, “âsâyîşi ihlâl edebilecek hissiyat-ı diniyeyi tahrik edenler” mealinde bulunan şu kanunun, elbette bu hadsiz genişlik içinde bir tefsiri var. Elbette kuyud-u ihtiraziyesi bulunacak. Yoksa, bu madde, bu geniş mana ile beni mahkûm ettiği gibi, bütün ehl-i diyanete ve başta Diyanet Riyâseti olarak, bütün vaizlere ve bütün imamlara, bana teşmil edildiği gibi teşmil edilebilir. Çünkü yüz sayfadan fazla müdafaat-ı kat'îye ve hakikiyem ile beraber, yine bana temas ettirilebilecek bir mana veriliyor ki o mana her nasihat eden kimseye ve hatta bir dostunu iyiliğe sevk etmek için irşad eden herkesi daire-i hükmü altına alabilir. Bu madde-i kanuniyenin manası şu olmak gerektir ki taassup perdesi altında muhalif bir siyaseti takip eden ve terakkiyat-ı medeniyeye sed çekenlere sed çekmek içindir. Bu mad-denin, bu manada, çok kat'î delillerle isbat etmişiz ki bize bir cihet-i temâsı yoktur.

Evet, bu madde, bu manada tefsirsiz ve kuyud-u ihtiraziyesiz ve garazkâr, istediği adamları onunla çarpmasına müsait, hudutsuz bir manada olamaz. Evet, ben on sene nezaret ve dikkat altında ve yirmi senede telif ettiğim yüz yirmi risaleyle bu kadar hakkımdaki tetkikât-ı amîka neticesinde cüz'î bir derece âsâyîşi ihlâl etmiş bir emare, ne bende ve ne de o risaleleri okuyanlarda bulunmadığı hâlde ve yirmi veçhile isbat ettiğim ve beni yakından tanıyan zâtların şehadetiyle, on üç seneden beri şeytandan kaçır gibi siyasetten kaçtığımı ve hükûmetin işine karışmadığımı ve tahammül-ü beşer fevkinde işken-celere tahammül edip dünyaya karışmadığım ve iman hizmetini bu dünyada en büyük maksat telâkki ettiğim hâlde, “Said dini siyasete âlet edip, âsâyîşi ihlâl etsebbüse niyet ediyor.” diye, beni yüz altmış üçüncü maddeye temas ettirmek, mahkûm etmek, bütün rûy-u zemindeki adliye ve mahkemelerin haysiyetine ilâve olacak ve nazar-ı dikkati celbedecek hiç görülmemiş bir hâdise-i adliyedir kanaatindeyim.

İşte, cihangir hükümdarların ve kahraman kumandanların küçük mahkemelerde diz çöküp kemâl-i inkiyad ile mutavaat göstermeleri, mahkemenin hiçbir cihet ile zedelenmeyecek bir haysiyet ve şerefine mevcudiyetini isbat eder. İşte, mahkemelerin bu yüksek ve mânevî haysiyetine dayanıp, hukukumu, hürriyetle müdafaa ediyorum. Bir makale içindeki zararlı görülen dört-beş kelime sansür edildikten sonra mütebâkisinin neşrine izin verilirken, yüz yirmi kitabın, birbirinden ayrı ve ayrı ayrı zamanlarda telif edildiği hâlde, yalnız bir-iki risalede şimdiki nazarlara zararlı tevehhüm edilen on beş kelime yüzünden, yüz on beş mâsum ve menfaattar ve mühim bir kısmı Ankara Kütüphanesi'nde mevcut olup iftiharla kabul edilen kitapların ele geçenlerinin müsadere ile mahkûm edilmesi, rûy-u zemindeki adliyelerin şerefine ilişecek mahiyettedir. Elbette Mahkeme-i Temyiz bu haysiyet ve şerefi sıyanet eder.

En ziyade tenkit edilen ve umum kitaplarımı muahezeye sebebiyet veren beş-on mesele içinde en mühimi, gelecek bu iki meseledir:

فَالْأَمَّةُ الشُّدُوسُ¹ ، فَلِلذِّكْرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنثَى²

âyetleridir. İşte, benim ve kitaplarımın mahkûmiyeti beş-altı meseleden, en birinci bu iki meseledir. Ben hakikî, menfaatli medeniyete karşı değil, belki kusurlu ve zararlı “mimsiz” tâbir ettiğim medeniyete karşı otuz-kırk seneden beri i'câz-ı Kur'ân'ı esas tutup, o medeniyetin muhalif noktalarını aşağı düşürüp, medeniyetin aczi ile i'câz-ı Kur'ân'ı isbat etmek esası üzerine, matbu ve gayr-i matbu, Arapça ve Türkçe çok kitaplar yazdım. İrsiyet hakkındaki kanun-u medenin, Kur'ân'ın bu iki âyetine muhalif maddelerini vaktiyle muvâzene etmişim. Onların muannit filozoflarını da ilzam edecek deliller göstermişim. Hükûmet-i Cumhuriye'nin ilcaat-ı zamanına göre kabul ettiği bir kısım kanun-u medenin bir kısım maddelerini kabulden evvel, bu meseleleri, medeniyete ve filozoflara karşı yazmışım ve müdafaa etmişim. Kurun-u ulâ ve vustâdaki zâyi olan kadınlık hukukunu, Kur'ân-ı Hakîm gayet ehemmiyetle muhafaza ettiğini beyan etmişim. Şimdi, bu iki meseledeki beyanatım, Hükûmet-i Cumhuriye'nin kanununa muhaliftir diye, yüz altmış üçüncü madde ile muaheze edildim. Ben de adliyenin en yüksek mahkemesine derim ki:

Bin üç yüz elli senede ve her asırda, üç yüz elli milyon insanların hayat-ı içtimaiyesinde en kudsî ve hakikî ve hakikatli bir düstur-u ilâhînin üç yüz elli

¹ “Annenin hissesi altıda birdir.” (Nisâ sûresi, 4/11)

² “Erkek, kadın hissesinin iki mislini alır.” (Nisâ sûresi, 4/176)

bin tefsirlerin tasdikine ve aynen hükümlerine istinaden, ve bütün ecdadımın ruhlarına hürmeten, i'câz-ı Kur'ân'ı Avrupa mülhidlerine karşı göstermek için, iki nass-ı âyeti, on beş sene evvel ve on sene evvel ve dokuz sene evvel üç kitabımda zikretmekliğim, beni şimdiki şerâit dahilinde ve ahvâl-i sıhhiyem noktasında yaşayamayacağım bir mahpusiyete mahkûm edip ve dolayısıyla, bir cihette âdeta idamıma hükmeden ve yüz on beş risalemi bunun gibi bir-iki mesele yüzünden mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rûy-u zeminde adalet varsa, bu kararı red ve bu hükmü nakzedecektir.

En ziyade bizi gayet hayretle, nihayet bir meyusiyete düşüren şudur ki: Isparta'da habbeyi kubbe yapıp, hiçbir hakikate istinat etmeyen evham ve ihbarata binaen hakkımda verdikleri karara karşı mezhebimizde yalana hiçbir cihetle cevaz verilmediğinden, aleyhimde de olsa, hak ve doğru söylemek mecburiyetiyle, yüz yirmi sayfa kuvvetli ve mantikî delillerle kendimi müdafaa ettiğim ve bu kanunla hiçbir cihetle temasım olmadığını isbat ettiğim hâlde, bu müdafaatımı ve isbatımı hiç nazara almayarak, telif tarihiyle istinsah tarihlerini, hatta bir şahsa irsal eylediğim tarihleri dahi birbirine mağlata ile karıştırıp ve yirmi senelik işi, bir sene zarfında olmuş gibi görerek, nakarat gibi, Isparta'daki evhamlı kararı, hem sorgu hakimlerinin kararnamesinde, hem makam-ı iddianın iddianamesinde, hem bizi mahkûm eden mahkemenin son kararında aynen, haklı müdafaatımız nazara alınmadan tekrar edilmiş ve bizi mahkûm etmişlerdir. Ehl-i hak ve hakikati titreten bu haksızlığın bir an evvel ref'i ve Risale-i Nur'un mâsumiyetinin ilânını, şiddetle adliyenin en yüksek makamı olan mahkemeden beklerim. Eğer pek haklı ve kuvvetli bu feryadımı –farz-ı muhâl olarak– adliyenin yüksek makamı işitip dinlemezse, şiddet-i meyusiyetimden diyeceğim:

Ey beni bu belâyâ sevkedip bu hâdiseyi icad eden mülhid zalimler! Madem ve herhâlde, mânen ve maddeten beni idam etmeye niyet etmiş-tiniz. Neden umum mazlumların ve biçarelerin hukuklarını muhafaza eden adliyenin çok ehemmiyetli haysiyetini rahnedar edecek entrikalarla, dolaplarla, adliyenin eliyle yürüdünüz? Doğrudan doğruya karşımda merdâne çıkıp, “Senin vücudunu bu dünyada istemiyoruz.” demeliydiniz!

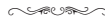
Sorgu hakimlerinin dört aya yakın bir zamanda –yüz on yedi adamın isticvabı ve tahkikatıyla– meşgul olduğu bir meseleyi bir buçuk günde Ağır Ceza Mahkemesi gayet sathî bir nazarla bakıp, onların içindeki noksan ve hataları görmeyerek ve bilhassa akademi heyeti muvacehesinde izah ve isbat

edeceğimi iddia ettiğim Risale-i Nur'daki mühim keşfiyat-ı mâneviyeye ait ilmî müdafaatım, esbab-ı mûcibe ile red ve cerhedilmeksizin, sathî bir nazarla hükümde istical ettiklerinden, hakperest ve adalet-perver olmalarına, bu sathî nazar sebebiyle, pek yanlış olan bu kararın isabet-i kanuniyesi olmadığından, mûcib-i tetkik ve nakzıdır.

Netice: Bu bapta duruşma evrakının ve bilhassa müsadere edilen matbu ve gayr-i matbu risalelerimin tetkik ve mütalâasından anlaşılacağı üzere, ilmî ve mantıkî ve kanunî bütün itirazat ve müdafaatım nazar-ı teemmüle alınmamış; gerek sorgu hakimliğince ve gerek mahkemece esbab-ı mûcibe gösterilmeksizin, delilsiz ve kanunsuz, indî mütalâalarla açıktan reddedilmiş ve bu sebeple, otuz senedir Avrupa filozoflarına ve medeniyetin sefih kısmına karşı Türk-İslâm hukukunu müdafaa eden ve tılsım-ı kâinatın muammâsını açan ve mânevî keşfiyatı hâvi risalelerim müsadere olunduktan başka, ahvâl-i sıhiyem noktasında tahammül edemeyeceğim cismânî ceza ile mahkûm edilmiş olduğumdan, gerek yukarıda serdedilen sebepler ve gerekse iddianameye karşı verdiğim itiraznamem ve son celse-i muhakemede esasa dair beş umdeyi hâvi tahriri takdim ettiğim ikinci itiraznamem ve son müdafaatımda tafsilen izahata ve ilmî ve kanunî sebeplere ve indettetik tesadüf buyurulacak nevâkıs-ı kanuniyeye binaen, pek açık ve sarih bir sûrette mâzuriyetimi istilzam eden bu hükmünüzün nakzıyla adaletin izharını heyetinizden beklerim.

¹ وَأَفْوُضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ¹ der ve tevekkül ile Cenab-ı Hakk'a iltica eylerim.

Sâbık yüz kûsûr sayfadandan ibaret yedi safha müdafaatım müteaddit defa mahkemede okunmakla beraber, müteaddit mahkemenin defterlerinde zapta geçmiş bu gelecek tashih lâyihası ise, daha temyiz evrakımız gelmediğinden okunmamış ve zapta geçmemiştir. Elbette yakında o da zapta geçer.

¹ “Ben ise, tam bir teslimiyet içinde işimi Allah’a bırakıyorum. Allah, elbette kullarını çok iyi görmektedir.” (Mü’min sûresi, 40/44)

Mahkeme-i Temyizin Dâvâmızı Nakzetmeyip Tasdikî Takdirinde, Tashih-i Dâvâ İçin Heyet-i Vekile'ye Yazılmış Bir Arzuhaldir

(Orada zâhiren görülecek şevkâ ise, hükûmete şevkâ etmektir. Ve tenkitler, hükûmeti iğfale çalışan entrikacıları tenkit etmektir.)

Ey ehl-i hall ve akd! Dünyada emsâli nadir bulunan bir haksızlığa giriftar edildim. Bu haksızlığa karşı sükût etmek hakka karşı bir hürmetsizlik olduğundan, bilmeceburiye gayet ehemmiyetli bir hakikati fâş etmeye mecburum. Diyorum ki:

Ya benim idamımı ve yüz bir sene cezayı istilzam edecek kusurumu ka-
nun dairesinde gösteriniz; veyahut bütün bütün divane olduğumu isbat edi-
niz; veyahut benim ve risalelerimin ve dostlarımın tam serbestiyetimizi verip,
zarar ve ziyanımızı müsebbiplerinden alınız.¹(Hâşiye)

Evet, her bir hükûmetin bir kanunu, bir usulü var; o kanuna göre ceza verilir. Hükûmet-i Cumhuriye'nin kanunlarıyla beni ve dostlarımı en ağır bir cezaya müstehak edecek esbap bulunmazsa, elbette takdir ve mükâfat ve tarziye ile beraber, tam hürriyetimizi vermek lâzım gelir. Çünkü meydandaki gayet ehemmiyetli hizmet-i Kur'âniyem eğer hükûmetin aleyhinde olsa, böyle bir senelik bana ceza, birkaç dostuma altışar ay mahkûmiyetle olamaz. Belki yüz bir sene ve idam gibi bana ceza ve en ağır cezaları da benim ile ciddî hizmetime irtibat edenlere vermek lâzım gelir. Eğer hizmetimiz hükûmetin aleyhinde olmazsa, o vakit değil ceza, hapis, itham; belki takdir, mükâfatla karşılanmak lâzım gelir. Çünkü bir hizmet ki yüz yirmi risale o hizmetin tercümanları olmuş. Ve o hizmetle koca Avrupa filozoflarına meydan okuyup, esasları zîr u zeber edilmiş. Elbette o tesirli hizmet ya dahilde gayet müthiş bir netice verir, veyahut gayet nâfi ve yüksek ve ilmî bir semere verecek. Onun için, göz boyamak nev'inde ve efkâr-ı âmmeyi aldatmak tarzında ve hakkımızda zalimlerin entrikalarını, yalanlarını setretmek sûretinde, çocuk oyuncak gibi bana bir sene ceza verilmez. Benim emsâlim ya idam olur, darağacına müftehirane çıkarlar; veyahut lâıyk olduğu makamda serbest kalırlar.

¹ (Hâşiye) Mahkeme-i Temyiz'den dâvâmızı nakz yerine tasdik geldiği takdirde, Heyet-i Vekile'ye ve hem Meclis-i Meb'usan'a, hem Dâhiliye Vekâleti'ne ve hem Adliye Nezareti'ne vermek üzere, dâvâmızı tashih münasebetiyle yazılmış bir lâyihadır. Eğer bu haklı derdimi ve ehemmiyetli hakkımı bu mercilere dinlettiremezsem, bu hayata veda etmek bana vacip olur. Çünkü sükûtumla şahsî bir hakkımla beraber, binler muhterem hukuk zâyî olur.

Evet, binler lira kıymetinde elmasları çalabilen mâhir bir hırsız, on kuruşluk bir cam parçasına hırsızlık etmekle, elmas çalmış gibi aynı cezaya kendini mahkûm etmek, dünyada hiçbir hırsızın, belki hiçbir zîşuurun kârı değildir. Böyle bir hırsız kurnaz olur. Böyle nihayet derecede eblehâne hareket etmez.

Ey efendiler! Haydi, vehminiz gibi, ben o hırsız gibi oldum. Ben Isparta nahiyelerinden perişan, bir köyde dokuz sene inzivâda bulunan ve şimdi benimle beraber gayet hafif bir cezaya mahkûm olan safdil beş-on biçarelerin fikirlerini hükûmet aleyhine çevirmekle, kendini ve gaye-i hayatı olan risalelerini tehlikeye atmaktansa, eski zamanda olduğu gibi, Ankara'da veya İstanbul'da büyük bir memuriyette oturup, binler adamı takip ettiğim maksada çevirebilirdim. O vakit, böyle zelilâne mahkûmiyet değil, belki mesleğime ve hizmetime münasip bir izzetle dünyaya karışabilirdim. Evet, fahir ve temeddüh niyetiyle değil, belki mecburiyet ve mahcubiyetle, hodfuruşâne eski bir kısım riyâkârlığımlı hatırlatmakla, beni ehemmiyetsiz, vücudundan istifade edilmez, âdi mertebeye sukut ettirmek isteyenlerin yanlışlarını göstermek için derim:

“İki Mekteb-i Musibet Şehadetnamesi” namındaki matbu eski müdafaa-tımı görenlerin tasdikiyle, Otuz Bir Mart Hâdisesi'nde bir nutukla, isyan etmiş sekiz taburu itaate getiren ve bir zaman gazetelerin yazdıkları gibi, İstiklâl Harbi'nde Hutuvât-ı Sitte namında bir makale ile İstanbul'daki efkâr-ı ulemâyı İngiliz aleyhine çevirip, harekât-ı milliye lehinde ehemmiyetli hizmet eden ve Ayasofya'da binler adama nutkunu dinlettiren ve Ankara'daki Meclis-i Meb'-usân'ın şiddetli alkışlamasıyla karşılanan ve yüz elli bin banknot, yüz altmış üç meb'-usun imzası ile medrese ve darülfünuna tahsisatı kabul ettiren ve Reisicumhurun hiddetine karşı, divan-ı riâyâsette¹(Hâşiye) kemâl-i metanetle fütur getirmeyerek mukabele edip namaza davet eden, ve Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de, hükûmet-i ittihadîyenin ittifakıyla hikmet-i İslâmiye'yi Avrupa hüke-mâsına tesirli bir sûrette kabul ettirmek vazifesine lâayık görünen ve cephe-i harpte yazdığı ve şimdi müsadere edilen İşârâtü'l-İ'câz o zamanın baş kumandanı olan Enver Paşa'ya o derece kıymettar görünmüş ki kimseye yapmadığı bir hürmetle, istikbaline koştuğu o yâdigâr-ı harbin hayrına şerefine hissedar olmak fikriyle, İşârâtü'l-İ'câz'ın tab'ı için kâğıdını vererek, müellifinin harpteki

1 (Hâşiye) Eski Said söz istiyor, diyor ki: “On üç senedir beni konuşturmadınız. Şimdi madem beni nazara alıp sizi itham altına alıyorlar ve sizden korkuyorlar. Elbette benim onlarla konuşmam lâzım geliyor. Gerçi benlik, enaniyet çirkindir; fakat mağrur ve muannit enaniyetlilere karşı, haklı bir sûrette ve sırf kendisini müdafaa ve muhafaza etmek için benlik göstermek lâzım geliyor. Onun için, Yeni Said gibi, mahviyetle, mülâyimâne konuşamayacağım.” Ben de ona söz verdim. Fakat enaniyetlerine, temeddühlerine iştirak etmiyorum.

mücâhedâtı takdirkârâne yâd edilen bir adam, böyle âdi bir beygir hırsız ve yahut kız kaçırıcı ve bir yankesici gibi en aşağı bir cinayetle kendini bulaştırıp, izzet-i ilmiyesini ve kudsiyet-i hizmetini ve kıymettar binler dostlarını rezil edip sukut edemez ki siz onu bir senelik ceza ile mahkûm edip, âdi bir keçi, koyun hırsız gibi muamele edesiniz... Ve sebepsiz, on sene sıkıntılı bir tarassutla tâzip ettikten sonra, şimdi de bir sene hapis ile beraber, bir sene de nezaret altında tutmak sûretiyle, padişahın tahakkümünü kaldıramadığı hâlde garaz-kâr bir hafiyenin veya âdi bir polisin tahakkümü altında azap vermektense, idam edilmesini daha evlâ görür. Eğer böyle bir adam dünyaya karışsaydı ve karışmaya arzusu olsaydı ve hizmet-i kudsiyesi müsaade etseydi, Menemen hâdisesinin ve Şeyh Said vâkiasının onar misli olacak bir tarzda karıştırdı. Dünyaya işittirecek bir top sadası, bir sinek sadasına inmeyecekti.

Evet, Hükûmet-i Cumhuriye'nin nazar-ı dikkatine arz ediyorum ki beni bu belâya sevkedenden gizli komitenin yaptığı tedâbir ve ettiği propaganda ve entrikalar bu hâli gösteriyor. Çünkü hiçbir hâdisede görülmemiş bir tarzda umumî bir propaganda, bir entrika ve bir dehşet aleyhimize döndüğüne delil şudur ki: Altı aydır, yüz bin dostum varken, hiçbir bana bir mektup yazamadı, bir selâm gönderemedi, hükûmeti iğfale çalışan entrikacıların ihbaratıyla vilâyât-ı şarkı-yeden, ta vilâyât-ı garbiyeye kadar her yerde istintaklar, taharriyatlar devam ettiğidir. İşte, entrikacıların çevirdikleri plân, benim gibi binler adamı en ağır cezaya çarpacek bir hâdiseye göre tertip edilmiş. Hâlbuki, en âdi bir adamın en âdi bir hırsızlığı gibi bir hâdiseyi andıracak bir ceza vaziyetini netice verdi! Yüz on beş adamdan, on beş mâsumlara beş-altı ay ceza verildi.

Acaba dünyada hiçbir zîakıl, elinde gayet keskin elmas kılıç bulunsa, müt-hiş bir arslanın veya ejderhanın kuyruğuna hafifçe iliştip kendine musallat eder mi? Eğer maksadı tahaffuz veya dövüşmek ise, kılıcı başka yere havale eder. İşte, sizin nazarınızda ve vehminizde beni o adam gibi telâkki etmişsiniz ki beni bu tarzda cezaya, mahkûmiyete çarptınız. Eğer bu derece hilâf-ı şuur ve muhalif-i akıl hareket ediyorsam, koca memlekete dehşet verip propaganda ile efkâr-ı âmmeyi aleyhime çevirmek değil, belki âdi bir divane gibi tımarhaneye gönderilmem lâzım gelir. Eğer verdiğiniz ehemmiyete mukabil bir adam isem, elbette arslanı kendine saldırtmak ve ejderhayı kendine hü-cum ettirmek için, o keskin kılıcı onların kuyruklarına uzatmaz; belki mümkün olduğu kadar kendini muhafaza edecek... Nasıl ki on sene ihtiyârî bir inzivâyı ihtiyar edip, tâkat-i beşerin fevkinde sıkıntılara tahammül ederek, hükûmetin işine hiçbir cihetle karışmadım ve karışmak arzu etmedim. Çünkü hizmet-i kudsiyem beni menediyor.

Ey ehl-i hall ve akd! Acaba hiç mümkün müdür ki yirmi sene evvel gazetelerin yazdığı gibi, bir makale ile otuz bin adamı kendi fikrine çeviren, ve koca Hareket Ordusu'nun nazar-ı dikkatini kendine çeviren ve İngiliz Başpazının, altı yüz kelimeyle istediği suâllerine altı kelimeyle cevap veren ve bi-dayet-i Hürriyette en meşhur bir diplomat gibi nutuk söyleyen bir adamın yüz yirmi risalesinde dünyaya, siyasete bakacak yalnız on beş kelime mi bulunur? Hiçbir akıl kabul eder mi ki bu adam siyaseti takip ediyor ve maksadı dünyadır ve hükûmete ilişmektir? Eğer fikri, siyaset ve hükûmete ilişmek olsaydı, böyle bir adam, bir tek risalesinde sarihan, işareten yüz yerde maksadını ihsas edecekti! Acaba o adamın maksadı siyasetçe tenkit olsaydı, yalnız tesettür ve irsiyete dair eski zamandan beri carî bir-iki düsturdan başka medâr-ı tenkit bulamaz mıydı? Evet, koca bir inkılâbı yapan bir hükûmetin rejimine muhalif bir fikr-i siyaseti takip eden bir adam, bir-iki mâlûm maddeler değil, yüz binler madde-i tenkit bulabilirdi. Güya Hükûmet-i Cumhuriye'nin –yalnız– inkılâbı, bir-iki küçük meseledir! Ben de onu hiçbir tenkit maksadım olmadığı hâlde, eski yazdığım bir-iki kitabımda zikrettiğim bir-iki kelime varmış diye, hükûmetin rejimine ve inkılâbına hücum ediyor denilmiş. İşte, ben de soruyorum: Böyle en ednâ bir cezaya medar olamayan ilmî bir maddeye, koca bir memleketi meşgul edip endişe verecek bir şekil verilir mi?..

İşte, beni ve beş-on dostlarımı bu âdi, ehemmiyetsiz cezaya çarpmak, umum memlekette aleyhimize bir şiddetli propaganda ve milleti korkutup bizden nefret ettirmek ve Dahiliye Nâzırını, mühim bir kuvvetle –Isparta'da bir tek neferin göreceği işi görmek için– Isparta'ya celbedilmesi ve Heyet-i Vekile Reisi İsmet, vilâyât-ı şarkıyeye o münasebetle gitmesi ve iki ay benim hapiste bütün bütün konuşmaktan men edilmem ve bu gurbette, kimsesizlikte, hiç kimse hâlimi sormak ve selâm göndermeye meydan verilmemek gösteriyor ki dağ gibi bir ağaçta, nohut gibi bir tek meyve bulundurup, manasız, hikmetsiz, kanunsuz bir vaziyettir ki, değil Hükûmet-i Cumhuriye gibi en ziyade kanun-perest ve kanunî bir hükûmet, belki hikmetle iş görmek manasıyla hükûmet namı verilen dünyada hiçbir hükûmetin işi olamaz. Ben hukukumu, kanun dairesinde istiyorum. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, cinayetle itham ediyorum. Böyle cânilerin keyiflerini, elbette Hükûmet-i Cumhuriye'nin kanunları reddeder ve hukukumu iade eder ümidindeyim.

Eskişehir hapsinde tecrid-i mutlakta

Said Nursî

On Altıncı Mektup

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشَوْهُمْ فَزَادَهُمْ إِيمَانًا وَقَالُوا
حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

Şu mektup² *فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيْسَ* sırrına mazhar olmuş, şiddetli yazılmamış.

Çoklar tarafından sarîhen ve mânen gelen bir suâle cevaptır. Şu cevabı vermek benim için hoş değil, arzu etmiyorum. Her şeyimi, Cenâb-ı Hakk'ın tevekkülüne bağlamıştım. Fakat ben kendi hâlimde ve âlemimde rahat bırakmadığım ve yüzümü dünyaya çevirdikleri için, Yeni Said değil, bilmecburiye Eski Said lisanıyla, şahsım için değil, belki dostlarımı ve Sözler'imi ehl-i dünyanın evham ve eziyetinden kurtarmak için, hakikat-i hâlî hem dostlarım, hem ehl-i dünyaya ve ehl-i hükme beyan etmek için “Beş Nokta”yı beyan ediyorum.

Birinci Nokta

Denilmiş: “Ne için siyasetten çekildin, hiç yanaşmıyorsun?”

Elcevap: Dokuz-on sene evveldeki Eski Said, bir miktar siyasete girdi. Belki siyaset vâsıtasıyla dine ve ilme hizmet edeceğim diye beyhude yoruldu.. ve gördü ki; o yol meşkûk ve müşkülâtlı ve bana nisbeten fuzûliyâne, hem en lüzumlu hizmete mâni ve hatarlı bir yoldur. Çoğu yalancılık ve bilmeyerek ecnebi parmağına âlet olmak ihtimali var.

Hem siyasete giren, ya muvâfık olur veya muhalif olur. Eğer muvâfık olsa; madem memur ve meb'us değilim, o hâlde siyasetçilik bana fuzûlî ve mâlâyânî bir şeydir. Bana ihtiyaç yok ki, beyhude karışayım. Eğer muhalif siyasete girsem, ya fikirle veya kuvvetle karışacağım. Eğer fikirle olsa, bana ihtiyaç yok. Çünkü mesâil tavazzuh etmiş, herkes benim gibi bilir. Beyhude

¹ “Onlar öyle kimselerdir ki halk, kendilerine: ‘Düşmanlarınız olan insanlar size karşı ordu hazırladılar, aman onlardan kendinizi koruyun!’ dediklerinde, bu tehdit onların imanlarını artırmış ve ‘Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!’ demişlerdir.” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

² “Ona tatlı, yumuşak bir tarzda hitab edin.” (Tâhâ sûresi, 20/44).

çene çalmak manasızdır. Eğer kuvvet ile ve hâdisе çıkarmak ile muhalefet etsem, husûlû meşkûk bir maksat için binler günaha girmek ihtimali var. Birinin yüzünden çoklar belâya düşer.

Hem on ihtimalden bir-iki ihtimale binâen günahlara girmek, masmaları günaha atmak, vicdanım kabul etmiyor diye Eski Said, sigara ile beraber gazeteleri ve siyaseti ve sohbet-i dünyeviye-i siyasiyeyi terk etti. Buna kat'î şahid, o vakitten beri sekiz senedir birtek gazete ne okudum ve ne dinledim. Okuduğumu ve dinlediğimi biri çıksın, söylesin. Hâlbuki sekiz sene evvel, günde belki sekiz gazete Eski Said okuyordu.

Hem beş senedir bütün dikkat ile benim hâlîme nezaret ediliyor. Siyaset-vâri bir tereşşuh gören söylesin. Hâlbuki benim gibi asabî ve **إِنَّمَا الْحِيلَةُ فِي تَرْكِ الْحِيلِ**¹ düsturuyla, en büyük hileyi hilesizlikte bulan pervâsız, alâkasız bir insanın, değil sekiz sene, sekiz gün bir fikri gizli kalmaz. Siyasete iştihası ve arzusu olsaydı tetkikâta, taharriyâta lüzum bırakmayarak top güllesi gibi sadâ verecekti.

İkinci Nokta

Yeni Said ne için bu kadar şiddetle siyasetten tecennüb ediyor?

Elcevap: Milyarlar seneden ziyade olan hayat-ı ebediyeye çalışmasını ve kazanmasını, meşkûk bir-iki sene hayat-ı dünyeviye lüzumsuz, fuzûlî bir sûrette karışma ile feda etmemek için; hem en mühim, en lüzumlu, en saf ve en hakikatli olan hizmet-i iman ve Kur'ân için şiddetle siyasetten kaçıyor. Çünkü diyor:

Ben ihtiyar oluyorum, bundan sonra kaç sene yaşayacağımı bilmiyorum. Öyle ise bana en mühim iş, hayat-ı ebediyeye çalışmak lâzım geliyor. Hayat-ı ebediyeyi kazanmakta en birinci vâsıta ve saadet-i ebediyenin anahtarı imandır; ona çalışmak lâzım geliyor. Fakat ilim itibarıyla insanlara dahi bir menfaat dokundurmak için şer'an hizmete mükellef olduğumdan, hizmet etmek isterim. Lâkin o hizmet, ya hayat-ı içtimaiye ve dünyeviye ait olacak; o ise elimden gelmez.

Hem fırtınalı bir zamanda sağlam hizmet edilmez. Onun için o ciheti bırakıp en mühim, en lüzumlu, en selâmetli olan imana hizmet cihetini tercih ettim. Kendi nefsimde kazandığım hakâik-i imaniyeyi ve nefsimde

¹ Hakiki kazanç, dolap çevirerek değil hileye tenezzül etmeyerek sağlanır.

tecrübe ettiğim mânevî ilâçları, sâir insanların eline geçmek için o ka-
pıyı açık bırakıyorum. Belki Cenâb-ı Hak bu hizmeti kabul eder ve eski
günahıma keffaret yapar. Bu hizmete karşı şeytan-ı racîmden başka hiç
kimsenin –mümin olsun, kâfir olsun; sıddık olsun, zındık olsun– karşı
gelmeye hakkı yoktur. Çünkü imansızlık başka şeylere benzemiyor. Zu-
lümde, fıkta, kebâirde birer menhûs lezzet-i şeytaniye bulunabilir. Fakat
imansızlıkta hiçbir cihet-i lezzet yok. Elem içinde elemdir. zulmet içinde
zulmettir. azap içinde azaptır.

İşte, böyle hadsiz bir hayat-ı ebediyeye çalışmayı ve iman gibi kudsî bir
nura hizmeti bırakmak, ihtiyarlık zamanında lüzumsuz, tehlikeli siyaset oyun-
cıklarına atılmak, benim gibi alâkasız ve yalnız ve eski günahlarına keffaret
aramaya mecbur bir adamda ne kadar hilâf-ı akıldır, ne kadar hilâf-ı hikmet-
tir, ne derece bir dîvaneliktir.. dîvaneler de anlayabilirler.

♦ Amma “Kur’ân ve imanın hizmeti ne için beni men ediyor?” *dersen*,
ben de derim ki: Hakâik-i imaniye ve Kur’âniye birer elmas hükmünde
olduğu hâlde, siyaset ile âlûde olsa idim; elimdeki o elmaslar iğfal oluna-
bilen avâm tarafından, “Acaba taraftar kazanmak için bir propaganda-yı
siyaset değil mi?” diye düşünürler. O elmaslara, âdi şişeler nazarıyla ba-
kabilirler. O hâlde ben o siyasete temas etmekle, o elmaslara zulmederim
ve kıymetlerini tenzil etmek hükmüne geçer.

İşte, ey ehl-i dünya! Neden benim ile uğraşıyorsunuz, beni kendi hâlimde
bırakmıyorsunuz?

♦ *Çğer derseniz*: “Şeyhler bazen işimize karışırlar. Sana da bazen
şeyh derler.”

Ben de derim: Hey Efendiler! Ben şeyh değilim, ben hocayım. Bu-
na delil, dört senedir buradayım; birtek adama tarikat verseydim, şüpheye
hakkınız olurdu. Belki yanıma gelen herkese demişim: İman lâzım, İslâmiyet
lâzım! Tarikat zamanı değil!

♦ *Çğer derseniz*: “Sana Said-i Kürdî derler. Belki sende unsuriyet-per-
verlik fikri var, o işimize gelmiyor.”

Ben de derim: Hey Efendiler! Eski Said ve Yeni Said’in yazdıkları mey-
danda!.. Şahid gösteriyorum ki; ben, **الْإِسْلَامِيَّةُ جَبَّتِ الْعَصَبِيَّةَ الْجَاهِلِيَّةَ**¹ ferman-ı

¹ “İslâmiyet, câhiliye ırkçılığını kesip atmıştır.” Bkz.: Müslim, *imâre* 53-54; Ebû Dâvûd, *edeb* 111, 112;
İbni Mâce, *fiten* 7.

kat'isiyle eski zamandan beri menfî milliyet ve unsuriyet-perverliğe, Avrupa'nın bir nevi firenk illeti olduğundan, bir zehr-i kâtil nazarıyla bakmışım. Ve Avrupa, o firenk illetini İslâm içine atmış; ta tefrika versin, parçalsın, yutmasına hazır olsun diye düşünür. O firenk illetine karşı eskiden beri tedaviye çalıştığımı, talebelerim ve bana temas edenler biliyorlar. Madem böyledir, hey efendiler!. Her bir hâdiseyi bahane tutup, bana sıkıntı vermeye sebep nedir acaba? Şarkta bir nefer hata etse, garpta bir nefere askerlik münasebetiyle zahmet ve ceza vermek.. veya İstanbul'da bir esnafın cinayetiyle, Bağdat'ta bir dükkâncıyı esnaflık münasebetiyle mahkûm etmek nev'inden, her hâdisi-i dünyeviyede bana sıkıntı vermek, hangi usûl iledir? Hangi vicdan hükmeder? Hangi maslahat iktiza eder?..

Üçüncü Nokta

Hâlîmi, istirahatimi düşünen ve her musibete karşı sabır ile sükûtumu istigrab eden dostlarımin şöyle *bir suâl/leri* var ki; “Sana gelen zahmetlere, sıkıntılara nasıl tahammül ediyorsun? Hâlbuki eskiden çok hiddetli ve izzetli idin, ednâ bir tahkire tahammül edemezdin?”

İcveap: İki küçük hâdiseyi ve hikâyeyi dinleyiniz, cevabını alınız:

Birinci Hikâye: İki sene evvel benim hakkımda bir müdür sebepsiz, gıyabımda, tezyifkârâne, hakaretili sözler söylemişti. Sonra bana söylediler. Bir saat kadar Eski Said damarıyla müteessir oldum. Sonra Cenâb-ı Hakk'ın rahmetiyle şöyle bir hakikat kalbe geldi, sıkıntıyı izâle edip o adamı da bana helâl ettirdi. O hakikat şudur:

Nefsime dedim:

✓ Eğer onun tahkiri ve beyan ettiği kusurlar, şahsıma ve nefsime ait ise; Allah ondan razı olsun ki, benim nefsimin ayıplarını söyler.

✓ Eğer doğru söylemiş ise, beni nefsimin terbiyesine sevk eder ve gururdan beni kurtarmaya yardımcıdır.

✓ Eğer yalan söylemiş ise, beni riyâdan ve riyânın esası olan şöhrat-i kâzibeden kurtarmaya yardımcıdır. Evet ben, nefsim ile musâlaha etmemişim. Çünkü terbiye etmemişim. Benim boynumda veya koynumda bir akrep bulunduğunu biri söylese veya gösterse ondan darılmak değil, belki memnun olmak lâzım gelir.

✓ Eğer o adamın tahkirâtı, benim imana ve Kur'ân'a hizmetkârlığıma

sıfatıma ait ise o bana ait değil. O adamı, beni istihdam eden Sahib-i Kur'ân'a havale ediyorum. O Aziz'dir, Hakîm'dir.

✓ Eğer sırf beni sövmek, tahkir etmek, çürütmek nev'inden ise; o da bana ait değil. Ben menfî ve esir ve garip ve elim bağlı olduğundan, haysiyetimi kendi elimle düzeltmeye çalışmak bana düşmez. Belki misafir olduğum ve bana nezaret eden şu köye, sonra kazaya, sonra vilâyete hükmedenlere aittir. Bir insanın elindeki esirini tahkir etmek; sahibine aittir, o müdafaa eder. Madem hakikat budur; kalbim istirahat etti. **وَأَقِضْ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ**¹ dedim. O vâkıyı olmamış gibi saydım, unuttum. Fakat maatteessüf sonra anlaşıldı ki, Kur'ân onu helâl etmemiş...

İkinci Hikâye: Şu senede işittim ki, bir hâdisе olmuş. O hâdisenin vukuundan sonra yalnız icmâlen vukuunu işittiğim hâlde, o vâkıa ile ciddî alâkadar imişim gibi bir muamele gördüm. Zâten muhabere etmiyordum. Etsem de pek nâdir olarak bir mesele-i imaniyeyi bir dostuma yazardım. Hatta dört senede kardeşime birtak mektup yazdım. Ve ihtilâttan hem ben kendimi men ediyordum, hem de ehl-i dünya beni men ediyordu. Yalnız bir-iki ahab ile haftada bir defa görüşebiliyordum. Köye gelen misafirler ise; ayda bir-ikisi, bazı bir-iki dakika bir mesele-i âhirete dair benimle görüşüyordu. Bu gurbet hâlimde; garip, yalnız, kimsesiz, nafaka için çalışmaya benim gibilere muvâfık olmayan bir köyde, her şeyden herkesten men edildim. Hatta dört sene evvel, harap olmuş bir câmiyi tamir ettirdim. Memleketimde imamlık ve vâizlik vesikam elimde olduğundan, o câmide dört senedir (Allah kabul etsin) imamlık ettiğim hâlde, şu mübarek geçen Ramazan'da mescide gidemedim. Bazen yalnız namazımı kıldım. Cemaatle kılınan namazın yirmi beş sevabından ve hayrından mahrum kaldım.

İşte, başıma gelen bu iki hâdiseye karşı, aynen iki sene evvel, o memurun bana karşı muamelesine gösterdiğim sabır ve tahammül gösterdim. İnşallah devam da ettireceğim. Şöyle de düşünüyorum ve diyorum ki:

✓ Eğer ehl-i dünya tarafından başıma gelen şu eziyet, şu sıkıntı, şu tazyik, ayıplı ve kusurlu nefsim için ise helâl ediyorum. Benim nefsim belki bununla ıslâh-ı hâl eder; hem ona keffaretü'z-zünûb olur. Dünya

¹ "Artık ben işimi Allah'a bırakıyorum. Çünkü Allah kullarını pek iyi görmektedir." (Mü'min sûresi, 40/44).

misafirhânesinin safâsını çok gördüm; azıcık cefasını görsem, yine şükrederim.

✓Eğer imana ve Kur'ân'a hizmetkârlığım cihetiyle ehl-i dünya, beni tazyik ediyorsa onun müdafaası bana ait değil! Onu Aziz-i Cebbâr'a havale ediyorum!

✓Eğer asılsız ve riyâyâya sebep ve ihlâsı kıracak bir şöhret-i kâzibeyi kırmak için teveccüh-ü âmmeyi hakkımda bozmak murad ise onlara rahmet... Çünkü teveccüh-ü âmmeye mazhar olmak ve halkların nazarında şöhret kazanmak, benim gibi adamlara zarardır zannederim. Benim ile temas edenler beni bilirler ki; şahsıma karşı hürmet istemiyorum, belki nefret ediyorum. Hatta kıymettar mühim bir dostumu, fazla hürmeti için belki elli defa takdir etmişim.

✓Eğer beni çürütmek ve efkâr-ı âmmeden düşürtmek, ıskat ettirmekten muradları, tercümanlık ettiğim hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye ait ise beyhudedir. Zira, Kur'ân yıldızlarına perde çekilmez. Gözünü kapayan yalnız kendi görmez, başkasına gece yapamaz.

Dördüncü Nokta

Evhamlı birkaç suâlin cevabıdır.

Birincisi

Ehl-i dünya bana der: “Ne ile yaşıyorsun? Çalışmadan nasıl geçiniyorsun? Memleketimizde tembelce oturanları ve başkasının sa'yi ile geçinenleri istemiyoruz.”

İcveap: Ben iktisat ve bereketle yaşıyorum. Rezzâkımdan başka kimsenin minnetini almıyorum ve almamaya da karar vermişim. Evet, günde yüz para, belki kırk para ile yaşayan bir adam, başkasının minnetini almaz.

Şu meselenin izahını hiç arzu etmiyordum. Belki bir gururu ve bir enaniyeti ihsas eder fikriyle beyan etmek, bana pek nâhoştur. Fakat, madem ehl-i dünya evhamlı bir sûrette soruyorlar, ben de derim ki:

Küçüklüğümünden beri halkların malını kabul etmemek velev zekât dahi olsa.. hem maaşı kabul etmemek.. (Yalnız bir-iki sene Dârü'l-Hikmeti'l-İslâmiye'de dostlarımın icbarıyla kabul etmeye mecbur oldum ve o parayı da mânen millete iade ettik).. hem maîşet-i dünyeviye için minnet altına

girmemek, bütün ömrümde bir düstur-u hayatımdır. Ehl-i memleketim ve başka yerlerde beni tanıyanlar bunu biliyorlar. Bu beş seneki nefyimde çok dostlar, bana hediyelerini kabul ettirmek için çok çalıştılar, kabul etmedim.

“Öyle ise, nasıl idare edersin?” denilse, derim:

Bereket ve ikram-ı ilâhî ile yaşıyorum. Nefsim çendan her hakarete, her ihânete müstehak ise de.. fakat, *Kur’ân hizmetinin kerameti olarak, erzak hususunda ikram-ı ilâhî olan berekete mazhar oluyorum.* وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدِّثْ¹ sırrıyla, Cenâb-ı Hakk’ın bana ettiği ihsânâtı yâdedip, bir şükr-ü mânevî nev’inde birkaç nümûnesini söyleyeceğim. Bir şükr-ü mânevî olmakla beraber; korkuyorum ki, bir riyâ ve gururu ihsas ederek o mübarek bereket kesilsin. Çünkü müftehirâne gizli bereketi izhar etmek, kesilmesine sebep olur. Fakat ne çare, söylemeye mecbur oldum:

İşte **birisi**: Şu altı aydır, otuz altı ekmekten ibaret bir kile buğday bana kâfi geldi. Daha var, bitmemiş. Ne miktar kifâyet edecek, bilmiyorum.²(Hâşiye)

İkincisi: Şu mübarek Ramazan’da, yalnız iki hânedan bana yemek geldi, ikisi de beni hasta etti. Anladım ki, başkasının yemeğini yemekten memnûm. Mütebâkisi, bütün Ramazan’da benim idareme bakan mübarek bir hânenin ve sâdık bir arkadaşım olan o hâne sahibi Abdullah Çavuş’un ihbarı ve şehâdetiyle; üç ekmek, bir kıyye piring bana kâfi gelmiştir. Hatta o piring, on beş gün Ramazan’dan sonra bitmiştir.

Üçüncüsü: Dağda, üç ay bana ve misafirlerime bir kıyye tereyağı, –her gün ekmekle beraber yemek şartıyla– kâfi geldi. Hatta Süleyman isminde mübarek bir misafirim vardı. Benim ekmeğim de ve onun ekmeği de bitiyordu. Çarşamba günü idi, dedim ona: “Git ekmek getir.” İki saat, her tarafımızda kimse yok ki, oradan ekmek alınsın. “Cuma gecesi senin yanında bu dağda beraber dua etmek arzu ediyorum.” dedi. Ben de dedim: “تَوَكَّلْنَا عَلَى اللَّهِ³, kal!” Sonra hiç münasebeti olmadığı hâlde ve bir bahane yokken, ikimiz yürüye yürüye bir dağın tepesine çıktık. İbrikte bir parça su vardı. Bir parça şeker ile çayımız vardı. Dedim: “Kardeşim, bir parça çay yap.” O ona başladı, ben de derin bir dereye bakar bir katran ağacı altında oturdum. Müteessifâne şöyle düşündüm ki: “Küflenmiş bir parça ekmeğimiz var; bu akşam ancak ikimize

¹ “Ve Rabbinin nimetini anlat da anlat.” (Duhâ sûresi, 93/11).

² (Hâşiye) Bir sene devam etti.

³ “Allah’a tevekkül ettik. (Allah kerîm..!)”

yeter. İki gün nasıl yapacağız ve bu sâfi-kalb adama ne diyeceğim?” diye düşünmede iken, birdenbire başım çevrilir gibi başımı çevirdim, gördüm ki; koca bir ekmek, katran ağacının üstünde, dalları içinde bize bakıyor. Dedim: “Süleyman, müjde! Cenâb-ı Hak bize rızık verdi.” O ekmeği aldık; bakıyoruz ki, kuşlar ve hayvanât-ı vahşiye hiçbirisi ilişmemiş. Yirmi-otuz gündür hiçbir insan o tepeye çıkmamıştı. O ekmek, ikimize iki gün kâfi geldi. Biz yerken, bitmek üzere iken, dört sene sâdık bir siddikim olan müstakîm Süleyman, ekmelele aşağıdan çıkageldi.

Dördüncüsü: Şu üstümdeki sakoyu, yedi sene evvel, eski olarak almıştım. Beş senedir elbise, çamaşır, pabuç, çorap için dört buçuk lira ile idare ettim. Bereket, iktisat ve rahmet-i ilâhiye bana kâfi geldi.

İşte, şu nümûneler gibi çok şeyler var ve bereket-i ilâhiyenin çok cihetleri var. Bu köy halkı çoğunu bilirler. Fakat sakın bunları fahir için zikrediyorum zannetmeyiniz, belki mecbur oldum. Hem benim için iyiliğe bir medar olduğunu düşünmeyiniz. *Bu bereketler, ya yanıma gelen hâlis dostlarıma ih-sandır. veya hizmet-i Kur’âniye’ye bir ikramdır. veya iktisadın bereketli bir menfaatidir. veyahut “Yâ Rahîm, yâ Rahîm!” ile zikreden ve yanımda bulunan dört kedinin rızıklarıdır ki, bereket sûretinde gelir, ben de on-dan istifade ederim.* Evet, hazin mırmırlarını dikkatle dinlesen, “Yâ Rahîm, yâ Rahîm!” çektiklerini anlarsın.

Kedi bahsi geldi, tavuğu hatıra getirdi. Bir tavuğum var. Şu kışta, yumur-ta makinesi gibi pek az fâsıla ile her gün rahmet hazinesinden bana bir yu-murta getiriyordu. Hem bir gün iki yumurta getirdi, ben de hayrette kaldım. Dostlarımdan sordum: “Böyle olur mu?” dedim. Dediler: “Belki bir ihsan-ı ilâhîdir.” Hem şu tavuğun yazın çıkardığı küçük bir yavrusu vardı. Ramazan-ı Şerif’in başında yumurtaya başladı, tâ kırk gün devam etti. Hem küçük, hem kışta, hem Ramazan’da, bu mübarek hâli bir ikram-ı rabbânî olduğuna, ne benim ve ne de bana hizmet edenlerin şüphemiz kalmadı. Hem ne vakit an-nesi kesti, hemen o başladı.. beni yumurtasız bırakmadı.

İkinci Vehimli Suâl

Ehl-i dünya *diyorlar ki*; “Sana nasıl emniyet edeceğiz ki, sen dünya-mıza karışmayacaksın? Seni serbest bıraksak, belki dünyamıza karışsın. Hem nasıl bileceğiz ki, sen kurnazlık yapmıyorsun? Kendini târik-i dünya gösterip halkın malını zâhiren almaz, gizli alır bir kurnazlık olmadığını nasıl bileceğiz?”

İcevap: Yirmi sene evvelki Dîvan-ı Harb-i Örfî’de ve Hürriyet’ten daha evvel zamanda çoklara mâlûm hâl ve vaziyetim ve “İki Mekteb-i Musibetin Şehâdetnâmesi” nâmında o zaman Dîvan-ı Harp’teki müdafaatım kat’î gösterir ki, değil kurnazlık belki ednâ bir hileye tenezzül etmez bir tarzda hayat geçirmişim.

Eğer hile olsaydı, bu beş sene zarfında sizlere temellukkârâne bir müracaat edilecekti. Hileli adam kendini sevdirebilir, kendini çekmez; iğfal ve aldatmaya daima çalışır. Hâlbuki bana karşı en mühim hücumlara ve tenkidlere mukabil tezellüle tenezzül etmedim. **تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ** deyip, ehl-i dünyaya arkamı çevirdim.

Hem de âhireti bilen ve dünyanın hakikatini keşfeden; akli varsa pişman olmaz, yeniden dünyaya dönüp uğraşmaz. Elli seneden sonra, alâkasız, tek başıyla bir adam; hayat-ı ebediyesini dünyanın bir-iki sene gevezeliğine, şarlatanlığına feda etmez.. feda etse, kurnaz olmaz, belki ebleh bir dîvane olur. Ebleh bir dîvanenin elinden ne gelir ki, onun ile uğraşılın.

Amma, zâhiren târik-i dünya, bâtinen tâlib-i dünya şüphesi ise;

وَمَا أُبْرِئُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَأَمَّارَةٌ بِالسُّوءِ² sırınca “Ben nefsimi tebrîe etmiyorum. Nefsim her fenalığı ister. Fakat şu fânî dünyada, şu muvakkat misafirhânedede, ihtiyarlık zamanında, kısa bir ömürde, az bir lezzet için; ebedî, dâimî hayatını ve saadet-i ebediyesini berbat etmek, ehl-i aklın kârı değil. Ehl-i aklın ve zîşuurun kârı olmadığından, nefs-i emmârem ister istemez akla tâbi olmuştur.

Üçüncü Vehimli Suâl

Ehl-i dünya *diyor/lar ki*; “Sen bizi sever misin? Beğeniyor musun? Eğer seversen, neden bize küsüp karışmıyorsun? Eğer beğenmiyorsan bize muarız-sın; biz, muarızlarımızı ezeriz.”

İcevap: Ben değil sizi, belki dünyanızı sevseydim, dünyadan çekilmezdim. Ne sizi ve ne de dünyanızı beğenmiyorum. Fakat karışmıyorum. Çünkü ben başka maksattayım.. başka noktalar benim kalbimi doldurmuş.. başka şeyleri düşünmeye kalbimde yer bırakmamış!.. Sizin vazifeniz ele bakmaktır, kalbe bakmak değil! Çünkü idarenizi, âsâyışınızı istiyorsunuz. El karışmadığı

¹ “Allah’a tevekkül ettim. (Allah kerîm..!)” (Hûd sûresi, 11/56)

² Yûsuf sûresi, 12/53.

vakit, ne hakkınız var ki, hiç lâyük olmadığınız hâlde “Kalb de bizi sevsin.” demeye... Kalbe karışsanız; evet, ben nasıl bu kış içinde baharı temenni ediyorum ve arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, getirmeye teşebbüs edemiyorum. Öyle de; hâl-i âlemin salâhını temenni ediyorum, dua ediyorum ve ehl-i dünyanın ıslahını arzu ediyorum.. fakat irade edemiyorum, çünkü elimden gelmiyor.. bilfiil teşebbüs edemiyorum, çünkü ne vazifemdir, ne de iktidarım var.

Dördüncü Şüpheli Suâl

Ehl-i dünya *diyorlar ki*; “O kadar belâlar gördük ki, kimseye emniyetimiz kalmadı. Sana nasıl emin olabiliriz ki; fırsat senin eline geçse, arzu ettiğin gibi karışmazsın?”

Elcevap: Evvelki noktalar size emniyet vermekle beraber.. memleketimde, talebe ve akrabam içinde, beni dinleyenlerin ortasında, heyecanlı hâdiseler içinde dünyanıza karışmadığım hâlde.. diyar-ı gurbette ve yalnız, tek başıyla, garip, zayıf, âciz, bütün kuvvetiyle âhirete müteveccih, ihtilâttan, muhabereden kesilmiş, iman ve âhiret münasebetiyle uzaktan uzağa yalnız bazı ehl-i âhireti dost bulan ve başka herkese yabani ve herkes de ona yabani nazarıyla bakan bir insan; semeresiz, tehlikeli dünyanıza karışsa muzaaf bir dîvâne olmak gerektir...

Beşinci Nokta

Beş küçük meseleye dairdir.

Birincisi

Ehl-i dünya bana *diyorlar ki*; “Bizim usûl-ü medeniyetimizi, tarz-ı hayatımızı ve sûret-i telebbüsümüzü ne için sen kendine tatbik etmiyorsun? Demek bize muarızsın!”

Ben de *derim*: Hey Efendiler! Ne hak ile bana usûl-ü medeniyetinizi teklif ediyorsunuz? Hâlbuki siz, beni hukûk-u medeniyetten ıskat etmiş gibi, haksız olarak, beş sene bir köyde muhabereden ve ihtilâttan memnû bir tarzda ikâmet ettirdiniz.

Her menfîyi şehirlerde dost ve akrabasıyla beraber bıraktınız ve sonra vesika verdiğiniz hâlde; sebepsiz, beni tecrit edip, bir-iki tane müstesna hiçbir hemşehri ile görüştürmediniz. Demek beni efrad-ı milletten ve

raiyetten saymıyorsunuz. Nasıl kanun-u medeniyetinizin bana tatbikini teklif ediyorsunuz?

Dünyayı bana zindan ettiniz! Zindanda olan bir adama böyle şeyler teklif edilmez! Siz bana dünya kapısını kapadınız; ben de âhiret kapısını çaldım; rahmet-i ilâhiye açtı. Âhiret kapısında bulunan bir adama, dünyanın karmakarışık usûl ve âdâtı ona nasıl teklif edilir? Ne vakit beni serbest bırakıp memleketime iade edip hukukumu verdiniz, o vakit usûlünüzün tatbikini isteyebilirsiniz.

İkinci Mesele

Ehl-i dünya *diyorlar ki*; “Bize ahkâm-ı diniyeyi ve hakâik-i İslâmiye’yi tâlim edecek resmî bir dairemiz var. Sen ne salâhiyetle neşriyat-ı diniye yapıyorsun? Sen madem nefye mahkûmsun, bu işlere karışmaya hakkın yok.”

Elcevap: Hak ve hakikat inhisar altına alınmaz! İman ve Kur’ân nasıl inhisar altına alınabilir! Siz dünyanızın usûlünü, kanununu inhisar altına alabilirsiniz. Fakat hakâik-i imaniye ve esâsât-ı Kur’âniye, resmî bir şekilde ve ücret mukabilinde dünya muamelâtı sûretine sokulmaz; belki bir mevhibe-i ilâhiye olan o esrar, hâlis bir niyet ile ve dünyadan ve huzûzât-ı nefsâniyeden tecerrüt etmek vesilesiyle o feyizler gelebilir.

Hem de sizin o resmî daireniz dahi, memlekette iken beni vâiz kabul etti, tayin etti. Ben o vâizliği kabul ettim, fakat maaşını terk ettim. Elimde vesikam var. Vâizlik, imamlık vesikasıyla her yerde amel edebilirim. Çünkü benim nefyim haksız olmuştur. Hem menfîler madem iade edildi, eski vesikalarımın hükmü bâkidir.

Sâniyen: Yazdığım hakâik-i imaniyeyi doğrudan doğruya nefsimе hitab etmişim. Herkesi davet etmiyorum. Belki ruhları muhtaç ve kalbleri yaralı olanlar, o edviye-i Kur’âniye’yi arayıp buluyorlar. Yalnız medar-ı maîşetim için, yeni hurûf çıkmadan evvel, haşre dair bir risalemi tab’ ettirdim. Bunu da bana karşı insafsız eski vali, o risaleyi tetkik edip, tenkit edecek bir cihet bulamadığı için ilişemedi.

Üçüncü Mesele

Benim bazı dostlarım, ehl-i dünya bana şüpheli baktıkları için, ehl-i dünyaya hoş görünmek için, benden zâhiren teberrî ediyorlar, belki tenkit ediyorlar. Hâlbuki kurnaz ehl-i dünya, bunların teberrîsini ve bana karşı

içtinablarını, o ehl-i dünyaya sadâkate değil, belki bir nevi riyâyâ, vicdansızlığa hamledip, o dostlarıma karşı fena nazarla bakıyorlar.

Ben de derim: Ey Âhîret Dostlarım! Benim Kur'ân'a hizmetkârlığımdan teberrî edip kaçmayınız! Çünkü inşaallah benden size zarar gelmez. Eğer faraza, musibet gelse veya bana zulmedilse, siz benden teberrî ile kurtulamazsınız!.. O hâl ile, musibete ve tokata daha ziyade istihkak kesbedersiniz!.. Hem ne var ki, evhama düşüyorsunuz?

Dördüncü Mesele

Şu nefiy zamanımda görüyorum ki; hodfûrûş ve siyaset bataklığına düşmüş bazı insanlar, bana tarafgirâne, rakîbâne bir nazarla bakıyorlar. Güya ben de onlar gibi dünya cereyanlarıyla alâkadamım.

Hey Efendiler! Ben imanın cereyanındayım.. karşımda imansızlık cereyanı var.. başka cereyanlarla alâkam yok!.. O adamlardan ücret mukabilinde iş görenler, belki kendini bir derece mazur görüyor. Fakat ücretsiz, hamiyet nâmına bana karşı tarafgirâne, rakîbâne vaziyet almak ve ilişmek ve eziyet etmek, gayet fena bir hatadır. Çünkü sâbıkan isbat edildiği gibi, siyaset-i dünya ile hiç alâkadar değilim; yalnız bütün vaktimi ve hayatımı, hakâik-i imaniye ve Kur'âniye'ye hasr ve vakfetmişim. Madem böyledir, bana eziyet verip, rakîbâne ilişen adam düşünsün ki; o muamelesi zındıka ve imansızlık nâmına imana ilişmek hükmüne geçer.

Beşinci Mesele

Dünya madem fânidir.

Hem madem ömür kısadır.

Hem madem gayet lüzumlu vazifeler çoktur.

Hem madem hayat-ı ebediye burada kazanılacaktır.

Hem madem dünya sahipsiz değil.

Hem madem şu misafirhâne-i dünyanın gayet Hakîm ve Kerîm bir Müdebbir'i var.

Hem madem ne iyilik ve ne fenalık, cezasız kalmayacaktır.

Hem madem لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا¹ sırrınca teklif-i mâlâyutak yoktur.

¹ “Allah hiçbir kimseyi güç yetiremeyeceği bir şekilde yükümlü tutmaz.” (Bakara sûresi, 2/286).

Hem madem zararsız yol, zararlı yola müreccahtır.

Hem madem dünyevî dostlar ve rütbelere, kabir kapısına kadardır.¹

Elbette en bahtiyar odur ki; dünya için âhireti unutmasın.. âhiretini dünyaya feda etmesin.. hayat-ı ebediyesini hayat-ı dünyeviye için bozmasın.. mâlâyânî şeylerle ömrünü telef etmesin.. kendini misafir telâkki edip misafirhâne sahibinin emirlerine göre hareket etsin.. selâmetle kabir kapısını açıp saadet-i ebediyeye girsin.²(Hâşiye)

¹ Bkz.: Buhârî, *rıkak* 42; Müslim, *zühd* 5; Tirmizî, *zühd* 46; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 3/110.

² (Hâşiye) Bu mademler içindir ki; şahsıma karşı olan zulümlere, sıkıntılara aldırmiyorum ve ehemmiyet vermiyorum. “Meraka değmiyor.” diyorum ve dünyaya karışmıyorum.

On Altıncı Mektub'un Zeyli

بِاسْمِهِ تُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Ehl-i dünya sebepsiz, benim gibi âciz, garip bir adamdan tevehhüm edip binler adam kuvvetinde tahayyül ederek, beni çok kayıtlar altına almışlar. Barla'nın bir mahallesi olan Bedre'de ve Barla'nın bir dağında, bir-iki gece kalmaklığıma müsaade etmemişler. İşittim ki, *diyor'lar*: “Said elli bin nefer kuvvetindedir, onun için serbest bırakmıyoruz.”

Ben de derim ki; Ey bedbaht ehl-i dünya! Bütün kuvvetinizle dünyaya çalıştığınız hâlde neden dünyanın işini dahi bilmiyorsunuz, dîvane gibi hükmediyorsunuz! Eğer korkunuz şahsımdan ise; elli bin nefer değil, belki bir nefer elli defa benden ziyade işler görebilir. Yani odamın kapısında durup, bana “Çıkmayacaksın!” diyebilir.

Eğer korkunuz mesleğimden ve Kur'ân'a ait dellâllığımdan ve kuvve-i mâneviye-i imaniyeden ise, elli bin nefer değil, yanlıssınız; meslek itibarıyla elli milyon kuvvetindeyim, haberiniz olsun! Çünkü Kur'ân-ı Hakîm'in kuvvetiyle sizin dinsizleriniz dâhil olduğu hâlde, bütün Avrupa'ya meydan okuyorum. Bütün neşrettiğim envâr-ı imaniye ile onların fûnûn-u müsbete ve tabiat dedikleri muhkem kalelerini zîr u zeber etmişim. Onların en büyük dinsiz feylesoflarını, hayvandan aşağı düşürmüşüm. Dinsizleriniz dahi içinde bulunan bütün Avrupa toplansa, Allah'ın tevfiğiyle beni o mesleğimin bir meselesinden geri çeviremezler, inşaallah mağlup edemezler!..

Madem böyledir, ben sizin dünyanıza karışmıyorum, siz de benim âhiretime karışmayınız! Karışsanız da beyhudedir!

Takdir-i Hudâ, kuvve-i bâzu ile dönmez!

Bir şem'a ki Mevlâ yaka, üflemeyle sönmez!

Benim hakkımda müstesna bir sûrette, pek ziyade ehl-i dünya tevehhüm edip, âdeta korkuyorlar. Bende bulunmayan ve bulunsa dahi siyasî bir

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

kusur teşkil etmeyen ve ithama medar olmayan şeyhlik, büyüklük, hânedan, aşîret sahibi, nüfuzlu, etbâi çok, hemşehrileriyle görüşmek, dünya ahvâliyle alâkadar olmak, hatta siyasete girmek, hatta muhalif olmak gibi bende bulunmayan emirleri tahayyül ederek evhama düşmüşler. Hatta hapiste ve hariçteki, yani kendilerince kabil-i af olmayanların dahi aflarını müzakere ettikleri sırada, beni âdeta her şeyden men ettiler. Fena ve fâni bir adamın, güzel ve bâki şöyle bir sözü var:

*Zulmün topu var, güllesi var, kalesi varsa;
Hakkın da bükülmez kolu, dönmez yüzü vardır.*

Ben de derim:

*Ehl-i dünyanın hükmü var, şevketi var, kuvveti varsa;
Kur'ân'ın feyziyle, hâdiminin de
Şaşırmaz ilmi, susmaz sözü vardır;
Yanılmaz kalbi, sönmez nuru vardır.*

Çok dostlarla beraber bana nezaret eden bir kumandan, mükerreren suâl ettiler: “Neden vesika için müracaat etmiyorsun, istidâ vermiyorsun?”

Elcevap: Beş-altı sebep için müracaat etmiyorum ve edemiyorum:

Birincisi: Ben ehl-i dünyanın dünyasına karışmadım ki onların mah-kûmu olayım, onlara müracaat edeyim. Ben, kader-i ilâhînin mahkûmuyum ve ona karşı kusurum var, ona müracaat ediyorum.

İkincisi: Bu dünya çabuk tebeddül eder bir misafirhâne olduğunu yakînen iman edip bildim. Onun için hakikî vatan değil, her yer birdir. Madem vatanımda bâki kalmayacağım; beyhude ona karşı çabalamak, oraya gitmek bir şeye yaramıyor. Madem her yer misafirhânedir; eğer misafirhâne sahibinin rahmeti yâr ise herkes yârdır, her yer yarar. Eğer yâr değilse her yer kalbe bârdır ve herkes düşmandır.

Üçüncüsü: Müracaat, kanun dairesinde olur. Hâlbuki bu altı senedir bana karşı muamele, keyfi ve fevka'l-kanundur. Menfîler kanunuyla bana muamele edilmedi. Hukûk-u medeniyetten ve belki hukûk-u dünyeviyeden ıskat edilmiş bir tarzda bana baktılar. Bu fevka'l-kanun muamele edenlere, kanun nâmına müracaat manasız olur.

Dördüncü: Bu sene buranın müdürü, benim nâmıma Barla'nın bir mahallesi hükmünde olan Bedre Karyesi'nde tebdil-i hava için birkaç gün kalmaya

dair müracaat etti.. müsaade etmediler. Böyle ehemmiyetsiz bir ihtiyacıma cevab-ı red verenlere nasıl müracaat edilir? Müracaat edilse, zillet içinde faydasız bir tezellül olur.

Beşinci: *Haksızlığı hak iddia edenlere karşı hak dâvâ etmek ve onlara müracaat etmek; bir haksızlıktır, hakka karşı bir hürmetsizliktir. Ben bu haksızlığı ve hakka karşı hürmetsizliği irtikâp etmek istemem, vesselâm...*

Altıncı Sebep: *Bana karşı ehl-i dünyanın verdikleri sıkıntı, siyaset için değil; çünkü onlar da bilirler ki, siyasete karışmıyorum, siyasetten kaçıyorum. Belki bilerek veya bilmeyerek zındıka hesabına, benim dine merbûtiyetimden beni tâzib ediyorlar. Öyle ise onlara müracaat etmek, dinden pişmanlık göstermek ve meslek-i zındıkayı okşamak demektir.*

Hem ben onlara müracaat ve dehâlet ettikçe âdil olan kader-i ilâhî, beni onların zâlim eliyle tâzib edecektir. Çünkü onlar diyanete merbûtiyetimden beni sıkıyorlar. Kader ise –benim diyanette ve ihlâsta noksanîyetim var– arasına ehl-i dünyaya riyâkârlıklarından dolayı beni sıkıyor. Öyle ise, şimdilik şu sıkıntıdan kurtuluşum yok.

Eğer ehl-i dünyaya müracaat etsem, kader der: “Ey ri-yâkâr! Bu müracaatın cezasını çek!”

Eğer müracaat etmezsem, ehl-i dünya der: “Bizi tanıımıyorsun, sıkıntıda kal!”

Yedinci Sebep: Mâlûmdur ki bir memurun vazifesi, heyet-i içtimaiye-ye muzır eşhasa meydan vermemek ve nâfilere yardım etmektir. Hâlbuki beni nezaret altına alan memur, kabir kapısına gelen misafir bir ihtiyar adama **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**¹’taki imanın latîf bir zevkini izah ettiğim vakit, –bir cürm-ü meşhûd hâlinde beni yakalamak gibi– çok zaman yanıma gelmediği hâlde, o vakit güya bir kabahat işliyorum gibi yanıma geldi. İhlâs ile dinleyen o bîcâreyi de mahrum bıraktı, beni de hiddete getirdi. Hâlbuki burada bazı adamlar vardı; o, onlara ehemmiyet vermiyordu. Sonra edepsizliklerde ve köydeki hayat-ı içtimaiyeye zehir verecek sûrette bulundukları vakit, onlara iltifat etmeye ve takdir etmeye başladı.

Hem mâlûmdur ki; zindanda yüz cinayeti bulunan bir adam, nezarete memur zâbit olsun, nefer olsun, her zaman onlarla görüşebilir. Hâlbuki bir

¹ “Allah’tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

senedir, hem âmir, hem nezarete memur hükûmet-i milliyece iki mühim zât kaç defa odamın yanından geçtikleri hâlde, kat'â ve aslâ, ne benim ile görüş-tüler ve ne de hâlimi sordular. Ben evvel zannettim ki, adâvetlerinden yanaş-mıyorlar. Sonra tahakkuk etti ki, evhamlarından.. güya ben onları yutacağım gibi kaçıyorlar.

İşte şu adamlar gibi eczası ve memurları bulunan bir hükûmeti, hükûmet diyerek merci tanıyıp müracaat etmek, kâr-ı akıl değil.. beyhude bir zillettir. Eski Said olsaydı, Antere gibi diyecekti:

مَاءُ الْحَيَاةِ بِذِلَّةٍ كَجَهَنَّمَ وَجَهَنَّمَ بِالْعِزِّ فَخُرُّ مَنْزِلِي¹

Eski Said yok; Yeni Said ise, ehl-i dünya ile konuşmayı manasız gö-rüyor. Dünyaları başlarını yesin! Ne yaparlarsa yapsınlar! Mahkeme-i Kübrâ'da onlarla muhakeme olacağız der, sükût eder.

Adem-i Müracaatımın Sebeplerinden Sekizincisi: “Gayr-i meşrû bir muhabbetin neticesi, merhametsiz bir adâvet olduğu” kaidesince âdil olan kader-i ilâhî, lâyük olmadıkları hâlde meylettiğim şu ehl-i dünyanın zâlim eliyle beni tâzib ediyor. Ben de “bu azaba müstehakım” deyip sükût ediyordum. Çünkü Harb-i Umûmî’de gönüllü alay kumandanı olarak iki sene çalıştım, çarpıştım. Ordu kumandanı ve Enver Paşa takdirâtı al-tında kıymettar talebelerimi, dostlarımı feda ettim. Yaralanıp esir düş-tüm. Esaretten geldikten sonra “Hutuvât-ı Sitte” gibi eserlerimle kendi-mi tehlikeye atıp, İngilizler’in İstanbul’a tasallutu altında, İngilizler’in başlarına vurdum. Şu, beni işkenceli ve sebepsiz esaret altına alanlara yardım ettim.

İşte, onlar da bana, o yardım cezasını böyle veriyorlar. Üç sene Rus-ya’da esaretimde çektiğim zahmet ve sıkıntıyı, burada bu dostlarım bana üç ayda çektirdiler. Hâlbuki Ruslar, beni Kürt gönüllü kumandanı sûretinde, Kazakları ve esirleri kesen gaddar adam nazarıyla bana baktıkları hâlde, be-ni dersten men etmediler. Arkadaşım olan doksan esir zâbitlerin kısm-ı ekserisine ders veriyordum. Bir defa Rus kumandanı geldi, dinledi.. Türkçe bilmediği için siyasî ders zannetti.. bir defa beni men etti.. sonra yine izin verdi. Hem aynı kışlada bir odayı cami yaptık. Ben imamlık yapıyordum. Hiç mü-dahale etmediler.. ihtilâttan men etmediler.. beni muhabereden kesmediler.

¹ Zillet altında yaşanan bir hayat cehennem gibidir. İzzet içinde yaşanan hayatın yeri cehennem de olsa orası benim için gurur duyacağım bir menzildir. (Bkz.: Dîvânü Antere s.135).

Hâlbuki bu dostlarım güya vatandaşlarım ve dindaşlarım ve onların menfaat-i imaniyelerine uğraştığım adamlar, hiçbir sebep yokken, siyasetten ve dünyadan alâkamı kestiğimi bilirlerken; üç sene değil, belki beni altı sene sıkıntılı bir esaret altına aldılar, ihtilâttan men ettiler.. vesikam olduğu hâlde dersten, hatta odamda hususî dersimi de men ettiler.. muhabereye set çektiler. Hatta vesikam olduğu hâlde, kendim tamir ettiğim ve dört sene imamlık ettiğim mescidimden beni men ettiler. Şimdi dahi cemaat sevabından beni mahrum etmek için –dâimî cemaatim ve âhîret kardeşlerim– mahsus üç adama dahi imamet etmemi kabul etmiyorlar.

Hem istemediğim hâlde, birisi bana “iyi” dese, bana nezaret eden me-mur kıskanarak kızıyor, nüfuzunu kırayım diye vicdansızcasına tedbirler yapıyor, âmirlerinden iltifat görmek için beni tâciz ediyor.

İşte böyle vaziyette bir adam, Cenâb-ı Hak’tan başka kime müracaat eder? Hâkim, kendi müddeî olsa, elbette ona şekvâ edilmez. Gel sen söyle, bu hâle ne diyeceğiz? Sen ne dersen de.. ben derim ki; bu dostlarım içinde çok münafıklar var. Münafık kâfirden eşeddir.¹ Onun için, kâfir Rus’un bana çektiemediğini çektiriyorlar.

Hey bedbahtlar! Ben size ne yaptım ve ne yapıyorum? İmanınızın kurulmasına ve saadet-i ebediyenize hizmet ediyorum! Demek hizmetim hâlis, lillâh için olmamış ki, aksülâmel oluyor. Siz, ona mukabil her fırsatta beni incitiyorsunuz. Elbette, Mahkeme-i Kübrâ’da sizinle görüşeceğiz.

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ² ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ³

derim.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي⁴
Said Nursî

¹ “Şu kesindir ki münafıklar cehennemin en alt katındadırlar.” (Nisâ sûresi, 4/145).

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

³ “O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!” (Enfâl sûresi, 8/40).

⁴ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah’tır.

Dördüncü Kısım

Kastamonu Hayatı

Bediüzzaman Said Nursî, Eskişehir hapsinden çıktıktan sonra, Kastamonu vilâyetine nefyediliyor. Uzun bir müddet polis karakolunda ikamete mecbur edildikten sonra, karakolun tam karşısında, daimî bir tarassut altında olan bir eve yerleştiriliyor.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Kastamonu'da sekiz sene karakolun göz hapsi altında ikamete mecbur edildiği ev (solda) ve karşısında polis karakolu.

Orada, sekiz sene ağır bir istibdat ve göz hapsi altında bir sürgün hayatı geçirtiliyor. Fakat o, katiyen boş durmuyor, neşr-i envâr-ı Kur'âniye'ye gizli olarak devam ediyor. Bilhassa İnebolu'da çok fedakâr ve faal talebeleri yetiştiriyor. Aynen Isparta talebeleri gibi, şevkle Risale-i Nur'u yazmaya ve etrafa perde altında neşretmeye başlıyorlar. Karadeniz havalisinde de Risale-i Nur eserleri böylece büyük bir rağbet görmeye başlıyor.

Hazreti Üstad Kastamonu'da iken, Isparta'daki talebeleriyle daima alâ-kadar idi. O, izn-i ilâhî ile biliyordu ki, Risale-i Nur'u dünyaya ilân ve neş-redecek fedakârlardan ve nâşirlerden kısm-ı âzamı Isparta'dan çıkacak veya Isparta merkezindeki hizmetle bu büyük vazife îfâ edilecek.

Risale-i Nur şâkirtleri, sevgili Üstadlarının hâl ve istirahatıyla çok alâka dardırlar. Müşfik Üstadlarından ve Nurcu kardeşlerinin Risale-i Nur hizmetlerinden sık sık haber almayı arzu ederler.

Bediüzzaman Said Nursî, yirmi yedi sene zarfında, Nur talebelerine hitaben ilmî, imanî, İslâmî mevzularda ve hizmet-i imaniyeye dair bazı mektuplar yazmıştır. Nur talebeleri de, çok müştâk oldukları bu mektupları elyazılarıyla çoğaltarak neşretmişlerdir. Din düşmanlarının, postahanelerden Nur Risaleleri'ni ve mektuplarını göndermeyi yasak edecek dereceye varan şiddetli taziykatları zamanında bu mektupları ve Nur Risaleleri'ni, Nur talebeleri köyden köye, kasabadan kasabaya, vilâyetten vilâyete götürmüşlerdir. Hattâ kendi aralarında “Nur postacıları” meydana getirmişlerdir. Bütün ruh u canlarıyla gönüllü olan bu “Nur postacıları”, bu hizmetin en kudsî bir vazife olduğuna inanmışlardır. Gayet ehemmiyetli ve hakikatli olduğu kadar, gayet güzel olan ve Risale-i Nur'un “Lâhika Mektupları” ismini alan bu mektuplar, Nur talebelerinin ruhî birçok ihtiyaçlarını tatmin etmiştir. Hem Risale-i Nur talebelerine, Kur'ân ve iman hizmetinde birer rehber hükmüne geçmiş, hem İslâmiyet düşmanlarının bütün bütün yalan ve uydurma propagandalarına aldanmamak ve intibah vermek hususunda uyandırıcı bir tesir husule getirmiştir. Ve bu sûretle de, dinsizliğin o muvakkat şâsaalı saltanatı devrinde –çok kimselerin ümitsizliğe ve atâlete düşürüldüğü o karanlık günlerde– kalblere inşirah ve sürur vermiş ve iman hizmeti için faaliyet aşkını yerleştirmiştir. Ve böylece müminleri yeisten kurtarıp, İslâmiyet'in, Risale-i Nur'la istikbaldeki parlak zaferlerine işaretler edip müjdeler vermiştir.

Evet, o nûranî Lâhika mektupları ki, ruhları, kalbleri, cezb ve fetheden, akılları teshir eden hakikatlerle doludur. Bu Lâhika mektuplarından bazıları ileride yeri geldikçe dercedilecektir. Hazreti Üstadın Kastamonu'daki hayatına dair mâlûmatı, Kastamonu'dan yazdığı mektupların bir kısmından bazı parçalar almakla ve oradaki halis ve sadık Nur talebelerinin mektuplarından birkaç mektubunu bu tarihçeye idhal etmek sûretiyle takdim ediyoruz. Aşağıda yazılan mektuplar, beş yüz sayfadan ziyade olan *Kastamonu Lâhikası*'ndan, Üstadın, Kastamonu'dan Isparta'daki talebelerine gönderdiği mektuplarından beş-on mektuptur. Bu mektuplarda Hazreti Üstad, talebelerine, el yazısıyla risaleleri yazmalarının, neşretmelerinin ehemmiyetini, Risale-i Nur talebelerinin şimdilik cüz'î gibi görünen hizmetlerinin, hakikatte, kâinatta en muazzam mesele olduğunu ve birgün bu memlekette Risale-i Nur'un

nuruyla geniş çapta fütuhât olacağını müjdelemekte, Risale-i Nur'un dairesinin ve neşriyatının temellerini, esaslarını vaz' ve tahkim etmektedir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-tü'n-Nur'un hizmetinde ekser şâkirtleri birer nevi keramet ve ikram-ı ilâhî hissettikleri gibi, bu âciz kardeşinin çok muhtaç olduğu için, çok nevilerini ve çeşitlerini hissediyorum. Ve bu sıralarda bu havâlideki şâkirtleri, yeminle itiraf ediyorlar ki “Biz Nur'un hizmetinde çalıştıkça hem maişetçe, hem istirahat-i kalbce bir genişlik, bir ferah zâhir bir sûrette hissediyoruz.” Ben kendimce o kadar hissediyorum ki nefis ve şeytanım, o bedâhete karşı hayret ederek sustular.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Âhiret Kardeşlerime Mühim Bir İhtar

İki maddedir.

Birincisi: Risale-i Nur'a intisap eden zâtın en ehemmiyetli vazifesi, onu yazmak ve yazdırmaktır ve intişarına yardım etmektir. Onu yazan ve yazdıran ve okuyan, “Risale-i Nur talebesi” unvanını alır. Ve o unvan altında, her yirmi dört saatte benim lisanımla belki yüz defa, bazen daha ziyade hayırlı dualarımda ve mânevî kazançlarımda hissedar olmakla beraber, benim gibi dua eden kıymettar binler kardeşlerin ve Risale-i Nur talebelerinin dualarına ve kazançlarına dahi hissedar olur.

Hem, dört vecihle dört nevi ibadet-i makbule hükmünde bulunan kitabe-tinde, hem imanını kuvvetlendirmek, hem başkalarının imanlarını tehlikeden kurtarmaya çalışmak, hem hadisin hükmüyle, bir saat tefekkür bazen bir sene kadar bir ibadet hükmüne geçen tefekkür-ü imanîyi³ elde etmek ve ettirmek,

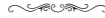
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

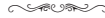
³ el-Gazâlî, *İhyâu ulûmî'd-dîn* 4/423; el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmî'l-Kur'ân* 4/314; Aliyyülkârî, *el-Masnû'* s.82.

hem hüsn-ü hattı olmayan ve vaziyeti çok ağır bulunan Üstadına yardım etmekle hasenâtına iştirak etmek gibi çok faydaları elde edebilir. Ben kasemle temin ederim ki bir küçük risaleyi kendine bilerek yazan adam, bana büyük bir hediye vermiş hükmüne geçer; belki her bir sayfası bir okka şeker kadar beni memnun eder.

İkinci madde: Maatteessüf, Risale-i Nur'un, imansız ve emansız cin ve ins düşmanları onun çelik gibi metin kalelerine ve elmas kılıç gibi kuvvetli hüccetlerine mukabele edemediklerinden çok gizli desiseler ve hafî vasıtalar ile haberleri olmadan yazanların şevklerini kırmak ve fütur vermek ve yazıdan vazgeçirmek cihetinde şeytancasına hücum edip darbe vuruyorlar. Hususan burada ihtiyaç pek çok ve yazıcılar pek az ve düşmanlar çok dikkatli, kısmen talebeler mukavemetsiz olduğundan, bu memleketi o Nur'lardan bir derece mahrum ediyorlar...

Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam hangi risaleyi açsa, benimle değil, hâdim-i Kur'ân olan Üstadıyla görüşür ve hakâik-i imaniyeden zevkle bir ders alabilir.

Sabri'nin mektubu yolda iken ve gelmeden evvel o mektubun mânevî tesiri ile bu âyeti ¹ **أَوْ مَن كَانَ مِنِّيَا** âyetiyle beraber düşünürken hatırıma geldi. Risale-i Nur'un bu derece kuvvetli işaret-i Kur'âniye'ye.. ve şâkirtlerinin bu kadar kıymetli beşaret-i Furkaniyeye ve ahtabların iltifatına mazhariyetinin sırrı ve hikmeti, musibetin azameti ve dehşetidir ki; hiçbir eserin mazhar olmadığı kudsî bir takdir ve tahsin almış. Demek ehemmiyet onun fevkalâde büyüklüğünden değil, belki musibetin fevkalâde dehşetine ve tahribatına karşı, mücahadesi cüz'î ve az olduğu hâlde, gayet büyük öyle bir ehemmiyet kesbetmiş ki, bu âyette işaret ve beşaret-i Kur'âniye'de ifade eder ki; Risale-i Nur dairesi içine girenler, tehlikede olan imanlarını kurtarıyorlar ve imanla kabre giriyorlar ve cennete gidecekler diye müjde veriyorlar. Evet, bazı vakit olur ki, bir nefer gördüğü hizmet için bir müşîrin fevkine çıkar, binler derece kıymet alır.

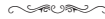
¹ “(Mânen ölü iken imanla kendisini dirilttiğimiz ve kendisi için onunla insanlar arasında yolunu hiç şaşırmadan rahatça hareket ettiği bir ışık var ettiğimiz kimse), içinde bulunduğu durum itibarıyla karanlıklara gömülmüş ve artık çıkıp kurtulması mümkün bulunmayan biri gibi olur mu?” (En'âm sûresi, 6/122)

On Dokuzuncu Söz'ün âhîrinde beyan edilen, Kur'ân'daki tekrarın ekser hikmetleri, Risale-i Nur'da dahi cereyan ediyor. Bilhassa ikinci hikmeti tam tamına vardır. O hikmet şudur ki:

Herkes her vakit Kur'ân'a muhtaçtır. Fakat herkes, her vakit bütün Kur'ân'ı okumaya muktedir olamaz. Fakat bir sûreye galiben muktedir olur. Onun için en mühim makasid-ı Kur'âniye ekser uzun sûrelerde dercedilerek, herbir sûre bir küçük Kur'ân hükmüne geçmiş. Demek, hiç kimseyi mahrum etmemek için haşır ve tevhid ve kıssa-yı Mûsâ (aleyhisselâm) gibi bazı maksatlar tekrar edilmiş.

Aynı bu ehemmiyetli hikmet içindir ki, bazı defa haberim olmadan, ihtiyârım ve rızam olmadığı hâlde, bazı ince hakâik-i imaniye ve kuvvetli hüccetleri müteaddit risalelerde tekrar edilmiş. Ben çok hayret ederdim. Neden bunlar bana unutturulmuş, tekrar yazdırılmış? Sonra kat'î bir sûrette bildim ki: Herkes bu zamanda Risale-i Nur'a muhtaçtır. Fakat umumunu elde edemez. Elde etse de tamam okuyamaz. Fakat küçük bir Risale-i Nur hükmüne geçmiş bir risale-i câmiayı elde edebilir. Ve ekser vakitlerde muhtaç olduğu meseleleri ondan okuyabilir ve gıda gibi her zaman ihtiyaç tekrerrür ettiği gibi, o da mütalâasını tekrar eder.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Şefkat-i insaniye, merhamet-i rabbâniyenin bir cilvesi olduğundan, elbette rahmetin derecesinden aşmamak ve Rahmeten li'l-âlemîn Zât'ın (aleyhissalâtü vesselâm) mertebe-i şefkatinden taşmamak gerektir. Eğer aşsa ve taşsa, o şefkat, elbette merhamet ve şefkat değildir; belki dalâlete ve ilhada sirayet eden bir maraz-ı ruhî ve bir sakam-ı kalbidir.

Meselâ, kâfir ve münafıkların cehennemde yanmalarını ve azap ve cihad gibi hâdiseleri kendi şefkatine sığdırmamak ve tevile sapmak, Kur'ân'ın ve edyân-ı semâviyenin bir kısm-ı azîmini inkâr ve tekzip olduğu gibi, bir zulm-ü azîm ve gayet derecede bir merhametsizliktir.

Çünkü mâsum hayvanları parçalayan canavarlara himâyetkârâne şefkat etmek, o bîçâre hayvanlara şedit bir gadr ve vahşî bir vicdansızlıktır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ve binler müslümanların hayat-ı ebediyelerini mahveden ve yüzer ehl-i imanın su-i âkıbete ve müthiş günahlara sevkeden adamlara şefkatkârâne taraftar olmak ve merhametkârâne cezadan kurtulmalarına dua etmek, elbette o dua, o mazlum ehl-i imana dehşetli bir merhametsizlik ve şenî bir gadirdir.

Risale-i Nur'da kat'iyetle isbat edilmiş ki küfür ve dalâlet, kâinata büyük bir tahkir ve mevcudata bir zulm-ü azîmdir ve rahmetin ref'ine ve âfâtın nüzûlüne vesiledir. Hatta, deniz dibinde balıklar, cânilerden şekvâ ederler ki "İstirahatimizin selbine sebep oldular." diye rivâyet-i sahiha vardır.¹

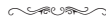
O hâlde kâfirin ve münafığın azap çekmesine acıyıp şefkat eden adamlar, şefkate lâayk hadsiz mâsumlara acıymıyorlar.

Risale-i Nur hakâik-i İslâmiye'ye dair ihtiyaçlara kâfi geliyor, başka eserlere ihtiyaç bırakmıyor. Kat'î ve çok tecrübelerle anlaşılmış ki imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek ve tahkikî yapmanın en kısa ve en kolay yolu Risale-i Nur'dadır. Evet, on beş sene yerine on beş haftada Risale-i Nur o yolu kestirir, iman-ı hakikîye îsâl eder.

Bu fakir kardeşiniz yirmi seneden evvel kesret-i mütalâayla bazen bir günde bir cilt kitabı anlayarak mütalâa ederken, yirmi seneye yakındır ki Kur'ân ve Kur'ân'dan gelen Risale-i Nur bana kâfi geliyorlardı. Birtek kitaba muhtaç olmadım, başka kitapları yanımda bulundurmam. Risale-i Nur çok mütenevvi hakâike dair olduğu hâlde, telifi zamanında, yirmi seneden beri ben muhtaç olmadım. Elbette siz, yirmi derece daha ziyade muhtaç olmamak lâzım gelir.

Hem madem ben sizlere kanaat ettim ve ediyorum, başkalara bakmıyorum, meşgul olmuyorum; siz dahi Risale-i Nur'a kanaat etmeniz lâzımdır, belki bu zamanda elzemdir...

Birinci Esas: *Ehl-i imanın me'yusiyetine karşı, "İstikbalde bir nur var." diye müjde verdiğidir. Bir hiss-i kablevuku ile Risale-i Nur'un istikbalde, dehşetli bir zamanda çok ehl-i imanın imanlarını takviye edip kurtarmasını*

¹ Bkz.: et-Taberî, Câmiu'l-beyân 2/55; el-Begâvî, Meâlimü't-tenzîl 1/134.

hissedip o adese ile Hürriyet inkılâbındaki siyaset dairelerine bakmış. Tâbirsiz, tevilsiz tatbik çalışmış; siyaset ve kuvvet ve kemiyet noktasında zannetmiş. Doğru hissetmiş, fakat tam doğru diyememiş.

İkinci Esas: Eski Said, bazı siyasî insanlar ve harika ediplerin hissettikleri gibi, çok dehşetli bir istibdadı hissedip ona (istibdada) karşı cephe almışlardı. O hiss-i kablelvuku tâbir ve teville muhtaç iken, bilmeyerek resmî, zayıf ve ismî bir istibdat görüp o siyasi ve dâhi edipler ona karşı hücum gösteriyorlardı. Hâlbuki onlara dehşet veren, bir zaman sonra gelecek olan istibdatların zayıf bir gölgesini asıl zannederek öyle davranmışlar, öyle beyan etmişler. Maksat doğru, fakat hedef hata.

İşte Eski Said de eski zamanda böyle acîb bir istibdadı hissetmiş. Bazı âsârında, ona hücum ile beyanatı var. O müthiş istibdâdât-ı acîbeye karşı meşrûta-yı meşrûayı bir vasıta-yı necat görüyordu. Ve hürriyet-i şer'îye, Kur'ân'ın ahkâmı dairesindeki meşveretle o müthiş musibeti defeder, diye düşünüp öyle çalışmış...

Hem bu "Münâzarat" risalesinin ruhu ve esası hükmünde olan hâtime-sindeki Medresetü'z-Zehrâ hakikati ise, istikbalde çıkacak olan Risale-i Nur Medresesine bir zemin ihzar etmek idi ki; bilmediği hâlde, ihtiyarsız olarak ona sevkolunuyordu. Bir hiss-i kablelvuku ile o nuranî hakikati maddî sûretinde arıyordu. Sonra o hakikatin maddî ciheti dahi vücuda gelmeye başladı.

Sultan Reşad (merhum), 19 bin altın lirayı Van'da temeli atılan o Medresetü'z-Zehrâ'ya verdi, temel atıldı. Fakat sâbık Harb-i Umumî çıktı, geri kaldı.

Beş-altı sene sonra Ankara'ya gittim, yine o hakikate çalıştım. İki yüz meb'ustan 163 meb'usun imzalarıyla, o medresemize 150 bin banknota iblâğ ederek o tahsisat kabul edildi. Fakat binler teessüf, medreseler kapandı, o hakikat geri kaldı. Fakat Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki; o medresenin mânevî hüviyeti Isparta vilâyetinde tesis edildi. Risale-i Nur'u tecessüm ettirdi. İnşallah, istikbalde Risale-i Nur şâkirtleri o âli hakikatin maddî sûretini de tesis etmeye muvaffak olacaklar.

Said Nursî

بِسْمِہٖ شُبْحَانَهُ¹

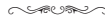
Risale-i Nur'un yüksek, kıymetli hizmet-i imaniyesi onlara kâfi olarak kanaat veriyordu.

O şâkırtların gayet keskin kalb basireti şöyle bir hakikati anlamış ki: Risale-i Nur ile hizmet ise, imanı kurtarıyor; tarikat ve şeyhlik ise, velâyet mertebeleri kazandırıyor. Bir adamın imanını kurtarmak ise, on mümini velâyet derecesine çıkarmaktan daha mühim ve daha sevaplıdır. Çünkü iman saadet-i ebediyeyi kazandırdığı için, bir mümine küre-i arz kadar bir saltanat-ı bâkiyeyi temin eder. Velâyet ise, müminin cennetini genişletir, parlattırır. Bir adamı sultan yapmak, on adamı vali yapmaktan daha sevaplı bir hizmettir.

İşte bu dakik sırrı, senin Ispartalı kardeşlerin bir kısmının akılları görmese de umumunun keskin kalbleri görmüş ki benim gibi bir bîcâre günahkâr bir adamın arkadaşlığını evliyalara, belki de eğer bulunsaydı müctehidlere dahi tercih ettiler.

Bu hakikate binaen, bu şehre bir kutup, bir gavs-ı âzam gelse, “Seni on günde velâyet derecesine çıkaracağım.” dese, sen Risale-i Nur’u bırakıp onun yanına gitsen, Isparta kahramanlarına arkadaş olamazsın.

Said Nursî

بِسْمِہٖ شُبْحَانَهُ²

(Risale-i Nur talebelerinden bir kısım kardeşlerimin, benim haddimin çok fevkinde hüsn-ü zanlarını tâdil etmek için ihtar edilen bir muhaveredir.)

Bundan kırk sene evvel, büyük kardeşim Molla Abdullah (rahmetullâhi aleyhi) ile bir muhaveremi hikâye ediyorum:

O merhum kardeşim, evliya-yı azîmeden Hazreti Ziyaeddin'in (kudûsî sirrüh) has müridi idi. Ehl-i tarikatça, mürşidinin hakkında müfritâne muhabbet ve hüsn-ü zan etse de makbul gördükleri için, o merhum kardeşim dedi

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

ki: “Hazreti Ziyaeddin bütün ulûmu biliyor. Kâinatta, kutb-u âzam gibi her şeye ittılâi var.” Beni onunla raptetmek için çok harika makamlarını beyan etti.

Ben de o kardeşime dedim ki: “Sen mübalâğa ediyorsun. Ben onu görsem, çok meselelerde onu ilzam edebilirim. Hem sen benim kadar hakikî onu sevmiyorsun. Çünkü kâinattaki ulûmları bilir bir kutb-u âzam sûretinde tahayyül ettiğin bir Ziyaeddin’i seversin. Yani o unvanla bağlısın, muhabbet edersin. Eğer perde-i gayb açılrsa, hakikati görünse, senin muhabbetin ya zâil olur veyahut dörtte birisine iner. Fakat ben, o zât-ı mübareki senin gibi pek ciddî severim, takdir ederim. Çünkü sünnet-i seniyye dairesinde, hakikat mesleğinde, ehl-i imana hâlis ve tesirli ve ehemmiyetli bir rehberdir. Şahsî makamı görölse, değil geri çekilmek, vazgeçmek, muhabbette noksan olmak, bilâkis daha ziyade hürmet ve takdirle bağlanacağım. Demek ben hakikî bir Ziyaeddin’i, sen de hayalî bir Ziyaeddin’i seversin.”

Benim o kardeşim insaflı ve müdakkık bir âlim olduğu için, benim nokta-yı nazarımı kabul edip takdir etti.

Ey Risale-i Nur’un kıymetli talebeleri ve benden daha bahtiyar ve fedakâr kardeşlerim,

Şahsiyetim itibarıyla sizin ziyade hüsn-ü zannınız belki size zarar vermez; fakat sizin gibi hakikatbîn zâtlar vazifeye, hizmete bakıp, o noktada bakmalısınız. Perde açılrsa, benim baştan aşağıya kadar kusuratla âlûde mahiyetim görünse, bana acıyacaksınız. Sizi kardeşliğimden kaçırmamak için kusuratımı gizliyorum.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Bir hafta evvelki mektubunuza karşı hüsn-ü zannınızı bir derece cerheden benim cevabımın hikmeti şudur ki:

Bu zamanda öyle fevkalâde hâkim cereyanlar var ki her şeyi kendi hesabına aldığı için, faraza hakikî beklenen ve bir asır sonra gelecek o zât dahi bu zamanda gelse, harekâtını o cereyanlara kaptırmamak için

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

siyaset âlemindeki vaziyetten ferâgat edecek ve hedefini değiştirecek diye tahmin ediyorum.

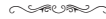
Hem üç mesele var: Biri hayat, biri şariat, biri imandır. Hakikat noktasında en mühimmi ve en âzamı, iman meselesidir.

Fakat, şimdiki umumun nazarında ve hâl-i âlem ilcaatında en mühim mesele hayat ve şariat görüldüğünden, o zât şimdi olsa da üç meselenin birden umum rûy-u zeminde vaziyetlerini değiştirmek, nev-i beşerdeki câri olan âdetullaha muvâfık gelmediğinden, her hâlde en âzam meseleyi esas yapıp, öteki meseleleri esas yapmayacak; tâ ki iman hizmeti safvetini umumun nazarında bozmasın ve avamın çabuk iğfal olunabilen akıllarında, o hizmet başka maksatlara âlet olmadığı tahakkuk etsin.

Hem, yirmi seneden beri tahripkârâne eşedd-i zulüm altında o derece ahlâk bozulmuş ve metanet ve sadakat kaybolmuş ki ondan, belki de yirmiden birisine itimat edilmez. Bu acîb hâlâta karşı fevkalâde sebat ve metanet ve sadakat ve hamiyet-i İslâmiye lâzımdır; yoksa akîm kalır, zarar verir.

Demek en hâlis ve en selâmetli ve en mühim ve en muvaffakiyetli hizmet Risale-i Nur şâkirtlerinin daireleri içindeki kudsî hizmettir.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

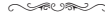
Bu seneki Ramazan-ı Şerif hem âlem-i İslâm için, hem Risale-i Nur şâkirtleri için gayet ehemmiyetli ve pek çok kıymetlidir.

Risale-i Nur şâkirtlerinin iştirâk-i a'mâl-i uhreviye düstur-u esasiyele-ri sırrınca, her birisinin kazandığı miktar, her bir kardeşlerine aynı miktar defter-i a'mâline geçmesi, o düsturun ve rahmet-i ilâhiyenin muktezası olmak haysiyetiyle, Risale-i Nur dairesine sıdk ve ihlâsla girenlerin kazançları pek azîm ve küllîdir. Her biri, binler hisse alır. İnşaallah, emval-i dünyeviye'nin iştirâki gibi inkısam ve tecezzî etmeden, her birisinin defter-i ameline aynı geçmesi; bir adamın getirdiği bir lâmba, binler aynaların her birisine aynı lâmba inkısam etmeden girmesi gibidir.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Demek, Risale-i Nur'un sâdik şâkirtlerinden birisi leyle-i Kadrin hakikatini ve Ramazan'ın yüksek mertebesini kazansa, umum hakikî sâdik şâkirtler sahip ve hissedar olmak, vüs'at-i rahmet-i ilâhiyeden çok kuvvetli ümitvâriz.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Birinci mesele: Kardeşlerimizden birisinin namaz tesbihatında te-kâsül göstermesine binaen dedim:

Namazdan sonraki tesbihatlar tarîkat-ı Muhammediye'dir (aleyhissalâtü vesselâm) ve Velâyet-i Ahmediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) bir evrâdıdır. O noktadan ehemmiyeti büyüktür. Sonra, bu kelimenin hakikati böyle inkişaf etti:

Nasıl ki risalete inkılâp eden velâyet-i Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm) bütün velâyetlerin fevkindedir. Öyle de o velâyetin tarîkatı ve o velâyet-i kübranın evrâd-ı mahsusası olan namazın akabindeki tesbihat, o derece sâir tarikatların ve evrâdların fevkindedir. Bu sır dahi şöyle inkişaf etti ki:

Nasıl zikir dairesinde bir mecliste veyahut hatme-i Nakşiye'de bir mescidde birbiriyle alâkadar heyet-i mecmuada nuranî bir vaziyet hissediliyor. Kalbi hüşyar bir zât namazdan sonra سُبْحَانَ اللَّهِ² deyip tesbihi çekerken, o daire-i zikrin reisi olan Zât-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm)ın müvacehesinde yüz milyon tesbih edenler, tesbih elinde çektiklerini mânen hisseder. O azamet ve ulviyetle سُبْحَانَ اللَّهِ³ der. Sonra o serzâkirin emr-i mânevîsiyle, ona ittibaen الْحَمْدُ لِلَّهِ³ dediği vakit, o halka-yı zikrin ve o çok geniş dâiresi bulunan hatme-i Ahmediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) dairesinde yüz milyon müridlerin الْحَمْدُ لِلَّهِ⁴ 'larından tezahür eden azametli bir hamdi düşünüp içinde الْحَمْدُ لِلَّهِ ile iştirak eder, ve hâkezâ اللَّهُ أَكْبَرُ.. اللَّهُ أَكْبَرُ⁴ ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ı bütün eksikliklerden tenzih ederim.

³ "Bütün hamdler, övgüler Allah'adır."

⁴ Sadece büyüklükte değil hiçbir konuda eşi ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

duadan sonra ¹لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ.. لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ otuz üç defa o tarikat-ı Ahmediye'nin (aleyhissalâtü vesselâm) halka-yı zikrinde ve hatme-i kübrasında o sâbık mana ile o ihvan-ı tarikatı nazara alıp o halkanın serzâkiri olan Zât-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm)'a müteveccih olup

أَلْفَ صَلَاةٍ وَأَلْفَ أَلْفِ سَلَامٍ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ²

der, diye anladım ve hissettim ve hayalen gördüm. Demek tesbihat-ı salâtiyenin çok ehemmiyeti var.

İkinci mesele: Otuz birinci âyetin işaretinin beyanında, ³يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ bahsinde denilmiş ki: Bu asrın bir hâssası şudur ki hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı bâkiyeye bilerek tercih ettiriyor. Yani, kılınacak bir cam parçasını bâki elmaslara bildiği hâlde tercih etmek bir düstur hükmüne geçmiş.

Ben bundan çok hayret ediyordum. Bugünlerde ihtar edildi ki nasıl bir uzv-u insanî hastalansa, yaralansa, sâir âzâ vazifelerini kısmen bırakıp onun imdadına koşar. Öyle de hırs-ı hayat ve hıfzı ve zevk-i hayat ve aşkı taşıyan ve fitrat-ı insaniyede dercedilen bir cihaz-ı insaniye, çok esbap ile yaralanmış, sâir letâifi kendiyile meşgul edip sukut ettirmeye başlamış; vazife-i hakikiyelerini onlara unutturmaya çalışıyor.

Hem nasıl ki bir câzibedar sefihane ve sarhoşane şâşaalı bir eğlence bulunsa, çocuklar ve serseriler gibi, büyük makamlarda bulunan insanlar ve mesture hanımlar dahi o câzibeye kapılıp hakikî vazifelerini tatil ederek iştirak ediyorlar. Öyle de bu asırda hayat-ı insaniye, hususan hayat-ı içtimaiyesi öyle dehşetli, fakat câzibeli ve elîm, fakat meraklı bir vaziyet almış ki insanın ulvî latîfelerini ve kalb ve aklını nefis-i emmaresinin arkasına düşürüp pervane gibi o fitne ateşlerine düşürttürüyor.

Evet, hayat-ı dünyeviye'nin muhafazası için, zaruret derecesinde olmak şartıyla, bazı umûr-u uhreviyeye muvakkaten tercih edilmesine ruhsat-ı şer'îye var. Fakat, yalnız bir ihtiyaca binaen helâkete sebebiyet vermeyen bir zarara göre tercih edilmez, ruhsat yoktur. Hâlbuki bu asır, o damar-ı insanîyi o derece şırınga etmiş ki küçük bir ihtiyaç ve âdi bir zarar-ı dünyevî yüzünden elmas gibi umûr-u diniyeyi terk eder.

1 "Allah'tan başka ilâh yoktur." (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

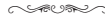
2 Sana milyonlar salât ve milyonlar selâm olsun Yâ Resûlallah.

3 "(Vay onlara ki, âhirete inanmalarına rağmen, bile bile) dünyayı âhirete tercih ederler." (İbrahim sûresi, 14/3)

Evet, insaniyetin yaşamak damarı ve hıfz-ı hayat cihazı, bu asırda israfat ile ve iktisatsızlık ve kanaatsizlik ve hırs yüzünden bereketin kalkmasıyla ve fakr u zaruret-i maişet ziyadeleşmesiyle o derece o damar yaralanmış ve şerâit-i hayatın ağırlaşmasıyla o derece zedelenmiş ve mütemadiyen ehl-i dalâlet nazar-ı dikkati şu hayata celbede ede o derece nazar-ı dikkati kendine celbetmiş ki, ednâ bir hâcât-ı hayatiyeyi büyük bir mesele-i diniyeye tercih ettiriyor.

Bu acib asrın bu acib hastalığına ve dehşetli marazına karşı Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın tiryak misâl ilâçlarının nâşiri olan Risale-i Nur dayanabilir; ve onun metîn, sarsılmaz, sebatkâr, hâlis, sâdık, fedakâr şâkirtleri mukavemet edebilir. Öyleyse, her şeyden evvel onun dairesine girmeli, sadakatle, tam metanet ve ciddî ihlâs ve tam itimadla ona yapışmak lâzım ki o acib hastalığın tesirinden kurtulsun.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Hâfız Ali'nin kendi üstadı hakkında, benim haddimden pek çok ziyade isnad ettiği meziyet ve mâsumiyeti, onun mâsum lisaniyla hakkımda medih olarak değil, belki bir nevi dua olarak tasavvur ediyoruz.

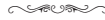
Hem Hâfız Ali'nin, Sav gibi yerler, karyeler ve Isparta birer medrese-i nuriye hükmüne geçmesi ve Risale-i Nur'un sâdık şâkirtleri harikulâde olarak günden güne yükselmeleri ve tenevvür etmeleri, bizleri, belki Anadolu'yu, belki âlem-i İslâm'ı mesrur ve müferrah eden bir hakikatli haber telâkki ediyoruz.

Âhirdeki, Muhbir-i Sâdık'ın haber verdiği gibi “Mânevî fütuhât yapmak ve zulûmatı dağıtmak zaman ve zemini hemen hemen gelmektedir...” diyen fıkrasına, bütün ruh u canımızla rahmet-i ilâhiyeden dua ile niyaz ediyoruz, temenni ediyoruz. Fakat biz Risale-i Nur şâkirtleri ise, vazifemiz hizmettir; vazife-i ilâhiyeye karışmamak ve hizmetimizi onun vazifesine bina etmekle bir nevi tecrübe yapmamakla beraber, kemiyete değil, keyfiyete bakmak, hem çoktan beri sukut-u ahlâka ve hayat-ı dünyeviyeyi her cihetle hayat-ı uhreviyeye tercih ettirmeye sevkeden dehşetli esbap altında Risale-i Nur'un şimdiye kadar fütuhâtı ve zındıkanın ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

dalâletin savletlerini kırması ve yüz binler bîcârelerin imanlarını kurtarması ve biri yüze ve bine mukabil yüzer ve binler hakikî mümin talebele-ri yetiştirmesi, Muhbir-i Sâdık'ın ihbarını aynen tasdik etmiş ve vukuat ile ispat etmiş ve ediyor ve inşaallah hiçbir kuvvet, Anadolu sinelerinden onu çıkaramaz. Tâ âhîrzamanda, hayatın geniş dairesinin asıl sahipleri, yani Mehdî ve şâkirtleri Cenâb-ı Hakk'ın izniyle gelir, o daireyi genişletir ve o tohumlar sümbüllendir. Bizler de kabrimizde seyredip Allah'a şükrederiz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelce, hayat-ı dünyeviyeyi hayat-ı uhreviyeye tercih etmeye dair yazılan iki parçaya tetimmedir.

Bu acîb asrın hayat-ı dünyeviyeyi ağırlaştırması ve yaşamak şerâitini ağırlaştırıp çoğaltması ve hâcât-ı gayr-i zaruriyeyi görenekle, tiryaki ve müptelâ etmekle hâcât-ı zaruriye derecesine getirmesiyle hayatı ve yaşamayı, herkesin her vakitte en büyük maksat ve gayesi yapmıştır. Onunla hayat-ı diniye ve ebediye ve uhreviyeye karşı ya set çeker, veya ikinci, üçüncü derecede bırakır. Bu hatanın cezası olarak öyle dehşetli tokat yedi ki dünyayı başına cehennem eyledi.

İşte bu dehşetli musibette, ehl-i diyanet dahi büyük bir vartaya düşüyorlar ve kısmen anlamıyorlar. Ezcümle:

Gördüm ki ehl-i diyanet; ehl-i takvâ bir kısım zâtlar bizimle gayet ciddî alâkadarlık peyda ettiler. O bir-iki zâtta gördüm ki diyaneti ister ve yapmasını sever; tâ ki hayat-ı dünyeviyesinde muvaffak olabilsin, işi rast gelsin. Hatta tarîkatı, keşif ve keramet için ister. Demek âhîret arzusunu ve dinî vezâifin uhrevî meyvelerini dünya hayatına bir dirsek, bir basamak gibi yapıyor. Bilmiyor ki saadet-i uhreviye gibi saadet-i dünyeviyeye dahi medar olan hakâik-i diniyenin fevâid-i dünyeviyesi, yalnız mürecih (tercih edici) ve teşvik edici derecesinde olabilir. Eğer illet derecesine

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

çıkırsa ve o amel-i hayrın yapılmasındaki maksad o fayda olsa, o ameli iptal eder; lâakal ihlâsı kırılır, sevabı kaçar.

Bu hasta ve gaddar ve bedbaht asrın belâ ve vebasından ve zulüm ve zulümatından en mücerreb bir kurtarıcı, Risale-i Nur'un mizanları ve muvâzeneleriyle, neşrettiği nur olduğuna kırk bin şahit vardır. Demek Risale-i Nur'un dâiresine yakın bulunanlar içine girmezse, tehlike ihtimali kavîdir.

Evet ¹يَسْتَحِبُّونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ¹ işaretiyle, bu asır hayat-ı dünyeviye hayati uhreviye, ehl-i İslâm'a da bilerek, tercih ettirdi.

Hem 1334 tarihinden başlayıp, öyle bir rejim ehl-i iman içine sokuldu. Evet ²عَلَى الْآخِرَةِ² cifir ve ebced hesabıyla (1333) veya dört ederek, aynı vakitte, eski Harb-i Umumî'de İslâmiyet düşmanları galebe çalmakla, muahede şartını, dünyayı dine tercih rejiminin mebbebine tevafuk ediyor. İki-üç sene sonra bilfiil neticeleri görüldü.

Said Nursî

Üstad Bediüzzaman'ın İkinci Dünya Harbi Esnasında Yazdığı Mühim Bir Mektup

بِسْمِهِ تُبْحَانُهُ³

Şiddet-i şefkat ve rikkatten, bu kışın şiddetli soğuğuyla beraber mânevî ve şiddetli bir soğuk ve musibet-i beşeriyeden bîcârelere gelen felâketler, sefaletler, açıklar şiddetle rikkatime dokundu. Birden ihtar edildi ki:

Böyle musibetlerde kâfir de olsa hakkında bir nevi merhamet ve mükâfat vardır ki o musibet ona nisbeten çok ucuz düşer. Böyle musibet-i semâviye mâsumlar hakkında bir nevi şehadet hükmüne geçiyor.

Üç-dört aydır ki dünyanın vaziyetinden ve harbinden hiçbir haberim yokken, Avrupa'da, Rusya'daki çoluk-çocuğa acıyarak tahattur ettim. O mânevî ihtarın beyan ettiği taksimat bu elîm şefkate bir merhem oldu. Şöyle ki:

¹ "Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler." (İbrahim sûresi, 14/3).

² "Âhirete (tercih ederler)"

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

O musibet-i semâviyeden ve beşerin zâlim kısmının cinayetinin neticesi olarak gelen felâketten vefat eden ve perişan olanlar, eğer on beş yaşına kadar olanlar ise, ne dinde olursa olsun şehit hükmündedir. Müslümanlar gibi büyük mükâfat-ı mânevîyeleri, o musibeti hiçe indirir.

On beşinden yukarı olanlar, eğer mâsum ve mazlum ise, mükâfatı büyüktür, belki onu cehennemden kurtarır. Çünkü âhırzamanda madem fetret derecesinde din ve din-i Muhammedî'ye (*aleyhissalâtu vesselâm*) bir lâkaytlık perdesi gelmiş. Ve madem âhırzamanda Hazreti İsa'nın (*aleyhisselâm*) din-i hakikîsi hükmedecek, İslâmiyet'le omuz omuza gelecek. Elbette şimdi, fetret gibi karanlıkta kalan ve Hazreti İsa'ya (*aleyhisselâm*) mensup Hristiyanların mazlumları, çektikleri felâketler onlar hakkında bir nevi şahadet denilebilir. Hususan ihtiyarlar ve musibetzedeler, fakir ve zayıflar, müstebit büyük zâlimlerin cebir ve şiddetleri altında musibet çekiyorlar. Elbette o musibet onlar hakkında medeniyetin sefahetinden ve küfranından ve felsefenin dalâletinden ve küfründen gelen günahlara keffaret olmakla beraber, yüz derece onlara kârdır diye hakikatten haber aldım. Cenâb-ı Erhamürrâhîmin'e hadsiz şükrettim. Ve o elim elem ve şefkatten tesellî buldum.

Eğer o felâketi gören zâlimler ise ve beşerin perişanîyetini ihzar eden gaddarlar ve kendi menfaati için insan âlemine ateş veren hodgâm, alçak insî şeytanlar ise, tam müstehak ve tam adalet-i rabbâniyedir.

Eğer o felâketi çekenler mazlumların imdadına koşanlar ve istirahat-i beşeriye için ve esasat-ı diniyeyi ve mukaddesat-ı semâviyeyi ve hukuk-u insanîyeyi muhafaza için mücadele edenler ise, elbette o fedakârlığın mânevî ve uhrevî neticesi o kadar büyüktür ki o musibeti onlar hakkında medar-ı şeref yapar, sevdirebilir.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Aziz, sıddık, mübarek kardeşlerim,

Üç gün evvel, aynen nurlu hediyeniz Kastamonu'ya geleceği anda rüyada görüyorum ki; terfi-i makam ve rütbe için bizlere bir ferman-ı şâhâne

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

mânevî bir cânıpten geliyor, kemâl-i hürmetle ellerinde tutup bize getiriyor-dular. Biz baktık ki o ferman-ı âli Kur'ân-ı Azîmüşşân olarak çıktı. O hâlde bu mana kalbe geldi: Demek Kur'ân yüzünden Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve biz şâkirtleri, bir terfi ve terakki fermanını âlem-i gayptan alacağız.

Şimdi tâbiri ise, o fermanı temsil eden mâsumların kalemiyle mânevî tefsir-i Kur'ân'ı aldığımızdır. Bu rüyanın şimdiki tâbiri çıkmadan bir-iki saat evvel Feyzi ile Emin'in gösterdikleri tâbir dahi haktır ve ehemmiyetlidir.

Hem bu medâr-ı sürûr ve ferah olan hediye-i nuraniyeyi bir hiss-i kablel-vuku ile benim ruhum tam hissetmiş, akla haber vermemiş idi ki o gelmeden iki gün evvel, Feyzi ve Emin'in fıkrasında beyan edilen, rüyayı gördüğüm gecenin gününde, sabahtan akşama kadar ve ikinci günü de kısmen hiç görmediğim bir tarzda bir sevinç, bir sürûr hissedip mütemadiyen bir bahaneyle ferahımı izhar edip, otuz-kırk defa tebessümle güldüm.

Hem ben ve hem Feyzi, taaccüp ve hayret ettik. Otuz günde bir defa gülmeyen, bir günde otuz defa gülmesi bizleri hayrette bıraktı. Şimdi anlaşıldı ki o sürûr, o sevinç mezkûr mânevî fermanı temsil eden mâsumların ve ümmîlerin kalemlerinin yazıları, nesl-i âtînin sahâif-i hayatlarına, âlem-i İslâm'ın sahife-i mukadderatına ve ehl-i iman istikbalinin defterlerine neşri envâr edeceklerinin ve o mâsumların hâlis ve sâfi amelleri ve hizmetleriyle sahife-i a'mâlimizde hasenâtlarını yazıp kaydetmesinin ve Risale-i Nur şâkirtlerinin mukadderatını mesûdâne idamesinin haberini veren, o daha gelmeyen hediye-den geliyordu. Benim, o azîm yekûndan hisseme düşen binden bir cüzü ruhen hissedilmiş, beni mesrurâne heyecana getirmiş idi.

Evet, böyle yüzer mâsumların makbul amelleri ve reddedilmez duaları sâir kardeşlerimin defterlerine geçmesi misillü, benim gibi bir günahkârın sahife-i a'mâline dahi girmesi, binler sürûr ve sevinç verir. Böyle karanlık bir zamanda, bu ağır şerâit altında böyle mâsumâne ve kahramanâne çalışmak için, biz, hem mâsumları ve o ümmîleri ve muallimlerini tebrik, hem peder ve vâlidelerini tebrik, hem köylerini tebrik, hem memleketlerini, hem milletlerini, hem Anadolu'yu tebrik ederiz.

Mübarek mâsumların ve ümmîlerin her birine birer hususî teşekkürnâme ve tebriknâme yazmak elimden gelseydi yazacaktım. Öyleyse bu arzumu bilfiil yazılmış gibi kabul etsinler. Ben onların isimlerini bir daire sûretinde yazacağım, dua vaktinde bakacağım. Hem onları Risale-i Nur'un has şâkirtleri dairesine dahil edip, bütün mânevî kazançlarıma hissedar edeceğim.

Benim tarafımdan onların peder ve vâlidelerine veya akrabalarına ve üstadlarına selâmlarımızı tebliğ ediniz. Cenâb-ı Hak, onları ve evlâtlarını dünyada ve âhirette mesut eylesin, âmîn, âmîn, âmîn...

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

Hakâik-i imaniye, her şeyden evvel bu zamanda en birinci mak-sat olmak ve sâir şeyler ikinci, üçüncü, dördüncü derecede kalmak ve Risale-i Nur'la onlara hizmet etmek en birinci vazife ve medâr-ı merak ve maksud-u bizzat olmak lâzım iken, şimdiki hâl-i âlem hayat-ı dünyevi-yeyi, hususan hayat-ı içtimaiyeyi ve bilhassa hayat-ı siyasiyeyi ve bilhassa medeniyetin sefahet ve dalâletine ceza olarak gelen gazab-ı ilâhinin bir cilvesi olan Harb-i Umumi'nin tarafgirâne, damarları ve âsablari tehviç edip bâtın-ı kalbe kadar, hatta hakâik-i imaniyenin elmasları derecesine o zararlı, fânî arzuları yerleştirecek derecesinde bu meş'um asır öyle şırınga etmiş ve ediyor ve öyle aşılarmış ve aşıyor ki Risale-i Nur dairesi haricinde bulunan bir kısım sathî, belki de bir kısım zaif veliler, o siyasî ve içtimâî hayatın râbitaları sebebiyle, hakâik-i imaniyenin hükmünü ikinci, üçün-cü derecede bırakıp, o cereyanların hükmüne tâbi olarak, hemfikri olan münafıkları sever. Kendine muhalif olan ehl-i hakikati, belki ehl-i velâyeti tenkit ve adâvet eder, hatta hissiyat-ı diniyeyi o cereyanlara tâbi yaparlar.

İşte bu asrın bu acib tehlikesine karşı, Risale-i Nur'un hizmet ve meş-galesi, şimdiki siyaseti ve cereyanlarını o derece nazarımdan ıskat etmiş ki bu Harb-i Umumi'yi dört aydır merak etmedim, sormadım.

Hem Risale-i Nur'un has talebeleri, bâki elmaslar hükmünde olan hakâik-i imaniyenin vazifesi içinde iken zâlimlerin satranç oyunlarına bakmakla vazife-i kudsiyelerine fütur vermemek ve fikirlerini buluştur-mamak gerektir.

Cenâb-ı Hak, bize, nur ve nuranî vazifeyi vermiş, onlara da zulümlü ve zulümatlı oyunları vermiş. Onlar bizden istiğnâ edip yardım etmedik-leri ve elimizdeki kudsî nurlara müşteri olmadıkları hâlde, biz onların

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

karanlıklı oyunlarına vazifemizin zararına bakmaya tenezzül etmek hatadır. Bize ve merakımıza, dairemiz içindeki ezvâk-ı mâneviye ve envâr-ı imaniye kâfi ve vâfidir.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Bugünlerde, Risale-i Nur'a suikast edenlerin ve sizlere sıkıntı verenlerin haklarında, bana verdiği bir hiddet neticesinde bedduaya teşebbüs ettim. Bir-den Isparta'ya kıyamadım, beddua yerine “Yâ Rab, madem Isparta, Risale-i Nur'un bir Medresetü'z-Zehrâ'sıdır, oradaki fena memurları dahi ıslah eyle ve hüsn-ü âkıbet ver.” diye dua eyledim ve ediyorum.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, sıddık, fedakâr kardeşlerim,

Nur'lar, bilâkis Isparta tevakkufuna karşı, buralarda inkişafat ile tezahür etti.

الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي³

En ziyade bize nezaretle, bizimle ve siyasetle alâkadar mühim bir zat geldi. Ona dedim ki:

Bu on sekiz senedir sizlere müracaat etmedim ve hiçbir gazete okumadım; bu sekiz aydır, bir defa cihanda ne oluyor, diye sormadım; üç senedir burada işitilen radyoyu dinlemedim, tâ ki kudsî hizmetimize mânevî zarar gelmesin. Bunun sebebi şudur ki:

İman hizmeti, iman hakâiki, bu kâinatta her şeyin fevkindedir, hiçbir şeye tâbi ve âlet olamaz. Fakat, bu zamanda, ehl-i gaflet ve dalâlet ve dinini dünyaya satan ve bâki elmasları şişeye tebdil eden gafil insanlar nazarında o hizmet-i imaniyeyi hariçteki kuvvetli cereyanlara tâbi veya âlet telâkki etmek

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

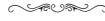
² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

ve yüksek kıymetlerini umumun nazarında tenzil etmek endişesiyle, Kur'ân-ı Hakîm'in hizmeti, bize kat'î bir sûrette siyaseti yasak etmiş.

Sizler, ey ehl-i siyaset ve hükûmet! Evham edip bizlerle uğraşmayınız. Bilâkis teshilât göstermeniz lâzım. Çünkü hizmetimiz, emniyet ve hürmet ve merhameti tesis ile hem âsâyişi, hem inzibatı, hem hayat-ı içtimaiyeyi anarşilikten kurtarmaya çalışıp, sizin hakikî vazifenizin temel taşlarını tesbit ediyor, takviye ve teyid ediyor.

Said Nursî

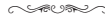
بِسْمِهِ تُبْحَانُهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Şimdi, bundan on dakika evvel, cesurca, fakat kalemli iki adam, Risale-i Nur dairesine biri birisini getirdi. Onlara dedim ki: “Bu dairenin verdiği büyük neticelere mukabil, sarsılmaz bir sadakat ve kırılmaz bir metanet ister. Isparta kahramanlarının gösterdiği harikalar ve cihan-pesendâne hidemât-ı nuriyenin esası, harika sadakatleri ve fevkalâde metanetleridir. Bu metanetin birinci sebebi, kuvvet-i imaniye ve ihlâs hasletidir. İkinci sebebi, cesaret-i fıtriyedir.”

Onlara: “Sizler cesaretle ve efelikle tanınmışsınız ve dünyaya ait ehemmiyesiz şeyler için fedakârlık gösterirsiniz. Elbette Risale-i Nur'un kudsî hizmetinde ve cihana değer uhrevî neticelerine mukabil, merdâne ve fedakârâne cesaret gösterip sadakatinizi muhafaza edersiniz.” dedim. Onlar da tam kabul ettiler.

Said Nursî

بِسْمِهِ تُبْحَانُهُ²

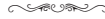
Âlem-i insaniyette ve İslâmiyet'te üç muazzam mesele olan, iman ve şariat ve hayattır. İçlerinde en muazzamı iman hakikatleri olduğundan, bu hakâik-i imaniye-i Kur'âniye başka cereyanlara, başka kuvvetlere tâbi ve âlet edilmemek.. ve elmas gibi o Kur'ân'ın hakikatleri, dini dünyaya satan veya âlet eden

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

adamların nazarında cam parçalarına indirmemek.. ve en kudî ve en büyük vazife olan imanı kurtarmak hizmetini tam yerine getirmek için, Risale-i Nur'un has ve sâdik talebeleri, gayet şiddet-i nefretle siyasetten kaçıyorlar.

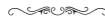
Hatta sizin bu kardeşiniz –siz de bilirsiniz– bu on sekiz senedir, o kadar muhtaç oldudum hâlde siyasete, hayat-ı içtimaiyeye temas etmemek için hükûmete karşı birtek müracaatım olmadığını.. ve bu sekiz-dokuz aydır, küre-i arzın bu herc ü mercinde birtek defa ne suâl ve ne de merak etmek ve ne de anlamak ve ne de medâr-ı sohbet etmediğimi.. hatta şimdi sulh olmuş mu, harp bitmiş mi, İngiliz ve Alman'dan başka kimler harp ediyor, bilmediğimi biliyorsunuz.

Ey kardeşlerim,

Sizler biliyorsunuz ki bizim mesleğimizde benlik, enaniyet, şan ve şeref perdesi altında makam sahibi olmaktan, öldürücü zehir gibi ondan kaçıyoruz. Onu ihsas eden hâletten şiddetle ictinap ediyoruz. Elbette, burada, altı-yedi sene gözünüzle ve yirmi seneden beri tahkikatınızla anlamışsınız ki ben şahsıma karşı hürmet ve makam vermek istemiyorum. Sizleri o noktada şiddetle takdir etmişim. “Bana haddimden fazla mevki vermeyiniz.” diye sizden darılıyorum. Yalnız, Kur’ân-ı Hakîm’in bu zamanda bir mucize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur hesabına, ben de onun bir şâkirdi olmak hayisiyetiyle, ona tasdikkârâne teslimi ve irtibatı, şâkirâne kabul ediyorum. İşte bu derece enaniyetten ve benlikten, şan u şeref namı altındaki riyâkârlıktan kaçmayı düstur-u hareket ittihaz eden adamlara karşı ehl-i hükûmetin, ehl-i idare ve zabitanın evhama düşmeleri ne kadar manasız ve lüzumsuz olduğunu divaneler de anlar.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugünlerde, Kur’ân-ı Hakîm’in nazarında, imandan sonra en ziyade esas tutulan takvâ ve amel-i salih esaslarını düşündüm. Takvâ, menhiyattan

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

ve günahlardan içtinab etmek; ve amel-i salih, emir dairesinde hareket ve hayrat kazanmaktır. Her zaman def-i şer, celb-i nef'a râcih olmakla beraber, bu tahribat ve sefahet ve câzibedar hevesât zamanında bu takvâ olan def-i mefasid ve terk-i kebâir üssü'l-esas olup büyük bir rüçhaniyet kesbetmiş. Bu zamanda tahribat ve menfî cereyan dehşetlendiği için, takvâ bu tahribata karşı en büyük esastır. Farzlarını yapan, kebîreleri işlemeyen, kurtulur. Böyle kebâir-i azîme içinde amel-i salihin ihlâsla muvaffakiyeti pek azdır.

Hem, az bir amel-i salih, bu ağır şerâit içinde çok hükmündedir. Hem, takvâ içinde bir nevi amel-i salih var. Çünkü bir haramın terki vaciptir. Bir vacibi işlemek, çok sünnetlere mukabil sevabı var. Böyle zamanlarda, binler günahın tehâcümünde bir tek içtinab, az bir amelle, yüzer günah terkinde, yüzer vacip işlenmiş olur. Bu ehemmiyetli nokta, niyet ile, takvâ namıyla ve gûnahtan kaçınmak kastıyla menfî ibadetten gelen ehemmiyetli a'mâl-i salihadır.

Risale-i Nur şâkirtlerinin, bu zamanda en mühim vazifeleri, tahribata ve günahlara karşı takvâyı esas tutup davranmak gerektir. Madem her dakikada, şimdiki tarz-ı hayat-ı içtiamiyede yüzer günah insana karşı geliyor; elbette takvâ ile ve niyet-i içtinab ile yüzer amel-i salih işlemiş hükmündedir. Mâlûmdur ki bir adamın bir günde harap ettiği bir sarayı, yirmi adam, yirmi günde yapamaz ve bir adamın tahribatına karşı yirmi adam çalışmak lâzım gelirken; şimdi, binler tahribatçıya mukabil, Risale-i Nur gibi bir tamircinin bu derece mukavemeti ve tesirâtı pek harikadır. Eğer bu iki müteakıl kuvvetler bir seviyede olsaydı, onun tamirinde mucizevâri muvaffakiyet ve fûtuhat görülecekti.

Ezcümle: Hayat-ı içtiamiyeyi idâre eden en mühim esas olan hürmet ve merhamet gayet sarsılmış. Bazı yerlerde, gayet elîm ve biçâre ihtiyarlar, peder ve vâlideler hakkında dehşetli neticeler veriyor.

Cenâb-ı Hakk'a şükür ki Risale-i Nur, bu müthiş tahribata karşı girdiği yerlerde mukavemet ediyor, tamir ediyor. Sedd-i Zülkarneyn'in tahribiyle Ye'cüc ve Me'cüc'lerin dünyayı fesada vermesi gibi, şeriat-ı Muhammediye (aleyhissalâtü vesselâm) olan sedd-i Kur'ânî'nin tezelzülüyle ve Ye'cüc ve Me'cüc'-den daha müthiş olarak ahlâkta ve hayatta zulmetli bir anarşilik ve zulümlü bir dinsizlik fesada ve ifsada başlıyor.

Risale-i Nur şâkirtleri, böyle bir hâdisede mânevî mücahedeleri, inşaallah,

zaman-ı sahâbedeki gibi, az amelle pek büyük sevap ve a'mâl-i salihaya medar olur.

Aziz kardeşlerim! İşte böyle bir zamanda, bu dehşetli hâdisâta karşı, ihlâs kuvvetinden sonra bizim en büyük kuvvetimiz, iştirâk-i a'mâl-i uhrevî düsturuyla birbirimize kalemlerle, her birinin a'mâl-i salihâ defterine hasenât yazdırdıkları gibi; lisanlarıyla, her birinin takvâ kalesine ve si-perine kuvvet ve imdat göndermektir. Ve bilhassa fırtınalı tehâcûme hedef olan bu âciz kardeşinize, bu mübarek şuhûr-u selâsede ve eyyâm-ı meşhurede yardıma koşmak, sizin gibi kahraman ve vefadar ve şefkatkârların şe'nidir. Bütün ruhumla bu imdad-ı mânevîyi sizden rica ediyorum. Ve ben dahi, iman ve sadakat şartıyla, Risale-i Nur talebelerini bütün dualarıma ve mânevî kazançlarıma, yirmi dört saatte, iştirak-i a'mâl-i uhrevîye düsturuyla, bazen yüz defadan ziyade "Risale-i Nur talebeleri" unvanıyla hissedar ediyorum.

Gül ve Nur ve Mübarekler ve Medrese-i Nuriye heyetleri ve ümmî ihtiyarlar ve mâsumlar başta olarak umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve selâmet ve saadetlerine dua ediyoruz.

Said Nursî

Cenâb-ı Hakk'a yüz binler şükür olsun ki Risale-i Nur kendi kendine tevessü ediyor. Her tarafta fütuhâtı var. Ehl-i dalâletin hileleri onu durdurmu-yor; bilâkis çok dinsizler teslim-i silâh ediyorlar. Hâfız Ali'nin dediği gibi, korkuları pek ziyadedir. Şimdi, dinsizlik taassubuyla değil, korku cihetiyle ilişiyor-lar. O korku, Risale-i Nur lehine dönecek inşaallah.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Bu âciz kardeşiniz, hem o eski dost zâta, hem ehl-i dikkate ve sizlere be-yan ediyorum ki:

Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın feyziyle, Yeni Said, hakâik-i imaniyeye dair o derece mantıkça ve hakikatçe burhanlar zikrediyor ki; değil Müs-lüman ulemâsı, belki en muannit Avrupa filozoflarını da teslime mecbur ediyor ve etmektedir.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Amma, Risale-i Nur'un kıymet ve ehemmiyetine işârî ve remzî bir tarzda, Hazreti Ali (radıyallâhu anhu) ve Gavs-ı Âzam'ın (kuddise sirruhu) ihbârâtı nev'inden, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın dahi bu zamanda bir mucize-i mânevîsi olan Risale-i Nur'a nazar-ı dikkati celbetmesine mana-yı işârî tabakasından rumuz ve imaları, i'câzının şe'nindendir ve o lisân-ı gaybın, belâgat-ı mucizekârânesinin muktezasıdır.

Evet, Eskişehir Hapishanesinde, dehşetli bir zamanda ve kudsî bir teselliye pek çok muhtaç olduğumuz hengâmda, mânevî bir ihtarla, “Risale-i Nur'un makbuliyetine dâir eski evliyalardan şahit getiriyorsun. Hâlbuki **وَلَا رَطْبٌ وَلَا** ¹ **يَابِسٌ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُبِينٍ** sırrıyla en ziyade bu meselede söz sahibi Kur'ândır. Acaba, Risale-i Nur'u, Kur'ân kabul eder mi? Ona ne nazarla bakıyor?” denildi. O acib suâl karşısında bulundum.

Ben de Kur'ân'dan istimdat eyledim. Birden, otuz üç âyetin mana-yı sarîhinin teferruatı nev'indeki tabakattan, mana-yı işârî tabakasından ve o mana-yı işârî külliyyetinde dahil bir ferdi Risale-i Nur olduğunu ve duhulüne, medâr-ı imtiyazına bir kuvvetli karine bulunmasını, bir saat zarfında hissettim; ve bir kısmı, bir derece izah ve bir kısmını mücmelen gördüm. Kanaatimde hiçbir şek ve şüphe ve vehim ve vesvese kalmadı. Ben de *ehl-i iman*ın imanını, Risale-i Nur'la muhafaza niyetiyle o kat'î kanaatimi yazdım ve has kardeşlerime mahrem tutulmak şartıyla verdim.

*Ve o risalede, biz demiyoruz ki “âyetin mana-yı sarîhi budur;” tâ hocalar ² **فِيهِ نَظَرٌ** desin. Hem dememişiz ki “Mânâ-yı işârînin külliyyeti budur.”*

Belki diyoruz ki mana-yı sarîhinin tahtında müteaddit tabakalar var; bir tabakası da, mana-yı işârî ve remzîdir. Ve o mana-yı işârî de bir küllîdir; her asırda cüz'iyatları var. Risale-i Nur dahi bu asırda o mana-yı işârî tabakasının külliyyetinden bir ferttir. Ve o ferdin kasten bir medar-ı nazar olduğuna ve ehemmiyetli bir vazife göreceğine, eskiden beri ulemâ beyrinde câri bir düstur-u cifrî ve riyâzî ile karineler, belki hüccetler gösterilmişken, Kur'ân'ın âyetine veya sarahatine değil incitmek, belki i'câz ve belâgatına hizmet ediyor. Bu nevi işârât-ı gaybiyeye itiraz edilmez. Ehl-i hakikatin, nihayetsiz işârât-ı Kur'âniye'den had ve hesaba gelmeyen istihracâtlarını inkâr edemeyen, bunu da inkâr etmemeli ve edemez...

¹ “Yaş ve kuru hiçbir şey yoktur ki açık, net bir kitapta bulunmasın.” (En'âm sûresi, 6/59)

² Mülâhaza dairesi açık (Herkesin kabul ettiği bir görüş değil; tartışılır..)

Amma, benim gibi ehemmiyetsiz bir adamın elinde böyle ehemmiyetli bir eserin zuhur etmesini istiğrab ve istib'ad edip itiraz eden zât, eğer buğday tanesi kadar çam çekirdeğinden dağ gibi çam ağacını halk eylemek azamet ve kudret-i ilâhiyeye delil olduğunu düşünse, elbette bizim gibi acz-i mutlak, fakr-ı mutlakta ve böyle ihtiyac-ı şedit zamanında böyle bir eserin zuhuru, "vüs'at-i rahmet-i ilâhiyeye delildir" demeye mecbur olur.

Ben, sizi ve müterizleri Risale-i Nur'un şeref ve haysiyetiyle temin ediyorum ki bu işaretler ve evliyanın imalı haberleri, remizleri beni dai-ma şükre ve hamde ve kusurlarımdan istiğfara sevketmiş. Hiçbir vakitte, hiçbir dakika, nefs-i emmareme medar-ı fahir ve gurur olacak bir ena-niyet ve benlik vermediğini, size bu yirmi sene hayatımın göz önünde tereşşuhâtıyla ispat ediyorum.

Evet, bu hakikatle beraber, insan kusurlardan, nisyandan, sehivden hâli değil. Benim bilmediğim çok kusurlarım var. Belki de fikrim karışmış, risalelerde hatalar da olmuş. Fakat, Kur'ân'ın hurufât-ı kudsiyesinin yerine, beşerin tercümesini ikame perdesi altında, noksan huruflarla, yeni hat altında, tahrifkârâne, ehl-i dalâletin tevîlât-ı fâsîdeleri âyâtın sarâhatini incitmelerine bakmıyor gibi; bîcâre, mazlum bir adamın, kardeşlerinin imanını kuvvetleştirmek için, bir nükte-i i'câziyeyi beyan ettiği için, hizmet-i imaniyesine fütur verecek derecede itiraz, elbette değil öyle zâtlar, belki zerre miktarı insafı bulunan itiraz edemez.

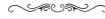
Benim şahsım için mûcib-i hayrettir ki o itiraz eden zât, benim silsile-i ilimde en mühim üstadım olan Şeyh Fehim'in (*kuddise sirruhi*) bir tilmizi ve en ziyade merbut olduğum İmam Rabbânî'nin (*radıyallâhu anhu*) bir talebesi olduğu hâlde, herkesten ziyade kusurlarıma, eski karışık hayatlarıma, taşkınlıklarına bakmayarak bütün kuvvetiyle imdadıma koşmak lâzım iken, maatteessüf, ondan tereşşuh eden bir itiraz, bazı zayıf arkadaşlarımıza fütur ve ehl-i dalâlete bir senet hükmüne geçtiğini çok teessüfle işittik. O ihtiyar zâttan, çabuk bu su-i tefehhümü izale etmek için tamire çalışmasını, hem duasıyla, hem tesirli nasihatıyla yardımını bekleriz.

Bunu da ilâveten beyan ediyorum: Bu zamanda, gayet kuvvetli ve hakikatli milyonlar fedakârları bulunan meşrepler, meslekler bu dehşetli dalâlet hücumuna karşı zâhiren mağlûbiyete düştükleri hâlde, benim gibi yarım ümmî ve kimsesiz, mütemadiyen tarassut altında, karakol karşısında ve müthiş, müteaddit cihetlerle aleyhimde propagandalar ve herkesi benden tenfir etmek vaziyetinde bulunan bir adam, elbette dalâlete karşı galibane mukavemet

eden ve milyonlar efradı bulunan mesleklerden daha ileri, daha kuvvetli dayan Risale-i Nur'a sahip değildir. O eser, onun hüneri olamaz ve onunla iftihar edemez. *Belki, doğrudan doğruya Kur'an-ı Hakîm'in bu zamanda bir mucize-i maneviyesi, rahmet-i ilâhiye tarafından ihsan edilmiştir.* O adam, binler arkadaşıyla beraber o hediye-i Kur'âniye'ye el atmışlar. Her nasılsa birinci tercümanlık vazifesi ona düşmüş. Onun fikri ve ilmi ve zekâsının eseri olmadığına delil, Risale-i Nur'un öyle parçaları var ki bazı altı saatte, bazı iki saatte, bazı bir saatte, bazı on dakikada yazılan risaleler var. Ben yeminle temin ediyorum ki Eski Said'in (*radıyallâhu anhu*)¹(Hâşiye) kuvve-i hafızası beraber olmak şartıyla, o on dakikalık işi, on saatte fikrimle yapamıyorum. O bir saatlik risaleyi, iki gün istidadımla, zihnimle yapamıyorum. Ve o altı saatlik risale olan Otuzuncu Söz'ü, ne ben, ne de en müdakkik dindar filozoflar, altı günde o tahkikatı yapamaz. Ve hâkezâ...

Demek, biz müflis olduğumuz hâlde, gayet zengin bir mücevherat dükkânının dellâlı ve birer hizmetçisi olmuşuz. Cenâb-ı Hak, fazl ve keremiyle, bu hizmette hâlisâne, muhlisâne bizi ve umum Risale-i Nur şâkirtlerini daim muvaffak eylesin, âmîn...

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugünlerde sabah namazı tesbihatında İstanbul'daki ihtiyarın garazkârâne ve şahsıma karşı galiz gıybeti üzerine, Eski Said damarıyla nefis-i emmarem heyecana geldi. "Mazlumum, bu nevi zulüm çekilmez!" dedi, intikamını almak istedi. Birden kalbime geldi:

"Belki Risale-i Nur'un İstanbul'da neşrine bir vesile olur. Sen madem hayat-ı dünyeviyeni ve hayat-ı uhreviyeni dahi Risale-i Nur'a feda ediyorsun; bu izzet-i nefis damarını dahi feda et. Hem sebab-i hilkat-i kâinat Fahr-i Âlem (*aleyhiassalâtü vesselâm*)'a 'mecnun' tabiri istimâl eden insanlar bulunduğu gibi,

1 (Hâşiye) Bazı müstensihler, bu biçare Said hakkında "*radıyallâhu anhu*" kelimesini bir dua niyetiyle yazmışlar. Ben bozmak istedim, hatıra geldi ki: "Allah razı olsun" manasında bir duadır, ilişme. Ben de bozmadım.

2 Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

senin, o güneşe nisbeten zerrecik bir izzet-i nefsinin kırılmasına ehemmiyet verme!” diye ihtar edildi, benim de kalbim rahat etti.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

İstanbul ulemâsının en büyüğü ve en müdakkiki ve çok zaman müftü’l-enam olan eski fetvâ emini, meşhur Ali Rıza Efendi, (rahîmetullâhî aleyhi) Birinci Şuâ, İşârât-ı Kur’âniyye ve Âyetü’l-Kübrâ gibi risaleleri gördükten sonra, Risale-i Nur’un mühim bir talebesi olan Hâfız Emin’e demiş ki:

“Bediüzzaman, şu zamanda, din-i İslâm’a en büyük hizmet eylediğini ve eserlerinin tam doğru olduğunu ve böyle bir zamanda, mahrumiyet içinde, ferâgat-ı nefis edip, yani dünyayı terk edip böyle bir eser meydana getirmek hiç kimseye müyesser olmadığını ve her sûretle şâyân-ı tebrîk olduğunu ve Risale-i Nur, müceddid-i din olduğunu ve Cenâb-ı Hak, onu muvaffakun bi’l-hayr eylesin, âmîn...” diyerek bazılarının sakal bırakmamaklığına itirazları münasebetiyle, Mevlânâ Celâleddin-i Rumi’nin pederleri olan Sultanü’l-ulemâ’nın bir kıssası ile onu müdafaa edip, demiş:

“Bu misillü, Bediüzzaman’ın dahi elbette bir içtihadı vardır. İtiraz edenler haksızdır.” demiş. Ve Hoca Mustafa’ya emretmiş, söylediğimi yaz:

“Bediüzzaman’a kemâl-i hürmetle selâm ederim. Telifatınızın ikma-line hırz-ı can (yani, ruha nüsha olacak kadar kıymettar) ile dua etmekteyim. Bazı ulemâü’s-sû’un tenkidine uğradığına müteessir olma. Zira ‘Yemişli ağaç taşlanır’.²(Hâşiye) kazıyyesi meşhurdur. Mücahedatınıza devam buyurun. Cenâb-ı Hak ve Feyyâz-ı Mutlak âcilen murad ve matlubunuza muvaffakün bi’l-hayr eylesin. Bâki Hakk’ın birliğine emanet olunuz.”

Eski Fetva Emni

Ali Rıza

İşte böyle müdakkik ve ilim ve şeriat ve Kur’ân cihetinde bu zamanda söz sahibi en büyük âlim böyle hükmetmiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² (Hâşiye) Yani, mübarek, tatlı meyveleri bulunan ağaçlara taş atanlar, akılları varsa tatsınlar ve yesinler. Çürütmeye lâyık ve kabil değiller, demektir.

Aziz, siddik, müdakkik, müstakîm kardeşlerim,

Gayet ciddî bir ihtarla bir hakikati beyan etmeye lüzum var. Şöyle ki:

¹ لَا يَغْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ ² sırrıyla, ehl-i velâyet, gaybî olan şeyleri, bildirilmezse bilmezler. En büyük bir veli dahi, hasmının hakikî hâlini bilmedikleri için, haksız olarak mübâreze etmesini Aşere-i Mübeşşere'nin mabeynindeki muharebe gösteriyor. Demek, iki veli, iki ehl-i hakikat birbirini inkâr etmekle makamlarından sukut etmezler. Meğer, bütün bütün zâhir-i şeriate muhalif ve hatası zâhir bir içtihadla hareket edilmiş ola.

Bu sırra binaen ² وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ 'deki ulûv-ü cenâb düsturuna ittibaen ve avâm-ı mümininin şeyhlerine karşı hüsn-ü zanlarını kırmamakla, imanlarını sarsılmadan muhafaza etmek ve Risale-i Nur'un erkânlarının haksız itirazlara karşı haklı, fakat zararlı hiddetlerinden kurtarmak lüzumuna binaen; ve ehl-i ilhadın iki taife-i ehl-i hakkın mabeynindeki husûmetten istifade ederek, birinin silâhıyla, itirazıyla ötekini cerhedip ve ötekinin delilleriyle berikini çürütüp ikisini de yere vurmak ve çürütmekten içtinaben, Risale-i Nur şâkirtleri, bu mezkûr dört esasa binaen, muarızlara hiddet ve tehevûir ile ve mukabele-i bilmisil ile karşılammalı. Yalnız kendilerini müdafaa için musalahakârâne, medar-ı itiraz noktaları izah etmek ve cevap vermek gerektir.

Çünkü bu zamanda enaniyet çok ileri gitmiş. Herkes, kameti miktarında bir buz parçası olan enaniyetini eritmeyip bozmuyor, kendini mâzur biliyor; ondan nizâ çıkıyor. Ehl-i hak zarar eder; ehl-i dalâlet istifade ediyor.

Mâlûm itiraz hâdisesi îma ediyor ki ileride, meşrebini çok beğenen bazı zâtlar ve hodgâm bazı sofi-meşrepler ve nefsi emmaresini tam öldürmeyen ve hubb-u cah vartasından kurtulmayan bazı ehl-i irşad ve ehl-i hak, Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine karşı kendi meşreplerini ve mesleklerinin revacını ve etbâlarının hüsn-ü teveccühlerini muhafaza niyetiyle itiraz edecekler; belki dehşetli mukabele etmek ihtimali var. Böyle hâdiselerin

¹ Hiç kimse gaybı bilemez, gaybı yalnız Allah bilir.

² "O muttakiler ki kızdıklarında öfkelerini yutar, insanların kusurlarını affederler." (Âl-i İmran sûresi, 3/134)

uukuunda, bizlere, itidâl-i dem ve sarsılmamak ve adavete girmemek ve o muarız taifenin de rüesalarını çürütmemek gerektir.

Fâş etmek hatırıma gelmeyen bir sırrı, fâş etmeye mecbur oldum. Şöyle ki:

Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi ve o şahs-ı mânevîyi temsil eden has şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi "Ferid" makamına mazhar oldukları için, değil hususî bir memleketin kutbu, belki –ekseriyet-i mutlakayla– Hicaz'da bulunan kutb-u âzamın tasarrufundan hariç olduğunu.. ve onun hük-mü altına girmeye mecbur değil. Her zamanda bulunan iki imam gibi, onu tanımaya mecbur olmuyor. Ben, eskide, Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsini, o imamlardan birisini zannediyordum. Şimdi anlıyorum ki Gavs-ı Âzam'da, kutbiyet ve gausiyetle beraber, "Ferdiyet" dahi bulunduğundan, âhircamanda, şâkirtlerinin bağlandığı Risale-i Nur, o "Ferdiyet" makamının mazharıdır. Bu gizlenmeye lâyık olan bu sırr-ı azime binaen Mekke-i Mükerrreme'de dahi –farz-ı muhâl olarak– Risale-i Nur'un aleyhinde bir itiraz kutb-u âzamdan dahi gelse, Risale-i Nur şâkirtleri sarsılmayıp, o mübarek kutb-u âzamın itirazını iltifat ve selâm sûretinde telâkki edip, teveccühünü de kazanmak için, medar-ı itiraz noktaları o büyük üstadlarına karşı izah etmek, ellerini öpmektir.

Ey kardeşlerim, bu zamanda öyle dehşetli cereyanlar ve hayatı ve cihanı sarsacak hâdiseler içinde hadsiz bir metanet ve itidal-i dem ve nihayetsiz bir fedakârlık taşımak gerektir.

Evet ¹يَسْتَجِيبُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ¹ âyetinin sırr-ı işaretisiyle, âhireti bildikleri ve iman ettikleri hâlde dünyayı âhirete severek tercih etmek ve kırılacak şîşeyi bâki bir elmasa bilerek rıza ve sevinçle tercih etmek ve âkıbeti görmeyen kör hissiyatın hükmüyle, hazır bir dirhem zehirli lezzeti, ileride bir batman sâfi lezzete tercih etmek, bu zamanın dehşetli bir marazı, bir musibetidir. O musibet sırrıyla, hakikî müminler dahi bazen ehl-i dalâlete taraftar olmak gibi dehşetli hatada bulunuyorlar. Cenâb-ı Hak, ehl-i imanı ve Risale-i Nur şâkirtlerini bu musibetlerin şerrinden muhafaza eylesin, âmîn...

Said Nursî

¹ "Bile bile dünyayı (âhirete) tercih ederler." (İbrahim sûresi, 14/3).

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Ey kardeşlerim,

Bu zamanda, hususan bu sıralarda, Risale-i Nur'un şâkirtleri tam bir metanet ve tesanüt ve dikkat etmeye muhtaçtırlar. Lillâhilhamd, Isparta ve havalisi kahramanları demir gibi bir metanet göstermesiyle, başka yerlere de hüsn-ü misal oldu.

Ey Hüsrev! Tesirli ve güzel mektubunu aldım. Vazifenin başına geçmen bizi fevkalâde mesrur etti. Binler safalarla geldin. Sen, bu bir buçuk sene maddî kalemin işlemediğinden merak etme. Senin yerine o kerametli kaleminin yâdigârı olan Mu'cizât-ı Ahmediye'nin biri vilâyât-ı şarkıyede faalâne geziyor. Diğer son yazdığın nüsha da, İstanbul'da, senin yerinde çalışıp, inşaallah, fütuhât yapar. Senin yazdığın mucizeli iki Kur'ân-ı Azîmüştân'ın bu havâlide, hususan Ramazan-ı Şerifte sana kazandırdıkları sevapları ve tahsin ve tebriklerini, inşaallah, yakında tab'a girmesiyle âlem-i İslâm'dan senin ruhuna yağacak rahmet dualarını düşün, Allah'a şükret.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben, pek kat'î bir sûrette ve bine yakın tecrübelerim neticesinde kat'î kanaatim gelmiş ve ekser günlerde hissediyorum ki Risale-i Nur'un hizmetinde bulunduğum günde, o hizmetin derecesine göre kalbimde, bedenimde, diماغimde, maişetimde bir inkişaf, inbisat, ferahlık, bereket görüyorum. Hem orada iken, hem burada çok kardeşlerimden aynı hâleti hissettim ve ediyorum. Ve çokları itiraf ediyor ki "Biz de hissediyoruz." derler. Hatta, size geçen sene yazdığım gibi, benim pek az gıda ile yaşadığımın sırrı, o bereket imiş.

Hem, İmam Şâfiî'den (*radıyallâhu anhu*) rivayet var ki: "Hâlis talebe-i ulûmun rızıkına ben kefalet edebilirim."³ demiş. Çünkü rızıklarında vüs'at ve bereket olur.

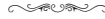
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ el-Kudâi, *Müsnedü's-Şihâb* 1/244; el-Kannûcî, *Ebcedü'l-ulûm* 1/98; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadir* 6/175.

Madem hakikat budur ve madem hâlis talebe-i ulûm unvanına Risale-i Nur şâkırtleri bu zamanda tam liyâkat göstermişler. Elbette, şimdiki açlık ve kahta mukabil Risale-i Nur hizmetini bırakmak ve zaruret-i maişet özüyle maişet peşine koşmak yerine en iyi çare, şükür ve kanaat ve Risale-i Nur talebeliğine tam sarılmaktır.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Risale-i Nur ve ondan tam ders alan biz şâkırtleri, değil dünya siyasetlerine, belki bütün dünyaya karşı da Risale-i Nur'u âlet edemeyiz ve şimdiye kadar da etmemişiz. Biz ehl-i dünyanın dünyalarına karışmıyoruz. Bizden zarar tevehhüm etmek divaneliktir.

Evvelâ: Kur'ân bizi siyasetten men etmiş, tâ ki elmas gibi hakikatleri, ehl-i dünyanın nazarında cam parçalarına inmesin.

Saniyen: Şefkat, vicdan, hakikat bizi siyasetten men ediyor. Çünkü tokata müstehak dinsiz münafıklar onda iki ise, onlarla müteallik yedi-sekiz mâsum bîcâre, çoluk-çocuk, zayıf, hasta, ihtiyarlar var. Belâ ve musibet gelse, o sekiz mâsumlar o belâya düşecekler. Belki o iki münafık dinsiz, daha az zarar görecektir. Onun için, siyaset yoluyla, idare ve âsâyişi ihlâl tarzında, neticenin husulü de meşkûk olduğu hâlde girmek, Risale-i Nur'un mahiyetindeki şefkat, merhamet, hak, hakikat şâkırtlerini men etmiş.

Salisen: Bu vatan, bu millet ve bu vatandaki ehl-i hükûmet, ne şekilde olursa olsun, Risale-i Nur'a eşedd-i ihtiyaçla muhtaçtırlar. Değil korkmak veyahut adâvet etmek, en dinsizleri de onun dindârâne, hakperestâne düsturlarına taraftar olmak gerektir. Meğer ki bütün bütün millete, vatan, hâkimiyet-i İslâmiye'ye hıyanet ola.

Çünkü bu millet ve vatan, hayat-ı içtimaiyesi ve siyasiyesi anarşilikten kurtulmak ve büyük tehlikelerden halâs olmak için, beş esas lâzım ve zarurîdir:

Birincisi: Merhamet.

İkincisi: Hürmet.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Üçüncüsü: Emniyet.

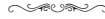
Dördüncüsü: Haram ve helâli bilip haramdan çekilmek.

Beşincisi: Serseriliği bırakıp itaat etmelidir.

İşte Risale-i Nur, hayat-ı içtimaiyeye baktığı vakit bu beş esası temin edip, hem âsâyişin temel taşını tesbit ve temin eder. Risale-i Nur'a ilişkinler katiyen bilsinler ki onların ilişkisi, anarşilik hesabına, vatan ve millete ve âsâyişe düşmanlıktır. İşte bunun hülâsasını o casusa söyledim. Dedim ki:

“Seni gönderenlere söyle. Hem de ki: On sekiz senedir bir defa kendi istirahati için hükûmete müracaat etmeyen ve yirmi bir aydır dünyayı hercümerç eden harplerden hiçbir haber almayan ve çok mühim makamlarda çok mühim adamların dostâne temaslarını istiğnâ edip kabul etmeyen bir adama, ondan korkup, tevehhüm edip, dünyanıza karışmak ihtimali ile evhama düşüp tarassutlarla sıkıntı vermekte hangi mana var? Hangi maslahat var? Hangi kanun var? Divaneler de bilirler ki ona ilişmek divaneliktir.” dedik. O casus da kalktı gitti.

Said Nursî

بَاسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

Bu defa yazılarınızda İhlâs Risalelerini gördüğüm için, sizi o gibi risalelerin dersine havale edip, ziyade bir derse ihtiyaç görmedim. Yalnız bunu ihtar ediyorum ki mesleğimiz, sırr-ı ihlâsa dayanıp, hakâik-i imaniye olduğu için, hayat-ı dünyaya, hayat-ı içtimaiyeye mecbur olmadan karışmamak ve rekabete, tarafgirliğe ve mübârezeye sevkeden hâlâtattan tecerrüt etmeye mesleğimiz itibarıyla mecburuz. Binler teessüf ki şimdi ki müthiş yılanların hücumuna mâruz bîçâre ehl-i ilim ve ehl-i diyanet, sineklerin ısırması gibi cüz'î kusurâtı bahane ederek, birbirini tenkitle, yılanların ve zındık münafıkların tahribatlarına ve kendilerini onların eliyle öldürmesine yardım ediyorlar.

Gayet muhlis bir kardeşimizin mektubunda, bir ihtiyar âlim ve vaizin, Risale-i Nur'a zarar verecek vaziyette bulunması, benim gibi binler kusurları bulunan bir bîçârenin, ehemmiyetli mazerete binaen bir sünneti terk ettiğim bahanesiyle şahsımı çürütüp, Risale-i Nur'a ilişmek istemiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

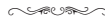
Evvelâ: Hem o zât, hem sizler biliniz ki: Ben, Risale-i Nur'un hizmet-kârıyım ve o dükkânın bir dellâlıyım. Risale-i Nur ise, Arş-ı Âzam'a bağlı olan Kur'ân-ı Azîmüşşân ile bağlanmış bir hakikî tefsirdir. Benim şahsım-daki kusurat, ona sirayet etmez.

Sâniyen: O vâiz ve âlim zâta benim tarafımdan selâm söyleyiniz... Benim şahsıma olan tenkidini, itirazını, başım üstüne kabul ediyorum. Sizler de o zâtı ve onun gibileri münakaşaya ve münâzaraya sevketmeyiniz. Hatta tecavüz edilse de beddua ile de mukabele etmeyiniz. Kim olursa olsun, madem imanı var, o noktada kardeşimizdir. Bize düşmanlık da etse, mesleğimizce mukabele edemeyiz. Çünkü daha müthiş düşman ve yılanlar var.

Elimizde nur var, topuz yok! Nur incitmez, ışıyla okşar. Ve bilhas-sa ehl-i ilim olsa, ilimden gelen enaniyeti de varsa, enaniyetlerini tahrik etmeyiniz. Mümkün olduğu kadar, **وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا**¹ düsturunu rehber ediniz.

Hem o zât, madem evvelce Risale-i Nur'a girmiş ve yazıyla da iştirak etmiş, o daire içindedir. Onun fikren bir yanlışı varsa da affediniz. Değil onlar gibi ehl-i diyanet ve tarîkata mensup müslümanlar, şimdi bu acîb zaman-da, imanı bulunan ve firak-ı dâleden bile olsa onlarla uğraşmamak; ve Allah'ı tanıyan ve âhireti tasdik eden Hıristiyan bile olsa, onlarla medar-ı nizâ noktaları medar-ı münakaşa etmemeyi, hem bu acîb zaman, hem mesleğimiz, hem kudsi hizmetimiz iktiza ediyor.

Said Nursî

بِاسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Risale-i Nur'un mesleği ise, vazifesini yapar, Cenâb-ı Hakk'ın vazife-sine karışmaz. Vazifesi tebliğdir; kabul ettirmek, Cenâb-ı Hakk'ın vazife-sidir.

Hem, kemiyete ehemmiyet verilmez. Sen o havâlideki bir tek Âtîf'ı bul-san, yüzü bulmuş gibidir. Merak etme. Hem, mümkün olduğu kadar hariçten

¹ "O kullar, boş söz ve işlere rastladıklarında vakarla oradan geçip giderler." (Furkan sûresi, 25/72).

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

gelen küçük işmelere ehemmiyet verme. Fakat ihtiyatla, bu atâlet mevsimi ve gaflet zamanı ve derd-i maişet iptilâsı zamanında cüz'î bir iştigal de ehemmiyetlidir. Tevakkuf değil, muvaffakiyetsiz mağlûbiyet yok! Risale-i Nur'un her tarafta galibâne fûtuhatı var.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur dünya işlerine âlet olamaz, dünya işlerine siper edilmez. Çünkü ehemmiyetli bir ibadet-i tefekkürîye olduğu cihetle, dünyevî maksatlar kasten ondan istenilmez. İstenilse, ihlâs kırılır, o ehemmiyetli ibadet şekli değişir. Bazı çocuklar gibi, dövüştükleri vakit Kur'ân'ı siper eder. Başına gelen darbe Kur'ân'a geldiği gibi, Risale-i Nur, böyle muannit hasımlara karşı siper istimâl edilmemeli.

Evet, Risale-i Nur'a işlenler tokat yerler; yüzer vukuat şahittir. Fakat Risale-i Nur, tokatlarda istimâl edilmez ve niyet ve kast ile tokatlar gelmez. Çünkü sırr-ı ihlâs ve sırr-ı ubudiyyete münafidir. Bizler, bizlere zulmedenleri, bizi himâye eden ve Risale-i Nur'da istihdam eden Rabbimize havale ediyoruz...

Evet, dünyaya ait harika neticeler, bazı evrâd-ı mühimme gibi, Risale-i Nur'a çokça terettüp ediyor. Fakat onlar istenilmez, belki verilir; illet olamaz, bir fayda olabilir. Eğer istemekle olsa, illet olur, ihlâsı kırar; o ibadeti kısmen iptal eder.

Evet, Risale-i Nur'un o kadar dehşetli muannitlere karşı galibâne mukavemeti, sırr-ı ihlâstan, hiçbir şeye âlet edilmemesinden ve doğrudan doğruya saadet-i ebediyyeye bakmasından ve hizmet-i imaniyeden başka bir maksat takip etmemesinden ve bazı ehl-i tarîkatin ehemmiyet verdikleri keşif ve kerâmât-ı şahsiyyeye ehemmiyet vermemesindendir. Ve velâyet-i kübrâ ashabları olan sahabîler gibi, verâset-i nübüvvet sırrıyla, yalnız iman nurlarını neşretmek ve ehl-i imanın imanlarını kurtarmaktır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Evet, Risale-i Nur'un bu dehşetli zamandaki kazandırdığı iki netice-i muhakkakası her şeyin fevkindedir; başka şeylere ve makamlara ihtiyaç bırakmıyor.

Birinci neticesi: Sadakat ve kanaat ile Risale-i Nur dairesine giren, imanla kabre gireceğine gayet kuvvetli emareler var.

İkincisi: Risale-i Nur dairesinde, ihtiyarımız olmadan takarrur ve tahakkuk eden şirket-i maneviye-i uhreviye cihetiyle, her bir hakikî sâdık şâkird; binler diller ile kalbler ile dua etmek, istiğfar etmek, ibadet etmek ve bazı melâike gibi kırk bin lisanla tesbih etmektir.¹ Ve Ramazan-ı Şerifteki hakikat-i leyle-i Kadir gibi, kudsî ve ulvî hakikatleri, yüz bin el ile aramaktır.

İşte, bu gibi netice içindir ki Risale-i Nur şâkirtleri, hizmet-i nuriyeyi velâyet makamına tercih eder; keşif ve kerâmâtı aramaz ve âhîret meyvelerini dünyada koparmaya çalışmaz. Vazife-i ilâhiye olan muvaffakiyet ve halka kabul ettirmek ve revaç vermek ve galebe ettirmek ve müstehak oldukları şan u şeref ve ezvâk ve inâyetlere mazhar etmek gibi, kendi vazifelerinin haricinde bulunan şeylere karışmazlar ve harekâtını onlara bina etmezler. Hâlisen, muhlisen çalışırlar, “Vazifemiz hizmettir, o yeter.” derler.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Seksen küsûr sene kıymetinde bulunan ve Ramazan-ı Şerif'in mecmuunda gizlenen hakikat-i leyle-i Kadri kazanmak için, Risale-i Nur şâkirtlerinin şirket-i mâneviye-i uhreviyeleri muktezasınca, her biri, mütekellim-i maalgayr sîgasınca ³أَجْرَنَا، ⁴إِزْهَمْنَا، ⁵إِغْفِرْ لَنَا gibi tâbiratta, “biz” dedikleri vakit, Risale-i Nur'un sâdık şâkirtlerini niyet etmek gerektir. Tâ her bir şâkirt umurun namına münâcât edip çalışsın. Bu biçâre, az çalışabilen ve haddinden çok fazla

¹ Bkz.: et-Taberî, Câmiu'l-beyân 15/156; Ebu's-Şeyh, el-Azame 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbni Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ân 3/62.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

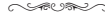
³ Bizi sıyanetinle koru.

⁴ Bize merhametinle muamele et.

⁵ Bize acı ve mağfiret et.

hizmet ondan beklenen bu kardeşinize, o hüsn-ü zanları yanlış çıkarmamak için, geçmiş Ramazan gibi yardımınızı rica ediyorum.

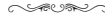
Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

İki üç gün evvel, “Yirmi İkinci Söz” tashih edilirken dinledim. Gördüm ki içinde hem küllî zikir, hem geniş fikir, hem kesretli tehlil, hem kuvvetli imanî ders, hem gafletsiz huzur, hem kudsi hikmet, hem yüksek bir ibadet-i tefekkürîye gibi nurlar var. Bir kısım şâkirtlerin ibadet niyetiyle risaleleri, ya yazmak veya okumak veya dinlemekliğin hikmetini bildim. “Bârekâllah” dedim, hak verdim.

Said Nursî

Karadağ’ın Bir Meyvesi

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu defa mektup yerinde bu meyveyi gönderiyoruz.

Bir âyetin mana-yı işaretinin külliyetinden bir ferdi, Hürriyetten bu ana kadardır. Teşrin-i Sâni otuzuncu gün, bin üç yüz elli sekizde, Karadağ başına çıkıyordum. “İnsanların, hususan müslümanların bu teselsül eden helâketleri ve hasaretleri ne vakitten başladı, ne vakte kadardır?” hatıra geldi. Birden, her müşkülümü halleden Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan, Sûre-i ³ وَالْعَصْرِ’i karşıma çıkardı. “Bak!” dedi. Baktım. Her asra hitap ettiği gibi, bu asrımıza da daha ziyade bakan ⁴ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ وَالْعَصْرِ’i âyetindeki خُسْرٍ makam-ı cifrîsi bin üç yüz yirmi dört (1324) edip, Hürriyet inkılâbıyla başlayan

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

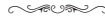
² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

³ “Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına)...” (Asr sûresi, 103/1)

⁴ “Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına): Şurası bir gerçek ki, hüsrandır insan.” (Asr sûresi, 103/1-2)

tebeddül-ü saltanat ve Balkan ve İtalyan harpleri ve Birinci Harb-i Umumi mağlûbiyetleri ve muahedeleri ve şeâir-i İslâmiye'nin sarsılmaları ve bu memleketin zelzeleleri ve yangınları ve İkinci Harb-i Umumi'nin zemin yüzünde fırtınaları gibi, semâvî ve arzî musibetlerle hasâret-i insaniyeyle **إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ** âyetinin bu asırda dahi bir hakikati, maddeten aynı tarihiyle gösterip, bir lem'a-yı i'câzını gösteriyor. ¹ **إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ** (ت) ، (هـ) sayılır. Şedde sayılır ise, makam-ı cifrîsi bin üç yüz elli sekiz ve dokuz olan bu senenin ve gelecek senenin aynı tarihini göstermekle o hasâretlerden, bâhusus mânevî hasâretlerden kurtulmanın çare-i yegânesi iman ve a'mâl-i salih ol-
duğu gibi ve mefhum-u muhalifiyle, o hasâretin de sebep-i yegânesi küfür ve küfran, şükürsüzlük, yani imansızlık, fık ve sefahet olduğunu gösterdi. Sûre-i ² **وَالْعَصْرِ** 'in azamet ve kudsiyetini ve kısalığıyla beraber gayet geniş ve uzun hakâikin hazinesi olduğunu tasdik ederek Cenâb-ı Hakk'a şükrettik.

Evet, âlem-i İslâm'ın, bu asrın en büyük hasâreti olan bu dehşetli İkinci Harb-i Umumi'den kurtulmasının sebebi, Kur'ân'dan gelen iman ve a'mâl-i salih olduğu gibi; fakirlere gelen acı açlık ve kahtın sebebi, orucun tatlı açlığını çekmedikleri ve zenginlere gelen hasâret ve zayıatın sebebi de zekât yerinde ihtikâr etmeleridir. Ve Anadolu'nun bir meydan-ı harp olmamasının sebebi, **إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا** kelime-i kudsiyesinin hakikatini fevkalâde bir sûrette yüz bin insanların kalblerine tahkikî bir tarzda ders veren Risale-i Nur olduğunu, pek çok emarelerle ve şâkirtlerinden binler ehl-i hakikat ve dikkatin kanaatleri ispat eder.

Risale-i Nur'un Küçük ve Mâsum Şâkirtleri

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur'un küçük ve mâsum şâkirtlerinden elli-altmış talebenin yazdıkları nüshalar bize de gönderilmiş. Biz de o parçaları üç cilt hâlinde cemet-tik. Hem o masum şâkirtlerin bazılarını isimleriyle kaydettik. Meselâ:

¹ “Ancak iman edip, imanları istikametinde sağlam, yerinde, doğru ve ıslaha yönelik işler yapanlar müstesna.” (Asr sûresi, 103/3)

² “Yemin olsun asra (hadiselerle yüklü zamana, bilhassa onun son parçasına)...” (Asr sûresi, 103/1)

İsimleri	Yaşları
Ömer	15
Bekir	9
Hüseyin	11
Hâfız Nebi	14
Mustafa	14
Mustafa	13
Ahmed Zeki	13
Ali	12
Hâfız Ahmed	12

...

Bu yaşta daha çok çocuklar var. Uzun olmasın diye yazılmadı. İşte bu mâsum çocukların Risale-i Nur'dan aldıkları derslerinin ve yazdıklarının bir kısmını bize göndermişler. Biz de onların isimlerini bir cetvelde dercettik. Bunların bu zamanda bu ciddî çalışmaları gösteriyor ki, Risale-i Nur'da öyle mânevî bir zevk ve câzibedar bir nur var ki, mekteplerdeki çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk, Risale-i Nur veriyor ki, çocuklar böyle hareket ediyorlar. Hem bu hâl gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor. İnşaal-lah, daha hiçbir şey onu koparamayacak; ensâl-i âtiyede devam edecek.

Aynen bu mâsum çocuk şâkirtler gibi, Risale-i Nur'un câzibedar dairesine giren ümmî ihtiyarların dahi kırk-elli yaşından sonra Risale-i Nur'un hatırı için yazıya başlayıp yazdıkları kırk-elli parçayı, iki-üç mecmua içinde dercettik. Bu ümmî ihtiyarların ve kısmen çoban ve efelerin, bu zamanda, bu acip şerait içinde, herşeye tercihen Risale-i Nur'a bu sûrette çalışmaları gösteriyor ki, bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki, harmanclar, çiftçiler, çobanlar, yörük efeleri, hâcât-ı zaruriyeden ziyade Risale-i Nur'a çalışmaları Risale-i Nur'un hakkâniyetini gösteriyorlar.

Bu ciltte az, sâir altı cild-i âherde mâsumların ve ihtiyar ümmîlerin yazılarının tashihinde çok zahmet çektim. Vakit müsaade etmiyordu. Hatırıma geldi ve mânen denildi ki:

Sıkılma! Bunların yazıları çabuk okunmadığından, acelecileri yavaş yavaş okumaya mecbur ettiğinden, Risale-i Nur'un gıda ve taam hük-mündeki hakikatlerinden hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his hisselerini alabilirler. Yoksa, yalnız akıl cüz'î bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler.

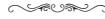
Risale-i Nur, sair ilimler ve kitaplar gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri, başka ilimlere ve maariflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin de kuvvet ve nurlarıdır.

Elhâsıl, mâsumların ve ümmî ihtiyarların noksan yazılarında iki fayda var:

Birincisi: Teennî ve dikkatle okunmaya mecbur etmektir.

İkincisi: O mâsumâne ve hâlisâne ve samimî ve tatlı dillerinden, dersle-rinden Risale-i Nur'un şirin ve derin meselelerini lezzetli bir hayretle dinlemek ve ders almaktır.

Said Nursî

Isparta'ya Gönderilen Bir Mektup

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Namaz tesbihatının sırrına göre, nasıl ki namazdan sonra tesbih ve zikir ve tehlil ile hatme-i muazzama-yı Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve zikir ve tesbih eden ve rûy-u zemin kadar geniş bir halka-yı tahmidat-ı Ahmediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) dairesine tasavvuran ve niyeten girmek medâr-ı füyuzat olduğu gibi, biz dahi Risale-i Nur'un geniş daire-i dersinde ve halka-yı envârında ders alan ve çalışan binler mâsum lisanların ve mübarek ihtiyarların dualarına ve a'mâl-i salihalarına hissedar olmak ve dualarına âmîn demek hükmünde olarak, onlarla tayy-ı mekân ederek, gıyaben omuz omuza, diz dize bulunmak hayaliyle ve niyetiyle ve tasavvuruyla kendimizi fevkalhad bahtiyar biliyoruz. Hususan âhir ömrümde böyle kıymettar, mânevî evlâtları ve yüzer Abdurrahman'ları bulmak, benim için dünyada cennet hayatı hük-müne geçiyor.

Geçen Ramazan-ı Şerifte, hastalık münasebetiyle, her bir kardeşim benim hesabıma bir saat çalışmasının büyük bir neticesini aynelyakîn ve hak-kalyakîn gördüğümünden, böyle duaları reddedilmez mâsumların ve mübarek

ihhtیارların ve üstadlarının, benim hesabıma olan duaları ve çalışmaları, benim Risale-i Nur'a uhrevî bir netice-i bâkiyesini dünyada dahi bana gösterdi.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Kardeşiniz
Said Nursî

Isparta'ya Gönderilen Bir Fıkradır

Risale-i Nur, kendi sâdık ve sebatkâr şâkirtlerine kazandırdığı çok büyük kâr ve kazanç ve pek çok kıymettar neticeye mukabil, fiyat olarak, o şâkirtlerden tam ve hâlis bir sadakat ve dâimî ve sarsılmaz bir sebat ister. *Evet, Risale-i Nur on beş senede kazanılan kuvvetli iman-ı tahkikîyi on beş haftada ve bazılara on beş günde kazandırdığına, yirmi bin zât tecrübeleriyle şehadet ederler.*

Hem, iştirak-i a'mâl-i uhreviye düsturuyla, her bir şâkirdinin, her bir günde binler hâlis lisanlarla edilen makbul duaları.. ve binler ehl-i salâhatin işledikleri a'mâl-i salihanın misil sevaplarını kazandırıp, her bir hakikî sâdık ve sebatkâr şâkirtlerini amelce binler adam hükmüne getirdiğini.. kerametskârâne ve takdîrkârâne İmam Ali'nin (*radıyallâhu anhu*) üç ihbarı ve keramet-i gaybiye-i Gavs-ı Âzam'daki (*kudûse sirruhu*) tahsînkârâne ve teşvikkârâne beşareti.. ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın kuvvetli işaretleri o hâlis şâkirtlerin, ehl-i saadet ve ehl-i cennet olacaklarını pek kat'î ispat ederler. Elbette böyle bir kazanç, öyle fiyat ister.

Madem hakikat budur, Risale-i Nur dairesinin yakınında bulunan ehl-i ilim ve ehl-i tarikat ve sofî-meşrep zâtlar, onun cereyanına girmek ve ilim ve tarîkattan gelen sermayeleriyle ona kuvvet vermek ve genişlemesine çalışmak ve şâkirtlerini teşvik etmek ve bir buz parçası olan enaniyetini, tam bir havuz kazanmak için o dairedeki âb-ı hayat havuzuna atıp eritmek gerektir. Yoksa, başka bir çığır açmakla hem o zarar eder, hem bu müstakîm ve metin cadde-i Kur'âniye'ye bilmeyerek zarar verir, belki zındıkaya bilmeyerek bir nevi yardım hesabına geçer.

Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

عزیز صدیق قارا شلر
 بو ادعا نامه دن اعلانلا
 که هوغوتمه بعضی ارکانی اغفال ایدوب علیه
 سوق ایدن کیزلاندیقلم یلانلری عقیم قلوب
 یالان چیفتدی شمدی بهانه اوله رق جمعیتمک
 وقومه جیلک اسنادیله یالانلری سترو چالش یورلر
 و بوند بر اثری بقله کیمه یی تماس ایتیر یورلر حیات
 بیون مأمور کرده چکین یورلر و بکاشقنی ویردیرمکه
 کندیلرنی آمر لیرینه سودر یورلر خصوصاً (حاکم دیر)
 بنی اعتراض نامه نده آخرنده بوکلنی فقره یی دیه جگدم
 فقط بر فکر مانع اولدی فقره شودر اوت بیز مرجعیت

Üstad'ın Denizli Hapsindeyken talebelerine gönderdiği ve kendi el yazısıyla yazdığı mektup...

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu iddianâmeden anlaşıldı ki; hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zındıkların plânları akîm kalıp yalan çıktı; şimdi bir bahane olarak cemiyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden, birden bizden olur. Hatta büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdirmekle kendilerini âmirlerine sevdireyorlar. Hususan (حاکم د) ben, itiraznâmenin âhirinde, bu gelen fıkrayı diyecektim, fakat bir fikir mâni oldu. Fıkra şudur: Evet biz bir cemiyetiz!..

د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون
 د اوبله بر جمعیت وار که هر عصره او چو زملیون

Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var.. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.. ve **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ**¹ kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir sûrette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve dâimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyâsî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşlerler.” (Hucurât sûresi, 49/10)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا¹

Aziz, siddik kardeşlerim,

Sakın sakın, dünya cereyanları, hususan siyaset cereyanları ve bilhassa harice bakan cereyanlar sizi tefrikaya atmasın. Karşınızda ittihat etmiş dalâlet fırkalarına karşı sizi perişan etmesin, ²الْحُبُّ فِي اللَّهِ، وَالْبُغْضُ فِي اللَّهِ düstur-u şeytanî düstur-u rahmânî yerine ³الْبُغْضُ لِلْسِّيَاسَةِ، وَالْبُغْضُ فِي السِّيَاسَةِ düstur-u hükmederek, melek gibi bir hakikat kardeşine adâvet; ve el-hannâs gibi bir siyaset arkadaşına muhabbet ve taraftarlıkla zulmüne rıza gösterip cinayetine mânen şerik eylemesin.

Evet, bu zamandaki siyaset, kalbleri ifsat edip, asabî ruhları azap içinde bırakır. Selâmet-i kalb ve istirahat-i ruh isteyen adam, siyaseti bırakmalı.

Evet, şimdi küre-i arzda herkes ya kalben, ya ruhen, ya aklen, ya beden gelen musibetten hissedarlıktan azap çekiyor, perişandır. Bilhassa ehl-i dalâlet ve ehl-i gaflet, merhamet-i umumiye-i ilâhiyeden ve hikmet-i tamme-i sübhâniyeden habersiz olduğundan, rikkat-i cinsiye sebebiyle nev-i beşerle alâkadar olduğundan kendi eleminden başka, nev-i beşerin şimdiki elîm ve dehşetli elemeleriyle dahi müteallim olup azap çekiyor. Çünkü lüzumsuz ve mâlâyânî bir sûrette vazife-i hakikiyelerini ve elzem işlerini bırakıp âfâkî ve siyasî boğuşmalara ve kâinatın hâdiselerini merakla dinleyerek, karışarak ruhlarını sersem, akıllarını geveze etmişler. “Zarara razı olana merhamet edilmez.” manasında ⁴الرَّاضِي بِالضَّرَرِ لَا يَنْظُرُ لَهُ kaide-i esasiyesiyle şefkat hakkını ve merhamet liyâkatini kendilerinden selbetmiştir. Onlara acınmaz ve şefkat edilmez. Ve lüzumsuz başlarına belâ getiriyorlar.

¹ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

² “İçte duyulacak sevgi ve nefret Allah için olmalıdır.” ‘Allah için sevmek ve nefret etmek’ bazı hadislerde amellerin en faziletli sayılmış; ¹ bazı hadislerde de imanın en güçlü bir bağı olduğuna dikkat çekilmiştir. ²

³ Ebû Dâvûd, *sünnet* 2; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 5/146; el-Bezzâr, *el-Müsned* 9/461.

⁴ et-Tayâlisî, *el-Müsned* s.101; İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/170, 172, 7/80.

⁵ Siyaset için sevmek, siyaset için buğz etmek.

⁶ Bkz.: İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

Ben tahmin ediyorum ki bütün küre-i arzın bu yangınında ve fırtınalarında selâmet-i kalbini ve istirahat-i ruhunu muhafaza eden ve kurtaran yalnız hakikî ehl-i iman ve ehl-i tevekkül ve rızadır. Bunun içinde en ziyade kendini kurtaranlar, Risale-i Nur dairesine sadakat ile girenlerdir.

Çünkü onlar, Risale-i Nur'dan aldıkları iman-ı tahkikî derslerinin nuruyla ve gözüyle, her şeyde rahmet-i ilâhiyenin izini, yüzünü görüp her şeyde kemâl-i hikmetini, cemâl-i adaletini müşahede ettiklerinden, kemâl-i teslimiyet ve rıza ile rubûbiyet-i ilâhiyenin icraatından olan musibetleri teslimiyetle ve gülerek karşılıyorlar, rıza gösteriyorlar. Ve merhamet-i ilâhiyeden daha ileri şefkatlerini sürmüyorlar ki elem ve azap çeksinler.

İşte bu hakikate binaen, değil yalnız hayat-ı uhreviyenin, belki dünyadaki hayatın dahi saadet ve lezzetini isteyenler –hadsiz tecrübeler ile– Risale-i Nur'un imanî ve Kur'ânî derslerinde bulabilir ve buluyorlar.

Said Nursî

Kastamonu'da Üstad Bediüzzaman'a Sekiz Sene Hizmet Eden Mehmet Feyzi ve Çaycı Emin Efendi'nin, Kastamonu'daki Hayatına Dair Emirdağ'da İken Hazreti Üstad'a Yazdıkları Kıymetli Bir Mektuplarıdır

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ بِعَدَدِ رَسَائِلِ الثَّوْرِ الْمَقْرُوءَةِ وَالْمَكْتُوبَةِ¹

Çok sevgili, çok kıymetli, çok müşfik Üstadımız, Efendimiz Hazretleri,

Evvela: Leyle-i Mirac'ınızı tebrik eder, ellerinizden öper, kusurumuzun affını rica ederiz.

Üstadımızın tercüme-i halini merak edenlere deriz ki:

Kur'ân-ı Hakim, otuz üç âyâtının i'câzkâr işaretiyle.. İmam Ali (*radîyallâhu anhu*) Celcelûtiye ve Ercûze'sinde kerametkâr delâlatıyla.. ve Gavs-ı Âzam (*ḡuddise sirruhu*), beşaretkâr beyanâtıyla Üstadımızın hakikî tercüme-i hâlini ve Risale-i Nur'un hakikî mahiyetini beyan etmişler.

Üstadımızın şahs-ı mânevîsini bilmek isteyenler, Risale-i Nur'un İşârât-ı Kur'âniye ve Kerâmât-ı Aleviye ve Kerâmât-ı Gavsîye Risaleleri'ni ve Risale-i Nur'un sair eczalarını dikkatle tettebbu etmeleri lâzımdır. Yalnız bizim, Üstadımız hakkındaki kanaat-i kat'iyemiz şudur ki: İsm-i Nur ve İsm-i Hakim'e mazhariyetle, Kur'ân-ı Hakim'in hazinesinden nail olduğu hakâik ve maârifî, tahdis-i nimet maksadıyla beşere ilân eden bu allâme-i zîfünun Bediüzzaman Hazretleri, ahlâk-ı Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile tahallûk etmiş, nefis ve heva berzahlarından geçmiş, mekârim-i ahlâkın en mümtaz ve müstesna bir timsâl-i mücessemi olarak bu asırda bulunmuş; şimdiye kadar bütün hayatında şâyân-ı hayret bir ulüvv-ü himmet ve sekînet ve iffet ve mahviyet içinde yaşamış. Gınâ-yı kalbi, tevekkül ve kanaati harikulâde.. maişet ve kıyafeti, pek sade.. ve mekârim-i ahlâkı, pek fevkalâde.. dünyaya zerre kadar meyil ve muhabbet etmez...

Hem öyle bir tarzda izzet-i ilmiyeyi hayatta muhafaza etmiş ki; asla kimseye arz-ı iftîkar etmemek, hayatının en mühim bir düsturu olmuştur. Dünyaya kendilerine teveccüh etmişse de, ondan yüz çevirmiş olan Üstadımız, emr-i maaşta Cenab-ı Hak'ın inâyetiyle, iffet ve nezahetini daima muhafaza eder; sadaka, zekât ve hediyeleri almaz. Yakinen biliyoruz ki, Kastamonu'da

¹ Okunan ve yazılan Risale-i Nurlar adedince Allah>in selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun!

bulundukları zaman, oturdukları evin îcarını vermek için yorganını sattılar da, yine hiçbir sûretle hediye kabul etmediler.

Hem Üstadımız, tekellûf ve taazzumdan asla hoşlanmaz ve talebelerinin dahi tekellûf kaydından âzâde olmalarını emreder. Ve buyururlar ki: “Tekellûf, şer’an ve hikmeten fenadır, çünkü tekellûf sevdası insanı, hadd-i mârufu tecavûze sevk eder. Mütেকellif olanlar, bazen hodbinâne bir tezahür ve tefâhur tavrı ve muvakkat soğuk bir riyâkâr vaziyeti takınmaktan kurtulmaz. Hâl-buki bunların ikisi de ihlâsı zedeler.”

Hem Üstadımız, gayet mütevazidir. Tefevvuk ve temeyyüz dâiyelerinden, şöhret sevdalarından ziyadesiyle sakınırlar. Kendilerine mahsus sâfi-meşrebi, o gibi can sıkacak şeylerden âlidir. Herkese, hele ihtiyaçlara ve çocuklara ve fukaralara, rıfk ve mülâyemetle uhuvvetkârâne bir muamele-i hâlisane bulunurlar. Mübarek yüzlerinde, mehâbet ve beşâsetle karışık bir nur-u vakar lemean eder. Heybetle beraber âsar-ı üns ve ülfet dahi görünür. Daima mütebessim bulunurlar. Fakat bazen tecelliyatın muktezası olarak mehâbet ve celâl nazarı o derece tezahür eder ki, artık o zaman yanında bulunup da söz söylemek isteyen adamın, âdeta dili tutulur, ne söylemek istediği anlaşılmaz. Bu âcizler, çok defa bu hâli müşâhede ettik.

Üstadımızın, az söylemek âdetidir. Fakat, söylediğini veciz söyler, herhâlde düstur-u hikmet olarak pek mânidar ve pek şümüllü birer câmiu’l-kelimdirler.

Üstadımız, ne kimseyi zemmeder ve ne de yanında kimseyi gıybet ettirir. Bunlardan asla hoşlanmaz. Kusur ve hatâları setrederler. Hem o kadar hüsn-ü zanna mâlikdir ki, hattâ kendisi hakkında bir nâseza söz tebliğ edene; “Hâşâ! Bu yalandır. Bu sözü söyledi dediğin zat, böyle söylemez.” buyururlar.

Üstadımızın nefisle mücahede bir rûsuh ve ihtisası vardır ki, asla huzûzat-ı nefsanîyelerine hizmet etmezler. Bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yerler ve az uyurlar. Gecelerde, sabaha kadar câlib-i dikkat bir hâl-i hâşiâne ile ubûdiyette bulunurlar. Yaz ve kış bu âdetleri tahallûf etmez. Teheccüd ve münâcat ve evrâdlarını asla terk etmezler. Hattâ bir Ramazan-ı Şerifte pek şiddetli hastalıkta, altı gün bir şey yemeden savm-ı visal içinde ubûdiyetteki mücahedelerini terk etmediler. Komşuları her zaman derler ki: “Biz, sizin Üstadınızın sekiz sene yaz ve kış geceleri, aynı vakitlerde sabaha kadar hazin ve muhrık sadâsıyla münâcat seslerini dinler ve böyle fasılasız devamlı mücahadesine hayretler içinde kalırdık.”

Hem Üstadımız, taharet ve nezafet-i şer'iyeye son derece riayet eder, her zaman abdestli olarak bulunur, asla mübarek vaktini boş geçirmez. Ya Risale-i Nur telifiyle veya tashihiyle meşgul veya Münâcât-ı Cevşeniye'yi kıraat ve secdegâh-ı ubûdiyete kâim veya tefekkür-ü âlâ-yı ilâhî bahrine müstağrak bulunurdu.

Ekseriyetle, yaz zamanı şehre uzak ormanlık dağ vardı. Üstadımızla oraya giderdik. Yolda, hem Risale-i Nur tashih ederler, hem bu âciz talebelerinin okudukları risaleye dikkat ederler ve tashih için hatâlarını söylerler veyahut eski müellefatından birisinden ders verirler, bu sûretle yolda bile mübarek vaktini vazife ile geçirirlerdi. Evet biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımızın nutkunda-ki letâfet ve ülfetindeki halâvet o derece feyiz bahşederdi ki; insan, sabahtan akşama kadar o vaziyette ders alsa, yol yürüse, asla sıkılmak ihtimali yoktu.

Hem Üstadımız, Risale-i Nur hizmetini herşeye tercih ederler ve buyururlardı ki: “Yirmi senedir Kur’ân-ı Hakim’den ve Risale-i Nur’dan başka bir kitabı ne mütâlâa etmişim ve ne de yanımda bulundurmuşum; Risale-i Nur kâfi geliyor.” Evet, Feyyaz-ı Mutlak tarafından bütün hakâik-i Kur’âniye kalb-i münevverlerine ilham ve ilka-ı küllî ile ifaza olunur da, Kur’ân-ı Mucizî'l-Beyândan başka neye muhtaç olur? Bundan şüphesi olanlar, Risale-i Nur’a dikkat etsinler. Cenab-ı Hak, Üstadımıza, Risale-i Nur’un telifinde öyle bir iktidar-ı bedî ihsan etmiştir ki, bu herkese nasip olacak hasletlerden değildir. O harika Nur Risaleleri, her biri, gurbette, hastalık içinde, dağda, bağda, kâtipsiz, tahammülü müşkül gayet ağır şerâit dahilinde, zâhirî nice müşkülâtlarla meydana gelmiş ve müminlerin imdadına yetişmiştir. Fakat, Cenab-ı Hakk’a şükrolsun ki, inâyet-i ilâhiye, harika bir tarzda Üstadımıza fevkalâde muvaffakiyet ihsan etmiştir. İşte bu sırdandır ki Cenab-ı Hak, ona kâinatı bir kitab-ı semavî ve arzı bir sayfa gibi keşif ve şuhûdla bihakkalyakîn okuyacak bir iktidar vermiş; mahz-ı inâyetle böyle kudsî bir esere sahip kılmıştır.

Evet, âyât-ı teşriiye hâvi Kur’ân-ı Mu’cizü'l-Beyan’ın hakâik ve maârifini ve âyât-ı kevnîye şâmil kitab-ı kebir-i kâinatın vezâif ve meânisini beyan edip, mârifetullahın en yüksek derecâtına urûca nev-i beşeri teşvik eden ve bugünkü günde, ölmeye yüz tutan kalbleri bile izn-i ilâhî ile ihtizaza getirecek kadar harika bir eser-i bedîa, bir sereyan-ı serîa olan Risale-i Nur ile neşr-i hakâik eden bu vücud-u mes’ud ile beşeriyet iftihar etmek lâzım gelirken; çok gariptir ki, ehl-i şekavet tarafından zehir verilmeye cesaret ve taş atılmaya bile cür’et ediliyor.

Evet **أَشَدُّ الْبَلَاءِ عَلَى الْأَنْبِيَاءِ ثُمَّ الْأُولِيَاءِ**¹ sırrıyla, enbiyânın vârisi olanların türlü türlü belâlara uğramaları, hikmet-i ilâhiye iktizasından olmasıyla, o zümre-i mübareke gibi, Üstadımız daha nice belâlara hedef olmuştur. Hattâ Kastamonu'ya ilk teşrif ettikleri zaman çocuklar, bir bedbaht şaki tarafından teşvik edilip, abdest almak için çeşmeye çıktıkları vakit taş atmışlar. Fakat Üstadımız daima gördüğü eza ve cefalara ulû'l-azmâne sabır ve tahammül eder. Hem safâ-yı sadre ve selâmet-i kalbe mâlik olduklarından, o çocuklara dahi hiddet etmeyip buyurlardı ki: “Bunlar, Sûre-i Yâsin'den mühim bir âyetin nüktesini keşfime sebep oldular.” diye onlara dua ederlerdi. Sonra bu çocuklar, Üstadımızın duaları bereketiyle şâyân-ı hayret bir hâl kesbettiler ki; Üstadımızı uzak-yakın nerede görürlerse, koşarak yanına gelirler, mübarek elini öperler, duasını alırlardı.

Hem Üstadımızın harika hâlâtı ve şâyân-ı hayret garâib-i ahvâli, başta Risale-i Nur olarak pek çoktur. Evet, biz itiraf ediyoruz ki, Üstadımız bizim hâtırat-ı kalbimizi bizden ziyade okur, çok defa haberimiz olmadığı bir meselden bizleri şiddetli telâşla ikaz ederler, bizi hayrette bırakırlar. Fakat günler geçtikten sonra aynen Üstadımızın ikaz ettiği şeyle karşılaşır, aklımız başımıza gelirdi.

Üstadımızla dağa gittiğimiz zaman, daha şehre dönme zamanı gelmeden, birden Üstadımız kalkarlar, bize de emrederlerdi. Hikmetini sormak istediğimizde: “Acele gidelim, Risale-i Nur hizmeti için bizi bekliyorlar.” Hakikaten, şehre avdetimizde, mutlaka mühim bir Risale-i Nur şâkirdi bizi bekliyor bulur veya birkaç defa gelip gittiğini komşular haber verirlerdi.

Yine birgün, Mevlânâ Hâlid Hazretleri'nin (*kudûse sirruhi*) Küçük Âşık namında bir talebesinin neslinden mübarek bir hanım,^{2(Hâşiye)} yanında çok senelerden beri muhafaza ettiği Mevlânâ Hazretleri'nin cübbesini, Ramazan-ı Şerif'te teberrüken Üstadımızın yanında kalsın diye Feyzi ile gönderir. Üstadımız hemen Emin kardeşimize yıkamak için emrederek Cenab-ı Hakk'a şükretmeye başlar. Feyzi'nin hatırına: “Bu hanım, benim ile yirmi gün için gönderdi, Üstadım neden sahip çıkıyor?” diye hayretler içinde kalır. Sonra o hanımı görür. O hanım, Feyzi'ye der ki: “Üstad, hediyeleri kabul etmediğinden, bu

¹ “Belâların en şiddetlisi insanların en iyisi, en kâmilleri olan peygamberlerin, sonra derecelerine göre Allah'ın veli kullarının üzerine gelir.” (Yakın manadaki hadisler için bkz.: Tirmizî, *zühd* 57; İbni Mâce, *fiten* 23; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 1/172, 185; el-Buhârî, *el-Edebü'l-müfred* s.179)

² (Hâşiye) O hanım “Asiye” dir.

sûretle belki kabul eder diye öyle söylemiştim. Fakat emanet onundur, canımız dahi feda olsun” der, o kardeşimizi hayretten kurtarır.

Evet, mübarek Üstadımızın o cübbeyi kabulü, Mevlânâ Halid’den sonra vazife-i teceddüd-ü dinin kendilerine intikaline bir alâmet telâkki etmesinden-dir, derler. Hem de öyle olmak lâzım. Çünkü hadis-i sahihte:

إِنَّ اللَّهَ يَبْعَثُ لِهَذِهِ الْأُمَّةِ عَلَى رَأْسِ كُلِّ مِائَةِ سَنَةٍ مَنْ يُجَدِّدُ لَهَا دِينَهَا¹

buyurulmuş. Mevlânâ Hazretleri’nin velâdeti 1193, Üstadımız Hazretleri’nin ise 1293’tür. Bu hadisin tam izahı Risale-i Gavsîye’de vardır.

Üstadımız, arasıra bizlere hususan Feyzi’ye, latife tarzında buyururlardı ki: “Cezanız var, tokat yiyeceksiniz, hapse gireceksiniz...” diye Denizli hapsimizi bize remzen haber verip, hem bizi ikaz, hem kablelvuku bir mühim hâdiseyi keşfen beyan ediyorlardı. Hakikaten çok geçmedi, Üstadımızın dediği çıktı.

Yine Denizli hapsi hâdisesinden evvel buyurdular ki: “Kardeşlerim, çoktandır sekiz seneden fazla bir yerde kalmamışım. Şimdi buraya geleli sekiz sene oluyor. Bu sene, herhâlde ya vefat edeceğim veya başka yere nakledeceğim.” diye Kastamonu’dan teşrifini haber veriyorlardı.

Hem Denizli hapsi musibetinden evvel Üstadımız buyururlardı ki: “Kardeşlerim, Risale-i Nur’a birkaç cihette hücum hissediyorum, ziyade ihtiyat ediniz.” Hakikaten çok geçmedi, İstanbul’da bir ihtiyar hoca, bilmeyerek, bir Risalenin bir meselesine itiraz ediyor. Sonra eski fetva emini merhum Ali Rıza Efendi Hazretleri, o hocanın itirazını red ve Risale-i Nur’un hakkâniyetini tam tasdik ediyor.

Bir müddet sonra, bir hayvan ürküp, Üstadımızın bacağını incitiyor. Ay-larca, ıztıraplar içinde, vazife-i ubûdiyetini ve Risale-i Nur’un hizmet-i kudsiyesini çok müşkülâtla îfâ edebildi. Sonra dağda müthiş bir zehirlenmeden mütevellit gayet ağır sûrette hasta iken, Denizli hapsi tevkifi meydana çıktı. Fakat o ferd-i ferîd, tahammülü pek müşkül bu dehşetli hâlde, hem hizmet-i imaniye ve Kur’âniye’deki azm-i metnini, hem ubûdiyetteki vezâifi ifaya son derece gayret edip asla fütur getirmeden ulû’l-azmâne bir sabır ile sebat ediyordu.

¹ ““Her yüz senede Cenâb-ı Hak, bu ümmet için bir müceddid-i din gönderiyor.””Ebû Dâvûd, *melâhim* 1; et-Taberânî, *el-Mu’cemü’l-ıusat* 6/324; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/567, 568; Hatîb el-Bağdâdî, *Târihu Bağdâd* 2/62.

Yine, Üstadımız tevkifimizden evvel mükerreren buyururlardı ki: “Ehl-i dünya, Risale-i Nur’a ilişmesinler, ilişirlerse, âfetlerin hücumuna sebep olurlar.” Hakikaten herkesçe mâlûmdur ki, Risale-i Nur şâkirtleri tevkif edilir edilmez her tarafta âfetler, zelzeleler, hastalıklar başladı; tâ Risale-i Nur’un hak-kâniyeti tasdik olunup vatana faydalı olduğu itiraf edilinceye kadar çok yerlerde, ezcümle Kastamonu’da zelzele devam etti. Hattâ Kastamonu’nun tarihî yüksek kalesi (ki bazı risalelerin medresesi hükmüne geçti) Risale-i Nur’a ve müellifi olan Üstadımıza iştîyak ve hasretinden matem tutup, en sağlam köklü taşlarını aşağı atarak, Üstadımızın ihbar-ı gaybîsini maddeten tasdik etmiştir.

Üstadımız tevkifimizden mukaddem buyururlardı ki: “Risale-i Nur’a müt-hiş bir hücum plânı var, fakat merak etmeyiniz. Müjde, inâyet-i ilâhiye imdadımıza yetişecek. Şöyle ki:

Bugün, okumak için Hizb-ı Âzam-ı Nuri’yi açmıştım, birden karşıma:

وَاضِرٌ لِّحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ¹

âyeti çıktı. Mânen, ‘Bana bak!’ dedi. Ben de baktım, gördüm ki; mânâsının çok tabakalarından hususan mânâ-yı işaretîyle ve cifrîsiyle hem hapis musibetine, hem necatımıza işaret ve bize beşâret ediyor.” buyurdular.

İşte Denizli mahkemesi, beraat kararı vermezden dokuz ay evvel, bilâ-te-reddüt bu âyetin definesinden aldığı cevheri izhar edip, hem bu âyet-i kerîmenin mühim nükte-i i’câzını keşf, hem de bu kuvve-i mâneviyeye muhtaç zayıf talebelerini tebşir etmekle bizleri mesrur eylemişlerdir. Bu âyetin tam izahı, Denizli müdafaasında ve lâhikasındadır.

Nüsha-yı nâdire-i zaman olan Üstadımız, gayet şecî ve metin ve ulû’l-az-mâne bir cesaret-i fevkalâdeye mâlik bir lisan’ül-haktır ki, hak yolunda söz söylemekten çekinmez ve levh-i lâimden korkmazlar. Birgün, “Bismillâh” yazılı kabir taşlarını lâğımlar üzerine konurken görürler. Orada, dünyaca mühim zatlar hazır oldukları hâlde, kimsenin söylemediği gayet acı sözlerle o haksız işe ve daha başka haksız işlere de sedd-i sedid olmuşlardır.

Hem memleketimizde her kim Üstadımızı rencide etmeye cesaret etmişse, Risale-i Nur’a zarar getirmişse, mutlaka sû-i âkıbete uğramışlardır. Bazıları

¹ “Sen, Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret! Muhakkak ki sen, bizim himayemiz altındasın.. ve namaza kalktığında Rabbin hamd ile tesbih et!” (Tûr sûresi, 52/48)

dehâlet edip akılları başlarına gelmiş ise de, bazıları da cezalarını çekmişlerdir. Bu vak'aların bazıları Lâhika'da yazılmıştır.

Elhâsıl: Mübarek Üstadımızın evsaf-ı kemâlini ve mehâsin-i ahvâlini bizim gibi âcizlerin bihakkın tasvir ve tarif edebilmesine imkân yoktur. Hâlık-ı Zülcelâl ve'l-cemal Hazretleri, Üstadımızı bir vücud-u müstesna olarak yaratmış ve tevfik-i ilâhiyesine mazhar kılmıştır. Ne saadet ona ki onun bizzat iştigal ettiği ve ehemmiyetle teşvik ve tavsiye ettiği Risale-i Nur ile hizmet-i Kur'âniye ve imaniyede buluna ve Risale-i Nur'dan dersini almış ola...

Üstadımız, memlekette bulundukça, fâsılasız neşr-i hakâik eylemiş ve bizim saadetimiz için feyiz bahşeden mübarek nefesini sarf etmiştir. Cenab-ı Erhamürrâhimin'den bütün ruh u canımızla niyaz ederiz ki: Mahşer gününde dahi bizleri: **السَّعِيدُ سَعِيدٌ فِي بَطْنِ أُمِّهِ**¹ hadis-i şerifine mazhar olan Üstadımız define-i ulûm ve fûnûn, bedî'ül-beyan allâme-i Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri ile birlikte haşretsın. Tâ ki, o korkulu günde nurlu, müşfik, mübarek eliyle elimizi tutsun, huzur-u Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtu vesselâm*) a bizi götürsün, inşaallah!...

Risale-i Nur Şâkirtlerinden
Feyzi, Emin

¹ "Bahtiyar kişi, daha anne karnında iken bahtiyardır." el-Bursevî, *Rûhu'l-beyân* 7/32. Ayrıca bkz.: Müslim, *kader* 3; İbni Mâce, *mukaddime* 7; et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 3/176.

Âyetü'l-Kübrâ Hakkında Birkaç Söz

Bediüzzaman Hazretleri Kastamonu'da iken, “Âyetü'l-Kübrâ” namıyla, Cenab-ı Hakk'ın varlığını, birliğini, kâinattaki mevcudatın lisanlarıyla isbat eden muazzam bir risale yazmıştır.

Bu risale için Üstadımız, “*Şimdiki dehşetli tahribata karşı bir hakikat-i Kur'âniye ve bir sedd-i âzamdır.*” demiştir.

Kalbe geldiği gibi acele olarak yazdırılmış, birinci müsvedde ile iktifa edilmiştir. Üstad, “Yazdığım vakit irade ve ihtiyarım ile olmadığını hissettiğimden, kendi fikrimle tanzim veya ıslah etmeyi muvâfık görmedim.” buyurmuştur.

Bu risale, ilk defa gizli olarak tab edilmesinden dolayı, Üstad ve talebelerinin hapsine sebep olmuşsa da bilâhare Denizli ve Ankara Ağır Ceza Mahkemeleri, iki senelik tetkikâtlarından sonra beraatlerine ve risalenin iadesine ittifakla karar vermişlerdir.

İmam Ali (*radiyallâhu anhi*) gayb-âşına nazarıyla bu risaleyi görmüş, “Kaside-i Celcelutiye”sinde bu risalenin ehemmiyetine ve makbuliyetine işaret edip ¹ *وَبِالْآيَةِ الْكُبْرَى أَمِنِي مِنَ الْفَجْتِ* fıkрасıyla onu şefaatçi yaparak dua etmiştir.

Bu Âyetü'l-Kübrâ'nın tetkiki neticesinde Üstad ve talebelerinin beraatle hapisten kurtulmaları, İmam Ali'nin (*radiyallâhu anhi*) bu duasının kabulünü isbat etmiştir.

Bu asırdaki dalâlet cereyanları, müslümanların imanlarında şiddetli bir tahribat yapmak teşebbüsüne karşı, bu hakikat-i Kur'âniye'nin, bir sedd-i âzam olarak makam münasebetiyle buraya dercedilmesini, Hazreti Üstadımız muvâfık gördüler...

¹ “Âyetü'l-Kübrâ hürmetine beni kurtar, emniyet ve huzur ver!” (Bkz.: el-Gümüşhânevî, Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzeli –Hazreti Ali'nin (*kerremallâhu vecfeli*) Celcelûtiye'si-) s.516)

Âyetü'l-Kübrâ

(Kâinattan Hâlık'ını Soran Bir Seyyahın Müşâhedâtıdır)

Tevhid Hakkında İki Makamdan İbaret Yedinci Şuâ Olan Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin İkinci Makamının Bir Kısımıdır

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا¹

Bu âyet-i muazzama gibi pek çok âyât-ı Kur'âniye; bu kâinat Hâlık'ını bildirmek cihetinde, her vakit ve herkesin en çok hayretle bakıp zevk ile mütâlaa ettiği en parlak bir sahife-i tevhid olan **semâvâtı** en başta zikretmelerinden, en başta ona başlamak muvâfıktır.

Evet, bu dünya memleketine ve misafirhânesine gelen her bir misafir, gözünü açıp baktıkça görür ki: Gayet keremkârâne bir ziyafetgâh.. ve gayet sanatkârâne bir teşhîrgâh.. ve gayet haşmetkârâne bir ordugâh ve tâlimgâh.. ve gayet hayretkârâne ve şevk-engizâne bir seyrangâh ve temâşâgâh.. ve gayet mânîdârâne ve hikmet-perverâne bir mütâlaagâh olan bu güzel misafirhânenin sahibini ve bu kitab-ı kebîrin müellifini ve bu muhteşem memleketin sultanını tanımak ve bilmek için şiddetle merak ederken, en başta **göklerin**, nur yaldızı ile yazılan güzel yüzü görünür. “Bana bak! Aradığını sana bildireceğim.” der. O da bakar, görür ki:

Bir kısmı, arzımızdan bin defa büyük ve o büyüklerden bir kısmı top gülesinden yetmiş derece süratli yüz binler ecrâm-ı semâviyeyi direksiz, düşürmeden durduran.. ve birbirine çarpmadan fevka'l-had çabuk ve beraber gezdiren.. yağsız, söndürmeden mütemâdiyen o hadsiz lâmbaları yandıran.. ve hiçbir gürültü ve ihtilâl çıkartmadan o nihâyetsiz büyük kütleleri idare eden.. ve güneş ve kamerin vazifeleri gibi, hiç isyan ettirmeden o pek büyük mahlûkları vazifelerle çalıştıran.. ve iki kutbun dairesindeki hesap rakamlarına

¹ “Yedi kat gök, dünya ve onların içinde olan herkes Allah'ı takdis ve tenzih eder. Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı hamd ile tenzih etmesin. Ne var ki siz onların bu tenzih ve takdislerini iyi anlayamazsınız. Bunca azametiyle beraber, kullarının gaflet ve cürümlerine karşı, O, halimdir (çok müsamahalıdır), gafûrdur (çok affedicidir).” (İsrâ sûresi, 17/44).

sıkışmayan bir nihâetsiz uzaklık içinde, aynı zamanda aynı kuvvet ve aynı tarz ve aynı sikke-i fitrat ve aynı sûrette, beraber, noksansız tasarruf eden.. ve o pek büyük mütecâviz kuvvetleri taşıyanları, tecavüz ettirmeden kanununa itaat ettiren.. ve o nihâetsiz kalabalığın enkazları gibi, göğün yüzünü kirletecek süprüntülere meydan vermeden, pek parlak ve pek güzel temizlettiren.. ve bir muntazam ordu manevrası gibi manevra ile gezdiren.. ve arzı döndürmesiyle, o haşmetli manevranın başka bir sûrette hakikî ve hayalî tarzlarını her gece ve her sene sinema levhaları gibi seyirci mahlûkatına gösteren bir tezâhür-ü rubûbiyet.. ve o rubûbiyet faaliyeti içinde görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif, tavziften mürekkep bir hakikat, bu azameti ve ihatâtı ile o semâvât Hâlik'ının vücûb-u vücûduna ve vahdetine.. ve mevcudiyeti, semâvâtın mevcudiyetinden daha zâhir bulunduğu bilmüşâhede şehâdet eder manasıyla **Birinci Makam'ın Birinci Basamağı'nda:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِبُ الْوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: السَّمَوَاتُ
بِجَمِيعِ مَا فِيهَا بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ، وَالتَّدْبِيرِ، وَالتَّذْوِيرِ، وَالتَّنْظِيمِ،
وَالْتَّنْظِيفِ، وَالتَّوْظِيفِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالمُشَاهَدَةِ.¹

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen o yolcu adama ve misafire, **cevvi semâ** denilen ve mahşer-i acâib olan *feza*, gürültü ile konuşarak bağıyor; “Bana bak! Merakla aradığını ve seni buraya göndereni benimle bilebilir ve bulabilirsin.” der. O misafir, onun ekşi, fakat merhametli yüzüne bakar. Müthiş, fakat müjdeli gürültüsünü dinler, görür ki:

Zemin ile âsuman ortasında muallâkta durdurulan *bulut*, gayet hakimâne ve rahîmâne bir tarzda zemin bahçesini sular ve zemin ahalisine âb-ı hayat getirir ve harareti (yani yaşamak ateşinin şiddetini) tâdil eder ve ihtiyaca göre her yerin imdadına yetişir. Ve bu vazifeler gibi çok vazifeleri görmekle beraber, muntazam bir ordunun acele emirlere göre görünmesi ve gizlenmesi gibi, birden cevvi dolduran o koca bulut dahi gizlenir, bütün eczaları istirahat çekilir, hiçbir eseri görülmez. Sonra “Yağmur başına arş!” emrini aldığı anda; bir saat, belki birkaç dakika zarfında toplanıp cevvi doldurur, bir kumandanın emrini bekler gibi durur.

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki vüs'at ve mükemmeliyeti bilmüşâhede görünen teshir, tedbir, tedvir, tanzim, tanzif ve tavzif hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, semavat bütün içindekilerle beraber O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

Sonra o yolcu, cevdeki rüzgâra bakar. Görür ki: Hava o kadar çok vazifelerle gayet hakimâne ve kerîmâne istihdam olunur ki, güya o câmid havanın şuursuz zerrelerinden her bir zerresi; bu kâinat sultanından gelen emirleri dinler, bilir ve hiçbirini geri bırakmayarak, o kumandanın kuvvetiyle yapar ve intizamla yerine getirir bir vaziyetle zeminin bütün nüfuslarına nefes vermek.. ve zîhayata lüzumu bulunan hararet ve ziya ve elektrik gibi maddeleri ve sesleri nakletmek.. ve nebâtâtın telkihine vasita olmak gibi çok küllî vazifelerde ve hizmetlerde, bir dest-i gaybî tarafından gayet şuurkârâne ve alîmâne ve hayat-perverâne istihdam olunuyor.

Sonra yağmura bakıyor. Görür ki: O latîf ve berrak ve tatlı ve hiçten ve gaybî bir hazine-i rahmetten gönderilen katrelerde o kadar rahmânî hediyeler ve vazifeler var ki; güya “rahmet, tecessüm ederek katreler sûretinde hazine-i rabbâniyeden akıyor” manasında olduğundan, yağmura “rahmet” nâmı verilmiştir.

Sonra şimşeğe bakar ve ra’dı (gök gürültüsünü) dinler. Görür ki: Pek acîb ve garîb hizmetlerde çalıştırılıyorlar.

Sonra gözünü çeker, aklına bakar, kendi kendine der ki: “Atılmış pamuk gibi bu câmid, şuursuz bulut, elbette bizleri bilmez ve bize acıyıp imdadımıza kendi kendine koşmaz ve emirsiz meydana çıkmaz ve gizlenmez; belki gayet Kadîr ve Rahîm bir kumandanın emriyle hareket eder ki, bir iz bırakmadan gizlenir.. ve def’aten meydana çıkar, iş başına geçer.. ve gayet faâl ve müteâl ve gayet cilveli ve haşmetli bir sultanın fermanıyla ve kuvvetiyle –vakit be vakit– cev vâlemini doldurup, boşaltır.. ve mütemâdiyen, hikmetle yazar ve paydos ile bozar tahtasına ve mahv ve isbat levhasına ve haşır ve kıyâmet sûretine çevirir.. ve gayet lütufkâr ve ihsan-perver ve gayet keremkâr ve rubûbiyet-perver bir Hâkim-i Müdebbir’in tedbiriyle rüzgâra biner.. ve dağlar gibi yağmur hazinelerini bindirir, muhtaç olan yerlere yetişir. Güya onlara acıyıp ağlayarak, göz yaşlarıyla onları çiçeklerle güldürür, güneşin şiddet-i ateşini serinlendirir.. ve sünger gibi bahçelerine su serper.. ve zemin yüzünü yıkar, temizler.”

Hem o meraklı yolcu kendi aklına der: “Bu câmid, hayatsız, şuursuz, mütemâdiyen çalkanan, kararsız, fırtınalı, dağdağalı, sebatsız, hedefsiz şu havanın perdesiyle ve zâhirî sûretiyle vücûda gelen yüz binler hakimâne ve râhimâne ve sanatkârâne işler ve ihsanlar ve imdatlar bilbedâhe isbat eder ki; bu çalışkan rüzgârın ve bu cevval hizmetkârın kendi başına hiçbir hareketi

yok, belki gayet Kadîr ve Âlîm ve gayet Hakîm ve Kerîm bir âminin emriyle hareket eder. Gûya her bir zerresi, her bir işi bilir ve o âminin her bir emrini anlar ve dinler bir nefer gibi, hava içinde cereyan eden her bir emr-i rabbânîyi dinler, itaat eder ki; bütün hayvanâtın teneffüsüne ve yaşamasına ve nebâtâtın telkihine ve büyümesine ve hayatına lüzumlu maddelerin yetiştirilmesine ve bulutların sevk ve idaresine ve ateşsiz sefinelerin seyr u seyahatına.. ve bilhassa seslerin ve bilhassa telsiz telefon ve telgraf ve radyo ile konuşmaların îsaline.. ve bu hizmetler gibi umumî ve küllî hizmetlerden başka, azot ve müvellidülhumûza (oksijen) gibi iki basit maddeden ibaret olan havanın zerreleri birbirinin misli iken zemin yüzünde yüz binler tarzda bulunan rabbânî sanatlarda kemâl-i intizam ile bir dest-i hikmet tarafından çalıştırılıyor görüyorum.”

Demek, ¹ **وَتَضْرِيفَ الرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ** âyetinin tasrihiyle; rüzgârın tasrifiyle, hadsiz rabbânî hizmetlerde istimâl.. ve bulutların teshiriyle, hadsiz rahmânî işlerde istihdam.. ve havayı o sûrette îcad eden, ancak Vâcibü'l-vücûd ve Kâdir-i küllî şey ve Âlîm-i küllî şey bir Rabb-i Zülcelâl-i ve'l-ikram'dır.” der, hükmeder.

Sonra yağmura bakar. Görür ki: Yağmurun taneleri sayısınca menfaatler ve katreleri adedince rahmânî cilveler ve reşhaları miktarınca hikmetler içinde bulunuyor. Hem o şirin ve latîf ve mübarek katreler, o kadar muntazam ve güzel halkediliyor ki; hususan yaz mevsiminde gelen dolu, o kadar mizan ve intizam ile gönderiliyor ve iniyor ki; fırtınalar ile çalkanan ve büyük şeyleri çarpıştıran şiddetli rüzgârlar, onların muvâzene ve intizamlarını bozmuyor; katreleri birbirine çarpıp, birleştirip, zararlı kütleler yapmıyor. Ve bunlar gibi çok hakimâne işlerde ve bilhassa zîhayatta çalıştırılan basit ve câmid ve şuursuz müvellidülmâ ve müvellidülhumûza (hidrojen, oksijen) gibi iki basit maddeden tereküp eden bu su, yüz binlerle hikmetli ve şuurlu ve muhtelif hizmetlerde ve sanatlarda istihdam ediliyor. Demek bu tecessüm etmiş ayn-ı rahmet olan yağmur, ancak bir Rahmân-ı Rahîm'in hazine-i gaybiye-i rahmetinde yapılıyor ve nüzûlüyle ² **وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ** âyetini maddeten tefsir ediyor.

¹ “Rüzgârların yönlerini değiştirip durmasında, gökle yer arasında emre hazır bulutların duruşunda...” (Bakara sûresi, 2/164).

² “O'dur ki insanlar artık ümitlerini kestikten sonra yağmur indirir, rahmetini her tarafa yayar.” (Şûrâ sûresi, 42/28).

Sonra ra'dı dinler ve berke (şimşeğe) bakar. Görür ki: Bu iki hâdis-e-îcâbe-i cevviye tamtamına ¹ وَيَسْبِجُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ ve ² يَكَادُ سَنَا بَرْقِهِ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ² âyetlerini maddeten tefsir etmekle beraber, yağmurun gelmesini haber verip, muhtaçlara müjde ediyorlar.

Evet hiçten, birden, harika bir gürültü ile cevvi konuşurmak.. ve fevkalâde bir nur ve nar ile zulmetli cevvi ışıkla doldurmak.. ve dağvârî pamuk-misal ve dolu ve kar ve su tulumbası hükmünde olan bulutları ateşlendirmek gibi hikmetli ve garabetli vaziyetlerle baş aşağı, gafil insanın başına tokmak gibi vuruyor: *“Başını kaldır! Kendini tanıttırmak isteyen faal ve kudretli bir Zât'ın harika işlerine bak! Sen, başıboş olmadığın gibi bu hâdiseler de başıboş olamazlar. Her birisi çok hikmetli vazifeler peşinde koşturuluyorlar. Bir Müdebbir-i Hakîm tarafından istihdam olunuyorlar.”* diye ihtar ediyorlar.

İşte bu meraklı yolcu, bu cevde; bulutu teshirden, rüzgârı tasriften, yağmuru tenzilden ve hâdisât-ı cevviyeyi tedbirden tereküküp eden bir hakikatın yüksek ve âşikâr şehâdetini işitir, ³ اَمْنْتُ بِاللّٰهِ der. **Birinci Makam'ın İkinci Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وُجُودِهِ: الْجَوُّ بِجَمِيعِ مَا فِيهِ، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ، وَالصَّرِيفِ، وَالتَّنْزِيلِ، وَالتَّذْوِيرِ الْوَاسِعَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.⁴

fıkrası, bu yolcunun cevve dâir mezkûr müşâhedâtını ifade eder.⁵(İhtar)

Sonra, o seyahat-i fikriyeye alışan o mütefekkir misafire, **küre-i arz** lisân-ı hâliyle diyor ki: “Gökte, fezada, havada ne geziyorsun? Gel, ben sana aradığını tanıttıracağım. Gördüğüm vazifelerime bak ve sayfalarımı oku!” O da bakar, görür ki:

1 “Gök gürlemesi hamd ile O’nu takdis ve tenzih eder.” (Ra’d sûresi, 13/13).

2 “Bu bulutların şimşeğinin parıltısı nerdeyse gözleri aliverecek!” (Nûr sûresi, 24/43).

3 Allah’a iman ettim.

4 Allah’tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü’l-vücûd ki vüs’at ve mükemmeliyeti bilmüşâhede görünen teshir, tasrif, tenzil ve tedbir hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, cevvi-i semâ bütün içindekilerle beraber O’nun vücûb-u vücûduna delâlet eder.

5 (İhtar) Birinci Makam’da geçen otuz üç mertebe-i tevhidi bir parça izah etmek isterdim. Fakat şimdiki vaziyetim ve hâlimin müsaadesizliği cihetiyle, yalnız gayet muhtasar burhanlarına ve meâlinin tercümesine iktifâya mecbur oldum. Risale-i Nur’un otuz, belki yüz risalelerinde bu otuz üç mertebe delilleriyle, ayrı ayrı tarzlarda, her bir risalede bir kısım mertebeler beyan edildiğinden, tafsili onlara havale edilmiş.

Arz, meczup bir mevlvî gibi iki hareketiyle günlerin, senelerin, mevsimlerin husulüne medar olan bir daireyi, haşr-i âzâmın meydanı etrafında çiziyor. Ve zîhayatın yüz bin envânı bütün erzak ve levâzımâtlarıyla içine alıp feza denizinde kemâl-i muvâzene ve nizamla gezdiren ve güneş etrafında seyahat eden muhteşem ve musahhar bir sefine-i rabbâniyedir.

Sonra *sayfalarına* bakar, görür ki: Bâblarındaki her bir sayfası, binler âyâtıyla arzın Rabb'ini tanıttırıyor. Umumunu okumak için vakit bulamadığından, yalnız bir tek sayfa olan *zîhayatın bahar faslında îcad ve idaresine* bakar, müşâhede eder ki: Yüz bin envân hadsiz efradlarının sûretleri, basit bir maddeden gayet muntazam açılıyor.. ve gayet rahîmâne terbiye ediliyor.. ve gayet mucizâne bir kısmının tohumlarına kanatçıklar verip, onları uçurmak sûretiyle neşrettiriliyor.. ve gayet müdebbirâne idare olunuyor.. ve gayet müşfikâne îâşe ve it'âm ediliyor.. ve gayet rahîmâne ve rezzâkâne hadsiz ve çeşit çeşit ve lezzetli ve tatlı rızıkları, hiçten ve kuru topraktan ve birbirinin misli ve farkları pek az ve kemik gibi köklerden ve çekirdeklerden, su katrelerinden yetiştiriliyor. Her bahara, bir vagon gibi hazine-i gayptan yüz bin nevi et'ime ve levâzımât, kemâl-i intizam ile yüklenip zîhayata gönderiliyor. Ve bilhassa o erzak paketleri içinde yavrulara gönderilen süt konserveleri ve vâlidelerinin şefkatli sinelerinde asılan şekerli süt tulumbacıklarını göndermek, o kadar şefkat ve merhamet ve hikmet içinde görünüyor ki, bilbedâhe bir Rahmân-ı Rahîm'in gayet müşfikâne ve mürebbîyâne bir cilde-i rahmeti ve ihsanı olduğunu isbat eder.

Elhâsıl: Bu sahife-i hayatiye-i bahariye, haşr-i âzâmın yüz bin numûnelerini ve misallerini göstermekle

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

âyetini maddeten gayet parlak tefsir ettiği gibi; bu âyet dahi, bu sayfanın mabûdîliğini mucizâne ifade eder. Ve arzın bütün sayfalarıyla büyüklüğü nisbetinde ve kuvvetinde *لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ*² dediğini anladı.

İşte küre-i arzın yirmiden ziyade büyük sayfalarından bir tek sayfanın yirmi vechinden bir tek vechinin muhtasar şehâdeti ile o yolcunun sâir vechilerin

1 “İşte bak, Allah'ın rahmetinin eserlerine, ölmüş toprağa nasıl hayat veriyor! İşte bunları yapan kim ise, ölüleri de O diriltecektir. O, her şeye hakkıyla kadirdir.” (Rûm sûresi, 30/50)

2 “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

sayfalarındaki müşâhedâtı manasında olarak ve o müşâhedâtları ifade için **Birinci Makam'ın Üçüncü Mertebesi'nde böyle denilmiştir:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: الْأَرْضُ بِجَمِيعِ مَا فِيهَا، وَمَا عَلَيْهَا، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ، وَالتَّدْبِيرِ، وَالتَّرْبِيَةِ، وَالْفَتْاحَةِ وَتَوَازُعِ الْبُذُورِ وَالْمُحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ، وَالْإِعَاشَةِ، لِجَمِيعِ ذَوِي الْحَيَاةِ، وَالرَّحْمَنِ وَالرَّحِيمَةِ الْعَامَّةِ الشَّامِلَةِ الْمُكَمَّلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ.¹

Sonra o mütefekkir yolcu, her sayfayı okudukça *saadet anahtarı olan imanı* kuvvetlenip ve *mânevî terakkiyâtın* *mihtahı olan mârifeti* ziyadeleşip ve *bütün kemâlâtın esası ve madeni olan iman-ı billâh hakikati* bir derece daha inkişaf edip mânevî çok zevkleri ve lezzetleri verdikçe onun merakını şiddetle tahrik ettiğinden; *semâ, cevû* ve *arzın* mükemmel ve kat'î derslerini dinlediği hâlde *هَلْ مِنْ مَزِيدٍ*² deyip dururken, **denizlerin ve büyük nehirlerin** *cezbekârâne cûş u hurûşla* zikirlerini ve *hazin ve leziz seslerini* iştirir.

Lisân-ı hâl ve lisân-ı kâl ile: “Bize de bak, bizi de oku!” derler. O da bakar, görür ki:

Hayattarâne mütemâdiyen çalkanan ve dağılmak ve dökülmek ve istilâ etmek fitratında olan denizler, arzı kuşatıp arz ile beraber gayet süratli bir sûrette bir senede yirmi beş bin senelik bir dairede koşturulduğu hâlde; ne dağılırlar, ne dökülürler ve ne de komşularındaki toprağa tecavüz ederler. Demek gayet kudretli ve azametli bir Zât'ın emriyle ve kuvvetiyle dururlar, gezerler, muhafaza olurlar.

Sonra *denizlerin içlerine* bakar, görür ki: Gayet güzel ve zinetli ve muntazam cevherlerinden başka, binlerce çeşit hayvanâtın iâşe ve idareleri ve tevellüdât ve vefiyâtları o kadar muntazamdır, basit bir kum ve acı bir sudan verilen erzakları ve tayinatları o kadar mükemmeldir ki, bilbedâhe bir Kadîr-i Zülcelâl'in, bir Rahîm-i Zülcemâl'in idare ve iâşesiyle olduğunu isbat eder.

Sonra o misafir; *nehirlere* bakar, görür ki: Menfaatleri ve vazifeleri ve vâridat ve sarfiyatları o kadar hakimâne ve rahîmânedir, bilbedâhe isbat eder

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki umumiyet, şümûl ve mükemmeliyeti bilmüşahede görünen, bütün zevilhayatın iâşesi için tohumların teshir, tedbir, terbiye, fetih, tevzi, muhafaza ve idaresi.. ve rahmâniyet ve rahîmiyet hakikatlerinin azamet-i ihatasının şahadetiyle, arz bütün içindekiler ve üzerindkilerle O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² Daha yok mu?

ki; bütün ırmaklar, pınarlar, çaylar, büyük nehirler, bir Rahmân-ı Zülcelâl-i ve'l-ikram'ın hazine-i rahmetinden çıkıyorlar ve akıyorlar. Hatta o kadar fevkalâde iddihar ve sarf ediliyorlar ki, "Dört nehir cennetten geliyorlar."¹ diye rivâyet edilmiş. Yani zâhiri esbâbın pek fevkinde olduklarından, mânevî bir cennetin hazinesinden ve yalnız gaybî ve tükenmez bir menbain feyzinden akıyorlar demektir. Meselâ Mısır'ın kumistanını bir cennete çeviren Nil-i Mübarek, cenup tarafından, Cebel-i Kamer denilen bir dağdan mütemâdiyen küçük bir deniz gibi tükenmeden akıyor. Altı aydaki sarfıyatı dağ şeklinde toplansa ve buzlansa, o dağdan daha büyük olur. Hâlbuki o dağdan ona ayrılan yer ve mahzen, altı kısmından bir kısım olmaz. Vâridâtı ise o mıntika-yı hârrede pek az gelen ve susamış toprak çabuk yuttuğu için mahzene az giden yağmur, elbette o muvâzene-i vâsiayı muhafaza edemediğinden, o Nil-i Mübarek âdet-i arziye fevkinde bir "gaybî cennet"ten çıkıyor diye rivâyeti, gayet mânidâr ve güzel bir hakikati ifade ediyor.

İşte, deniz ve nehirlerin denizler gibi hakikatlerinin ve şehâdetlerinin bin-den birisini gördü. Ve umumu bilicmâ, denizlerin büyüklüğü nisbetinde bir kuvvetle **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ**² der.. ve bu şehâdete denizler, mahlûkatı adedince şahidler gösterir, diye anladı. Ve denizlerin, nehirlerin umum şehâdetlerini irade ederek ifade etmek manasında **Birinci Makam'ın Dördüncü Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الِّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: جَمِيعُ الْبَحَارِ وَالْأَنْهَارِ، بِجَمِيعِ مَا فِيهَا، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّسْخِيرِ، وَالْمَحَافَظَةِ، وَالْإِذْخَارِ، وَالْإِدَارَةِ الْوَاسِعَةِ الْمُنْتَظَمَةِ بِالشَّاهَدَةِ.³

denilmiş.

Sonra **dağlar ve sahralar**, seyahat-i fikriyede bulunan o yolcuyla çağırıyorlar, "Sayfalarımızı da oku!" diyorlar. O da bakar, görür ki:

Dağların küllî vazifeleri ve umumî hizmetleri o kadar azametli ve hikmetlidirler; akılları hayret içinde bırakır. Meselâ dağların zeminden emr-i rabbânî

¹ Bkz.: Buhârî, *bed'ü'l-halk* 6, *menâkıbü'l-ensâr* 42, *eşribe* 12; Müslim, *îmân* 264, *cennet* 26; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 2/260, 289, 440, 3/164, 4/208, 209.

² "Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur." (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

³ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki vûs'at ve intizamı bilmüşahede görünen teshir, muhafaza, iddihar ve idare hakikatlerinin azamet-i ihtasasın şehadetiyle, denizler ve nehirler bütün içindekilerle beraber O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

ile çıkmaları ve zeminin içinde inkılâbât-ı dahiliyeden neşet eden heyecanını ve gazabını ve hiddetini, çıkmalarıyla teskin ederek; zemin o dağların fışkırmasıyla ve menfeziyle teneffüs edip zararlı olan sarsıntılardan ve zelzele-i muzırardan kurtulup, vazife-i devriyesinde sekenesinin istirahatlarını bozmuyor. Demek, nasıl ki sefineleri sarsıntıdan vikâye ve muvâzenelerini muhafaza için, onların direkleri üstünde kurulmuş; öyle de dağlar, zemin sefinesinde bu mada hazineli direkler olduklarını Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan,

وَالْجِبَالُ أَوْتَادًا¹ ، وَالْقَيْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ² ، وَالْجِبَالُ أَرْسِيهَا³

gibi çok âyetlerle ferman ediyor.

Hem meselâ dağların içinde zîhayata lâzım olan her nevi menbalar, sular, madenler, maddeler, ilâçlar o kadar hakimâne ve müdebbirâne ve kerîmâne ve ihtiyatkârâne iddihar ve ihzâr ve istif edilmiş ki; bilbedâhe, kudreti nihâyetsiz bir Kadîr'in ve hikmeti nihâyetsiz bir Hakîm'in hazineleri ve ambarları ve hizmetkârları olduklarını isbat ederler diye anlar. Ve sahra ve dağların dağ kadar vazife ve hikmetlerinden bu iki cevhere sâirlerini kıyas edip, dağların ve sahraların umum hikmetleriyle –hususan ihtiyatı iddiharlar cihetiyle– getirdikleri şehâdeti ve söyledikleri⁴ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ⁵ tevhidini, dağlar kuvvetinde ve sebatında ve sahralar genişliğinde ve büyüklüğünde görür,⁶ اَمْنٌ بِاللَّهِ⁵ der.

İşte bu manayı ifade için **Birinci Makam'ın Beşinci Mertebesi'**nde:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّوُجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ: جَمِيعُ الْجِبَالِ وَالصَّخَارَى بِجَمِيعِ مَا فِيهَا وَمَا عَلَيْهَا، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِدْخَارِ، وَالْإِدَارَةِ، وَنَشْرِ الْبُذُورِ، وَالْمُحَافَظَةِ، وَالتَّذْيِيرِ الْإِحْتِيَاطِيَّةِ الرَّبَّانِيَّةِ الْوَاسِعَةِ الْعَامَّةِ الْمُنْتَظَمَةِ الْمَكْمَلَةِ بِالْمُشَاهَدَةِ⁶.

denilmiş.

¹ “Dağları da arızı tutan birer destek (yapmadık mı)?” (Nebe sûresi, 78/7)

² “Ve oraya sağlam dağlar çıktık.” (Hicr sûresi, 15/19; Kaf sûresi, 50/7).

³ “Ve dağları da sabit, muhkem bir şekilde oturttu.” (Nâziât sûresi, 79/32).

⁴ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

⁵ Allah'a iman ettim.

⁶ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki rabbânî ihtiyat maddelerinin bilmüşahede vâsi ve âmîm ve muntazam ve mükemmel iddihar ve idare ve muhafaza ve tedbiri ve tohumların neşri hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, bütün dağlar ve sahralar bütün içindekiler ve üzerindekilerle beraber O'nun vücûd-u vücûduna delâlet eder.

Sonra o yolcu dağda ve sahrada fikriyle gezerken, **eşcâr ve nebâtât âleminin** kapısı fikrine açıldı. Onu içeriye çağırdılar: “Gel dairemizde de gez, yazılarımızı da oku!” dediler. O da girdi, gördü ki:

Gayet muhteşem ve müzeyyen bir meclis-i tehlil ve tevhid ve bir halka-yı zikir ve şükür teşkil etmişler. Bütün eşcâr ve nebâtâtın envâları; bilicmâ, beraber **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**¹ diyorlar gibi lisân-ı hâllerinden anladı. Çünkü bütün meyvedâr ağaç ve nebâtlar, mizanlı ve fesâhatlı yapraklarının dilleriyle ve süslü ve cezâletli çiçeklerinin sözleriyle ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle beraber müsebbihâne şehâdet getirdiklerine ve **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ**² dediklerine delâlet ve şehâdet eden üç büyük, küllî hakikati gördü.

Birincisi: Pek zâhir bir sûrette kasdî bir in’âm ve ikram ve ihtiyârî bir ih-san ve imtinan manası ve hakikati her birisinde hissedildiği gibi; mecmûunda ise, güneşin zuhurundaki ziyası gibi görünüyor.

İkincisi: Tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan kasdî ve hakimâne bir temyiz ve tefrik, ihtiyârî ve rahîmâne bir tezyin ve tasvir manası ve hakikati, o hadsiz envâ ve efradda gündüz gibi âşikâre görünüyor.. ve bir Sâni-i Hakîm’in eserleri ve nakışları olduklarını gösterir.

Üçüncüsü: O hadsiz masnûâtın yüz bin çeşit ve ayrı ayrı tarz ve şekilde olan sûretleri; gayet muntazam, mizanlı, zînetli olarak mahdud ve mâdud ve birbirinin misli ve basit ve câmid ve birbirinin aynı veya az farklı ve karışık olan çekirdeklerden, habbeciklerden o iki yüz bin nevilerin fârikalı ve intizamlı, ayrı ayrı, muvâzeneli, hayattar, hikmetli, yanlışsız, hatasız bir vaziyette umum efradının sûretlerinin fethi ve açılışı ise öyle bir hakikattir ki; güneşten daha parlaktır ve baharın çiçekleri ve meyveleri ve yaprakları ve mevcudâtı sayısınca o hakikati isbat eden şahidler var diye, bildi;

الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى نِعْمَةِ الْإِيمَانِ³ dedi.

İşte bu mezkûr hakikatleri ve şehâdetleri ifade manasıyla **Birinci Makam’ın Altıncı Mertebesi’nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْأَشْجَارِ وَالنَّبَاتَاتِ الْمُسَبِّحَاتِ النَّاطِقَاتِ، بِكَلِمَاتٍ أَوْ رَاقِعَهَا الْمُؤَزَّنَاتِ الْفَصِيحَاتِ،

1 “Allah’tan başka ilâh yoktur.” (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

2 “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

3 İman nimetini bahşeden Allah’a hamdolsun..

وَأَزْهَارِهَا الْمُرْتَبَاتِ الْجَزِيلَاتِ، وَأَثْمَارِهَا الْمُنتَظَمَاتِ الْبَلِغَاتِ، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِنْعَامِ وَالْإِكْرَامِ وَالْإِحْسَانِ، بِقَصْدٍ وَرَحْمَةٍ، وَحَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَالْتَّرْيِيزِ وَالنَّصْوِيرِ، بِإِرَادَةٍ وَحَكْمَةٍ، مَعَ قُطْعِيَّةٍ دَلَالَةٍ حَقِيقَةٍ فَتَحَ جَمِيعَ صُورِهَا الْمَوْزُونَاتِ الْمُرْتَبَاتِ الْمُتَبَايِنَةِ الْمُسْتَوَعَةِ الْغَيْرِ الْمَحْدُودَةِ، مِنْ نَوَايِطٍ، وَحَبَّاتٍ مُتَمَآئِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْضُورَةٍ مَعْدُودَةٍ.¹

denilmiş.

Sonra *seyahat-i fikriyede bulunan o meraklı ve terakki ile zevki ve şevki artan dünya yolcusu*, bahar bahçesinden bir bahar kadar bir güldeste-i mârifet ve iman alıp gelirken; **hayvanât ve tuyur âleminin** kapısı *hakikat-bîn olan aklına ve mârifet-âşına olan fikrine* açıldı. Yüz bin ayrı ayrı seslerle ve çeşit çeşit dillerle onu içeriye çağırdılar, “Buyurun!” dediler. O da girdi ve gördü ki:

Bütün hayvanât ve kuşların bütün nevileri ve tâifeleri ve milletleri, bilitti-fak, lisân-ı kâl ve lisân-ı hâlleriyle ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ deyip, zemin yüzünü bir zikirhâne ve muazzam bir meclis-i tehlil sûretine çevirmişler; her biri bizzat birer kaside-i rabbânî, birer kelime-i sübhânî ve mânidâr birer harf-i rahmânî hükmünde Sâni’lerini tavsif edip hamd ü senâ ediyorlar vaziyetinde gördü. Güya o hayvanların ve kuşların duyguları ve kuvâları ve cihazları ve âzâları ve âletleri, manzum ve mevzûn kelimelerdir ve muntazam ve mükemmel sözlerdir. Onların bunlarla Hallâk ve Rezzâk’larına şükür ve vahdâniyetine şehâdet getirdiklerine kat’î delâlet eden üç muazzam ve muhit hakikatleri müşâhede etti.

Birincisi: Hiçbir cihetle serseri tesadüfe ve kör kuvvete ve şuursuz tabiata havalesi mümkün olmayan hiçten, hakimâne îcad ve sanat-perverâne ibda’ ve ihtiyâr-kârâne ve alîmâne halk ve inşâ ve yirmi cihetle ilim ve hikmet ve iradenin cilvesini gösteren ruhlandırmak ve ihya etmek hakikatidir ki; zîruhlara adedince şahidleri bulunan bir burhan-ı bâhir olarak Zât-ı Hayy-ı Kayyûm’un vücûb-u vücûduna ve sıfât-ı seb’asına ve vahdetine şehâdet eder.

¹ Allah’tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü’l-vücûd ki mizanlı ve fesahatlı yapraklarının ve süslü ve cezâletli çiçeklerinin ve intizamlı ve belâgatlı meyvelerinin kelimeleriyle konuşan ve tesbih eden bütün ağaç ve nebat nevilerinin icmâi, birbirinin misli ve benzeri olan mahdud çekirdek ve habbeciklerden süslü ve birbirinden farklı ve mütenevvî, gayr-i mahdud sûretlerinin hepsinin birden fethi hakikatinin kat’î delâletiyle beraber, kasdî ve rahmetli in’am, ikram, ihsan hakikatlerinin ve iradeli ve hikmetli temyiz ve tezyin ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, icmâ ile O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

İkincisi: O hadsiz masnûlarda birbirinden simaca fârikalı, ve şekilce zî-netli ve miktarca mizanlı ve sûretçe intizamlı bir tarzdaki temyizden, tezyinden, tasvirden öyle azametli ve kuvvetli bir hakikat görünür ki; Kâdir-i külli şey ve Âlim-i külli şey'den başka hiçbir şey, bu her cihetle binlerle harikaları ve hikmetleri gösteren ihatalı fiile sahip olamaz ve hiçbir imkân ve ihtimal yok.

Üçüncüsü: Birbirinin misli ve aynı veya az farklı ve birbirine benzeyen mahsur ve mahdut yumurtalardan ve yumurtacıklardan ve nutfe denilen su katrelerinden o hadsiz hayvanların yüz binler çeşit tarzlarda ve birer mucize-i hikmet mahiyetinde bulunan sûretlerini, gayet muntazam ve muvâzeneli ve hatasız bir heyette açmak ve fethetmek öyle parlak bir hakikattir ki; hayvanlar adedince senedler, deliller o hakikati tenvir eder.

İşte bu üç hakikatin ittifakıyla hayvanların bütün envâi, beraber öyle bir **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** deyip şehâdet getiriyorlar ki; güya zemin, büyük bir insan gibi büyüklüğü nisbetinde **لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ** diyerek semâvât ehline işittiriyor mahiyetinde gördü ve tam ders aldı. **Birinci Makam'ın Yedinci Mertebesi'nde** bu mezkûr hakikatleri ifade manasıyla:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي ذَلَّ عَلَى وَجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اِتِّفَاقَ جَمِيعِ أَنْوَاعِ الْحَيَوَانَاتِ وَالطَّيُورِ الْحَامِدَاتِ الشَّاهِدَاتِ بِكَلِمَاتِ حَوَاسِهَا، وَقَوَاهَا، وَحِسِّيَّاتِهَا، وَلَطَائِفِهَا الْمُؤَزَّنَاتِ الْمُنتَظِمَاتِ الْفَصِيحَاتِ، وَبِكَلِمَاتِ جِهَازَاتِهَا وَجَوَارِحِهَا وَأَعْضَائِهَا وَالْأَتِهَا الْمُكَمَّلَةِ الْبَلِغَاتِ، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْإِبْدَاعِ وَالصَّنْعِ وَالْإِبْدَاعِ بِالْإِرَادَةِ، وَحَقِيقَةِ التَّمْيِيزِ وَالتَّرْزِيقِ بِالْقَصْدِ، وَحَقِيقَةِ التَّقْدِيرِ وَالتَّصْوِيرِ بِالْحِكْمَةِ، مَعَ قَطْعِيَّةِ دَلَالَةِ حَقِيقَةِ فَتْحِ جَمِيعِ صَوَرِهَا الْمُنتَظِمَةِ الْمُتَحَالِفَةِ الْمُتَنَوِّعَةِ غَيْرِ الْمَحْضُورَةِ مِنْ بَيْضَاتٍ وَقَطْرَاتٍ مُتَمَائِلَةٍ مُتَشَابِهَةٍ مَحْضُورَةٍ مَحْدُودَةٍ.¹

denilmiştir.

Sonra o mütefekkir yolcu, mârifet-i ilâhiyenin hadsiz mertebelerinde ve nihâyetsiz ezvâkında ve envârında daha ileri gitmek için insanlar

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki mevzûn, muntazam, fasih hâsselerinin ve kuvvelerinin ve hissiyat ve latifelerinin kelimeleriyle ve mükemmel ve belîğ cihâzât ve cevârih ve âlât ve âzâlarının kelimeleriyle hamd ve şehadet eden bütün hayvanat ve tuyur nevîlerinin ittifakı, birbirinin misli ve benzeri, mahsur ve mahdut sayıda yumurta ve katrelerden muntazam, muhtelif, mütenevvi ve gayr-i mahsur sûretlerinin fethi hakikatinin kaf'î delâletiyle beraber, iradeli icad ve sun' ve ibdâ hakikatinin ve kasdî temyiz ve tezyin hakikatinin ve hikmetli takdir ve tasvir hakikatinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

âlemine ve beşer dünyasına girmek isterken, başta **enbiyâlar** olarak onu içeriye davet ettiler, o da girdi. En evvel geçmiş zamanın menziline baktı, gördü ki:

Nev-i beşerin en nurânî ve en mükemmeli olan umum peygamberler¹ (*a'leymüsselâm*) bilicmâ, beraber ² لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ deyip zikrediyorlar.. ve parlak ve musaddak olan hadsiz mucizâtlarının kuvvetiyle tevhidi iddia ediyorlar.. ve beşeri, hayvaniyet mertebesinde melekîyet derecesine çıkarmak için onları iman-ı billâha davet ile ders veriyorlar, gördü. O da o nurânî medresede diz çöküp derse oturdu, gördü ki:

Meşâhir-i insaniyenin en yüksekleri ve namdarları olan o üstadların her birisinin elinde Hâlık-ı kâinat tarafından verilmiş nişâne-i tasdik olarak mucizeler bulunduğundan.. her birinin ihbarı ile beşerden bir tâife-i azime ve bir ümmet tasdik edip imana geldiklerinden.. o yüz bin ciddî ve doğru zâtların icmâ ve ittifakla hüküm ve tasdik ettikleri bir hakikatin ne kadar kuvvetli ve kat'i olduğunu kıyas edebildi. Ve bu kuvvette bu kadar muhbir-i sâdıkların hadsiz mucizeleriyle imza ve isbat ettikleri bir hakikati inkâr eden ehl-i dalâletin ne derece hadsiz bir hata, bir cinayet ettiklerini ve ne kadar hadsiz bir azaba müstehak olduklarını anladı. Ve onları tasdik edip iman getirenlerin ne kadar haklı ve hakikatli olduklarını bildi, iman kudsiyetinin büyük bir mertebesi da-ha ona göründü.

Evet enbiyâyı (*a'leymüsselâm*), Cenâb-ı Hak tarafından fiilen tasdik hükmünde olan hadsiz mucizâtlarından.. ve hakkaniyetlerini gösteren, muârizlarına gelen semâvî pek çok tokatlarından.. ve hak olduklarına delâlet eden şahsî kemâlâtlarından ve hakikatli tâlimatlarından.. ve doğru olduklarına şehâdet eden kuvvet-i imanlarından ve tam ciddiyetlerinden ve fedakârlıklarından.. ve ellerinde bulunan kudsî kitap ve suhurlarından.. ve onların yolları doğru ve hak olduğuna şehâdet eden itibâlarıyla hakikate, kemâlâta, nura vasil olan hadsiz tilmizlerinden başka, onların ve o pek ciddî muhbirlerin müsbet meselelerde icmâ ve ittifakı ve tevâtürü ve isbatta tevâfuku ve tesanüdü ve tetâbuku, öyle bir hüccettir ve öyle bir kuvvettir ki; dünyada hiçbir kuvvet, karşısına çıkamaz ve hiçbir şüphe ve tereddüdü bırakmaz. Ve imanın erkânında umum enbiyâyı (*a'leymüsselâm*) tasdik dahi dahil olması, o tasdik büyük bir kuvvet menbâ olduğunu anladı. Onların derslerinden çok feyz-i imânî aldı.

¹ Bkz.: En'âm sûresi, 6/86-87; A'râf sûresi, 7/144; Nahl sûresi, 16/121...

² "Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur." (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

İşte bu yolcunun mezkûr dersini ifade manasında **Birinci Makam'ın Sekizinci Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ، بِقُوَّةِ
مُعْجَزَاتِهِمُ الْبَاهِرَةِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ.¹

denilmiş.

Sonra imanın kuvvetinden ulvi bir zevk-i hakikat alan o seyyah-ı tâlip, enbiyânın (aleyhimüsselâm) meclisinden gelirken, ulemânın ilmelyakîn sûretinde kat'î ve kuvvetli delillerle enbiyâların (aleyhimüsselâm) dâvâlarını isbat eden ve **asfiya ve siddîkîn** denilen **mütebahhir müçtehit muhakkikler**, onu dershânelerine çağırdılar. O da girdi, gördü ki:

Binlerle dâhi ve yüz binlerle müdakkik ve yüksek ehl-i tahkik, kıl kadar bir şüphe bırakmayan tetkikât-ı amîkalarıyla, başta vücûb-u vücûd ve vahdet olarak müsbet mesâil-i imaniyeyi isbat ediyorlar. Evet, istidatları ve meslekleri muhtelif olduğu hâlde usûl ve erkân-ı imaniyede onların müttefikân ittifakları ve her birisinin kuvvetli ve yakînî burhanlarına istinadları öyle bir hüccettir ki; onların mecmûu kadar bir zekâvet ve dirâyet sahibi olmak ve burhanlarının umumu kadar bir burhan bulmak mümkün ise karşılıklarına ancak öyle çıkılabilir. Yoksa o münkirler, yalnız cehalet ve echeliyet ve inkâr ve isbat olunmayan menfî meselelerde inat ve göz kapamak sûretiyle karşılıklarına çıkabilirler. Gözünü kapayan, yalnız kendine gündüzü gece yapar...

Bu seyyah, bu muhteşem ve geniş dershânedeyse, bu muhterem ve mütebahhir üstadların neşrettikleri nurların, zeminin yarısını bin seneden ziyade ışıktırdığını bildi ve öyle bir kuvve-i mâneviyeyi buldu ki, bütün ehl-i inkâr toplansa onu kıl kadar şaşırtmaz ve sarsmaz.

İşte bu yolcunun dershânededen aldığı derse bir kısa işaret olarak **Birinci Makam'ın Dokuzuncu Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِتِّفَاقُ جَمِيعِ الْأَصْفِيَاءِ بِقُوَّةِ
بَرَاهِينِهِمُ الرَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُحَقَّقَةِ.²

denilmiş.

¹ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki bütün enbiyânın, tasdik edici ve tasdiğe mazhar mucizât-ı bâhiyelerinin kuvvetiyle ittifakları, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki bütün asfiyânın muhakkak, müttefik, parlak burhanlarının kuvvetiyle ittifakları, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

Sonra imanın daha ziyade kuvvetlenmesinde ve inkişafında ve ilmelyakîn derecesinden aynelyakîn mertebesine terakkisindeki envârı ve ezvâkı görmeye çok müştâk olan o mütefekkir yolcu, medreseden gelirken hadsiz küçük tekyelerin ve zaviyelerin telâhukuyla tevessü eden gayet feyizli ve nurlu ve sahra genişliğinde bir tekye, bir hankâh, bir zikirhâne, bir irşadgâhta ve cadde-i kübrâ-yı Muhammedî'nin (aleyhissalâtü vesselâm) ve Mirac-ı Ahmedî'nin (aleyhissalâtü vesselâm) gölgesinde hakikate çalışan ve hakka erişen ve aynelyakîne yetişen binlerle ve milyonlarla kudsî mürşidler onu dergâha çağırdılar. O da girdi, gördü ki:

O ehl-i keşif ve keramet mürşidler; keşfiyatlarına ve müşâhedelerine ve kerametlerine istinaden bilicmâ, müttefikan ¹ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ diyerek, vücûb-u vücûd ve vahdet-i rabbâniyeyi kâinata ilân ediyorlar. Güneşin ziyasındaki yedi renk ile güneşi tanımak gibi, yetmiş renk ile belki esmâ-yı hüsnâ adedince, Şems-i Ezeli'nin ziyasından tecellî eden ayrı ayrı, nurlu renkler ve çeşit çeşit, ziyalı levnler ve başka başka, hakikatli tarikatler ve muhtelif, doğru meslekler ve mütenevvî, haklı meşreplerde bulunan o kudsî dâhilerin ve nurânî âriflerin icmâ ve ittifakla imza ettikleri bir hakikatin ne derece zâhir ve bâhir olduğunu aynelyakîn müşâhede etti. Ve enbiyânın (aleyhimüsselâm) icmâi ve asfiyanın ittifakı ve evliyanın tevâfuku ve bu üç icmân birden ittifakı, güneşi gösteren gündüzün ziyasından daha parlak gördü.

İşte bu misafirin tekyeden aldığı feyze kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın Onuncu Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ الْأَوْلِيَاءِ بِكُشْفِيَّاتِهِمْ، وَكَرَامَاتِهِمْ الظَّاهِرَةِ الْمُحَقَّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ.²

denilmiş.

Sonra kemâlât-ı insaniyenin en mühimmi ve en büyüğü, belki bilcümle kemâlât-ı insaniyenin menbai ve esası, iman-ı billâhtan ve mârifetullahtan neşet eden muhabbetullah olduğunu bilen o dünya seyyahı, bütün kuvvetiyle ve letâifiyle imanın kuvvetinde ve mârifetin inkişafında daha ziyade terakki etmesini istemek fikriyle başını kaldırdı ve semâvâta baktı. Kendi aklına dedi ki:

“Madem kâinatı en kıymetli şey hayattır ve kâinatın mevcudâtı hayata

¹ “Allah, o hak Mabuddur ki kendisinden başka hiçbir ilâh yoktur.” (Bakara sûresi, 2/163, 255; Âl-i İmran sûresi, 3/2, 6, 18; Nisâ sûresi, 4/87; ...)

² Allah'tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki bütün evliyanın muhakkak, musaddak, zahir keşif ve kerametlerinin icmâi, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

musahhardır.. ve madem zîhayatın en kıymettarı zîruhtur ve zîruhun en kıymettarı zîşuurdur.. ve madem bu kıymettarlık için küre-i zemin, zîhayatı mütemâdiyen çoğaltmak için her asır, her sene dolar, boşalır; elbette ve her hâlde, bu muhteşem ve müzeyyen olan semâvâtın dahi kendisine münasip ahalisi ve sekenesi, zîhayat ve zîruh ve zîşuurlardan vardır¹ ki; huzur-u Muhammedî'de (*aleyhissalâtu vesselâm*) sahabelere görünen Hazreti Cebrail (*aleyhisselâm*)'ın temessülü² gibi **melâikeleri** görmek ve onlarla konuşmak hâdiseleri tevâtür sûretinde eskidenberi nakil ve rivâyet ediliyor.³ Öyle ise keşke ben, semâvât ehli ile dahi görüşseydim; onlar ne fikirde olduklarını bilseydim! Çünkü Hâlık-ı kâinat hakkında en mühim söz onlarındır.” diye düşünürken, birden semâvî şöyle bir sesi işitti:

“Madem bizim ile görüşmek ve dersimizi dinlemek istersin; bil ki başta Hazreti Muhammed (*aleyhissalâtu vesselâm*) ve Kur’ân-ı Mu’cizü'l-Beyan olarak bütün peygamberlere vasıtamızla gelen mesâil-i imaniyeye en evvel biz iman etmişiz. Hem insanlara temessül edip görünen ve bizlerden olan ervah-ı tayyibe, bilâ-istisna ve bilittifak, bu kâinat Hâlık'ının vücûb-u vücûduna ve sıfât-ı kudsiyesine şehâdet edip birbirine muvâfık ve mutâbık olarak ihbar etmişler. Bu hadsiz ihbârâtın tevâfuku ve tetâbuku, güneş gibi sana bir rehberdir.” dediklerini bildi. Ve onun nur-u imanı parladı. Zeminden göklere çıktı.

İşte bu yolcunun melâikeden aldığı derse kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Birinci Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ جُودٍ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِنِّ تَأَقَّ الْمَلَائِكَةُ الْمُتَمَنِّينَ لِأَنْظَارِ النَّاسِ وَالْمُتَكَلِّمِينَ مَعَ خَوَاصِّ الْبَشَرِ بِإِخْبَارَاتِهِمُ الْمُتَطَابِقَةِ الْمُتَوَافِقَةِ.⁴

¹ Bkz.: Sâffât sûresi, 37/164-166; Nahl sûresi, 16/49-50; Timizî, *zühd* 9; İbni Mâce, *zühd* 19; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 5/173.

² Bkz.: Buhârî, *imân* 37, *menâkıb* 25; Müslim, *imân* 1, 10, *fezâilü's-sahâbe* 100.

³ Hz. İbrahim (*aleyhisselâm*)^{*1}, Hz. Lût (*aleyhisselâm*)^{*2}, sahabeden İrbâd İbni Sâriye^{*3}, İmrân İbni Husayn^{*4} ve Hz. Selman^{*5} melek görenler arasındadır, ayrıca Cenâb-ı Hak (*celle celâlih*), Benî İsrâil'den 3 kişiye, onları imtihan etmek üzere bir melek göndermiştir: Buhârî, *enbiyâ* 51; Müslim, *zühd* 10.

^{*1} Bkz.: Hûd sûresi, 11/70; Ankebût sûresi, 29/31; Zâriyât sûresi, 51/28.

^{*2} Bkz.: Hûd sûresi, 11/77; Ankebût sûresi, 29/33.

^{*3} Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* 18/245.

^{*4} Bkz.: el-Hâkim, *el-Müstedrek* 3/536; el-Bezzâr, *el-Müsned* 9/19; et-Tahâvî, *Şerhu meânî'l-âsâr* 4/324.

^{*5} Bkz.: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 1/204; İbnü'l-Cevzî, *Sıfatü's-safve* 1/551.

⁴ Allah'tan başka ilâh yoktur. O Allah ki insanların nazarına temessül eden ve beşerin havas kısmıyla konuşan melâikenin ittifakı, birbirine tetabuk ve tevafuk eden ihbaratıyla, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

denilmiştir.

Sonra pür-merak ve pür-iştîyak o misafir, âlem-i şehâdet ve cismânî ve maddî cihetinde mahsus tâifelerin dillerinden ve lisân-ı hâllerinden ders aldığından, *âlem-i gayb ve âlem-i berzahta dahi mütâlaa ile bir seyahat ve bir taharri-i hakikat arzu ederken*, her tâife-i insaniyede bulunan ve kâinatın meyvesi olan insanın çekirdeği hükmünde bulunan ve küçüklüğü ile beraber, mânen kâinat kadar inbisat edebilen **müstakîm ve münevver akılların, selim ve nurânî kalblerin** kapısı açıldı, baktı ki:

Onlar, âlem-i gayb ve âlem-i şehâdet ortasında insanî berzahlardır.. ve iki âlemin birbiriyle temasları ve muameleleri, insana nisbeten o noktalar-da oluyor gördüğünden kendi akıl ve kalbine dedi ki: “Gelin, bu emsâlinizin kapısından hakikate giden yol daha kısadır! Biz öteki yollardaki dillerden ders aldığımız gibi değil, belki iman noktasındaki ittisâflarından ve keyfiyet ve renklerinden, mütâlaamız ile istifade etmeliyiz.” dedi, mütâlaaya başladı, gördü ki:

İstidatları gayet muhtelif ve mezhepleri birbirinden uzak ve muhalif olan umum istikametli ve nurlu akılların iman ve tevhiddeki ittisâfkârâne ve râsihâne itikatları, tevâfuk.. ve sebatkârâne ve mutmainnâne kanaat ve yakînleri te-tâbuk ediyor. Demek, tebeddül etmeyen bir hakikate dayanıp bağlanmışlar.. ve kökleri metin bir hakikate girmiş, kopmuyor. Öyle ise bunların nokta-yı imaniyede ve vücûb ve tevhidde icmâları, hiç kopmaz bir zincir-i nurânîdir ve hakikate açılan ışıklı bir penceredir.

Hem gördü ki: Meslekleri birbirinden uzak ve meşrepleri birbirine mübâ-yin olan o umum selim ve nurânî kalblerin erkân-ı imaniyedeki müttefikâne ve itmînankârâne ve müncezibâne keşfiyat ve müşâhedâtları birbirine tevâfuk ve tevhidde birbirine mutâbık çıkıyor.

Demek, hakikate mukabil ve vâsıl ve mütemessil bu küçücük birer arş-ı mârifet-i rabbâniye ve bu câmî birer âyine-i samedâniye olan nurânî kalbler, şems-i hakikate karşı açılan pencerelerdir.. ve umumu birden güneşe aynadarlık eden bir deniz gibi, bir âyine-i âzamdır. Bunların vücûb-u vücûdda ve vahdette ittifakları ve icmâları hiç şaşırmaz ve şaşırtmaz bir rehber-i ekmel ve bir mürşid-i ekberdir. Çünkü hiçbir cihetle hiçbir imkân ve hiçbir ihtimal yok ki, hakikatten başka bir vehim ve hakikatsiz bir fikir ve asılsız bir sıfat, bu kadar müstemirrâne ve râsihâne, bu pek büyük ve keskin gözlerin umumu-nu birden aldatsın, galat-ı hisse uğratsın. Buna ihtimal veren bozulmuş ve

çürümüş bir akla, bu kâinatı inkâr eden ahmak sofestâîler dahi razı olmazlar, reddederler diye anladı. Kendi akıl ve kalbiyle beraber **أَمِنْتُ بِاللَّهِ**¹ dediler.

İşte bu yolcunun müstakîm akıllardan ve münevver kalblerden istifade ettiği mârifet-i imaniyeye kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On İkinci ve On Üçüncü Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: إِجْمَاعُ الْعُقُولِ الْمُسْتَقِيمَةِ الْمُنَوَّرَةِ، بِاعْتِقَادَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ وَبِقَنَاعَاتِهَا، وَيَقِينَاتِهَا الْمُطَابِقَةِ، مَعَ تَخَالُفِ الْأُسْتِعْدَادَاتِ وَالْمَذَاهِبِ.. وَكَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اِتِّفَاقُ الْقُلُوبِ السَّلِيمَةِ التَّوَرَاتِيَّةِ، بِكَشْفِيَّاتِهَا الْمُطَابِقَةِ وَبِمُشَاهَدَاتِهَا الْمُتَوَافِقَةِ، مَعَ تَبَايُنِ الْمَسَالِكِ وَالْمَشَارِبِ.²

denilmiş.

Sonra âlem-i gaybe yakından bakan ve akıl ve kalbde seyahat eden o yolcu, “Acaba âlem-i gayb ne diyor?” diye merakla o kapıyı da şöyle bir fikir ile çaldı. Yani, madem bu cismânî âlem-i şehâdette bu kadar zînetli ve sanatlı, hadsiz masnûlarıyla kendini tanıttırmak.. ve bu kadar tatlı ve süslü, nihâyetsiz nimetleriyle kendini sevdirmek.. ve bu kadar mucizeli ve maharetli, hesapsız eserleriyle gizli kemâlâtını bildirmek, kavilden ve tekellümden daha zâhir bir tarzda fiilen isteyen ve hâl diliyle bildiren bir Zât, perde-i gayb tarafında bulunduğu bilbedâhe anlaşılıyor. Elbette ve her hâlde, fiilen ve hâlen olduğu gibi kavlen ve tekellümen dahi konuşur, kendini tanıttırır, sevdirebilir, Öyle ise âlem-i gayb cihetinde O’nu, O’nun tezahüratından bilmeliyiz dedi, kalbi içeriye girdi, akıl gözüyle gördü ki:

Gayet kuvvetli bir tezahüratla **vahiylarin hakikati**, âlem-i gaybın her tarafında, her zamanda hükmediyor. Kâinatın ve mahlûkatın şehâdetlerinden çok kuvvetli bir şehâdet, vücûd ve tevhid, Allâmü'l-guyûb’dan vahiy ve ilham hakikatleriyle geliyor. Kendini ve vücûd ve vahdetini, yalnız masnûlarının şehâdetlerine bırakmıyor. Kendisi, kendine lâıyk bir kelâm-ı ezeli ile konuşuyor. Her yerde, ilim ve kudretiyle hâzır ve nâzırın kelâmı dahi hadsizdir. Ve kelâmının manası O’nu bildirdiği gibi, tekellümü dahi O’nu, sıfâtıyla bildiriyor.

¹ Allah’a iman ettim.

² Allah’tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü'l-vücûd ki istidat ve mezheplerinin farklılığıyla beraber bütün münevver ve müstakîm akıl sahiplerinin birbirine tetabuk eden kanaat ve yakınleri, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder. Kezâ, birbirine mütebayın meslek ve meşreplerine rağmen bütün selim ve nuranî kalb sahiplerinin birbirine tetabuk eden keşifleri ve birbirine tevafuk eden müşahedeleri de O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

Evet, yüz bin peygamberlerin (*aleyhimüsselâm*) tevâtürleriyle.. ve ihbârâtla-
rının vahy-i ilâhiye mazhariyet noktasında ittifaklarıyla.. ve nev-i beşerden
ekseriyet-i mutlakının tasdik-gerdesi ve rehberi ve muktedâsı ve vahyin se-
mereleri ve vahy-i meşhud olan kütüb-ü mukaddese ve suhuf-u semâviyenin
delâil ve mucizâtlarıyla hakikat-i vahyin tahakkuku ve sübutu, bedâhet dere-
cesine geldiğini bildi ve vahyin hakikati beş hakikat-i kudsiyeyi ifade ve ifâza
ediyor, diye anladı.

Birincisi: ¹ **التَّزَوُّلَاتُ إِلَى الْإِلَهِيَّةِ إِلَى غُفُولِ الْبَشَرِ** denilen, beşerin akıllarına ve fe-
himlerine göre konuşmak, bir tenezzül-ü ilâhîdir. Evet, bütün zîruh mahlûkatını
konuşturan ve konuşmalarını bilen, elbette kendisi dahi o konuşmalara ko-
nuşmasıyla müdahale etmesi, rubûbiyetin muktezasıdır.

İkincisi: Kendini tanıttırmak için kâinatı, bu kadar hadsiz masraflarla baş-
tan başa harikalar içinde yaratan ve binler dillerle kemâlâtını söylettiren, el-
bette kendi sözleriyle dahi kendini tanıttırarak.

Üçüncüsü: Mevcudâtın en mütehabı ve en muhtacı ve en nâzenini ve
en müştâkı olan hakikî insanların münâcâtlarına ve şükürlerine, fiilen muka-
bele ettiği gibi kelâmıyla da mukabele etmek, hâlikîyetin şe'nidir.

Dördüncüsü: İlim ile hayatın zaruri bir lâzımı ve ışıklı bir tezâhürü olan
mükâleme sıfatı, elbette ihatalı bir ilmi ve sermedî bir hayatı taşıyan Zât'ta,
ihatalı ve sermedî bir sûrette bulunur.

Beşincisi: En sevimli ve muhabbetli ve endişeli ve nokta-yı istinada en
muhtaç ve sahibini ve mâlikini bulmaya en müştâk, hem fakir ve âciz bulunan
mahlûkatlarına acz ve iştiyakı, fakr ve ihtiyacı ve endişe-i istikbali ve muhab-
beti ve perestîşi veren bir Zât, elbette kendi vücûdunu onlara tekellümü ile
iş'ar etmek, ulûhiyetin muktezasıdır.

İşte, tenezzül-ü ilâhî ve taarrûf-ü rabbânî ve mukabele-i rahmânî ve mü-
kâleme-i sübhânî ve iş'âr-ı samedânî hakikatlerini tazammun eden umumî,
semâvî vahiylerin icmâ ile Vâcibü'l-vücûd'un vücûduna ve vahdetine delâlet-
leri, öyle bir hüccettir ki gündüzdeki güneşin şuaâtının güneşe şehâdetinden
daha kuvvetlidir, diye anladı.

Sonra **ilhamlar** cihetine baktı, gördü ki: Sâdık ilhamlar, gerçi bir cihette
vahye benzerler ve bir nevi mükâleme-i rabbâniyedir, fakat iki fark vardır:

¹ Cenâb-ı Hakk'ın konuşması, kulların anlayış seviyelerine göre dir.

Birincisi: İlhamdan çok yüksek olan vahyin, ekseri melâike vasıtasıyla.. ve ilhamın, ekseri vasıtasız olmasıdır. Meselâ, nasıl ki bir padişahın iki sûretle konuşması ve emirleri var.

Birisi: Haşmet-i saltanat ve hâkimiyet-i umumiye haysiyetiyle bir yâverini, bir vâliye gönderir. O hâkimiyetin ihtişamını ve emrin ehemmiyetini göstermek için bazen, vasıta ile beraber bir içtima yapar, sonra ferman tebliğ edilir.

İkincisi: Sultanlık unvanıyla ve padişahlık umumi ismiyle değil, belki kendi şahsıyla hususi bir münasebeti ve cüz'î bir muamelesi bulunan has bir hizmetçisi ile veya bir âmî raiyetiyle ve hususi telefonuyla hususi konuşmasıdır.

Öyle de Padişah-ı Ezeli'nin, "Umum Âlemlerin Rabbi" ismiyle ve "Kâinat Hâlıkı" unvanıyla, vahiy ile ve vahyin hizmetini gören şümüllü ilhamlarıyla mükâlemesi olduğu gibi; her bir ferdin, her bir zîhayatın "Rabbi ve Hâlıkı" olmak haysiyetiyle, hususi bir sûrette, fakat perdeler arkasında onların kabiliyetine göre bir tarz-ı mükâlemesi var.

İkinci Fark: Vahiy gölgesizdir, sâfidir, havassa hastır. İlham ise gölgelidir, renkler karışır, umumidir; melâike ilhamları ve insan ilhamları ve hayvanât ilhamları gibi çeşit çeşit, hem pek çok envâlarıyla denizlerin katreleri kadar kelimât-ı rabbâniyenin teksirine medar bir zemin teşkil ediyor.

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا¹

âyetinin bir vechini tefsir ediyor anladı.

Sonra ilhamın mahiyetine ve hikmetine ve şehâdetine baktı, gördü ki; mahiyeti ile hikmeti ve neticesi dört nurdan terekküp ediyor:

Birincisi: Teveddüd-ü ilâhî denilen, kendini mahlûkatına fiilen sevdirdiği gibi kavlen ve huzuren ve sohbeten dahi sevdirmek, vedûdiyetin ve rahmâniyetin muktezasıdır.

İkincisi: İbadının dualarına fiilen cevap verdiği gibi kavlen dahi perdeler arkasında icabet etmesi, rahîmiyetin şe'nidir.

Üçüncüsü: Ağır beliyyelere ve şiddetli hâllere düşen mahlûkatlarının istimdatlarına ve feryatlarına ve tazarruâtlarına fiilen imdat ettiği gibi, bir

¹ "De ki: "Rabbimin sözlerini yazmak için en büyük okyanus mürekkep olsaydı (hatta onun bir mislini de takviye gönderseydik), bu deniz tükenir, Rabbimin sözleri yine de bitmezdi." (Kehf sûresi, 18/109).

nevi konuşması hükmünde olan ilhâmî kaviller ile de imdada yetişmesi, *rubûbiyetin* lâzımıdır.

Dördüncüsü: Çok âciz ve çok zayıf ve çok fakir ve ihtiyaçlı ve kendi Mâlik'ini ve Hâmi'sini ve Müdebbir'ini ve Hafız'ini bulmaya pek çok muhtaç ve müştâk olan zîşuur masnûlarına, vücûdunu ve huzurunu ve himâyetini fiilen ihsas ettiği gibi bir nevi mükâleme-i rabbâniye hükmünde sayılan bir kısım sâdık ilhamlar perdesinde ve mahsus ve bir mahlûka bakan has bir vecihle, onun kabiliyetine göre, onun kalb telefonu ile, kavlen dahi kendi huzurunu ve vücûdunu ihsas etmesi, *şefkat-i ulûhiyetin* ve *rahmet-i rubûbiyetin* zarurî ve vacib bir muktezasıdır, diye anladı.

Sonra ilhamın şehâdetine baktı, gördü; nasıl ki güneşin –faraza– şuuru ve hayatı olsaydı ve o hâlde zıyasındaki yedi rengi, yedi sıfatı olsaydı o cihette ışığında bulunan şuaları ve cilveleri ile bir tarz konuşması bulunacaktı. Ve bu vaziyette misalinin ve aksinin şeffaf şeylerde bulunması.. ve her ayna ve her parlak şeyler ve cam parçaları ve kabarcıklar ve katreler, hatta şeffaf zerreler ile her birinin kabiliyetine göre konuşması.. ve onların hâcâtına cevap vermesi.. ve bütün onların güneşin vücûduna şehâdet etmesi.. ve hiçbir iş, bir işe mâni olmaması.. ve bir konuşması, diğer konuşmaya müzahemet etmemesi, bilmüşâhede görüleceği gibi; aynen öyle de ezel ve ebedin Zülcelâl Sultanı ve bütün mevcudâtın Zülcemâl Hâlık-ı Zîşânı olan Şems-i Sermedî'nin mükâlemesi dahi, O'nun ilmi ve kudreti gibi küllî ve muhit olarak her şeyin kabiliyetine göre tecellî etmesi; hiçbir suâl, bir suâle.. bir iş, bir işe.. bir hitap, bir hitaba mâni olmaması ve karıştırmaması bilbedâhe anlaşılıyor. Ve bütün o cilveler, o konuşmalar ve ilhamlar, birer birer ve beraber, bilittifak o Şems-i Ezeli'nin huzuruna ve vücûb-u vücûduna ve vahdetine ve ehadiyetine delâlet ve şehâdet ettiklerini aynelyakîne yakın bir ilmelyakîn ile bildi.

İşte bu meraklı misafirin âlem-i gayptan aldığı ders-i mârifetine kısa bir işaret olarak, **Birinci Makam'ın On Dördüncü ve On Beşinci Mertebelelerinde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ:
إِجْمَاعُ جَمِيعِ الْوَحَايَاتِ الْحَقَّةِ الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّنَزُّلَاتِ الْإِلَهِيَّةِ، وَلِلْمَكَالِمَاتِ السُّبْحَانِيَّةِ،
وَلِلتَّعَرُّفَاتِ الرَّبَّانِيَّةِ، وَلِلْمُقَابَلَاتِ الرَّحْمَنِيَّةِ عِنْدَ مُنَاجَاةِ عِبَادِهِ، وَلِلإِشْعَارَاتِ الصَّمَدَانِيَّةِ
لِوُجُودِهِ لِمَخْلُوقَاتِهِ. وَكَذَا دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: اتِّفَاقُ الْإِلَهَامَاتِ الصَّادِقَةِ

الْمُتَضَمِّنَةِ لِلتَّوَدُّدَاتِ الْإِلَهِيَّةِ، وَلِلْإِجَابَاتِ الرَّحْمَنِ لِدَعَوَاتِ مَخْلُوقَاتِهِ، وَلِلْإِمْدَادَاتِ
الرَّبَّانِيَّةِ لِمُسْتَغَاثَاتِ عِبَادِهِ، وَلِلْإِحْسَاسَاتِ الشُّبْحَانِيَّةِ لَوْجُودِهِ لِمُضْئِغَاتِهِ.¹

denilmiştir.

Sonra, o dünya seyyahı kendi aklına dedi ki: “Madem bu kâinatın mevcudâtıyla Mâlik’imi ve Hâlık’ımı arıyorum. Elbette her şeyden evvel bu mevcudâtın en meşhuru.. ve âdâsının tasdikiyle dahi en mükemmeli.. ve en büyük kumandanı.. ve en namdar hâkimi.. ve sözce en yükseği.. ve akılca en parlağı.. ve on dört asrı fazileti ile ve Kur’ân’ı ile ışıktandıran Muhammed-i Arabî (*aleyhissalâtu vesselâm*)’ı ziyaret etmek ve aradığımı O’ndan sormak için asr-ı saadete beraber gitmeliyiz.” diyerek, aklıyla beraber o asra girdi, gördü ki:

O asır hakikaten, o Zât (aleyhissalâtu vesselâm) ile bir saadet-i beşeriye asrı olmuş. Çünkü en bedevî, en ümmî bir kavmi, getirdiği nur vâsıtasıyla, kısa bir zamanda dünyaya üstad ve hâkim eylemiş.

Hem kendi aklına dedi: “Biz, en evvel, bu fevkalâde Zât’ın (*aleyhissalâtu vesselâm*) bir derece kıymetini ve sözlerinin hakkaniyetini ve ihbârâtının doğruluğunu bilmeliyiz. Sonra Hâlık’ımızı ondan sormalıyız.” diyerek taharriye başladı. Bulduğu hadsiz, kat’î delillerden burada yalnız “dokuz külliyesi”ne birer kısa işaret edilecek:

Birincisi

Bu Zât’ta (*aleyhissalâtu vesselâm*) –hatta düşmanlarının tasdiki ile dahi²– bütün güzel huyların ve hasletlerin bulunması..³ ve

¹ Allah’tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü’l-vücûd ve Vâhid-i Ehad ki, tenezzülât-ı ilâhiyeyi ve mükâlemât-ı sübhâniyeyi ve taarrüfât-ı rabbâniyeyi ve kullarının münâcâtına mukabelât-ı rahmâniyeyi ve mahlûkatına vücûdunu ihsas eden iş’ârât-ı samedâniyeyi mutazammın bütün hak vahiylerin icmâi, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder. Kezâ, teveddüd-ü ilâhiyeyi ve mahlûkatının dualarına icabât-ı rahmâniyeyi ve kullarının istigâselerine imdadat-ı rabbâniyeyi ve masnuatına vücûdunu bildiren ihsasat-ı sübhâniyeyi mutazammın sadık ilhamların ittîfakı, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² Meselâ Mukavvîs^{*1}, Huyey İbni Ahtab^{*2}, Ebûcehil^{*3} ve Abdullah İbni Sûriyâ^{*4} gibi kimseler.

^{*1} Bkz.: el-Vâkidî, *Kitâbü’l-meğâzi* 3/964-967; Ebû Nuaym, *Delâilü’n-nübüvve* s.85-89; İbni Hacer, *el-İsâbe* 6/377.

^{*2} Bkz.: İbni Hişâm, *Sîratü’n-nebeviyye* 3/52; Ebû Nuaym, *Delâilü’n-nübüvve* s.77-78; İbni Kesîr, *Bidâye* 3/212.

^{*3} Bkz.: İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/255.

^{*4} Bkz.: İbni Sa’d, *et-Tabakâtü’l-kübrâ* 1/164; İbnü’l-Cevzi, *Sıfatü’s-safve* 1/88.

³ Bkz.: Ahzâb sûresi, 33/21; Kalem sûresi, 68/4; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsneid* 2/381; Muvatta, *hüsnü’l-huluk* 8.

² وَأَنْشَقَّ الْقَمَرُ ¹ ، وَمَا رَمَيْتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ رَمَى ² âyetlerinin sarâhatiyle, bir parmağının işaretiyle kamer iki parça olması..³ ve bir avucu ile âdâsının ordusuna attığı az bir toprak, umum o ordunun gözlerine girmesiyle kaçmaları..⁴ ve susuz kalmış kendi ordusuna, beş parmağından akan kevser gibi suyu kifayet derecesinde içirmesi⁵ gibi –nass-ı kat’î ile ve bir kısmı tevâtür ile– yüzer mucizâtın O’nun elinde zâhir olmasıdır. Bu mucizâtın üç yüzden ziyade bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup olan Mucizât-ı Ahmediye (aleyhissalâtü vesselâm) nâmındaki harika ve kerametli bir risalede kat’î delilleriyle beraber beyan edildiğinden; onları, ona havale ederek dedi ki:

“Bu kadar ahlâk-ı hasene ve kemâlâtla beraber, bu kadar mucizât-ı bâhiresi bulunan bir Zât (aleyhissalâtü vesselâm), elbette en doğru sözlüdür. Ahlâksızların işi olan hileye, yalana, yanlış tenezzül etmesi kabil değil.”

İkincisi

Elinde, bu kâinat Sahibi’nin bir fermanı bulunduğ.. ve o fermanı her asırda üç yüz milyondan ziyade insanların kabul ve tasdik ettikleri.. ve o ferman olan Kur’ân-ı Azîmüşşân’ın, yedi vecihle harika olmasıdır. Ve bu Kur’ân’ın, kırk vecihle mucize olduğu ve kâinat Hâlıkı’nın sözü bulunduğu, kuvvetli delilleriyle beraber Yirmi Beşinci Söz ve Mucizât-ı Kur’âniye namlarındaki Risale-i Nur’un bir güneşi olan meşhur bir risalede tafsilen beyan edilmesinden; onu, ona havale ederek dedi:

“Böyle ayn-ı hak ve hakikat bir fermanın tercümanı ve tebliğ edicisi bir Zât’ta (aleyhissalâtü vesselâm) fermana cinayet ve ferman sahibine hıyanet hükmünde olan yalan olamaz ve bulunamaz.”

Üçüncüsü

O Zât (aleyhissalâtü vesselâm), öyle bir şeriat ve bir İslâmiyet ve bir ubûdiyet ve bir dua ve bir davet ve bir iman ile meydana çıkmış ki; onların ne misli var ve ne de olur. Ve onlardan daha mükemmel, ne bulunmuş ve ne de

¹ “...Ay bölündü.” (Kamer sûresi, 54/1).

² “(Ey Resûlüm) Attığın vakit sen atmadın, lâkin Allah attı.” (Enfâl sûresi, 8/17).

³ Buhârî, menâkıb 27, menâkıbü’l-ensâr 36, tefsîru sûre (54) 1; Müslim, münâfikîn 43-48.

⁴ Bu hâdise hem Bedir’de ^{*1} hem de Huneyn’de ^{*2} vuku bulmuştur.

^{*1} Bkz.: Ahmed İbni Hanbel, el-Müsneid 1/303, 368; İbni Sa’d, et-Tabakâtü’l-kübrâ 2/155; İbni Hibbân, es-Sahih 14/430.

^{*2} Bkz.: Müslim, cihâd 81; Dârimî, siyer 16; İbni Ebî Şeybe, el-Musannef 7/399.

⁵ Bkz.: Buhârî, vudû 32, menâkıb 25; Müslim, fezâil 5-7.

bulunur. Çünkü “ümmî bir Zât’ta” (*aleyhissalâtü vesselâm*) zuhur eden o şeriat, on dört asrı ve nev-i beşerin humsunu, âdilâne ve hakkaniyet üzere ve müdakkikâne hadsiz kanunlarıyla idare etmesi emsâl kabul etmez.

Hem ümmî bir Zât’ın (*aleyhissalâtü vesselâm*) ef’âl ve akvâl ve ahvâlinden çıkan İslâmiyet, her asırda üç yüz milyon insanın rehberi ve mercii.. ve akıllarının muallimi ve mürşidi.. ve kalblerinin münevvi ve musaffisi.. ve nefislerinin mürebbîsi ve müzekkisi.. ve ruhlarının medar-ı inkişafı ve maden-i terakkiyatı olması cihetiyle, misli olamaz ve olamamış...

Hem dininde bulunan bütün ibadâtın bütün envâında en ileri olması.. ve herkesten ziyade takvada bulunması.. ve Allah’tan korkması.. ve fevkalâde daimî mücahedât ve dağdağalar içinde, tamtamına ubûdiyetin en ince esrarına kadar mürâat etmesi.. ve hiç kimseyi taklid etmeyerek ve tam manasıyla ve mübtediyâne, fakat en mükemmel olarak, hem iptidâ ve intihâyı birleştirerek yapması, elbette misli görülmez ve görülmemiş...

Hem binler dua ve münâcâtlarından Cevşenü’l-Kebîr ile öyle bir mârifet-i rabbâniye ile, öyle bir derecede Rabb’ini tavsif ediyor ki; o zامandan beri gelen ehl-i mârifet ve ehl-i velâyet, telâhuk-u efkâr ile beraber, ne o mertebe-i mârifete ve ne de o derece-i tavsife yetişememeleri gösteriyor ki; duada dahi O’nun misli yoktur. Risale-i Münâcât’ın başında, Cevşenü’l-Kebîr’in doksan dokuz fıkrasından bir fıkrasının kısacık bir meâlinin beyan edildiği yere bakan adam, “Cevşen’in dahi misli yoktur!” diyecek.

Hem tebliğ-i risalette ve nâsi, hakka davette o derece metânet ve sebat ve cesaret göstermiş ki; büyük devletler, büyük dinler, hatta kavim ve kabilesi ve amcası O’na şiddetli adâvet ettikleri hâlde; zerre miktar bir eser-i tereddüt, bir telâş, bir korkaklık göstermemesi.. ve tek başıyla bütün dünyaya meydan okuması.. ve başa da çıkarması.. ve İslâmiyet’i dünyanın başına geçirmesi isbat eder ki, tebliğ ve davette dahi misli olmamış ve olamaz.

Hem imanda öyle fevkalâde bir kuvvet ve harika bir yakîn ve mucizâne bir inkişaf ve cihanı ışıklandıran bir ulvî itikat taşımış ki, o zamanın hükümrânı olan bütün efkârı ve akîdeleri ve hükemânın hikmetleri ve ruhanî reislerin ilimleri O’na muâriz ve muhalif ve münkir oldukları hâlde; O’nun ne yakînine, ne itikadına, ne itimadına, ne itmînanına hiçbir şüphe, hiçbir tereddüt, hiçbir zaaf, hiçbir vesvese vermemesi.. ve maneviyatta ve merâtib-i imaniyede terakki eden başta sahabeler ve bütün ehl-i velâyet,

O'nun her vakit mertebe-i imanından feyz almaları ve O'nu en yüksek derecede bulmaları bilbedâhe gösterir ki, imanı dahi emsâlsizdir.

İşte böyle emsâlsiz bir şeriat.. ve misilsiz bir İslâmiyet.. ve harika bir ubûdiyet.. ve fevkalâde bir dua.. ve cihan-pesendâne bir davet.. ve mucizâne bir iman sahibinde elbette, hiçbir cihetle yalan olamaz ve aldatmaz, diye anladı ve akli dahi tasdik etti.

Dördüncüsü

Enbiyâların icmâi, nasıl ki vücûd ve vahdâniyet-i ilâhiyeye gayet kuvvetli bir delildir; öyle de, bu Zât'ın doğruluğuna ve risaletine gayet sağlam bir şehâdettir. Çünkü enbiyânın (aleyhimüsselâm) doğruluklarına ve peygamber olmalarına medar olan ne kadar kudsi sıfatlar ve mucizeler ve vazifeler varsa, O Zât'ta (aleyhissalâtü vesselâm) en ileride olduğu tarihçe musaddaktır. Demek onlar, nasıl ki lisân-ı kâl ile Tevrat, İncil, Zebur ve suhuflarında bu Zât'ın geleceğini haber verip insanlara beşaret vermişler ki; kütüb-ü mukaddesenin o beşaretle işaretlerinden yirmiden fazla ve pek zâhir bir kısmı, On Dokuzuncu Mektup'ta güzelce beyan ve isbat edilmiş. Öyle de lisân-ı hâllerleriyle, yani nübüvvetleriyle ve mucizeleriyle kendi mesleklerinde ve vazifelerinde en ileri ve en mükemmel olan bu Zât'ı tasdik edip dâvâsını imza ediyorlar.. ve lisân-ı kâl ve icmâ ile vahdâniyete delâlet ettikleri gibi, lisân-ı hâl ile ve ittifak ile de bu Zât'ın sâdıkiyetine şehâdet ediyorlar, diye anladı.

Beşincisi

Bu Zât'ın düsturlarıyla ve terbiyesi ve tebaiyetiyle ve arkasından gitmeleriyle hakka, hakikate, kemâlâta, kerâmâtâ, keşfiyâta, müşâhedâta yetişen binlerce evliya, vahdâniyete delâlet ettikleri gibi; üstadları olan bu Zât'ın, sâdıkiyetine ve risaletine icmâ ve ittifakla şehâdet ediyorlar. Ve âlem-i gayptan verdiği haberlerin bir kısmını, nur-u velâyetle müşâhede etmeleri ve umumunu, nur-u iman ile ya ilmeyakîn veya aynelyakîn veya hakkalyakîn sûretinde itikat ve tasdik etmeleri, üstadları olan bu Zât'ın, derece-i hakkaniyet ve sâdıkiyetini güneş gibi gösterdiğini gördü.

Altıncısı

Bu Zât'ın ümmiliğiyle beraber getirdiği hakâik-i kudsiye ve ihtirâ ettiği ulûm-u âliye ve keşfettiği mârifet-i ilâhiyenin dersiyle ve tâlimiyle, mertebe-i ilmiyede en yüksek makama yetişen milyonlar asfiya-yı

müdakkikîn ve siddîkîn-i muhakkikîn ve dâhi hükemâ-yı müminîn, bu Zât'ın üssü'l-esas dâvâsı olan vahdâniyeti kuvvetli burhanlarıyla bilittifak isbat ve tasdik ettikleri gibi; bu Muallîm-i Ekber'in ve bu Üstad-ı Âzam'ın hakkaniyetine ve sözlerinin hakikat olduğuna ittifak ile şehâdetleri, gündüz gibi bir hüccet-i risaleti ve sâdıkiyetidir. Meselâ Risale-i Nur, yüz parçasıyla, bu Zât'ın sadâkatinin birtek burhanıdır.

Yedincisi

Âl ve ashab nâmında ve nev-i beşerin enbiyâdan sonra feraset ve dirâyet ve kemâlâtla en meşhuru ve en muhterem ve en namdarı ve en dindar ve keskin nazarlı tâife-i azîmesi, kemâl-i merak ile ve gayet dikkat ve nihayet ciddiyetle bu Zât'ın bütün gizli ve âşikâr hâllerini ve fikirlerini ve vaziyetlerini taharri ve teftiş ve tetkik etmeleri neticesinde bu Zât'ın, dünyada en sâdik ve en yüksek ve en haklı ve hakikatli olduğuna ittifak ile ve icmâ ile sarsılmaz tasdikleri ve kuvvetli imanları, güneşin zıyasına delâlet eden gündüz gibi bir delildir, diye anladı.

Sekizincisi

Bu kâinat, nasıl ki kendini îcad ve idare ve tertip eden ve tasvir ve takdir ve tedbir ile bir saray gibi, bir kitap gibi, bir sergi gibi, bir temâşâgâh gibi tasarruf eden Sâni'ine ve Kâtib'ine ve Nakkaş'ına delâlet eder; öyle de, kâinatın hilkatindeki makâsıd-ı ilâhiyeyi bilecek ve bildirecek.. ve tahavvûlâtındaki rabbânî hikmetlerini talim edecek.. ve vazifedârâne harekâtındaki neticeleri ders verecek.. ve mahiyetindeki kıymetini ve içindeki mevcudâtın kemâlâtını ilân edecek.. ve o kitab-ı kebîrin manalarını ifade edecek bir yüksek dellâl, bir doğru keşşaf, bir muhakkik üstad, bir sâdik muallim istediği ve iktiza ettiği ve herhâlde bulunmasına delâlet ettiği cihetiyle; elbette bu vazifeleri herkesten ziyade yapan bu Zât'ın hakkaniyetine, ve bu kâinat Hâlıkı'nın en yüksek ve sâdik bir me'muru olduğuna şehâdet ettiğini bildi.

Dokuzuncusu

Madem bu sanatlı ve hikmetli masnûâtıyla kendi hünelerlerini ve sanatkârlığının kemâlâtını teşhir etmek.. ve bu süslü, zinetli, nihaysiz mahlûkatıyla kendini tanıttırmak ve sevdirmek.. ve bu lezzetli ve kıymetli hesapsız nimetleriyle kendine teşekkür ve hamdettirmek.. ve bu şefkatli ve himâyetli umumi terbiye ve iâşe ile hatta ağızların en ince zevklerini ve iştilahların her nev'ini tatmin edecek bir sûrette ihzar edilen rabbânî it'amlar ve ziyafetler ile kendi

rubûbiyetine karşı minnettarâne ve müteşekkîrâne ve perestîşkârâne ibadet ettirmek.. ve mevsimlerin tebdili ve gece gündüzün tahvili ve ihtilâfı gibi azametli ve haşmetli tasarrufat ve icraat ve dehşetli ve hikmetli faaliyet ve hallâkiyet ile kendi ulûhiyetini izhar ederek, o ulûhiyetine karşı iman ve teslim ve inkıyad ve itaat ettirmek.. ve her vakit iyiliği ve iyileri himâye, fenalığı ve fenaları izâle ve semâvî tokatlar ile zâlimleri ve yalancıları imha etmek cihetiyle hakkaniyet ve adâletini göstermek isteyen perde arkasında birisi var.

Elbette ve herhâlde, o gaybî Zât'ın yanında en sevgili mahlûku ve en doğru abdi ve O'nun mezkûr maksatlarına tam hizmet ederek, hilkat-i kâinatın tılsımını ve muammasını hall ve keşfeden ve daima o Hâlık'ının nâmına hareket eden ve O'ndan istimdat eden ve muvaffakiyet isteyen ve O'nun tarafından imdada ve tevfiğe mazhar olan ve Muhammed Kureyşî denilen bu Zât olacak.

Hem aklına dedi: “Madem bu mezkûr dokuz hakikatler bu Zât'ın sıdkına şehâdet ederler. *Elbette bu âdem, benîâdem'in medar-ı şerefi ve bu âlemin medar-ı iftiharıdır ve O'na, 'fahri âlem' ve 'şeref-i benîâdem' denilmesi pek lâyıktır.. ve O'nun elinde bulunan ferman-ı Rahmân olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın haşmet-i saltanat-ı mâneviyesinin nısf-ı arzı istilâsı ve şahsî kemâlâtı ve yüksek hasletleri gösteriyor ki; bu âlemde en mühim Zât budur, Hâlık'ımız hakkında en mühim söz, O'nundur.*

İşte gel, bak! Bu harika Zât'ın yüzer zâhir ve bâhir kat'î mucizelerinin kuvvetine ve dinindeki binler âlî ve esaslı hakikatlerine istinaden, bütün dâvâlarının esası ve bütün hayatının gayesi, Vâcibü'l-vücûd'un vücûduna ve vahdetine ve sıfâtına ve esmâsına delâlet ve şehâdet.. ve o Vâcibü'l-vücûd'u isbat ve ilân ve ilâm etmektir.

Demek, bu kâinatın mânevî güneşi ve Hâlık'ımızın en parlak bir burhanı bu Habibullah denilen Zât'tır ki; O'nun şehâdetini teyid ve tasdik ve imza eden aldanmaz ve aldatmaz üç büyük icmâ var:

Birincisi: “Eğer perde-i gayb açılrsa yakînîm ziyadeleşmeyecek.”¹ diyen İmam Ali.. (*radıyallâhu anhu*) ve yerde iken Arş-ı Âzam'ı ve İsrâfil'in azamet-i heykelini temâşâ eden Gavs-ı Âzam² (*kudûse sirrûhi*) gibi keskin nazar ve gayb-bîn gözleri bulunan binler aktâb ve evliya-yı azîmeyi câmî ve “Âl-i

¹ Bkz.: es-Sübki, *Tabakâtü's-Şâfiyyeti'l-kübrâ* 6/61; Aliyyü'l-kârî, *el-Masnû* s.149; es-Sindi, *el-Hâşiye* 8/96.

² Bkz.: el-Gümüşhânevî, *Mecmûatü'l-ahzâb* (Evrâd-ı Şâzeli) s.561.

Muhammed” nâmıyla şöhretşîâr-ı âlem olan cemaat-i nurâniyenin icmâ ile tasdikleridir.

İkincisi: Bedevî bir kavim ve ümmî bir muhitte, hayat-ı içtimaiyeden ve efkâr-ı siyasiyeden hâlî ve kitapsız ve fetret asrının karanlıklarında bulunan ve pek az bir zamanda en medenî ve mâlûmatlı ve hayat-ı içtimaiyede ve siyasiyede en ileri olan milletlere ve hükûmetlere üstad ve rehber ve diplomat ve hâkim-i âdil olarak, şarktan garba kadar cihan-pesendâne idare eden ve “sahabe” nâmıyla dünyada namdar olan cemaat-i meşhurenin ittifakla can ve mallarını, peder ve aşiretlerini feda ettiren bir kuvvetli imanla tasdikleridir.

Üçüncüsü: Her asırda binlerle efradı bulunan ve her fende dâhiyâne ileri giden ve muhtelif mesleklerde çalışan, ümmetinde yetişen hadsiz muhakkik ve mütebahhir ulemâsının cemaat-i uzmâsının tevâfukla ve ilmelyakîn derecesinde tasdikleridir.

Demek, bu Zât’ın vahdâniyete şehâdeti şahsî ve cüz’î değil; belki, umumi ve küllî, sarsılmaz.. ve bütün şeytanlar toplansa, karşısına hiçbir cihetle çıkamaz bir şehâdettir, diye hükmetti.

İşte, asr-ı saadette akıyla beraber seyahat eden dünya misafiri ve hayat yolcusunun o medrese-i nurâniyeden aldığı derse kısa bir işaret olarak, Birinci Makamın On Altıncı Mertebesi’nde böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الُّجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَىٰ وَجُوبِ وَجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: فَحُرِّعَالَمٍ وَشَرَفُ نَوْعِ بَنِي آدَمَ بِعَظَمَةِ سُلْطَانَةِ قُزَانِهِ، وَحِشْمَةِ وَسْعَةِ دِينِهِ، وَكَثْرَةِ كَمَالَاتِهِ، وَعُلُوبَةِأَخْلَاقِهِ، حَتَّىٰ بِتَضَدِّيقِ أَغْدَائِهِ، وَكَذَا شَهِدَ وَبَرَّهَنَ بِقُوَّةِ مَثَلَاتِ مُعْجَزَاتِهِ الظَّاهِرَاتِ الْبَاهِرَاتِ الْمُصَدِّقَةِ الْمُصَدِّقَةِ، وَبِقُوَّةِ آلَافِ حَقَائِقِ دِينِهِ السَّاطِعَةِ الْقَاطِعَةِ، بِإِجْمَاعِ إِلِهِ ذَوِي الْأَنْوَارِ، وَبِاتِّفَاقِ أَصْحَابِهِ ذَوِي الْأَبْصَارِ، وَبِتَوَافُقِ مُحَقِّقِي أَمَّتِهِ ذَوِي الْبَرَاهِينِ وَالْبَصَائِرِ النَّوَّارَةِ.¹

denilmiştir.

¹ Allah’tan başka hiçbir ilâh yoktur. O, öyle varlığı kendinden ve kesin olan, tek ve yektâ bir Zât’tır ki; Âlem’in övünç kaynağı ve insanlığın iftihar tablosu, (sallâllâhu aleyhi ve sellem) Kur’ân’ın hâkimiyetinin büyüklüğü.. dininin muhteşem genişliği.. mükemmel sıfatlarının çokluğu.. ve hatta düşmanlarının dahi tasdik ettikleri ahlâkının yüceliği ile O’nun kendinden ve kesin olan varlığına ve birliğine delâlet eder. Ve kezâ O Zât; bir çok şahit tarafından tasdik edilen ve kendisini de tasdik ettiren, yüzlerce, apaçık mucizelerinin kuvveti.. ve dininin katı ve parlak binlerce hakikatının kuvveti.. ve nurlu âlinin icmâi.. ve keskin basiret sahibi ashabının ittifakı.. ve ümmetinin, birçok delillerle her meseleyi aydınlatan basiretli büyük âlimlerinin tevâfuku ile Allah’ın kendinden ve kesin olan varlığına ve birliğine şehâdet edip, isbat eder.

Sonra bu dünyada hayatın gayesi ve hayatın hayatı iman olduğunu bilen bu yorulmaz ve tok olmaz yolcu, kendi kalbine dedi ki: “Aradığımız Zât’ın sözü ve kelâmı denilen, bu dünyada en meşhur ve en parlak ve en hâkim ve ona teslim olmayan herkese, her asırda meydan okuyan **Kur’ân-ı Mu’cizül-Beyan** nâmındaki kitaba müracaat edip, o ne diyor, bilelim.” Fakat en evvel bu kitabın, bizim Hâlık’ımızın kitabı olduğunu isbat etmek lâzımdır, diye taharriye başladı.

Bu seyyah, bu zamanda bulunduğu münasebetiyle en evvel mânevî i’câz-ı Kur’âniye’nin lem’aları olan Risale-i Nur’a baktı ve onun yüz otuz risaleleri, âyât-ı Furkâniye’nin nükteleri ve ışıkları ve esaslı tefsirleri olduğunu gördü. Ve Risale-i Nur, bu kadar muannit ve mülhid bir asırda her tarafa hakâik-i Kur’âniye’yi mücahidâne neşrettiği hâlde, karşısına kimse çıkamadığından isbat eder ki; onun üstadı ve menbaı ve mercii ve güneşi olan Kur’ân, semâvidir; beşer kelâmı değildir. Hatta Resâilî’n-Nur’un yüzer hüccetlerinden bir tek hüccet-i Kur’âniyesi olan Yirmi Beşinci Söz ile On Dokuzuncu Mektub’un âhiri, Kur’ân’ın kırk vecihle mucize olduğunu öyle isbat etmiş ki; kim görmüşse değil tenkit ve itiraz etmek, belki isbatlarına hayran olmuş, takdir ederek çok senâ etmiş. Kur’ân’ın vech-i i’câzını ve hak kelâmullah olduğunu isbat etmek cihetini Risaleti’n-Nur’a havale ederek yalnız kısa bir işaretle büyüklüğünü gösteren birkaç noktaya dikkat etti:

Birinci Nokta: Nasıl ki Kur’ân, bütün mucizâtıyla ve hakkaniyetine delil olan bütün hakâikiyle Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın bir mucizesidir; öyle de Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*) da bütün mucizâtıyla ve delâil-i nübüvvetiyle ve kemâlât-ı ilmiyesiyle Kur’ân’ın bir mucizesidir ve Kur’ân’ın kelâmullah olduğuna bir hüccet-i kâtıasıdır.

İkinci Nokta: Kur’ân, bu dünyada öyle nurânî ve saadetli ve hakikatli bir sûrette bir tebdil-i hayat-ı içtimaiye ile beraber; insanların hem nefislerinde, hem kalblerinde, hem ruhlarında, hem akıllarında, hem hayat-ı şahsiyelerinde, hem hayat-ı içtimaiyelerinde, hem hayat-ı siyasiyelerinde öyle bir inkılâp yapmış ve idame etmiş ve idare etmiş ki; on dört asır müddetinde, her dakikada altı bin altı yüz altmış altı âyetleri, kemâl-i ihtiramla hiç olmazsa yüz milyondan ziyade insanların dilleriyle okunuyor.. ve insanları terbiye ve nefislerini tezkiye ve kalblerini tasfiye ediyor; ruhlara inkişaf ve terakki.. ve akıllara istikamet ve nur.. ve hayata, hayat ve saadet veriyor. Elbette böyle bir kitabın misli yoktur, harikadır, fevkalâdedir, mucizedir.

Üçüncü Nokta: Kur’ân, o asırdan ta şimdiye kadar öyle bir belâgat göstermiş ki:

Kâbe’nin duvarında altınla yazılan en meşhur ediplerin “Muallakât-ı Seb’a” nâmıyla şöhet-şiar kasidelerini o dereceye indirdi ki; Lebid’in kızı, babasının kadesini Kâbe’den indirirken demiş: “Âyâta karşı bunun kıymeti kalmadı.”

Hem bedevî bir edip: **فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمَرُ** âyeti okunurken işittiği vakit secdeye kapanmış. Ona demişler: “Sen Müslüman mı oldun?” O demiş: “Hayır, ben bu âyetin belâgatına secde ettim.”²

Hem ilm-i belâgatın dâhilerinden Abdülkâhir Cürçânî ve Sekkâkî ve Zemahşerî gibi binlerle dâhi imamlar ve mütefennin edipler, icmâ ve ittifakla karar vermişler ki; “Kur’ân’ın belâgatı, tâkat-ı beşerin fevkindedir, yetişilmez.”³

Hem o zamandan beri mütemâdiyen meydan-ı muârazaya davet edip, mağrur ve enaniyetli ve ediplerin ve belîğlerin damarlarına dokundurup, gururlarını kıracak bir tarzda der: “Ya bir tek sûrenin mislini getiriniz ve yahut dünyada ve âhirette helâket ve zilleti kabul ediniz!”⁴ diye ilân ettiği hâlde; o asrın muannit belîğleri, bir tek sûrenin mislini getirmekle kısa bir yol olan muârazayı bırakıp, uzun olan can ve mallarını tehlikeye atan muharebe yolunu ihtiyâr etmeleri isbat eder ki o kısa yolda gitmek mümkün değildir.

Hem Kur’ân’ın dostları, Kur’ân’a benzemek ve taklit etmek şevkiyle ve düşmanları dahi Kur’ân’a mukabele ve tenkit etmek şevkiyle o vakitten beri yazdıkları ve yazılan ve telâhuk-u efkâr ile terakki eden milyonlarla Arabî kitaplar ortada geziyor. Hiçbirisinin ona yetişemediğini, hatta en âdi adam dahi dinlese elbette diyecek: “Bu Kur’ân, bunlara benzemez ve onların mertebesinde değil! Ya onların altında veya umurunun fevkinde olacak!” Umurunun altında olduğunu dünyada hiçbir fert, hiçbir kâfir, hatta hiçbir ahmak diyemez. Demek mertebe-i belâgatı umumun fevkindedir.

¹ “Artık sana emrolunanı, başları çatlatırcasına anlat onlara!” (Hicr sûresi, 15/94).

² es-Suyûtî, *el-İtkân* 2/149; el-Âlûsî, *Rûhu’l-meânî* 14/86.

³ Bkz.: el-Bâkîllânî, *İ’câzü’l-Kur’ân* 1/250, 254; el-Kurtubî, *Câmi’ li ahkâmî’l-Kur’ân* 1/76; İbni Kesîr, *Tefsîru’l-Kur’ân* 1/63.

⁴ Bkz.: Bakara sûresi, 2/23-24; Yûnus sûresi, 10/38-39.

Hatta bir adam ¹ سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ âyetini okudu, dedi ki: “Bu âyetin harika telâkki edilen belâgatını göremiyorum.” Ona denildi: “Sen dahi bu seyyah gibi o zamana git, orada dinle!” O da kendini Kur’ân’dan evvel orada tahayyül ederken gördü ki; mevcudât-ı âlem perişan, karanlık, câmid ve şuursuz ve vazifesiz olarak; hâlî, hadsiz, hudutsuz bir fezada; karsısız, fânî bir dünyada bulunuyorlar. Birden Kur’ân’ın lisanından bu âyeti dinlerken gördü:

Bu âyet, kâinat üstünde dünyanın yüzünde öyle bir perde açtı ve ışılandırdı ki; bu ezeli nutuk ve bu sermedî ferman, asırlar sıralarında dizilen zîşuurlara ders verip gösteriyor ki; bu kâinat, bir câmi-i kebîr hükmünde başta semâvât ve arz olarak umum mahlûkatı hayattarâne zikir ve tesbihte ve vazife başında cûş u hurûşla mesûdâne ve memnunâne bir vaziyette bulunduruyor, diye müşâhede etti ve bu âyetin derece-i belâgatını zevkederek –sâir âyetleri buna kıyasla– Kur’ân’ın zemzeme-i belâgatı, arzın nisfını ve nev-i beşerin humsunu istilâ ederek haşmet-i saltanatı kemâl-i ihtiramla on dört asır bilâ-fâsıla idame ettiğinin binler hikmetlerinden bir hikmetini anladı.

Dördüncü Nokta: Kur’ân, öyle hakikatli bir halâvet göstermiş ki en tatlı bir şeyden dahi usandıran çok tekrar, Kur’ân’ı tilâvet edenler için değil usandırmak, belki kalbi çürümemiş ve zevki bozulmamış adamlara tekrar-ı tilâveti halâvetini ziyadeleştirdiği eski zamandan beri herkesçe müsellemler olup darb-ı mesel hükmüne geçmiş.

Hem öyle bir tazelik ve gençlik ve şebâbet ve garâbet göstermiş ki on dört asır yaşadığı ve herkesin eline kolayca girdiği hâlde, şimdi nâzîl olmuş gibi tazeliğini muhafaza ediyor. Her asır, kendine hitap ediyor gibi bir gençlikte görmüş. Her tâife-i ilmiye ondan her vakit istifade etmek için kesretle ve mebzuliyetle yanlarında bulundurdıkları ve üslûb-u ifadesine ittibâ ve iktida ettikleri hâlde o, üslûbundaki ve tarz-ı beyanındaki garabetini aynen muhafaza ediyor.

Beşincisi: Kur’ân’ın bir cenahı mâzide, bir cenahı müstakbelde, kökü ve bir kanadı eski peygamberlerin ittifaklı hakikatleri olduğu ve bu, onları tasdik ve teyid ettiği ve onlar dahi tevâfukun lisân-ı hâliyle bunu tasdik ettikleri gibi; öyle de evliya ve asfiya gibi ondan hayat alan semereleri ve hayattar tekemmülleriyle şecere-i mübarekelerinin hayattar, feyizdâr ve hakikat-medar

¹ “Göklerde ne var, yerde ne varsa Allah’ı tenzih ve tesbih eder.” (Hadîd sûresi, 57/1).

olduğuna delâlet eden ve ikinci kanadının himâyesi altında yetişen ve yaşıyan velâyetin bütün hak tarikatları ve İslâmiyet'in bütün hakikatli ilimleri, Kur'ân'ın ayn-ı hak ve mecma-ı hakâik ve câmiyyette misilsiz bir harika olduğuna şehâdet eder.

Altıncısı: Kur'ân'ın altı ciheti nurânîdir, sıdk ve hakkaniyetini gösterir, evet;

- altında hüccet ve burhan direkleri,
- üstünde sikke-i i'câz lem'aları,
- önünde ve hedefinde saadet-i dareyn hediyeleri,
- arkasında nokta-yı istinad, vahy-i semâvî hakikatleri,
- sağında hadsiz ukûl-ü müstakîmenin delillerle tasdikleri,

•solunda selim kalblerin ve temiz vicdanların ciddî itmînanları ve samimî incizabları ve teslimleri, Kur'ân'ın fevkalâde, harika, metin ve hücum edilmez bir kale-i semâviye-i arziye olduğunu isbat ettikleri gibi altı makamdan dahi onun ayn-ı hak ve sâdık olduğuna ve beşerin kelâmı olmadığına, hem yanlış olmadığına imza eden; başta, bu kâinatta daima güzelliği izhar, iyiliği ve doğruluğu himâye ve sahtekârları ve müfterileri imha ve izale etmek âdetini bir düstur-u faaliyet ittihaz eden bu kâinatın Mutasarrıf'ı, o Kur'ân'a âlemde en makbul, en yüksek, en hâkimâne bir makam-ı hürmet ve bir mertebe-i muvaffakiyet vermesiyle onu tasdik ve imza ettiği gibi, İslâmiyet'in menbâi ve Kur'ân'ın tercümanı olan Zât'ın (aleyhissalâtü vesselâm) herkesten ziyade ona itikat ve ihtiramı.. ve nüzûlü zamanında uyku gibi bir vaziyet-i nâimânede bulunması.. ve sâir kelâmları ona yetişememesi ve bir derece benzememesi.. ve ümmiyetiyle beraber gitmiş ve gelecek hakikî hâdisât-ı kevnîyeyi, gaybiyâne, Kur'ân ile tereddütsüz ve itmînan ile beyan etmesi.. ve çok dikkatli gözlerin nazarı altında hiçbir hile, hiçbir yanlış vaziyeti görülmeyen o Tercüman'ın bütün kuvvetiyle Kur'ân'ın her bir hükmüne iman edip tasdik etmesi.. ve hiçbir şey O'nu sarsmaması; Kur'ân'ın semâvî, hakkaniyetli ve kendi Hâlık-ı Rahîm'inin mübarek kelâmı olduğunu imza ediyor.

Hem nev-i insanın humsu, belki kısım-ı âzamı, göz önündeki o Kur'ân'a müncezbâne ve dindârâne irtibatı ve hakikat-perestâne ve müştakâne kulak vermesi.. ve çok emarelerin ve vâkıaların ve keşfiyatın şehâdetiyle cin ve melek ve ruhânîlerin dahi, tilâveti vaktinde pervane gibi hakperestâne etrafında

toplanması, Kur'ân'ın kâinatça makbuliyetine ve en yüksek bir makamda bulunduğuna bir imzadır.

Hem nev-i beşerin umum tabakaları, en gabî ve âmîden tut, ta en zeki ve âlime kadar her birisi, Kur'ân'ın dersinden tam hisse almaları ve en derin hakikatleri fehmetmeleri.. ve yüzlerle fen ve ulûm-u İslâmiye'nin ve bilhassa şariat-ı kübrânın büyük müçtehitleri ve Usûlü'd-din ve İlm-i Kelâm'ın dâhi muhakkikleri gibi her tâife, kendi ilimlerine ait bütün hâcâtını ve cevaplarını Kur'ân'dan istihraç etmeleri, Kur'ân'ın menba-ı hak ve maden-i hakikat olduğuna bir imzadır.

Hem edebiyatça en ileri bulunan Arap edipleri, -İslâmiyet'e girmeyenler- şimdiye kadar muârazaya pek çok muhtaç oldukları hâlde, Kur'ân'ın i'câzından yedi büyük vechi varken, yalnız bir tek vechi olan belâgatının, tek bir sûrenin mislini getirmekten istinkâfları.. ve şimdiye kadar gelen ve muâraza ile şöhret kazanmak isteyen meşhur belîğlerin ve dâhi âlimlerin onun hiçbir vech-i i'câza karşı çıkamamaları ve âcizâne sükût etmeleri, Kur'ân'ın mucize ve tâkat-i beşerin fevkinde olduğuna bir imzadır.

Evet bir kelâm, “Kimden gelmiş ve kime gelmiş ve niçin?” denilmesiyle kıymeti ve ulviyeti ve belâgatı tezahür etmesi noktasından Kur'ân'ın misli olamaz ve ona yetişilemez. Çünkü Kur'ân, bütün âlemlerin Rabbi ve Hâlık'ının hitabı ve konuşması.. ve hiçbir cihette taklidi ve tasannuu ihsas edecek bir emare bulunmayan bir mükâlemesi.. ve bütün insanların belki bütün mahlûkatın nâmına meb'us ve nev-i beşerin en meşhur ve namdar muhatabı bulunan ve o muhatabın kuvvet ve vüs'at-i imanı, koca İslâmiyet'i tereşşuh edip sahibini “Kâb-ı Kavseyn” makamına çıkararak muhatab-ı samedâniyeye mazhariyetle nüzûl eden.. ve saadet-i dareyne dair ve hilkat-i kâinatın neticelerine ve ondaki rabbânî maksatlara ait mesâili ve o muhatabın bütün hakâik-i İslâmiye'yi taşıyan en yüksek ve en geniş olan imanını beyan ve izah eden.. ve koca kâinatın bir harita, bir saat, bir hâne gibi her tarafını gösterip, çevirip, onları yapan sanatkârı, tavrıyla ifade ve tâlim eden Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan'ın elbette mislini getirmek mümkün değildir ve derece-i i'câza yetişilmez.

Hem Kur'ân'ı tefsir eden ve bir kısmı otuz-kırk, hatta yetmiş cild olarak birer tefsir yazan yüksek zekâlı, müdakkik binlerle mütefennin ulemânın sendeleri ve delilleriyle beyan ettikleri Kur'ân'daki hadsiz meziyetleri ve nükteleri ve hâsiyetleri ve sırları ve âlî manaları ve umûr-u gaybiyenin her nev'inden

kesretli gaybî ihbarları izhar ve isbat etmeleri.. ve bilhassa Risale-i Nur'un yüz otuz kitabının her biri, Kur'an'ın bir meziyetini, bir nüktesini kat'i burhanlarla isbat etmesi ve bilhassa Mucizât-ı Kur'âniye Risalesi.. şimendifer ve tayyare gibi medeniyetin harikalarından çok şeyleri Kur'an'dan istihraç eden Yirminci Söz'ün İkinci Makamı.. ve Risale-i Nur'a ve elektriğe işaret eden âyetlerin işârâtını bildiren İşârât-ı Kur'âniye nâmındaki Birinci Şuâ.. ve huruf-u Kur'âniye'nin, ne kadar muntazam, esrarlı ve manalı olduğunu gösteren Rumûzât-ı Semâniye nâmındaki sekiz küçük risaleler.. ve Sûre-i Feth'in âhirki âyetinin beş vecihle ihbar-ı gaybî cihetinde mucizeliğini isbat eden küçük bir risale gibi Risale-i Nur'un her bir cüzü, Kur'an'ın bir hakikatini, bir nurunu izhar etmesi, Kur'an'ın misli olmadığına ve mucize ve harika olduğuna ve bu âlem-i şehâdetde âlem-i gaybın lisanı ve bir Allâmü'l-guyûb'un kelâmı bulunduğuna bir imzadır.

İşte altı noktada ve altı cihette ve altı makamda işaret edilen Kur'an'ın mezkûr meziyetleri ve hâsiyetleri içindir ki; haşmetli hâkimiyet-i nurâniyesi ve azametli saltanat-ı kudsiyesi, asırların yüzlerini ışıktandırarak zemin yüzünü dahi bin üç yüz sene tenvir ederek kemâl-i ihtiramla devam etmesi.. hem o hâsiyetleri içindir ki Kur'an'ın her bir harfi, hiç olmazsa on sevabı ve on hasenesi olması ve on meyve-i bâkî vermesi.. hatta bir kısım âyâtın ve sûrelerin her bir harfi, yüz ve bin ve daha ziyade meyve vermesi..¹ ve mübarek vakitlerde her harfin nuru ve sevabı ve kıymeti ondan yüzlere çıkması² gibi kudsî imtiyazları kazanmış, diye dünya seyyahı anladı ve kalbine dedi:

“İşte böyle her cihetle mucizâtlı bu Kur'an, sûrelerinin icmâıyla ve âyâtının ittifakıyla ve esrar u envârının tevâfukuyla ve semerât ve âsârının tetâbukuyla bir tek Vâcibü'l-vücûd'un vücûduna ve vahdetine ve sıfât ve esmâsına delillerle isbat sûretinde öyle şehâdet etmiş ki; bütün ehl-i imanın hadsiz şehâdetleri, onun şehâdetinden tereşşüh etmişler.”

İşte bu yolcunun Kur'an'dan aldığı ders-i tevhid ve imana kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Yedinci Mertebesi'nde böyle:**

¹ Kur'an okurken her bir harfine on sevap verileceğine dair bkz.: Tirmizî, *fezâilü'l-Kur'an* 16; Dârimî, *fezâilü'l-Kur'an* 1; İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 6/118.

² Gece namazında on ayet okuyana yüz sevap^{*1}, günde yüz defa İhlâs sûresini okuyana bin beş yüz sevap^{*2}, Kadir gecesinde ise otuz bin sevap^{*3} verilmesi gibi...

^{*1} İbni Ebî Şeybe, *el-Musannef* 7/202; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 4/6.

^{*2} Ebû Ya'lâ, *el-Müsne'd* 6/103.

^{*3} Kadir sûresi, 97/3.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ:
 الْقُرْآنُ الْمُعْجِزُ الْبَيَانُ الْمَقْبُولُ الْمَرْغُوبُ لِأَجْناسِ الْمَلِكِ وَالْإِنْسِ وَالْجَانِّ، الْمَقْرُوءُ
 كُلُّ آيَاتِهِ فِي كُلِّ دَقِيقَةٍ بِكَمَالِ الْإِحْتِرَامِ، بِاللِّسَنَةِ مِائَاتِ الْمَلَائِكِينَ مِنْ نَوْعِ الْإِنْسَانِ، الدَّائِمِ
 سُلْطَنَتُهُ الْقُدْسِيَّةُ عَلَى أَقْطَارِ الْأَرْضِ وَالْأَكْوَانِ، وَعَلَى وُجُوهِ الْأَعْصَارِ وَالزَّمَانِ، وَالْجَارِي
 حَاكِمِيَّتُهُ الْمَعْنَوِيَّةُ التَّوْرَانِيَّةُ عَلَى نِصْفِ الْأَرْضِ وَخُمْسِ الْبُشْرِ فِي أَرْبَعَةِ عَشَرَ عَصْرًا بِكَمَالِ
 الْإِحْتِسَامِ. وَكَذَا شَهِدَ وَبَرَّهَنَ بِإِجْمَاعِ سُورِهِ الْقُدْسِيَّةِ السَّمَائِيَّةِ، وَبِاتِّفَاقِ آيَاتِهِ التَّوْرَانِيَّةِ
 الْإِلَهِيَّةِ، وَبِتَوَافُقِ أَسْرَارِهِ وَأَنْوَارِهِ، وَبِتَطَابُقِ حَقَائِقِهِ وَتَمَرَّاتِهِ وَأَثَارِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعَيْنِ.¹

denilmiştir.

Sonra bir fakir insana değil fânî ve muvakkat bir tarlayı, bir hâne-yi, belki koca kâinatı ve dünya kadar bir mülk-ü bâkî-yi kazandıran.. ve bir fânî adama ebedî bir hayatın levâzımâtını bulduran.. ve ecelin darağacını bekleyen bir biçare-yi, idam-ı ebedîden kurtaran.. ve saadet-i sermediyenin hazinesini açan en kıymetli sermaye-i insaniyenin iman olduğunu bilen mezkûr misafir ve hayat yolcusu, kendi nefesine dedi ki: “Haydi, ileri! İmanın hadsiz mertebelerinden bir mertebe daha kazanmak için **kâinatın heyet-i mecmûasına** müracaat edip, o da ne diyor, dinlemeliyiz; erkânından ve eczasından aldığımız dersleri tek mil ve tenvir etmeliyiz!” diye, Kur’ân’dan aldığı geniş ve ihatalı bir dürbün ile baktı, gördü:

Bu kâinat, o kadar mânidâr ve muntazamdır ki; mücessem bir kitab-ı sübhânî.. ve cismânî bir kur’ân-ı rabbânî.. ve müzeyyen bir saray-ı samedânî.. ve muntazam bir şehir-i rahmânî sûretinde görünüyor. O kitabın bütün sûreleri, âyetleri ve kelimâtı, hatta harfleri ve bâbları ve fasılları ve sayfaları ve satırları, umumunun her vakit mânidârâne mahv u isbatları ve hakimâne taşıyor ve tahvilleri, icmâ ile bir Alîm-i küllî şey’in ve bir Kadîr-i küllî şey’in ve bir Musannif’in, her şeyde her şeyi gören ve her şeyin her şeyi ile münasebetini bilen, riâyet eden bir Nakkâş-ı Zülcelâl’in ve bir Kâtib-i Zülkemâl’in vücûdunu

¹ Allah’tan başka ilâh yoktur. O Vâcibü’l-vücûd ve Vâhid-i Ehad ki melek ve ins ve cin ecnâsının makbulü ve merğubu olan, her dakikada bütün âyetleri nev-i insandan yüz milyonların lisanında kemâl-i ihtiramla okunan, saltanat-ı kudsiyesi arzın ve âlemlerin aktarında ve zamanın ve asırların yüzlerinde devam eden, nurânî hâkimiyet-i mânevîyesi arzın yarısında ve beşerin beşte birinde on dört asırdır kemâl-i ihtisâm ile cârî olan Kur’ân-ı Mu’cizü’l-Beyan, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder. Kezâ Kur’ân, müşahadeyle kudsi ve semâvî sûrelerinin icmâ ve nurânî ve ilâhî âyetlerinin ittîfâkı ve esrar ve envânının tevafuku ve hakâik ve semerât ve âsânının tetabukuyla O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna şehadet ve O’nu ispat eder.

ve mevcudiyetini bilbedâhe ifade ettikleri gibi; bütün erkân ve envâıyla ve ecza ve cüz'iyatıyla ve sekeneleri ve müştemilâtıyla ve vâridat ve masârifatıyla ve onlarda maslahatkârâne tebdilleriyle ve hikmet-perverâne tecditleriyle bi-littifak, hadsiz bir kudret ve nihâyetsiz bir hikmetle iş gören âlî bir Usta'nın ve misilsiz bir Sâni'in mevcudiyetini ve vahdetini bildiriyorlar. Ve kâinatın azametini münasip *iki büyük ve geniş hakikatin* şehâdetleri, kâinatın bu büyük şehâdetini isbat ediyorlar.

Birinci Hakikat: Usûlü'd-din ve İlmi Kelâm'ın dâhi ulemâsının ve hükemâ-yı İslâmiye'nin gördükleri ve hadsiz burhanlarla isbat ettikleri *hudûs ve imkân* hakikatleridir.

Onlar demişler ki: “Madem, âlemde ve her şeyde tagayyür ve tebeddül var; elbette fânîdir, hâdistir, kadîm olamaz. Madem hâdistir, elbette onu ih-das eden bir Sâni' var. Ve madem her şeyin zâtında vücûdu ve ademi, –bir sebep bulunmazsa– müsavidir, elbette vâcib ve ezeli olamaz. Ve madem muhal ve bâtil olan devir ve teselsül ile birbirini îcad etmek, mümkün olmadığı kat'î burhanlarla isbat edilmiş; elbette öyle bir Vâcibü'l-vücûd'un mevcudiyeti lâzımdır ki; nazîri, mümtenî.. misli, muhal.. ve bütün mâadâsı, mümkün.. ve mâsivâsı, mahlûku olacak...”

Evet *hudûs hakikati*, kâinatı istilâ etmiş. Çoğunu göz görüyor, diğer kısmını akıl görüyor. Çünkü gözümüzün önünde her sene güz mevsiminde öyle bir âlem vefat eder ki; her birisinin hadsiz efradı bulunan ve her biri zîhayat bir kâinat hükmünde olan yüz bin nevi nebâtât ve küçücük havyanât, o âlem ile beraber vefat ederler. Fakat o kadar intizam ile bir vefattır ki; haşır ve neşirlerine medar olan ve rahmet ve hikmetin mucizeleri, kudret ve ilmin harikaları bulunan çekirdekleri ve tohumları ve yumurtacıkları baharda yerlerinde bırakıp, defter-i a'mâllerini ve gördükleri vazifelerin programlarını onların ellerine vererek, Hafız-i Zülcelâl'in himâyesi altında, hikmetine emanet eder sonra vefat ederler. Ve bahar mevsiminde haşr-i âzamın yüz bin misali ve numûne ve delilleri hükmünde olarak o vefat eden ağaçlar ve kökler ve bir kısım hayvancıklar, aynen ihya ve diriliyorlar. Ve bir kısmının dahi kendi yerlerinde emsâlleri ve aynen onlara benzeyenleri îcad ve ihya olunuyor. Ve geçen baharın mevcudâtı, işledikleri amellerin ve vazifelerin sayfalarını ilânât gibi neşredip ¹ **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** âyetinin bir misalini gösteriyorlar.

¹ “Hesap defterleri açıldığı zaman...” (Tekvir sûresi, 81/10)

Hem heyet-i mecmûa cihetinde, her güzde ve her baharda büyük bir âlem vefat eder ve taze bir âlem vücûda gelir. Ve o vefat ve hudûs, o kadar muntazam cereyan ediyor ve o vefat ve hudûsta, gayet intizam ve mizanla o kadar nevilerin vefiyâtları ve hudûsları oluyor ki; *güya dünya öyle bir misafirhânedir ki zîhayat kâinatlar ona misafir olurlar ve seyyah âlemler ve seyyar dünyalar ona gelirler, vazifelerini görürler, giderler.*

İşte bu dünyada böyle hayattar dünyaları ve vazifedar kâinatları kemâl-i ilim ve hikmet ve mizanla ve muvâzene ve intizam ve nizamla ihdas ve îcad edip, rabbânî maksatlarda ve ilâhî gayelerde ve rahmânî hizmetlerde kadîrâne istimâl ve rahîmâne istihdam eden bir Zât-ı Zülcelâl'in vücûb-u vücûdu ve hadsiz kudreti ve nihâyetsiz hikmeti, bilbedâhe güneş gibi akıllara görünüyor. Hudûs mesâilini Risale-i Nur'a ve muhakkikîn-i kelâmîyenin kitaplarına havale ile o bahsi kapıyoruz.

Amma *imkân ciheti* ise o da kâinatı istilâ ve ihata etmiş. Çünkü görüyoruz ki her şey; küllî ve cüz'î bulunsun, büyük ve küçük olsun, arştan ferşe, zerrâtan seyyârâta kadar her mevcut, mahsus bir zât ve muayyen bir sûret ve mümtaz bir şahsiyet ve has sıfatlar ve hikmetli keyfiyetler ve maslahatlı cihazlar ile dünyaya gönderiliyor.

•*Hâlbuki o mahsus zâta ve o mahiyete, hadsiz imkânât içinde o hususiyeti vermek...*

•*Hem sûretler adedince imkânlar ve ihtimaller içinde o nakışlı ve fârikalı ve münasip o muayyen sûreti giydirmek...*

•*Hem, hemcinsinden olan eşhasın miktarınca imkânlar içinde çalkanan o mevcuda, o lâyük şahsiyeti imtiyazla tahsis etmek...*

•*Hem sıfatların nevileri ve mertebeleri sayısınca imkânlar ve ihtimaller içinde şekilsiz ve mütereddit bulunan o masnûa, o has ve muvâfık maslahatlı sıfatları yerleştirmek...*

•*Hem hadsiz yollar ve tarzlarda bulunması mümkün olması noktasında hadsiz imkânât ve ihtimalât içinde mütehayyir, sergerdân, hedefsiz o mahlûka, o hikmetli keyfiyetleri ve inâyetli cihazları takmak ve teşhiz etmek, elbette küllî ve cüz'î bütün mümkünât adedince ve her mümkünin mezkûr mahiyet ve hüviyet, heyet ve sûret, sıfat ve vaziyetinin imkânâtı adedince tahsis edici, tercih edici, tayin edici, ihdas edici bir Vâcibü'l-vücûd'un vücûb-u vücûduna ve hadsiz kudretine ve nihâyetsiz hikmetine.. ve hiçbir şey*

ve hiçbir şe'n, O'ndan gizlenmediğine.. ve hiçbir şey O'na ağır gelmediğine.. ve en büyük bir şey, en küçük bir şey gibi O'na kolay geldiğine.. ve bir baharı bir ağaç kadar ve bir ağacı bir çekirdek kadar sühûletle îcad edebildiğine işa-retler ve delâletler ve şehâdetler, imkân hakikatinden çıkıp kâinatın bu büyük şehâdetinin bir kanadını teşkil ederler.

Kâinatın şehâdetini, her iki kanadı ve iki hakikatiyle Risale-i Nur eczaları ve bilhassa Yirmi İkinci ve Otuz İkinci Sözler, ve Yirminci ve Otuz Üçüncü Mektuplar tamamıyla isbat ve izah ettiklerinden onlara havale ederek bu pek uzun kıssayı kısa kestik.

Kâinatın heyet-i mecmûasından gelen büyük ve küllî şehâdetin ikinci kanadını isbat eden **ikinci hakikat**:

Bu mütemâdiyen çalkanan inkılâplar ve tahavvülâtlar içinde vücûdunu ve hizmetini ve zîhayat ise hayatını muhafazaya ve vazifesini yerine getirmeye çalışan mahlûkatta kuvvetlerinin bütün bütün haricinde bir *teavün* hakikati görünüyor. Meselâ unsurları, zîhayatın imdadına.. hususan bulutları, nebâtâtın mededine.. ve nebâtâtı dahi hayvanâtın yardımına.. ve havyanât ise insanların muâvenetine.. ve memelerin kevser gibi sütleri, yavruların beslenmelerine.. ve zîhayatların iktidarlara haricindeki pek çok hâcetleri ve erzakları, umulmadık yerlerden onların ellerine verilmesi.. hatta zerrât-ı taamiye dahi hüceyrât-ı bedeniyenin tamirine koşmaları gibi teshir-i rabbânî ile ve istihdam-ı rahmânî ile, hakikat-i teavünün pek çok misalleri doğrudan doğruya bütün kâinatı bir saray gibi idare eden bir Rabbü'l-âlemîn'in umumi ve rahîmâne rubûbiyetini gösteriyorlar.

Evet, câmid ve şuursuz ve şefkatsiz olan ve birbirine şefkatkârâne, şurdârâne vaziyet gösteren muâvenetçiler elbette gayet Rahîm ve Hakîm bir Rabb-i Zülcelâl'in kuvvetiyle, rahmetiyle, emriyle yardıma koşturuyorlar.

İşte kâinatta câri olan teâvün-ü umumî, seyyârâtta tâ zîhayatın âzâ ve cihâzât ve zerrât-ı bedeniyesine kadar kemâl-i intizamla cereyan eden *muvâzene-i âmme* ve *muhafaza-yı şâmile*.. ve semâvâtın yaldızlı yüzünden ve zeminin zînetli yüzünden ta çiçeklerin süslü yüzlerine kadar kalem gezdiren *tezyin*.. ve keheşandan ve Manzume-i Şemsiye'den ta mısır ve nar gibi meyvelere kadar hükmeden *tanzim*.. ve güneş ve kamerden ve unsurlardan ve bulutlardan ta bal arlarına kadar memuriyet veren *tavzif* gibi pek büyük hakikatlerin büyüklükleri nispetindeki şehâdetleri, kâinatın şehâdetinin ikinci

kanadını isbat ve teşkil ederler. Madem Risale-i Nur bu büyük şehâdeti isbat ve izah etmiş, biz burada bu kısacık işaretle iktifâ ederiz.

İşte dünya seyyahının kâinattan aldığı ders-i imanîye kısa bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Sekizinci Mertebesi'nde** böyle:

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الوجودِ، الْمُمتنعُ نَظِيرُهُ، الْمُمكنُ كُلُّ مَا سِوَاهُ، الْوَاحِدُ الْأَحَدُ الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: هَذِهِ الْكَائِنَاتُ الْكِتَابُ الْكَبِيرُ الْمُجَسَّمُ وَالْقُرْآنُ الْجِسْمَانِيُّ الْمُعْظَمُ وَالْقَصْرُ الْمُرْتَنُ الْمُنْظَمُ وَالْبَلَدُ الْمُحْتَشَمُ الْمُنتَظَمُ، بِإِجْمَاعِ سُورِهِ وَإِيَاتِهِ وَكَلِمَاتِهِ وَحُرُوفِهِ وَأَبْوَابِهِ وَقُصُولِهِ وَصُحُفِهِ وَسُطُورِهِ وَاتِّفَاقِ أَرْكَانِهِ وَأَنْوَاعِهِ وَأَجْزَائِهِ وَخُرُجِيَّاتِهِ وَسَكْنَتِهِ وَمُسْتَمَلَاتِهِ وَوَارِدَاتِهِ وَمَصَارِفِهِ، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ الْخُذُوثِ وَالتَّغْيِيرِ وَالْإِمْكَانِ، بِإِجْمَاعِ جَمِيعِ عُلَمَاءِ عِلْمِ الْكَلَامِ، وَبِشَهَادَةِ حَقِيقَةِ تَبْدِيلِ صُورَتِهِ وَمُسْتَمَلَاتِهِ بِالْحِكْمَةِ وَالْإِنْتِظَامِ وَتَجْدِيدِ حُرُوفِهِ وَكَلِمَاتِهِ بِالنِّظَامِ وَالْمِيزَانِ وَبِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ التَّعَاوُنِ وَالتَّجَاوُبِ وَالتَّسَانُدِ وَالتَّدَاخُلِ وَالْمُوَازَنَةِ وَالْمُحَافَظَةِ فِي مَوْجُودَاتِهِ بِالْمُشَاهَدَةِ وَالْعِيَانِ.¹

denilmiştir.

Sonra, dünyaya gelen ve dünyanın yaratanını arayan ve on sekiz adet mertebelerden çıkan ve *arş-ı hakikate yetişen bir mirac-ı imanî ile gâibâne mârifetten hâzırâne ve muhatabâne bir makama terakki eden meraklı ve müş tâk yolcu adam*, kendi ruhuna dedi ki: “Fâtîha-yı Şerife’de başından tâ *إِيَّاكَ* kelimesine kadar gâibâne medh ü senâ ile bir huzur gelip *إِيَّاكَ* hitabına çıkılması gibi biz dahi *doğrudan doğruya* –gâibâne aramayı bırakıp– *aradığımızı aradığımızdan sormalıyız*. Her şeyi gösteren güneşi, güneşten sor-mak gerektir.” Evet, her şeyi gösteren, kendini her şeyden ziyade gösterir.

¹ Allah’tan başka ilâh yoktur. Nazîri mümteni ve O’ndan başka her şey mümkün ve Vâhid-i Ehad olan o Vâcibü’l-vücûd ki mücsem bir kitab-ı kebir, muazzam bir Kur’ân-ı cismânî, munazzam ve müzeyyen bir kasr ve muntazam ve muhteşem bir memleket olan bu kâinat, sûrelerinin ve âyetlerinin ve kelime-lerinin ve harflerinin ve bablarının ve fasıllarının ve sayfalarının ve satırlarının icmâiyle ve erkânının ve envânının ve eczasının ve cüz’iyatının ve sekene ve müştemilâtının ve vâridat ve masârifinin ittifakıyla, bütün ulemâ-yı ilm-i kelâmın icmâina müstenit hudûs ve tagayyür ve imkân hakikatının azamet-i ihatasının şehadetiyle ve sûret ve müştemilâtının hikmet ve intizamla tebdili ve haruf ve kelimâtının nizam ve میزانla tecdidi hakikatının şehadetiyle ve mevcudatında müşahade ve iyan ile görünen teâvün ve tecavüp ve tesanüd ve tedahül ve muvâzene ve muhafaza hakikatlerinin azamet-i ihatasının şehadetiyle, O’nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

² “Yalnız Sana (ibadet eder, yalnız senden medet umarız).” (Fâtîha sûresi, 1/5).

Öyle ise şemsin şuaâtı ile onu görmek ve tanımak gibi **Hâlûk'umuzın** esmâ-yı hüsnâsıyla ve sıfât-ı kudsiyesiyle O'nu kabiliyetimizin nisbetinde tanıma-ya çalışabiliriz.

Bu maksadın hadsiz yollarından iki yolu ve o iki yolun hadsiz mertebelerinden iki mertebeyi ve o iki mertebenin pek çok hakikatlerinden ve pek çok uzun tafsilâtından yalnız iki hakikati icmâl ve ihtisar ile bu risalede beyan edeceğiz.

Birinci Hakikat

Bilmüşâhede gözümüzle görünen ve muhit ve dâimî ve muntazam ve dehşetli ve semâvî ve arzî olan bütün mevcudâtı çeviren ve tebdil ve tecdit eden ve kâinatı kaplayan *faaliyet-i müstevliye hakikati* görünmesi.. ve o her cihetle hikmet-medar faaliyet hakikatinin içinde *tezâhür-ü rubûbiyet* hakikatinin bilbedâhe hissedilmesi.. ve o her cihetle, rahmet-feşan tezâhür-ü rubûbiyet hakikatinin içinde *tebârüz-ü ulûhiyet* hakikati bizzarure bilinmiş olmasıdır.

İşte bu hâkimâne ve hakimâne faaliyet-i dâimeden ve perdesinin arkasında bir Fâil-i Kadîr ve Alîm'in ef'âli, görünür gibi hissedilir.

Ve bu mürebbîyâne ve müdebbirâne ef'âli rabbâniyeden ve perdesinin arkasından her şeyde cilveleri bulunan esmâ-yı ilâhiye hissedilir derecesinde bedâhetle bilinir.

Ve bu celâldârâne ve cemâl-perverâne cilvelenen esmâ-yı hüsnâdan ve perdesinin arkasında sıfât-ı seb'a-yı kudsiyenin ilmelyakîn, belki aynelyakîn, belki hakkalyakîn derecesinde vücûdları ve tahakkukları anlaşılır.

Ve bu yedi kudsî sıfâtın dahi, bütün masnûâtın şehâdetiyle, hem hayat-târâne, hem kadîrâne, hem alîmâne, hem semîâne, hem basîrâne, hem mü-rîdâne, hem mütekellimâne nihâyetsiz bir sûrette tecellîleri ile bilbedâhe ve bizzarure ve biilmelyakîn bir mevsuf-u Vâcibü'l-vücûd'un ve bir müsemma-yı Vâhid-i Ehad'in ve bir Fâil-i Ferd-i Samed'in mevcudiyeti güneşten daha zâ-hir, daha parlak bir tarzda, kalbdeki iman gözüne görünür gibi kat'i bilinir.

Çünkü güzel ve mânidâr bir kitap ve muntazam bir hâne, bedâhetle yazmak ve yapmak fiillerini.. ve güzel yazmak ve intizamlı yapmak fiilleri dahi, bedâhetle yazıcı ve dülger namlarını.. yazıcı ve dülger unvanları ise, bedâhetle kitâbet ve dülgerlik sanatlarını ve sıfatlarını.. ve bu sanat ve sıfatlar, bedâhetle

herhâlde bir zâtı istilzam eder ki Mevsuf ve Sâni' ve Müsemma ve Fâil olsun. Fâilsiz bir fiil ve müsemmasız bir isim mümkün olmadığı gibi; mevsufsuz bir sıfat, sanatkârsız bir sanat dahi mümkün değildir.

İşte bu hakikat ve kâideye binâen bu kâinat, bütün mevcudâtıyla beraber kaderin kalemiyle yazılmış, kudretin çekiciyle yapılmış mânidâr hadsiz kitaplar, mektuplar, nihâyetsiz binalar ve saraylar hükmünde – her biri binler vecihle ve beraber hadsiz vücuh ile– rabbânî ve rahmânî nihâyetsiz fiilleri ve o fiillerin menşeleri olan binbir esmâ-yı ilâhiyenin hadsiz cilverleriyle ve o güzel isimlerin menbaı olan yedi sıfât-ı sübhâniyenin nihâyetsiz tecellîleriyle o yedi muhit ve kudsî sıfatların madeni ve mevsufu olan ezelî ve ebedî bir Zât-ı Zülcelâl'in vücûb-u vücûduna ve vahdetine hadsiz işaretler ve nihâyetsiz şehâdetler ettikleri gibi; bütün o mevcudâtta bulunan bütün hüsünler, cemâller, kıymetler, kemâller dahi ef'âl-i rabbâniyenin ve esmâ-yı ilâhiyenin ve sıfât-ı samedâniyenin ve şuûnât-ı sübhâniyenin, kendilerine lâıyk ve muvâfık kudsî cemâllerine ve kemâllerine.. ve hepsi birden Zât-ı Akdes'in kudsî cemâline ve kemâline bedâhetle şehâdet ederler.

İşte faaliyet hakikati içinde tezahür eden rubûbiyet hakikati, ilim ve hikmetle halk ve îcad ve sun' ve ibda'.. nizam ve mizan ile takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir.. kasd ve irade ile tahvil ve tebdil ve tenzil ve tekmil.. şefkat ve rahmetle it'am ve in'âm ve ikram ve ihsan gibi şuûnâtıyla ve tasarrufla kendini gösterir ve tanıttırır. Ve tezahür-ü rubûbiyet hakikati içinde bedâhetle hissedilen ve bulunan ulûhiyetin tebarüz hakikati dahi esmâ-yı hüsnânın rahîmâne ve kerîmâne cilverleriyle ve yedi sıfât-ı subûtiye olan hayat, ilim, kudret, irade, sem', basar ve kelâm sıfatlarının celâllî ve cemâllî tecellîleriyle kendini tanıttırır, bildirir.

Evet nasıl ki kelâm sıfatı, vahiyler ve ilhamlar ile Zât-ı Akdes'i tanıttırır; öyle de kudret sıfatı dahi, mücessem kelimeleri hükmünde olan sanatlî eserleriyle o Zât-ı Akdes'i bildirir ve kâinatı baştan başa bir furkan-ı cismânî mahiyetinde gösterip, bir Kadîr-i Zülcelâl'i tavsif ve tarif eder.

Ve ilim sıfatı dahi hikmetli, intizamlı, mizanlı olan bütün masnûât miktarınca.. ve ilim ile idare ve tedbir ve tezyin ve temyiz edilen bütün mahlûkât adedince mevsufları olan bir tek Zât-ı Akdes'i bildirir.

Ve hayat sıfatı ise kudreti bildiren bütün eserler.. ve ilmin vücûdunu bildiren bütün intizamlı ve hikmetli ve mizanlı ve zinetli sûretler, hâller.. ve sâir

sıfatları bildiren bütün deliller, sıfat-ı hayatın delilleriyle beraber hayat sıfatının tahakkukuna delâlet ettikleri gibi; hayat dahi bütün o delilleriyle aynaları olan bütün zîhayatları şahid göstererek, Zât-ı Hayy-ı Kayyûm'u bildirir. Ve kâinatı; serbeser, her vakit, taze taze ve ayrı ayrı cilveleri ve nakışları göstermek için daima değişen ve tazelenen ve hadsiz aynalardan tereküb eden bir âyine-i ekber sûretine çevirir. Ve bu kıyasla görmek ve işitmek, ihtiyâr etmek ve konuşmak sıfatları dahi her biri birer kâinat kadar Zât-ı Akdes'i bildirir, tanıttırır.

Hem o sıfatlar, Zât-ı Zülcelâl'in vücûduna delâlet ettikleri gibi, hayatın vücûduna ve tahakkukuna ve o Zât'ın hayattar ve diri olduğuna dahi bedâhetle delâlet ederler. Çünkü bilmek, hayatın alâmeti.. işitmek, dirilik emâresi.. görmek, dirilere mahsus.. irade, hayat ile olabilir. İhtiyârî iktidar, zîhayatlarda bulunur. Tekellüm ise bilen dirilerin işidir. İşte bu noktalardan anlaşılır ki; hayat sıfatının yedi defa kâinat kadar delilleri.. ve kendi vücûdunu ve mevsufun vücûdunu bildiren burhanları vardır ki bütün sıfatların esası ve membaı ve ism-i âzamın masdarı ve medarı olmuştur.

Risale-i Nur, bu birinci hakikati kuvvetli burhanlar ile isbat ve bir derece izah ettiğinden bu denizden bu mezkûr katre ile şimdilik iktifâ ediyoruz.

İkinci Hakikat

Sıfat-ı kelâmdan gelen tekellüm-ü ilâhîdir.

قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفَدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ رَبِّي
وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَدًا¹

âyetinin sırrıyla kelâm-ı ilâhî, nihâyetsizdir. Bir zâtın vücûdunu bildiren en zâhir alâmet, konuşmasıdır. Demek bu hakikat, nihâyetsiz bir sûrette Mutekellim-i Ezelî'nin mevcudiyetine ve vahdetine şehâdet eder. Bu hakikatin iki kuvvetli şehâdeti, bu risalenin On Dördüncü ve On Beşinci Mertebeleri'nde beyan edilen vahiyler ve ilhamlar cihetiyle.. ve geniş bir şehâdeti dahi, Onuncu Mertebesi'nde işaret edilen kütüb-ü mukaddese-i semâviye cihetiyle.. ve çok parlak ve câmi bir diğer şehâdeti dahi, On Yedinci Mertebesi'nde Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan cihetiyle geldiğinden; bu hakikatin beyan ve şehâdetini o

¹ “De ki: “Rabbimin sözlerini yazmak için en büyük okyanus mürekkep olsaydı (hatta onun bir mislini de takviye gönderseydik), bu deniz tükenir, Rabbimin sözleri yine de bitmezdi.” (Kehf sûresi, 18/109).

mertebelere havale edip o hakikati, mucizâne ilân eden ve şehâdetini sâir hakikatlerin şehâdetleriyle beraber ifade eden

شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ
لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ¹

âyet-i muazzamanın envârı ve esrarı, bizim bu yolcuya kâfi ve vâfi gelmiş ki daha ileri gidememiş.

İşte bu yolcunun bu makam-ı kudsîden aldığı dersin kısa bir meâline bir işaret olarak **Birinci Makam'ın On Dokuzuncu Mertebesi'nde:**

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ الْوَاحِدُ الْأَحَدُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى، وَلَهُ الصِّفَاتُ الْغُلْيَا،
وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى، الَّذِي دَلَّ عَلَى وُجُوبِ وُجُودِهِ فِي وَحْدَتِهِ: الذَّاتُ الْوَاجِبُ الْوُجُودِ
بِاجْتِمَاعِ جَمِيعِ صِفَاتِهِ الْقُدْسِيَّةِ الْمُحِيطَةِ، وَجَمِيعِ أَسْمَائِهِ الْحُسْنَى الْمُتَجَلِّيَّةِ، وَبِاتِّفَاقِ
جَمِيعِ سُؤْوَائِهِ وَأَفْعَالِهِ الْمُتَصَرِّفَةِ، بِشَهَادَةِ عَظْمَةِ حَقِيقَةِ تَبَارُزِ الْأُلُوْهِيَّةِ فِي تَظَاهِرِ
الرُّبُوبِيَّةِ، فِي دَوَامِ الْفَعَالِيَّةِ الْمُسْتَوَلِيَّةِ، بِفِعْلِ الْإِيجَادِ وَالْخَلْقِ وَالصَّنْعِ وَالْإِبْدَاعِ بِإِرَادَةِ
وَقُدْرَةِ، وَبِفِعْلِ التَّقْدِيرِ وَالتَّصْوِيرِ وَالتَّدْبِيرِ وَالتَّدْوِيرِ بِاخْتِيَارٍ وَحِكْمَةٍ، وَبِفِعْلِ التَّضَرِيفِ
وَالنَّظِيمِ وَالْمَحَافَظَةِ وَالْإِدَارَةِ وَالْإِعَاشَةِ بِقُضْدٍ وَرَحْمَةٍ، وَبِكَمَالِ الْإِنْتِظَامِ وَالْمُوَازَنَةِ،
وَبِشَهَادَةِ عَظْمَةِ إِحَاطَةِ حَقِيقَةِ أَسْرَارِ: ﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُو الْعِلْمِ
قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ﴾²

denilmiştir...

¹ “Allah’tan başka tanrı bulunmadığına şahit bizzat Allah’tır. Bütün melekler, hak ve adaletten ayrılmayan ilim adamları da bu gerçeğe, aziz ve hakim (mutlak galip, tam hüküm ve hikmet sahibi) Allah’tan başka tanrı olmadığına şahittirler.” (Âl-i İmran sûresi, 3/18).

² Allah’tan başka ilâh yoktur. O öyle bir Vâcibü'l-vücûd ve Vâhid-i Ehad'dir ki bütün güzel isimler, bütün yüce sıfatlar ve en yüce vasıflar O'na aittir. İrade ve kudretle icad ve halk ve sun' ve ibdâ fiillerini, ihtiyaç ve hikmetle takdir ve tasvir ve tedbir ve tedvir fiillerini, kasd ve rahmetle ve kemâl-i intizam ve muvâzene ile tasrif ve tanzim ve muhafaza ve idare ve iâşe fiillerini tazammun eden faaliyet-i müstevliyenin devamı içinde görünen tezahür-ü rubûbiyet ve onun içinde görünen tebarüz-ü ulûhiyet hakikatinin azametinin şehadetiyle; ve “Allah’tan başka tanrı bulunmadığına şahit bizzat Allah’tır. Bütün melekler, hak ve adaletten ayrılmayan ilim adamları da bu gerçeğe, aziz ve hakim (mutlak galip, tam hüküm ve hikmet sahibi) Allah’tan başka tanrı olmadığına şahittirler.”^{*1} meâlindeki âyet-i kerîmenin hakikat-i esrarının azamet-i ihatasının şehadetiyle; bütün kudsi ve muhit sıfatlarının ve kâinatta tecelli eden bütün esmâ-i hüsnâsının icmâi ve kâinatta tasarruf eden bütün suunat ve ef'âlinin ittifakı, O'nun vahdet içindeki vücûb-u vücûduna delâlet eder.

^{*1} Âl-i İmran sûresi, 3/18.

Üçüncü Şua olan bu Mûnacât Risalesi, Âyetü'l-Kübrâ ve beş-altı risaleler ile birlikte Kastamonu'da telif edilmiştir. Üstad'ın Kastamonu'daki hayatının seyrine ve meşguliyetine ve hizmetinin hangi meseleler etrafında döndüğüne parlak bir numûnedir. Evet, Said Nursî, bu risalelerdeki hakikatlerin delâletiyle, millet ve İslâmiyet için en elzem hizmet olan imanın takviyesi için çalışıyordu.

Mukaddime

Bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye,^{1(Hâşiye)} vücûb-u vücûda ve vahdâniyete delâlet ettiği gibi; hem delâil-i kat'îye ile rubûbiyetin ihatasına ve kudretinin azametine delâlet eder. Hem hâkimiyetinin ihatasına ve rahmetinin şümûlüne dahi delâlet ve isbat eder. Hem kâinatın bütün eczasına hikmetinin ihatasını ve ilminin şümûlünü isbat eder.

Elhâsıl, bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'nin her bir mukaddimesinin sekiz neticesi var. Sekiz mukaddimelerin her birinde, sekiz neticeyi delilleriyle isbat eder ki; bu cihette bu Sekizinci Hüccet-i İmaniye'de yüksek meziyetler vardır.

Said Nursî

---

¹ (Hâşiye) “Sekizinci Hüccet-i İmaniye” tabiri, Asâ-yı Musa Mecmuâsı'na giren imanî risalelerin sıraları itibarıyla. Bu Mûnacât Risalesi; Asâ-yı Musa, İkinci Kısım'da sekizinci sıradadır.

Münâcât

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي
الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَّاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا
وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيَّاحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَحَّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ
لَايَاتٍ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ¹

Yâ İlâhî ve Yâ Rabbi!

Ben imanın gözüyle ve Kur'ân'ın tâlimiyle ve nuruyla ve Resûl-i Ekrem
(aleyhissalâtü vesselâm)'ın dersiyle ve ism-i Hakîm'in göstermesiyle görüyorum ki:

Semâvâtta hiçbir *deveran ve hareket* yoktur ki, böyle intizamıyla senin
mevcûdiyetine işaret ve delâlet etmesin...

Ve hiçbir *ecrâm-ı semâviye* yoktur ki; sükûtuyla, gürültüsüz vazife gö-
rek, direksiz durmalarıyla, senin rubûbiyetine ve vahdetine şehâdeti ve işareti
olmasın...

Ve hiçbir *yıldız* yoktur ki; mevzûn hilkatiyle, muntazam vaziyetiyle ve nu-
ranî tebessümüyle ve bütün yıldızlara mümâselet ve müşâbehet sikkesiyle se-
nin haşmet-i ulûhiyetine ve vahdâniyetine işaret ve şehâdetde bulunmasın...

Ve on iki seyyâreden hiçbir *seyyâre yıldız* yoktur ki; hikmetli hareketiyle
ve itaatli musahhariyetiyle ve intizamlı vazifesiyle ve ehemmiyetli peykleriyle
senin vücûb-u vücûduna şehâdet ve saltanat-ı ulûhiyetine işaret etmesin...

Evet, gökler sekeneleriyle, her biri tek başıyla şehâdet ettikleri gibi; *heyet-i
mecmûasıyla*, derece-i bedâhette –Ey zemin ve gökleri yaratan Yaratıcı!
– senin vücûb-u vücûduna öyle zâhir şehâdet, –Ve ey zerrâtı muntazam

¹ “Göklerin ve yerin yaratılışında, gece ile gündüzün sürelerinin değişmesinde, insanlara fayda sağlamak üzere denizlerde gemilerin süzülüşünde, Allah'ın gökten indirip kendisiyle ölmüş yeri canlandırdığı yağmurda ve yeryüzünde hayat verip yaydığı canlılarda, rüzgârların yönlerini değiştirip durmasında, gökle yer arasında emre hazır bulutların duruşunda, elbette aklını çalıştıran kimseler için Allah'ın varlığına ve birliğine nice deliller vardır.” (Bakara sûresi, 2/164)

mürekkebâtıyla tedbirini gören ve idare eden ve bu seyyâre yıldızları manzum peykleriyle döndüren, emrine itaat ettiren— senin vahdetine ve birliğine öyle kuvvetli şehâdet ederler ki; göğün yüzünde bulunan yıldızlar sayısınca nuranî burhanlar ve parlak deliller, o şehâdeti tasdik ederler.

Hem bu sâfi, temiz, güzel gökler, fevkalâde büyük ve fevkalâde süratli ecrâmıyla muntazam bir ordu.. ve elektrik lâmbalarıyla süslenmiş bir saltanat donanması vaziyetini göstermek cihetiyle, senin rubûbiyetinin haşmetine ve her şeyi îcad eden kudretinin azametine zâhir delâlet.. ve hadsiz semâvâtı ihata eden hâkimiyetinin ve her bir zîhayatı kucağına alan rahmetinin hadsiz genişliklerine kuvvetli işaret.. ve bütün mahlûkat-ı semâviyenin bütün işlerine ve keyfiyetlerine taalluk eden ve avucuna alan, tanzim eden ilminin her şeye ihtasına.. ve hikmetinin her işe şümûlüne şüphesiz şehâdet ederler. Ve o şehâdet ve delâlet o kadar zâhirdir ki; güya yıldızlar, şahit olan göklerin şehâdet kelimeleri ve tecessüm etmiş nuranî delilleridirler.

Hem semâvat meydanında, denizinde, fezasındaki yıldızlar ise; muî neferler, muntazam sefineler, harika tayyareler, acâib lâmbalar gibi vaziyetiyle senin saltanat-ı ulûhiyetinin şâşaasını gösteriyorlar. Ve o ordunun efradından bir yıldız olan güneşimizin seyyârelerinde ve zeminimizdeki vazifelerinin delâlet ve ihtarıyla güneşin sâir arkadaşları olan yıldızların bir kısmı, âhîret âlemlerine bakarlar ve vazifesiz değiller; belki bâkî olan âlemlerin güneşleridirler.

Ey Vâcibü'l-vücûd! Ey Vâhid-i Ehad!

Bu harika yıldızlar, bu acîb güneşler, aylar; senin mülkünde, senin semâvâtında, senin emrinle ve kuvvetin ve kudretinle ve senin idare ve tedbirinle teshir ve tanzim ve tavzif edilmişlerdir. Bütün o ecrâm-ı ulviye, kendilerini yaratan ve döndüren ve idare eden birtek Hâlık'a tesbih ederler, tekbir ederler, lisân-ı hâl ile “Sübhânallah, Allahu Ekber” derler. Ben dahi onların bütün tesbihatıyla seni takdis ederim.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından ihtifâ etmiş olan Kadîr-i Zülcelâl! Ey Kâdir-i Mutlak!

Kur'ân-ı Hakîm'in dersiyle ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle anladım:

Nasıl ki gökler, yıldızlar senin mevcûdiyetine ve vahdetine şehâdet ederler. Öyle de *cevv-i semâ*, bulutlarıyla ve şimşekleri ve ra'dları ve rüzgârlarıyla ve yağmurlarıyla senin vücûb-u vücûduna ve vahdetine şehâdet ederler.

Evet câmid, şuursuz *bulut*; âb-ı hayat olan *yağmuru* muhtaç olan

zîhayatların imdadına göndermesi, ancak senin rahmetin ve hikmetinledir; karışık tesadüf karışamaz.

Hem elektriğin en büyüğü bulunan ve fevâid-i tenviriyesine işaret ederek ondan istifadeye teşvik eden şimşek ise, senin fezâdaki kudretini güzelce tenvir eder.

Hem yağmurun gelmesini müjdeleyen ve koca fezâyı konuşturan ve tesbihatının gürültüsüyle gökleri çınlatan ra'dât dahi, lisân-ı kâl ile konuşarak seni takdis edip rubûbiyetine şehâdet eder.

Hem zîhayatların yaşamasına en lüzumlu rızkı ve istifadece en kolayı ve nefesleri vermek ve nüfusları rahatlandırmak gibi çok vazifelerle tavzif edilen rüzgârlar dahi; cevvi, âdetâ bir hikmete binâen “Levh-i Mahv ve İsbat” ve “yazar, ifade eder sonra bozar tahtası” sûretine çevirmekle, senin faaliyet-i kudretine işaret ve senin vücûduna şehâdet ettiği gibi, senin merhametinle bulutlardan sağıp zîhayatlara gönderilen rahmet dahi; mevzûn, muntazam katrileri kelimeleriyle senin vüs'at-i rahmetine ve geniş şefkatine şehâdet eder.

Ey Mutasarrıf-ı Fa'âl ve Ey Feyyâz-ı Mûteâl!

Senin vücûb-u vücûduna şehâdet eden bulut, berk, ra'd, rüzgâr, yağmur; birer birer şehâdet ettikleri gibi, heyet-i mecmûasıyla, keyfiyetçe birbirinden uzak, mahiyetçe birbirine muhalif olmakla beraber; birlik, beraberlik, birbiri içine girmek ve birbirinin vazifesine yardım etmek haysiyetiyle senin vahdetine ve birliğine gayet kuvvetli işaret ederler.

Hem koca fezâyı bir mahşer-i acâib yapan ve bazı günlerde birkaç defa doldurup boşaltan rubûbiyetinin haşmetine.. ve o geniş cevvi, yazar değiştirir bir levha gibi ve sıkır ve onunla zemin bahçesini sulattırır bir sünger gibi tasarruf eden kudretinin azametini ve her bir şeye şümûlüne şehâdet ettikleri gibi.. umum zemine ve bütün mahlûkata cevvi perdesi altında bakan ve idare eden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine ve her şeye yetişmelerine delâlet eder.

Hem fezâdaki hava, o kadar hakimâne vazifelerde istihdam.. ve bulut ve yağmur, o kadar alimâne faydalarda istimâl olunur ki; her şeye ihata eden bir ilim ve her şeye şâmil bir hikmet olmazsa o istimâl, o istihdam olamaz.

Ey Fa'âlün limâ yürîd!

Cevv-i fezâdaki faaliyetinle her vakit bir numûne-i haşır ve kıyâmet göstermek, bir saatte yazı kışa ve kışı yaza döndürmek, bir âlem getirmek, bir

âlem gayba göndermek misillü şuûnâtta bulunan kudretin, dünyayı âhirete çevirecek ve âhirette şuûnât-ı sermediyeyi gösterecek işaretini veriyor.

Ey Kadîr-i Zülcelâl!

Cevv-i fezâdaki hava, bulut ve yağmur, berk ve ra'd; senin mülkünde, senin emrin ve havlinle, senin kuvvet ve kudretinle musahhar ve vazifedar-dırlar. Mahiyetçe birbirinden uzak olan bu fezâ mahlûkatı, gayet süratli ve âni emirlere ve çabuk ve acele kumandalara itaat ettiren Âmir ve Hâkim'lerini takdis ederek rahmetini medh ü senâ ederler.

Ey arz ve semâvâtın Hâlık-ı Zülcelâli!

Senin Kur'ân-ı Hakîm'inin tâlimiyle ve Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)-'ın dersiyile iman ettim ve bildim ki:

Nasıl semâvât yıldızlarıyla ve cev-v-i fezâ müstemilâtıyla senin vücûb-u vücûduna ve senin birliğine ve vahdetine şehâdet ediyorlar. Öyle de *arz*, bütün mahlûkatıyla ve ahvâliyle senin mevcûdiyetine ve vahdetine, mevcudâtı adedince şehâdetler ve işaretler ederler.

Evet, zeminde hiçbir *tahavvül* ve ağaç ve hayvanlarında her senede ur-basını değiştirmek gibi hiçbir *tebeddül* –cüz'î olsun, küllî olsun– yoktur ki intizamıyla senin vücûduna ve vahdetine işaret etmesin...

Hem hiçbir *hayvan* yoktur ki zaafiyet ve ihtiyacının derecesine göre ve-rilen rahîmâne rızkıyla.. ve yaşamasına lüzumlu bulunan cihâzâtın hakimâne verilmesiyle, senin varlığına ve birliğine şehâdeti olmasın...

Hem her baharda gözümüz önünde îcad edilen *nebâtât* ve *hayvanât*tan hiçbir tanesi yoktur ki sanat-ı acîbesiyle ve latîf zînetiyle ve tam temeyyüzüyle ve intizamıyla ve mevzûniyetiyle seni bildirmesin...

Ve zemin yüzünü dolduran ve nebâtât ve hayvanât denilen kudretinin harikaları ve mucizeleri, mahdut ve maddeleri bir ve müteşâbih olan yumurta ve yumurtacıklardan ve katrelerden ve habbe ve habbeciklerden ve çekirdek-lerden yanlızsız, mükemmel, süslü, alâmet-i fârikalı olarak yaratılışları Sâni-i Hakîm'lerinin vücûduna ve vahdetine ve hikmetine ve hadsiz kudretine öyle bir şehâdetdir ki ziyanın güneşe şehâdetinden daha kuvvetli ve parlaktır.

Hem *hava*, *su*, *nur*, *ateş*, *toprak* gibi hiçbir unsur yoktur ki; şuursuzluk-larıyla beraber şuurkârâne, mükemmel vazifeleri görmesiyle; basit ve istilâ edici, intizamsız, her yere dağılmakla beraber, gayet muntazam ve mütenevvî

meyveleri ve mahsulleri hazine-i gayptan getirmesiyle, senin birliğine ve varlığına şehâdeti bulunmasın...

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Fettâh-ı Allâm! Ey Fa'âl-i Hallâk!

Nasıl arz bütün sekenesiyle Hâlık'ının vâcibü'l-vücûd olduğuna şehâdet eder. Öyle de senin –*Ey Vâhid-i Ehad, ey Hannân-ı Mennân, ey Vehhâb-ı Rezzâk!*– vahdetine ve ehadiyetine, yüzündeki sikkesiyle ve sekenesinin yüzlerindeki sikkeleriyle ve birlik ve beraberlik ve birbiri içine girmek ve birbirine yardım etmek ve onlara bakan rubûbiyet isimlerinin ve fiillerinin bir olmak cihetinde, bedâhet derecesinde senin vahdetine ve ehadiyetine şehâdet, belki mevcûdat adedince şehâdetler eder.

Hem nasıl *zemin*; bir ordugâh, bir meşher, bir tâlimgâh vaziyetiyle.. ve nebâtât ve hayvanât fırkalarında bulunan dört yüz bin muhtelif milletlerin ayrı ayrı cihâzâtları muntazaman verilmesiyle senin rubûbiyetinin haşmetine ve kudretinin her şeye yetişmesine delâlet eder. Öyle de hadsiz bütün zîhayatın ayrı ayrı rızıkları, vakti vaktine, kuru ve basit bir *topraktan*, rahîmâne, kerîmâne verilmesi.. ve hadsiz o efradın kemâl-i musahhariyetle evâmîr-i rabbâniyeye itaatleri, rahmetinin her şeye şümûlünü ve hâkimiyetinin her şeye ihatasını gösteriyor.

Hem zeminde değişmekte bulunan mahlûkat kabilelerinin sevk ve idareleri, mevt ve hayat münâvebeleri ve hayvan ve nebâtâtın idare ve tedbirleri dahi, her şeye taalluk eden bir ilimle ve her şeyde hükmeden nihâyetsiz bir hikmetle olabilmesi, senin ihata-yı ilmine ve hikmetine delâlet eder.

Hem zeminde kısa bir zamanda hadsiz vazifeler gören ve hadsiz bir zaman yaşayacak gibi istidat ve mânevî cihâzât ile techiz edilen.. ve zemin mevcudâtına tasarruf eden insan için bu tâlimgâh-ı dünyada ve bu muvakkat ordugâh-ı zeminde ve bu muvakkat meşherde bu kadar ehemmiyet, bu hadsiz masraf, bu nihâyetsiz tecelliyât-ı rubûbiyet, bu hadsiz hitâbât-ı sübhâniye ve bu gayetsiz ihsânât-ı ilâhiye elbette ve her hâlde, bu kısacık ve hüznü ömre ve bu karışık kederli hayata, bu belâlı ve fâni dünyaya sığışmaz. Belki, ancak başka ve ebedî bir ömür ve bâkî bir dâr-ı saadet için olabildiği cihetinden, âlem-i bekâda bulunan ihsânât-ı uhreviyeye işaret, belki şehâdet eder.

Ey Hâlık-ı külli şey!

Zeminin bütün mahlûkatı senin mülkünde, senin arzında, senin havl ve kuvvetinle ve senin kudretin ve iradetin ile ve ilmin ve hikmetin ile idare

olunuyorlar ve musahhardırlar. Ve zemin yüzünde faaliyeti müşâhede edilen bir rubûbiyet, öyle ihata ve şümûl gösteriyor ve O'nun idaresi ve tedbiri ve terbiyesi öyle mükemmel ve öyle hassastır ve her taraftaki icraâtı öyle birlik ve beraberlik ve benzemeklik içindedir ki; tecezzî kabul etmeyen bir küll ve inkısamı imkânsız bulunan bir küllî hükmünde bir tasarruf, bir rubûbiyet olduğunu bildiriyor. Hem zemin bütün sekenesiyle beraber, lisân-ı kâlden daha zâhir hadsiz lisanlarla Hâlık'ını takdis ve tesbih ve nihâyetsiz nimetlerinin lisân-ı hâllerile Rezzâk-ı Zülcelâl'inin hamd ve medh ü senâsını ediyorlar...

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından istitâr etmiş olan Zât-ı Akdes!

Zeminin bütün takdisât ve tesbihatıyla seni kusurdan, aczden, şerikten takdis.. ve bütün tahmidât ve senâlarıyla sana hamd ve şükrederim.

Ey Rabbü'l-berri ve'l-bahr!

Kur'ân'ın dersiyle ve Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtü vesselâm)'ın tâlimiyle anladım ki:

Nasıl gökler ve fezâ ve zemin, senin birliğine ve varlığına şehâdet ederler. Öyle de bahirler, nehirler ve çeşmeler ve ırmaklar, senin vücûb-u vücûduna ve vahdetine bedâhet derecesinde şehâdet ederler.

Evet, bu dünyamızın menba-ı acâib buhar kazanları hükmünde olan denizlerde hiçbir mevcut, hatta hiçbir katre su yoktur ki; vücûduyla, intizamıyla, menfaatıyla ve vaziyetiyle Hâlık'ını bildirmesin...

Ve basit bir kumda ve basit bir suda rızıkları mükemmel bir sûrette verilen garip mahlûklardan ve hilkatleri gayet muntazam hayvanât-ı bahriyeden, hususan bir tanesi bir milyon yumurtacılarıyla denizleri şenlendiren balıklardan hiçbirisi yoktur ki hilkatıyla ve vazifesiyle ve idare ve iâşesiyle ve tedbir ve terbiyesiyle Yaradan'ına işaret ve Rezzâk'ına şehâdet etmesin...

Hem denizde kıymettar, hâsiyetli, zînetli cevherlerden hiçbirisi yoktur ki güzel hilkatıyla ve cazibedar fıtratıyla ve menfaatli hâsiyetiyle seni tanımasın, bildirmesin...

Evet, onlar birer birer şehâdet ettikleri gibi, heyet-i mecmûasıyla beraberlik ve birbiri içinde karışmak ve sikke-i hilkatte birlik ve icadça gayet kolay ve efratça gayet çokluk noktalarından senin vahdetine şehâdet ettikleri gibi; arzı, toprağıyla beraber bu küre-i arzı kuşatan muhît denizlerini muallakta durdurmak.. ve dökmeden ve dağıtmadan güneşin etrafında gezdirmek ve

toprağı istilâ ettirmemek.. ve basit kumundan ve suyundan, mütenevvî ve muntazam hayvanâtını ve cevherlerini halketmek.. ve erzak vesâir umûrlarını küllî ve tam bir sûrette idare etmek ve tedbirlerini görmek.. ve yüzünde bulunmak lâzım gelen hadsiz cenazelerinden hiçbirisi bulunmamak noktalarından, senin varlığına ve vâcibü'l-vücûd olduğuna mevcudâtı adedince işaretiler ederek şehâdet eder.

Ve senin saltanat-ı rubûbiyetinin haşmetine ve her şeye muhît olan kudretinin azametine pek zâhir delâlet ettikleri gibi; göklerin fevkindeki gayet büyük ve muntazam yıldızlardan, ta denizlerin dibinde bulunan gayet küçücük ve intizamla iâşe edilen balıklara kadar her şeye yetişen ve hükmeden rahmetinin ve hâkimiyetinin hadsiz genişliklerine delâlet.. ve intizâmâtıyla ve faydalarıyla ve hikmetleriyle ve mizan ve mevzûniyetleriyle, senin her şeye muhît ilmine ve her şeye şâmil hikmetine işaret ederler.

Ve senin bu misafirhâne-i dünyada yolcular için böyle rahmet havuzların bulunması.. ve insanın seyr u seyahatine ve gemisine ve istifadesine musahhar olması işaret eder ki; yolda yapılmış bir handa bir gece misafirlerine bu kadar deniz hediyeleriyle ikram eden Zât, elbette makarr-ı saltanat-ı ebediyesinde öyle ebedî, rahmet denizleri bulundurmuş ki; bunlar, onların fâni ve küçük numûneleridirler.

İşte denizlerin böyle gayet harika bir tarzda arzın etrafında vaziyet-i acîbesiyle bulunması ve denizlerin mahlûkatı dahi gayet muntazam idare ve terbiye edilmesi, bilbedâhe gösterir ki; yalnız senin kuvvetin ve kudretin ile ve senin irade ve tedbirin ile senin mülkünde, senin emrine musahhardırlar ve lisân-ı hâlleriyile Hâlık'ını takdis edip “*Allahu Ekber*” derler.

Ey dağları zemin sefinesine hazineli direkler yapan Kadîr-i Zülcelâl!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'inin derisiyle anladım ki:

Nasıl denizler acâibleriyle seni tanıyorlar ve tanıtıyorlar. Öyle de dağlar dahi, zelzele tesirâtından zeminin sükûnetine.. ve içindeki dâhilî inkılâbât fırtınalarından sükûtuna.. ve denizlerin istilâsından kurtulmasına.. ve havanın gâzât-ı muzırradan tasfiyesine.. ve suyun muhafaza ve iddiharlarına.. ve zîhayatlara lâzım olan madenlerin hazinedarlığına ettiği hizmetleriyle ve hikmetleriyle seni tanıyorlar ve tanıtıyorlar.

Evet, dağlardaki taşların envândan.. ve muhtelif hastalıklara ilâç olan

maddelerin aksamından.. ve zîhayata hususan insanlara çok lâzım ve çok mütenevvî olan madeniyâtın ecnâsından.. ve dağları, sahrâları çiçekleriyle süslelendiren ve meyveleriyle şenlendiren nebâtâtın esnafından hiçbirisi yoktur ki; tesadüfe havalesi mümkün olmayan hikmetleriyle, intizamıyla, hüsn-ü hilkatıyla, faydalarıyla, hususan madeniyâtın tuz, limon tuzu, sulfato ve şap gibi sûreten birbirine benzemekle beraber, tatlarının şiddet-i muhalefetiyle ve bilhassa nebâtâtın basit bir topraktan çeşit çeşit envâlarıyla, ayrı ayrı çiçek ve meyveleriyle; nihâyetsiz Kadîr, nihâyetsiz Hakîm, nihâyetsiz Rahîm ve Kerîm bir Sâni'in vücûb-u vücûduna bedâhetle şehâdet ettikleri gibi; heyet-i mec-mûasındaki vahdet-i idare ve vahdet-i tedbir ve menşe ve mesken ve hilkat ve sanatça beraberlik ve birlik ve ucuzluk ve kolaylık ve çokluk ve yapılmakta çabukluk noktalarından, Sâni'in vahdetine ve ehadiyetine şehâdet ederler.

Hem nasıl ki, dağların yüzünde ve karnındaki masnûlar, zeminin her tarafında, her bir nevi aynı zamanda, aynı tarzda, yanlızsız, gayet mükemmel ve çabuk yapılmaları.. ve bir iş bir işe mâni olmadan, sâir nevîlerle beraber karışık iken karıştırmaksızın îcadları, senin rubûbiyetinin haşmetine ve hiçbir şey O'na ağır gelmeyen kudretinin azametine delâlet eder. Öyle de zeminin yüzündeki bütün zîhayat mahlûkların hadsiz hâcetlerini, hatta mütenevvî hastalıklarını, hatta muhtelif zevklerini ve ayrı ayrı istihâlarını tatmin edecek bir sûrette dağların yüzlerini ve içlerini muntazam eşcâr ve nebâtât ve madeniyâtla doldurmak ve muhtaçlara teshir etmek cihetiyle, senin rahmetinin hadsiz genişliğine ve hâkimiyetinin nihâyetsiz vüs'atine delâlet.. ve toprak tabakâtı içinde gizli ve karanlık ve karışık bulunduğu hâlde, bilerek, görerek, şaşırmayarak, intizamla, hâcetlere göre ihzâr edilmeleriyle senin her şeye taluk eden ilminin ihatasına.. ve her bir şeyi tanzim eden hikmetinin bütün eşyaya şümûlüne.. ve ilâçların ihzârâtı ve madenî maddelerin iddihârâtıyla rubûbiyetinin rahîmâne ve kerîmâne olan tedâbirinin mehâsinine ve inâyetinin ihtiyatlı letâifine pek zâhir bir sûrette işaret ve delâlet ederler.

Hem bu dünya hanında misafir yolcular için koca dağları levâzımâtlarına ve istikbaldeki ihtiyaçlarına muntazam ihtiyat deposu ve cihâzât ambarı ve hayata lüzûmu olan çok definelerin mükemmel mahzeni olmak cihetinde işaret, belki delâlet, belki şehâdet eder ki; bu kadar Kerîm ve misafir-perver ve bu kadar Hakîm ve şefkat-perver ve bu kadar Kadîr ve rubûbiyet-perver bir Sâni'in, elbette ve her hâlde çok sevdiği o misafirleri için ebedî bir âlemde, ebedî ihsânâtının ebedî hazineleri vardır. Buradaki dağlara bedel, orada yıldızlar o vazifeyi görürler.

Ey Kâdir-i külli şey!

Dağlar ve içindeki mahlûklar senin mülkünde ve senin kuvvet ve kudretinle ve ilim ve hikmetinle musahhar ve müddehardırlar. Onları bu tarzda tavzif ve teshir eden Hâlık'ını takdis ve tesbih ederler.

Ey Hâlık-ı Rahmân ve ey Rabb-i Rahîm!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'inin der-siyle anladım:

Nasıl ki semâ ve fezâ ve arz ve deniz ve dağ, müştamilât ve mahlûklarıyla beraber seni tanıyorlar ve tanıttırıyorlar. Öyle de zemindeki bütün ağaç ve nebâtât, yaprakları ve çiçekleri ve meyveleriyle seni bedâhet derecesinde tanıttırıyorlar ve tanıyorlar. Ve umum eşcârın ve nebâtâtın cezbedârâne hareket-i zikriyede bulunan yapraklarından.. ve zînetleriyle Sâni'inin isimlerini tavsif ve tarif eden çiçeklerinden.. ve letâfet ve cilve-i merhametinden tebessüm eden meyvelerinden her birisi, tesadüfe havalesi hiçbir cihet-i imkânı olmayan harika sanat içindeki nizam.. ve nizam içindeki mizan.. ve mizan içindeki zînet.. ve zînet içindeki nakışlar.. ve nakışlar içindeki güzel ve ayrı ayrı kokular.. ve kokular içindeki meyvelerin muhtelif tatlarıyla nihâyetsiz Rahîm ve Kerîm bir Sâni'in vücûb-u vücûduna bedâhet derecesinde şehâdet ettikleri gibi; heyet-i mecmûasıyla bütün zemin yüzünde birlik ve beraberlik.. birbirine benzemeklik.. ve sikke-i hilkatte müşâbehet.. ve tedbir ve idarede münasebet.. ve onlara taalluk eden îcad fiilleri.. ve rabbânî isimlerde muvâfakat.. ve o yüz bin envânı hadsiz efradlarını birbiri içinde şaşırmayarak birden idareleri gibi noktalarıyla, o Vâcibü'l-vücûd Sâni'in bilbedâhe vahdetine ve ehadiyeti-ne dahi şehâdet ederler.

Hem nasıl ki, onlar senin vücûb-u vücûduna ve vahdetine şehâdet ediyorlar. Öyle de rûy-u zeminde dört yüz bin milletlerden teşekkül eden zîhayat ordusundaki hadsiz efradın yüz binler tarzda iâşe ve idareleri; şaşırmayarak, karıştırmayarak, mükemmel yapılmasıyla senin rubûbiyetinin vahdâniyetteki haşmetine.. ve bir baharı bir çiçek kadar kolay îcad eden kudretinin azametine ve her şeye taallukuna delâlet ettikleri gibi; koca zeminin her tarafında, hadsiz hayvanâtına ve insanlara, hadsiz taamların çeşit çeşit aksamını ihzâr eden rahmetinin hadsiz genişliğine.. ve o hadsiz işler ve in'amlar ve idareler ve iâşeler ve icraâtlar kemâl-i intizamla cereyanları ve her şey, hatta zerreler o emirlere ve icraâta itaat ve musahhariyetleriyle hâkimiyetinin hadsiz vüs'atine kat'î delâlet etmekle beraber; o ağaçların ve nebatların ve her bir yaprak ve

çiçek ve meyve ve kök ve dal ve budak gibi her birisinin her bir şeyini, her bir işini bilerek, görerek faydalara, maslahatlara, hikmetlere göre yapılmakla, senin ilminin her şeye ihtasına ve hikmetinin her şeye şümûlüne pek zâhir bir sûrette delâlet ve hadsiz parmaklarıyla işaret ederler. Ve senin gayet kemâldeki cemâl-i sanatına ve nihâyet cemâldeki kemâl-i nimetine hadsiz dilleriyle senâ ve medhederler.

Hem bu muvakkat handa ve fâni misafirhânede ve kısa bir zamanda ve az bir ömürde, eşcâr ve nebâtâtın elleriyle, bu kadar kıymettar ihsanlar ve nimetler ve bu kadar fevkalâde masraflar ve ikramlar, işaret belki şehâdet eder ki; misafirlerine burada böyle merhametler yapan kudretli, keremkâr Zât-ı Rahîm; bütün ettiği masrafı ve ihsanı, kendini sevdirmek ve tanıttirmek neticesinin aksiyle, yani bütün mahlûkat tarafından “Bize tattırdı, fakat yedirmeden bizi idam etti.” dememek ve dedirmemek ve saltanat-ı ulûhiyetini ıskat etmemek ve nihâyetsiz rahmetini inkâr etmemek ve ettirmemek ve bütün müştâk dostlarını mahrumiyet cihetinde düşmanlara çevirmemek noktalarından, elbette ve her hâlde ebedî bir âlemden, ebedî bir memlekette, ebedî bırakacağı abdlere, ebedî rahmet hazinelerinden, ebedî cennetlerinde, ebedî ve cennete lâıyk bir sûrette meyvedâr eşcâr ve çiçekli nebatlar ihzâr etmiştir. Buradakiler ise, müşterilere göstermek için numûnelerdir.

Hem ağaçlar ve nebatlar, umumen yaprak ve çiçek ve meyvelerinin kelimeleriyle seni takdis ve tesbih ve tahmid ettikleri gibi o kelimelerden her birisi dahi ayrıca seni takdis eder. Hususan meyvelerin bedî bir sûrette etleri çok muhtelif, sanatları çok acîb, çekirdekleri çok harika olarak yapılarak o yemek tablalarını ağaçların ellerine verip ve nebatların başlarına koyarak zîhayat misafirlerine göndermek cihetinde lisân-ı hâl olan tesbihatları, zuhurca lisân-ı kâl derecesine çıkar. Bütün onlar senin mülkünde, senin kuvvet ve kudretinle, senin irade ve ihsânâtınla, senin rahmet ve hikmetinle musahhardırlar ve senin her bir emrine mufidirler.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey kibriyâ-yı azametinden te-sestür etmiş olan Sâni-i Hakîm ve Hâlık-ı Rahîm!

Bütün eşcâr ve nebâtâtın, bütün yaprak ve çiçek ve meyvelerin dilleriyle ve adediyle seni kusurdan, aczden, şerikten takdis ederek hamd ü senâ ederim.

Ey Fâtır-ı Kadîr! Ey Müdebbir-i Hakîm! Ey Mürebbî-i Rahîm!

Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm)’ın tâlimiyle ve Kur’ân-ı Hakîm’in derisiyle anladım ve iman ettim ki:

Nasıl nebâtât ve eşcâr seni tanıyorlar, senin sıfât-ı kudsiyeni ve esmâ-yı hüsnânı bildiriyorlar. Öyle de zihayatlardan ruhlı kısmı olan *insan ve hayvanât*tan hiçbirisi yoktur ki cisminde gayet muntazam saatler gibi işleyen ve işlettirilen dâhilî ve haricî âzâlarıyla.. ve bedeninde gayet ince bir nizam ve gayet hassas bir mizan ve gayet mühim faydalarla yerleştirilen âlât ve duygularıyla.. ve cesedinde gayet sanatlı bir yapılış ve gayet hikmetli bir tefriş ve gayet dikkatli bir muvâzene içinde konulan cihâzât-ı bedeniyesiyle, senin vücûb-u vücûduna ve sıfatlarının tahakkukuna şehâdet etmesin.

Çünkü bu kadar basîrâne nazik sanat ve şuurkârâne ince hikmet ve müdebbirâne tam muvâzeneye elbette, kör kuvvet ve şuursuz tabiat ve serseri tesadûf karışamazlar ve onların işi olamaz ve mümkün değildir. Ve kendi kendine teşekkül edip öyle olması ise, yüz derece muhâl içinde muhâldir. Çünkü o hâlde, her bir zerresi, her bir şeyini ve cesedinin teşekkülünü, belki dünyada alâkadar olduğu her şeyini bilecek, görecek, yapabilecek -âdetâ ilâh gibi- ihatalı bir ilmi ve kudreti bulunacak, sonra teşkil-i ceset ona havale edilir ve “kendi kendine oluyor” denilebilir.

Ve *heyet-i mecmûasındaki* vahdet-i tedbir ve vahdet-i idare ve vahdet-i nev’iye ve vahdet-i cinsiye ve umumun yüzlerinde göz, kulak, ağız gibi noktalarda ittifak cihetinde müşâhede edilen sikke-i fıtratta birlik.. ve her bir nev’in efradı sîmâlarında görülen sikke-i hikmette ittihat.. ve iâşede ve îcadda beraberlik ve birbirinin içinde bulunmak gibi keyfiyetlerinden hiçbirisi yoktur ki, senin vahdetine kat’î şehâdette bulunmasın ve her bir ferdeinde kâinata bakan bütün isimlerin cilveleri bulunmakla, vâhidiyet içinde, senin ehadiyetine işareti olmasın.

Hem nasıl ki, insan ile beraber hayvanâtın zeminin bütün yüzünde yayılan yüz bin *envâi*, muntazam bir ordu gibi teşhiz ve tâlîmât ve itaat ve musahhariyetle.. ve en küçükten ta en büyüğe kadar rubûbiyetin emirleri, intizamla cereyanlarıyla o rubûbiyetinin derece-i haşmetine.. ve gayet çoklukla beraber gayet kıymetli ve gayet mükemmel olmakla beraber gayet çabuk yapılmaları ve gayet sanatlı olmakla beraber gayet kolay yapıılışlarıyla, kudretinin derece-i azametinde delâlet ettikleri gibi; şarktan garba, şimâlden cenûba kadar yayılan mikroptan ta gergedana kadar, en küçücük sinekten ta en büyük kuşa kadar bütün onların rızıklarını yetiştiren rahmetinin hadsiz vüs’atine.. ve her biri emirber nefer gibi vazife-i fitriyesini yapmak ve zemin yüzü her baharda, güz mevsiminde terhis edilenler yerinde yeniden taht-ı silâha alınmış bir orduya ordugâh olmak cihetiyle, hâkimiyetinin nihâyesiz genişliğine kat’î delâlet ederler.

Hem nasıl ki hayvanâtın her birisi kâinatın bir küçük nüshası ve bir misal-i musağğarı hükmünde gayet derin bir ilim ve gayet dakik bir hikmetle, karışık eczaları karıştırmayarak ve bütün hayvanların ayrı ayrı sûretlerini şaşırmayarak hatasız, sehivsiz, noksansız yapılmalarıyla ilminin her şeye ihtasına ve hikmetinin her şeye şümûlüne adetlerince işaretler ederler. Öyle de her biri birer mucize-i sanat ve birer harika-yı hikmet olacak kadar sanatlı ve güzel yapılmasıyla, çok sevdiği ve teşhirini istediği sanat-ı rabbâniyenin kemâl-i hüsnüne ve gayet derecede güzelliğine işaret.. ve her birisi, hususan yavrular, gayet nazdar, nâzenin bir sûrette beslenmeleriyle ve heveslerinin ve arzularının tatmini cihetiyle senin inâyetinin gayet şirin cemâline hadsiz işaretler ederler.

Ey Rahmân-ı Rahîm! Ey Sâdık'ul-va'di'l-emîn! Ey Mâlik-i yev-mi'd-dîn!

Senin Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ının tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'-inin irşadiyle anladım ki:

Madem kâinatın en müntehap neticesi hayattır.. ve hayatın en müntehap hülâsası ruhtur.. ve zîruhun en müntehap kısmı zîşuurdur.. ve zîşuurun en câmîi *insandır*.. ve bütün kâinat ise hayata musahhardır ve onun için çalışıyor.. ve zîhayatlar, zîruhlara musahhardır; onlar için dünyaya gönderiliyorlar.. ve zîruhlar, insanlara musahhardır; onlara yardım ediyorlar.. ve insanlar, fitraten Hâlık'ını pek ciddî severler ve Hâlık'ları onları hem sever, hem kendini onlara her vesile ile sevdirebilir.. ve insanın istidadı ve cihâzât-ı mâneviyesi, başka bir bâkî âleme ve ebedî bir hayata bakıyor ve insanın kalbi ve şuuru, bütün kuvvetiyle bekâ istiyor.. ve lisanı, hadsiz dualarıyla bekâ için Hâlık'ına yalvarıyor.

Elbette ve her hâlde, o çok seven ve sevilen ve mahbub ve muhib olan insanları dirilmemek üzere öldürmekle, ebedî bir muhabbet için yaratmış iken, ebedî bir adâvetle gücendirmek olamaz ve kabil değildir! Belki, başka bir ebedî âlemde mesûdâne yaşaması hikmetiyle bu dünyada çalışmak ve onu kazanmak için gönderilmiştir. Ve insana tecellî eden isimlerin, bu fânî ve kısa hayattaki cilveleriyle âlem-i bekâda onların aynası olan insanların, ebedî cilvelerine mazhar olacaklarına işaret ederler.

Evet, ebedînin sâdık dostu ebedî olacak. Ve bâkînin âyine-i zîşuuru bâkî olmak lâzım gelir. Hayvanların ruhları bâkî kalacağını ve Hüdhd-ü Süleymanî (*aleyhisselâm*) ve Neml'i.. ve Nâka-yı Salih (*aleyhisselâm*) ve Kelb-i Ashab-ı Kehf gibi bazı efrad-ı mahsûsa hem ruhu, hem cesediyle bâkî âleme gideceği ve her bir nev'in arasına istimâl için birtek cesedi bulunacağı,

rivâyet-i sahihaden¹ anlaşılmağa beraber; hikmet ve hakikat, hem rahmet ve rubûbiyet öyle iktiza ederler...

Ey Kâdir-i Kayyûm!

Bütün zîhayat, zîruh, zîşuur, senin mülkünde, yalnız senin kuvvet ve kudretinle ve ancak senin irade ve tedbirinle ve rahmet ve hikmetinle, rubûbiyetinin emirlerine teshîr ve fitrî vazifelerle tavzif edilmişler.. ve bir kısmı, insanın kuvveti ve galebesi için değil, belki fitraten insanın zaafı ve aczi için rahmet tarafından ona musahhar olmuşlar.. ve lisân-ı hâl ve lisân-ı kâl ile Sâni'lerini ve Mâbud'larını kusurdan, şerikten takdis ve nimetlerine şükür ve hamd ederek, her biri ibadet-i mahsûsasını yapıyorlar.

Ey şiddet-i zuhurundan gizlenmiş ve ey azamet-i kibriyâsından perdelenmiş olan Zât-ı Akdes!

Bütün zîruhlardan tesbihatıyla seni takdis edip, niyet edip **سُبْحَانَكَ يَا مَنْ جَعَلَ مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ** diyorum.

Yâ Rabbe'l-âlemîn! Yâ İlâhe'l-evvelîne ve'l-âhîrîn! Yâ Rabbe's-semâvâtî ve'l-aradîn!

Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın tâlimiyle ve Kur'ân-ı Hakîm'in derisiyle anladım ve iman ettim ki:

Nasıl semâ, fezâ, arz, berr ve bahr, şecer, nebat, hayvan; efrâdıyla, eczaıyla, zerrâtıyla seni biliyorlar, tanıyorlar ve varlığına ve birliğine şehâdet ve delâlet ve işaret ediyorlar. Öyle de kâinatın hülâsası olan zîhayat ve zîhayatın hülâsası olan insan ve insanın hülâsası olan *enbiyâ, evliya, asfiyanın* hülâsası olan kalblerinin ve akıllarının *müşâhedât ve keşfiyât ve ilhamât ve istihracâtıyla* yüzer icmâ ve yüzer tevâtür kuvvetinde bir kat'iyetle, senin vücûb-u vücûduna ve senin vahdâniyet ve ehadiyetine şehâdet edip ihbar ediyorlar, mucizât ve kerâmât ve yakînî burhanlarıyla haberlerini isbat ediyorlar.

Evet kalblerde, perde-i gaybda ihtar edici bir Zât'a bakan hiçbir hâtrât-ı gaybiye.. ve ilham edici bir Zât'a baktıran hiçbir ilhâmât-ı sâdika.. ve hak kalyakîn sûretinde sıfât-ı kudsiye ve esmâ-yı hüsnânı keşfeden hiçbir itikad-ı yakîne.. ve enbiyâ ve evliyada bir Vâcibü'l-vücûd'un envârını aynelyakîn ile müşâhede eden hiçbir nurânî kalb.. ve asfiya ve sıddîkînde, bir Hâlık-ı küllî

¹ Bkz.: el-Beğavî, *Meâlimü't-tenzîl* 3/154; Ebu's-Suûd, *Tefsîru Ebi's-Suûd* 5/212; el-Âlûsî, *Rûhu'l-meânî* 15/226.

² Ey canlı olan her şeyi sudan yaratan Zât! Sen ne yücesin!

şey'in âyât-ı vücûbunu ve berâhîn-i vahdetini ilmelyakîn ile tasdik eden, isbat eden hiçbir münevver akıl yoktur ki; senin vücûb-u vücûduna ve sıfât-ı kudsiyene ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esmâ-yı hüsnâna şehâdet etmesin, delâleti bulunmasın ve işareti olmasın...

Ve bilhassa, bütün enbiyâ ve evliya ve asfiya ve siddîkînin imamı ve reisi ve hülâsası olan Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*)'ın ihbarını tasdik eden hiçbir mucizât-ı bâhiresi ve hakkaniyetini gösteren hiçbir hakikat-i âliyesi.. ve bütün mukaddes ve hakikatli kitapların hülâsatü'l-hülâsası olan Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın hiçbir âyet-i tevhidiye-i kâtiası ve mesâil-i imaniyeden hiçbir mesele-i kudsiyesi yoktur ki, senin vücûb-u vücûduna ve kudsî sıfatlarına ve senin vahdetine ve ehadiyetine ve esmâ ve sıfâtına şehâdet etmesin ve delâleti olmasın ve işareti bulunmasın...

Hem nasıl ki bütün o yüz binler muhbir-i sâdıklar, mucizâtlarına ve kerâmâtlarına ve hüccetlerine istinad ederek, senin varlığına ve birliğine şehâdet ederler. Öyle de her şeye muhît olan Arş-ı Âzam'ın külliyyât-ı umûrunu idare-den, ta kalbin gayet gizli ve cüz'î hâtırâtını ve arzularını ve dualarını bilmek ve işitmek ve idare etmeye kadar cereyan eden rubûbiyetinin derece-i haşmetini ve gözümüz önünde hadsiz muhtelif eşyayı birden îcad eden; hiçbir fiil bir fiile, bir iş bir işe mâni olmadan; en büyük bir şeyi en küçük bir sinek gibi kolayca yapan kudretinin derece-i azametini icmâ ile ittifak ile ilân ve ihbar ve isbat ediyorlar.

Hem nasıl ki bu kâinatı, zîruha hususan insana mükemmel bir saray hük-müne getiren.. ve cenneti ve saadet-i ebediyeyi cin ve inse ihzâr eden.. ve en küçük bir zîhayatı unutmayan.. ve en âciz bir kalbin tatminine ve taltifine çalışan rahmetinin hadsiz genişliğini ve zerrâtta ta seyyârâta kadar bütün envâ-ı mahlûkatı emirlerine itaat ettiren ve teshîr ve tavzif eden hâkimiyetinin nihâyetsiz vüs'atini haber vererek, mucizât ve hüccetleriyle isbat ederler. Öyle de kâinatı, eczaları adedince risaleler içinde bulunan bir kitab-ı kebîr hükmüne getiren ve Levh-i Mahfuz'un defterleri olan İmam-ı Mübîn ve Kitab-ı Mübîn'de bütün mevcudâtın bütün sergüzeşlerini kaydedip yazan.. ve umum çekirdeklerde umum ağaçlarının fihristlerini ve programlarını ve zîşuurun başlarında bütün kuvve-i hâfızalarda sahiplerinin tarihçe-i hayatlarını yanlışsız, muntazaman yazdıran ilminin her şeye ihatasına.. ve her bir mevcûda çok hikmetleri takan, hatta her bir ağaçta meyveleri sayısınca neticeleri verdiren.. ve her bir zîhayatta âzâları, belki eczaları ve hüceyrâtları adedince maslahatları takip eden.. hatta insanın lisanını çok vazifelerde tavzif etmekle beraber, taamların

tatları adedince zevkî olan mizancıklar ile teşhîz ettiren hikmet-i kudsiyenin her bir şeye şümûlüne.. hem bu dünyada numûneleri görülen celâlî ve cemâlî isimlerinin tecellileri daha parlak bir sûrette ebedü'l-âbâdda devam edeceği.. ve bu fânî âlemde numûneleri müşâhede edilen ihsânâtının daha şâşaalı bir sûrette dâr-ı saadette istimrarına ve bekâsına.. ve bu dünyada onları gören müştâkların ebedde dahi refâkatlerine ve beraber bulunmalarına bilicmâ, bilittifak şehâdet ve delâlet ve işâret ederler.

Hem yüzer mucizât-ı bâhiresine ve âyât-ı kâtiasına istinaden, başta Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Kur'ân-ı Hakîm'in olarak, bütün ervâh-ı neyyire ashâbı olan enbiyâlar ve kulûb-u nurâniye aktâbı olan evliyalar ve ukûl-ü münevvere erbâbı olan asfiyalar, bütün suhuf ve kütüb-ü mukaddese-de, senin çok tekrar ile ettiğin vaadlerine ve tehditlerine istinaden.. ve senin kudret ve rahmet ve inâyet ve hikmet ve celâl ve cemâlin gibi kudsî sıfatlarına ve şe'nlerine ve izzet-i celâline ve saltanat-ı rubûbiyetine itimaden.. ve keşfiyât ve müşâhedât ve ilmelyakîn itikatlarıyla saadet-i ebediyeyi cin ve inse müjdeliyorlar ve ehl-i dalâlet için cehennem bulunduğunu haber verip ilân ediyorlar ve iman edip şehâdet ediyorlar.

***Ey Kadîr-i Hakîm! Ey Rahmân-ı Rahîm! Ey Sâdıkü'l-va'dî'l-Kerîm!
Ey izzet ve azamet ve celâl sahibi Kahhâr-ı Zülcelâl!***

Bu kadar sâdık dostlarını ve bu kadar vaadlerini ve bu kadar sıfât ve şuûnâtını tekzip edip, saltanat-ı rubûbiyetinin kat'î mukteziyâtını ve sevdiğin ve onlar dahi seni tasdik ve itaatle kendilerini sana sevdiren hadsiz makbûl ibâdının hadsiz dualarını ve dâvâlarını reddederek, küfür ve isyan ile ve seni vaadinde tekzip etmekle senin azamet-i kibriyâna dokunan ve izzet-i celâline dokunduran ve ulûhiyetinin haysiyetine işşen ve şefkat-i rubûbiyetini müte-essir eden ehl-i dalâlet ve ehl-i küfrü, haşrin inkârında tasdik etmekten yüz bin derece mukaddessin ve hadsiz derece münezze ve âlisin. Böyle nihâyetsiz bir zulümden, bir çirkinlikten, senin nihâyetsiz adaletini ve cemâlini ve rahmetini takdis ediyorum. ¹ **عَمَّا يَقُولُونَ عُلُوًّا كَبِيرًا** âyetini, vücudunun bütün zerrâtı adedince söylemek istiyorum.

Belki, senin o sâdık elçilerin ve doğru dellâl-ı saltanatının hakkalyakîn, aynelyakîn, ilmelyakîn sûretinde senin uhrevî rahmet hazinelerine ve âlem-i bekâda ihsânâtının definelerine ve dâr-ı saadette tamamıyla zuhur eden güzel isimlerinin harika güzel cilverine şehâdet, işâret, beşâret ederler.. ve bütün

¹ “Allah onların, iddialarından münezzehtir, son derece yücedir, uludur.” (İsrâ sûresi, 17/43).

hakikatlerin mercii ve güneşi ve hâmişî olan Hak isminin en büyük bir şuâî, bu hakikat-i ekber-i haşriye olduğunu –iman ederek– senin ibâdına ders veriyorlar.

Ey Rabbü'l-enbiyâ ve's-siddikîn!

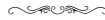
Bütün onlar senin mülkünde, senin emrin ve kudretinle, senin irade ve tedbirinle, senin ilmin ve hikmetinle musahhar ve muvazzaftırlar. Takdis, tek-bir, tahmid, tehlil ile küre-i arzı bir zikirhâne-i âzam, bu kâinatı bir mescid-i ekber hükmünde göstermişler.

Yâ Rabbî ve yâ Rabbe's-semâvâtî ve'l-aradîn! Yâ Hâlıkî ve yâ Hâlık-ı külli şey!

Gökleri yıldızlarıyla, zemini müştemilâtıyla ve bütün mahlûkatı bütün keyfiyâtıyla teshir eden kudretinin ve iradetinin ve hikmetinin ve hâkimiyetinin ve rahmetinin hakkı için, nefsimi bana musahhar eyle ve matlubumu bana musahhar kıl!.. Kur'ân'a ve imana hizmet için insanlârın kalblerini Risale-i Nur'a musahhar yap!.. Ve bana ve ihvanıma iman-ı kâmil ve hüsn-ü hâtime ver!.. Hazreti Mûsâ (aleyhisselâm)'a denizi ve Hazreti İbrahim (aleyhisselâm)'a ateşi ve Hazreti Dâvud (aleyhisselâm)'a dağı, demiri ve Hazreti Süleyman (aleyhisselâm)'a cinni ve insi ve Hazreti Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)'a şems ve kameri teshîr ettiğin gibi, Risale-i Nur'a kalbleri ve akılları musahhar kıl!.. Ve beni ve Risale-i Nur Talebelerini nefis ve şeytanın şerrinden ve kabir azabından ve cehennem ateşinden muhafaza eyle ve Cennetü'l-Firdevs'te mesûd kıl! Âmîn, âmîn, âmîn...

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ¹

وَأَخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنْ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ²

Kur'ân'dan ve münâcât-ı nebeviye olan Cevşenü'l-Kebîr'den aldığım bu dersimi, bir ibadet-i tefekkûriye olarak Rabb-i Rahîm'imî dergâhına arz etmekte kusur etmişsem, kusurumun affı için Kur'ân'ı ve Cevşenü'l-Kebîr'i şefaati ederek rahmetinden affımı niyaz ediyorum.

Said Nursî

¹ “Sübhanısın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin.” (Bakara sûresi, 2/32)

² “Duaları ‘el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn’ (Hamd âlemlerin Rabbi Allah’a mahsustur.) diye sona erer.” (Yûnus sûresi, 10/10).

İkinci Kısım

Denizli Hayatı

Risale-i Nur'un neşriyat ve fütuhât dairesi gittikçe genişliyor... İhtiyakla Nur'ları okuyanlar, günden güne ziyadeleşiyor. Risale-i Nur'daki harika kuvvet ve tesiratin neticesini müşâhede eden gizli İslâmiyet düşmanları yine bir entrika çevirip Risale-i Nur'a ve müellifi Bediüzzaman'a suikastle: "Bediüzzaman gizli cemiyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, inkılâpları kökünden yıkıyor, Mustafa Kemal'e 'deccal, süfyan, din yıkıcısı' diyor, bunu hadislerle isbat ediyor." gibi bir sürü bahaneler ve plânlarla itham edilerek Kastamonu'dan Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'ne, yüz yirmi altı talebesiyle beraber 1943 senesinde sevk ediliyor.¹(Hâşiye) Sonra, Risale-i Nur Külliyyatı'nda siyasî bir mevzu olup olmadığını tetkik için birkaç memurdan müteşekkil bir ehl-i vukuf teşkil edilerek, müsadere edilen Nur Risaleleri ve mektuplar tetkike başlanınca Bediüzzaman:

"Bu vukufsuz ehl-i vukuf, Risale-i Nur'u tetkik edemez. Ankara'da yüksek, ilmî bir ehl-i vukuf teşkil ettirilsin. Avrupa'dan filozoflar getirilsin. Eğer onlar bir suç bulurlarsa, en ağır cezaya razıyım." der. Bunun üzerine Risale-i Nur Külliyyatı ve bütün mektuplar, Ankara'da profesörler ve yüksek âlimlerden mürekkep bir ehl-i vukufa satır satır tetkik ettirilir. Ehl-i vukuf tarafından; "Bediüzzaman'ın siyasî bir faaliyeti yoktur. Onun mesleğinde cemiyetçilik ve tarikatçılık mevcut değildir. Eserleri ilmî ve imanîdir, Kur'ân'ın bir tefsiridir." diye rapor veriliyor. Mahkemeye verilişindeki ithamlar, delilsiz ve isbatsız olduğu için, birtakım uydurma bahane ve tertiplerden ibaret olduğu anlaşıyor. Neticede, Bediüzzaman büyük bir müdafaa yapıyor. Nihayet, mahkeme ittifakla 16.6.1944 tarih ve 199/136 sayılı beraat kararını veriyor. Yüz otuz parça Risale-i Nur Külliyyatı'nın hepsine serbestiyet verip, sahiplerine tamamen iade ediyor. Beraat kararını, Temyiz Birinci Ceza Dairesi, 30.12.1944 tarihli ilâmla, ittifakla tasdik edip, Risale-i Nur dâvâsının hakkaniyeti kazıyye-i muhkeme halini alıyor.

Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerinden bir kısmı, hapiste dokuz ay kaldıktan sonra beraat kararı üzerine tahliye ediliyor. Fakat Said Nursî Hazretleri'ni hapishanede zehirliyorlar; ölüm tehlikesi geçiriyor. Cenâb-ı Hakk'ın

1 (Hâşiye) Denizli hapsinin yegâne sebebi, Risale-i Nur'un Isparta ve Kastamonu merkez olarak sair vilâyetlerde intişarı ve böylece din muhabbetinin gittikçe tezayüd etmesi idi. Hattâ, Denizli hapsinden az evvel, Yedinci Şua olan Âyetü'l-Kübrâ risalesi İstanbul'da gizli tab edilmişti. İman hakikatlerini harika bir sûrette izah ve isbat eden bu eser de din düşmanlarını telâşa düşürmüş ve Denizli hadisesine bir sebep gösterilmişti.

inâyetiyle kurtuluyorsa da, tarihte hiçbir kimseye yapılmayan zulüm, işkence ve ihanetlere mâruz bırakılıyor. Bediüzzaman, gizli dinsiz münafıkların tahrikâtıyla girdiği bütün mahkemelerde olduğu gibi, bu idam plânıyla verildiği mahkemede de hak ve hakikati, pervasızca ve ölümü hiçe sayarak haykırıyor.

Üstad Bediüzzaman, Denizli hapsinde “Meyve Risalesi”ni telif etmiştir. Bu risale, bilâhare Asâ-yı Mûsâ mecmuasının başında neşredilmiştir. Meyve Risalesi’ni, iki Cuma gününde telif etmiştir. Hapishanede bulunan bütün Nur Talebeleri ve diğer mahpuslar, Meyve Risalesi’ni yazmışlar, o risalenin hakikatleriyle iştigal etmişlerdir. Hapishaneye kâğıt sokulmuyordu. O eser, gizlice yazılmıştır. Hattâ kibrit kutusuna yazmışlar ve bu gibi şartlar altında çalışmışlardır...¹(Hâşiye)

¹ (Hâşiye) “On Mesele”den ibaret olan çok ehemmiyetli “Meyve Risalesi”nden nümune olmak üzere Altıncı ve Yedinci Mesele’ler, Denizli Hayatı’nın sonuna dercedilmiştir. Müracaat edilsin!

Bediüzzaman Said Nursî'nin Denizli Mahkemesi'nde Yaptığı

Müdafaadan Bazı Kısımlar

.....

Evet biz bir cemiyetiz!.. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var.. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar.. ve **إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ**¹ kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de Kur'ân'ın imanî hakikatlerini tahkikî bir sûrette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebediden ve dâimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmeyiz.

Dünyaya karışmak arzusu bizde bulunsaydı, böyle sinek vızıltısı gibi değil; top güllesi gibi ses ve patlak verecekti. Divan-ı Harb-i Örfî'de ve Mustafa Kemal'in hiddetine karşı divan-ı riyâsette şiddetli ve dokunaklı müdâfaa eden bir adam, on sekiz sene zarfında kimseye sezdirmeden dünya entrikalarını çeviriyor diye onu itham eden, elbette bir garazla eder...

Bu meselede benim şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez! O, doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış! Ve Kur'ân dahi Arş-ı Âzam ile bağlıdır. Kimin haddi var, elini oraya uzatsın, o kuvvetli ipleri çözsün.

Hem bu memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç Âyât-ı Kur'âniye'nin işârâtı ile ve İmam Ali (radîyallâhu anhu)'nın üç kerâmât-ı gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın (kudûse sirruhu) kat'î ihbarıyla ta-hakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdi ve şahsî kusurlarımızla mesul olmaz ve olamaz ve olmamalı! Yoksa bu memlekette hem maddî, hem

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşlerler.” (Hucurât sûresi, 49/10)

mânevî, telâfi edilmeyecek derecede zarar olacak.¹(Hâşiye) Bazı zındıkların şeytanetiyle Risale-i Nur'a karşı çevrilen plânlar ve hücumlar, inşaallah bozulacaklar. Onun şâkirtleri başkalara kıyas edilmez, dağıtılmaz, vazgeçirilmez, Cenâb-ı Hakk'ın inâyetiyle mağlup edilmezler! Eğer maddî müdâfaadan Kur'ân menetmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde, umumun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şâkirtler, Şeyh Said ve Menemen Hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselere bulaşmazlar; Allah etmesin, eğer mecburiyet derecesinde onlara zulmedilse ve Risale-i Nur'a hücum edilse, elbette hükûmeti iğfal eden zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar!

Elhâsıl, madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz, onlar da bizim âhiretimize, imanî hizmetimize ilişmesinler!..

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Efendiler,

Size kat'î haber veriyorum ki; buradaki zâtların, bizimle ve Risale-i Nur'la münasebeti olmayan veya az bulunanlardan başka, istediğiniz kadar hakikî kardeşlerim ve hakikat yolunda hakikatli arkadaşlarım var.

Biz Risale-i Nur'un keşfiyat-ı kat'iyesiyle iki kere iki dört eder derecesinde sarsılmaz bir kanaatle bilmişiz ki; ölüm bizim için sırr-ı Kur'ân ile idam-ı ebedîden terhis tezkeresine çevrilmiş.. ve bize muhalif ve dalâlette gidenler için o kat'î ölüm, ya idâm-ı ebedîdir eğer âhirete kat'î imanı yoksa.. veya ebedî ve karanlıklı haps-i münferittir eğer âhirete inansa ve sefâhet ve dalâlette gitmiş ise...

Acaba dünyada bu meseleden daha büyük, daha ehemmiyetli bir mesele-i insaniye var mı ki; bu ona âlet olsun, sizden soruyorum?... Madem yoktur ve olamaz! Neden bizimle uğraşıyorsunuz? Biz, en ağır cezanıza karşı kendimiz, "âlem-i nura gitmek için bir terhis tezkeresini alıyoruz" diye, kemâl-i metânetle bekliyoruz.

¹ (Hâşiye) Bu istida, Kastamonu zelzelesinden yirmi gün evvel yazılmıştı. Risale-i Nur bereketiyle her vilâyetten ziyâde âfâtan mahfuz kalmıştı. Şimdi âfât başladı ve dâvâmızı tasdik etti.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

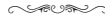
Fakat bizi reddedip dalâlet hesabına mahkûm edenleri, –sizi bu mecliste gördüğümüz gibi– idam-ı ebedî ile ve haps-i münferitle mahkûm.. ve pek yakın bir zamanda o dehşetli cezayı çeceklerini müşâhede de-recesinde biliyoruz, belki görüyoruz; onlara insaniyet damarıyla cidden acıyoruz.

Bu kat’î ve ehemmiyetli hakikati isbat etmeye ve en mütemerritleri dahi ilzam etmeye hazırım! Değil vukûfsuz, garazkâr, mâneviyatta behresiz ehl-i vukûfa karşı belki en büyük âlim ve feylesoflarınıza karşı gündüz gibi isbat etmezsem, her cezaya razıyım!

İşte yalnız bir numûne olarak, iki cuma gününde mahpuslar için telif edilen ve Risale-i Nur’un umdelerini ve hülâsa ve esaslarını beyan ederek Risale-i Nur’un bir müdâfaanâmesi hükmüne geçen Meyve Risalesi’ni ibraz ediyorum ve Ankara makamâtına vermek için, yeni harflerle yazdırmaya müşkülâtlar içinde gizli çalışıyoruz. İşte onu okuyunuz, tam dikkat ediniz, eğer kalbiniz (nefsinize karışmam) beni tasdik etmezse, bana şimdiki tecrid-i mutlak içinde her hakaret ve işkenceyi de yapsanız, sükût edeceğim!

Elhâsıl, ya Risale-i Nur’u tam serbest bırakınız veyahut bu kuvvetli ve zedelenmez hakikati elinizden gelirse kırınız! Ben şimdiye kadar sizi ve dünyanızı düşünmüyordum ve düşünmeyecektim, fakat mecbur ettiniz. Belki de sizi ikaz etmek lâzım idi ki, kader-i ilâhî bizi bu yola sevketti. Biz de ¹ *مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ* düstur-u kudsiyi kendimize rehber edip, her bir sıkıntılarınızı sabır ile karşılayacağız diye azmettik.

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّاحَةٌ²

Zaman-ı Saadetten şimdiye kadar câri bir âdet-i İslâmiye’ye ittibâen Risale-i Nur’un hususî menbaları olan yüzer âyât-ı meşhûreyi, büyük bir en’âm gibi “Hizb-i Kur’ânî” yaptığımızı, “Dinde tahrifat yapıyor” diye muâheze etmişler.

¹ “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü’ş-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadir* 3/187.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Hem bir sene cezasını çektiğim ve mahrem tutulan –ve zabıtnâmede kaydedildiği gibi odun yığınları altından çıkarılan– Tesettür Risalesi, bu sene yazılmış ve neşredilmiş gibi bizi itham etmek istiyor.

Hem Ankara’da hükûmetin riyâsetinde bulunan birisine (Mustafa Kemal’e) söylediğim itirazlara ve ağır sözlere mukabele etmeyip sükût eden ve o öldükten sonra, onun yanlısını gösteren bir hakikat-i hadîsiyeyi beyandaki fitrî ve lüzumlu ve mahrem tenkitlerim, medar-ı mesuliyet yapılmış. Ölmüş ve hükûmetten alâkası kesilmiş bir şahsın hatırı nerede? Ve hükûmetin ve milletin bir hâtırası ve Cenâb-ı Hakk’ın bir tecelli-i hâkimiyeti olan adalet kanunları nerede?..

Hem biz, Hükûmet-i Cumhuriye ve esaslarından en ziyade kendimize medar-ı istinad ve onun ile kendimizi müdâfaa ettiğimiz “hürriyet-i vicdan” esası, bizim aleyhimizde medar-ı mesuliyet tutulmuş, güya biz hürriyet-i vicdan esasına muâriz gidiyoruz.

Hem bir risalede medeniyetin seyyiâtını ve kusurlarını tenkit ettiğimden hatır ve hayalime gelmeyen bir şeyi, zabıtnâmelerde isnad ediyor. Güya ben; radyo,¹(Hâşiye) tayyare ve şimendiferin kullanılmasını kabul etmiyorum diye, terakkîyât-ı hâzıra aleyhinde bulunduğumla mesul ediyor.

İşte bu numûnelerine kıyasen ne kadar hilâf-ı adalet bir muamele olduğunu –inşâallah– insaflı, adaletli olan Denizli Müddeiumumîsi ve Mahkemesi göstererek, o zabıtnâmelerin evhamlarına ehemmiyet vermeyecekler.

Hem en acîbi budur ki; başka mahkemenin müddeiumumîsi benden sor-du:

– “Mahrem Beşinci Şuâ’da demişsin: ‘Ordu, dizginini o dehşetli şahsın elinden kurtaracak.’ Muradın, orduyu hükûmete karşı itaatsizliğe sevkettir.”

Ben de dedim:

– “Maksadım; o kumandan ya ölecek, ya tebdil edilecek; ordu, tahakkümünden kurtulacak demektir.”

Acaba hem gayet mahrem, sekiz senede yalnız iki defa elime geçen ve aynı zamanda kaybedilen, hem âhir zamana ait bir hadisin manasını küllî bir

1 (Hâşiye) Radyo gibi azîm bir nimet-i ilâhiyeye karşı azîm bir şükür olmak için, “Radyo, Kur’ân’ı okuyup bütün zemin yüzündeki insanlara dinlettirip küre-i havanın bir hâfız-ı Kur’ân olmasıdır.” demiştim.

sûrette beyân eden, hem aslı eskiden telif edilen bir risale, –hem birttek nefer görmediği hâlde– nasıl sebab-i itham olur? Maatteessüf, o insafsızların o acîb ithamı iddianâmeye girmiş.

Hem en garibi şudur ki, bir yerde demiştim:

– “Cenâb-ı Hakk’ın büyük nimetleri olan tayyare, şimendifer ve radyo-yu büyük şükür ile mukabele lâzımken, beşer etmedi. Tayyareler ile başları-na bomba yağdı. Ve radyo, öyle büyük bir nimet-i ilâhiyedir ki; ona mukabil şükür ise o radyo, milyonlar dilli bir küllî hâfız-ı Kur’ân olup bütün zemin yüzündeki insanlara Kur’ân’ı dinlettirsin.¹(Hâşiye-2) Ve Yirminci Söz’de Kur’-ân’ın medeniyet harikalarından gaybî haber verdiğini beyan ederken, bir âyetin işareti olarak “Kâfirler, şimendifer ile Âlem-i İslâm’ı mağlup ederler.” demiştim. İslâmı, bu harikalara teşvik ettiğim hâlde bir sebab-i itham olarak, şimendifer ve tayyare ve radyo gibi terakkiyât-ı hâzıra aleyhinde diye, iddi-anâmenin âhirinde beni evvelki müddeiumumînin garazlarına binâen itham eder.

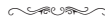
Hem hiçbir münasebeti olmadığı hâlde bir adam, Risale-i Nur’un ikinci bir ismi olan “Risaletü’n-Nur” tâbirinden, “Kur’ân’ın nurundan bir risalettir, bir ilhamdır” demiş. İddianâmede başka yerin verdikleri yanlış mana ile güya “Risale-i Nur bir resûldür.” diye, benim için bir sebab-i itham tutulmuş.

Hem müdâfaâtımda yirmi yerde kat’î bir sûrette hüccetler ile isbat etmiş iz ki:

Bütün dünyaya karşı da olsa, din ve Kur’ân ve Risale-i Nur’u âlet edemeyiz ve edilmez! Ve biz, onların bir hakikatini dünya saltanatına de-ğiştirmeyiz ve bilfiil öyleyiz! Bu dâvânın emâreleri yirmi senede binlerdir. Madem böyledir; ben ve biz, bütün kuvvetimizle deriz:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ²

Said Nursî

¹ (Hâşiye-2) Üstadımızın senelerce evvel haber verdiği ve temennî ettiği bir hakikat memleketimizde de tahakkuk etmiş bulunuyor. Elhamdülillâh, şimdi radyomuzda Kur’ân okunuyor. İnşâallah öyle bir zaman gelecektir ki, Kur’an hakikatleri olan Risale-i Nur, radyolarla ders verilecek, beşeriyet büyük istifadelere nail olacaktır.

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

İddiânâmeye Karşı İtiraznâmenin Tetimmesidir

(Bu itirazda muhatabım, Denizli mahkemesi ve müddeiumumîsi değil, belki başta Isparta ve İnebolu müddeiumumîleri olarak, yanlış ve nâkıs zabıtnâmeleriyle buradaki acib iddiânâmeysi aleyhimize verdiren garazkâr ve vehham memurlardır)

Evvelâ, aslı ve faslı olmayan ve hatırıma gelmeyen bir siyasî cemiyet nâmını, mâsum ve siyasetle hiç alâkaları olmayan Risale-i Nur talebelerine takıp ve o daire içine giren ve iman ve âhiretinden başka hiçbir maksatları bulunmayan bâcâreleri, o cemiyetin nâşiri, ya faal bir rûknü veya mensubu veya Risale-i Nur’u okumuş veya okutmuş veya yazmış diye suçlu sayıp mahkemeye vermek, ne kadar adaletin mahiyetinden uzak olduğuna kat’î bir hüccet şudur ki:

Kur’ân aleyhinde yazılan Doktor Duzi’nin ve sâir zındıkların o muzır eserlerini okuyanlar, “hürriyet-i fikir ve hürriyet-i ilmiye” düsturuyla suçlu sayılmadığı hâlde, hakikat-i Kur’âniye’yi ve imaniyeyi, öğrenmeye gayet muhtaç ve müştâk olanlara güneş gibi bildiren Risale-i Nur’u okumak ve yazmak bir suç sayılmış. Ve hem yüz risale içinde yanlış mana verilmemek için mahrem tuttuğumuz ve neşrine izin vermediğimiz iki-üç risalede yalnız birkaç cümlelerini bahane gösterip itham etmiş. Hâlbuki o risaleleri –biri müstesna– Eskişehir Mahkemesi tetkik etmiş, icabına bakmış ve müstesna ise, hem istidamda ve hem itiraznâmemde gayet kat’î cevap verildiği ve “Elimizde nur var, siyaset topuzu yok” diye Eskişehir Mahkemesi’nde yirmi vecihle kat’î isbat edildiği hâlde o insafsız müddeiler, üç mahrem ve neşrolunmayan risalelerin üç-dört cümlelerini bütün Risale-i Nur’a teşmil eder gibi, Risale-i Nur’u okuyan ve yazanı suçlu ve beni de hükûmetle mübâreze eder diye itham etmişler.

Ben ve bana yakın ve benim ile görüşen dostlarımı işhad ve kasekle temin ederim ki; bu on seneden ziyadedir ki, iki reis ve bir mebustan ve Kastamonu valisinden başka hükûmetin erkânı, vükelâsı, kumandanları, memurları ve meb’uslarının kimler olduğunu kat’î bilmiyorum ve bilmeyi de merak etmemişim. Acaba hiç imkânı var mı ki, bir adam mübareze ettiği adamları tanımasın ve bilmeye merak etmesin? Dost mu, düşman mı; karşısındakini tanımasına ehemmiyet vermesin!

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Bu hâllerden anlaşıyor ki; bililtizam, her hâlde beni mahkûm etmek için gayet asılsız bahaneleri icat ederler. Madem keyfiyet böyledir, ben de buranın mahkemesine değil, belki o insafsızlara derim:

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem! Ve hiç ehemmiyeti yok! Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş yaşındayım. Böyle mazlum ve mâsum bir-iki sene hayatı, şehâdet mertebesiyle değiştirmek benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î imanım var ki; ölüm, bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer idam da olsa, bizim için bir saat zahmet, ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur.

Fakat siz, ey zındıka hesabına adliyeyi şaşırtan ve hükûmeti bizimle sebepsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz, idam-ı ebedî ile ve ebedî haps-i münferit ile mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız sizden pek çok ve muzaaf bir sûrette alınıyor, görüyoruz, hatta size acıyıyoruz...

Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurî ve kat'îsidir. Acaba bu çareyi kendilerine bulan Risale-i Nur şâkirtlerini ve o çareyi binler hüccetler ile bulduran Risale-i Nur'u âdi bahaneler ile itham edenler, ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor, divaneler de anlar...

Bu insafsızları aldatan ve hiçbir münasebeti olmayan, bir siyasî cemiyet vehmini veren üç maddedir:

Birincisi: Eskiden beri benim talebelerimin benim ile kardeş gibi şiddetli alâkadar olmaları, bir cemiyet vehmini vermiş.

İkincisi: Risale-i Nur'un bazı şâkirtlerinin, her yerde bulunan ve cumhuriyet kanunları müsaade eden ve ilişmeyen cemaat-i İslâmiye heyetleri gibi hareket etmelerinden bir cemiyet zannedilmiş. Hâlbuki o mahdut üç-dört şâkirdin niyetleri cemiyet memiyet değil, belki sırf hizmet-i imaniyede hâlis bir kardeşlik ve uhrevî tesânüddür.

Üçüncüsü: O insafsızlar, kendilerini dalâlet ve dünya-perestlikte bildiklerinden ve hükûmetin bazı kanunlarını kendilerine müsait bulduklarından, fikren *diyorlar ki*; “Her hâlde Said ve arkadaşları, bizlere ve hükûmetin bizim

medenice nâmeşrû hevesâtımıza müsait kanunlarına muhaliftirler. Öyle ise muhalif bir cemiyet-i siyasiyedirler.”

Ben de derim: “Hey bedbahtlar! Dünya ebedî olsaydı ve insan, içinde dâimî kalsaydı ve insanî vazifeler, yalnız siyaset bulunsaydı; belki bu iftiranızda bir mana bulunabilirdi. Hem eğer ben siyasetle işe girseydim, yüz risalede on cümle değil, belki bin cümleyi, siyasetvârî ve mübârezekârâne bulacaktınız. Hem farz-ı muhâl olarak, eğer biz dahi sizin gibi bütün kuvvetimizle dünya maksatlarına ve keyiflerine ve siyasetlerine çalışıyoruz diye –ki şeytan da bunu inandırmaya çalışamıyor ve kimseye kabul ettiremez– haydi, böyle de olsa madem bu yirmi senede hiçbir vukuatımız gösterilmiyor ve hükûmet ele bakar, kalbe bakamaz ve her bir hükûmette şiddetli muhalifler bulunur; elbette adliye kanunu ile bizleri mesul etmezsiniz! Son sözüm:

حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ¹

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

(Eskişehir Mahkemesi’nde gizli kalmış, resmen zabta geçmemiş ve müdâfaâtında dahi yazılmamış bir eski hâtırayı ve latîf bir vâkıa-yı müdâfaayı beyân ediyorum.)

Orada benden *sordular* ki: “Cumhuriyet hakkında fikrin nedir?”

Ben de dedim: “Eskişehir mahkeme reisinden başka, daha sizler dünyaya gelmeden, benim dindar bir cumhuriyetçi olduğumu elinizdeki tarihçe-i hayâtım isbat eder. Hülâsası şudur ki; o zaman –şimdiki gibi– hâlî bir türbe kubbesinde inzivâda idim. Bana çorba geliyordu. Ben de tanelerini karıncalara verirdim, ekmeğimi onun suyu ile yerdim.”

İşitenler benden soruyordular. Ben de derdim:

“Bu karınca ve arı milletleri, cumhuriyetçidirler; o cumhuriyet-perverliklerine hürmeten tanelerini karıncalara verirdim.

¹ “Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayan-dım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözeteni-dir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Sonra *dediler*: “Sen, selef-i sâlihîne muhalefet ediyorsun?”

Cevaben diyordum: “Hulefâ-yı Râşidîn; her biri hem halife, hem reisicumhur idi. Sıddîk-ı Ekber (*radıyallâhu anhu*), aşere-i mübeşşereye ve sahâbe-i kirâma elbette reisicumhur hükümünde idi. Fakat manasız isim ve resim değil, belki hakikat-i adaleti ve hürriyet-i şer’iyyeyi taşıyan mana-yı dindar cumhuriyetin reisleri idiler.

İşte, Ey Müddeiumumî ve Mahkeme Âzâları! Elli seneden beri bende bulunan bir fikrin aksiyle beni itham ediyorsunuz. Eğer ‘lâik cumhuriyeti’ soruyorsanız, ben biliyorum ki; lâik manası, bîtaraf kalmak.. yâni hürriyet-i vicdan düsturuyla dinsizlere ve sefâhetçilere ilişmediği gibi, dindarlara ve takvâcılara da ilişmez bir hükûmet telâkki ederim. On senedir –şimdi yirmi sene oluyor ki– hayât-ı siyasiye ve içtimaiyeden çekilmişim. Hükûmet-i Cumhuriye ne hâl kesbettiğini bilmiyorum. –El-iyâzü billâh!– eğer –dinsizlik hesabına– imanına ve âhiretine çalışanları mesul edecek kanunları yapan ve kabul eden bir dehşetli şekle girmiş ise, bunu size bilâ-pervâ ilân ve ihtar ederim ki; bin canım olsa, imana ve âhiretime fedâ etmeye hazırım. Ne yaparsanız yapın! Benim son sözüm, ¹ *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ* olarak; sizin beni idam ve ağır ceza ile zulmen mahkûm etmenize mukabil derim:

Ben, Risale-i Nur’un keşf-i kat’îsi ile idam olmuyorum. Belki terhis edilip nur âlemine ve saadet âlemine gidiyorum. Ve sizi ey dalâlet hesabına bizi ezen bedbahtlar, idam-ı ebedî ile ve dâimî haps-i münferit ile mahkûm bildiğimden ve gördüğümünden, tamamıyla intikamımı sizden alarak, kemâl-i rahat-ı kalble teslim-i ruh etmeye hazırım!”

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ²

Efendiler,

Çok emârelerle kat’î kanaatim gelmiş ki; hükûmet hesabına “hissiyat-ı diniyeyi âlet ederek emniyet-i dâhiliyeyi ihlâl etmek” için bize hücum edilmiyor.

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Belki bu yalancı perde altında, zındıka hesabına, bizim imanımız için ve imana ve emniyete hizmetimiz için bize hücum edildiğine çok hüccetlerden bir hücceti şudur ki:

Yirmi sene zarfında, Risale-i Nur'un yirmibin nüshaları ve parçalarını yirmibin adamlar okuyup kabul ettikleri hâlde, Risale-i Nur'un şâkirtleri tarafından emniyetin ihlâlüne dair hiçbir vukuat olmamış ve hükûmet kaydetmemiş ve eski ve yeni iki mahkeme bulmamış. Hâlbuki böyle kesretli ve kuvvetli propaganda, yirmi günde vukuatlar ile kendini gösterecekti. Demek hürriyet-i vicdan prensibine zıt olarak, bütün dindar nasihatçilere şâmil, lastikli bir kanunun 163. maddesi sahte bir maskedir. Zındıklar, bazı erkân-ı hükûmeti iğfal ederek, adliyeyi şaşırtıp, bizi her hâlde ezmek istiyorlar. Madem hakikat budur, biz de bütün kuvvetimizle deriz:

*Ey dinini dünyaya satan ve küfr-ü mutlaka düşen bedbahtlar! Elinizden ne gelirse yapınız. Dünyanız başınızı yesin ve yiyecek! Yüzer milyon kahraman başların feda oldukları bir kudsî hakikate, başımız dahi feda olsun! Her ceza ve idamınıza hazırız! Hapsin harici, bu vaziyette yüz derece dâhilinden daha fenadır. Bize karşı gelen böyle bir istibdad-ı mutlak altında hiçbir hürriyet –ne hürriyet-i ilmiye, ne hürriyet-i vicdan, ne hürriyet-i diniye– olmamasından, ehl-i namus ve diyanet ve taraftar-ı hürriyet olanlara, ya ölmek veya hapse girmekten başka bir çare kalmaz. Biz de **إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ**¹ diyerek Rabbimize dayanıyoruz.*

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Mahkeme Reisi Ali Rıza Beyefendi,

Hukukumu müdâfaa etmek için ehemmiyetli bir talebim ve bir ricam var. Ben yeni harfleri bilmiyorum ve eski yazım da pek nâkıstır. Hem beni başkalarla görüştürmüyorlar, âdeta tecrid-i mutlak içindeyim. Hatta iddianâme, on beş dakikadan sonra benden alındı. Hem avukat tutmak iktidarım yok. Hatta size takdim ettiğim müdâfaâtımın, çok zahmetle, bir kısmını gizli olarak ancak yeni harf ile bir sûretini alabildim. Hem Risale-i Nur'un bir nevi

¹ “Biz Allah’a âidiz ve vakti geldiğinde elbette O’na döneceğiz.” (Bakara sûresi, 2/156)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

müdâfaanâmesi ve mesleğinin hülâsası olan Meyve Risalesi'nin bir sûretini müddeiumuma vermek için ve bir-iki sûretini Ankara makamatına göndermek için yazdırmıştım. Birden onları elimden aldılar, daha vermediler. Hâl-buki Eskişehir adliyesi, bize bir makineyi hapse gönderdi. Biz müdâfaâtımızı onda, yeni harfle bir-iki nüsha yazdık; hem o mahkeme dahi yazdı.

İşte ehemmiyetli talebim: Ya bize bir makineyi siz veriniz veya bize müsaade ediniz, biz celbedeceğiz. Tâ ki hem müdâfaâtımı, hem Risale-i Nur'un müdâfaanâmesi hükmündeki risaleyi yeni harfle iki-üç sûretini alıp, hem Adliye Vekâleti'ne, hem Heyet-i Vekile'ye, hem Meclis-i Meb'usân'a, hem Şûra-yı Devlet'e göndereceğiz. Çünkü iddianâmede bütün esas, Risale-i Nur'dur ve Risale-i Nur'a ait dâvâ ve itiraz, cüz'î bir hâdise ve şahsî bir mesele değil ki çok ehemmiyet verilmesin. Belki bu milleti ve memleketi ve hükûmeti ciddî alâkadar edecek ve dolayısıyla Âlem-i İslâm'ın nazar-ı dikkatini ehemmiyetli bir sûrette celbedecek bir küllî hâdise hükmünde ve umumî bir meseledir.

Evet Risale-i Nur'a perde altında hücum eden, ecnebi parmağıyla bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan Âlem-i İslâm'ın teveccühünü ve muhabbetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için siyaseti dinsizliğe âlet ederek perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirenlerdir ki; hükûmeti iğfal ve adliye-i iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur ve şâkirtleri, dini siyasete âlet eder. Emniyete zarar ihtimali var."

Hey bedbahtlar! Risale-i Nur'un gerçi siyasetle alâkası yoktur; fakat küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşiliği ve üstü olan istibdad-ı mutlakı esasıyla bozar, reddeder. Emniyeti, âsâyışı, hürriyeti, adaleti temin ettiğine yüzer hüccetlerden biri, bu müdâfaanâmesi hükmündeki Meyve Risalesi'dir. Bunu âlî bir heyet-i ilmiye ve içtimaiye tetkik etsinler. Eğer beni tasdik etmezlerse, ben her cezaya ve işkenceli idama razıyım!

Mevkuf

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Reis Beyefendi,

Kararnâmede üç madde esas tutulmuş:

Birisi: Cemiyettir. Ben buradaki bütün Risale-i Nur şâkirtlerini ve benimle

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

görüşenleri veya okuyan ve yazanları aynıyla işhad ediyorum, onlardan sorunuz ki, ben hiçbirisine dememişim: “Bir cemiyet-i siyasiye veya cemiyet-i nakşiye teşkil edeceğiz.” Daima dediğim budur:

Biz imanımızı kurtarmaya çalışacağız. Umum ehl-i iman dâhil oldukları ve üç yüz milyondan ziyâde efradı bulunan bir mukaddes cemaat-i İslâmiye’den başka mâbeynimizde medar-ı bahs olmadığını ve Kur’ân’da “Hizbullah” nâmı verilen¹ ve umum ehl-i imanın uhuvveti cihetiyle kendimizi, Kur’âna hizmetimiz için Hizbü’l-Kur’ân, Hizbullah dairesinde bulmuşuz. Eğer kararnâmede bu mana murad ise bütün ruhumuzla, kemâl-i iftiharla itiraf ederiz. Eğer başka manalar murad ise, onlardan haberimiz yoktur!

İkinci Madde: Kararnâmenin itirafıyla, Kastamonu zabıtasının rapor ve tasdikiyle, hiç neşrolunmayacak tarzda, odun ve kömür yığınları altında ve mihli sandıklarda bulunan ve Eskişehir Mahkemesi’nin tetkikinden ve tenkidinden geçen ve bir hafif cezayı çektiren ve katiyen mahrem tutulan Tesettür Risalesi ve Hücumât-ı Sitte ve Zeyli Risalesi gibi kitaplardan bazı cümlelerine yanlış mana vererek dokuz sene evvelki zamana bizi götürüp, cezasını çektiğimiz suç ile mesul etmek istiyor.

Üçüncü Madde: Kararnâmede kaç yerde “Devletin emniyetini ihlâl edebilir veya yapabilir.” gibi tabirlerle imkânât, vukuat yerinde istimâl edilmiş. Herkes, mümkündür ki bir katl yapsın. Bu imkân ile mesul olabilir mi?

Mevkuf
Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Reis Beyefendi,

Ankara makamâtına ve reisicumhura istida sûretinde gönderdiğim müdâfaanâmemi ve başvekâletin de bunu ehemmiyetle kabul ettiklerini gösteren cevabî mektubunu raptten sunuyorum, takdim ederim. Makam-ı iddiânın aleyhimizde beyan ettiği asılsız, ithamkârâne evhamın kat’î cevapları bu müdâfaâtımda vardır. Sâir yerlerin garazkârâne ve sathî zabıtnâmelerine bina

¹ Bkz.: Mâide sûresi, 5/56; Mücadele sûresi, 58/22.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

edilen buranın ehl-i vukûf raporunda hilâf-ı vâki ve mantıksız çok sözler vardır ki, onlara karşı da bu itiraznâmem takdim edilmişti.

Ezcümle: Size evvelce arz ettiğim gibi, Eskişehir Mahkemesi'ne, 163. madde ile beni mahkûm etmek istedikleri zaman demiştim: Hükûmet-i Cumhuriye'nin iki yüz meb'usu içinde aynı rakam 163 meb'usun imzalarıyla Van'daki Dârülfünun'uma (medrese) 150.000 banknot tahsisat kabul etmeleri ve onun ile Hükûmet-i Cumhuriye'nin bana karşı teveccühü, "bu 163. maddenin hakkımda hükümden iskat ediyor" dediğim hâlde; o ehl-i vukûf, "163 meb'us Said aleyhinde tâkibat yapmışlar" diye tahrif etmiş.

İşte makam-ı iddia da bu ehl-i vukûfun böyle bütün bütün asılsız ithamlarına binâen bizi mesul tutuyor. Hâlbuki meclisinizin kararıyla en yüksek heyet-i ilmiye ve fenniye tetkikine ve tahkikine havale edilen Risale-i Nur'un bütün eczalarını tetkikten sonra bilittifak, hakkımızda verdiği kararda: "Said'in ve Risale-i Nur şâkirtlerinin yazılarında dinî mukaddesâtı, âlet edip devletin emniyetini ihlâl teşvik veya bir cemiyet kurmak ve hükûmete karşı bir sû-i maksadı bulunmak kasdında olduğunu gösterir bir sarâhat ve emâre olmadığını ve Said'in şâkirtleri, muhaberelerinde hükûmete karşı kötü bir kast beslemek, bir cemiyet kurmak veya tarikat gütmek fikriyle hareket etmedikleri anlaşılmaktadır." diye müttefikan karar vermişler.

Hem ehl-i vukûf, "Said Nursî'nin yüzde doksan risalesi; hem samimî, hem hasbî, hem ilim ve hakikat ve din esaslarından hiçbir cihetle ayrılmamışlar. Bunlarda dini âlet etmek veya cemiyet teşkil etmeye, emniyeti ihlâl hareketinin bulunmadığı sarihtir. Şâkirtlerin birbiriyle ve Said Nursî'yle muhabere mektupları da bu nevidendirler. Beş-on mahrem ve şekvâlî ve gayr-i ilmî olan risalelerden başka bütün risaleleri her biri bir âyetin tefsiri ve bir hadis-i şerifin hakikati nâmına yazılmışlardır. Din, iman, Allah, peygamber, âhiret akîdelerini ve ibarelerini açıkça anlatmak için temsiller ile yazılmış ve ilmî görüşleri ve ihtiyarlara ve gençlere ahlâkî öğütler ve hayat tecrübesinden alınmış ibretli vak'aları ve faydalı menkıbeleri ihtiva eden mevcudun yüzde doksanını teşkil eden risalelerdir. Hükûmete ve idareye ve âsâyîşe ilişecek hiçbir ciheti yoktur." diye müttefikan karar vermişlerdir.

İşte makam-ı iddia, bu yüksek ehl-i vukûfun raporuna bakmayarak eski ve müşevveş ve nâkıs rapora binâen acîb tarzlarda bizi itham etmesinden hakikaten fevka'l-had müteessir bulunmaktayız. Bu insafî mahkemenin müsellemin insaflarına elbette yakıştırmayız. Hatta –temsilde hatâ olmasın– bir bektaşîye: "Ne için namaz kılmıyorsun?" demişler. O da:

“Kur’ân’da ¹لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ var” demiş. Ona demişler: “Bunun arkasını, yani ²وَأَنْتُمْ سُكَارَى’yı da oku” denildiğinde, “Ben hâfız değilim.” demiş olması kabilinden, Risale-i Nur’un bir cümlesini tutup o cümleyi tâdil ve neticeyi beyan eden âhirini almayarak aleyhimizde verilmektedir. Takdim edeceğim müdâfaanâmemde, o iddianâmeye karşı mukayese edildiğinde bunun otuz-kırk misali görülecektir. Bu numûnelerden latîf bir vâkıyayı beyan ediyorum:

Eskişehir mahkemesinde makam-ı iddianın nasılsa bir sehiv neticesi, Risale-i Nur’un iman derslerine “Halkları ifsat ediyor” gibi bir tabir ve sonradan o tabirden vazgeçtiği hâlde, Risale-i Nur şâkirtlerinden Abdurrezzâk nâmında bir zât mahkemeden bir sene sonra demiş:

“Hey bedbaht! Otuz üç âyât-ı Kur’âniye işârâtının takdirine mazhar ve İmam Ali’nin (radıyallâhu anhu) üç kerametinin ihbar-ı gaybîsiyle ve Gavs-ı Âzam’ın (kudûse sirruhu) kuvvetli bir tarzda ihbarıyla kıymet-i diniyesi tahakkuk eden.. ve bu yirmi sene zarfında idareye hiçbir zararı dokunmayan.. ve hiç kimseye hiçbir zarar vermemesi ile beraber binler vatan evlâdını tenvir ve irşad eden ve imanlarını kuvvetlendiren ve ahlâklarını düzelten Risale-i Nur’un irşadlarına “ifsat” diyorsun. Allah’tan korkmuyorsun, din kurusun!” demiş.

Şimdi bu şâkirdin haklı olarak bu sözünü makam-ı iddia gördüğü hâlde, “Said, etrafına fesat saçmış” tabirini insafınıza ve vicdanınıza havale ediyorum.

Makam-ı iddia, Risale-i Nur’un içtimaî derslerine ilişmek fikriyle “Dinin tahtı ve makamı vicdandır, hükme kanuna bağlanmaz. Eskiden bağlanmasıyla içtimaî keşmekeşler olmuştur.” dedi. Ben de derim ki: “Din yalnız iman değil, belki amel-i sâlih dahi dinin ikinci cüzüdü. Acaba katl, zina, sırkât, kumar, şarap gibi hayat-ı içtimaiyeyi zehirlediren pek çok büyük günahları işleyenleri onlardan men etmek için, yalnız hapis korkusu ve hükûmetin bir hafiyesinin görmesi tevehhümü kâfi gelir mi? O hâlde her hânedede, belki herkesin yanında daima bir polis, bir hafiye bulunmak lâzım gelir ki, serkeş nefisler kendilerini o pisliklerden çeksinsinler. İşte Risale-i Nur amel-i sâlih noktasında, iman cânibinden, herkesin başında her vakit bir mânevî yasakçıyı

¹ “...namaza yaklaşmayın.” (Nisâ sûresi, 4/43)

² “...sarhoş olduğunuz halde...” (Nisâ sûresi, 4/43)

bulundurur. Cehennem hapsini ve gazab-ı ilâhîyi hatırına getirmekle fenalık-tan kolayca kurtarır.

Hem makam-ı iddia, bir risalenin güzel ve fevkalâde kerametkârâne bir tevâfukunun imza edilmesiyle “bir cemiyet efradı” diye manasız bir emâre beyan etmiş. Acaba esnafların ve hancıların defterlerinde bulunan bu nevi imzalara cemiyet unvanı verilir mi? Eskişehir’de aynı böyle bir vehim oldu. Cevap verdiğim ve Mucizât-ı Ahmediye Risalesi’ni gösterdiğim zaman taac-cüple karşıladılar. Eğer mâbeynimizde dünyevî bir cemiyet olsaydı, bu derece benim yüzümden zarar görenler, elbette kemâl-i nefretle benden kaçacak idiler. Demek nasıl ben ve biz, İmam Gazâlî ile irtibatımız var, kopmuyor; çünkü uhrevîdir, dünyaya bakmıyor. Aynen öyle de bu masum ve safi ve hâlis dindarlar, benim gibi bir biçâreye iman derslerinin hatırı için bir kuvvetli alâka göstermişler. Ondan bu asılsız mevhum bir cemiyet-i siyasiye vehmini vermiş. Son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

Mevkuf, haps-i münferitte
Said Nursî

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Bu Gelen Kısım Çok Ehemmiyetlidir

Son Sözün Mühim Bir Parçası

Efendiler, Reis Bey,

Dikkat ediniz, Risale-i Nur’u ve şâkirtlerini mahkûm etmek:

♦ Doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına, hakikat-i Kur’âniye ve hakâik-i imaniyeyi mahkûm etmek hükmüne geçmekle bin üç yüz seneden beri her senede üç yüz milyon onda yürümüş ve üç yüz milyar müslümanların hakikate ve saadet-i dâreyne giden cadde-i kübrâlarını kapatmaya çalışmaktır ve onların nefretlerini ve itirazlarınızı kendinize

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

celbetmektir. Çünkü o caddede gelip gidenler, gelmiş geçmişlere dualar ve hasenâtlarıyla yardım ediyorlar.

♦ *Hem bu mübarek vatanın başına bir kıyâmet kopmaya vesile olmaktır.* Acaba mahkeme-i kübrâda, bu üç yüz milyar dâvâcılarının karşısında sizden sorulsa ki: “Doktor Duzi’nin, baştan nihâyete kadar serapa İslâmiyet’iniz ve vatanınız ve dininiz aleyhinde ve firenke ‘Tarih-i İslâm’ nâmındaki eseri ki; zındıkların kütüphânelerinizdeki eserlerine, kitaplarına ve serbest okumalarına ve o kitapların şâkirtleri kanununuzca cemiyet şeklini almalarıyla beraber, dinsizlik veya komünistlik veya anarşistlik veya pek eski ifsat komitecilik veya menfi Turancılık gibi siyasetinize muhalif cemiyetlerine ilişmiyordunuz? Neden hiçbir siyasetle alâkalı olmayan ve yalnız iman ve Kur’ân cadde-i kübrâsında giden ve kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve haps-i münferitten kurtarmak için Kur’ân’ın hakikî tefsiri olan Risale-i Nur gibi gayet hak ve hakikat bir eseri okuyanlara ve hiçbir siyasî cemiyetle münasebeti olmayan o hâlis dindarların birbiriyle uhrevî dostluk ve uhuvvetlerine cemiyet nâmı verip ilişmişsiniz. Onları pek acîb bir kanunla mahkûm ettiniz ve etmek istediniz.” dedikleri zaman ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz...

Ve sizi iğfal eden ve adliyei şaşırtan ve hükûmeti bizimle, vatana ve millete zararlı bir sûrette meşgul eyleyen muâzırlarımız olan zındıklar ve münafıklar, istibdad-ı mutlaka “cumhuriyet” nâmı vermekle, irtidad-ı mutlakı rejim altına almakla, sefâhet-i mutlaka “medeniyet” ismini vermekle, cebr-i keyfî-i küfrîye “kanun” ismini takmakla hem sizi iğfal, hem hükûmeti işgal, hem bizi perişan ederek, hâkimiyet-i İslâmiye’ye ve millete ve vatana ecnebi hesabına darbeler vuruyorlar.

Ey efendiler! Dört senede dört defa dehşetli zelzeleler, tam tamına dört defa Risale-i Nur şâkirtlerine şiddetli bir sûrette taarruz ve zulüm zamanlarına tevâfuku ve her bir zelzele dahi tam taarruz zamanında gelmesi ve hücumun durmasıyla zelzelenin durması işaretiyle, şimdiki mahkûmiyetimiz ile gelen semâvî ve arzî belalardan siz mesulsünüz!

Denizli Hapishânesi’nde tecrid-i mutlak ve
haps-i münferitte mevkuf
Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Son Sözün Bir Kısmı

Efendiler,

Şimdiki hayat-ı içtimaiyeyi bilemediğimden, makam-ı iddianın gidişatına göre, sizce musammem mahkûmiyetimize bir bahane olmak için, pek musır-râne ileri sürdüğünüz cemiyetçilik ithamına karşı pek çok kat'î cevaplarımızı Ankara ehl-i vukûfunun dahi müttefikan tasdikleriyle beraber, bu derece bu noktada ısrarınıza çok hayret ve taaccüpte bulunurken kalbime bu mana geldi:

Madem hayat-ı içtimaiyenin bir temel taşı ve fıtrat-ı beşeriyenin bir hâcet-i zaruriyesi.. ve aile hayatından tâ kabile ve millet ve İslâmiyet ve insaniyet hayatına kadar en lüzumlu ve kuvvetli râbita.. ve her insanın kâinatta gördüğü ve tek başına mukabele edemediği medar-ı zarar ve hayret ve insanî ve İslâmî vazifelerin îfâsına mâni, maddî ve mânevî esbâbın tehâcümâtına karşı bir nokta-yı istinad.. ve medar-ı teselli olan dostluk ve kardeşâne cemaat ve toplanmak ve samimâne uhrevî cemiyet ve uhuvvet.. hem siyâsî cephesi olmadığı hâlde ve bilhassa hem dünya, hem din, hem âhiret saadetlerine kat'î vesile olarak iman ve Kur'ân dersinde hâlis bir dostluk ve hakikat yolunda bir arkadaşlık.. ve vatanına ve milletine zararlı şeylere karşı bir tesânüd taşıyan Risale-i Nur şâkirtlerinin pek çok takdir ve tahsine şâyân ders-i imanda toplanmalarına “cemiyet-i siyasiye” nâmını verenler, elbette ve her hâlde ya gayet fena bir sûrette aldanmış veya gayet gaddar bir anarşisttir ki; hem insaniyete vahşiyâne düşmanlık eder, hem İslâmiyet'e nemrudâne adâvet eder, hem hayat-ı içtimaiyeye anarşiliğin en bozuk ve mütereddî tavrıyla husûmet eder.. ve bu vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiye'ye ve dinî mukaddesata karşı mürtedâne, mütemerridâne, anûdâne mücadele eder. Veya ecnebi hesabına bu milletin can damarını kesmeye ve bozmaya çalışan el-hannâs bir zındıktır ki, hükûmeti iğfal ve adliyeyi şaşkırtır; tâ o şeytanlara, firavunlara, anarşistlere karşı şimdiye kadar istimâl ettiğimiz mânevî silâhlarımızı kardeşlerimize ve vatanımıza çevirsin veya kırdırsın.

Mevkuf
Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

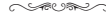
Efendiler,

Otuz-kırk seneden beri ecnebi hesabına ve küfür ve ilhad nâmına bu milleti ifsat ve bu vatani parçalamak fikriyle, Kur'ân hakikatine ve iman hakikatlerine her vesile ile hücum eden ve çok şekillere giren bir gizli ifsat komitesine karşı, bu meselemizde kendilerine perde yaptıkları insafsız ve dikkatsiz memurlara ve bu mahkemeyi şaşırtan onların müslüman kisvesindeki propagandacılarına hitâben, fakat sizin huzurunuzda, zâhiren sizin ile birkaç söz konuşacağıma müsaade ediniz.

.....

Fakat ikinci gün beraat kararı, o dehşetli konuşmayı geriye bıraktı.

Tecrid-i mutlakta ve
haps-i münferitte mevkuf
Said Nursî

Mühim Bir Suâle Hakikatli Bir Cevaptır

Büyük memurlardan birkaç zât benden *sordular ki*: “Mustafa Kemal sana üç yüz lira maaş verip, Kürdistan’a ve vilâyât-ı şarkıyeye, Şeyh Sünuî yerine vâiz-i umumî yapmak teklifini neden kabul etmedin? Eğer kabul etseydin ihtilâl yüzünden kesilen yüz bin adamın hayatlarını kurtarmaya sebep olurdu!” dediler.

Ben de onlara cevaben *dedim ki*: “Yirmişer-otuzar senelik hayat-ı dünyeviyeyi o adamlar için kurtarmadığıma bedel, yüz binler vatandaş, her birisine milyonlar sene uhrevî hayatı kazandırmaya vesile olan Risale-i Nur, o zâyiatın yerine binler derece iş görmüş. Eğer o teklifi ben kabul etseydim, hiçbir şeye âlet olamayan ve tâbi olmayan ve sırr-ı ihlâsı taşıyan Risale-i Nur meydana gelmezdi. Hatta ben, hapiste muhterem kardeşlerime demiştim; eğer Ankara’ya gönderilen Risale-i Nur’un şidetli tokatları için beni idama mahkûm eden zâtlar, Risale-i Nur’la imanlarını kurtarıp idam-ı ebedîden necat bulsalar, siz şahit olunuz, ben onları da ruh u canımla helâl ederim!”

Beraatımızdan sonra Denizli’de beni tarassutla tâciz edenlere ve büyük âmirlerine ve polis müdürüyle müfettişlere dedim:

“Risale-i Nur’un kabil-i inkâr olmayan bir kerametidir ki; yirmi sene mazlumiyet hayatımda, yüzer risale ve mektuplarımda ve binler şâkirtlerde hiçbir cereyan, hiçbir cemiyet ile ve dâhilî ve haricî hiçbir komite ile hiçbir vesika, hiçbir alâka, dokuz ay tetkikâtta bulunmamasıdır. Hiçbir fikrin ve tedbirin haddi midir ki, bu harika vaziyeti versin. Birtak adamın, birkaç senedeki mahrem esrarı meydana çıksa, elbette onu mesul ve mahcup edecek yirmi madde bulunacak. Madem hakikat budur; ya diyeceksiniz ki: “Pek harika ve mağlup olmaz bir deha bu işi çeviriyor.” veya diyeceksiniz: “Gayet inâyetkârâne bir hıfz-ı ilâhîdir.” Elbette böyle bir deha ile mübâreze etmek hatadır, millete ve vatana büyük bir zarardır. Ve böyle bir hıfz-ı ilâhî ve inâyet-i rabbâniyeye karşı gelmek, firavunâne bir temerrüttür.”

Eğer deseniz: “Seni serbest bıraksak ve tarassut ve nezaret etmesek, derslerinle ve gizli esrarınla hayat-ı içtimaiyemizi bulandırabilirsin.”

Ben de derim: “Benim derslerim, bilâ-istisna bütünü, hükûmetin ve adliyenin eline geçmiş; bir gün cezayı mûcib bir madde bulunmamış. Kırk-elli bin nüsha risale, o derslerden milletin ellerinde dikkat ve merakla gezdiği hâlde, menfaatten başka hiçbir zararı hiçbir kimseye olmadığı, hem eski mahkemenin, hem yeni mahkemenin mûcib-i mesuliyet bir madde bulamamaları cihetiyle yenisi, ittifakla beraatimize ve eskisi, dünyaca bir büyüğün hatırı için yüz otuz risaleden beş-on kelime bahane edip, yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz yirmi mevkuf kardeşlerimden yalnız on beş adama altışar ay ceza verbilmesi kat’î bir hüccettir ki; bana ve Risale-i Nur’a ilişmeniz, manasız bir tevehhümle çirkin bir zulümdür. Hem daha yeni dersim yok ve bir sırrım gizli kalmadı ki, nezaretle tâdilîne çalışsanız.

Ben şimdi hürriyetime çok muhtacım. Yirmi seneden beri lüzumsuz ve haksız ve faydasız tarassutlar artık yeter! Benim sabrım tükendi. İhtiyarlık vaziyetinden, şimdiye kadar yapmadığım bedduayı yapmak ihtimali var. “Mazlumun âhı, tâ arşa kadar gider.”¹ diye bir kuvvetli hakikattir.

Sonra o zalim, dünyaca büyük makamlarda bulunan bedbahtlar dediler:

“Sen, yirmi senedir birtak defa takkemizi başına koymadın. Eski ve yeni mahkemelerin huzurunda başını açmadın, eski kıyafetin ile bulundun. Hâlbuki on yedi milyon, bu kıyafete girdi.”

¹ Bkz.: Buhârî, zekât 63; mezdâlim 9; Müslim, hac 426; Tirmizî, cennet 2.

Ben de dedim:

“On yedi milyon değil, belki yedi milyon da değil, belki rızasıyla ve kalben kabulüyle ancak yedi bin Avrupa-perest sarhoşların kıyafetlerine ruhsat-ı şer’iye ve cebr-i kanunî cihetiyle girmektense; azîmet-i şer’iye ve takva cihe-tiyle, yedi milyar zâtların kıyafetlerine girmeyi tercih ederim. Benim gibi yir-mi beş seneden beri hayat-ı içtimaiyeyi terk eden adama, “İnad ediyor, bize muhaliftir.” denilmez. Haydi inat dahi olsa, madem Mustafa Kemal o inadı kıramadı ve iki mahkeme kırmadı ve üç vilayetin hükûmetleri onu bozma-dı. Siz neci oluyorsunuz ki; beyhude hem milletin, hem hükûmetin zararına, o inadın kırılmasına çabalıyorsunuz! Haydi siyasî muhalif de olsa, madem tasdikiniz ile yirmi senedir dünya ile alâkasını kesen ve mânen yirmi sene-den beri ölmüş bir adam, yeniden dirilip faydasız, kendine çok zararlı olarak hayat-ı siyasiyeye girerek sizin ile uğraşmaz. Bu hâlde onun muhalefetinden tevehhüm etmek, divaneliktir. Divanelerle ciddî konuşmak dahi bir divanelik olmasından, sizin gibilerle konuşmayı terk ediyorum. Ne yaparsanız minnet çekmem!” dediğim, onları hem kızdırdı, hem susturdu.

Son sözüm:

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹

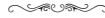
حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ²

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

² “Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözeteni-dir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

İslâmiyet düşmanları, Bediüzzaman Said Nursî ve Nur talebelerini mahkemelere sevk ederken, ortalığa korkular ve tehditler yayarlar, resmî makamlara bütün bütün uydurma mâlûmatlar yazdırırlar, herkesi Bediüzzaman ve Risale-i Nur’dan uzaklaştırmak için uğraşırlar, Nur talebelerinin aralarına fesat sokarak tesanüdlerini bozmak için entrikalar çevirirler.

Bediüzzaman Said Nursî, Nur talebelerinin menfî propagandalara aldanmamaları ve hem de Nur talebelerinin, sevgili Üstadlarıyla görüşmek ihtiyakı şiddetli olduğundan bu ruhî ihtiyacı tatmin için, sair zamanlarda olduğu gibi, Denizli hapsinde de yazdığı mektuplardan bir kısmını buraya dercediyoruz. Hapishanelerde yazılan mektup ve eserleri Nur talebeleri gizlice Üstadlarından getirmeyi temin ederler. Zira Hazreti Üstad, her hapishanede tecrid-i mutlak içinde bırakılmış ve başkalarıyla görüşmesi yasak edilmiştir.

(Bu fıkra bir casus vasıtasıyla resmî memurların eline geçtiği için “Lâhika”ya girmiştir.)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Ramazan-ı Şerif’ten birgün evvel, gizli zındık düşmanlarım tarafından verildiğine kuvvetli ihtimal verdiğimiz –doktorun tasdiğiyle– bir zehirin hastalığıyla hararetim kırk dereceden geçmeye başlamış iken, Kastamonu’da adliye müddeiumumileri ve taharrî komiserleri, menzilimi taharrî etmeye geldiler. Ben, o dakikadan sonra, başıma gelen dehşetli taarruzu, bir hiss-i kablelvuku ile anlayarak ve “Şiddetli zehirli hastalığım dahi ölüme gidiyor” diye Isparta vilâyetinde kıymettar kardeşlerimin kucaklarında teslim-i ruh edip o mübarek toprakta defnolmamı, kalben niyaz ettim. “Hizbü’l-Ekberü’l-Kur’ân”ı açtım. Birden bu âyet-i kerîme;

وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ³

karşıma çıktı, “Bana bak!” dedi. Ben de baktım, üç kuvvetli emare ile mânâ-yı işarî bana ve bize teselli veriyor. Şimdi başımıza gelen bu musibeti bir cihette

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

³ “Sen, Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret! Muhakkak ki sen, bizim himayemiz altındasın.. ve namaza kalktığında Rabbinin hamd ile tesbih et!” (Tûr sûresi, 52/48)

hiçe indirdi ve Isparta'ya mevkufen beşinci nefyimi, o kalbî duamın kabul olmasına delil eyledi.

Birinci emare: (Şeddeler sayılır.) Hesab-ı ebcedî ile bin üç yüz altmış iki, bu senenin Arabî aynı tarihine tevafuk edip, mânâsıyla der: “Sabreyle! Başına gelen kaza-yı rabbâniyeye teslim ol! Sen inâyet gözü altındasın, merak etme! Gecelerde tesbihat ve tahmidata devam eyle!”

Tahlil: Üç ر altı yüz; dört ن iki yüz; bir س, bir م yüz; bir ص, bir ف, bir م iki yüz on; dört ك, bir ع yüz elli; üç ح, bir و, bir ي kırk; bir ل, dokuz ب, bir د, bir و, dört ا altmış iki eder. Yekûnu bin üç yüz altmış iki ederek, bu senenin aynı tarihine ve başımıza gelen musibetin aynı dakikasına tamı tamına tevafuku, kuvvetli bir emaredir. ....

Üçüncü emarenin beyanına şimdilik lüzum olmadığından yazdırılmadı.

Said Nursî

بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹

Bu hâdisе tesiriyle ben kendimi masum kardeşlerime rızâ-yı kalb ile feda etmeye kat'î azm ü cezm ettiğim ve çaresini fikren aradığım vakitte, Celcelûtiye'yi okudum. Birden hatıra geldi ki, İmam Ali (radîyallâhu anhu) “Yâ Rab, aman ver!”² diye dua etmiş. İnşâallah, o duanın sırrıyla selâmete çıkarsınız.

Evet Hazreti Ali (radîyallâhu anhu), Kaside-i Celcelûtiye'de iki sûretle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, “Âyetü'l-Kübrâ Risalesi”ne işareten **وَبِالْآيَةِ الْكُبْرَى** ³ der. Bu işarete ima eder ki; Âyetü'l-Kübrâ yüzünden ehemmiyetli bir musibet Risale-i Nur talebelerine gelecek ve “Âyetü'l-Kübrâ hakkı için o fecet ve musibetten şâkirtlerine aman ver” diye niyaz eder, o risaleyi ve menbanı şefaataçı yapar. Evet, Âyetü'l-Kübrâ Risalesi'nin tab'ı bahanesiyle gelen musibet, aynen o remz-i gaybîyi tasdik etti.

Hem o kasidede Risale-i Nur'un mühim eczalarına, tertibiyle işaretlerin hâtimesinde, mukabil sayfada der:

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: el-Gümüşhânevî, Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzelî -Hazreti Ali'nin (kerremallâhu vecihü) Celcelûtiye'si-) s.516.

³ “Âyetü'l-Kübrâ hürmetine beni kurtar, emniyet ve huzur ver!” (Bkz.: el-Gümüşhânevî, Mecmûatü'l-ahzâb (Evrâd-ı Şâzelî -Hazreti Ali'nin (kerremallâhu vecihü) Celcelûtiye'si-) s.516)

وَبَلَّكَ خُرُوفَ النَّوْرِ فَاجْمَعْ خَوَاصَّهَا وَحَقِّقْ مَعَانِيَهَا بِهَا الْخَيْرُ تُمَمَّتْ¹

Yani: “İşte Risale-i Nur’un sözleri, harfları ki onlara işaretler eyledik. Sen onların hâssalarını topla ve manalarını tahkik eyle. Bütün hayır ve saadet, onlarla tamam olur.” der. “Harufların manalarını tahkik et.” karînesiyle manayı ifade etmeyen hecâî harfler murad olmayıp, belki kelimeleler manasındaki “Sözler” nâmıyla risaleler muraddır.

لَا يَعْلَمُ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ²
رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذْنَا إِنْ نَسِينَا أَوْ أَخْطَاْنَا³

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ⁴ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ⁵

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Geçen Leyle-i Kadrinizi ve gelen bayramınızı bütün mevcudiyetimle tebrik ve sizleri Cenâb-ı Erhamû’r-râhimîn’in birliğine ve rahmetine emanet ediyorum. ⁶ **الْكَدَرِ** sırrıyla sizi teselliye muhtaç görmemekle beraber, derim ki; ⁷ **وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ** âyetinin mana-yı işârîsiyle verdiği teselliyi tamamıyla gördüm, şöyle ki:

Dünyayı unutmak, Ramazan’ımızı âsûde geçirmek düşünürken, hatıra gelmeyen ve bütün bütün tahammülün fevkinde bu dehşetli hâdis; hem benim, hem Risale-i Nur’un, hem sizin, hem Ramazan’ımız, hem uhuvvetimiz için ayn-ı inâyet olduğunu ben müşâhede ettim. Bana ait cihetinin ise çok faydalarından yalnız iki-üçünü beyan ederim.

Biri: Ramazanda çok şiddetli bir heyecan, bir ciddiyet, bir iltica, bir niyaz ile müthiş hastalığa galebe ederek çalıştırdı.

¹ el-Gümüşhânevî, *Mecmûâtü’l-ahzâb* (Evrâd-ı Şâzelî –Hazreti Ali’nin (kerremallâhu vechefi) Celcelûtiye’si–) s.517.

² Hiç kimse gaybı bilemez, gaybı yalnız Allah bilir.

³ “Ey Rabbimiz! Unutur veya hataya düşer de bir kusur işlersek bizi onunla hesaba çekme!” (Bakara sûresi, 2/286)

⁴ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

⁵ “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

⁶ “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü’s-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadir* 3/187.

⁷ “Rabbinin hükmü yerine gelinceye kadar sabret. Çünkü sen Bizim himayemiz altındasın. (Namaza kalktığında) Rabbini hamd ile tenzih et.” (Tûr sûresi, 52/48)

İkincisi: Her birinize karşı bu sene de görüşmek ve yakınınızda bulunmak arzusu şiddetli idi. Yalnız birinizi görmek ve Isparta'ya gelmek için bu çektiğim zahmeti kabul ederdim.

Üçüncüsü: Hem Kastamonu'da, hem yolda, hem burada fevkalâde bir tarzda bütün elîm hâletler, birden değişiyor ve me'mûlün ve arzumun hilâfına olarak bir dest-i inâyet görünüyor, **الْخَيْرُ فِي مَا اخْتَارَهُ اللَّهُ**¹ dediriyor.

En ziyade beni düşündüren Risale-i Nur'u, en gâfil ve dünyaca büyük makamlarda bulunanlara da kemâl-i dikkatle okutturuyor, başka bir sahada fütuhata meydan açıyor.

*Ve en ziyade rikkatime dokunan ve kendi elemimden başka her birinizin sıkıntısından başıma toplanan bütün elemelere ve teessüflere karşı Ramazan'da –bir saati, yüz saat hükmüne getiren o şehri mübarekte– bu musibet dahi o yüz sevabı, her bir saati on saat derecesinde ibadet yapmakla bine iblağ ettiğiinden, Risale-i Nur'dan tam ders alan.. ve dünyanın fâni ve ticaretgâh olduğunu bilen.. ve her şeyi imanı ve âhireti için fe-da eden.. ve bu Dershâne-i Yusufiyedeki muvakkat sıkıntıların dâimî lezzetler ve faydalar vereceklerine inanan sizin gibi ihlâslı zâtlara acımak ve rikkatten ağlamak hâletini tebrik.. ve sebatınızı, gayet istihsan ve takdir etmek hâletine çevirdi. Ben de **الْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَى كُلِّ حَالٍ سِوَى الْكُفْرِ وَالضَّلَالِ**² dedim. Bana ait bu faydalar gibi hem uhuvvetimizin, hem Risale-i Nur'un, hem Ramazan'ımızın, hem sizin bu yüzde öyle faydaları var ki, perde açılrsa, "Yâ Rabbenâ, şükür! Bu kaza ve kader-i ilâhî, hakkımızda bir inâyetir." dedirtecek kanaatim var.*

*Hâdiseye sebebiyet verenlere itab etmeyiniz. Bu musibetin geniş ve dehşetli plânı çoktan kurulmuştu, fakat mânen pek çok hafif geldi. İn-şallah çabuk geçer. **وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ***³ *sırrıyla müteessir olmayınız.*

Said Nursî

¹ "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır." (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

² "Bize uygun gördüğü her hâlimizden ötürü hamdolsun Rabbimize.. yeter ki küfür ve dalâlete düşüp de cehennemlik olmayalım.." Bkz.: Tirmizî, *deavât* 128; Ebû Dâvûd, *edeb* 97, 98; İbni Mâce, *edeb* 55, *duâ* 2; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsned* 2/117.

³ "Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur." (Bakara sûresi, 2/216)

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²

Aziz kardeşlerim,

Yakınıınızda bulunmakla çok bahtiyarım. Sizin hayalinizle arasına konuşurum, müteselli olurum. Biliniz ki; mümkün olsaydı, bütün sıkıntılarınızı kemâl-i iftihar ve sevinçle çekerdim. Ben, sizin yüzünüzden Isparta'yı ve havalisini taşıyla, toprağıyla seviyorum. Hatta diyorum ve resmen de diyeceğim: Isparta hükûmeti bana ceza verse, başka bir vilayet beni beraat ettirse, yine burayı tercih ederim.

Evet, ben üç cihetle Isparta'lıyım. Gerçi tarihçe isbat edemiyorum, fakat kanaatim var ki; İspartit nahiyesinde dünyaya gelen Said'in aslı, buradan gitmiş. Hem Isparta Vilayeti, öyle hakikî kardeşleri bana vermiş ki; değil Abdülmecid ve Abdurrahman, belki Said'i onların her birisine maalmemnuniye feda eylerim.

Tahmin ederim, şimdi küre-i arzda Risale-i Nur şâkirtlerinden –kalben ve ruhen ve fikren– daha az sıkıntı çeken yoktur. Çünkü kalb ve ruh ve akılları iman-ı tahkikî nurlarıyla sıkıntı çekmezler. Maddî zahmetler ise, Risale-i Nur dersiyle hem geçici, hem sevaplı, hem ehemmiyetsiz, hem hizmet-i imaniyenin başka bir mecrada inkişafına vesile olmasını bilerek şükür ve sabırla karşılıyorlar. İman-ı tahkikî dünyada dahi medar-ı saadettir diye, hâllerıyla isbat ediyorlar. Evet, “Meulâ görelim neyler, neylerse güzel eyler.” deyip, metinâne bu fâni zahmetleri bâki rahmetlere tebdile çalışıyorlar.

Cenâb-ı Erhamü'r-râhimîn onların emsâllerini çoğaltsın.. bu vatana medar-ı şeref ve saadet yapsın.. ve onları da Cennetü'l-Firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eylesin, âmîn...

Said Nursî

بِاسْمِهِ شُبْحَانَهُ³

Bayramınızı tekrar tebrikle beraber, sûreten görüşemediğimize teessüf etmeyiniz. Bizler hakikaten, daima beraberiz. Ebed yolunda da

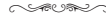
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O'nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

inşaaallah bu beraberlik devam edecek. İmanî hizmetinizde kazandığınız ebedî sevaplar ve ruhî ve kalbî faziletler ve sevinçler, şimdiki geçici ve muvakkat gamları ve sıkıntıları hiçe indirir kanaatindeyim. Şimdiye kadar, Risale-i Nur şâkirtleri gibi çok kudsî hizmette çok az zahmet çekenler olmamış. Evet, cennet ucuz değil. İki hayatı imha eden küfr-ü mutlaktan kurtarmak, bu zamanda pek çok ehemmiyetlidir. Bir parça meşakkat olsa da, şevk ve şükür ve sabırla karşılamalı. Madem bizi çalıştıran Hâlık'ımız, Rahîm ve Hakîm'dir; başa gelen her şeyi rıza ile sevinç ile rahmetine, hikmetine itimat ile karşılamalıyız.

Said Nursî

Bu Defaki Küçük Müdafaâtımda Demiştım

Risale-i Nur'daki *şefkat*, *vicdan*, *hakikat*, *hak*, bizi siyasetten men etmiş. Çünkü masumlar belaya düşerler, onlara zulmetmiş oluruz. Bazı zâtlar bunun izahını istediler. Ben de dedim:

Şimdiki fırtınalı asırda gaddar medeniyetten neşet eden hodgâmlık ve asabiyet-i unsuriye ve umumî harpten gelen istibdâdât-ı askeriye ve dalâletten çıkan merhametsizlik cihetinde öyle bir eşedd-i zulüm ve eşedd-i istibdâdât meydan almış ki; ehl-i hak, hakkını kuvvet-i maddiye ile müdâfaa etse, ya eşedd-i zulüm ile, tarafgirlik bahanesiyle çok bîçâreleri yakacak; o hâlette o da azlem olacak ve mağlup kalacak. Çünkü mezkûr hissiyatla hareket ve taarruz eden insanlar, bir-iki adamın hatasıyla yirmi-otuz adamı, âdi bahanelerle vurur, perişan eder. Eğer ehl-i hak, hak ve adalet yolunda yalnız vurarı vursa, otuz zâyıata mukabil yalnız biri kazanır, mağlup vaziyetinde kalır. Eğer mukabele-i bilmisil kaide-i zalimânesiyle o ehl-i hak dahi bir-ikinin hatasıyla yirmi-otuz bîçâreleri ezseller, o vakit hak nâmına dehşetli bir haksızlık ederler.

İşte Kur'ân'ın emriyle¹, gayet şiddetle ve nefretle siyasetten ve idareye karışmaktan kaçındığımızın hakikî hikmeti ve sebebi budur. Yoksa bizde öyle bir hak kuvveti var ki, hakkımızı tam ve mükemmel müdâfaa edebilirdik. Hem madem her şey geçici ve fânidir ve ölüm ölmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor ve zahmet ise rahmete kalboluyor; elbette biz, sabır ve şükürle tevekkül edip sükût ederiz. Zarar ile icbar ile sükûtumuzu bozdurmak ise; insafa, adalete, gayret-i vataniyeye ve hamiyet-i milliyeye bütün bütün zıttır, muhalıftır.

¹ Bkz.: Mâide sûresi, 5/32; En'âm sûresi, 6/164; Enfâl sûresi, 8/46...

Hülâsa-yı kelâm: Ehl-i hükûmetin ve ehl-i siyasetin ve ehl-i idarenin ve inzibatın ve adliye ve zabitanın bizimle uğraşacak hiçbir işleri yoktur. Olsa olsa, dünyada hiçbir hükûmetin müdâfaa edemediği ve akli başında hiçbir insanın hoşlanmadığı küfr-ü mutlak ve dehşetli bir tâun-u beşerî ve maddiy-yûnluktan gelen zındıkanın taassubuyla, bir kısım gizli zındıklar şeytanetiyle bazı resmî memurları aldatarak evhamlandırıp, aleyhimize sevk etmek var. Biz de deriz:

Değil böyle birkaç vehhamı, belki dünyayı aleyhimize sevketseler; Kur'ân'ın kuvvetiyle, Allah'ın inâyetiyle kaçmayız. O irtidatkâr küfr-ü mutlaka ve o zındıkaya teslim-i silâh etmeyiz!..

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin sebat ve metânetiniz, masonların ve münafıkların bütün plânlarını akîm bırakıyor.

Evet kardeşlerim, saklamaya lüzum yok. O zındıklar, Risale-i Nur'u ve şâ-kirtlerini tarıkata ve bilhassa Nakşî tarikatine kıyas edip, o ehl-i tarikatı mağlup ettikleri plânlar ile bizleri çürütmek ve dağıtmak fikriyle bu hücumu yaptılar.

Evvelâ: Ürkütmek ve korkutmak ve o mesleğin sû-i istimâlatını göstermek.

Ve sâniyen: O mesleğin erkânlarının ve müntesibinin kusuratlarını teşhir etmek.

Ve sâlisen: Maddiyyûn felsefesinin ve medeniyetinin câzibedar sefâhet ve uyutucu lezzetli zehirleriyle ifsat etmek ile mâbeynlerinde tesânüdü kırmak.. ve üstadlarını ihânetlerle çürütmek.. ve mesleklerini fennin, felsefenin bazı düsturlarıyla nazarlarından sukut ettirmektir ki; Nakşîlere ve ehl-i tarıkata karşı istimâl ettikleri aynı silâh ile bizlere hücum ettiler, fakat aldandılar.

Çünkü Risale-i Nur'un meslek-i esasî; ihlâs-ı tam.. ve terk-i enaniyet.. ve zahmetlerde rahmeti ve elemelerde bâki lezzetleri hissedip aramak.. ve fânî, ayn-ı lezzet-i sefihânede elîm elemeleri göstermek.. ve imanın

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

bu dünyada dahi hadsiz lezzetlere medar olmasını ve hiçbir felsefenin eli yetişmediği noktaları ve hakikatleri ders vermek olduğundan, onların plânlarını inşaallah tam akîm bırakacak. Ve meslek-i Risale-i Nur ise tarikatlara kıyas edilmez diye onları susturacak.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

Bu eski ve yeni iki Medrese-i Yusufiye'deki şiddetli imtihanda sarılmayan ve dersinden vazgeçmeyen ve yakıcı çorbadan ağızları yandığı hâlde talebeliğini bırakmayan ve bu kadar tehâcûme karşı kuvve-i mânevîyesi kırılmayan zâtları ehl-i hakikat ve nesl-i âti alkışlayacakları gibi melâike ve ruhâniler dahi alkışlıyorlar diye kanaatim var.

Fakat içinde hastalıklı ve nazik ve fakirler bulunmasıyla, maddî sıkıntı ziyadedir. Ve buna karşı da her biriniz, her birisine birer tesellî.. ve ahlâkta ve sabırda birer numûne-i imtisâl.. ve tesânüd ve taltifte birer şefkatli kardeş.. ve ders müzakeresinde birer zeki muhatap ve mücîb.. ve güzel seciyelerin in'ikâsında birer ayna olmanız, o maddî sıkıntılarını hiçe indirir diye düşünüp ruhumdan ziyade sevdiğim sizler hakkında teselli buluyorum.

Yüz yirmi yaşında bulunan Mevlâna Hâlid'in (kuddise sirruhu) cübbesini size bir gün göndereceğim. O zât onu bana giydirdiği gibi, ben de onun nâmına sizin her birinize teberrûken giydirmek için hangi vakit isterseniz göndereceğim.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kader-i ilâhî adaleti, bizleri Denizli Medrese-i Yusufiyesi'ne sevketmesinin bir hikmeti, her yerden ziyade Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine hem mahpusları, hem ahalisi, belki hem memurları ve adliyesi muhtaç olmalarıdır. Buna bi-nâen, biz bir vazife-i imaniye ve uhreviye ile bu sıkıntılı imtihana girdik. Evet,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

yirmi-otuzdan ancak bir-ikisi tâdil-i erkân ile namazını kılan mahpuslar içinde birden Risale-i Nur şâkirtlerinden kırk-ellisi umumen bilâ-istisna mükemmel namazlarını kılmaları, lisân-ı hâl ile ve fiil diliyle öyle bir ders ve irşaddır ki, bu sıkıntı ve zahmeti hiçe indirir, belki sevdirebilir. Ve şâkirtler ef'âlleriyle bu dersi verdikleri gibi, kalblerindeki kuvvetli tahkikî imanlarıyla dahi buradaki ehl-i imanı ehl-i dalâletin evham ve şübehâtından kurtarmalarına medar çelikten bir kale hükmüne geçeceğini rahmet ve inâyet-i ilâhiyeden ümit ediyoruz.

Buradaki ehl-i dünyanın bizi konuşmaktan ve temastan menleri zarar vermiyor. *Lisân-ı hâl, lisân-ı kâlden daha kuvvetli ve tesirli konuşuyor.* Madem hapse girmek terbiye içindir. Milleti seviyorlar ise, mahpusları Risale-i Nur şâkirtleriyle görüştürsünler; tâ bir ayda, belki bir günde bir seneden ziyade terbiye alsınlar. Hem millete ve vatana, hem kendi istikballerine ve âhiretine menfaatli birer insan olsunlar. Gençlik Rehberi bulunsa idi, çok faydası olurdu. İnşallah bir zaman girer.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün, büyük ve merhum kardeşim Molla Abdullah ile Hazreti Ziyaeddin hakkındaki mâlûmunuz muhâvereyi tahattur ettim. Sonra sizi düşündüm. Kalben dedim: Eğer perde-i gayb açılrsa, bu sebatsız zamanda böyle sebat gösteren ve bu yakıcı, ateşli hâllerden sarsılmayan bu samimî dindarlar ve ciddî müslümanlar eğer her biri bir veli, hatta bir kutub görünse, benim nazarımda şimdi verdiğim ehemmiyeti ve alâkayı pek az ziyadeleştirecek ve eğer birer âmî ve âdi görünse, şimdi verdiğim kıymeti hiç noksan etmeyecek diye karar verdim.

Çünkü böyle pek ağır şerâit altında iman kurtarmak hizmeti, her şeyin fevkindedir. Şahsî makamlar ve hüsn-ü zanların ilâve ettikleri meziyetler, böyle dağdağalı, sarsıntılı hâllerde hüsn-ü zanlarını kırmakla muhabbetleri azalır ve meziyet sahibi dahi onların nazarlarında mevkiini muhafaza etmek için tasannûa ve tekellüfe ve sıkıntılı vakara mecburiyet hisseder. İşte hadsiz şükür olsun ki, bizler böyle soğuk tekellüflere muhtaç olmuyoruz.

Said Nursî

Kardeşlerim! Gerçi bu vaziyet, hem muvafığa ve bir kısım memurlara Risale-i Nur'a karşı bir çekinmek, bir ürkmek vermiş. Fakat bütün muhaliflerde ve dindarlarda ve alâkadar memurlarda bir dikkat, bir iştiağ uyandırıyor. Merak etmeyiniz, o nurlar parlayacaklar.

Said Nursî

Aziz kardeşlerim,

Ben tahmin ediyordum ki hakikî ve en son müdâfaanâmemiz, Denizli hapsinin meyvesi olan risalecik olacak. Çünkü evvelce bazı evham yüzünden bir seneden beri aleyhimize geniş bir tarzda çevrilen plânlar bunlardır: Tarîkatçılık, komitecilik ve dinî hissiyatı siyasete âlet etmek ve cumhuriyet aleyhinde çalışmak ve idare ve âsâyîşe ilişmek gibi asılsız bahaneler ile bize hücum ettiler. Cenâb-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, onların plânları akîm kaldı. O kadar geniş bir sahada, yüzer talebelerde, yüzler risalede, on sekiz sene zarfındaki mektup ve kitaplarda hakikat-i imaniyeden ve Kur'âniye'den ve âhiretin tahkikinden ve saadet-i ebediyeeye çalışmaktan başka bir şey bulmadılar. Plânlarını gizlemek için gayet âdi bahaneleri aramaya başladılar. Fakat hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize çeviren dehşetli ve gizli bir zındıka komitesi şimdi doğrudan doğruya küfr-ü mutlak hesabına bize hücum etmek ihtimaline karşı, *güneş gibi zâhir ve şüphe bırakmaz ve dağ gibi metin, sarsılmaz olan Meyve Risalesi*, onlara karşı en kuvvetli bir müdâfaa olup onları susturacak diye bize yazdırıldı zannediyorum.

Said Nursî

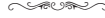

Aziz kardeşlerim,

Bu Cuma gününde mühim bir hizb okurken siz hatıra geldiniz. “Bu muşibetten kurtulmak için ne yapacağız?” lisân-ı hâl ile dediniz. Benim kalbime bu geldi: Sıkı bir tesanüdle, el ele, omuz omuza veriniz. Çünkü birbirinden ve Risale-i Nur'dan ve benden çekinmek ve inkâr etmek ve bizi ezmek isteyen gizli kuvvete dalkavukluk etmek gibi tedbirleri yapanların zarardan başka hiçbir menfaatleri yoktur. Sizi temin ederim, eğer bilseydim ki benden teberrî etmekle kurtulacaksınız, beni tahkir ve ihanet ve gıybet etmeye izin verip helâl ederdim. Fakat, bizi ezmek isteyen gizli kuvvet sizi biliyor, aldanmıyor; zaa-fınızdan, teberrînizden cesaret alır, daha ziyade ezer. Hem mesleğimiz hillet

ve uhuvvet olduğundan, şahsiyet ve enaniyet cihetinden bir rekabet olmaz. Benim gibi çok kusurlu ve çok zayıf bir biçarenin noksaniyetlerine değil, belki Risale-i Nur'un kemâlâtına bakmalı.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyanın hayatı pek çabuk değişmesine ve zevaline.. ve fenâ ve fânî, âkıbetsiz lezzetlerine ve firak ve iftirak tokatlarına karşı bir ehemmiyetli medar-ı teselli ise, samimî dostlar ile görüşmektir. Evet, bazen birtek dostunu bir-iki saat görmek için, yirmi gün yol gider ve yüz lirayı sarfeder. Şimdi bu acîb, dostsuz zamanda samimî kırk-elli dostunu birden bir-iki ay görmek ve Allah için sohbet etmek ve hakikî bir teselli alıp vermek; elbette başımıza gelen bu meşakkatler ve zâyiat-ı maliye ona karşı pek ucuz düşer, ehemmiyeti kalmaz. Ben kendim, buradaki kardeşlerimden on sene firaktan sonra birtekini görmek için bu meşakkati kabul ederdim. Teşekkî, kaderi tenkit.. ve teşekkür, kadere teslimdir.

Said Nursî

Aziz ve sıddık kardeşlerim,

Madem âhiret için, hayır için, ibadet ve sevap için, iman ve âhiret için Risale-i Nur ile bağlanmışsınız; elbette bu ağır şerâit altında her bir saati yirmi saat ibadet hükmünde.. ve o yirmi saat ise Kur'ân ve iman hizmetindeki mücâhede-i mâneviye haysiyetiyle yüz saat kadar kıymettar.. ve yüz saat ise böyle her biri yüz adam kadar ehemmiyetli olan hakikî mücâhid kardeşler ile görüşmek ve akd-i uhuvvet etmek, kuvvet vermek ve almak ve teselli etmek ve müteselli olmak.. ve hakikî bir tesânüdle kudsî hizmete sebatkârâne devam etmek.. ve güzel seciyelerinden istifade etmek.. ve Medresetü'z-Zehra'nın şâkirtliğine liyâkat kazanmak için açılan bu imtihan meclisi olan şu Medrese-i Yusufiye'de tayinını ve kaderce takdir edilen kısmetini almak ve mukadder rızkını yemek ve o yemekte sevap kazanmak için buraya gelmenize şükretmek lâzımdır. Bütün sıkıntılara karşı mezkûr faydaları düşünüp, sabır ve tahammülle mukabele etmek gerektir.

Said Nursî

Aziz, sıddık, sebatkâr ve vefadar kardeşlerim,

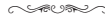
Sizi müteessir etmek veya maddî bir tedbir yapmak için değil, *belki şirket-i mâneviye-i duâiyenizden daha ziyade istifadem için.. ve sizin de daha ziyade îtidal-i dem ve ihtiyat ve sabır ve tahammül.. ve şiddetle tesânüdünüzü muhafaza için bir hâlimi beyan ediyorum ki:*

Burada bir günde çektiğim sıkıntı ve azabı, Eskişehir’de bir ayda çekmezdim. Dehşetli masonlar, insafsız bir masonu bana musallat eylemişler, tâ hiddetimden ve işkencelerine karşı “Artık yeter!” dememden bir bahane bulup, zalimâne tecavüzlerine bir sebep göstererek yalanlarını gizlesinler. *Ben, harika bir ihsan-ı ilâhî eseri olarak şâkirâne sabrediyorum ve etmeye de karar verdim.*¹

Madem biz kadere teslim olup, bu sıkıntıları *خَيْرُ الْأُمُورِ أَحْمَرُهَا*² sırrıyla ziyade sevap kazanmak cihetiyle mânevî bir nimet biliyoruz.. madem geçici, dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor.. ve madem hakkalyakîn derecesinde yakînî bir kat’î kanaatimiz var ki: Biz öyle bir hakikate hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak.. ve cennet gibi güzel.. ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz, bu sıkıntılı hâller ile müftehirâne, müteşekkîrâne bir mücâhede-i mâneviye yapıyoruz diye, şekvâ etmemek lâzımdır.

Aziz kardeşlerim! Evvel-âhir tavsiyemiz; tesânüdünüzü muhafaza.. enaniyet, benlik, rekabetten tahaffuz.. ve îtidal-i dem ve ihtiyattır.

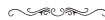
Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu müddeiumumun iddianâmesinden anlaşıldı ki; hükûmetin bazı erkânını iğfal edip aleyhimize sevkeden gizli zındıkların plânları akım kalıp yalan çıktı; şimdi bahane olarak cemiyetçilik ve komitecilik isnadıyla yalanlarını setre çalışıyorlar ve bunun bir eseri olarak benimle kimseyi temas ettirmiyorlar. Güya temas eden, birden bizden olur. Hatta büyük memurlar da çok çekiniyorlar ve bana sıkıntı verdimle kendilerini âmirlerine sevdireyorlar.

Said Nursî

¹ Bkz.: İbrahim sûresi, 14/5; Lokman sûresi, 31/31; Sebe sûresi, 34/19; Şûrâ sûresi, 42/33.

² “İşlerin en hayırlısı, zorlu olanıdır.” Bkz.: Aliyyülkârî, *el-Masnû’* 1/57; *el-Aclûnî, Keşfü’l-hafâ* 1/175.

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben gerçi sizinle sûreten görüşemiyorum. Fakat sizin yakınınızda ve beraber bir binada bulunduğumdan çok bahtiyarım ve müteşekkirim. Ve ihtiyârım olmadan bazen lüzumlu tedbirler ihtar edilir.

Ezcümle birisi: Yanımdaki koğuşa masonlar tarafından hem yalancı, hem casus bir mahpus gönderilmiş. Tahrip kolay olmasından hususan böyle haylaz gençlerde o herif bana çok sıkıntı vermesi ve o gençleri ifsat etmesi ile bildim ki; sizlerin irşad ve ıslahlarınıza karşı, zındıka ifsada ve ahlâkları bozmaya çalışıyor.

Bu vaziyete karşı gayet ihtiyat ve mümkün olduğu kadar eski mahpuslardan gücenmemek ve gücendirmemek.. ve ikiliğe meydan vermemek.. ve îtidal-i dem ve tahammül etmek.. ve mümkün olduğu derecede bizim arkadaşlar, uhuvvetlerini ve tesânüdlerini tevazu ile ve mahviyetle ve terk-i enaniyetle takviye etmek, gayet lâzım ve zarurîdir. Dünya işleriyle meşgul olmak beni incitiyor, sizin dirâyetinize itimat edip zaruret olmadan bakamıyorum.

Said Nursî

Kardeşlerim,

Her ihtimale karşı bu sabah ihtar edilen bir meseleyi beyan etmek lâzım geldi:

Bizim, Kur'ân'dan aldığımız hakikatler; güneş, gündüz gibi şek ve şüphe ve tereddüdü kaldırmadığını yirmi seneden beri "Acaba zındık feylesoflar, buna karşı ne diyecekler ve dayandıkları nedir?" diye nefsim ve şeytanım çok araştırdılar. Hiçbir köşede bir kusur bulamadıklarından sustular. Zannederim, çok hassas ve iş içinde bulunan nefis ve şeytanımı susturan bir hakikat, en mütemerritleri de susturur.

Madem biz, böyle sarsılmaz.. ve en yüksek ve en büyük ve en ehemmiyetli.. ve fiyat takdir edilmez derecede kıymettar.. ve bütün dünyası ve canı ve cananı pahasına verilse yine ucuz düşen bir hakikatin uğrunda ve yolunda çalışıyoruz; elbette bütün musibetlere ve sıkıntılara ve düşmanlara kemâl-i metânetle mukabele etmemiz gerektir.

Hem belki karşımıza aldanmış veya aldatılmış bazı hocalar ve şeyhler

ve zâhirdе müttakîler çıkartılır. Bunlara karşı vahdetimizi, tesânüdümüzü muhafaza edip onlar ile uğraşmamak lâzımdır, münakaşa etmemek gerktir.

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Kastamonu’da ehl-i takva bir zât, şekvâ tarzında dedi: “Ben sukut etmişim. Eski hâlimi ve zevkleri ve nurları kaybetmişim.” Ben de dedim: “Belki terakki etmişsin ki, nefsi okşayan ve uhrevî meyvesini dünyada tattıran ve hodbinlik hissini veren zevkleri, keşifleri geri bırakıp, daha yüksek makama, mahviyet ve terk-i enaniyet ve fânî zevkleri aramamak ile uçmuşsun.” *Evet bir ehemmiyetli ihsan-ı ilâhî; ihsanını, enaniyetini bırakmayana ihsas etmemektir.. tâ ucub ve gurura girmesin.*

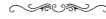
Kardeşlerim! Bu hakikate binâen, bu adam gibi düşünen veya hüsn-ü zannın verdiği parlak makamları nazara alan zâtlar, sizlere bakıp içinde mahviyet ve tevazu ve hizmetkârlık kisvesiyle görünen şâkırtleri âdi, âmî adamlar görür ve der: “Bunlar mı hakikat kahramanları ve dünyaya karşı meydan okuyan? Heyhat! Bunlar nerede, evliyalari bu zamanda âciz bırakan bu kudsî hizmet mücâhidleri nerede?” diyerek dost ise inkisar-ı hayale uğrar, muâriz ise kendi muhalefetini haklı bulur.

Said Nursî

Meyve'nin Altıncı ve Yedinci Meseleleri

(Bediüzzaman Hazretleri Denizli hapsinde iken, gayet mühim dokuz mes'eleyi ihtiva eden "Meyve Risalesi"ni iki Cuma gününde telif etmiştir. Bu eser, Risale-i Nur'un hakikatlerini hülâsaten cem'eden kıymetli bir risaledir. Hapis müddetinde Nur talebeleri bu Meyve Risalesi'ni müteaddid defalar yazmak ve okumak sûretiyle meşgul olmuşlar. Ve ilk önce gayet gizli olarak kibrit kutuları içine yazılıp koğuşlar arasında neşredilen Meyve Risalesi, bilâhare gayet kıymetli ve menfaatli ve hapslere tiryak gibi faydalı olduğu anlaşılmasıyla serbest yazılmış. Denizli Mahkemesine, Temyiz Mahkemesine ve Ankara makamlarına Risale-i Nur'un hakikî müdafaası olarak gönderilmiştir.)

Denizli hapsinde çok mühim tesiri olduğu ve taşıdığı kudsi hakâik-i îmaniye itibarıyla bir cihette Denizli beraatine vesile olduğu için, ehemmiyetine binaen bu Meyve Risalesi'nden Altıncı ve Yedinci Meselelerinin buraya derci münasip görülmüştür.)

Meyve Risalesi'nden¹ Altıncı Mesele

(Risale-i Nur'un çok yerlerinde izahı ve kat'î hadsiz hüccetleri bulunan iman-ı billâh rûknünün binler küllî burhanlarından bir tek burhana kısaca bir işaretir.)

Kastamonu'da lise talebelerinden bir kısmı yanıma geldiler. "Bize Hâlık'ımızı tanıttır, muallimlerimiz Allah'tan bahsetmiyorlar." dediler.

Ben dedim:

– "Sizin okuduğunuz fenlerden her fen, kendi lisân-ı mahsusuyla mütemâdiyen Allah'tan bahsedip Hâlık'ı tanıttırıyorlar. Muallimleri değil, onları dinleyiniz!

♦ Meselâ, nasıl ki mükemmel bir eczahâne ki her kavanozunda harika ve hassas mizanlarla alınmış hayattar macunlar ve tiryaklar var. Şüphesiz gayet maharetli ve kimyager ve hakîm bir eczacıyı gösterir.

¹ Meyve Risalesi, On Birinci Şua'dır.

Öyle de küre-i arz eczahânesinde bulunan dört yüz bin çeşit nebâtât ve hayvanât kavanozlarındaki zîhayat macunlar ve tiryaklar cihetiyle, bu çarşıdaki eczahâneden ne derece ziyade mükemmel ve büyük olması nisbetinde – *okuduğunuz fenn-i tıp mikyasıyla*– küre-i arz eczahâne-i kübrâsının eczacısı olan Hakîm-i Zülcelâl'i hatta kör gözlere de gösterir, tanıttırır.

♦ Hem meselâ, nasıl bir harika fabrika ki binler çeşit çeşit kumaşları basit bir maddeden dokuyor. Şeksiz, bir fabrikatörü ve maharetli bir makinisti tanıttırır.

Öyle de küre-i arz denilen yüz binler başlı, her başında yüz binler mükemmel fabrika bulunan bu seyyar makine-i rabbâniye, ne derece bu insan fabrikasından büyükse, mükemmelse o derecede –*okuduğunuz fenn-i makine mikyasıyla*– küre-i arzın ustasını ve sahibini bildirir ve tanıttırır.

♦ Hem meselâ, nasıl ki gayet mükemmel bin bir çeşit erzak, etrafından celp edip içinde muntazaman istif ve ihzâr edilmiş depo ve iâşe ambarı ve dükkân; şeksiz, bir fevkalâde iâşe ve erzak mâlikini ve sahibini ve memurunu bildirir.

Öyle de bir senede yirmi dört bin senelik bir dairede muntazaman seyahat eden ve yüz binler ve ayrı ayrı erzak isteyen tâifeleri içine alan ve seyahatıyla mevsimlere uğrayıp, baharı bir büyük vagon gibi binler ayrı ayrı taamlarla doldurarak, kışta erzakı tükenen bîçare zîhayatlara getiren ve küre-i arz denilen bu rahmânî iâşe ambarı ve bu sefine-i sübhâniye ve bin bir çeşit cihâzâtı ve malları ve konserve paketleri taşıyan bu depo ve dükkân-ı rabbânî, ne derece o fabrikadan büyük ve mükemmel ise –*okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i iâşe mikyasıyla*– o kat'iyette ve o derecede küre-i arz deposunun sahibini, mutasarrıfını, müdebbirini bildirir; tanıttırır, sevdendir.

♦ Hem nasıl ki dört yüz bin millet içinde bulunan ve her milletin istediği erzakı ayrı ve istimâl ettiği silâhı ayrı ve giydiği elbisesi ayrı ve tâlimatı ayrı ve terhisatı ayrı olan bir ordunun mucizekâr bir kumandanı, tek başıyla bütün o ayrı ayrı milletlerin ayrı ayrı erzaklarını ve çeşit çeşit eslihalarını ve elbiselerini ve cihâzâtlarını, hiçbirini unutmuyarak ve şaşırmayarak verdiği o acîb ordu ve ordugâh; şüphesiz, bedâhetle o harika kumandanı gösterir, takdîrkârâne sevdendir.

Aynen öyle de zemin yüzünün ordugâhında ve her baharda yeniden silâh altına alınmış bir yeni ordu-yu sübhânîde nebâtât ve hayvanât milletlerinden dört yüz bin nev'in çeşit çeşit elbise, erzak, esliha, tâlim, terhisleri gayet mükemmel ve muntazam ve hiçbirini unutmuyarak ve şaşırmayarak bir tek

Kumandan-ı Âzam tarafından verilen küre-i arzın bahar ordugâhı, ne derece mezkûr insan ordu ve ordugâhından büyük ve mükemmel ise *–sizin okuyacağınız fenn-i askerî mikyasıyla–* dikkatli ve aklı başında olanlara o derece küre-i arzın Hâkim’ini ve Rabb’ini ve Müdebbir’ini ve Kumandan-ı Akdes’ini hayretler ve takdislerle bildirir ve tahmid ve tesbihle sevdirebilir.

♦ Hem nasıl ki bir harika şehirde milyonlar elektrik lâmbaları hareket ederek her yeri gezerler. Yanmak maddeleri tükenmiyor bir tarzdaki elektrik lâmbaları ve fabrikası; şeksiz, bedâhetle elektriği idare eden ve seyyar lâmbaları yapan ve fabrikayı kuran ve iştiâl maddelerini getiren bir mucizekâr ustayı ve fevkalâde kudretli bir elektrikçiye hayretler ve tebriklerle tanıtırlar, yaşasınlar ile sevdirebilir.

Aynen öyle de bu âlem şehrinde dünya sarayının damındaki yıldız lâmbaları, bir kısmı –kozmoğrafyanın dediğine bakılsa– küre-i arzdan bin defa büyük ve top güllesinden yetmiş defa süratli hareket ettikleri hâlde intizamını bozmuyor, birbirine çarpmıyor, sönmüyor, yanmak maddeleri tükenmiyor. Okuduğunuz kozmoğrafyanın dediğine göre küre-i arzdan bir milyon defadan ziyade büyük ve bir milyon seneden ziyade yaşayan ve bir misafirhâne-i rahmâniyede bir lâmba ve soba olan güneşimizin yanmasının devamı için her gün küre-i arzın denizleri kadar gazyağı ve dağları kadar kömür veya bin arz kadar odun yığınları lâzımdır ki sönmesin. Ve onu ve onun gibi ulvî yıldızları gazyağısız, odunsuz, kömürsüz yandıran ve söndürmeyen ve beraber ve çabuk gezdiren ve birbirine çarptırmayan bir nihâyetsiz kudreti ve saltanatı, ışık parmaklarıyla gösteren bu kâinat şehir-i muhteşemindeki dünya sarayının elektrik lâmbaları ve idareleri ne derece o misalden daha büyük, daha mükemmeldir. O derecede *–sizin okuduğunuz veya okuyacağınız fenn-i elektrik mikyasıyla–* bu meşher-i âzam-ı kâinatın Sultan’ını, Münevvir’ini, Müdebbir’ini, Sâni’ini, o nurânî yıldızları şahit göstererek tanıtırlar; tesbihatla, takdisatla sevdirebilir, perestiş ettirebilir.

♦ Hem meselâ, nasıl ki bir kitap bulunsa ki bir satırında bir kitap ince yazılmış ve her bir kelimesinde ince kalemle bir sûre-i Kur’âniye yazılmış, gayet mânidâr ve bütün meseleleri birbirini teyid eder ve kâtibini ve müellifini fevkalâde meharetle ve iktidarlı gösteren bir acîb mecmua; şeksiz, gündüz gibi kâtip ve musannifini kemâlâtıyla, hünnerleriyle bildirir, tanıtırlar. **مَا شَاءَ اللَّهُ¹**، **بَارَكَ اللَّهُ²** cümleleriyle takdir ettirebilir.

¹ “Mâşâallah! Allah ne güzel dilemiş ve yapmış!”

² Allah hayır ve bereketini artırsın.

Aynen öyle de bu kâinat kitab-ı kebîri ki; bir tek sayfası olan zemin yüzünde ve bir tek forması olan baharda, üç yüz bin ayrı ayrı kitaplar hükümündeki üç yüz bin nebâtî ve hayvanî tâifeleri beraber, birbirini içinde, yanlışsız, hatasız, karıştırmayarak, şaşırmayarak, mükemmel, muntazam ve bazen ağaç gibi bir kelimede bir kasideyi ve çekirdek gibi bir noktada bir kitabın tamam bir fihristesini yazan bir kalem işlediğini gözümüzle gördüğümüz bu nihâyetsiz mânidâr ve her kelimesinde çok hikmetler bulunan şu mecmûa-yı kâinat ve bu mücessem kur'ân-ı ekber-i âlem, mezkûr misaldeki kitaptan ne derece büyük ve mükemmel ve mânidâr ise o derecede *–sizin okuduğunuz fenn-i hikmeti'l-eşya ve mektepte bilfiil mübâşeret ettiğiniz fenn-i kıraat ve fenn-i kitâbet, geniş mikyalarıyla ve dürbün gözleriyle–* bu kitab-ı kâinatın nakkâşını, kâtibini hadsiz kemâlâtıyla tanıttırır. ¹ **اللَّهُ أَكْبَرُ** cümlesiyle bildirir, ² **سُبْحَانَ اللَّهِ** takdisiyle tarif eder, ³ **الْحَمْدُ لِلَّهِ** senâlarıyla sevdendir.

İşte bu fenlere kıyasen yüzer fûnûndan her bir fen, geniş mikyasıyla ve hususi aynasıyla ve dürbünlü gözüyle ve ibretli nazarıyla bu kâinatın Hâlık-ı Zülcelâl'ini esmâsıyla bildirir; sıfâtını, kemâlâtını tanıttırır.

İşte bu muhteşem ve parlak bir burhan-ı vahdâniyet olan mezkûr hücceti ders vermek içindir ki Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyan çok tekrar ile en ziyade ⁴ **خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ** ⁵ **رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ** âyetleriyle Hâlık'ımızı bize tanıttırıyor” diye o mektepli gençlere dedim.

Onlar dahi tamamıyla kabul edip tasdik ederek: “Hadsiz şükür olsun Rabbimiz'e ki tam kudsi ve ayn-ı hakikat bir ders aldık. Allah senden razı olsun!” *dediler.*

Ben de dedim: “İnsan, binler çeşit elemeler ile müteallim ve binler nevi lezzetler ile mütelezziz olacak bir zîhayat makine.. ve gayet derece acziyle beraber hadsiz, maddî, mânevî düşmanları.. ve nihâyetsiz fakıryıla beraber hadsiz, zâhirî ve bâtinî ihtiyaçları bulunan.. ve mütemâdiyen zeval ve firak tokatlarını yiyen bir biçare mahlûk iken, birden iman ve

¹ Sadece büyüklükte değil hiçbir konuda eşi ve benzeri olmayan, başka bir şey Kendisiyle kıyas bile edilemeyecek yegâne büyük, Allah'tır.

² Allah'ı bütün eksiklerden tenzih ederim.

³ “Bütün hamdler, övgüler Allah'adır.”

⁴ “Göklerin ve yerin Rabbi” (Ra'd sûresi, 13/16; İsrâ sûresi, 17/102; Kehf sûresi, 18/14; Meryem sûresi, 19/65; ...)

⁵ “Gökleri ve yeri yaratan...” (En'âm sûresi, 6/1, 73; A'râf sûresi, 7/54; Tevbe sûresi, 9/36; Yûnus sûresi, 10/3; ...)

ubûdiyetle böyle bir Padişah-ı Zülcelâl'e intisap edip bütün düşmanlarına karşı bir nokta-yı istinad.. ve bütün hâcâtına medar bir nokta-yı istinadat bularak, herkes mensup olduğu efendisinin şerefiyle, makamıyla iftihar ettiği gibi; o da böyle nihâyetsiz Kadîr ve Rahîm bir Padişah'a iman ile intisap etse ve ubûdiyetle hizmetine girse ve ecelin idam ilânını kendi hakkında terhis tezkeresine çevirse ne kadar memnun ve minnettar ve ne kadar müteşekkîrâne iftihar edebilir, kıyas ediniz."

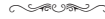
O mektepli gençlere dediğim gibi musibettede mahpuslara da tekrar ile derim:

– "O'nu tanıyan ve itaat eden zindanda dahi olsa bahtiyardır. O'nu unutan saraylarda da olsa zindandadır, bedbahttır!

Hatta bir bahtiyar mazlum, idam olunurken bedbaht zâlimlere demiş: 'Ben idam olmuyorum. Belki terhis ile saadete gidiyorum. Fakat ben de sizi idam-ı ebedî ile mahkûm gördüğümünden sizden tam intikamımı alıyorum.'

¹ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ diyerek sürûr ile teslim-i ruh eder."

سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلَّمْتَنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ²

(Meyve Risalesi'nden)

Yedinci Mesele

(Denizli Hapsi'nde Bir Cuma Gününün Meyvesidir.)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلَمْحِ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ³

مَا خَلَقَكُمْ وَلَا بَعَثَكُمْ إِلَّا كَنَفْسٍ وَاحِدَةٍ⁴

¹ "Allah'tan başka ilâh yoktur." (Sâffât sûresi, 37/35; Muhammed sûresi, 47/19)

² "Sübhansın yâ Rab! Senin bize bildirdiğinden başka ne bilebiliriz ki? Her şeyi hakkıyla bilen, her şeyi hikmetle yapan sensin." (Bakara sûresi, 2/32)

³ "Kıyametin oluş işi ise, başka değil, ancak göz açıp kapama yahut daha da kısa bir anda olup biter." (Nahl sûresi, 16/77)

⁴ "Sizin hepinizi yaratmak da, ölümünüzün ardından (âhirette) hepinizi diriltmek de, (O'nun için) ancak bir kişiyi yaratmak ve diriltmek gibidir." (Lokman sûresi, 31/28)

فَانْظُرْ إِلَىٰ آثَارِ رَحْمَةِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَٰلِكَ لَمُحْيِي الْمَوْتَىٰ
وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ¹

Bir zaman Kastamonu’da “Hâlık’ımızı bize tanıttır!” diyen lise talebelerine sâbık Altıncı Mesele’de mektep fûnûnunun dilleriyle verdiğim dersi, Denizli Hapishânesi’nde benimle temas edebilen mahpuslar okudular. Tam bir kanaat-i imaniye aldıklarından, âhirete bir iştîyak hissedip, “Bize âhiretimizi de tam bildir; ta ki nefsimiz ve zamanın şeytanları bizi yoldan çıkarmasın, daha böyle hapislere sokmasın!” dediler. Ve Denizli Hapsi’ndeki Risale-i Nur şâkirtlerinin ve sâbıkan Altıncı Mesele’yi okuyanların arzuları ile âhiret rûkûnünün dahi bir hülâsasının beyanı lâzım geldi. Ben de Risale-i Nur’dan bir kısacık hülâsa ile derim:

Nasıl ki Altıncı Mesele’de biz Hâlık’ımızı arzdan, semâvâtta sorduk; onlar fenlerin dilleri ile güneş gibi Hâlık’ımızı bize tanıttırdılar. Aynen biz de âhiretimizi başta o bildiğimiz **Rabbimiz**’den, sonra **Peygamberimiz**’den, sonra **Kur’ân**’ımızdan, sonra sair **peygamberler** ve **mukaddes kitaplardan**, sonra **melâikelerden**, sonra **kâinattan** soracağız.

İşte birinci mertebede âhireti **Allah**’tan soruyoruz. O da bütün gönderdiği elçileriyle ve fermanlarıyla ve bütün isimleriyle ve sıfatlarıyla “*Evet âhiret vardır ve sizi oraya sevk ediyorum.*” ferman ediyor. Onuncu Söz, on iki parlak ve kat’î hakikatler ile bir kısım isimlerin âhirete dair cevaplarını isbat ve izah eylemiş. Burada, o izaha iktifâen gayet kısa bir işaret ederiz:

Evet, madem hiçbir saltanat yoktur ki o saltanata itaat edenlere mükâfâtı ve isyan edenlere mücâzâtı bulunmasın. Elbette rubûbiyet-i mutlaka mertebesinde bir saltanat-ı sermediyenin, o saltanata iman ile intisap ve taat ile fermanlarına teslim olanlara mükâfâtı.. ve o izzetli saltanatı küfür ve isyanla inkâr edenlere de mücâzâtı; o rahmet ve cemâle, o izzet ve celâle lâıyk bir tarzda olacak diye **Rabb’ül-âlemîn ve Sultan, Deyyân** isimleri cevap veriyorlar.

Hem madem güneş gibi, gündüz gibi zemin yüzünde bir umumî rahmet ve ihatalı bir şefkat ve kerem gözümüzle görüyoruz.

Meselâ o rahmet, her baharda umum ağaçları ve meyveli nebâtları cennet hurileri gibi giydirip, süslendirip, ellerine her çeşit meyveleri verip, bizlere

¹ “İşte bak, Allah’ın rahmetinin eserlerine, ölmüş toprağa nasıl hayat veriyor! İşte bunları yapan kim ise, ölüleri de O diriltecektir. O, her şeye hakkıyla kadirdir.” (Rûm sûresi, 30/50)

uzatıp “Haydi alınız, yiyiniz!” dediği gibi.. bir zehirli sineğin eliyle bizlere şifalı, tatlı balı yedirdiği ve elsiz bir böceğin eliyle en yumuşak ipeği bizlere giydirdiği gibi.. bir avuç kadar küçücük çekirdeklerde, tohumcuklarda binler batman taamları bizim için saklayan ve ihtiyat zahîresi olarak o küçücük depolarda yerleştiren bir rahmet, bir şefkat, elbette hiç şüphe olamaz ki bu derece nâzeninâne beslediği bu sevimli ve minnettarları ve perestîşkârları olan mümin insanları idam etmez. Belki onları daha parlak rahmetlere mazhar etmek için hayat-ı dünyeviye vazifesinden terhis eder diye **Rahîm ve Kerîm** isimleri suâlimize cevap veriyorlar, ¹ **الْجَنَّةُ حَقٌّ** diyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz ki umum mahlûklarda ve zemin yüzünde öyle bir hikmet eli işliyor ve öyle bir adalet ölçüleriyle işler dönüyor ki akl-ı beşer onun fevkinde düşünemiyor.

Meselâ insanın bin cihâzâtına takılan hikmetlerinden yalnız bir küçük çekirdek kadar kuvve-i hâfızasında bütün tarihçe-i hayatını ve ona temas eden hadsiz hâdisâtı o kuvvecikte yazıp, onu bir kütüphâne hükmüne getirip.. ve insanın haşırde muhakemesi için neşrolacak olan defter-i a’ mâlinin bir küçük senedi olarak her vakit hatırlatmak sırrı ile her insanın eline vererek dimağının cebine koyan bir ezeli hikmet.. ve bütün masnûâtta gayet hassas mizanlar ile âzâlarını yerleştiren; mikroptan gergedana, sinekten simurga kuşuna, bir çiçekli nebâttan milyarlar, trilyonlarla çiçekler açan bahar çiçeğine kadar; israfsız ölçülerle bir tenâsüb, bir muvâzene, bir intizam ve bir cemâl içinde masnûâtı bir hüsn-ü sanat yapan.. ve her zîhayatın hukuk-u hayatını kemâl-i mizanla veren; iyiliklere güzel neticeler ve fenalıklara fena neticeler verdiren.. ve Âdem (*aleyhisselâm*) zamanından beri tâğî ve zâlim kavimlere vurduğu tokatlarla kendini pek kuvvetli ihsas ettiren bir adalet-i sermediye, elbette ve hiç şüphe getirmez ki –güneş gündüzsüz olmadığı gibi– o hikmet-i ezeliye, o adalet-i sermediye âhiretsiz olmazlar.. ve ölümden en zâlimlerin ve en mazlumların bir tarzda gitmelerindeki âkibetsiz bir dehşetli haksızlığa, adaletsizliğe ve hikmetsizliğe hiçbir veçhile müsaade etmezler diye **Hakîm ve Hakem ve Adl ve Âdil** isimleri bizim suâlimize kat’î cevap veriyorlar.

Hem madem bütün zîhayat mahlûkların elleri yetişmediği ve iktidarları dairesinde olmayan bütün hâcatlarını, bütün fitrî matlaplarını bir nevi dua bulunan istidad-ı fitrî ve ihtiyac-ı zarurî dilleriyle istedikleri vakitte, gayet

¹ “Cennet hakır.” Bkz.: Buhârî, *teheccüd* 1, *enbiyâ* 47, *deavât* 10, *tevhid* 8, 24, 35; Müslim, *imân* 46, *müsâfirin* 199.

rahîm ve iştirici ve şefkatli bir dest-i gaybî tarafından verildiğinden.. ve ihtiyârî olan deavât-ı insaniyenin, hususan havasların ve nebîlerin dualarının on adetten altı-yedisi hilâf-ı âdet makbul olmasından kat'î anlaşılıyor ki; her dertlinin âhını, her muhtacın duasını işiten ve dinleyen bir Semî ve Mucîb perde arkasında var, bakar ki; en küçük bir zîhayatın en küçük bir ihtiyacını görür ve en gizli bir âhını işitir, şefkat eder, fiilen cevap verir, memnun eder.

Elbette ve her hâlde hiçbir şüphe ihtimali kalmaz ki; mahlûkların en ehemmiyetlisi olan nev-i insanın en ehemmiyetli ve umumî ve umum kâinatı ve umum esmâ ve sıfât-ı ilâhiyeyi alâkadar eden bekâ-yı uhreviyeye ait dualarını içine alan.. ve nev-i insanın güneşleri ve yıldızları ve kumandanları olan bütün peygamberleri arkasına alıp onlara, duasına “âmin, âmîn..” dedirtten.. ve ümmetinden her gün, her ferd-i mütedeyyin hiç olmazsa kaç defa O’na salavât getirmekle O’nun duasına “âmin, âmîn..” diyen ve belki bütün mahlûkat o duasına iştirak ederek “Evet Yâ Rabbenâ! İsteddiğini ver, biz de O’nun istediğini istiyoruz!” diyorlar. Bütün bu reddedilmez şerâit altında bekâ-yı uhrevî ve saadet-i ebediye için Muhammed (*aleyhissalâtü vesselâm*)’ın haşrin hadsiz esbab-ı mucibesinden yalnız tek duası cennetin vücûduna ve baharın îcadı kadar kudretine kolay olan âhiretin îcadına kâfi bir sebeptir diye **Mucîb** ve **Semî** ve **Rahîm** isimleri bizim suâlimize cevap veriyorlar.

Hem madem gündüz, bedâhetle güneşi gösterdiği gibi; zemin yüzünde, mevsimlerin tebeddülünde küllî ölmek ve dirilmekte perde arkasında bir mu-tasarıf, gayet intizamla koca küre-i arzı bir bahçe, belki bir ağaç kolaylığında ve intizamında.. ve azametli baharı bir çiçek sühûletinde ve mizanlı zinetinde.. ve zemin sayfasında üç yüz bin haşir ve neşrin numûne ve misallerini gösteren üç yüz bin kitap hükmündeki nebâtât ve hayvanât tâifelerini (onda) yazar, beraber ve birbiri içinde şaşırmayarak, karışık iken karıştırmayarak; birbirine benzemekle beraber iltibassız, sehivsiz, hatasız, mükemmel, muntazam, mânidâr yazan bir kalem-i kudret, bu azameti içinde hadsiz bir rahmet, nihâyetsiz bir hikmet ile işlediği gibi; koca kâinatı, bir hânesi misillü insana musahhar ve müzeyyen ve tefriş etmek.. ve o insanı halife-i zemin ederek ve dağ ve gök ve yer tahammülünden çekindikleri emanet-i kübrâyı ona vermesi.. ve sair zîhayatlara bir derece zâbitlik mertebesiyle mükerrerrem etmesi.. ve hitâbât-ı sübhâniyesine ve sohbetine müşerref eylemesi ile fevkalâde bir makam verdiği.. ve bütün semâvî fermanlarda ona saadet-i ebediye ve bekâ-yı uhreviyeyi kat'î vaad ve ahdedtiği hâlde; elbette ve hiçbir şüphe olmaz ki bahar kadar kudretine kolay gelen dâr-ı saadeti, o mükerrerrem ve müşerref

insanlar için açacak ve yapacak ve haşır ve kıyâmeti getirecek diye **Muhyî** ve **Mümît** ve **Hayy** ve **Kayyûm** ve **Kadîr** ve **Alîm** isimleri, Hâlık'ımızdan sormamıza cevap veriyorlar.

Evet, her baharda bütün ağaçları ve otların köklerini aynen ihya.. ve ne-bâtî ve hayvanî uç yüz bin nevi haşrin ve neşrin numûnelerini îcad eden bir kudret, Muhammed ve Mûsâ (*aleyhimessalâtü vesselâm*)'ların her birinin ümmetinin geçirdiği bin senelik zaman, karşı karşıya hayalen getirilip bakılsa haşrin ve neşrin bin misalini ve bin delilini iki bin baharda¹(Hâşiye) gösterdiği görülecek. Ve böyle bir kudretten haşr-i cismânîyi uzak görmek, bin derece körlük ve akılsızlıktır.

Hem madem nev-i beşerin en meşhurları olan yüz yirmi dört bin **peygamberler**, ittifak ile saadet-i ebediyeyi ve bekâ-yı uhrevîyi Cenâb-ı Hakk'ın binler vaad ve ahidlerine istinaden ilân edip mucizeleriyle doğru olduklarını isbat ettikleri gibi hadsiz **ehl-i velâyet**, keşif ile ve zevk ile aynı hakikate imza basıyorlar. Elbette o hakikat güneş gibi zâhir olur, şüphe eden divâne olur...

Evet, bir fende ve bir sanatta mütehasıs bir-iki zâtın o fen ve o sanata ait hükümleri ve fikirleri, onda ihtisası olmayan bin adamın –hatta başka fenlerde âlim ve ehl-i ihtisas da olsalar– muhalif fikirlerini hükümden ıskat ettikleri gibi; bir meselede, meselâ Ramazan hilâlini, yevm-i şekte isbat etmek ve “süt konservelerine benzeyen ceviz-i hindî bahçesi rûy-u zeminde var” diye dâvâ etmekte iki isbat edici, bin inkâr edici ve nefyedıcilere galebe edip dâvâyı kazanıyorlar. Çünkü isbat eden yalnız bir ceviz-i hindîyi veyahut yerini gösterse kolayca dâvâyı kazanır. Onu nefy ve inkâr eden bütün rûy-u zemini aramak, taramakla hiçbir yerde bulunmadığını göstermekle dâvâsını isbat edebildiği gibi; cenneti ve dâr-ı saadeti ihbar ve isbat eden, yalnız bir izini, sinemada gibi keşfen bir gölgesini, bir tereşsuhunu göstermekle dâvâyı kazandığı hâlde; onu nefy ve inkâr eden, bütün kâinatı ve ezelden ebede kadar zamanları görmek ve göstermekle ancak inkârını ve nefyini isbat ile dâvâyı kazanabilir. Ve bu ehemmiyetli sırdandır ki “hususî bir yere bakmayan ve imanî hakikatler gibi umum kâinata bakan nefiyler, inkârlar (zâtında muhâl olmamak şartıyla) isbat edilmez.” diye ehl-i tahkik ittifak edip bir düstur-u esasî kabul etmişler.

İşte bu kat'î hakikate binâen binler feylesofların muhalif fikirleri, böyle imanî meselelerde birtek muhbir-i sâdika karşı hiçbir şüphe, hatta vesvese

1 (Hâşiye) Sabık her bir bahar, kıyâmeti kopmuş, ölmüş ve karşısındaki bahar onun haşrı hükmündedir.

vermemek lâzım iken; yüz yirmi bin isbat edici ehl-i ihtisas ve muhbir-i sâdıkın ve hadsiz ve nihâyetsiz müsbî ve mütehasıs ehl-i hakikat ve ashab-ı tahki-kin ittîfak ettikleri erkân-ı imaniyede akli gözüne inmiş, kalbsiz, mânevîyâtta uzaklaşmış, körleşmiş birkaç feylesofun inkârlarıyla şüpheyeye düşmenin ne kadar ahmaklık ve divânelik olduğunu kıyas ediniz.

Hem madem gözümüzle –gündüz gibi– hem nefsimizde, hem etrafımızda bir *rahmet-i âmme* ve bir *hikmet-i şâmîle* ve bir *inâyet-i dâime* müşâhede ediyoruz.. ve dehşetli bir saltanat-ı rubûbiyet ve dikkatli bir adalet-i âliye ve izzetli icraât-ı celâliyenin âsârını ve cilvelerini görüyoruz. Hatta bir ağacın meyveleri ve çiçekleri sayısınca o ağaca hikmetler takan bir *hikmet*.. ve her bir insanın cihâzâtı ve hissiyâtı ve kuvveleri adedince ihsanları, in’amları ona bağlamış bir *rahmet*.. ve Kavm-i Nûh ve Hûd ve Sâlih (*aleyhimüsselâm*) ve Kavm-i Âd ve Semûd ve Firavun gibi âsi milletlere tokat vuran ve en küçük bir zîhayatın hakkını muhafaza eden izzetli ve inâyetli bir adalet.. ve

وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِنَ الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ¹

âyeti, azametli bir îcaz ile der:

“Nasıl ki iki kışlada yatan ve duran mutî askerler, bir kumandanın çağırmasıyla silâh başına ve vazife başına boru sesiyle gelmeleri gibi; aynen öyle de bu iki kışlanın misalinde ve emre itaatinde koca semâvât ve küre-i arz, Sultan-ı Ezeli’nin askerlerine iki mutî kışla gibi; ne vakit Hazreti İsrâfil (*aleyhisselâm*)’ın borusuyla o kışlalarda ölüm ile yatanlar çağırılsa derhâl ceset libaslarını giyip dışarı fırlamalarını ispat edip gösteren.. her baharda arz kışlası içindekiler, melek-i ra’dın borusuyla aynı vaziyeti göstermesiyle nihâyetsiz azameti anlaşılan bir saltanat-ı rubûbiyet, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiç şüphe getirmez ki –Onuncu Söz’de isbatına binâen– o rahmet ve hikmet ve inâyet ve adalet ve saltanat-ı sermediyenin gayet kat’î istedikleri dâr-ı âhiret ve daire-i haşir ve neşrin açılmamasıyla o nihâyetsiz cemâl-i rahmet nihâyetsiz bir çirkin merhametsizliğe inkılâp etmesi.. ve o hadsiz kemâl-i hikmet, hadsiz kusurlu abesiyete ve faydasız israfâta dönmesi.. ve o gayet şirin inâyet, gayet acı ihânetlere değişmesi.. ve o gayet mizanlı ve hakkaniyetli adalet, gayet şiddetli zulümlere kalbolması.. ve o gayet derecede haşmetli ve kuvvetli saltanat-ı

¹ “O’nun varlığının ve kudretinin delillerinden biri de: Göğün ve yerin, kendisinin buyruğu ile kâim olmaları, belirlenen yerde sapasağlam işlerinin başında bulunmalarıdır. Sonra sizi yattığınız yerden bir çağırdı mı, birden kabirlerinizden çıkıverirsiniz!” (Rûm sûresi, 30/25).

sermediye sukût etmesi ve haşrin gelmemesiyle bütün haşmeti kaybolması.. ve kemâlât-ı rubûbiyeti acz ve kusur ile lekedâr olması, hiçbir cihet-i imkânı yok, hiçbir akıl ihtimal vermez; yüz muhâl, içinde birden bulunur, daire-i im-kân haricinde bâtil ve mümtenîdir.

Çünkü nâzenin ve nazdar beslediği ve akıl ve kalb gibi cihâzâtla saadet-i ebediyeye ve âhirette bekâ-yı dâimîye iştihak hissini verdiği hâlde; onu ebedî idam etmek, ne kadar gadirli bir merhametsizlik.. ve onun yalnız dimağına yüzer hikmetler ve faydalar taktığı hâlde; onu dirilmemek üzere bütün cihâzâtını ve binler faydaları bulunan istidâdâtını âkibetsiz bir ölümle faydasız, neticesiz, hikmetsiz bütün bütün israf etmek ne derece hilâf-ı hikmet.. ve binler vaîd ve ahidlerini yerine getirmemek ile –hâşâ– aczini ve cehlîni göstermek, ne kadar o haşmet-i saltanata ve o kemâl-i rubûbiyete zıttır, her zîşuur anlar.” Bunlara kıyasen, inâyet ve adaleti tatbik eyle...

İşte Hâlık’ımızdan sorduğumuz âhirete dair suâlimize **Rahmân** ve **Hakîm** ve **Adl** ve **Kerîm** ve **Hâkim** isimleri mezkûr hakikatle cevap veriyorlar, şeksiz şüphesiz, güneş gibi âhireti isbat ediyorlar.

Hem madem biz gözümüzle görüyoruz, öyle ihatalı ve azametli bir *hafîziyet* hükmeder ki; zîhayat, her şeyin ve her hâdisenin çok sûretlerini ve gördüğü fitrî vazifesinin defterini.. ve esmâ-yı ilâhiyeye karşı lisân-ı hâl ile tesbihatına dair sahife-i a’ mâlîni.. misalî levhalarda ve çekirdeklerinde ve tohum-cuklarında.. ve levh-i mahfûzun numûnecikleri olan kuva-yı hâfızalarında.. ve bilhassa insanın dimağındaki pek büyük ve pek küçük kütüphânesi olan kuvve-i hâfızasında ve sair maddî ve mânevî in’ikâs aynalarında kaydeder, yazdırır, zaptederek muhafaza altına alır. Sonra mevsimi geldikçe bütün o mânevî yazıları maddî bir tarzda da gözümüze gösterip milyonlarla misaller ve deliller ve numûneler kuvvetiyle ¹ **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** âyetindeki en acîb bir hakikat-i haşriyeyi, kudretin bir çiçeği olan her bahar, kendi çiçek-i ekberinde milyarlar dil ile kâinata ilân eder. Ve başta nev-i insan olarak bütün zîhayatlar ve bütün eşya, fenâya düşmek ve ademe sukût etmek ve hiçlikte mahvolmak ve başta nev-i beşer olarak zîhayatlar, idam edilmek için yaratılmamışlar. Belki bekâya terakki ile ve devama tasaffi ile ve sermedî vazifeye istidadiyla girmek için halkolunduklarını gayet kuvvetli isbat eder.

Evet, her baharda müşâhede ediyoruz ki; güz mevsimi kıyâmetinde vefat eden hadsiz nebâtât, bahar haşrinde her bir ağaç, her bir kök, her bir çekirdek,

¹ “Hesap defterleri açıldığı zaman...” (Tekvir sûresi, 81/10)

her bir tohum **وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ** âyetini okuyup bir manasını, bir ferdini kendi diliyle, geçmiş senelerde gördüğü vazifenin misalleriyle tefsir ederek o azametli hafziyete şهادet eder. ¹ **هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ** âyetindeki dört muazzam hakikatleri her şeyde gösterip hafziyeti âzamî derecede ve haşri bahar kolaylığında ve kat'iyetinde bizlere ders verir.

Evet bu dört ismin cilveleri, en cüz'iden en küllîye kadar cereyan ederler. Meselâ, nasıl ki bu ağacın menşei olan bir çekirdek, ² **الْأَوَّلُ** ismine mazhariyetle o ağacın gayet mükemmel programını ve îcadının noksansız cihâzâtını ve teşekkülünün bütün şerâitini câmi bir kutucuktur ki hafziyetin azametini isbat eder.

³ **وَالْآخِرُ** ismine mazhar olan meyvesi ise, çekirdekleriyle o ağacın işlediği bütün fitrî vazifelerinin fihristesini ve amellerinin listesini ve hayat-ı sâniyesinin düsturlarını ihtiva eden bir sandukçadır ki âzamî derecede hafziyete şهادet eder.

⁴ **وَالظَّاهِرُ** ismine mazhar olan o ağacın sûret-i cismâniyesi ise öyle tenâ-süblü ve sanatlı ve süslü bir hulle, bir libas ve ayrı ayrı nakışlar ve zînetler ve yaldızlı nişanlar ile tezyin edilmiş, güya yetmiş renkli bir huri elbisesidir ki hafziyet içinde azamet-i kudret ve kemâl-i hikmet ve cemâl-i rahmeti gözlere gösterir.

⁵ **وَالْبَاطِنُ** ismine ayna olan o ağacın içindeki makinesi ise öyle muntazam ve mükemmel ve mucizâtî bir fabrika, bir tezgâh, bir kimyahâne ve hiçbir dalı ve meyveyi ve yaprağı gıdasız bırakmayan mizanlı bir kazan-ı erzaktır ki hafziyet içinde kemâl-i kudret ve adalet ve cemâl-i rahmet ve hikmeti güneş gibi isbat eder.

Aynen öyle de küre-i arz, senevî mevsimler cihetinde bir ağaçtır. İsm-i Evvel cilvesiyle güz mevsiminde hafziyete emanet edilen bütün tohumlar ve

¹ “O, kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir “Evvel”; her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir “Âhir”; vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir Zâhir; her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir Bâtın; ama hem evveliyeti hem âhiriyyeti, hem zâhiriyyeti hem de bâtınıyeti birbirinden ayrı olmayan bir Evvel ü Âhir ve bir Zâhir u Bâtın’dır.” (Hadîd sûresi, 57/3)

² Kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir “Evvel”

³ Her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir “Âhir”

⁴ Vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir “Zâhir”

⁵ Her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir “Bâtın”

çekirdekler, bahar çarşafını giyen zemin yüzünün milyarlar dal, budak, meyve veren ve çiçek açan ağacının teşkilâtına dair ilâhî emirlerin mecmuacıkları ve kaderden gelen düsturların listeleri ve geçen yazın işlediği vazifelerin küçücük sahife-i amelleri ve defter-i hidemâttır ki; bilbedahe bir Hafız-i Zülcelâlî ve'l-ikram'ın hadsiz kudret, adalet, hikmet, rahmet ile iş gördüğünü gösteriyor.

Ve senevî zemin ağacının âhiri ise ikinci güzde o ağacın gördüğü bütün vazifelerini ve esmâ-yı ilâhiyeye karşı ettiği bütün fitrî tesbihatlarını ve gelecek bahar haşrinde neşrolabilen bütün sahâif-i a'mâllerini, zerrecik ve küçücük kutucukların içine koyup, Hafız-i Zülcelâl'in dest-i hikmetine teslim eder.

¹ هُوَ الْأَخِرُ ismini hadsiz dillerle kâinat yüzünde okur.

Ve şu ağacın zâhiri ise haşrin üç yüz bin misallerini ve emârelerini gösteren üç yüz bin küllî ve çeşit çeşit çiçekler açıp hadsiz rahmâniyet ve rezzâkiyet ve rahîmiyet ve kerîmiyet sofralarını sererek zîhayatlara ziyafetler vermekle ² هُوَ الظَّاهِرُ ismini meyveleri, çiçekleri, taamları sayısınca lisanlarıyla zikredip medh ü senâ eder, gündüz gibi ³ وَإِذَا الصُّحُفُ نُشِرَتْ hakikatini gösterir.

Bu haşmetli ağacın bâtını ise hadsiz ve hesaba gelmez muntazam makîneleri ve mizanlı fabrikaları kemâl-i dikkat ve intizamla işlettiren öyle bir kazan ve tezgâhtır ki bir dirhemden bin batman taamları pişirir, açlara yetiştirir. Ve öyle bir mizan ve dikkatle işler ki zerre kadar tesadûfün karışmasına bir yer bırakmıyor. ⁴ هُوَ الْبَاطِنُ ismini zeminin iç yüzüyle, yüz bin dil ile tesbih eden bazı melâike gibi yüz bin tarzlarda ilân edip isbat eder.

Hem arz, senevî hayatı haysiyetiyle bir ağaç olduğu ve o dört isim içinde hafiziyeti ve onunla haşir kapısına bir anahtar yaptığı gibi.. aynen öyle de dehrî ve dünya hayatı cihetiyle yine meyveleri âhiret pazarına gönderilen bir muntazam ağaçtır. Ve o dört isme öyle bir mazhar, bir ayna ve âhirete giden bir yol açar ki genişliğini ihataya ve tabire aklımız kâfi gelmiyor. Yalnız bu kadar deriz:

Nasıl ki bir saatin saniyeleri ve dakikaları ve saatleri ve günleri sayan haf-talık saatin milleri birbirine benzer, birbirini isbat eder. Saniyelerin hareketini gören, sair çarkların hareketlerini tasdik etmeye mecbur olur. Aynen öyle de

¹ O, her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir 'Âhir'dir.

² O, vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, açık okunan bir 'Zâhir'dir.

³ "Hesap defterleri açıldığı zaman..." (Tekvir sûresi, 81/10)

⁴ O, her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir 'Bâtın'dır.

semâvât ve arzın Hâlık-ı Zülcelâl'inin bir saat-i ekberi olan bu dünyanın saniyelerini sayan günler ve dakikalarını hesap eden seneler ve saatlerini gösteren asırlar ve günlerini bildiren devirler birbirine benzer, birbirini isbat eder. Ve bu gecenin sabahı ve bu kışın baharı kat'iyetinde fânî dünyanın karanlıklı kışının bâkî bir baharı ve sermedî bir sabahı geleceğini hadsiz emârelerle haber verir diye, Hafız ismi ile ¹ **هُوَ الْأَوَّلُ وَالْآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالْبَاطِنُ** isimleri; bizim, Hâlık'ımızdan sorduğumuz haşır meselesine mezkûr hakikatle cevap veriyorlar.

Hem madem gözümüzle görüyoruz ve aklımızla anlıyoruz ki:

- İnsan, şu kâinat ağacının en son ve en cemiyetli meyvesi..
- ve hakikat-i Muhammediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) cihetiyle çekirdek-i aslîsi..
- ve kâinat kur'ânının âyet-i kübrâsı..
- ve ism-i âzamı taşıyan âyetü'l-kürsisi..
- ve kâinat sarayının en mükerrem misafiri..
- ve o saraydaki sair sekenelerde tasarrufa me'zun en faal memuru..
- ve kâinat şehrinin, zemin mahallesinin bahçesinde ve tarlasında vâridat ve sarfiyatına ve zer' ve ekilmesine nezarete memur..
- ve yüzer fenler ve binler sanatlarla techiz edilmiş en gürültülü ve mesuliyetli nâzırı..
- ve kâinat ülkesinin arz memleketinde Padişah-ı Ezel ve Ebed'in gayet dikkat altında bir müfettişi, bir nevi halife-i arzı..
- ve cüz'î ve küllî harekâtı kaydedilen bir mutasarrıfı..
- ve semâ ve arz ve cibâlin kaldırmasından çekindikleri emanet-i kübrâyı omuzuna alan..
- ve önüne iki acîb yol açılan, bir yolda zîhayatın en bedbahtı ve diğerinde en bahtıyarı..
- çok geniş bir ubûdiyetle mükellef bir abd-i küllî..

¹ "O, kendinden başka her şeyden (mâsivâ) mukaddem bir "Evvel"; her şeyin encam ve nihayetine hâkim, varı yok yoku da var eden bir "Âhir"; vücudu varlığın her satır, her kelimesinde netlerden daha net, apaçık okunan bir Zâhir; her şeyin ötesinde, ötelerin de ötesinde kâinat ve hâdiselerin biricik mercii bir Bâtın; ama hem evveliyeti hem âhiriyeti, hem zâhiriyeti hem de bâtniyeti birbirinden ayrı olmayan bir Evvel ü Âhir ve bir Zâhir u Bâtın'dır." (Hadîd sûresi, 57/3)

•ve kâinat Sultanı'nın ism-i âzamına mazhar ve bütün esmâsına en câmi bir aynası..

•ve hitâbât-ı sübhâniyesine ve konuşmalarına en anlayışlı bir muhatab-ı hâssı..

•ve kâinatın zihayatları içinde en ziyade ihtiyaçlısı.. ve hadsiz fakıyla ve aczi ile beraber hadsiz maksatları ve arzuları ve nihâyetsiz düşmanları ve onu inciten zararlı şeyleri bulunan bir bîçare zihayâtı..

•ve istidatca en zengini..

•ve lezzet-i hayat cihetinde en müteellimi ve lezzetleri, dehşetli elemelerle âlûde..

•ve bekâyâ en ziyade müştâk ve muhtaç ve en çok lâyıık ve müstehak ve devamı ve saadet-i ebediye hadsiz dualarla isteyen ve yalvaran.. ve bütün dünya lezzetleri ona verilse, onun bekâyâ karşı arzusunu tatmin etmeyen ve ona ihsanlar eden Zât'ı perestiş derecesinde seven ve sevdiren ve sevilen çok harika bir mucize-i kudret-i samedâniye ve bir acûbe-i hilkat..

•ve kâinatı içine alan ve ebede gitmek için yaratıldığına bütün cihazât-ı insaniyesi şehadet eden...

Böyle yirmi, küllî hakikatler ile Cenâb-ı Hakk'ın *Hak* ismine bağlanan.. ve en küçük zihayâtın en cüz'î ihtiyacını gören ve niyazını işiten ve fiilen cevap veren Hafız-i Zülcelâl'in, *Hafız* ismiyle mütemâdiyen amelleri kaydeditlen.. ve kâinatı alâkadar edecek ef'âlleri o ismin kâtibîn-i kiramlarıyla yazılan.. ve her şeyden ziyade o ismin nazar-ı dikkatine mazhar bulunan bu insanlar, elbette ve elbette ve her hâlde ve hiçbir şüphe getirmez ki; bu yirmi hakikatın hükmüyle insanlar için bir haşır ve neşir olacak.. ve *Hak* ismiyle evvelki hizmetlerinin mükâfatını ve kusurâtının mücâzâtını çekecek.. ve Hafız ismiyle cüz'î-küllî kayıt altına alınan her amelinden muhasebe ve sorguya çekilecek.. ve dâr-ı bekâda saadet-i ebediye ziyafetgâhının ve şekâvet-i dâime hapishânesinin kapıları açılacak.. ve bu âlemde çok tâifelere kumandanlık yapan ve karışan ve bazen karıştıran bir zâbit, toprağa girip her amelinden suâl olunmamak ve uyandırılmamak üzere yatıp saklanmayacaktır.

Yoksa, sineğin sesini işitip hakk-ı hayatını vermekle fiilen cevap verdiği hâlde; gök gürültüsü kuvvetinde bekâyâ ait hadsiz hukuk-u insaniyenin mezkûr yirmi hakikatler lisanları ile edilen ve arşı ve ferşi çınlatan dualarını işitmemek ve o hadsiz hukuku zâyî etmek.. ve sinek kanadının intizamı

şehadetiyle sinek kanadı kadar israf etmeyen bir hikmet, bütün o hakikatlerin bağlandıkları insanî istidâdâtı ve ebede uzanan emelleri ve arzuları ve o istidat ve arzuları besleyen kâinatın pek çok râbitalarını ve hakikatlerini bütün bütün israf etmek, öyle bir haksızlıktır ve imkân haricinde ve zâlimâne bir çirkinliktir ki Hak ve Hafız ve Hakîm ve Cemîl ve Rahîm isimlerine şehadet eden bütün mevcudât onu reddeder. “Yüz derece muhâl ve bin vecihle mümteni-dir” derler.

İşte biz Hâlık’ımızdan haşre dair sorduğumuz suâle **Hak, Hafız, Hakîm, Cemîl, Rahîm** isimleri cevap verip derler:

“Biz, hak ve hakikat olduğumuz gibi ve hem bize şehadet eden mevcudâtın tahakkuku misillü, haşir haktır ve muhakkaktır.”

Hem madem... Daha yazacaktım, fakat güneş gibi mâlûm olmasından kısa kestim.

İşte, geçmiş misallerde ve mademlerdeki maddelere kıyasen Cenâb-ı Hakk’ın yüz, belki bin esmâsının kâinata bakan isimlerinin her birisi, nasıl ki mevcudâtta ayna ve cilveleriyle müsemmâsını bedâhetle isbat eder; aynen öyle de haşri ve dâr-ı âhireti de gösterirler ve kat’iyetle isbat ederler.

Hem nasıl Hâlık’ımızdan sorduğumuz suâlimize, o Rabbimiz bütün fermanlarıyla ve nâzil ettiği bütün kitaplarıyla ve müsemmâ olduğu ekser isimleriyle bize kudsî ve kat’î cevap veriyor; aynen öyle de **melâikeleriyle** ve onların diliyle daha başka bir tarzda dedirir:

“Sizin, zaman-ı Âdem’den beri hem ruhanîlerle, hem bizimle görüşmenizin yüzer tevâtür kuvvetinde hâdiseleri var ve bizim ve ruhanîlerin vücûdlarına ve ubûdiyetlerine delâlet eden hadsiz emâre ve deliller var. Ve biz, âhîret salonlarında ve bazı dairelerinde gezdiğimizizi, birbirimize mutâbık olarak sizin kumandanlarınız ile görüştüğümüz zaman söylemişiz ve daima da söylüyoruz. Elbette bu gezdiğimiz bâkî ve mükemmel salonlar ve bu salonların arkalarında tefriş ve tezyin edilmiş olan saraylar ve menziller, hiç şüphemiz yoktur ki gayet ehemmiyetli misafirleri o yerlerde iskân etmek üzere bekliyorlar. Size kat’î beyan ediyoruz.” diye suâlimize cevap veriyorlar.

Hem madem Hâlık’ımız, bize en büyük muallim ve en mükemmel üstad ve şaşırmaz ve şaşırtmaz en doğru rehber olarak **Muhammed-i Arabî** (*aleyhissalâtu vesselâm*)’ı tayin etmiş ve en son elçi olarak göndermiş. Biz dahi, ilmelyakîn mertebesinden aynelyakîn ve hakkalyakîn mertebelerine terakki

ve tekemmül etmek üzere her şeyden evvel bu Üstadımız'dan, Hâlık'ımızdan sorduğumuz suâli sormaklığımız lâzım geliyor. Çünkü o Zât, Hâlık'ımız tarfindan her biri birer nişane-i tasdik olan bin mucizâtıyla Kur'ân'ın bir mucizesi olarak Kur'ân'ın hak ve kelâmullah olduğunu isbat ettiği gibi; Kur'ân dahi kırk nevi i'câz ile o Zât'ın bir mucizesi olup, O'nun doğru ve Resûlullah olduğunu isbat ederek ikisi beraber; biri, âlem-i şehadet lisanı (bütün hayatında, bütün enbiyâ ve evliyanın tasdikleri altında) diğeri, âlem-i gayb lisanı (bütün semâvî fermanların ve kâinat hakikatlerinin tasdikleri içinde) binler âyâtıyla iddia ve isbat ettikleri hakikat-i haşriye, elbette güneş ve gündüz gibi bir kat'iyettedir.

Evet, haşır gibi en acîb ve en dehşetli ve taur-ı aklın haricinde bir mesele, ancak ve ancak böyle harika iki üstadın dersleriyle halledilir, anlaşılır.

Eski zaman peygamberleri ümmetlerine Kur'ân gibi izahat vermediklerinin sebebi, o devirler beşerin bedeviyet ve tufûliyet devri olmasıdır. İbtidâî derslerde izah az olur.

Elhâsıl: Madem *Cenâb-ı Hakk'ın ekser isimleri* âhireti iktiza edip isterler; elbette o isimlere delâlet eden bütün hüccetler, bir cihette âhiretin tahakkukuna dahi delâlet ederler.

Ve madem *melâikeler* âhiretin ve âlem-i bekânın dairelerini gördüklerini haber veriyorlar; elbette, melâike ve ruhların ve ruhâniyâtın vücûd ve ubûdiyetlerine şehadet eden deliller, dolayısıyla âhiretin vücûduna dahi delâlet ederler.

Ve madem *Muhammed (aleyhissalâtü vesselâm)*'ın bütün hayatında vahdâniyetten sonra en dâimî dâvâsı ve müddeası ve esası, âhirettir; elbette o Zât'ın nübüvvetine ve sıdkına delâlet eden bütün mucizeleri ve hüccetleri, –bir cihette, dolayısıyla– âhiretin tahakkukuna ve geleceğine şehadet ederler.

Ve madem *Kur'ân'ın* dörtten birisi haşır ve âhirettir ve bin âyâtıyla onun isbatına çalışır ve onu haber verir; elbette Kur'ân'ın hakkaniyetine şehadet ve delâlet eden bütün hüccetleri ve delilleri ve burhanları, –dolayısıyla– âhiretin vücûduna ve tahakkukuna ve açılmasına dahi delâlet ve şehadet ederler.

İşte bak, bu rûkn-ü imanî, ne kadar kuvvetli ve kat'î olduğunu gör!..

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin son zamanlarda
Eskişehir'e teşrif ettiklerinde kaldıkları ev*

Altıncı Kısım

Emirdağ Hayatı

Mukaddime

Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nin beraat kararı neticesi olarak, Risale-i Nur, ekser vilâyet, kasaba ve köylerde yayılmış ve Nur talebeleri kısa bir zamanda yüz binlerin fevkinde çoğalmıştır. Risaleler teksirle neşre başlanmış ve kısa bir müddet içinde, 1948 senesi başlarında (23 Ocak 1948) Üstad ve talebeleri üçüncü defa olarak tekrar hapse alınmıştır.

Evvela üç sene kadar Emirdağ'da ikamet edebilen Said Nursî, hapisten sonra tekrar Emirdağ'da üç-dört sene kadar kalmış ve sonra Isparta'ya yerleşmiştir. Ve şimdi doksan yaşına yaklaşan ve tebdil-i havaya çok muhtaç olan Üstad, ara sıra Emirdağ'a gelip ikametgâhı olan derslane-i Nuriye'de kalmaktadır.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Emirdağı'nda kaldığı evin, çarşıdan penceresinin görünüşü

Şimdilik Emirdağ hayatının ilk kısmı ki, Afyon hapsine kadar olan safhası, zikredilecek, bilâhare Afyon hapsini müteakip tekrar Emirdağ'daki hayatı, hizmet-i Nuriyesi beyan edilecektir. Emirdağ'daki hayatı, evvelki hayatına nisbeten çok daha şâşaalıdır. Hem, musibet ve ithamlara daha ziyade hedef olmuş, daimî tarassuda, hattâ imhaya maruz kalmıştır. Bununla beraber, Risale-i Nur geniş dairede yayılmış, üniversite, memurlar ve ehl-i siyaset muhitinde okunmaya başlanmıştır.

Üstadın Emirdağ'a nefyinden sonra aleyhinde pek insafsızca iftiralar yapıldığı ve çok geniş bir dairede yalanlarla isnadlara girildiği münasebetiyle ve Nur'ların harika neşri dolayısıyla bir hakikati, bu mukaddimede beyan etmek lâzım geldi. Şöyle ki:

Bizim, Said Nursî'nin ayn-ı hakikat olan ahvâl ve harekât ve hizmetinde görünen harikaları beyan etmemizden muradımız, okuyucuların nazar-ı istigraflarını celbedip -hâşâ- Bediüzzaman'ın şahsını insanlığın alkış tufanına tutmak değil; belki, onun şahsını ve hizmetini insafsızca iftira ve yalanlarla lekedar etmek isteyen ve dolayısıyla Risale-i Nur'un hizmet-i imaniyesine set çekmeye çalışanların mukabilinde Risale-i Nur'un nurlu, müessir ve saadet-feşan hizmetini belirtmek için Kur'ân'ın bir şâkirdi ve Hazreti Peygamber'in bir ümmeti ve Allah'ın bir abdi olarak nâil olduğu ikramları zikrediyoruz. Din düşmanlarının bahanelerle taarruzunu ve insafsız hücumlarını red ve bir mâsumun mâsumiyetini beyan ediyoruz. Hattâ diyebiliriz ki, tarihte Bediüzzaman gibi hilâf-ı hakikat olarak düşünce ve mefkûre, hizmet ve gayesinin tam zıddında şiddetli itham ve isnadlara maruz kalmış bir kimse yok gibidir. Panzehire zehir isnad etmek gibi, bu milleti ve gelecek nesilleri anarşilikten, dinsizlikten, ahlâksızlıktan muhafaza niyet ve harekâtına, sırf imansızlıktan neşet eden bir dalâlet divaneliğiyle vatana ihanet, gençliği irticaya sevk ve zehirlemek ithamını yapmak, ne kadar acı ve ehl-i insafı ağlatacak elim bir vaziyet olduğu bedihîdir. İşte Bediüzzaman, bir değil, yüz değil, binler defa böyle hilâf-ı hakikat ithamlara dûçar olmuş bir mâsumdur. Hizmetinde böyle olduğu gibi, hususî ahvâl ve ahlâkı noktasında da ahlâk-ı hamidenin en müstesna örneklerini yaşatmış, edep ve iffetin en şâheser numûnelerini nefsinde gösterebilmiş bir nezahet ve hüsn-ü hulk âbidesidir. Hizmetini îfa eden, dahilî ve harcî hayat ve ef'âlîne âşinâ olan talebe ve hizmetkârları olan bizler, en yüksek sesimizle ilân ederiz ki:

Üstadın Kur'ân'dan alıp ehl-i iman ve insaniyetin istifadesine arz ettiği ulûm-u imaniyedeki üstadlığı gibi, en ince muamelât ve ahvâlinde ve hususî

hayatında da Kur'ân-ı Hakîm'in hüsn-ü hulk olarak tarif ettiği ve yüksek bir velâyetin tereshuhâtı olan âsâr ve dâimî yüksek bir huzur görünür. Her zaman için her haline nazar-ı dikkat ve ferasetle bakan ehl-i kalb ve erbâb-ı fazilet, onun kalb-i münevverinin bir şems-i hakikat ve mârifet halinde şûle-feşan olduğunu ve bir derya halinde dâimî temevvüde bulunduğunu kemâl-i hayretle görmekte ve İslâmiyet ağacının bu son ve kâmil meyve-i münevveriyle zemin ve zamanın iftihar etmekte olduğunu duymaktadırlar.

Ey sû-i niyetleriyle ve kendi menfî ruhlarına kıyasla bu ahlâk, edep, iman, mârifet ve hakikat âbidesine dil uzatan ve şeytanları dahi utandıracak derecede iftiralarla bu fazilet timsâlini yok etmeye, tezvire çalışmış bedbahtlar! Bu zâta karşı savurmak istediğiniz iftiralar, saçdığınız zehirler para etmedi. Hak, nurunu yaktı ve parlattı; o nur ile âlemleri ziyadar eyledi. Siz ise zelil ve mânen insaniyetin menfurusunuz. Size yazıklar olsun! İnsan libasını taşımanız dahi sizin için elîm ve fecîdir. Buna rağmen sizin için bir necat kapısı var; o kapıyı çalsanız belki kurtulursunuz. Said Nursî ahd etmiş ve ilân etmiş ki:

“Benim idamıma çalışanlar dahi eğer Risale-i Nur’la imanlarını kurtarsalar, Risale-i Nur’a sarılsalar; kardeşlerim, siz şahit olunuz, ben onlara hakkımı helâl ediyorum.” Evet onu mahkûm etmek isteyenlerden çoğu ve ekser aleyhinde bulunanlar, bugün ona dost olduğu gibi, tezvîr ve iftirada bulunan sizler de nedamet etseniz, Nur derslerine kulak verseniz, ümit edilir ki, o şefkat kahramanı, sizin için, affınız için dua eder, niyaz eder. Evet, Said Nursî öyle eşsiz bir kahramandır ki, bu kahramanlığını harp meydanında, mahkeme sandalyesinde müstebitlere karşı gösterdiği hâlde, gelin, siz düşmanları ve onu yok etmek için çalışanlardan Nura müteveccih olanların selâmet ve kurtuluşu için el açıp gözyaşlarıyla nasıl niyaz ettiğini görün ve onun yüksek bir tevazu ile, milletin her tabakasıyla nasıl kemâl-i şefkatle muamelede bulunduğunu anlayın, insanlığın ulvî mertebesini bu zatta seyreyleyin. Onun hakkında senâkâr sözler, takdirler, ehl-i dünyanın alkışlanması nev’inden değildir; hakikat-i kâinatın, bu ekmel insana ve insanın yüksek kıymetini, müslümanlığın hakikî tezahürünü temsil eden mânevî şahsiyetine karşı olan takdir ve tebrikine bir iştiraktır. Evet, Said Nursî’yi, temsil ve terennüm ettiği envâr-ı hakikat itibarıyla, yalnız insanlık değil, belki âlem bütün envâ ve ecnâsıyla alkışlıyor, tebrik ediyor. Evet, hizmet-i imaniyesini mâzî, müstakbel takdir ediyor...

Evet, Said Nursî, Cenab-ı Hakk’ın mâhiyet-i insaniyede dercettiği hadsiz envâ-i kemâlâtın hepsinde en ileri ve en mükemmeldir. Bazen yüksek dağ

başlarında, büyük kayalıklar arasında gezer, yalnız başına, sessiz dolaşır, bazen bağ ve bahçeleri, nebatat ve hayvanatı temâşâ ve tefekkür edip, sonra dönüp, şehre inip, en büyük siyasî içtimalarda, gayet belîğ ve mâkulâne hitabeler, ahlâkî, edebî nutuklar irad edebilen cevval bir ruh hâletini taşırdı. Hürriyetten evvel ve sonra şarktaki hayatı ve İstanbul'daki feveranlı hayatı, buna bir şahittir. Bir yanda Şarkî Anadolu'da, aşiretler arasında seyahatle onlara ahlâkî ve imanî dersler, öğütler verirken; diğer yanda, Şam'da allâmelere, siyaset-i İslâmiye noktasında en keskin ve isabetli görüş ve teşhislerle müslümanların terakki ve kemâlâtının esaslarını tespit edip, üç yüz elli milyon müslümanın saadetinin fecr-i sadıkını haber veriyordu. Hem, Meşrûtiyet zamanında Meclis-i Meb'usâna hitabesi ve gazetelerdeki makaleleriyle, Kur'ân'ın kudsî kanun-u esasîsinin vaz ve tatbikinin millet-i İslâmiye'ye iki cihanın saadetini kazandırıp hakikî kemâlât ve terakkiye medar olacağını haykırıyor ve bu efkârının *Divan-ı Harb-i Örfî*'de de kahramanca müdafaasını yapıyordu.

İşte, bir nebze beyan edilen ahvâli ve hizmetleri delâletiyle, bu harika zat, âdetâ muhtelif istidat ve ayrı ayrı zekâ ve kabiliyetlerden müteşekkil bir cemaat mâhiyetinde idi. İslâmiyet'in zuhurundan itibaren bin üç yüz yıl içinde gelip geçen ve İslâmiyet şecere-i nuraniyesinin çeşitli çiçek ve meyveleri olarak asırları tezyin eden umum ehl-i hak ve zekâvetin kemâlât ve güzelliğine sahip olmuş, nişan ve formlarını takmış gibiydi. Sanki ulûm ve maârif-i İslâmiye bu zat vasıtasıyla yeni baştan ihya ediliyordu.

Büyük Peygamber'in ders ve irşadiyla hakikate ulaşan ve kemâlâtta terakki eden ve her biri cemaat-i İslâmiye'den bir tâîfeyi daire-i tenvir ve irşadında yürüten kudsî üstadlar, âlim ve müçtehidler, ayrı ayrı meslek ve ilimlerine bu zâtı vâris tâyin etmişler gibi, mâzinin bütün mehâsin ve meziyetlerini giyinerek asrımızda ortaya çıkan bu harika-yı zaman Said Nursî Hazretleri, böylece, Kur'ân namına Risale-i Nur'la giriştiği dinî hizmet ve cihad-ı mânevîsiyle, bir cemaatin, yüksek bir heyetin, belki muazzam bir ordunun yapabileceği vazifeleri, küllî hizmetleri, izn-i ilâhî ile yapmıştır. İslâmiyet nurundan ve iman kardeşliğinden gelen bir kuvvet ve rabîta ile teşkil ettiği Nur şâkirtleri şahs-ı mânevîsi, ehl-i dalâletin cemaatle hücumuna mukabil çıkmış, bu sûretle müminlerin nokta-yı istinadı, kızıl tehlikenin bu vatanı istilâsına karşı Kur'ânî bir sed ve âlem-i İslâm'ın kahraman Türk milletine eskisi gibi muhabbet, uhuvvet ve ittifakının medarı olmuştur.

Evet, Said Nursî, gayet cami bir istidada mâlik bir zattır. Bu istidatların hepsinde çok ileri gitmiştir. Cüz ile küllü, âfâkın en geniş dairesiyle enfûsî

dairesini, meselâ zerreyile Samanyolu'nu, beraberce dikkatle tetkik eder, onlardaki envâr-ı tevhidi görür, gösterir ve isbat eder. Bir yandan âlem-i İslâm ve insaniyete uzanan küllî hizmet-i imaniye ile meşgul, bir yandan inzivâ hayatı geçirerek kalem-i kudretin mektubatı olan fitratın antika eserlerini, sanat-ı ilâhiyenin mucizelerini temâşâ ve tefekkürle kitab-ı kâinatı mütalâa eder ve böylece her gün bu müteaddit ulvî vazifeleri yaparak mârifet-i ilâhiye ve huzurun nihayetsiz ezvâk ve envârında terakki eder.

İşte bu hâlet-i ruhiye ve ahvâl-i kudsiye, Üstadın hayatının her safhasında müşâhede edildiği gibi, Emirdağ'da geçirdiği hayatı da hep bu mezkûr mânâ ile doludur. Lâhikalarındaki mektuplarda bir derece beyan edilmişse de nâkıs-tır. Bu Tarihçe'de, ancak denizden bir katrecikle iktifa edilmiştir.

Said Nursî'nin Denizli Hapsinden Tahliyesi ve Emirdağ'a Nefyi

Denizli Ağır Ceza Mahkemesinin Haziran 1944 beraat kararı ile hapisten tahliye olunan Nur talebeleri memleketlerine gitmişler. Üstad ise, Ankara'dan bir emir alıncaya kadar Denizli'de Şehir Otelinde kalmıştır. Risale-i Nur talebelerinin hapsi ve muhakemeleri münasebetiyle, Denizli halkı Risale-i Nur'la alâkadar olmuştur. Adliyede iki-üç zat, mahkeme safahatı esnasında Nur'lara yakından alâkadarlık göstermişler ve Denizli'de neşrine çalışmışlardır. Bilâhare Nur dairesinde “hâkim-i âdil” unvanıyla anılan mahkeme reisi ve âzâları ve hizmetleri dokunan hamiyet-perverler, âdilâne karar ve gayretleriyle bütün ehl-i imanın süruruna vesile olmak gibi mânevî ve ebedî, parlak bir makam kazanmışlardır.

Said Nursî, Denizli'de iki ay kaldıktan sonra, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasında ikamete memur edilir. Emirdağ'a 1944 senesi Ağustos ayında nefyedilir. İlk önce on beş gün kadar bir otelde kalır, sonra kira ile bir eve yerleşir; ev kirasını da kendisi verir.

Emirdağ'daki hayatı şöyle hülâsa olunabilir:

Daimî tarassut altındadır. Mahkemeden beraat kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen, serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade

kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete mâruzdur. Mektuplarında da beyan ettiği gibi, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını bazen bir günde Emirdağ'da çekiyordu. Üstada yapılan bed muameleler ve takınılan tavır, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli Mahkemesi'nin be-
raati üzerine, mahkeme eliyle Nur'ların intişarına ve Said Nursî'nin hizmet-i imaniyesine sed çekemeyen gizli dinsizlik komiteleri, bu defa başka yollardan idarî makamları evhamlandırıp aleyhe geçirerek, hattâ imhasına kadar çalış-
yorlardı. Bu plân kat'î idi.

Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşkül-
dü. Emirdağ'da ilk defa Üstadla yakından alâkadar olan “Çalışkanlar Hane-
danı”, kasabalarına nefyedilen bu âlim ve fâzıl ihtiyar zâta yakından dostluk
göstermişler, hizmetine koşmuşlar, sırf lillâh için olan bu irtibatlarını sû-i tefsir
edenlerin yalan ve tezviratına aldırmayarak alâkalarını gevşetmemişlerdi. Çalı-
şkanlarla beraber Emirdağ'da birçok sadık müminler Nura talebe olmuşlar,
Üstadın hizmet-i Nuriyesine iştirak etmişler¹(Hâşiye-1) Nur Risalelerini okuyup
yazmaya ve etrafa neşre başlamışlardı. Üstadın Emirdağ'da ikametinden son-
ra, Risale-i Nur'un dersleriyle halkın mühim bir kısmının ilim, iman, ahlâk ve
fazilet bakımından terakki ettiği herkesçe mâlûm olduğu gibi, resmî zatların
ikrarıyla da sabittir.²(Hâşiye-2)

Emirdağ talebeleri, Üstadın Emirdağ'daki hayatına dair diyorlar ki:

“Üstad, Emirdağ'da daimî tarassut altında bulunuyordu. Açık havalar-
da, gezmeye çıkardı. Üstadın, bahar ve yaz mevsimlerinde mutlaka kırlara
çıkmağ âdeti idi. Yalnız başına gider, birkaç saat kalır, sonra evine döner-
di. Kırlara çıktığı zaman, çok defa arkasından takip ettirilirdi. Bazen bekçiler,
bazen jandarmalar takip ederdi. Hattâ bir defa arkasından kurşun atılmış,
fakat isabet etmemiştir. Birgün bir resmî memur, arkasından koşarak, “Dışarı
çıkmağ yasak! Başına bere koyamazsın, sarık saramazsın!” diye mütehakki-
mâne ve mütecavizane ifadeler kullanmış, Üstad da geriye dönmüştür. Bu
tarz muameleler çoktur.”

1 (Hâşiye-1) Bugün Emirdağ halkı, umumiyetle, Nur'lara dost ve taraftardır. Pek çok talebesi vardır. Emirdağ'da ve civar köylerde Nur dersleri okunmaktadır.

2 (Hâşiye-2) Üstad Said Nursî, Emirdağ'ı bir dershane-i Nuriye mânâsında kabul ettiğini söy-
ler. Sav, Barla, Emirdağ, Eflân gibi Nur'ların ekseriyetle yayılıp okunduğu kasaba ve köy-
leri, birer dershane-i Nuriye unvanıyla yâd eder. Ve kendi Nurs köyü gibi sağ ve ölü umum
ahalisine, mâsum çocuklar ve mübarek hanımlarına dua eder, mânevî kazancına hissedar
eder.

Üstadın Emirdağ'daki hizmeti ve meşgalesi, başka yerlerde olduğu gibi, yalnız bir vazifeye münhasır değildi. Gerek Lâhikalarındaki mektuplardan, gerek ziyaretine gelen dostların ve eski ilim arkadaşları ve talebelerinin ihbarından ve gerekse de kendine yakından alâkadar olan talebe, komşu ve halkların müşahadatından anlaşılıyor ki, hakka müteveccih, hakikatten nebean eden müteaddit hizmetleri, vazifeleri vardı ve her bir günde de bu vazifelerini ifaya çalışırdı. Hakâik-i Kur'âniye nurları olan "Sözler", "Lem'alar" gibi eserlerini telif, tashih ve neşirle meşgul olmakla beraber, kelimât-ı kudret olan masnuat ve mevcudatı seyir ve temâşâyâ, kitab-ı kâinatı mütalâaya çok müştâk idi. Zemin yüzünde yazılan, bahar sayfasında teşhir edilen rahmet ve hikmetin mucizeli eserlerini, eşcar ve nebatat ve hayvanattaki sanat-ı ilâhiyenin harikalarını, simalarında parıldayan tevhid sikkelerini okumaya ziyadesiyle meftun idi. Böylece, hakâik-i imaniyenin, mârifetullahın nihayetsiz ufuklarında hakkalyakîn mertebesinde kanat açıp geziyordu.

Esasen, Kur'ân'dan aldığı mesleğinin bir esası, tefekkürdür. Eserlerinde insanı daima tefekküre sevk eder ve tefekkürü ders verir. İlim ve tefekkür ile kazanılan mârifet-i ilâhiyenin, ruh için kâinat vüs'atinde bir genişlik temin ettiğini ve *"Her bir şeyde Sâni-i Vâhid'e* *وَفِي كُلِّ شَيْءٍ لَهُ آيَةٌ تَدُلُّ عَلَى أَنَّهُ وَاحِدٌ¹* ifadesiyle işaretler, delil ve âyetler bulunduğunu" ifade eder; *تَفَكَّرْ سَاعَةً خَيْرٌ مِنْ عِبَادَةٍ²* *سَنَةٍ* sırrına göre hareket ederdi.

Üstad'ın Emirdağ'da Zehirlenmesi

Bir siyasî memurun iğfali ve "İmhası için yukarıdan emir aldık." demesine aldanan bir bekçibaşı, Üstadın penceresine geceleyin merdivenle çıkarak yemeğine zehir atmış; ertesi gün Üstad zehirlenerek kıvranmaya başlamıştır. Zehirin tesiri çok azîm olduğu hâlde, kendisi: *"Cevşenü'l-Kebir gibi evrâd-ı kudsiyelerin feyziyle ölümden muhafaza olunuyorum. Fakat hastalık, ızdırıp çok şiddetlidir."* derdi. Bir hafta kadar aç, susuz denecek bir hâlde perişan bir vaziyette inlemiş, sonra biiznillâh şifa bulup, tekrar tashihat gibi Risale-i Nur vazifeleriyle iştigale başlamıştı. Bu şiddetli hastalık zamanlarında

¹ "Bütün her şeyde Allah'ın varlık ve birliğini gösteren bir âyet (işaret) vardır." (Bkz.: el-Esfehani, el-Eğânî 4/39; el-Kalkaşendî, Subhu'l-a'sâ 12/413; el-Übseyhî, el-Müstatraf 1/16, 2/280)

² "Bir saat tefekkür, bir sene ibadet hükmüne geçer." el-Gazâlî, İhyâu ulûmi'd-dîn 4/423; el-Kurtubî, el-Câmi' li ahkâmi'l-Kur'ân 4/314; Aliyyülkârî, el-Masnû' s.82.

asla namazlarını terk etmedi. Yalnız ikinci ve üçüncü zehirlenmek zamanında tahammülü gayr-i kabil bir hastalıkta iki-üç gün farzını yatağında ancak kılabildi.

Ölüm tehlikesi geçirdiği günlerde, bir gece sabaha kadar yanında nöbet bekleyip gözyaşları içinde Üstada dikkat eden iki talebesi diyor: “Sabaha yakın, gözleri kapalı olduğu hâlde doğruldu, ellerini dergâh-ı ilâhîye açıp yavaş bir sesle, birkaç kelime ile Risale-i Nur hizmetinin inkişafına ve talebelerinin selâmetine dua etti. Sonra bayılmış vaziyette yatağa düştü.”

Hizmetini, sırayla iki-üç genç talebesi ifâa ederdi. Bir müddet onlar da men edilmişse de, çalışkan talebeleri, hizmetinden asla vazgeçmeyerek yüksek bir fedakârlık gösterdiler.

Emirdağ'ın resmî büyük bir memuru, bilâhare Nurun kahraman bir talebesi olan arkadaşına, “Gizlice Said Nursî'nin imhası için, gizli bir plân ve emir var.” demiştir. İşte, Üstada yapılan bütün muameleler, böyle bir plânın neticesi olarak cereyan etmiştir. Bir-iki defaya münhasır değil, uzun seneler müddetince daimî olduğu için, yapılan zulüm, tarassut ve mânevî baskı çok elîm ve acı idi.

Üstad, ilk iki sene Çarşı Camii'ne gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikinci namazını camide kılar ve yatsıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti. Sonra kaymakam, “İnsanlarla görüşüyor.” diye camiden men etti. Emirdağ'da ikameti zamanında başta Isparta olarak çok yerlerde Nur Risaleleri el yazısıyla çoğaltılıyordu. Risaleleri okuyup müstefid olanlardan Üstadı görmeye gelenler pek çoktu. Fakat ziyarete gelenlerden az bir kısmı görüşebilmeye muvaffak olurdu. Daha ziyade Risale-i Nur'a kemâl-i sadakatle ve ihlâsla hizmet etmeye kabiliyetli olanlar ve sırf lillâh için muhabbet ve uhuvvet taşıyanlar görüşebilir, Üstadın dersini, sohbetini dinleyebilirdi. Üstad, muhtelif istidatta olan her ziyaretçinin derece-i fehim ve idrakine göre konuşur, nazarları Risale-i Nur'a ve hizmet-i imaniyeye çevirir, Risale-i Nur hakikatleriyle imana hizmetin bu millete maddeten ve mânen en büyük menfaatleri temin edeceğini dâvâ ve izah ederdi. Gelen ziyaretçiler, muhtelif halk tabakalarından, gençlerden, ehl-i ilimden idi. Denizli beraatin-den sonra memurlar arasında büyük intibah olmuş, Nur'a talebe olanlar çoğalmıştı.

Üstad, Gelenlerle Ne Konuşurdu?

Hemen umumiyetle, Risale-i Nur hizmetinin yegâne maksadı olan iman-ın kuvvetlenmesinin, vatan ve milleti tehdit eden dinsizlik ve komünistlik tehlikesine mâni olduğunu.. şimdi en elzem vazifenin, fertlere ve cemiyete düşen hizmetin imanı kurtarmak ve kuvvetlendirmek bulunduğunu.. zamanın en büyük dâvâsının Kur’ân’a sarılmak olduğunu, Risale-i Nur bütün kuvvetiyle bu meseleye hasr-ı nazar ettiğinden, vatan ve millet düşmanları, gizli dinsizler, bahanelerle hücumla geçip aleyhte tahriklerde bulunduklarını.. “Fakat biz müspet hareket etmeye mecburuz. Elimizde Nur var, siyaset topuzu yok. Yüz elimiz de olsa, ancak Nur’a kâfi gelir” diyerek Nur’un din düşmanlarını mağlûp edeceğinden, müspet hareket etmenin atom bombası gibi tesiri bulunduğundan, Risale-i Nur’un siyasetle hiçbir alâkası bulunmadığını.. mesleğimizin en büyük esasının ihlâs olduğunu.. rızâ-yı ilâhîden başka hiçbir maksat ittihaz edilemeyeceğini.. Nur’un kuvvetinin işte bu olduğunu.. ihlâsla, müspet hareket etmekle inâyet ve rahmet-i ilâhiyenin Risale-i Nur’u himaye edeceğini... ilâ âhir, beyan ederdi.

Üstad’ın dersini ve sohbetini dinleyenleri işhad ederek diyebiliriz ki:

Üstad’ın bir dersi, bir sohbeti, çok gençler için vesile-i necat olduğu gibi, Risale-i Nur’a fedakârâne hizmet için de bir menba-ı istinad olurdu. Nura hizmet eden fedakâr talebelerin ekserisi böyle bir veya birkaç defa Üstadın dersinde, ikazında hazır bulunmuştur. Emirdağ’da iken, Ankara’ya Nur hizmeti için gönderdiği bir talebesi, hâl-i âleme bakarak, “Bu insanlar ne zaman Nur hakikatlerini dinleyecek, kalın zulmet perdeleri nasıl yırtılacak, mânevî karanlıklar nasıl izale olacak?” diye ümitsizliğe düşer. Sonra birgün Emirdağ’a Üstad’ın yanına döndüğü zaman, o büyük Üstad der: “*Vazifemiz hizmettir. Muvaffak olmak, insanlara kabul ettirmek, Cenâb-ı Hakk’ın vazifesidir. Biz vazifemizi yapmakla mükellefiz. Sen orada, ‘Bu insanlar ne zaman Risale-i Nur’u dinleyecekler?’ diye ümitsizliğe düşme, merak etme. Katiyen bil ki, meile-i âlânın hadsiz sakinleri, bugün Risale-i Nur’u alkışlıyorlar. Onun için, hiç ehemmiyeti yok. Kıymet, kemiyette değil, keyfiyettedir. Bazen bir halis ve fedakâr talebe, bine mukabildir.*” diyerek yeisini giderir.

Üstad, kırlara ilk önce yaya olarak çıkardı. Sonra faytonla gezmeye başlamıştır. Ücretsiz birgün dahi arabaya bindiği görülmemiştir. Biz kendisine ancak masrafını idare edecek derecede fiyatını söyler, “Bunun burada fiyatı budur.” derdik. Mutlaka bizim söylediğimizden fazlasını bize verir ve “Fiyatını

vermezsem olmaz. Nasıl mukabilini vermediğim bir lokma hediye beni hasta ediyor; bunun da ücretini vermeliyim ve vermeye mecburum.” derdi. Daha ziyade bahar, yaz ve güz mevsiminde gezer, kışın da ara sıra kıra çıkardı.

Emirdağ’ın dört tarafı açıklıktır. Buralarda Nur’ların tashihine çalıştığı müteaddit dershaneleri vardır. Emirdağ’a yerleşmesinden itibaren daimî tarassut altında bulunduğundan ve kırlara çıktığı zamanda çok defa jandarma ve bekçilerle takip edilmesinden dolayı yalnız gezer, yalnız oturur, yalnız çalışırdı. Tâ 1947 senesine kadar böyle devam etti. Yalnız faytonunu idare eden bir talebesi, yolda refâkat eder, oturduğu zaman yalnız başına kalırdı. Kırlarda ekseriyetle tashihatla meşgul oluyordu. Bir müddet el yazılarını tashihle vakit geçirirdi. Sonra Isparta ve İnebolu’daki fedakâr talebeleri, birer teksir makinesi elde ederek Nur mecmualarını çoğaltmaya başladılar. Üstad, bundan sonra tashih için kendisine gelen mecmuaları tashihe başladı. Üstad, Nur’ların yazılmasına, teksirine çok ehemmiyet verirdi. “*Risale-i Nur, bu asrı ve gelecek asırları tenvir edecek olan bir mucize-i Kur’âniye’dir.*” deyip, Nur’a ait hizmeti, zamanın en büyük meselesi olarak kabul eder, bu ehemmiyetle davranırdı.

Üstad süratli bir yazıya ve hüsn-ü hatta mâlik olmadığı için, Risale-i Nur’un makbul, bereketli ve nurlu her günkü hizmetine, o da tashihatla iştirak ederdi. Saatlerce çalışır, yorulmak nedir bilmezdi. Nur hizmetlerinin ifası, Üstad için mânevî bir gıda hükmünde idi. Bilhassa şiddetli hastalıklı zamanında dahi çalışması görülüyordu. Hayat-ı içtimaiyeden çekilmiş olup kimseyle görüşmez; muhabereden de men edildiğinden, insanların cemaatlerinden gelen ünsiyet ve teselliden mahrum idi. Fakat o, bu yokluk içinde tükenmez bir varlığa kavuşmuştu. Rahmet-i ilâhiye ona Nur’ları ihsan etmişti. Evlâd ü iyâl, mal-mülk, hiçbir şey ve yeryüzünde taht-ı temellükünde bir karış yeri yoktu. Yalnız bir Risale-i Nur’u vardı. Herşeyi o idi. Sevinci, medâr-ı tesellisi o idi. Bütün istidatları ile Nur’lara müteveccih idi. Fitrî vazifesini, Nur’ların ders ve taallümü ile insanlara neşri biliyordu.

Üstad’ın sözlerindeki halâvet ve hitabındaki belâgat fevkalâdedir. Gezinti esnasında rastladığı insanlar arasında her sınıf halk bulunduğu gibi, bilhassa dağlarda, kırlarda, ormanlarda ziraat ve ticaretle uğraşan halktan pek çoklarıyla görüşmüş ve sohbet etmiştir. Üstad’ın geniş, küllî hizmet-i Kur’âniye’sinden sarf-ı nazar, faraza bütün meşgalesi ve hizmeti eğer sohbetine ve görüştüğü insanlara olan ders ve irşadına münhasır olsa dahi, yine emsâlsiz denecek kadar büyük ve müessir bir hizmettir. Kendilerinin bu sahadaki hizmetleri çok

muazzamdır. Barla'da bulunduğu müddetçe talebeliğine, kardeşliğe ve âhiret hemşireliğine kabul ettiği erkek ve kadınlar gibi, Emirdağ ve civar köylerde de pek çok âhiret hemşireleri, talebeleri ve kardeşleri vardı. Bilhassa mâsum çocuklarla alâkadarlığı pek ziyadedir.

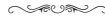
Üstad'ın iffet ve istikametteki hudutsuzluğu, bilmüşâhede sabittir ve inkârı gayr-i kabildir. Hayatı boyunca, hanımlarla konuşmaktan, nazarıyla dahi meşgul olmaktan şiddetle içtinab etmiştir. Bir mektubundan anlaşıldığı gibi, gençliğinde dahi iffet ve istikamet zirve-i müntehasında olduğu, onu yakından tanıyan ve hayatına âşinâ olanların müşâhedeleriyle sabittir.

Bütün ahali, Üstad'ın numûne-i imtisâl iffet ve istikametini görerek, kendisine uhrevî ve mânevî alâkadarlık gösterirlerdi. Üstad, âhiret hemşireliğine kabul ettiği hanımlara ve mânevî evlât ve talebeleri addettiği mâsum çocuklara çok dua ederdi. Kadınların şefkat kahramanı olduğunu; bu zamanda, İslâm terbiyesi dairesinde hareket etmenin elzem olduğunu, yetişen mâsum evlâtlarının uhrevî hayatlarından mesul ve eğer dindar yetiştirebilirlerse hissedar bulunduklarını kendisinin çok hasta ve perişan olup dua etmelerini istediğini, ihtiyar hanımlara dua ettiğini, genç hanımlardan da namazını kılanlara dua edip âhiret hemşiresi kabul edeceğini kısaca söylerdi. Ve zaten fazla konuşmazdı. Mübarek tâife-i nisa, Said Nursi'nin yüksek bir ehl-i hak ve hakikat olduğunu, kalblerinin safvetiyle hissederlerdi.

Üstad'ın mâsum çocuklarla sohbet ve muhaveresi ise çok ibretli ve sadetlidir. Emirdağ ve civarı köylerinde, yanına gelen mâsumlara büyükler gibi ehemmiyet verip, kalben onlara müteveccih olurdu. *“Evlâtlarım, siz mâsumsunuz, daha günahınız yoktur. Ben çok hastayım, bana dua ediniz; sizin duanız makbuldür. Ben sizi mânevî evlâtlarım ve talebelerim olarak duama dahil ettim.”* derdi. O çocuklar, gözlerinden akan muhabbet nurlarıyla Üstad'ı selâmlarlar, Üstad, gafil büyüklerden ziyade onlara samimî ve ciddî selâm ederdi. Ve *“Bunlar istikbalin Nur talebeleridir. Bana olan bu alâka ve teveccühlerinin sebebi ise: Mâsum ruhları hiss ediyor ki, Risale-i Nur, onların imdadına gelmiş. Ben de o Nur'un bir tercümanı olmam hasebiyle, gayr-i ihtiyarî bu fedakârâne muhabbet ve alâkayı gösteriyorlar.”* derdi.

Üstad, yanına gelen gençlere de, daima Nur derslerini okumalarını, zamanın ahlâksızlık tehlikelerinden sakınmalarının büyük menfaat ve saadetini onlara telkin ederek, namaz kılmalarının lüzumunu ihtar ederdi. Bu tarz-daki dersinden, belki binlerce gençler intibaha gelmişlerdir.

Yine kırlarda ve yollarda rastladığı memur ve işçilere, her birisine münasip ders verir, namaz kılmalarının ehemmiyetini söyler ve o zaman dünyevî meşgalelerinin âhiret hesabına geçeceğini telkin ederdi. Bilhassa bu nev’i derisi, “Din, terakkiye mânidir.” diyenlerin fikirlerinin ancak birer hezeyan olduğunu gösterir. Bilâkis, hem o insan için, hem vatan ve millet için iman nuruna mazhar olmak, maddî-mânevî saadet ve terakkiyi temin eder. Namazını kılıp istikametle hareket ettiği takdirde dünyevî çalışma ve gayretinin âhiret hesabına geçip ebedî saadet ve nurları netice vermesi düşüncesi, ne kadar o vazifeyi iştiaqla severek yapmayı temin edeceği mâlûmdur. İşte bu hakikati, bütün memurlar, sanatkârlar ve esnaf rehber ittihaz etmeli. Ve bu ders, umuma telkin edilmelidir. Bu zikredilen bahis, deryadan bir katre nev’inden Üstadın saymakla bitmeyen millete menfaattar hizmetinden bir cüzdür. İslâmiyet’e irtica, müminlere mürteci diyenlere yazıklar olsun!¹(Hâşiye)

1 (Hâşiye) Dinî farzlarını yerine getirmek sûretiyle dünyevî çalışmaların da bir ibadet hükmüne geçtiğine dair Üstadımız’ın yanına gelenlere verdiği derslerden birkaç numûne:

1- Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri ile birlikte, bir gün, Eskişehir’deki Yıldız Otel’inde bulunuyorduk. Şeker fabrikasından yanına gelen birkaç işçi ve ustabaşına kısaca dedi: “Siz farz namazlarınızı kılsanız, o zaman, fabrikadaki bütün çalışmalarınız ibadet hükmüne geçer. Çünkü milletin zarurî ihtiyacını temin eden mübarek bir hizmette bulunuyorsunuz.”

2- Yine bir gün, Eğridir yolu altında oturmuş “Rehber’i” okuyorduk. Tren yolunda çalışan birisi geldi. Ve Üstad, ona da aynı şekilde: Feraizi eda edip, kebairden çekilmek şartıyla; bütün çalışmalarının ibadet olduğunu, Çünkü: On saatlik bir yolu bir saatte kestirmeye vesile olan tren yolunda çalıştığından mü’minlere, insanlara olan bu hizmetin boş gitmeyeceğini, ebedî hayatında sevincine medar olacağını ifade etmiştir.

3- Yine bir gün vaktiyle Eskişehir’de, tayyareciler ve subaylar ve askerlere de aynen şu dersi vermişti: “Bu tayyareler, bir gün İslâmiyet’e büyük hizmet edecekler. Farz namazlarınızı kılsanız, kılamadığınız zaman kaza etseniz asker olduğunuz için her bir saatiniz on saat ibadet; hususan hava askeri olanların bir saati, otuz saat ibadet sevabını kazandırır. Yeter ki kalbinde iman nuru bulunsun ve imanın lâzımı olan namazı ifâ etsin.”

4- Hem Barla, hem Isparta, hem Emirdağ’da çobanlara derdi: “Bu hayvanlara bakmak, büyük bir ibadettir. Hattâ, bazı peygamberler de çobanlık yapmışlar. Yalnız, siz farz namazınızı kılınız, tâ hizmetiniz Allah için olsun.”

5- Yine bir gün, Eğridir’de, elektrik santralının inşasında çalışan amele ve ustaya: “Bu elektriğin umum millete büyük menfaati var. O umumî menfaattan hissedar olabilmeniz için, farzınızı kılınız... O zaman bütün sa’yiniz, uhrevî bir ticaret ve ibadet hükmüne geçer.” demiştir.

Bu nev’iden onbinler misaller var.

Üstad'ın, Emirdağ'daki İkameti Sırasında O'nun ve Talebelerinin Yazdığı Mektuplardan Bir Kısım

Emirdağ'daki kardeşlerime,

Benim hakkımda evham edenlere deyiniz ki:

Biz, hizmet ettiğimiz bu adamın yirmi senelik hayatının bütün mahrem ve gayr-i mahrem mektuplarını ve kitaplarını ve esrarını hükûmet şiddetli taharriyatla elde etti. Dokuz ay; hem Isparta, hem Denizli, hem Ankara adliyeleri tetkikten sonra, birtek gün cezayı, birtek talebesine vermeyi mûcip bir madde –beş sandık kitaplarında ve evraklarında– bulunmadı ki, hem Ankara ehl-i vukufu, hem Denizli Mahkemesi ittifakla beraatine karar verdiler.

Hem, bu zarurî işlerini ihtiyarlığına hürmeten gördüğümüz adam, mahkemece dâvâ etmiş ve bütün hazır arkadaşlarını şahit gösterip, tasdik ettirmiş ki: Yirmi senedir hiçbir gazeteyi ve siyasî eserleri ne okumuş, ne sormuş, ne bahsetmiş; ve on senedir, hükûmetin iki reisinden ve bir vali ve bir mebusundan başka hiçbir erkânı ve büyük memurlarını bilmiyor ve tanımıyor ve tanımaya merak etmemiş. Ve üç senedir Harb-i Umumî'yi ne sormuş, ne bilmiş, ne merak etmiş, ne radyo dinlemiş. Ve intişar eden yüz otuz telifatından, yirmi sene zarfında yüz bin adamın dikkatle okudukları hâlde ne idareye, ne âsâyişe, ne vatana, ne millete hiçbir zararı, hükûmet görmemiş. Beş vilâyetin dikkatli zabıtalrı ve taharri memurları ve mahkeme işiyle iştigal eden üç vilâyetin ve merkez-i hükûmetin dört adliyelerinin ağır ceza mahkemeleri en ufak bir suç bulmamış ki, tahliyelerine mecbur oldular.

Eğer bu adamın dünya iştahı ve siyasete meyli olsaydı, hiç imkânı var mı ki, bir tereşşuhâtı ve emâreleri bulunmasın? Hâlbuki mahkeme safahatında hiçbir emâre bulamadılar ki, muannit bir müddeiumumî, mecbur olup vukuat yerinde imkânâtı istimâl ederek mükerreren iddianamesinde “Yapabilir” demiş ve “Yapmış” dememiş. “Yapabilir” nerede, “Yapmış” nerede? Hattâ mahkemede Said ona demiş: “Herkes bir katli yapabilir; bu iddianızla herkesi ve sizi mahkemeye vermek lâzım geliyor...”

Elhâsıl: Ya bu adam tam divanedir ki, bu derece dehşetli umûr-u dünyaya karşı lâkayt kalıyor; veyahut bu vatanın ve bu milletin en büyük bir saadetine ihlâsla çalışmak için, hiçbirşeye tenezzül etmez ve ehemmiyet vermez. Öyleyse bunu tâciz ve tazyik etmek, vatan ve millete ve âsâyişe bir nevi ihanettir. Ve onun hakkında bu çeşit evham etmek, bir divaneliktir.

Kendi Kendime Bir Hasbihâldir

(Bu hasbihâli Ankara makamâtına işittirmeyi, ıslahtan sonra sizin tensibinize havale ederim.)

Hâkim, kendisi müddeî olsa, elbette “Kimden kime şekvâ edeyim, ben dahi şaşıtm.” benim gibi biçarelere dedirtir. Evet, şimdiki vaziyetim hapisten çok ziyade sıkıntılıdır. Bir günü, bir ay haps-i münferit kadar beni sıkıyor. Bu gurbet ve ihtiyarlık ve hastalık ve yoksulluk ve zâfiyetle, kışın şiddeti içinde herşeyden men edildim. Bir çocukla bir hastalıklı adamdan başka kimse ile görüşmem. Zaten ben, tam bir haps-i münferitte yirmi seneden beri azap çekiyorum. Bu hâlden fazla bana tecrit ve tarassutlarıyla sıkıntı vermek ise, gayretullaha dokunup, bir belâya vesile olmasından korkulur. Mahkemede dediğim gibi, nasıl ki dört defa dehşetli zelzeleler, bize zulmen taarruzun aynı zamanında gelmesi gibi pek çok vukuat var... Hattâ tahmin ederim ki; benim hukumu muhafaza ve beni himaye etmek için çok güvendiğim Afyon Adliyesi, Denizli Mahkemesi’ndeki Risale-i Nur hakkında müracaatıma bilâkis ehemmiyet vermedi, beni me’yus etti, adliyenin yangınına bir vesile oldu ihtimali var.

Ben derim ki: Benim hakkımda vicdanlı ve insaniyetli olan bu kazanın hükûmeti, zabıta ve adliyesiyle beraber beni tam himaye etmek, en ehemmiyetli bir vazifesidir. Çünkü yirmi senelik bütün eserlerimi ve mektuplarımı üç adliye ve merkez-i hükûmet dokuz ay tetkikten sonra beraatimize ve tahliyemize karar verdi. Fakat, ecnebî menfaati hesabına ve bu millet ve bu vatanın pek büyük zararına çalışan bir gizli komite, bizim beraatimizi bozmak için, her tarafta, hab-beyi kubbe yaparak bir kısım memurları aleyhime evhamlandırıdılar. Bir mak-satları, “Benim sabrım tükensin, artık yeter.” dedirtsinler. Zaten onların şimdi benden kızdıklarının bir sebebi, sükûtumdur, dünyaya karışmamaktır. Âdetâ “Niçin karışmıyorsun? Tâ karışsın, maksadımız yerine gelsin.” diyorlar...

Aleyhime hükûmetin bir kısım memurlarını evhamlandırmakta istimâl ettikleri bir-iki desiselerini beyan ediyorum.

Der’ler: “Said’in nüfuzu var. Eserleri hem tesirli, hem kesretlidir. Ona temas eden, ona dost olur. Öyleyse, onu herşeyden tecrit etmek ve ihanet etmekle ve ehemmiyet vermemekle ve herkesi ondan kaçır-makla ve dostlarını ürkütmekle nüfuzunu kırmak lâzımdır.” diye hükûmeti şaşırtır, beni de dehşetli sıkıntılara sokarlar.

Ben de derim: Ey bu millet ve vatanı seven kardeşler! Evet, o münafıkların dedikleri gibi, nüfuz var. Fakat benim değil, belki Risale-i Nur’undur. Ve o kırılmaz; ona iliştiğe kuvvetleşir. Ve millet ve vatan aleyhinde hiçbir vakit istimâl edilmemiş ve edilmez ve edilemez. İki adliye, on sene fasılayla şiddetli ve hiddetli yirmi senelik evrakımı tetkikât neticesinde, bir hakikî sebep cezamıza bulmaması, bu dâvâyâ cerh edilmez bir şahittir.

Evet, eserler tesirlidir. Fakat, millet ve vatanın tam menfaatine ve hiçbir zarar dokundurmadan yüz bin adama kuvvetli iman-ı tahkikî dersi vermekle, saadet ve hayat-ı ebediyelerine tam hizmette tesirlidir. Denizli hapishanesinde, kısmen ağır ceza ile mahkûm yüzler adam, yalnız “Meyve Risalesi”yle gayet uslu ve mütedeyyin sûretine girmeleri, hattâ iki-üç adamı öldürenler, onun dersiyle daha tahta bitini de öldürmekten çekinmeleri ve o hapishane müdürünün ikrarıyla, hapishanenin bir terbiye medresesi hükmünü alması, bu müddeaya reddedilmez bir senettir, bir hüccettir.

Evet, beni herşeyden tecrit etmek, işkenceli bir azap ve katmerli bir zulümdür ve bu millete gadirli bir hıyanettir. Çünkü otuz-kırk sene, hayatımı bu millet içinde geçirdiğim hâlde, temasımdan hiç zarar görmediğine ve bu dindar millet çok muhtaç olduğu kuvve-i mâneviye ve tesellî ve kuvvet-i imaniye menfaatini gördüğüne kat’î bir delili, bu kadar aleyhimde olan şiddetli propagandalara bakmayarak her tarafta Risale-i Nur’a fevkalâde teveccüh ve rağbet göstermeleri.. hattâ itiraf ederim, yüz derece haddimden ziyade lâayık olmadığım büyük iltifat etmesidir.

Ben işittim ki, benim iâşeme ve istirahatime buradaki hükûmet müracaat etmiş, kabul cevabı gelmiş. Ben bunların insaniyetine teşekkürle beraber, derim:

“En ziyade muhtaç olduğum ve hayatımda en esaslı düstur olan, hürriyetimdir. Asılsız evham yüzünden, emsâlsiz bir tarzda hürriyetimin kayıtlar ve istibdatlar altına alınması, beni hayattan cidden usandırıyor. Değil hapis ve zindanı, belki kabri bu hale tercih ederim. Fakat, hizmet-i imaniyede ziyade meşakkat ise ziyade sevaba sebep olması bana sabır ve tahammül verir. Madem bu insaniyetli zatlar benim hakkımda zulmü istemiyorlar, en evvel benim meşrû dairedaki hürriyetime dokundurmasınlar. Ben ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam.”

Evet, on dokuz sene bu gurbette yalnız iki yüz banknot ile, şiddetli bir iktisat ve kuvvetli bir riyâzet içinde kendini idare ederek, hürriyetini ve izzet-i

ilmiyesini muhafaza için kimseye izhar-ı hâcet etmeyen ve minnet altına girmeyen ve sadaka ve zekât ve maaş ve hediyeleri kabul etmeyen bir adam, elbette iâşeden ziyade, adalet içinde hürriyete muhtaçtır. Evet, emsâlsiz bir taziyak altındayım. Bir-iki cüz'î numûnesini beyan ediyorum:

Birisi: Mahkemece, Risale-i Nur'un ilmî bir müdafaanamesi ve Ankara'nın yedi makamına ve Reisicumhura müdafaatımla beraber gönderilen ve neticede Ankara ehl-i vukufunun takdiriyle beraatimize bir sebep olan ve hapis arkadaşlarımla bana bir yâdigâr ve hatıra olmak üzere güzel yazılarıyla birkaç nüshası yazılan ve elimde bulunan ve Denizli zabıtası görüp ilişmeyen ve Afyon polishesinde bir gece ve buranın zabıtasında da açık olarak bir gece kalan "Meyve Risalesi" ile "Müdafaaname"yi, hergün endişeler içinde, bunları da elimden almasınlar diye saklıyordum. Belki beni taharri edecekler telâşıyla, bu gurbette tanımadığım adamlara, bunları sakla diyemediğimden çok üzülüyordum.

İkincisi: Denizli Mahkemesi hiç ilişmediği ve Eskişehir Mahkemesi yalnız birtek kelimesine ilişip, birtek harfle cevabını alan "İhtiyarlar Risalesi"ni, İstanbullu bir adam, burada, bir adamdan alıp İstanbul'a götürmüş. Her nasılsa aleyhimdeki bir dinsizin eline geçmiş. Habbeyi on kubbe yaparak vilâyet zabıtasını şaşırtıp, "Kiminle görüşüyor, yanına kimler gidiyor?" diye beni sık-maya başladılar. Her ne ise... Bunlar gibi çok acı numûneler var... Fakat en mânâsız budur ki; beni konuşturmamak için, hizmetimde bir çocukla bir has-talıklı adamdan başka herkesi ürkütüp, benden kaçırtmalarıdır.

Ben de derim:

On adamın benden çekinmeleri yerine, on binler, belki yüz binler müs-lüman, Risale-i Nur'un dersine hiçbir mâniye ehemmiyet vermeyerek devam ediyorlar. Hem bu memlekette, hem hariç âlem-i İslâm'da çok kuvvetli haki-katleri ve çok kıymetli faydaları için tam bir revaçla intişar eden Risale-i Nur'un binler nüshalarından herbiri, benim yerimde, benden mükemmel konuşuyor. Benim susmamla, onlar susmaz ve susturulmazlar.

Hem, madem mahkemece isbat edilmiş ki, yirmi seneden beri siyasetle alâkamı kestiğim ve hiçbir emâre aksine zuhur etmediği hâlde, elbette benim-le görüşenden tevehhüm etmek pek mânâsızdır.

(“Kendi Kendime Hasbihâl” namındaki parçaya lâhika olarak)

Adliye Vekiliyle ve Risale-i Nur’la Alâkadar Mahkemelerin Hakimleriyle Bir Hasbihâldir

Efendiler! Siz, niçin sebepsiz bizimle ve Risale-i Nur’la uğraşıyorsunuz? Katiiyen size haber veriyorum ki: Ben ve Risale-i Nur, sizinle değil mübâreze, belki sizi düşünmek dahi vazifemizin haricindedir. Çünkü Risale-i Nur ve hakikî şâkirtleri, elli sene sonra gelen nesl-i âtiye gayet büyük bir hizmet ve onları büyük bir vartadan ve millet ve vatani büyük bir tehlikeden kurtarmaya çalışıyorlar. Şimdi bizimle uğraşanlar, o zaman kabirde elbette toprak oluyorlar. Farz-ı muhâl olarak, o saadet ve selâmet hizmeti bir mübâreze olsa da, kabirde toprak olmaya yüz tutanları alâkadar etmemek gerektir.

Evet, Hürriyetçilerin ahlâk-ı içtimaiyede ve dinde ve seciye-i milliyede bir derece lâubalilik göstermeleriyle, yirmi-otuz sene sonra dince, ahlâkça, namusça şimdiki vaziyeti gösterdiği cihetinden, şimdiki vaziyette de, elli sene sonra bu dindar, namuskâr, kahraman seciyeli milletin nesl-i âtisi, seciye-i diniye ve ahlâk-ı içtimaiye cihetinde ne şekle girecek, elbette anlıyorsunuz. Bin seneden beri bu fedakâr millet, bütün ruh u canıyla Kur’ân’ın hizmetinde emsâlsiz kahramanlık gösterdikleri hâlde, elli sene sonra o parlak mâzisini dehşetli lekedar, belki mahvedecek bir kısım nesl-i âtinin eline elbette Risale-i Nur gibi bir hakikati verip, o dehşetli sukuttan kurtarmak en büyük bir vazife-i milliyet ve vataniye bildiğimizden, bu zamanın insanlarını değil, o zamanın insanlarını düşünüyoruz.

Evet, efendiler! Gerçi Risale-i Nur sırf âhirete bakar; gayesi rızâ-yı ilâhî ve imanı kurtarmak ve şâkirtlerinin ise, kendilerini ve vatandaşlarını idam-ı ebedîden ve ebedî haps-i münferitten kurtarmaya çalışmaktır. Fakat dünyaya ait ikinci derecede gayet ehemmiyetli bir hizmettir; ve bu millet ve vatani anarşilik tehlikesinden ve nesl-i âtinin biçareler kısmını dalâlet-i mutlakadan kurtarmaktır. Çünkü bir müslüman başkasına benzemez. Dini terk edip İslâmiyet seciyesinden çıkan bir müslim dalâlet-i mutlakaya düşer, anarşist olur, daha idare edilmez.

Evet, eski terbiye-i İslâmiye’yi alanların yüzde elli meydanda varken ve an’anât-ı milliyet ve İslâmiye’ye karşı yüzde elli lâkaytlık gösterildiği hâlde, elli sene sonra yüzde doksanı nefis-i emmâreye tâbi olup, millet ve vatani anarşiliğe sevk etmek ihtimalinin düşünülmesi ve o belâyâ karşı bir çare taharrisi,

yirmi sene evvel beni siyasetten ve bu asırdaki insanlarla uğraşmaktan katıyen menettiği gibi; Risale-i Nur'u, hem şâkirtlerini, bu zamana karşı alâkalarını kesmiş; hiç onlarla ne mübâreze, ne meşguliyet yok.

Madem hakikat budur; adliyelerin, değil beni ve onları itham etmek, belki Risale-i Nur'u ve şâkirtlerini himaye etmek en birinci vazifeleridir. Çünkü onlar bu millet ve vatanın en büyük bir hukukunu muhafaza ettiklerinden, onların karşısında, bu millet ve vatanın hakikî düşmanları Risale-i Nur'a hücum edip, adliyeyi şaşırtıp, dehşetli bir haksızlığa ve adaletsizliğe sevk ediyorlar. Küçücük iki numûnesini beyan ediyorum.

Ezcümle: Hapisteki arkadaşlarımdan, selâm-kelâmdan ibaret ve Arabî bir risalemin fiyatı olan on banknotu, buradaki bir adama gönderip; tâ İsparta'da tab' masrafını veren o nüshalar sahibine verilsin diyen mektubu yüzünden hem adliye, hem hükûmet bana sıkıntılar verip, hem vasıta olan adamı taharri etti. Bu sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir âdi mektubu, hem altı ay zarfında bir tek âdi muhabereyi bu kadar büyük bir mesele sûretine getirmek, elbette adliyenin şerefine, haysiyetine yakışmaz.

İkinci numûne: Benim gibi garip, ihtiyar ve zayıf ve beraat etmiş bir misafire, herkesi, hattâ hizmetçilerini resmen propaganda ile ondan ürkütmek, kendini perişan bir vaziyete sokmak, bu vilâyetteki hükûmetin hamiyet-i milîyesine yakışmadığından, sinek kanadı kadar mevhum bir zarara dağ gibi ehemmiyet verip aleyhimde resmen propaganda yapmak, "Kiminle görüşüyor ve yanına kim gidiyor?" diye herkese bir telâş vermek, hükûmetin hikmeti ve hâkimiyeti bu acip hâlete elbette tenezzül etmemek gerektir. Her neyse.. Bu iki madde gibi, muttali olanlara hayret veren çok maddeler var...

Efendiler! Dalâlet ve fenalıklar cehaletten gelse, def etmesi kolaydır. Fakat fenden, ilimden gelen dalâletin izalesi çok müşküldür. Bu zamanda dalâlet fenden, ilimden geldiği için, ancak onları izale etmeye ve nesl-i âtiden o belâyâ düşen kısmını kurtarmaya, karşılarında dayanmaya Risale-i Nur gibi her cihetle mükemmel bir eser lâzımdır. Risale-i Nur'un bu kıymette olduğuna delil şudur ki:

Yirmi seneden beri, benim şiddetli ve kesretli bulunan muarızlarım ve şiddetli tokatlarını yiyen filozofların hiçbirisi, Risale-i Nur'a karşı çıkmamış ve cerh edememiş ve çıkamaz. Ve dokuz ay, üç adliye ve merkez-i hükûmet ehl-i vukufu, yüz kitaptan ibaret eczalarında, bizi mesul edecek bir tek madde bulamamalarıdır. Ve binler ehl-i dikkat olan Risale-i Nur şâkirtlerine kanaat-i kat'îye veren, "İşarât-ı Kur'âniye" ve "İhbarat-ı Gaybiye-i Aleviye ve

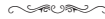
Gavsîye”nin, bu asırda Risale-i Nur’un ehemmiyetine ve makbuliyetine imza basmalarıdır.

Evet, adliyeler, hukukları muhafaza etmek ve haksızları tecavüzden durdurmak, vazifeleri olmak cihetiyle, Risale-i Nur’un yüz risalesi, yirmi senede yüz bin adamın saadetlerine hizmet ettiği sabit olmakla beraber; on seneden beri, iki mahkeme ve merkez-i hükûmet ve birkaç vilâyetin zabıtalrı ve Denizli Mahkemesi münasebetiyle dokuz ay bütün mahrem ve gayr-i mahrem evraklarımızda ve risalelerde millete ve vatana bir zararlı maddeyi ve mücib-i ceza bir yanlış görmediğinden, elbette Risale-i Nur’un bu vatanda gayet küllî ve büyük hukuku var. Bu küllî ve çok ehemmiyetli hukuku nazara almayıp, âdi evraklar gibi müsadere ederek, millete ve takviye-i imana muhtaç biçarelere pek büyük bir haksızlığı nazara almamak ve âdi bir adamın cüz’î ve küçük bir hakkını ehemmiyetle nazara almak, adliyenin mâhiyetine ve adaletin hakikatine hiçbir cihetle yakışmaz diye size hatırlatıyoruz.

Doktor Duzî’nin ve sair zındıkların eserlerine ilişmemek, Risale-i Nur’a ilişmek, gazab-ı ilâhînin celbine bir vesile olabilir diye korkuyoruz. Cenab-ı Hak size insaf ve merhamet ve bize de sabır ve tahammül ihsan eylesin, âmin...

Gayr-i resmî, fakat tecrid-i mutlakta

Said Nursî

Bu istida, üç makamata gönderilmiştir. Oradaki kardeşlerime bir me’haz olmak için gönderildi.

Yirmi seneden beri sabredip sükût eden bir mazlumun şekvâsını dinlemenizi istiyorum:

Hürriyetin en geniş sûretini veren cumhuriyet hükûmetinde herbir hürriyetten men edilmekle beraber, düşmanlarım, benim aleyhime her cihetle serbest olarak beni eziyorlar. Hürriyet-i vicdan ve hürriyet-i fikr-i ilmiyeyi temin eden cumhuriyet hükûmeti, ya beni tam himaye edip, garazkâr, evhamlı düşmanlarımı sustursun veyahut bana, düşmanlarım gibi hürriyet-i kalem verip, müdafaatıma yasak demesin. Çünkü resmen, perde altında her muhabereden men’im için postahanelere gizli emir verilmiş. Su ve ekmeğimi getiren birtek çocuktan başka kimseyle beni görüştürmemek için tenbihat verildiği bir zamanda, eskiden beri benim muarızlarım fırsat bulup, tam Mahkeme-i Temyiz’in beraatimizi tasdik ederek, mahkemedeki ehl-i vukufun tahsin

ettikleri kitaplarımı almayı beklerken, o düşmanlarım, hiç münasebetim olmayan bir-iki mahrem risalelerimi verdirip, sonra meslekçe benim aleyhimde bir-iki ehl-i vukufun eline geçirip, aleyhimde fena bir rapor hazırladıklarını işittim. Daha sabır ve tahammülüm kalmadı. Ben Hükûmet-i Cumhuriye'nin bütün erkânlarına, belki dünyaya ilân ediyorum ki:

Kur'ân-ı Hakîm'in sırr-ı hakikatiyle ve i'câzının tılsımıyla, benim ve Risale-i Nur'un programımız ve mesleğimiz ve bilfiil semeresini gördüğümüz ve çalıştığımız ve gaye-i hareketimiz ve hedefimiz, ölümün idam-ı ebedîsinden iman-ı tahkîkî ile biçareleri kurtarmak ve bu mübarek milleti de her nevi anarşilikten muhafaza etmektir.

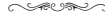
İşte Risale-i Nur, üç ehl-i vukuf heyetinin ve üç mahkemenin inceleme-sinden geçtiği hâlde, bu iki vazife-i kudsiyeden başka, kasdî olarak dünyaya, idareye, âsâyişe dokunacak ciheti olmadığına, yirmi senelik hayatım ve yüz otuz Risale-i Nur, meydanda, cerh edilmez bir hüccettir. Evet, mahkemece dâvâ ettiğim ve benimle münasebettar bütün dostlarımın tasdiki altında, yirmi seneden beri hiç müracaat etmeyen ve on seneden beri hükûmetin erkânlarını –birkaçı müstesna olarak– bilmeyen ve dört seneden beri Dünya Harbi'nden ve hadisatından hiç haber almayan ve merak etmeyen bu biçare mazlum Said, hiç imkânı var mı ki, ehl-i siyasetle uğraşsın ve idareye ilişsin ve âsâyişin ihlâline meyli bulunsun... Eğer zerre miktar bulunsaydı, “Karşımda kimler var, dünyada neler oluyor, bana kim yardım edecek?” diye soruşturacaktı, merak edecekti, karışacaktı, hilelerle büyüklere hulûl edecekti.

En elîm cüz'î bir hâdisе şudur ki: “Bir tecrid-i mutlak içinde, her muhabereden kesilmiş vaziyetimden kurtulmak için hapse girmeye bir bahane bulunuz ki beni hapse alsınlar, bu azaptan kurtulayım” diye bazı dostlarıma bir gizli mektup elden göndermiştim. Tâ, benim hayatımın sermayesi ve neticesi ve gayet ziynetli bir sûrette tezyin edilmiş Risale-i Nur'dan, Denizli'de mahkemede bulunan kitaplarıma yakın olayım ve teslim almaya çalışayım. Maatteessüf, aleyhime olan oradaki ehl-i vukuftan birtek adam beni müdafaa ederken, o dahi mektubumu görüp, hapse girmem için aleyhime hüküm vermeye mecbur olmuş.

Beni hapislere sokan muarızlarımla bir bahaneleri de –o mahkemede ondan beraat kazandığım– “tarikatçılık”tır. Hâlbuki, Risale-i Nur'da daima dâvâ edip demişim: “Zaman tarikat zamanı değil, belki imanı kurtarmak zamanıdır. Tarikatsiz cennete gidenler çoktur, imansız cennete giden yoktur” diye bütün kuvvetimizle imana çalışmışız. Ben hocayım, şeyh değilim. Dünyada bir

hanem yok ki, nerede tekkem olacak? Bu yirmi sene zarfında, bir tek adam yok ki, çıksın desin: “Bana tarikat dersi vermiş.” Ve mahkemeler ve zabıta bulmamışlar. Yalnız eskiden yazdığım tarikatlerin hakikatlerini ilmen beyan eden “Telvihât Risalesi” var ki, bir ders-i hakikattir ve yüksek bir ders-i ilmidir, tarikat dersi değildir.

Hürriyet-i vicdanı esas tutan hükûmet-i cumhuriyenin, elbette bu milletin milyarlar ecdadının ruhları bağlandığı bir hakikate ve onun yolunda dünyaya meydan okudukları ve iman-ı tahkikiyi galibâne felsefeye karşı isbat eden bir eseri ve hâdimlerini himaye etmek, ehemmiyetli bir vazifesidir. Yoksa, o zayıf hâdimin ellerini bağlayıp, binler düşmanlarını ona saldırtmaya, hiçbir vecihle o cumhuriyetin düsturları müsaade etmez... Cumhuriyet beni dinleyecek, di-ye şekvâmı yazdım. Evet, ¹ *حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ* derim.

*بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ*²

*السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ*³

Aziz, sıddık kardeşlerim,

(Hem mânevî, hem maddî bir kaç cihette sorulan bir suâle mecburiyet tahtında bir cevaptır.)

Suâl: Neden, ne dahilde, ne hariçte bulunan cereyanlara ve bilhassa siyasetli cemaatlere hiçbir alâka peydâ etmiyorsun? Ve Risale-i Nur ve şâkirtlerini mümkün olduğu kadar o cereyanlara temastan men ediyorsun? Hâlbuki, eğer temas etsen ve alâkadar olsan, birden binler adam Risale-i Nur dairesine girip, parlak hakikatlerini neşredeceklerdi; hem bu kadar sebepsiz sıkıntılara hedef olmayacaktın.

Ecevap: Bu alâkasızlık ve içtinabın en ehemmiyetli sebebi; *mesleğiminizin esası olan ihlâs bizi men ediyor*. Çünkü bu gaflet zamanında, hususan tarafgirâne mefkûreler sahibi, herşeyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinini ve uhrevî harekâtını da o dünyevî mesleğe bir nevi âlet hükmüne getiriyor. Hâlbuki, hakâik-i imaniye ve hizmet-i nuriye-i kudsiye, kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı ilâhîden başka bir gayesi olamaz. Hâlbuki şimdiki

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

cereyanların tarafgirâne çarpışmaları hengâmında bu sırr-ı ihlâsı muhafaza etmek, dinini dünyaya âlet etmemek müşkülleşmiş. En iyi çare, cereyanların kuvveti yerine, inâyet ve tevfik-i ilâhiyeye dayanmaktır.

İçtinabımızın çok sebeplerinden bir sebebi de, Risale-i Nur'un dört esassından birisi olan “şefkat etmek, zulüm ve zarar etmemektir.” Çünkü وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى¹ yani, “Birisinin hatâsıyla, başkası veya akrabası hatakâr olmaz, cezaya müstehak olmaz” olan düstur-u irade-i ilâhiyeye karşı, bu zamanda إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا² sırrıyla şedit bir zulümle mukabele eder. Tarafgirlik hissiyle, bir câninin hatâsıyla, değil yalnız akrabasına, belki taraftarlarına dahi adâvet eder. Elinden gelse zulmeder. Elinde hüküm varsa, bir adamın hatâsıyla bir köye bomba atar. Hâlbuki bir mâsumun hakkı, yüz cânî için feda edilmez; onların yüzünden ona zulmedilmez. Şimdiki vaziyet, yüz mâsumu birkaç cânî için zararlara sokar.

Meselâ, hatâlı bir adama müteallik, biçare ihtiyar vâlide ve pederi ve mâsum çoluk-çocukları ezmek, perişan etmek, tarafgirâne adâvet etmek, şefkatin esasına zıttır.

Müslümanlar içinde tarafgirâne cereyanlar yüzünden, böyle mâsumlar zulümden kurtulamıyorlar. Hususan ihtilâle sebebiyet veren vaziyetler, bütün bütün zulmü dağıtır, genişletir. Cihad, dinî de olsa, kâfirlerin çoluk-çocuklarının vaziyetleri aynıdır. Ganimet olabilir; müslümanlar, onları kendi mülküne dahil edebilir. Fakat İslâm dairesinde birisi dinsiz olsa, çoluk çocuğuna hiçbir cihetle temellük edilmez, hukukuna müdahale edilmez. Çünkü o mâsumlar, İslâmiyet rabitasıyla dinsiz pederine değil, belki İslâmiyet’le ve cemaat-i İslâmiye ile bağlıdır. Fakat, kâfirin çocukları, gerçi ehl-i necattırlar; fakat hukukta, hayatta pederlerine tâbi ve alâkadar olmasından, cihad harbinde o mâsumlar memlûk ve esir olabilirler.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve kâr binler olan Leyle-i Mirac’ınızı tebrik ederim. Merhum Hacı İbrahim’in, Refet Bey gibi müteallikatlarına benim tarafımdan tâziye edip deyiniz ki: “O merhum, Risale-i Nur talebeleri dairesi içindedir; daima onlara olan dualara mazhardır. Biz de hususî ona dua ederiz.”

Said Nursî

¹ En’âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

² “İnsan (bu emanetin hakkını gözetmediğinden) cidden çok zâlim, çok cahildir.” (Ahzâb sûresi, 33/72).

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹
الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

(Bir suâle mecbûrî cevabın tetimmesidir)

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu yaz mevsimi, gaflet zamanı ve derd-i maişet meşgalesi hengâmı ve suhûr-u selâsenin çok sevaplı ibadet vakti ve zemin yüzündeki fırtınaların silâhla değil, diplomatlıkla çarpışmaları zamanı olduğu cihetle, gayet kuvvetli bir metanet ve vazife-i nuriye-i kudsiyede bir sebat olmazsa, Risale-i Nur'un hizmeti zararına bir atâlet, bir fütur ve tevakkuf başlar.

Aziz kardeşlerim, siz kat'î biliniz ki, Risale-i Nur ve şâkirtlerinin meşgul oldukları vazife, rûy-u zemindeki bütün muazzam mesâilden daha büyüktür. Onun için, dünyevî merak-âver meselelere bakıp, vazife-i bâkiyenizde fütur getirmeyiniz. “Meyvenin Dördüncü Meselesi”ni çok defa okuyunuz; kuvve-i mânevîyeniz kırılmasın.

Evet, ehl-i dünyanın bütün muazzam meseleleri, fânî hayatta zâlimâne olan düstur-u cidal dairelerinde, gaddarâne, merhametsiz ve mukaddesat-ı diniyeyi dünyaya feda etmek cihetiyle, kader-i ilâhî, onların o cinayetleri içinde, onlara bir mânevî cehennem veriyor. Risale-i Nur ve şâkirtlerinin çalıştıkları ve vazifedar oldukları fânî hayata bedel, bâkî hayata perde olan ölümü ve hayat-ı dünyevîyenin perestîşkârlarına gayet dehşetli ecel celladının, hayat-ı ebediyeye birer perde ve ehl-i imanın saadet-i ebediyelerine birer vesile olduğunu, iki kere iki dört eder derecesinde kat'î isbat etmektedir. Şimdiye kadar o hakikati göstermişiz.

Elhâsıl: Ehl-i dalâlet, muvakkat hayata karşı mücadele ediyorlar. Bizler, ölüme karşı nur-u Kur'ân ile cidaldeyiz. Onların en büyük meselesi –muvakkat olduğu için– bizim meselemizin en küçüğüne –bekaya baktığı için– mukabil gelmiyor. Madem onlar divanelikleriyle bizim muazzam meselelerimize tenez-zül edip karışmıyorlar; biz, neden kudsî vazifemizin zararına onların küçük meselelerini merakla takip ediyoruz?

Bu âyet ³لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ ve usul-ü İslâmiyet'in ehemmiyetli

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

³ Mâide sûresi, 5/105.

bir düsturu olan ¹الرَّاضِي بِالضَّرَرِ لَا يُنْظَرُ لَهُ¹ yani, “Başkasının dalâleti sizin hi-dayetinize zarar etmez; sizler, lüzumsuz onların dalâletleriyle meşgul olmayasınız” düsturun mânâsı: “Zarara kendi razı olanın lehinde bakılmaz. Ona şefkat edip acınmaz.”

Madem bu âyet ve bu düstur, bizi, zarara bilerek razı olanlara acımdan men ediyor; biz de bütün kuvvetimiz ve merakımızla, vaktimizi kudsî vazifeye hasretmeliyiz. Onun haricindekileri mâlâyani bilip, vaktimizi zayi etmemeliyiz. Çünkü elimizde nur var, topuz yoktur. Biz tecavüz edemeyiz. Bize tecavüz edilse, nur gösteririz. Vaziyetimiz bir nevi nurânî müdafaadır.

Bu tetimmenin yazılmasının sebeplerinden birisi:

Risale-i Nur’un bir talebesini tecrübe ettim. Acaba bu heyecan, şimdiki si-yasete karşı ne fikirdedir diye, Boğazlar hakkında boşboğazlığı münasebetiyle bir-iki şey sordum. Baktım, alâkadarâne ve bilerek cevap verdi. Kalben, “Ya-zık!” dedim. “Bu vazife-i nuriyede zararı olacak.” Sonra şiddetle ikaz ettim.

²أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسِّيَاسَةِ² bir düsturumuz vardır. Eğer insanlara acıyorsan, geçmiş düstur onlara merhamete liyâkatini selb ediyor. Cennet adamlar istediği gibi, cehennem de adam ister.

(Beşinci Şuâ’nın yine kısmen verdiği haberler tezahür ediyor.)

Said Nursî

Aziz, sıddık kardeşlerim,

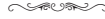
.....

Hem bunu katiyen ilân ediyorum ki: Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Benim ne haddim var ki, sahip olayım, tâ ki kusurlarım ona sirayet etsin. Belki o Nur’un kusurlu bir hâdimi ve o elmas mücevherat dükkânının bir dellâlıyım. Benim karma karışık vaziyetim ona sirayet edemez, ona dokunamaz. Zaten Risale-i Nur’un bize verdiği ders de, hakikat-i ihlâs ve terk-i enâniyet ve daima kendini kusurlu bilmek ve hodfuruşluk etmemektir. Kendimizi değil, Risale-i Nur’un şahs-ı mânevîsini ehl-i imana gösteriyoruz. Bizler, kusurumuzu görene ve bize bildirene –fakat hakikat olmak şartıyla– minnettar oluyoruz, “Allah

¹ Bkz.: İmâm Rabbânî, *el-Mektûbât* 2/83 (49. Mektup).

² Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.

razı olsun” deriz. Boynumuzda bir akrep bulunsa, ısırmadan atılsa, nasıl memnun oluruz; kusurumuzu –fakat garaz ve inat olmamak şartıyla ve bid’alara ve dalâlele yardım etmemek kaydıyla– kabul edip minnettâr oluyoruz.

Aziz kardeşlerim,

.....

Müdâfaâtımda onlara cevaben demiştim ki:

Onlar bana ait değil ve o kerametlere sahip olmak benim haddim değil. Belki Kur’ân’ın mucize-i mâneviyesinin tereşshâtı ve lem’alarıdır ki; hakikî bir tefsiri olan Risale-i Nur’da kerametler şeklini alarak, şâkirtlerinin kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek için ikrâmât-ı ilâhiye nev’indendir. İkrâmın ise, izharı bir şükürdür; caizdir, hem makbuldür.

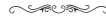
Şimdi ehemmiyetli bir sebebe binâen cevabı bir parça izah edeceğim. Ve “Ne için izhar ediyorum.. ve ne için bu noktada bu kadar tahşidat yapıyorum.. ve ne için birkaç aydır bu mevzuda çok ileri gidiyorum.. ekser mektuplar o keramete bakıyor?” diye suâl edildi.

Elcevap: Risale-i Nur’un hizmet-i imaniyesinde, bu zamanda binler tahribatçılara mukabil, yüz binler tamiratçı lâzım gelirken.. hem benimle lâakal yüzzer kâtip ve yardımcı bulunmak ihtiyaç varken.. değil çekinmek ve temas etmemek, belki millet ve ehl-i idare takdir ile ve teşvik ile yardım ve temas etmek zarurî iken.. ve o hizmet-i imaniyeyi, –hayat-ı bâkiyeye baktığı için– hayat-ı fânîyenin meşgalelerine ve faydalarına tercih etmek, ehl-i imana vâcib iken; kendimi misal alarak derim ki:

Beni her şeyden ve temastan ve yardımcılarından men etmek ile beraber aleyhimizde olanlar bütün kuvvetleriyle arkadaşlarımın kuvve-i mâneviyelerini kırmak.. ve benden ve Risale-i Nur’dan soğutmak.. ve benim gibi ihtiyar, hasta, zayıf, garip, kimsesiz bîçâreye, binler adamın göreceği vazifeyi başına yüklemek.. ve bu tecrit ve tazyiklerde maddî bir hastalık nev’inde insanlar ile temas ve ihtilattan çekilmeye mecbur olmak.. hem o derece tesirli bir tarzda halkları ürkütmek ki; en ziyade merbut görülen bazı dostları bana selâm vermemek, hattâ bazı, namazı da terk etmek derecesinde ürkütmekle kuvve-i mâneviyeyi kırmak cihetleriyle ve sebepleriyle, ihtiyârım haricinde bütün o mânilere karşı Risale-i Nur şâkirtlerinin kuvve-i mâneviyelerinin takviyesine medar ikrâmât-ı ilâhiyeyi beyan ederek Risale-i Nur etrafında mânevî bir tahşidat yaptırmak.. ve Risale-i Nur kendi kendine, tek başıyla, başkalarına

muhtaç olmayarak, bir ordu kadar kuvvetli olduğunu göstermek hikmetiyle bu çeşit şeyler bana yazdırılmış. Yoksa, hâsâ kendimizi satmak ve beğendirmek ve temeddüh etmek ve hodfûrûşluk etmek ise; Risale-i Nur'un ehemmiyetli bir esası olan ihlâs sırrını bozmaktır. İnşallah Risale-i Nur kendi kendine, hem kendini müdâfaa ettiği, hem kıymetini tam gösterdiği gibi, bizi de mânen müdâfaa edip kusurlarımızı affettirmeye vesile olacaktır.

Umum kardeşlerimin ve hemşirelerimin, hâssaten duaları makbul ve mübarek masumlar tâifesi¹ ve muhterem ihtiyarlar cemaatinden² her birerlerine, binler selâm ve dua ederek Ramazan-ı Şerif'lerini tebrik ederiz, dualarını rica ederiz.

Aziz kardeşlerim,

Risale-i Nur'un zuhurundan kırk sene evvel, geniş bir hiss-i kablelvuku, acip bir tarzda, hem bende, hem bizim köyde, hem nahiyemizde tezahür ettiğini şimdi bir ihtar-ı mânevî ile kat'î kanaatim gelmiş. Şefik ve kardeşim Abdülmecid gibi eski talebelerime bu sırrı fâş etmek isterdim. Şimdi Cenab-ı Hak sizlerde çok Abdülmecid'leri ve çok Abdurrahman'ları verdiği için, size beyan ediyorum:

Ben, on yaşında iken, büyük bir iftihar, hattâ bazen temeddüh sûretinde bir hâletim vardı. İstemediğim hâlde pek büyük bir iş ve büyük bir kahramanlık tavrını takınıyordum. Kendi kendime derdim: "Senin beş para kıymetin yok. Bu temeddühkârâne, hususan cesaretle çok fazla gösterişin niçindir?" Bilmiyordum, hayret içindeydim. Bir-iki aydır o hayrete cevap verildi ki: Risale-i Nur, kablelvuku kendini ihsas ediyordu. Sen, âdi odun parçası gibi bir çekirdek iken, o firdevs salkımlarını bilfiil kendi malın gibi hiss-i kablelvuku ile hissedip hodfuruşluk ederdin.

Bizim Nurs köyümüz ise, hem eski talebelerim, hem hemşehrilerim biliyorlar ki, bizim köyümüz, fevkalâde gösteriş ve cesaretle ileri göstermek için temeddühü çok severdiler; güya büyük bir memleketi fetheder gibi kahramanâne bir tavır almak istiyordular. Ben, hem kendime, hem onlara çok hayret ederdim. Şimdi hakikî bir ihtar ile bildim ki: O mâsum Nurslu insanlar, Nurs

¹ Ümmet-i Muhammed'in günaha gözü açılmayan çocuklarının dualarının makbul olacağına dair bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 2/213.

² Cenâb-ı Hakk'ın, dergâhına el açan yaşlı kimseleri eli boş çevirmekten haya ettiğine dair bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* 5/270; et-Taberânî, *Müsne'dü's-şâmiyyîn* 2/268.

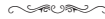
karyesi; Risale-i Nur'un nuruyla büyük bir iftihar kazanacak; o vilayetin, nahiyenin ismini iştımayan, Nurs köyünü ehemmiyetli tanıyacak diye bir hiss-i kablelvuku ile o nimet-i ilâhiyeye karşı teşekkürlerini temeddüh sûretinde göstermişler.....

..... Sizi eski talebelerim ve eski arkadaşlarım ve kardeşim ve birader-zâdem Abdülmecid ve Abdurrahman'lar bildiğimden, bu mahrem sırrı size açtım.

Evet, ben, yirmi dört saat evvel hassasiyetimle ve âsâbımın rutubetten tesiriyle rahmet ve yağmurun gelmesini hissettiğim gibi, aynen öyle de, ben ve köyüm ve nahiyem, kırk dört sene evvel Risale-i Nur'daki rahmet yağmurunu bir hiss-i kablelvuku ile hissetmişiz, demektir.

Umum kardeşlerimize ve hemşirelerimize selâm ve dua ederiz ve dualarınızı rica ederiz.

Said Nursî

(Büyük Bir Makamda Bir Kumandan ve Ehemmiyetli Bir Zâtın Ehemmiyetli Mektubuna Mecburi Bir Cevaptır)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹
الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bilmukabele, biz de Ramazanınızı tebrik ediyoruz. Rüyalarınız pek çok mübarektirler. İnşallah, Cenab-ı Hak sizi büyük ihsanlara mazhar eyleyecek, diye bir işarettir.

Bence bu zamanda en büyük bir ihsan, bir vazife, imanını kurtarmaktır, başkaların imanına kuvvet verecek bir sûrette çalışmaktır. Sakın, benlik ve gurura medar şeylerden çekin. Tevazu, mahviyet ve terk-i enaniyet, bu zamanda ehl-i hakikate lâzım ve elzemdir. Çünkü bu asırda en büyük tehlike benlikten ve hodfuruşluktan ileri geldiğinden, ehl-i hak ve hakikat, mahviyetkârâne daima kusurunu görmek ve nefsinin itham etmek gerektir. Sizin gibi ağır şerait içinde kahramancasına imanını ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

ubudiyetini muhafaza etmesi, büyük bir makamdır. Senin rüyalarının bir tabiri de, bu noktadan seni tebşir etmektir.

Risale-i Nur eczalarında tarikat hakikatine dair “Telvihât-ı Tis’a” namındaki risaleyi elde edip bakınız. Hem, zatınız gibi metin ve imanlı ve hakikatli zatlar Risale-i Nur dairesine giriniz. Çünkü bu asırda Risale-i Nur, bütün te-hacümata karşı mağlûp olmadı. En muannit düşmanlarına da serbestiyetini resmen teslim ettirdi. Hattâ iki seneden beri büyük makamatlar ve adliyeler, tetkikât neticesinde, Risale-i Nur’un serbestiyetini tasdik ve mahrem ve gayr-i mahrem bütün eczalarını sahiplerine teslim karar verdiler.

Risale-i Nur’un mesleği, sair tarikatlar, meslekler gibi mağlûp olmayarak, belki galebe ederek pek çok muannitleri imana getirmesi, pek çok hâdisâtın şehadetiyle, bu asırda bir mucize-i mâneviye-i Kur’âniye olduğunu isbat eder. O dairenin haricinde, ekseriyetle, bu memlekette, bu hususî ve cüz’î ve yalnız şahsî hizmet veya mağlûbane perde altında veya bid’alara müsamaha sûretinde ve te’vilât ile bir nevi tahrifat içinde hizmet-i diniye tam olamaz, diye hâdisat bize kanaat vermiş.

Madem sizde büyük bir himmet ve kuvvetli bir iman var; tam bir ihlâs ve tam bir mahviyetle, sebatkârâne Risale-i Nur’a şâkirt ol! Tâ binler, belki yüz binler şâkirtlerin şirket-i mâneviye-i uhreviyelerine hissedar ol! Tâ senin hayırların, iyiliklerin cüz’iyetten çıkıp küllîleşsin, âhirette tam kârlı bir ticaret olsun.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹ ، وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ²
الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ³

Çok mübarek, çok kıymetli, çok sevgili Üstadım Hazretleri,

Elhamdülillâh, bu sene Isparta’daki talebelerinizi dünyevî meşâğil daha çok gaflete sokmadı. Hizmet-i Nuriyedeki gayretlerimiz ciddî bir sûrette devam ediyor. Herbirimizin kalblerimizdeki Nur’a karşı incizap, sîmalarımızda okunuyor. Sanki bu talebelerinizin kalbleri sevinçle doludur.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

³ Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

Evet sevgili Üstadımız, bütün talebeleriniz hep birden diyorlar: Liyâkat-sizliğimiz, hiçliğimizle beraber sâfiyane istihdam edildiğimiz bu hizmet-i Nuriyede bedî bir Üstada hem talebe, hem kâtip, hem muhatap, hem nâşir, hem mücahid, hem halka nâsih, hem Hakka âbid olmak gibi cihandeğer güzelliklerin hepsini birden bize veren Hazreti Allah’a ne kadar şükretsek azdır. Ve bu yapmak istediğimiz şükürler dahi, Hâlıkımızın fazlıyla kalbimize gelen bir ihsan olduğunu tahattur eden biz talebelerinizin kalblerini sürur ve sevinç dolduruyor. Mâsum Nursluların Üstadımızın küçüklüğünde geçirdikleri hayatın müteşekkîrâne bir tarzı, hâl ve etvârımızda okunuyor. Hudutsuz şükürler, nihaysiz senâlar olsun o Zât-ı Zülcelâle ki, bizleri cehl-i mutlak derelerinden, isyan ve küfran bataklıklarından lütuf ve keremiyle çıkarıp, gözleri kamaştıran en parlak bir Nur’a talebe etmiştir.

Eğer sevgili Üstadımız “iktiran” tâbir edilen iki nimetin beraber geldiğini daha evvelden bize izah etmeseydi, çok minnettarlıklarımızı kalblerimize tercüman olan kalemlerimizden okuyacaklardı.

Evet, sevgili Üstadımız, biz kendimize bakıyoruz, Risale-i Nur’a muhatap olamıyoruz. Buna rağmen, ihtiyaç şiddetlendikçe, Hâlık-ı Rahîm’in merhametli tecellîlerini müşahade ediyoruz.

Kalb-i Üstad, parlak bir ayna, bir mazhar, bir ma’kes; lisân-ı Üstad, âlî bir mübellîğ, bir muallim, bir mürşid; hâl-i Üstad, tecessüm etmiş en güzel bir örnek, bir numûne, bir misâl oluyor. Tavâif-i beşerin ihtiyaçları yazılıyor, gösteriliyor.

İşte, yedi seneden beri ateş püsküren zâlim beşerin hali, bugün daha çok ıztıraplı bir hale girmiş bulunuyor. Her bir zîdrak, acaba yarın ne olacak düşüncesiyle kulaklarını radyoların ağızlarına koymuşlar, mütehayyir duruyorlar. Şarkta Japonların mağlûp olmasıyla, dünyanın salâh-ı selâmete ve emn ü emâna kavuşması beklenirken, deccalane bir hareket şimalde kendini gösterdiği görülüyor. Şu vaziyet herkesi heyecana, endişeye sevk ediyor. İstikbalin zulmetlerine gittiği zannıyla, merakla radyoları takibe koşturuyor. Lillâhilhamd, Risale-i Nur, âlî beyanatıyla ruhlarımızı teskin ediyor, hakikî dersleriyle kalblerimizi tatmin ediyor.

İşte, bu günde meydana çıkan bu dehşetli cereyanı, ancak ve ancak Hıristiyanlık âleminin Müslümanlıkla ittihadı, yani İncil, Kur’ân ile ittihat ederek ve Kur’ân’a tâbi olması neticesi elde edilecek semâvî bir kuvvetle mağlûp edileceği iş’ar buyuruluyor ki, Hazreti İsa (aleyhisselâm)’ın da vürûduna intizar etmek zamanının geldiğini mânâ-yı işârî ile ihtar ediyor.

Mesmuâta göre, bugünkü Amerika, aktâr-ı âleme tetkikât için gönderdiği dört heyetten birisini, bugünkü beşeriyetin saadetini temin edecek sâlim bir din taharrisine memur etmiştir. Bu ise, müceddidliğini mahkeme lisanıyla her tarafa ilân eden Risale-i Nur, bu muztarip, perişan beşeriyetin en büyük bir saadeti olacağına imanımız pek kuvvetlidir.

Sevgili Üstadımız başımızda, ve en âlî hakikatleri taşıyan ve Kur'ân'ın en yüksek ve mübarek tefsiri bulunan Risale-i Nur elimizde oldukça, sevinçlerimiz had ve hududa alınmaz.

İşte bu hakikatlerin herbir cüzü sâha-yı faaliyete çıksa, her tarafta me-rakla, zevkle kendini okutturuyor. Buna bariz deliller pek çok var. Hususuy-la, inkâr-ı haşir mefkûresini mağlûp eden Onuncu Söz matbu nüshaları ve bilhassa gizli tab edildiği hâlde kendini serbest okutan ve takviye-i imanda pek yüksek harikaları taşıyan Âyetü'l-Kübrâ risaleleri; ve inkâr-ı ulûhiyet mefkûresini zîr u zeber eden Külliyyat-ı Nur, Hücetü'l-Bâliğa ve Meyve gibi eczaları meydanda...

İnşaallah, Kur'ân'ın etrafına çevrilmek istenilen imansızlığın emansız sû-runu, Risale-i Nur temelinden kaldıracak, imansızlığın emânsız ateşini söndürüp, âb-ı hayat bahşeden şarâb-ı kevserini, bütün dünyaya emanlı iman vermekle içirecektir.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Talebeniz
Hüsrev

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا³

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizin, bayramlarınızı tekrar betekrar tebrik ediyoruz. Gayet ehemmiyetli iki meseleyi, sizlere –zekâvetinize itimaden– Risale-i Nur'da müteferrikan parçaları bulunmalarına binaen, gayet muhtasar konuşacağım.

Birincisi: Risale-i Nur'un hakikî ve hakikatli bir şâkirdi bulunan ve Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ın kâtibi, bu defa yazdığı mektupta, haddimden bin

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

derece ziyade hüsn-ü zannına istinaden, bir hakikat soruyor. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin gayet ehemmiyetli ve kudsî vazifesini; ve hilâfet-i Nübüvvetin de gayet ulvî vazifelerinden bir vazifesini benim âdi şahsımda, Üstadı noktasından bir cilvesini gördüğünden, bana o hilâfet-i mânevîyenin bir mazharı nazarıyla bakmak istiyor.

Euvelâ: Bâki bir hakikat, fâni şahsiyetler üstüne bina edilmez. Edilse, hakikate zulümdür. Her cihetle kemalde ve devamda bulunan bir vazife, çürümeye ve çürütülmeye mâruz ve müptelâ şahsiyetlerle bağlanmaz; bağlansa, vazifeye ehemmiyetli zarardır.

Sâniyen: Risale-i Nur'un tezahürü, yalnız tercümanının fikriyle, veyahut onun ihtiyac-ı mânevî lisanıyla Kur'ân'dan gelmiş; yalnız o tercümanın istidadına bakan feyizler değil, belki o tercümanın muhatapları ve ders-i Kur'ân'da arkadaşları olan hâlis ve metin ve sadık zatların o feyizleri ruhen istemeleri ve kabul ve tasdik ve tatbik etmeleri gibi çok cihetlerle, o tercümanın istidadından çok ziyade o Nur'ların zuhuruna medar oldukları gibi, Risale-i Nur'un ve şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsinin hakikatini onlar teşkil ediyorlar. Tercümanının da içinde bir hissesi var. Eğer ihlâssızlıkla bozmasa, bir tekaddüm şerefi bulunabilir.

Sâlisen: Bu zaman, cemaat zamanıdır. Ferdî şahısların dehası, ne kadar harika da olsalar, cemaatin şahs-ı mânevîsinden gelen dehasına karşı mağlûp düşebilir. Onun için, o mübarek kardeşimin yazdığı gibi, âlem-i İslâm'ı bir cihette tenvir edecek ve kudsî bir dehânın Nur'ları olan bir vazife-i imaniye, bîçare, zayıf, mağlûp, hadsiz düşmanları ve onu ihanetle, hakaretle çürütmeye çalışan muannit hasımları bulunan bir şahsa yüklenmez. Yüklense, o kusurlu şahıs ihanet darbeleriyle düşmanları tarafından sarsılsa, o yük düşer, dağılır.

Râbian: Eski zamandan beri çok zatlar, üstadını veya mürşidini veya muallimini veya reisini kıymet-i şahsiyelerinden çok ziyade hüsn-ü zan etmeleri, dersinden ve irşadından istifadeye vesile olması noktasında o pek fazla hüsn-ü zanlar bir derece kabul edilmiş, hilâf-ı vâkıdır, diye tenkit edilmezdi. Fakat şimdi, Risale-i Nur şâkirtlerine lâıyk bir üstada muvâfık ulvî mertebe ve fazileti, bîçare, kusurlu bu şahsımda kabul ettikleri sebebiyle gayret ve şevkleriyle çalışmaları, bu noktada haddimden ziyade hüsn-ü zanları kabul edilebilir; fakat Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsinin malı olarak elimde bulunuyor diye bilmek gerektir. Fakat, başta zındıklar ve ehl-i dalâlet ve ehl-i siyaset ve ehl-i gaflet, hattâ sâfi-kalb ehl-i diyanet, şahsa fazla ehemmiyet verdikleri

cihetine haksızlar, o şahsı çürütmekle hakikatlere darbe vurmak; ve o Nur'lara benim gibi bir bîçareyi mâden zannederek, bütün kuvvetleriyle beni çürütüp o Nur'ları söndürmeye ve sâfi-kalblileri de inandırmaya çalışıyorlar. Ezcümle, İkinci Mesele'de bir hâdisе bu hakikati gösteriyor.

İkinci Mesele: Bayramın ikinci gününde, teneffüs için kırlara çıktığım zaman, ehemmiyetli bir memur tarafından beş vecihle kanunsuz bir taarruza mâruz kaldım. Cenab-ı Hak, rahmet ve keremiyle, belime, başıma yüklenen Risale-i Nur eczalarını ve ruhuma ve kalbime yüklenen şâkirtlerinin haysiyet ve izzet ve rahatlarını muhafaza için, fevkalâde bir tahammül ve sabır ihsan eyledi. Yoksa, bir plân neticesinde beni hiddete getirip, Risale-i Nur'un, bâhusus Âyetü'l-Kübrâ'nın fütuhatına karşı bir perde çekmek olduğu tahakkuk etti.

Sakın, sakın, hiç kederlenmeyiniz, merak etmeyiniz, hem telâş etmeyiniz, hem bana acımayınız. Şeksiz şüphe-siz, inâyet-i ilâhiye perde altında bizi muhafaza etmekle **وَعَسَىٰ أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ**¹ âyetine mazhar etsin.

Onların o plânları da yine akîm kaldı. Fakat bu vilâyette, doğrudan doğruya büyük bir makamdan kuvvet alıp şahsımla uğraşanlar var. Eğer mümkün olsa, buranın havasıyla hiç imtizaç edemediğim cihetini vesile edip, münasip bir yere naklime, Denizli Mahkemesini ve Ankara Temyiz Mahkemelerini vasıta yapıp çalışmak lâzım geliyor. Ben kendim yapamadığım için, benden, bana daha ziyade alâkadar Denizli dostları teşebbüs etseler iyi olur. Hiç olmazsa oranın hapsine, bir daha bahaneyle beni alsınlar.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, sıddık, sebatkâr, muhlis kardeşlerim,

Hem maddî, hem mânevî, hem nefsim, hem benimle, temas edenler gayet ehemmiyetli benden suâl ediyorlar ki: “Neden herkese muhalif olarak –hiç kimsenin yapmadığı gibi– sana yardım edecek çok ehemmiyetli kuvvetlere bakmıyorsun, istiğnâ gösteriyorsun? Ve herkes müştâk ve talip olduğu ve Risale-i Nur'un intişarına, fütuhatına çok hizmet edeceğine o Risale-i Nur

¹ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara sûresi, 2/216)

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

şâkirtlerinin hasları müttelik oldukları ve senden kabul ettikleri büyük makamları kabul etmiyorsun, şiddetle çekiniyorsun?”

Elcevap: Bu zamanda ehl-i iman öyle bir hakikate muhtaçtırlar ki, kâinatta hiçbir şeye âlet ve tâbi ve basamak olamaz; ve hiçbir garaz ve maksat onu kirletemez; ve hiçbir şüphe ve felsefe onu mağlûp edemez bir tarzda iman hakikatlerini ders versin. Umum ehl-i iman bin seneden beri teraküm etmiş dalâletlerin hücumuna karşı imanları muhafaza edilsin.

İşte bu nokta içindir ki, dahilî ve haricî yardımcılara ve ehemmiyetli kuvvetlerine, Risale-i Nur ehemmiyet vermiyor, onları arayıp tâbi olmuyor.. tâ avâm-ı ehl-i iman nazarında, hayat-ı dünyeviye'nin bazı gayelerine basamak olmasın ve doğrudan doğruya hayat-ı bâkiyeden başka hiçbir şeye âlet olmadığından, fevkalâde kuvveti ve hakikati, hücum eden şüpheleri ve tereddütleri izale eylesin.

Amma, “Mânevî ve makbul ve zararsız ve bütün ehl-i hakikatin istedikleri nurânî makamlar ve uhrevî rütbelerden, hâlis kardeşlerimizden hüsn-ü zanla verilen ve ihlâsınıza zarar gelmediği hâlde, eğer kabul etsen, reddedilmeyecek derecede senetler, hüccetler bulunduğu hâlde; sen, değil tevazu ve mahviyetle, belki şiddet ve hiddetle ve o makamı sana veren kardeşlerinin hatırını kırmakla o rütbelerden ve makamlardan kaçırıyorsun?”

Elcevap: Nasıl ki ehl-i hamiyet bir insan, dostların hayatını kurtarmak için kendini feda eder. Öyle de, ehl-i iman hayat-ı ebediyelerini tehlikeli düşmanlardan muhafaza etmek için, lüzum olsa –hem lüzum var– kendim, değil yalnız lâyıf olmadığım o makamları, belki hakikî hayat-ı ebediyenin makamlarını dahi feda etmeye, Risale-i Nur’dan aldığım ders-i şefkat cihetiyle terk ederim.

Evet, her vakit, hususan bu zamanda ve bilhassa dalâletten gelen gaflet-i umumiyyede, siyaset ve felsefenin galebesinde ve enâniyet ve hodfuruşluğun heyecanlı asrında büyük makamlar herşeyi kendine tâbi ve basamak yapar. Hattâ dünyevî makamlar için dahi mukaddesatını âlet yapar. Mânevî makamlar olsa, daha ziyade âlet eder. Umumun nazarında kendini muhafaza etmek ve o makamlara kendini yakıştırmak için bazı kudsî hizmetlerini ve hakikatleri basamak ve vesile yapıyor diye itham altında kalıp, neşrettiği hakikatler dahi tereddütlerle revacı zedelenir. Şahsa, makama faydası bir ise, revaçsızlıkla umuma zararı bindir.

Elhâsıl: Hakikat-i ihlâs, benim için şan ve şerefe ve maddî ve mânevî rütbelere vesile olabilen şeylerden beni men ediyor. Hizmet-i Nuriyeye, gerçi büyük zarar olur; fakat, kemiyet keyfiyete nisbeten ehemmiyetsiz olduğundan, hâlis bir hâdim olarak, hakikat-i ihlâs ile, herşeyin fevkinde hakâik-i imaniyeyi on adama ders vermek, büyük bir kutbiyetle binler adamı irşad etmekten daha ehemmiyetli görüyorum.

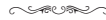
Çünkü o on adam, tam o hakikati herşeyin fevkinde gördüklerinden, sebat edip, o çekirdekler hükmünde olan kalbleri, birer ağaç olabilirler. Fakat o binler adam, dünyadan ve felsefeden gelen şüpheler ve vesveselerle, o kutbun derslerini, “Husuî makamından ve husuî hissiyatından geliyor” nazarıyla bakıp, mağlûp olarak dağıtılabiliyorlar diye, hizmetkârlığı, makamlara tercih ediyorum.

Hattâ bu defa bana, beş vecihle kanunsuz, bayramda, düşmanlarımın plânıyla bana ihanet eden o mâlûm adama şimdilik bir belâ gelsin diye telâş ettim. Çünkü mesele şâaalandığı için, doğrudan doğruya avâm-ı nas bana makam verip harika bir keramet sayabilirler diye, dedim: “Yâ Rabbi, bunu ıslah et veya cezasını ver. Fakat böyle kerametvâri bir sûrette olmasın.”

Bu münasebetle birşeyi beyan edeceğim. Şöyle ki:

Bu defa mahkemeden bana teslim olunan talebelerin mektupları içinde, çok imzalar, üstünde bulunan bir mektup gördüm; belki lâhıkaya girmiş. Risale-i Nur’un şâkırtlerinin maişet cihetindeki bereketine ve bazılarının tokatlarına dairdi. Burada, aynen Kastamonu’daki tokat yiyenler gibi şüphe kalmamış. Beş adam, aynen burada da tokat yediler.

Said Nursî

(İstanbul’da Komünistler Aleyhindeki Hadiseyi Gören
Risale-i Nur Talebelerinin Mektubundan Bir Parça)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz kardeşlerim,

—لَهُ الْحَمْدُ وَالْمِنَّةُ²— Dün, Nur’un mânevî bir fütuhâtı, bütün azamet ve dehşetiyle İstanbul’da görüldü. Küfr-ü mutlakı dünyaya, hususan âlem-i

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² Bütün şükür ve şükranlar Allah’adır, minnetin her türlü de sadece O’nadır.

İslâm'a yerleştirmek isteyen bir cemiyet ve onların nâşir-i efkârı ve mürevvic-i âmâlî olan bir-iki gazete matbaası ve kütüphanesi darmadağın edilerek, din-siz yaptık, komünist yaptık zannedilen gençlik ve mekteplilerin ağzıyla ve harekâtıyla ve fiilleriyle protesto edildi. “Kahrolsun komünistlik” diye beddua edildi. Bu cemiyetin, binler lira maddî, milyonlar lira da manevî zararı oldu. “Ey Nurcular! Şimdi maddî imkân hâsıl olmuyor diye üzülmeyiniz. Nurun fütuhatı geniş bir sahada devam ediyor. Küllî bir muvaffakiyet hâsıl oluyor.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹

بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Birkaç aydan beri aleyhime çevrilen desiseleri meydana çıktı. Hıfz-ı ilâhî ile o musibet, yirmiden bire indi.

Hâlî zamanda camiye gidiyordum. Haberim olmadan, talebeler beni üşütmek için, mahfelde bir kulübecik yapmıştılar. Ben de dört-beş gündür kendi kendime karar verdim, daha gitmeyeceğim. O mâlûm zâbit adam vasi olup kulübeciği kaldırdılar. Bana da resmen tebliğ ettiler ki, “Daha camiye gitmeyeceksin.” Fakat habbeyi kubbe yapıp bir heyecan verdiler. Hiçbir ehemmiyeti yok, hiç de merak etmeyiniz. Tahminimce, her tarafta haddimden pek fazla teveccüh-ü âmmeyi kırmak için, bana böyle bazı bahanelerle ihanet ediyorlar. Eski zamanımı düşünüp güya tahammül etmeyeceğim. Hâlbuki –Risale-i Nur’un selâmet ve intişarına hâlel gelmemek şartıyla– her gün bin ihanet ve tâzipler de gelse, Allah’a şükrederim. Ben ehemmiyet vermediğim gibi, buradaki talebeler de hiç sarsılmıyorlar. Çoktan beri beklediğimiz bu hâdis de inâyet-i ilâhiye ile hafif geçti.

Umum kardeşlerime birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

¹ “Bu, Rabbimin bir lütfudur...”

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

(Nur Talebelerini Risale-i Nur'dan Çekmek İsteyenlerin Desiselerini Beyan Edip, Öylelere Ne Şekilde Cevap Verilmesi Hakkında Üstadın Hülâsalı Bir Mektubu)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Gayet ehemmiyetli bir meseleyi –bundan evvel size icmalen beyan ettiğim meseleyi– tekrar size söylememe kuvvetli, mânevî bir ihtar aldım. Şöyle ki:

Perde altındaki düşmanımız münafıklar, şimdiye kadar yaptıkları gibi, adliyyeyi ve siyaset ve idareyi zahirî dinsizliğe âlet edip, bize hücumları akîm kaldığı; ve Risale-i Nur'un fütuhatına menfaati olan eski plânlarını bırakıp daha münafıkane ve şeytanî da hayrette bırakacak bir plân çevirdiklerine dair buralarda emareleri göründü.

O plânların en mühim bir esası, has, sebatkâr kardeşlerimizi soğutmak, fütur vermek, mümkünse Risale-i Nur'dan vazgeçirmektir. Bu noktada o kadar acip yalanları ve desiseleri istimâl ediyorlar ki, Isparta ve havalisi, Gül ve Nur fabrikasının kahraman şâkirtleri gibi, çelik ve demir gibi bir sebat ve sadakat ve metanet lâzım ki dayanabilsin. Bazı da dost sûretinde hulûl edip, korkutmak mümkünse, habbeyi kubbe edip evham veriyorlar. “Aman, aman! Said’e yanaşmayınız! Hükûmet tâkip ediyor.” diye zayıfları vazgeçirmeye çalışıyorlar. Hattâ bazı genç talebelere, hevesâtlarını tahrik için, bazı genç kızları musallat ediyorlar. Hattâ Risale-i Nur erkânlarına karşı da, benim şahsımın kusurâtını, çürüklüğünü gösterip, zahiren dindar ehl-i bid’adan bazı şöhretli zatları gösterip, “Biz de müslümanız, din yalnız Said’in mesleğine mahsus değil” deyip, bize karşı perde altında cephe alan zındıklara ve anarşilik hesabına o safdil ehl-i diyanet ve hocaları âlet edip istimâl ediyorlar. İnşallah bunların bu plânları da akîm kalacak. Böyle heriflere dersiniz:

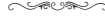
“Biz, Risale-i Nur’un şâkirtleriyiz. Said de bizim gibi bir şâkirttir. Risale-i Nur’un menbaı, madeni, esası da Kur’ân’dır. Yirmi senedir emsâlsiz tetkikât ve takibatla beraber, kıymetini ve galebesini en muannit düşmana da isbat etmiştir. Onun tercümanı ve bir hizmetkârı olan Said ne hâlde olursa olsun, hattâ Said de –el-iyâzü billâh!– Risale-i Nur’un aleyhine dönse, bizim sadaka-timiz ve âlâkamızı inşaallah sarsmayacak.” deyip, o kapıyı kaparsınız. Fakat,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

mümkün olduğu kadar Risale-i Nur'la meşgul olmak, elinden gelirse yazmak, ve mübalâğalı propagandalara hiç ehemmiyet vermemek, ve eskisi gibi tam ihtiyat etmek gerektir.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve dua ediyoruz.

Said Nursî

Bu vatandaki milletin en büyük kuvveti olan âlem-i İslâm'ın teveccühünü ve hamiyetini ve uhuvvetini kırmak ve nefret verdirmek için, siyaseti dinsizliğe âlet ederek, perde altında küfr-ü mutlakı yerleştirmek isteyenler, hükûmeti iğfal ve adliyyeyi iki defadır şaşırtıp, der: "Risale-i Nur şâkirtleri, dini siyasete âlet eder; emniyete zarar vermek ihtimali var."

Hâlbuki, bu memlekete maddî ve manevî bereketi ve fevkalâde hizmeti ve umum âlem-i İslâm'a taalluk edecek hakâiki cami olduğu, otuz üç âyât-ı Kur'âniye'nin işaretiyle ve İmam Ali'nin (*radiyallâhu anhi*) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan *Risale-i Nur'un siyasetle alâkası yoktur. Fakat, küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakın altı olan anarşilik ve üstü olan istibdad-ı mutlakı, esasıyla bozar, rededer. Emniyeti ve âsâyışı ve hürriyeti ve adaleti temin eder.*

Risale-i Nur'a, daha vatana, idareye zararı dokunmak bahanesiyle tecavüz edilmez. Daha kimseyi o bahaneyle inandıramazlar. Fakat cepheyi değiştirip, din perdesi altında bazı safdil hocaları veya bid'a taraftarları veya enaniyetli sofi meşreplileri, bazı kurnazlıklarla Risale-i Nur'a karşı iki sene evvel İstanbul'da ve Denizli civarında olduğu gibi istimâl etmeye münafıklar belki çabalayacaklar. İnşaallah muvaffak olamazlar.

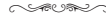
Risale-i Nur, bu mübarek vatanın mânevî bir halâskârı olmak cihetiyle; şimdi iki dehşetli mânevî belayı defetmek için matbûât âlemi ile tezahüre başlamak, ders vermek zamanı geldi veya gelecek gibidir, zannederim.

O dehşetli beladan birisi: Hristiyan Dini'ni mağlup eden ve anarşiliği yetiştiren, şimalde çıkan dehşetli dinsizlik cereyanının bu vatani mânevî istilâsına mukabil Risale-i Nur bir Sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî vazifesini görebilir.

İkincisi: Âlem-i İslâm'ın bu mübarek vatanın ahalisine karşı pek şiddetli itiraz ve ithamlarını izale etmek için matbûât lisanıyla konuşmak lâzım gelmiş diye kalbime ihtar edildi.¹(Hâşiye-1)

Ben dünyanın hâlini bilmiyorum. Fakat Avrupa'da istilâkârâne hükmeden ve edyân-ı semâviyeye dayanmayan bu dehşetli cereyanın istilâsına karşı Risale-i Nur hakikatleri, bir kale olduğu gibi; Âlem-i İslâm'ın ve Asya kıtasının hâl-i hazırda itiraz ve ithamını izale.. ve eskideki muhabbet ve uhuvvetini iade etmeye vesile olan bir mucize-i Kur'âniye'dir.

Bu vatanın, bu milletin vatan-perver siyasîleri süratle Risale-i Nur'u tabetti-rerek resmî neşretmeleri lâzımdır ki, bu iki belaya karşı siper olsunlar.²(Hâşiye-2)

Birden İhtar Edildi, Kaleme Almaya Mecbur Oldum

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ³

Kardeşlerim,

Şimdi tam tahakkuk etti ki, resmen bana ihanet ve hakaret etmek, onun-la, teveccüh-ü âmmeyi hakkımda kırmak için gizli bir tedbir kurulmuş. Benim bütün dostlarımı –perde altında– soğutmak ve ürkütmeye çalışıyorlar. Hâlbuki, *Sikke-i Tasdik-i Gaybî* onların bütün propagandalarını zîr u zeber ediyor.

Gerçi böyle dinsizlik hesabına bana olan hakaret, bir derece beni sıkıyor, eski Said'den kalma bazı damarlarıma dokunuyor. Fakat Risale-i Nur'un harika fütuhâtı ve şâkirtlerinin ehl-i hakikat nazarında ve ruhânî ve melâikeler yanında hürmet ve merhametle karşılanmaları, benim şahsıma gelen ihanet ve hakaretlerin sivrisinek kanadı kadar ehemmiyeti kalmaz. O bedbaht ehl-i ihanet, dindarlık cihetiyle, ehl-i din ve ehl-i ulûm-u diniyenin hürmetini kırmak dine bir ihanet olduğu cihetinde, ruhânî ve melâikelerin ve ehl-i iman ve ehl-i hakikatin nazarında mel'un olduğu gibi, binden ancak bir-iki serserinin veya zıddığın âferinini kazanırlar.

¹ (Hâşiye-1) İşte bu hakikat, Risale-i Nur'un –bu mektubun yazılışından on sene sonra– Ankara'da matbaalarda tabedilmesiyle tahakkuk etmiştir.

² (Hâşiye-2) Bu, dünya çapındaki büyük şerefe ve en muazzam İslâmî hizmete, ancak yeni hükümet mazhar olabilmis; ve büyük bir anlayış göstererek, Risale-i Nur'un matbaalarda 1956 senesinde basılması sebeb olmakla, Millet-i İslâmiye'nin büyük bir teveccühünü kazanmakla, kuvvetini çok fazla arttırmak muvaffakiyetini elde etmiştir.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

O bedbahtlar bana hakaret etmekle, güya Risale-i Nur'un nüfuzunu kırıyor; şahsımı menba zannedip beni çürütmekle, Risale-i Nur sukut edecek gibi ahmakane bir zan ile şahsıma tecavüz oluyor.

Ben de derim: Ey bana dinsizlik hesabına ihanet ve hakaret eden bedbahtlar! Katiyen size haber veriyorum, yakında –tevbe etmemek şartıyla– hiç çare-i halâs yok ki, ecel cellâdıyla sen, idam-ı ebedî ile ölüm darağacı ile asılacaksın! Şeraretli ruhun dahi ebedî bir haps-i münferitte mahkûm olmakla beraber, ehl-i iman ve ruhânîlerin nefret ve lânetini kazanacaksın. Tevbe etmemek şartıyla, benim intikamım, senden pek muzaaf bir sûretle alınıyor bildiğimden, hiddet değil, hattâ sana acıyorum!

Amma Risale-i Nur'un, senin gibi sinekler kadar ehemmiyeti olmayanların perde çekmesi, zerre kadar nüfuzunu kıramaz. Yüz binler adam onunla imanlarını kurtardıkları için, ruh u canla hürmet ve perestiş ederler.

Amma şahsımın teessürü ise, katiyen size haber veriyorum ki, bir-iki dakika asabiyetli bir teessüratıma mukabil, birden öyle bir tesellî buluyorum ki, bin derece sizlerin hakaret ve ihaneti ziyadeleşse o tesellîyi kıramaz. Çünkü Risale-i Nur'un keşf-i kat'îsiyle, dinsizlik hesabına bize hücum edenler, ebedî azaplar ve haps-i münferitte ve idam-ı ebedî ile ihanetini gördükleri gibi, Risale-i Nur'la imanını kurtaran şâkirtleri, ölümle terhis tezkeresi ve saadet-i ebediye vesikasını alıp, ebedî bir hürmet ve merhamet ve ikrama mazhar olacaklarını, filozofları susturan binler hüccetlerle beyan etmişiz.

Hem bu Yeni Said, Eski Said gibi kendine hürmet ve teveccüh kazanmak ve şan u şeref bulmak, katiyen aleyhindedir, kabul etmez. Onun için, yirmi senedir inzivâyı tercih etmiş.

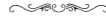
Eğer âsâyiş ve idare hesabına nüfuzunu kırmak ve umumun nazarında çürütmek için yapıyorsanız, pek büyük bir hatâ ediyorsunuz... İki sene üç mahkeme, yirmi senelik hayatımın yüz yirmi eserinde, yüz yirmi bin Risale-i Nur şâkirtlerinden, mûcib-i ihtilâl ve medâr-ı mesuliyet ve vatan ve millet aleyhinde hiçbir şey bulmadıklarına, beraatimizle ve Risale-i Nur eczalarının bütününü iade etmeleriyle gösterdiği cihetle, katiyen size beyan ediyorum ki, dinsizlik hesabına bizi ezen sizler, vatan ve millet, âsâyiş ve idare aleyhinde ve anarşilik lehinde ve müthiş bir ecnebi hesabına beni sıkıştırıp, bir sarsıntı çıkarıp, o cereyanın müdahalesini istiyorsunuz... Onun için, bütün ihanet ve hakaretlerinize beş para kıymet vermem; âsâyiş, idare lehinde sabır ve tahammüle karar verdim.

Elbette dünya daimî olmadığı gibi, hâdisâtı da fırtınalı, daima değişir. Birkaç saat cinayetlerle, dünyevî ve uhrevî binler zakkum ve azap neticeleri var. O zaman, faydasız yüz binler teessüf diyeceksiniz! Ben, resmî makamata ve bizimle tam alâkadar vazifedarlara yazdığım gibi, sizin gibi bedbahtlara dahi derim: Biz, Risale-i Nur'la, bu memleketin ve istikbalinin en büyük iki tehlikesini def etmeye çalışıyoruz.. ve bilfiil çok emarelerle, hattâ mahkemede de kısmen isbat etmişiz.

Birinci tehlike: Bu memlekette, hariçten kuvvetli bir sûrette girmeye çalışan anarşiliğe karşı sed çekmek.

İkincisi: Üç yüz elli milyon müslümanların nefretlerini kardeşliğe çevirmekle, bu memleketin en büyük nokta-yı istinadını temin etmektir.

Afyon Emniyet Müdürüne Derim ki:

Müdür Bey,

Dünyada, eski zamandan beri görülmemiş bu derece kanunsuz ve mânâsız ve maslahatsız tecavüzler bana geldiği hâlde neden aldırıyorsunuz?

Bir misali: Camiye, hâlî zamanda, cemaat hayrına sahip olmak için, bazı bir-iki adamdan başka kimseyi yanıma kabul etmediğim hâlde, resmen “Katiyen camiye gitmeyeceksiniz!” deyip, bu gurbette, hastalık ve ihtiyarlık ve yoksulluk içinde bu ihanet hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Haberim olmadan, camiin hâlî bir yerinde iki-üç tahta, bir kilimle beni üşütmemek fikriyle bir zatın yaptığı iki kişilik bir settare yüzünden, ehemmiyetli bir mesele şeklinde, hem bana, hem umum halka mânâsız telâş vermek hangi kanunladır? Hangi maslahat var? Soruyorum.

Bana bu ihanetleri yapanların hiçbir bahaneleri yoktur. Yalnız teveccüh-ü âmmeyi bahane edip, “Bu menfi adama neden hürmet ediyorsunuz?”

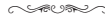
Ben de derim: Bütün dostlarım biliyorlar ki, ben şahsıma karşı hürmeti ve teveccüh-ü âmmeyi istemiyorum, reddediyorum. Benim hakkımda başkalarının hüsn-ü zannını kabul etmediğim hâlde, hangi kanun beni mesul eder ki, ihtiyarım ve rızam haricinde, başkasının hüsn-ü zannıyla bana ihanet ediliyor? Farz-ı muhâl olarak, bu teveccüh-ü âmme hakikat de olsa, vatana, millete faydası var, zararı olmaz.

Hem eğer bir parçasını ben de kabul etsem, bu ihtiyarlık, hastalık, yoksulluk

ve soğuk bir oda içerisinde, dehşetli bir haps-i münferitte, zarurî hizmetlerimi görmek için bir-iki insanın dostluğunu kabul etmekliğimde hangi fenalık var? Hangi kanun bunu men eder? Bir-iki işçi çocuktan başkasını benimle temas ettirmemek hangi kanunladır? O işçi çocuklar her vakit bulunmadığı için, kendim işimi göremiyorum. Bu dehşetli vaziyeti, elbette bu memlekette inzibat ve hükûmet ve idare adamları nazar-ı ehemmiyete almak borçlarıdır. Cidden alâkadar eder diye size beyan ediyorum.

Emirdağ'da bir tecrid-i mutlakta

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Çok aziz, sıddık, bahtiyar kardeşlerim,

..... Kızıl Rusya'dan çıkarak kızıl ateşler, kızıl kıvılcımlar saçan ve birer birer dünya şehrinin mahallelerini saran ve oraları yakıp kavuran, bazı yerlerde de nifak ve şikak ateşleri saçarak, kardeşine “Kardeşini öldür!” diye bağırان ve en nihayette âlem-i Hıristiyanıyeti yakıp kavurup harman gibi savurduktan sonra âlem-i İslâm mahallesini saran ve evimizin saçaklarına kıvılcımları sıçrayan ve çok büyük ve çok dehşetli bir belâ olan komünizm gibi azîm yangına karşı itfaiye vazifesini üzerine alan Risale-i Nur, müslümanların ve beşerin en büyük ve yegâne tahassungâhı ve en büyük melceidir.

Ey Fahr-i Âlemin gösterdiği doğru yoldan şaşanlar! Dünyanın fânî metallerine gururlanıp taşanlar! Ve ey dünyamıza zararı olur korkusuyla, nur-u Kur'ân'dan kaçanlar! Küfr-ü mutlak ateşinin bizleri sardığı bir zamanda, ancak ve ancak, en müstahkem, en kavî ve yıkılmaz ve sarsılmaz bir tahkimat olan Risale-i Nur'un nurânî siperlerine iltica etmekle ve onun daire-i kudsiyesine girmekle kurtulacaksınız... ve idam-ı ebedî zannettiğiniz ölümü bir hayat-ı bâkiyeye tebdil edeceksiniz. Ve işte o nurun mübarek tercümanının ve mübarek şahs-ı mânevîsinin

أَجْرُنَا وَأَجْرُ الدِّينَا وَأَجْرُ طَلَبَةِ رَسَائِلِ الثَّوْرِ وَالِدَيْهِمْ مِنَ النَّارِ²

ve emsâli dualarının kabulüyle ve şefaatiyle ve Risale-i Nur'u devamlı

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bizi ve anne babalarımızı, Risale-i Nur talebelerini ve onların anne babalarını cehennem ateşinden kurtar.

okumakla, ben, dehşetli mânevî hastalıklardan nasıl kurtulmuşsam, sizler de o mübarek daire-i kudsiyeye dehâlet ettiğinizde dünyevî ve uhrevî dertlerden, ateşlerden kurtulacak ve evlâd ve iyalinizin bir nevi çobanı olmak hasebiyle o sevgililerinizi de kurtaracaksınız. Ve nurlara çalışmakla, herbirerleriniz, maddî ve manevî felâh ve saadete nail olacaksınız! Böyle olan milyonlarla Nur Talebeleri bu hakikate şahittirler.

“Ey Nurcular! Allah’ın sizlere ihsan ettiği ezeli lûtfuna karşı secde-i şükrandan başınızı kaldırmayınız. Gecenin soğuşuna aldırmayınız. Sizlere lûtfu hiçbir hususta esirgemeyen Rabb-i Rahime, gecenin bu mübarek saatlerinde kalkarak vazife-i şükri eda ediniz. Ve bazılarının düştüğü, istikbali düşünmek derdiyle maişeti sarsan hâdiseler karşısında titremeyiniz, korkmayınız! Nur’un kudsi kerâmât ve imdadını müşahede ediniz!

Dünya fânidir; binler sene yaşamak olsa, bâki olan hayat-ı uhreviyenin yanında, hiç-ender hiç mesabesindedir. Fakat fânî olmakla beraber, bâki hayatın bâki meyvelerini verecek bir mezraasıdır.¹ Fırtınaların şiddeti, havanın dehşeti sizleri sarsmasın, korkutmasın. Bu mübarek mezraaya en mübarek ve nur’ânî ve verimli ve bereketli olan Nur tohumlarını ekiniz. Zira “Eken biçer.” atalarımızdan kalma mübarek bir sözdür.

Ey Nurcular! Din düşmanlarının hücumlarından katiyen sarsılmayınız, fütür getirmeyiniz; çalışınız, çalışınız, çalışınız! Ve katiyen inanınız ki, nurun şefaati, nurun duası, nurun himmeti sizleri kurtaracaktır!..

Kardeşiniz
Mustafa Osman

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Geçen kışta bana karşı suikastlerin, inâyet-i ilâhiye ile ve duanız yardımıyla gelen sabır ve tahammülüm neticesinde akım kalan plânı pek geniş bir tarzda olduğuna delil ise, bu yakında reisicumhur Afyon’da demiş: “Bu vilâyette dînî cihette bir karışıklık çıkacağını zannederdik...”

¹ “Dünya, âhiretin tarlasıdır.” mânâsındaki hadis için bkz.: el-Gazâlî, *İhyâu ulûmi’ d-dîn* 4/19; es-Sehâvî, *el-Makâsîdü’l-hasene* s.497; Aliyyülkârî, *el-Esrâru’l-merfûa* s.205.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Demek, gizli komite beni sıkıştırmakla bir hâdise çıkarmak istiyordular. Bir ecnebî müdahalesi hesabına ve müslümanlar ve vatandaşlar arasında, bütün bütün kanunsuz ve keyfi bir tarzda, damarına şiddetle dokunan ihanetler ve sıkıntılarla tâzipleri, onlara dünyada tam zarardır, âhirette cehennem ve sakar; ve bize, dünyada mükemmel sevap ve zafer; ve âhirette, inşaallah cennet ve âb-ı kevseri kazandırır. Demek bu gizli plânı Heyet-i Vekile ve Reis hissetmiştiler ki, buralarda umum me'murlar, hattâ vali ve kaymakam, zabıta benimle görüşmekten kaçıyor, ürküyordular. Ben de hayret ederdim. Fakat, elimizde yalnız Nur bulunduğunu ve siyaset topuzu bulunmadığını, zerre kadar akli bulunanlar anladılar.

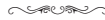
Gariptir ki, en ziyade lehime çalışması lâzım olan bazı vazifedarlar, aleyhimde istimâl ve istihdam edildi. Nurcular, çok ihtiyat ve dikkat ve temkinde bulunmaları lâzımdır. Çünkü mânevî fırtınalar var; bazı derras münafıklar her tarafa sokulur. İstibdad-ı mutlaka dinsizcesine taraftarken, hürriyet fırkasına girer, tâ onları bozsun ve esrarlarını bilsin, ifşâ etsin.

Hem Salâhaddin'in, *Asâ-yı Mûsâ* 'yı Amerikalıya vermesi münasebetiyle deriz:

Misyonerler ve Hristiyan ruhanîleri, hem Nurcular, çok dikkat etmeleri elzemdir. Çünkü herhâlde şimal cereyanı, İslâm ve İsevî dininin hücumuna karşı kendini müdafaa etmek fikriyle, İslâm ve misyonerlerin ittifaklarını bozmaya çalışacak. Tabaka-yı avâma müsaadekâr ve vücub-u zekât ve hurmet-i ribâ ile, burjuvaları avâmın yardımına dâvet etmesi ve zulümden çekmesi cihetinde müslümanları aldatıp, onlara bir imtiyaz verip, bir kısmını kendi tarafına çekebilir.

Her neyse, bu defa sizin hatırlığınız için kaidemi bozdum, dünyaya baktım.

Said Nursî

(Bu sıkıntılı zamanda nefsim sabırsızlıkla beni tâciz ederken, bu fıkra onu tam susturdu, şükrettirdi. Size de faydası olur diye leffen takdim edilen bu fıkra, başımın yanında asılı duruyor)

1– Ey nefsim! Yetmiş üç sene, yüzde doksan adamdan ziyade zevklerden hisseni almışsın. Daha hakkın kalmadı.

2– Sen, âni ve fâni zevklerin bekasını arıyorsun. Onun için, onun zeva-
liyle ağlamaya başlıyorsun. Kör hissiyatınla bu yanlışının tam tokadını yersin.
Bir dakika gülmeye bedel on saat ağlıyorsun.

3- Senin başına gelen zulümler ve musibetlerin altında kaderin adaleti var. İnsanlar, senin yapmadığın bir işle sana zulmediyorlar. Fakat kader, senin gizli hatâlarına binaen, o musibet eliyle seni hem terbiye, hem hatâna keffâret ediyor.

4- Hem yüzer tecrübenle, ey sabırsız nefsim, kat'î kanaatin gelmiş ki, zahirî musibetler altında ve neticesinde inâyet-i ilâhiyenin çok tatlı neticeleri var. **وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ**¹ çok kat'î bir hakikati ders veriyor. O dersi daima hatıra getir.

Hem, feleğin çarkını çeviren kanun-u ilâhî, senin hatırın için o pek geniş kanun-u kaderî değiştirilmez.

5- **مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ**² kudsî düsturunu kendine rehber et. Hevesli akılsız çocuklar gibi, muvakkat, ehemmiyetsiz lezzetlerin peşinde koşma. Düşün ki, fânî zevkler, sana mânevî elemeler, teessüfler bırakıyor. Sıkıntılar, elemeler ise, bilâkis, mânevî lezzetler ve uhrevî sevaplar veriyor. Sen divane olmazsan, muvakkat lezzeti yalnız şükür için arayabilirsin. Zaten lezzetler şükür için verilmiş...

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ³

Aziz, muhterem kardeşim,

Evvelâ zatınızın bir risale kadar câmi ve uzun ve müdakkikane hararetti mektubunuzu kemâl-i merakla okudum. Peşin olarak size bunu beyan ediyorum ki, Risale-i Nur'un üstadı ve Risale-i Nur'a Celcelutiye Kasidesinde rumuzlu işârâtıyla pek çok alâkadarlık gösteren ve benim hakâik-i imaniyede hususî üstadım, İmam Ali'dir (*radiyallâhu anhu*).

Ve **قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى**⁴ âyetinin nassıyla, Âl-i Beyt'in

¹ “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara sûresi, 2/216)

² “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsnedü's-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsned* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadir* 3/187.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

⁴ “De ki: Ben bu risalet ve irşad hizmetinden ötürü, sizden akrabalık sevgisinden başka beklediğim hiçbir karşılık yoktur.” (Şûrâ sûresi, 42/23)

muhabbeti, Risale-i Nur'da ve mesleğimizde bir esastır ve Vehhâbîlik damarı, hiçbir cihette Nur'un hakikî şâkirtlerinde olmamak lâzım geliyor. Fakat, madem bu zamanda zındıka ve ehl-i dalâlet ihtilâfdan istifade edip, ehl-i imanı şaşırtıp ve şeâiri bozarak Kur'ân ve iman aleyhinde kuvvetli cereyanları var; elbette bu müthiş düşmana karşı cüz'î teferruata dair medar-ı ihtilâf münakaşaların kapısını açmamak gerektir.

Hem, ölmüş insanları zemmetmeye, hiç lüzum yok. Onlar, dar-ı âhirete, mahall-i cezaya gitmişler. Lüzumsuz, zararlı, onların kusurlarını beyan etmek, emrolunan muhabbet-i Âl-i Beytin muktezası değildir ve lâzım da değildir diye, Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, Sahabeler zamanındaki fitnelerden bahis açmayı menetmişler. Çünkü Vak'a-yı Cemel'de Aşere-i Mübeşşere'den Zübeyir (*radiyallâhu anhı*) ve Talha (*radiyallâhu anhı*) ve Âişe-i Sıddıka (*radiyallâhu anhâ*) bulunmasıyla Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, o harbi, "içtihad neticesi" deyip, "Hazreti Ali (*radiyallâhu anhı*) haklı, öteki taraf haksız; fakat içtihad neticesi olduğu cihetle affedilir." derler.

Hem Vehhâbîlik damarı, hem müfrit Râfîzîler'in mezhepleri İslâmiyet'e zarar vermesin diye, Sıffin Harbindeki bâğîlerden de bahis açmayı zararlı görüyorlar.

Haccac-ı Zâlim, Yezid ve Velid gibi heriflere ilm-i kelâmın en büyük al-lâmesi olan Sadeddin-i Teftazânî, "Yezide lânet caizdir." demiş; fakat "Lânet vaciptir." dememiş. "Hayırdır ve sevabı vardır." dememiş. Çünkü hem Kur'ân'ı, hem Peygamberi, hem bütün Sahabelerin kudsî sohbetlerini inkâr eden hadsizdir. Şimdi onlardan meydanda gezenler çoktur. Şer'an bir adam, hiç mel'unları hatıra getirmeyip lânet etmese, hiçbir zararı yok. Çünkü zem ve lânet ise, medih ve muhabbet gibi değil; onlar amel-i salihde dahil olamaz. Eğer zararı varsa daha fena...

İşte şimdi gizli münafıklar, Vehhâbîlik damarıyla en ziyade İslâmiyet'i ve hakikat-i Kur'âniye'yi muhafazaya memur ve mükellef olan bir kısım hocaları elde edip, ehl-i hakikati Alevîlikle itham etmekle birbiri aleyhinde istimâl ederek dehşetli bir darbeyi İslâmiyet'e vurmaya çalışanlar meydanda geziyorlar. Sen de bir parçasını mektubunda yazıyorsun. Hattâ sen de biliyorsun; benim ve Risale-i Nur'un aleyhinde istimâl edilen en tesirli vasıtayı hocalardan bulmuşlar.

Şimdi Haremeyn-i Şerîfeyn'e hükmeden Vehhâbîler ve meşhur, dehşetli dâhîlerden İbni Teymiyye ve İbni Kayyim el-Cevziyye'nin pek acip ve

câzibedar eserleri İstanbul'da çoktan beri hocaların eline geçmesiyle, hususan evliyalara aleyhinde ve bir derece bid'alara müsaadekâr meşreplerini kendilerine perde yapmak isteyen, bid'alara bulaşmış bir kısım hocalar, sizin, muhabbet-i Âl-i Beyt'ten gelen ve şimdi izharı lâzım olmayan içtihadınızı vesile ederek hem sana, hem Nur şâkirtlerine darbe vurabilirler. Madem zemmetmemek ve tekfir etmemekte bir emr-i şer'î yok, fakat zemde ve tekfirden hüküm-ü şer'î var. Zem ve tekfir, eğer haksız olsa, büyük zararı var; eğer haklı ise, hiç hayır ve sevap yok. Çünkü tekfire ve zemme müstehak hadsizdirler. Fakat zemmetmemek, tekfir etmemekte hiçbir hüküm-ü şer'î yok, hiç zararı da yok.

İşte bu hakikat içindir ki, ehl-i hakikat, başta Eimme-i Erbaa ve Ehl-i Beyt'in, Eimme-i İsnâ Aşer olarak Ehl-i Sünnet'in mezkûr hakikate müstenid olan kanun-u kudsiyeyi kendilerine rehber edip, İslâmlar içinde o eski zaman fitnelerinden medar-ı bahis ve münakaşa etmeyi caiz görmemişler, menfaat-siz, zararı var demişler.

Hem o harplerde, çok ehemmiyetli Sahabeler, nasılsa iki tarafta da bulunmuşlar. O fitneleri bahsetmekte o hakikî Sahabelere, Talha ve Zübeyir (*radiyallâhu anhumâ*) gibi Aşere-i Mübeşşereye dahi tarafgirane bir inkâr, bir itiraz kalbe gelir. Hatâ varsa da tevbe ihtimali kuvvetlidir. O eski zamana gidip lüzumsuz, zararlı, şeriat emretmeden o ahvâlleri tetkik etmektense, şimdi bu zamanda bilfiil İslâmiyet'e dehşetli darbeleri vuran ve binler lânete, nefrete müstehak olanlara ehemmiyet vermemek gibi bir hâlet, mümin ve müdakkik bir zatın vazife-i kudsiyesine muvâfık gelemes.

Hattâ Sabri ile küçücük münakaşanız, hem Risale-i Nur'a, hem hakâik-i imaniyenin intişarına ehemmiyetli bir zarar verdiğini senden saklamam. Aynı vakitte burada hissettim, müteessir ve müteallim oldum. Sonra senin gibi ehl-i tahkik bir âlimin Risale-i Nur'a oraca ehemmiyetli bir hizmete vesile olacak Sabri'nin oraya gelmesi, ikinizden büyük bir hizmet-i Nuriye beklerken, bilâkis üç cihetle Nur'a zarar geldiğini hissettim ve gördüm. Acaba neden bu zarar olmuş, diye düşünürken iki-üç gün sonra haber aldım ki; Sabri, mânâsız, lüzumsuz seninle münakaşa etmiş; sen de hiddete gelmişsin. "Eyvah!" dedim. "Yâ Rab! Erzurum'dan imdadıma yetişen bu iki zâtın münakaşasını musalâhaya tebdil et" diye dua ettim. Risale-i Nur'un İhlâs Lem'aları'nda denildiği gibi, şimdi ehl-i iman, değil müslüman kardeşleriyle, belki Hıristiyanın dindar ruhânîleriyle ittifak etmek ve medar-ı ihtilâf meseleleri nazara almamak, nîzâ etmemek gerektir. Çünkü küfr-ü mutlak hücum ediyor. Senin, hamiyet-i diniyen ve tecrübe-i ilmîyen ve Nur'lara karşı alâkan sebebiyle

senden rica ediyorum ki, Sabri ile geçen macerayı unutmaya çalış ve onu da affet ve helâl et. Çünkü o, kendi kafasıyla konuşmamış; eskiden beri hocalardan işittiği şeyleri, lüzumsuz münakaşa ile söylemiş. Bilirsin ki, büyük bir hasene ve iyilik, çok günahlara keffâret olur.

Evet, o hemşehrimiz Sabri, hakikaten Nur'a ve Nur vasıtasıyla imana öyle bir hizmet eylemiş ki, bin hatâsını affettirir. Sizin âlicenaplığınızdan, o Nur hizmetleri hatırı için, dost bir hemşehri ve Nur hizmetinde bir arkadaş nazarıyla bakmalısınız.

Sahabelerin bir kısmı, o harplerde, adalet-i izafiye ve nisbiye ve ruhsat-ı şer'iyeyi düşünüp tâbi olarak, Hazreti Ali'nin (*radıyallâhu anhu*) takip ettiği adalet-i hakikiye ve azîmet-i şer'iyeye ile beraber zâhidâne, müstağniyâne, muktesidâne mesleğini terk edip, muhalif tarafa bu içtihad neticesinde girdiklerini, hattâ İmam Ali'nin (*radıyallâhu anhu*) kardeşi Akil ve "Habrü'l-Ümme" unvanını alan Abdullah İbni Abbas dahi bir vakit muhalif tarafında bulunduklarından, hakikî Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat, ¹ مِنْ مَّحَاسِنِ الشَّرِيعَةِ سَدُّ أَبْوَابِ الْفِتَنِ bir düstur-u esasiye-i şer'iyeye binaen ² طَهَّرَ اللَّهُ أَيْدِيَنَا فَتَطَهَّرَ أَلْسِنَتَنَا diyerek o fitnelerin kapısını açmak, bahsetmek caiz görmüyorlar. Çünkü itiraza müstehak birkaç tane varsa, tarafgirlik damarıyla büyük Sahabelere, hattâ muhalif tarafında bulunan Âl-i Beytin bir kısmına ve Talha ve Zübeyir (*radıyallâhu anhumâ*) gibi Aşere-i Mübeşşere'den büyük zatlara itiraza başlar, zem ve adavet meyli uyanır diye, Ehl-i Sünnet o kapıyı kapamak taraftarıdır.

Hattâ Ehl-i Sünnetin ve ilm-i kelâmın azîm imamlarından meşhur Sadeddin-i Teftazânî, Yezid ve Velid hakkında tel'in ve tatlile cevaz vermesine mukabil, Seyyid Şerif Cürcanî gibi Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'ın allâmeleri demişler: "Gerçi Yezid ve Velid, zalim ve gaddar ve fâcirdirler; fakat sekeratta imansız gittikleri gaybidir. Ve kat'î bir derecede bilinmediği için, o şahısların hakkında nass-ı kat'î ve delil-i kat'î bulunmadığı vakit, imanla gitmesi ihtimali ve tevbe etmek ihtimaliyle, öyle hususî şahsa lânet edilmez. Belki ³ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الطَّاغُوتِ gibi umumî bir unvan ile lânet caiz olabilir. Yoksa zararlı, lüzumsuzdur." diye Sadeddin-i Teftazânî'ye mukabele etmişler.

¹ Fitne kapılarını kapatmak şeriatın güzelliklerindendir.

² "Cenâb-ı Hak ellerimizi o kanlı hadiselerle buluştırmadı; o halde biz de o hadiselerden bahsedip dilimizi buluştırmayalım." eş-Şa'rânî, *el-Yevâkit ve'l-cevâhir* s.445; *el-Azîmâbâdî, Avnü'l-ma'bûd* 12/274. Yakın ifadeler için bkz.: İbni Sa'd, *et-Tabakâtü'l-kübrâ* 5/394; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 9/114.

³ Allah'ın lâneti zalimlerin ve münafıkların üzerine olsun.

Senin müdakkikane ve âlimâne mektubuna karşı uzun cevap yazmadığımın sebebi, hem ehemmiyetli hastalığım ve ehemmiyetli meşgalelerim içinde acele bu kadar yazabildim.

Kardeşiniz
Said Nursî

Dahiliye Vekili İle Hasbihâlden Bir Parçadır

Hiçbir tarihte ve zemin yüzünde emsâlî vuku bulmayan bir zulme ve on vecihle kanunsuz bir gadre ve tazyike hedef olmuşum. Şöyle ki:

- ✓ Hem şiddetli suikast eseri olarak zehirlenmeden hasta;
- ✓ hem gayet zayıf, yetmiş bir yaşında ihtiyar; hem kimsesiz, acınacak bir gurbette,
- ✓ hem palto ve fanilâ ve pabucunu satmakla maişetini temin eden fakîrül-hal,
- ✓ hem yirmi beş sene münzevî olmasından, binden ancak tam sadık bir adamla görüşebilen bir merdümgiriz, mütevahhiş,
- ✓ hem yirmi sene hayatını ve eserlerini üç mahkeme ve Ankara ehl-i vukufu inceden inceye tetkikten sonra bilittifak beraatine ve eserleri vatana, millete zararsız olarak menfaatli olmasına karar verilmiş bir mâsum,
- ✓ hem eski Harb-i Umumiî'de ehemmiyetli hizmet etmiş bir evlâd-ı vatan,
- ✓ hem şimdi bu milleti, bu vatani, anarşilikten ve ecnebî ifsatlarından kurtarmak için meydandaki tesirli âsârıyla bütün kuvvetiyle çalışan bir hamiyet-perver; ve mahkemede yetmiş şahitle isbat edildiği gibi, yirmi beş senede bir gazeteyi okumayan, merak etmeyen ve yedi sene Harb-i Umumiî'ye bakmayan, sormayan, bilmeyen ve eserlerinde kuvvetli delillerle siyasetten bütün bütün alâkasını kestiğini isbat eden ve dünyanıza karışmadığını adliyeleriniz resmen itiraf ettiği bir zararsız adam,

✓ hem âhiretine ve ihlâsına zarar gelmemek için şiddetle teveccüh-ü âmmeden kaçan ve kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarından ve medihlerinden çekinen, beğenmeyen bu bîçâre Said'e, başta Dahiliye Vekili olan sen, Afyon Valisini ve Emirdağ zabıtasını musallat edip, hergün bir ay haps-i münferid azâbını çekirtmek ve tecrid-i mutlak içinde tek başıyla bir haps-i münferitte durmaya mecbur etmek, hangi maslahatınız iktiza eder? Hangi

kanun bu dehşetli gadre müsaade eder diye, hukuk-u umumiye-yi muhafaza eden adliyenin yüksek dairesi vasıtasıyla Dahiliye Vekiline beyan ediyorum.

Zulmen bütün hukuk-u medeniyeden ve insaniyeden
ve yaşamak hakkından mahrum edilen

Said Nursî

Eski Dahiliye Vekili, Şimdi Parti Kâtib-i Umumisi Hilmi Bey,

Evvelâ: Yirmi sene zarfında bir tek istida Dahiliye Vekili iken sana yazdım. Fakat yirmi senelik kaideyi bozmadım, vermedim. Hem eski dahiliye vekili, hem şimdi kâtib-i umumî sıfatlarıyla seninle konuşacağım. Yirmi sene hükûmetle konuşmayan, tek bir defa hükûmet hesabına hükûmetin büyük bir rûknü ile konuşan adam, on saat kadar söylese azdır. Onun için siz benimle konuşmayı bir-iki saat müsaade ediniz.

Sâniyen: Şimdi partinin kâtib-i umumîsi itibarıyla size bir hakikati beyan etmeye kendimi mecbur biliyorum. Hakikat de şudur:

Senin, kâtib-i umumî olduğun Halk Fırkası'nın millet karşısında gayet ehemmiyetli bir vazifesi var. O da şudur:

Bin seneden beri âlem-i İslâmiyet'i kahramanlığı ile memnun eden ve vahdet-i İslâmiye'yi muhafaza eden ve âlem-i beşeriyeti, küfr-ü mutlakdan ve dalâletten şanlı bir sûrette kurtulmasına büyük bir vesile olan Türk milleti ve onların Türkleşmiş din kardeşleri!

Eğer şimdi, eski zaman gibi kahramancasına Kur'ân'a ve hakâik-i imana sahip çıkmazsanız ve doğrudan doğruya hakâik-i Kur'âniye ve imaniyeyi tervice çalışmazsanız, size katiyen haber veriyorum ve kat'î hüccetlerle isbat ederim ki, âlem-i İslâm'ın muhabbet ve uhuvveti yerine, dehşetli bir nefret; ve kahraman kardeşi ve kumandanı olan Türk milletine bir adavet; ve şimdi âlem-i İslâm'ı mahva çalışan küfr-ü mutlak altındaki anarşiliğe mağlûp olup, âlem-i İslâm'ın kalesi ve şanlı ordusu olan bu Türk milletinin parça parça olmasına ve şark-ı şimalîden çıkan dehşetli ejderhanın istilâ etmesine sebebiyet vereceksiniz.

Evet, hariçte iki dehşetli cereyana karşı bu kahraman millet, Kur'ân kuvvetiyle dayanabilir. Yoksa, küfr-ü mutlakı, istibdad-ı mutlakı, sefahet-i mutlakı ve ehl-i namusun servetini serserilere ibâha etmesini âlet ederek dehşetli bir kuvvetle gelen bir cereyanı durduracak, ancak İslâmiyet hakikatiyle mezc olmuş,

ittihat etmiş ve bütün mazideki şerefini İslâmiyet'te bulmuş olan bu milletteki din kuvveti ve iman bütünlüğüdür. Evet bu milletin hamiyet-perverleri ve milliyet-perverleri, herşeyden evvel bu mümteziç, müttehid milliyetin can damarı hükmünde olan hakâik-i Kur'âniye'yi terbiye-i medeniye yerine ikame etmek ve düstur-u hareket yapmakla o cereyanı durdurur inşaallah...

İkinci cereyan: Eğer siz hamiyet-perver, milliyet-perver adamlar gibi, şimdiye kadar cereyan eden ve medeniyet hesabına mukaddesatı çiğneyen usulleri muhafazaya çalışıp, üç-dört şahsın inkılâp namındaki yaptıkları icraatı esas tutarak mevcut haseneleri ve inkılâp iyiliklerini onlara verip ve mevcut dehşetli kusurlar millete verilse, o vakit üç-dört adamın üç-dört seyyiesi üç-dört milyon seyyie olup bu kahraman ve dindar milleti ve İslâm ordusu olan Türk milletinin geçmiş asırlardaki milyarlar şerefli merhum ordularına ve milyonlarla şehidlerine ve milletine büyük bir muhalefet ve ervahına bir mânevî azap ve şerefsizlik olmakla beraber; o üç-dört inkılâpçı adamın pek az hisseleri bulunan ve millet ve ordunun kuvvet ve himmetiyle vücut bulan haseneleri o üç-dört adama verilse, o üç-dört milyon iyilikler, üç-dört haseneye inhisar edip küçülür, hiçe iner; daha dehşetli kusurlara keffâret olamaz.

Sâlisen: Size karşı elbette çok cihetlerde dahilî ve haricî muarızlar var. Eğer bu muarızlarınız hakâik-i imaniye namına çıksaydı, birden sizi mağlûp ederdi. Çünkü bu milletin yüzde doksanı, bin seneden beri an'ane-i İslâmiye ile, ruh ve kalble bağlanmış. Zâhiren, muhalif-i fıtratındaki emre, itaat cihetiy-le serfûrî etse de kalben bağlanmaz.

Hem bir müslüman, başka milletler gibi değil. Eğer dinini bıraksa anarşist olur, hiçbir kayıt altında kalmaz; istibdad-ı mutlakdan, rüşvet-i mutlakadan başka hiçbir terbiye ve tedbirle idare edilmez. Bu hakikatin çok hüccetleri, çok misalleri var. Kısa kesip sizin zekâvetinize havale ediyorum.

Bu asrın Kur'ân'a şiddet-i ihtiyacını hissetmekte İsveç, Norveç, Finlandiya'dan geri kalmamak size elzemdir. Belki onlara ve onlar gibilere rehber olmak vazifenizdir. Siz, şimdiye kadar gelen inkılâp kusurlarını üç-dört adamlara verip şimdiye kadar umumî harp ve sair inkılâpların icbarıyla yapılan tahribatları –hususan an'ane-i dîniye hakkında– tamire çalışsanız, hem size istikbalde çok büyük bir şeref ve âhirette büyük kusuratlarınıza keffâret olup, hem vatan ve millet hakkında menfaatli hizmet ederek milliyet-perver, hamiyet-perver namına müstehak olursunuz.

Râbian: Madem ölüm öldürülmüyor ve kabir kapısı kapanmıyor. Ve madem siz de herkes gibi kabre koşuyorsunuz. Ve madem o kat'î ölüm ehl-i

dalâlet için idam-ı ebedîdir, yüz bin cemiyetçilik ve dünya-perestlik ve siyasetçilik onu tebdil edemez. Ve madem Kur'ân, o idam-ı ebedîyi, ehl-i iman için terhis tezkeresine çevirdiğini güneş gibi isbat eden Risale-i Nur elinize geçmiş ve yirmi seneden beri hiçbir filozof, hiçbir dinsiz ona karşı çıkamıyor, bilâkis dikkat eden filozofları imana getiriyor ve bu on iki sene zarfında dört büyük mahkemeniz ve filozof ve ulemâdan mürekkep ehl-i vukufunuz Risale-i Nur'u tahsin ve tasdik ve takdir edip, iman hakkındaki hüccetlerine itiraz edememişler. Ve bu millet ve vatana hiçbir zararı olmamakla beraber, hücum eden dehşetli cereyanlara karşı sedd-i Zülkarneyn gibi bir sedd-i Kur'ânî olduğuna Türk milletinden, hususan mektep görmüş gençlerden yüz bin şahit gösterebilirim. Elbette benim size karşı bu fikrimi tam nazara almak, ehemmiyetli bir vazifenizdir. Siz dünyevî çok diplomatları her zaman dinliyorsunuz; bir parça da âhiret hesabına konuşan, benim gibi kabir kapısında, vatandaşların haline ağlayan bir biçareyi dinlemek lâzımdır.

Bu istida, yirmi seneden beri hiç müracaat etmediğim hâlde, bir hiddet zamanında bir defa olarak beni tâzip eden Dahiliye Vekili Hilmi'ye hitaben yazılmış, berâ-yı mâlûmat Afyon Emniyet Müdürüne gönderilmiş. Mânâsız, lüzumsuz dört-beş defa bana sıkıntı verdiler. “Senin yazın böyle değil; kim sana böyle yazmış?” diye resmen beni karakola çağırdılar. Ben de dedim: Böylelere müracaat edilmez; yirmi sene sükûtum haklı imiş!

Ey Emirdağ hükûmeti ve zabıtası! Bu hasbihâli bir sene evvel yazmıştım. Fakat vermedim, sakladım. Şimdi, beş cihetle kanunsuz beni hususî ikamet-gâhımda bir hizmetçiden men ve müdahale etmeleri gibi dünyada emsâlsiz bir tarzda beni istibdad-ı mutlak altına alıyorlar. Kanun namına kanunsuzluk edenleri, insafa gelmek fikriyle izhar ediyorum.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşim ve bu fânî dünyada hamiyetli ve ciddî bir arkadaşım,

Evvelâ: Bütün dostlarım ve hemşehrilerimden en ziyade zâtınız ve bazı Erzurumlu zatların, benim bu işkenceli ve mazlumiyet hâletimde şefkatkârâne ciddî alâkadarlığınıza ve imdadıma fıkren koşmanıza cidden çok minnettarım ve âhir ömrüme kadar unutmayacağım. Size bin mâşaallah ve bârekâllah derim.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sâniyen: Mesleğime ve Risale-i Nur'dan aldığım dersime bütün bütün muhalif olarak ve on seneden beri fânî dünyanın geçici, ehemmiyetsiz hâdiselerine bakmamak olan bir düstur-u hayatıma da münâfi olarak, sırf senin hatırın ve merak ettiğin ve bu defaki uzun mektubun için vaziyetime ve zâlimlerin işkencelerine ait birkaç maddeyi beyan edeceğim:

Birincisi: Otuz sene evvel Dârü'l-Hikmet'te âzâ iken, birgün, arkadaşımızdan ve Dârü'l-Hikmet âzâsından Seyyid Sadeddin Paşa dedi ki:

“Kat’î bir vasıta ile haber aldım; kökü ecnebîde ve kendisi burada bulunan bir zındıka komitesi, senin bir eserini okumuş. Demişler ki: ‘Bu eser sahibi dünyada kalsa, biz mesleğimizi, yani zındıkayı (dinsizliği) bu millete kabul ettiremeyeceğiz. Bunun vücudunu kaldırmalıyız.’ diye senin idamına hükmetmişler. Kendini muhafaza et.”

Ben de “–Tevekkeltü alellah– ecel birdir, tagayyür etmez.” dedim.

İşte bu komite, otuz sene, belki kırk seneden beri hem tevessü etti, hem benimle mücadelede herbir desiseyi istimâl etti. İki defa imha için hapse ve on bir defa da beni zehirlemeye çalışmışlar. En son dehşetli plânları, sabık Dahiliye Vekili’ni ve Afyon’un sâbık Vâlisini, Emirdağ’ın sabık kaymakam vekilini aleyhime sevk etmelerile, resmî hükûmetin nüfuzunu bütün şiddetiyle aleyhimde istimâl etmeleridir. Benim gibi zayıf, ihtiyar, merdümگیرiz, fakir, garip, hizmete çok muhtaç bir biçâreye o üç resmî memurlar, aleyhimde öyle bir propaganda yapmış ve herkesdeki korku o dereceye gelmiş ki, bir memur bana selâm etse, haber aldıkları vakit değiştirdikleri için, casusluktan başka hiçbir memur bana uğramadığını ve komşularımın da bazıları korkularından hiç selâm etmediklerini gördüğüm hâlde, inâyet ve hıfz-ı ilâhî bana bir sabır ve tahammül verdi. Emsâlsiz bu işkence, bu tazyik, beni onlara dehâlete mecbur etmedi.

.....

Üçüncüsü: İki sene, iki mahkeme, ellerinde tetkik edilen bütün Risale-i Nur eczalarında kanunca bir vesile bulamayıp¹(Hâşiye) bizi ve Risale-i Nur’u be-
raat ettirdikten sonra, zındıka komitesi, münafık bazı memurları vesile ederek, merkez-i hükûmette resmî bir plân çevirip beni bütün bütün hilâf-ı kanun

¹ (Hâşiye) Ya hiçbir cihetle hiçbir kanun, hattâ onların bazı keyfî kanunları bize ve Risale-i Nur’a ilişmiyorlar; veyahut şimdiki bazı kanunlar iliştiği halde, koca adliyeler ve üç büyük mahkemeler, istikbalde gelecek şiddetli nefret ve lânetten çekinmek için Nur’un ve bizim mahkûmiyetimize cesaret edemeyip ittifakla umumumuzun beraatine ve bütün Risale-i Nur’un iadesine karar verdiler. Dağ gibi kuvvetli adliyeler çekindiği halde, muvakkat bir makamda olan gaddar şahsiyetlerin bu zulmü yapmaları, elbette semavatı ve arzı kızdırıyor, daha hidde time lüzum kalmıyor.

olarak bütün dostlarımdan ve talebelerimden tecrit ve sıhhat ve hayatım noktasında en fena bir yerde, beni nefyetmek nâmı altında, haps-i münferid ve tecrid-i mutlak mânâsında beni Emirdağ'a gönderdiler. Şimdi tahakkuk etmiş ki, iki maksatla bu muameleyi yapıyorlar.

Birisi: Eskiden beri ihaneti kabul etmediğimden, beni o sûrette hiddete getirip bir mesele çıkararak mahvıma yol açmaktı. Bundan birşey çıkarmadıkları için, zehirlendirmek vasıtasıyla mahvıma çalıştılar. Fakat inâyet-i ilâhiye ile, Nur şâkırtlerinin duaları tiryak gibi, panzehir gibi ve sabır ve tahammülüm tam bir ilâç gibi o plânı akım bıraktı, o maddî ve mânevî zehrin tehlikesini geçirdi. Gerçi hiçbir tarihte, hiçbir hükûmette bu tarzda işkenceli zulümler, kanun namına, hükûmet namına yapılmadığı hâlde, damarlarıma dokunduracak tarzda mütemadiyen tarassutlarla herkesi ürkütmekle beni hiddete getiriyordu. Fakat birden kalbime ihtar edildi ki: Bu zalimlere hiddet değil, acımalısın! Onların herbirisi, pek az bir zaman sonra, sana muvakkaten verdikleri azap yerinde bin derece fazla bâki azaplara ve maddî ve mânevî cehennemlere mâruz kalacaklar. Senin intikamın, bin defa ziyade onlardan alınır. Ve bir kısmı –aklı varsa– dünyada da kaldıkça, geberinceye kadar vicdan azabı ve idam-ı ebedî korkusuyla işkence çekecekler. Ben de onlara karşı hiddeti terk ettim, onlara acıdım. “Allah ıslah etsin!” dedim.

Hem bu azap ve işkenceler pek büyük sevap kazandırmakla beraber, Risale-i Nur şâkırtleri yerine ve onların bedeline benimle meşgul olup yalnız beni tâzip etmeleri, Nurculara büyük bir fayda ve selâmetlerine hizmet olması cihetinde de Cenab-ı Hakka şükrediyorum ve müthiş sıkıntılarımla içinde bir sevinç hissediyorum.

Dördüncüsü: Senin mektubunda benim istirahatimi ve eğer iktidarım olsa, benim Şam ve Hicaz tarafına gitmeme dair sizin hükûmet-i hazıraya müracaat maddesi ise...

Evvelâ: Biz, imanı kurtarmak ve Kur'ân'a hizmet için, Mekke'de olsam da buraya gelmek lâzımdı. Çünkü en ziyade burada ihtiyaç var. Binler ruhum olsa, binler hastalıklara müptelâ olsam ve zahmetler çeksem, yine bu milletin imanına ve saadetine hizmet için burada kalmaya –Kur'ân'dan aldığım dersle– karar verdim ve vermişiz.

Sâniyen: Bana karşı hürmet yerine hakaret görmek noktasını mektubunuzda “Mısır'da, Amerika'da olsaydınız; tarihlerde hürmetle yâd edilecektiniz.” diye yazıyorsunuz.

Aziz, dikkatli kardeşim,

Biz, insanların hürmet ve ihtiramından ve şahsımıza ait hüsn-ü zan ve ikram ve tahsinlerinden mesleğimiz itibarıyla cidden kaçıyoruz. Hususan acip bir riyâkârlık olan şöhret-perestlik ve câzibedar bir hodefuruşluk olan tarihlerle şâşaaı geçmek ve insanlara iyi görünmek ise, Nur'un bir esası ve mesleği olan ihlâsa zıttır ve münafidir. Onu arzulamak değil, bilâkis şahsımız itibarıyla ondan ürküyoruz. Yalnız Kur'ân'ın feyzinden gelen ve i'câz-ı mânevîsinin lemeâtı olan ve hakikatlerinin tefsiri bulunan ve tılsımlarını açan Risale-i Nur'un revacını ve herkesin ona ihtiyacını hissetmesini ve pek yüksek kıymetini herkes takdir etmesini ve onun pek zahir mânevî kerâmâtını ve iman noktasında zındıkanın bütün dinsizliklerini mağlûp ettiklerini ve edeceklerini bildirmek, göstermek istiyoruz ve onu rahmet-i ilâhiyeden bekliyoruz.

Şahsıma ait ehemmiyetsiz ve cüz'î bir maddeyi hâşiye olarak beyan ediyorum:

Madem Recep Bey ve Kara Kâzım seninle dost ve zannımca eski Said'le de münasebetleri var. Onlardan iyilik istemek değil, belki bana karşı selefleri gibi mânâsız, lüzumsuz tazyik ve zulme meydan vermesinler. Hakikaten buranın maddî ve manevî havasıyla imtizaç edemiyorum. Sıkıntılarım pek fazla. İkametgâhımı hem dışarıdan, hem içeriden kilitliyorum. Her cihetle yalnızım. Ve bir cihette de komşusuz, sıkıntılı bir odada, hasta bir hâlde hayatımı geçiriyorum. Bazen bir günü, Denizli'de bir ay hapisten fazla beni sıkışmış. Bu yirmi sene dehşetli zulümle hürriyetime ve serbestiyetime ilişmek artık yeter! Zaten iki sene mahkemelerin tetkikâtıyla ve aleyhimdeki münafıkların plânları akîm kalmasıyla katıyen tebeyyün etmiş ki, şahsımda ve Nur'larda bu vatan ve millete zarar tevehhüm etmekle daha kimseyi kandıramazlar. Ben de herkes gibi hürriyetime sahip olsam, belki tebdil-i hava için mutedil havası bulunan bu kazanın bazı köylerine gitmeme müsaadekâr bir iş'ar olsa, münasip olur. Size ve oradaki Nur dostlarıma çok selâm ve dua ediyorum.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Said Nursî

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

(Maddî ve mânevî bir suâl münasebetiyle hatıra gelen bir cevaptır.)

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Deniliyor ki: “Neden Nur şâkirtlerinin kuvvetli hüsn-ü zanları ve kat’î kanaatleri, senin şahsın hakkında Nur’lara daha ziyade şevklerine medar olan bir makamı ve kemâlâtı şahsına kabul etmiyorsun? Yalnız Risale-i Nur’a verip, kendini çok kusurlu bir hâdim gösteriyorsun?”

Elcevap: Hadsiz hamd ve şükür olsun ki, Risale-i Nur’un öyle kuvvetli ve sarsılmaz istinad noktaları ve öyle parlak ve keskin hüccetleri var ki, benim şahsımda zannedilen meziyete, istidada ihtiyacı yoktur. Başka eserler gibi müellifin kabiliyetine bakıp, makbuliyeti ve kuvveti ondan almıyor. İşte meydana, yirmi senedir kat’î hüccetlerine dayanıp, şahsımın maddî ve mânevî düşmanlarını teslim mecbur ediyor.

Eğer şahsiyetim ona ehemmiyetli bir nokta-yı istinad olsaydı, dinsiz düşmanlarım ve insafsız muarızlarım kusurlu şahsımı çürütmekle, Nur’lara büyük darbe vurabilirdiler. Hâlbuki o düşmanlar, divaneliklerinden, yine her nevi desiselerle beni çürütmeye ve hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmaya çalıştıkları hâlde, Nur’ların fütuhatına ve kıymetine zarar veremiyorlar. Yalnız bazı zayıf ve yeni müştâkları bulandırsa da vazgeçiremiyorlar.

Bu hakikat için, hem bu zamanda enaniyet ziyade hükmettiği için, haddimden çok ziyade olan hüsn-ü zanları kendime almıyorum. Ve ben, kardeşlerim gibi, kendi nefsime hüsn-ü zan etmiyorum. Hem kardeşlerimin bu bîçare kardeşlerine verdiği makam-ı uhrevî, hakikî, dinî makam ise, *Mektubat*’ta İkinci Mektub’un âhırındaki kaideye göre, “Şahsıma verdikleri mânevî hediye olan kemâlâtı, eğer hâşâ! ben kendimi öyle bilsem, olmamasına delildir. Kendimi öyle bilmesem, onların o hediyesini kabul etmemek lâzım geliyor.” Hem kendini makam sahibi bilmek cihetinde enaniyet müdahale edebilir.

Birşey daha kaldı ki, dünya cihetinde hakâik-i imaniyenin neşrindeki vazifedar, makam sahibi olsa, daha iyi tesir eder denilebilir. Bunda da iki mâni var.

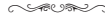
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Birisi: Faraza velâyet olsa da, bilerek, isteyerek makam yapmak tarzında, velâyetin mahiyetindeki ihlâs ve mahviyete münafidir. Nübüvvetin vereseleri olan sahabeler gibi izhar ve dâvâ edemezler; onlara kıyas edilmez.

İkinci mâni: Pek çok cihetlerle çürütülebilir ve fâni ve cüz'î ve muvakkat ve kusurlu bir şahıs sahip olsa, Nur'lara ve hakâik-i imaniyenin fütuhâtına zarar gelir. Fakat bir nokta var ki, mûcib-i şükrandır: Ehl-i siyasetteki düşmanlarım, mezkûr hakikatleri bilmedikleri için, şerefli, izzetli Eski Said'i düşünüp mütemadiyen Nur'lar bedeline benim şahsıma ihanet ve tenkis etmekle meşgul oluyorlar. Bazı mutaassıp enaniyetli hocaları da şahsımın aleyhine çeviriyorlar, güyâ Nur'ları söndürmeye çalışıyorlar. Hâlbuki Nur'ları daha ziyade parlattırmaya vesile oluyorlar. Nur'lar, âdi şahsımdan değil, Kur'ân güneşinin menbaından nurları alıyor.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu şâsaalı baharın çiçeklerini temâşâ etmek için arabayla bir-iki saat geziyorum. Hiç hayatımda görmediğim bir tarzda bütün çiçekli otlar, âdetin fevkinde bir tarzda büyümüş, çiçekler açmış, tebessüm-kârâne tesbihat edip, lisân-ı hâl ile Sâni-i Zülcelâl'lerinin sanatını takdir edip alkışlıyorlar gibi hakkalyakîn hissettiğimden, hayat-ı dünyeviyeye müştâk hissiyatım ve gafil ve tahammülsüz nefsim bu hâlden istifade ederek, dünyadan nefret ve hastalıklı ve sıkıntılı hayattan usanmak ve berzaha gitmeye ve oradaki yüzde doksan dostlarını görmeye iştîyak cihetinde karar veren kalbime ve fânide bâki zevk arayan nefsim itiraz geldi.

Birden “Hissiyata da, damarlara da sirayet eden iman nuru o îtiraza karşı gösterdi ki:

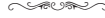
Madem toprak bu kadar cemal ve rahmet ve hayat ve zînetlere maddî cihetinde mazhar olmasından hadsiz bir rahmetin perdesidir ve içine giren hiçbir şey başı boş kalmıyor. Elbette bütün bu zahirî ve maddî ziynetlerin ve güzelliklerin ve hüsün ve cemal ve rahmet ve hayatın mânevî merkezlerinin ve bir kısım tezgâhlarının faal bir nev'i, toprak perdesinin altında ve

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

arkasındadır. Elbette bu himayetli annemiz olan toprak altına girmek ve kucağına sığınmak ve o hakikî ve daimî ve mânevî çiçekleri seyretmek, daha ziyade sevilir ve iştiyaka lââyıktır.” diye o kör hissiyatın ve dünya-perest nefsin itirazını tamamıyla izale ve def etti.

¹ **اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ عَلَىٰ نُوْرِ الْاِيْمَانِ مِنْ كُلِّ وَجْهِ** dünya-perest nefsimde de dedirtti.

Said Nursî

² **بِاسْمِهِ سُبْحَانَهُ**

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Seksen sene ibadetli bir ömrü bahtiyarlara kazandıran Ramazan-ı mübarekte, inşaallah Nur’un şirket-i mânevîsi o kazanca mazhar olacak. Bayrama kadar elden geldiği kadar, Nurcular ihlâs ile birbirinin dualarına mânevî âmîn demeli ki, birisi o sekseni kazansa, her biri derecesine göre hissedar olur. En zayıf ve en ağır yükü bulunan bu hasta kardeşinize elbette mânevî yardım edersiniz....

Sâniyen: Nur’ların erkânlarından bir-iki doktor benim hastalığımın şiddetiyle beraber o hâlis, sadık zatlara hastalık noktasından müracaat etmeyip ve ilâçlarını da yemeyip çok ağır hastalıklar içinde onlarla meşveret etmeyecek ve şiddet-i ihtiyacım ve elemelerim içinde yanıma geldikleri vakit, hastalığa dair bahis açmadığımdan endişeli bir merak onlara geldiğinden, sırlı bir hakikati izhara mecbur oldum. Belki size de faydası var diye yazıyorum. Onlara dedim ki:

Hem gizli düşmanlarım, hem nefsim, şeytanın telkiniyle zayıf bir damarımı arıyorlar ki, beni onunla yakalayıp Nur’lara tam ihlâs ile hizmetime zarar gelsin.

En zayıf damar ve dehşetli mâni, hastalık damarıdır. Hastalığa ehemmiyet verildikçe, hiss-i nefis-i cisim galebe eder.

“Zarurettir, mecburiyet var.” der, ruh ve kalbi susturur, doktoru müstebit bir hâkim gibi yapar ve tavsiyelerine ve gösterdiği ilâçlara itaate mecbur ediyor. Bu ise, fedakârâne, ihlâsla hizmete zarar verir.

¹ İman nûruyla beraber gelen her lütuftan dolayı hamdolsun Yüce Rabbimize.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Hem gizli düşmanlarım da bu zayıf damarımdan istifadeye çalışmışlar ve çalışıyorlar. Nasıl ki korku ve tamah ve şan u şeref cihetinde çalışıyorlar. Çünkü insanın en zayıf damarı olan “korku” cihetinde bir halt edemediler, idamlarına beş para vermediğimizi anladılar.

Sonra insanın bir zayıf damarı “derd-i maişet ve tamah” cihetinde çok soruşturdular. Nihayetinde, o zayıf damardan birşey çıkaramadılar. Sonra onlarca tahakkuk etti ki, onlar mukaddesatını feda ettikleri dünya malı, nazarımızda hiç ehemmiyeti yok ve çok vukuatlarla onlarca da tahakkuk etmiş. Hattâ bu on sene zarfında yüz defadan ziyade resmen “Neyle yaşıyor?” diye mahallî hükûmetlerden sormuşlar.

Sonra en zayıf bir damar-ı insânî olan “şan u şeref ve rütbe” noktasında bana çok elim bir tarzda o zayıf damarımı tutmak için emredilmiş ihanetler, tahkirlerle, damara dokunduracak işkencelerle dahi hiçbir şeye muvaffak olamadılar. Ve katiyen anladılar ki, onların perestiş ettiği dünya şan u şerefini bir riyâkârlık ve zararlı bir hodfuruşluk biliyoruz, onların fevkalâde ehemmiyet verdikleri hubb-u cah ve şan u şeref-i dünyeviyeye beş para ehemmiyet vermiyoruz, belki onları bu cihette divane biliyoruz.

Sonra bizim hizmetimiz itibarıyla bizde zayıf damar sayılan, fakat hakikat noktasında herkesin makbulü ve her şahıs onu kazanmaya müştâk olan “mânevî makam sahibi olmak ve velâyet mertebelerinde terakki etmek” ve o nimet-i ilâhiyeyi kendinde bilmektir ki, insanlara menfaatten başka hiçbir zararı yok. Fakat böyle benlik ve enaniyet ve menfaat-perestlik ve nefsini kurtarmak hissi galebe çaldığı bir zamanda, elbette sırr-ı ihlâsa ve hiçbir şeye âlet olmamaya bina edilen hizmet-i imaniye, şahsî makam-ı mânevîyeyi aramak iktiza ediyor. Harekâtında onları istememek ve düşünmemek lâzımdır ki, hakikî ihlâsın sırrı bozulmasın. İşte bunun içindir ki, herkesin aradığı keşif ve kerâmâtı ve kemâlât-ı ruhiyeyi Nur hizmetinin haricinde aramadığımı zayıf damarlarımı tutmaya çalışanlar anladılar. Bu noktada dahi mağlûp oldular.

Umum kardeşlerimize birer birer selâm ve gelecek Leyle-i Kadir, herbir Nurcu hakkında seksen üç sene ibadetle geçmiş bir ömür hükmüne geçmesi ni hakikat-i Leyle-i Kadri şefaathî ederek rahmet-i ilâhiyeden niyaz ediyoruz.

Kardeşiniz
Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Leyle-i Kadirde kalbe gelen pek uzun ve geniş bir hakikate pek kısaca bir işaret edeceğiz. Şöyle ki:

Nev-i beşer, bu son Harb-i Umumî'nin eşedd-i zulüm ve istibdadıyla.. ve merhametsiz tahribatıyla.. ve bir düşmanın yüzünden yüzer mâsumu perişan etmesiyle ve mağlûpların dehşetli meyusiyetleriyle.. ve galiplerin dehşetli telâş ve hâkimiyetlerini muhafaza ve büyük tahribatlarını tâmir edememelerinden gelen dehşetli vicdan azaplarıyla.. ve dünya hayatının bütün bütün fânî ve muvakkat olması ve medeniyet fantaziyelerinin aldatıcı ve uyutucu olması umuma görünmesiyle.. ve fitrat-ı beşeriyedeki yüksek istidadatın, mahiyet-i insaniyesinin umumî bir sûrette dehşetli yaralanmasıyla.. ve ebed-perest hissiyat-ı bâkiye ve fitrî aşk-ı insaniyenin heyecan içinde uyanmasıyla.. ve gaflet ve dalâletin, en sert, sağır olan tabiatın Kur'ân'ın elmas kılıcı altında parçalanmasıyla.. ve gaflet ve dalâletin en boğucu, aldatıcı, en geniş perdesi olan siyasetin rûy-u zeminde pek çirkin, pek gaddârâne hakikî sûreti görünmesiyle.. ve elbette hiçbir şüphe yok ki, şimalde, garpte, Amerika'da emareleri görüldüğüne binaen, nev-i beşerin mâşuk-u mecazîsi olan hayat-ı dünyeviyesi böyle çirkin ve geçici olmasından, fitrat-ı beşerin hakikî sevdiği ve aradığı hayat-ı bâkiyeyi bütün kuvvetiyle arayacak... ve elbette, hiç şüphe yok ki, bin üç yüz altmış senede her asırda üç yüz elli milyon şâkirdi bulunan ve her hükmüne ve dâvâsına milyonlar ehl-i hakikat tasdikle imza basan ve her dakikada milyonlar hâfızların kalbinde kudsiyetle bulunup lisanlarıyla beşere ders veren ve hiçbir kitapta emsâli bulunmayan bir tarzda beşer için hayat-ı bâkiyeyi ve saadet-i ebediyeyi müjde verip bütün beşerin yaralarını tedavi eden Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ın şiddetli, kuvvetli ve tekrarlı binler âyâtıyla belki sarihan ve işareten on binler defa dâvâ edip, haber verip, sarsılmaz kat'î delillerle, şüphe getirmez hadsiz hüccetlerle hayat-ı bâkiyeyi kat'iyetle müjde ve saadet-i ebediyeyi ders vermesi.. elbette nev-i beşer bütün bütün aklını kaybetmezse ve maddî ve mânevî bir kıyâmet başlarında kopmazsa; İsveç, Norveç, Finlandiya ve İngiltere'nin Kur'ân'ı kabule çalışan meşhur hatipleri ve din-i hakkı arayan Amerika'nın çok ehemmiyetli dinî cemiyeti gibi, rûy-u zeminin kıtaları ve hükûmetleri, Kur'ân-ı Mucizü'l-Beyân'ı arayacaklar ve hakikatlerini

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

anladıktan sonra bütün ruh u canlarıyla sarılacaklar. Çünkü bu hakikat noktasında katiyen Kur'ân'ın misli yoktur ve olamaz ve hiçbir şey bu mucize-i ekberin yerini tutamaz.

Sâniyen: Madem Risale-i Nur o mucize-i kübrânın elinde bir elmas kılıç hükmünde hizmetini göstermiş ve en muannit düşmanları teslim mecbur etmiş. Hem kalbi, hem ruhu, hattâ hissiyatı tam tenvir edecek ve ilâçlarını verecek bir tarzda hazine-i Kur'âniye'nin dellâllığını yapan ve ondan başka me'haz ve mercii olmayan bir mucize-i mâneviyesi bulunan Risale-i Nur o vazifeyi yapıyor ve aleyhinde dehşetli propagandalar ve gayet muannit zındıklara tam galebe çalmış ve dalâletin en kalın ve boğucu ve geniş daire-i âfâkında ve fennin en geniş perdelerinde Asâ-yı Mûsâ'daki Meyvenin Altıncı Meselesi ve Birinci ve İkinci, Üçüncü ve Sekizinci Hüccetleriyle gayet parlak bir tarzda gafleti dağıtıp nur-u tevhidi göstermiş. Elbette bizlere lâzım ve millete elzemdir ki; *şimdi resmen izin verilen din tedrisatı için hususî ders-haneler açılmasına ve izin verilmesine binaen, Nur şâkirtleri, mümkün olduğu kadar her yerde küçücük bir dershane-i Nuriye açmak lâzımdır.* Gerçi herkes kendi kendine bir derece istifade eder, fakat herkes her meselesini tam anlamaz. Hem iman hakikatlerinin izahı olduğu için, hem ilim, hem mârifetullâh, hem ibadettir.

Eski medreselerde beş-on seneye mukabil, inşaallah Nur medreseleri, beş-on haftada aynı neticeyi temin edecek ve yirmi senedir ediyor. Ve hem hükûmet ve millet ve vatan, hem hayat-ı dünyeviyesine ve siyasiyesine ve uhreviyesine pek çok faydası bulunan bu Kur'ân lemeâtlarına ve dellâli bulunan Risale-i Nur'a değil ilişmek, tamamıyla terviç ve neşrine çalışmaları elzemdir ki, geçen dehşetli günahlara keffâret ve gelecek müthiş belâlara ve anarşistliğe bir sed olabilsin.

Kardeşlerim, merak etmeyiniz ve Nur'un fevkalâde perde altındaki fütuhatına kanaat ediniz. Şimdiye kadar hiçbir eserin böyle ağır şerait altında bu derece tesirli intişarını tarih göstermiyor.

Hem tam serbestiyet verilmemesinin sebebi ve hikmeti: Nur'ların fevkalâde kuvvetinden korkuyorlar. Belki sarsıntı verecek diye, tam takdir ve kabul etmekle beraber, şimdilik resmen intişarından telâş ettiklerini, Diyanet Reisi büyük reisle görüşmesinde haber alınmış. Eski gibi hücum yok; belki musalâha istiyorlar. Fakat Nur'lar lehinde kuvvetli cereyanlar, inşaallah o telâşı, ihtiyakla resmen neşrine çevirecek.

Hem çok enaniyetliler, eserlerini terviç etmek için, Nur'ların meydana çıkmalarına kıskanmak damarıyla taraftar olmuyorlar.

Sâlisen: Risale-i Nur, hacılarla, hariç âlem-i İslâm'a yayılıyor; kendi kendini lâyük ellere yetiştiriyor. Ve Şam'a el yazısı ile gönderdiğimiz Asâ-yı Mûsâ ve Zülfikar'ı heyet-i ilmiye on beş gün tetkik etmiş, tam takdir etmelerine alâmet olarak demişler: “Biz bunu mecmualar halinde kısım kısım tab edelim. Hem bunu birden tab etmeye çok para lâzım.”

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Size hem acip, hem elîm, hem latîf bir macera-yı hayatımı ve düşmanlarımın hem şenî, hem bin ihtimalden bir tek ihtimalle hiçbir şeytan hiçbir kimseyi kandıramadığı bir iftiralarını ve Nur'a karşı istimâl edilecek hiçbir silâhları kalmadığını beyan etmeye bir münasebet geldi. Şöyle ki:

Tarih-i hayatımı bilenlere mâlûmdur. Elli beş sene evvel ben, yirmi yaşlarında iken, Bitlis'te merhum vali Ömer Paşa hanesinde iki sene onun ısrarıyla ve ilme ziyade hürmetiyle kaldım. Onun altı adet kızları vardı; üçü küçük, üçü büyük. Ben, üç büyükleri, iki sene beraber bir hanede kaldığımız hâlde, birbirinden tefrik edip tanımıyordum. O derece dikkat etmiyordum ki bileyim. Hat-tâ bir âlim misafirim yanıma geldi, iki günde onları birbirinden fark etti, tanıdı. Herkes bendeki hâlde hayret ederek bana sordular: “Neden bakmıyorsun?”

Derdim: “İlmin izzetini muhafaza etmek, beni baktırmıyor.”

Hem kırk sene evvel İstanbul'da Kâğıthane şenliğinin yevm-i mahsusunda, Köprüden tâ Kâğıthane'ye kadar Haliç'in iki tarafında binler açık-saçık Rum ve Ermeni ve İstanbullu karı ve kızlar dizildikleri sırada, ben ve merhum mebus Molla Seyyid Tâha ve mebus Hacı İlyas ile beraber kayığa bindik, o kadınların yanlarından geçiyorduk. Benim hiç haberim yoktu. Hâlbuki Molla Tâha ve Hacı İlyas, beni tecrübeye karar verdikleri ve nöbetle beni tarassut ettiklerini bir saat seyahat sonunda itiraf edip dediler:

“Senin bu hâline hayret ettik, hiç bakmadın.”

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Dedim: “Lüzumsuz, geçici, günahlı zevklerin âkıbeti elemeler, teessüfler olmasından istemiyorum.”

Hem bütün tarih-i hayatımda hediyeleri kabul etmek ve minnet altına girip halkın sadaka ve ihsanlarını almaktan çekindiğimi, benimle arkadaşlık edenler bilirler. Nur’ların ve hizmet-i imaniye ve Kur’âniye’nin şerefini ve selâmetini himaye etmek için, dünyanın maddî ve içtimâî ve siyasî bütün ezvâkını ve merakını terk ettiğim ve idam gibi ehl-i garazın bütün tehditlerine beş para ehemmiyet vermediğim, yirmi sene işkenceli esaretimdeki, iki dehşetli hapislerimde ve mahkemelerimde kat’î göründü.

İşte, yetmiş beş sene devam eden bu düstur-u hayatım varken, Risale-i Nur’un fevkalâde kıymetini kırmak fikriyle, şeytanların bile hatır ve hayaline gelmeyen bir iftira, resmî makamını işgal eden bir adam yaptı. Ve demiş: “Gecede tablalarla baklavalara, fâhişe ve namussuzlar yanına gidiyorlar.” Hâl-buki benim kapım gecede dışarıdan ve içeriden kilitli, hem sabaha kadar bir bekçi, o bedbahtın emriyle kapımı bekliyordu. Hem buradaki komşular ve bütün dostlar bilirler ki, ben, işâ namazından sonra, tâ sabaha kadar hiç kimseyi yanıma kabul etmemişim.

İşte böyle bir iftiraya bir sefih, ahmak insan, eşek olsa, sonra şeytan olsa, buna ihtimal vermez. O adam anladı, o gibi plânlardan vazgeçti, buradan başka yere cehennem olup gitti. Onun resmiyet cihetiyle beni değil, belki Nurcuları lekedar etmek için kurduğu plânıyla, bu yeni hâdiseyi vesile edip şâkırtlere leke sürmek istenildi. Fakat hıfz ve himayet ve inâyet-i ilâhiye, o plânı da harika bir tarzda akım bıraktı.

Bu beyanla ben nefsimi tebrîe etmiyorum. Belki “Kudsî hizmet-i imaniye, o nefsi bütün hevesâtından vazgeçirmiş; ve o hizmetteki mânevî zevk ona kâfi geliyor.” demek istiyorum ve Nurcuların ihtiyat ve dikkate ihtiyaçlarını beyan ediyorum.

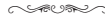
Sâniyen: Makine işinde tecrübeli ve muktedir hususî kâtibi size gönderiyorum. Kendim zahmetle yazdığım, bundan sonra kısaca yazacağım, gücenmeyiniz.

.....

Râbian: Bu dakikada Kastamonu Hüsrev’i Mehmed Feyzi’nin tebrik ve Nur fütuhatının müjdelerini hâvi parlak, güzel mektubunu aldım. Ve o kıymetli kardeşimiz başta olarak Hilmi, Emin, Beşkardeş’ler, Ulviye’ler, Zehra’lar, Lütfiye’ler gibi Nurcu hemşirelerimizin hem leyalî-i aşerelerini, hem

bayramlarını ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem Hulûsî'nin, hem Feyzî'nin mektuplarını leffen gönderiyoruz.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Umum Nurcuların mübarek bayramlarını ve haccü'l-ekberde bulunan Nur şâkırtleriyle ve hacdaki Nur taraftarlarının bayramlarını tebrik içinde ve çok zamandan beri esaret altında kalmış ve istiklâliyetini kaybetmiş Hindistan, Arabistan gibi âlem-i İslâm'ın büyük memleketleri birer devlet-i İslâmiye şeklinde Hind'de yüz milyon bir devlet-i İslâmiye, Cava'da elli milyondan ziyade bir devlet-i İslâmiye ve Arabistan'da dört-beş hükûmet bir cemahir-i müttefika gibi Arap birliği ile İslâm birliğini birleştirmesindeki âlem-i İslâm'ın bu büyük bayramının mukaddimesini tebrik ile bu bayram bize müjde veriyor.

Sâniyen: İstanbul'da, Refet Bey'in ve Mustafa Oruç'un yazdıklarına göre, çok zaman İslâm ordusunu idare eden ve sonra darülfünuna inkılâp eden Harbiye Nezareti ve Bab-ı Seraskerî, o muazzam binanın alnında

إِنَّا فَتَحْنَا لَكَ فَتْحًا مُبِينًا ۖ وَيَنْصُرُكَ اللَّهُ نَصْرًا عَظِيمًا²

hatt-ı Kur'ân ile o mânidar Kur'ân âyeti yazılmışken, sonra da mermer taşlarla üzeri kapatılıp o nurları gizlemişlerdi. Şimdi yeniden hatt-ı Kur'âniye'ye bir numûne-i müsaade ve Risale-i Nur'un takip ettiği maksadına bir vesile ve üniversite ileride bir Nur medresesi olmasına bir işaret olduğu gibi, Denizli Nurcularından Ahmed'lerin meşhur âlim ve akılca on dokuzuncu asrın en büyüğü ve içtimaî filozofların en ilerisi Bismark'ın eserinden aldıkları bir fıkrada, o yüksek Bismark, eserinde diyor ki:

“Kur'ân'ı her cihetle tetkik ettim, her kelimesinde büyük bir hikmet gördüm. Bunun misli ve beşeriyeti idare edecek hiçbir eser yoktur ve gelemez.”

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Biz sana, aşikâr bir zafer ihsan ettik... Ayrıca, sana çok önemli, şerefli ve büyük bir zafer ihsan buyursun.” (Fetih Sûresi, 48/1, 3).

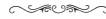
Ve Peygambere hitaben der:

“Yâ Muhammed! Sana muasır olamadığımdan çok müteessirim. Beşeriyet senin gibi mümtaz bir kudreti bir defa görmüş, bâdema göremeyecektir. Binaenaleyh, senin huzurunda kemal-i hürmetle eğilirim.”

Bismark

diye imzasını atmış. Ve o fıkrasında tahrif ve nesh olunan kütüb-ü münzeleyi ziyade tenkis ettiği için, o cümleler yazılmamalı; ben de işaret ettim.

O zat on dokuzuncu asrın en akıllı ve en büyük bir filozofu ve siyasetin ve içtimaiyat-ı beşeriyenin en mühim bir şahsiyeti olması; hem âlem-i İslâm, istiklâliyetini bir derece elde etmesi; ve ecnebî hükûmetlerin hakâik-i Kur’ânîye’yi araması; ve garp ve şimal-i garbîde Kur’ân lehinde büyük bir cereyan bulunması; hem Amerika’nın en yüksek ve meşhur filozofu olan Mister Carlyle dahi aynen Bismark gibi demiş: “Başka kitaplar, hiçbir cihette Kur’ân’a yetişemez. Hakikî söz odur, onu dinlemeliyiz.” diye kat’î karar vermesi;¹(Hâşiye) ve Nur’ların da her tarafta fütuhâtı ve ileri gitmesi, büyük bir fâl-i hayırdır ki, ecnebidde çok Bismark’lar ve Mister Carlyle’lar çıkacaklar ve emareleri de var diye Nurcular’a bir bayram hediyesi olarak takdim ediyoruz ve Bismark’ın fıkrasını leffen gönderiyoruz.

Sâniyen: Risale-i Nur’un bu kadar muarızlarına mukabil en büyük kuvveti ihlâs olduğundan ve dünyanın hiçbir şeyine âlet olmadığı gibi, tarafgirlik hissiyatına bina edilen cereyanlara, hususan siyasete temas eden cereyanlarla alâkadar olmaz. Çünkü tarafgirlik damarı ihlâsı kırar, hakikati değiştirir. Hattâ, benim otuz seneden beri siyaseti terk ettiğime sebep:

Mübârek bir âlim, takip ettiği cereyanın tarafgirlik damarıyla, sâlih ve büyük bir âlimi, onun fikrine muhalif olmasından tefsik derecesinde tahkir edip.. ve cereyanına ve kendi fikrine muvâfık meşhur ve mütecâviz bir münafigı gayet medh ü senâ etti. Ben de bütün ruhumla ürktüm. Demek tarafgirlik hissine siyasetçilik karışsa, böyle acip hatâlara sebebiyet veriyor diye

²أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسَّيَاسَةِ dedim, o zamandan beri siyaseti terk ettim.

1 (Hâşiye) Risale-i Nur’dan Arabî İşârâtü’l-İ’câz tefsiri otuz sene evvel, onun bu kıymetli hakperestâne hükmüne işaret etmiş.

2 Şeytandan ve siyasetten Allah’a sığınırım.

O halim neticesi olarak, sizin gibi kardeşlerim bilirsiniz ki, yirmi beş sene-den beri bir gazeteyi ne okudum, ne dinledim ve ne de merak ettim. Ve on sene Harb-i Umumî'ye bakmadım, bilmedim. Ve merak etmedim; ve yirmi iki sene bu işkenceli esaretimde tarafgirliğe ve siyasete temas etmemek için ve Nur'lardaki ihlâsa zarar gelmemek için, müdafaatımdan başka, istirahatim için hiç müracaat etmediğimi bilirsiniz.

Hem bilirsiniz ki, hapiste size yazdığım gibi, benim idamıma hükmeden adamlar, beni işkenceli tâzip edenler, Risale-i Nur ile imanlarını kurtarsalar, şahit olunuz ki, ben, onları helâl ediyorum. Ve tarafgirlik damarıyla ihlâsa zarar gelmemek için, bu iki-üç senede dahilden ve hariçten gelen fırtınalı cereyanlara hiç temas etmedik ve kardeşlerimi de bir derece ikaz ettim...

Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlara da vesile olamadığımdan, kendi elbisemi ve lüzumlu eşyayı satın o parayla kendi kitaplarımı, yazan kardeşlerimden satın alıyorum. Tâ Risale-i Nurun ihlâsına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye âlet edilmesin...

Nur'un hakikî şâkirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etmeli, başka şereflere veya maddî, mânevî menfaatlere gözünü dikmesin.

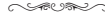
Hem münakaşa, münazaa ve mesail-i dîniyede damarlara dokunacak tarafgirane mübahese etmemek lâzımdır ki, Nur aleyhinde garazkârlar çıkmasın. Hattâ, bir hiss-i kablelvuku ile, Mustafa Oruç kardeşimizin Risale-i Nur'un mesleğine muhalif olarak birisiyle mübahesesi, aynı zamanda, belki aynı dakikada ona gayet hiddet ve şiddetle bir gücenmek kalbime geldi. Hattâ o Nurdan kazandığı çok ehemmiyetli makamından atmak arzusu oldu, kalben müteessir oldum. Bu benim için bir Abdurrahman idi, neden böyle şiddetli hiddet ettim? Sonra bu bayramda yanıma geldi, Cenab-ı Hakk'a şükür ki, çok ehemmiyetli bir ders dinledi ve o büyük hatâsını da anladı ve benim burada hiddetimin aynı dakikada hatâsını itiraf etti. İnşaaallah o keffâret oldu, tam temiz olarak kurtuldu...

Dört beş aydan beri bir zat, bana buraya bir gazete gönderiyormuş. Ben yeniden haber aldım ki, bana gönderiliyormuş. Buradaki dostlarım âdetimi bildikleri içindir ki, değil gazete, Nurdan başka hiçbir kitabı, hiçbir mecmuayı kabul etmediğim gibi, yeni yazıdan hiçbir harf bilmediğim için korkmuşlar, bana haber vermemişler ve göstermemişler. Şimdi bir zat, bir mektup içinde

bir sayfası benimle konuşan bir gazetecinin, fakat dost ve hemşehri bir zatın mektubunu gösterdi. Dediler ki: “Çoktan beri senin namına bir gazete gönderiyordu. Biz korktuk, sana söylemedik.”

Ben de dedim: “O zata benim tarafımdan çok selâm ediniz. O dostun eski bildiği Said değişmiş, dünya ile alâkası kesilmiş. Hem hasta, hem hususî mektubu kardeşime de yazamadığımdan o zat gücenmesin.”

Oradaki umum dostlara, hususan Hâfız Emin ve Hâfız Fahreddin gibi kardeşlerimize selâm ve bayramlarını tekrar tebrik ediyoruz.

Hadsiz şükür olsun ki, Risale-i Nur’un, Haremeyn-i Şerifeynce makbuliyetine bir alâmet şudur ki:

Denizli kahramanı Hâfız Mustafa, İstanbul’dan aldığı *Zülfikar ve Asâ-yı Mûsâ* ve *Siracü’n-Nur*’u –ki Hindistan ulemâsına gönderilecekti– onları alıp, yolda bazı hacılara okutup, beraber Medine-i Münevvere’de Keşmirli gayet meşhur bir âlim ve Türkçe de güzel bilen zata teslim etmiş. O zat da çok takdir edip kat’î teminatla Hindistan ulemâsının merkezine göndereceğini ve Medine-i Münevvere’ye mahsus olan mecmualar da yetiştiğini ve sair yerlere de gönderilen mecmualar selâmetle yetiştiğini Denizlili Hâfız Mustafa’ya beraber arkadaş olup ve yolda Nur’ları okuyarak giden hem genç, hem Nurcu iki Afyonlu hacı ve başka hacılar, bu müjdeli haberi bana getirdiler ve hariçte Risale-i Nur’un ehemmiyetli revacını ve makbuliyetini müjdelediler.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, siddık kardeşlerim,

Siz hiç merak etmeyiniz.

.....

Bu yirmi senede yüzer tecrübeyle inâyet-i ilâhiye bizi himaye ettiği ve dehşetli zulümlerden kurtardığı gibi, bu yeni mânâsız, bütün bütün kanunsuz, dehşetli, gaddarâne zulümden bizi kurtaracağına kat’î kanaat etmeliyiz.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Şayet bir parça sıkıntı, zahmet, zarar da görsek, binler derece o zahmetten ziyade rahmet ve ihsan-ı ilâhiyeye ve sevaba mazhar olmakla beraber, pek çok biçare ehl-i imanın imanlarına başka bir tarzda bir kudsî hizmet hükmüne geçeceğini rahmet-i ilâhiyeden pek kuvvetli ümit ediyoruz.

Bu hâdisenin on vecihle kanunsuz olduğunu beyan ediyorum:

Birincisi

Üç mahkeme ve üç ehl-i vukûfun ve Ankara'nın yedi makamında ve adliyelerin elinde iki sene Risale-i Nur tetkikten geçtiği hâlde, ittifakla hiçbir muhalif kalmadan hem umum risalelerin beraatine, hem Said ile beraber yetmiş beş arkadaşı birlikte beraat ettirildiği ve bir gün bile ceza verilmediği hâlde, yeniden evrak-ı muzırğa gibi o risalelere el uzatmak, ne derece kanunsuzdur; zerre kadar insafı olan bilir.

İkincisi

Beraattan sonra üç buçuk sene Emirdağ'da münzevî, garip yaşayan, kapısını hem dışarıdan kilit, hem içeriden sürgüyle kapayan ve yüzde bir adamı, zarurî bir iş olmadan yanına kabul etmeyen ve yirmi seneden beri devam eden telifini de bırakıp, daha telif etmeyen bir adama dünya siyaseti için kapısının kilidini kırarak gelip, Arabî evrâdından ve başındaki levha-yı imaniyeden başka taharriciler bir şey bulamadıkları hâlde, bu eziyetin verilmesi ne derece hilâf-ı kanun olduğunu, zerre kadar insafı bulunan anlar.

Üçüncüsü

Mahkemede dediği gibi, yetmiş şahidin tasdikiyle, yedi sene harb-i umumîyi bilmeyen ve merak etmeyen ve sormayan –ki şimdi on senedir aynı hâlde bulunan– ve yirmi beş seneden beri hiçbir gazeteyi okumayan ve dinlemeyen ve otuz seneden beri ¹أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ وَالسَّيَاسَةِ¹ deyip, siyasetten bütün kuvvetiyle kaçan ve yirmi iki sene işkenceli sıkıntılar çektiği hâlde ehl-i siyasetin nazar-ı dikkatini kendine celbetmemek ve siyasete karışmamak için bir defa istirahati için hükûmete müracaat etmeyen bir adama, dehşetli bir siyasî gibi ve siyasî entrikacısı gibi onun menzilini ve inzivâgâhını basıp hasta hâlinde emsâlsiz bir sıkıntı vermek, hiçbir kanuna muvâfık gelir mi? Zerre kadar vicdanı bulunan bu hâlde acıyacak.

¹ Şeytandan ve siyasetten Allah'a sığınırım.

Dördüncüsü

Eskişehir Mahkemesi'nde altı ay tetkikten sonra, sebebi de cemiyetçilik, tarikatçılık olduğu ve o evham bahanesiyle büyük reisin ona şahsî garazıyla onun aleyhinde bazı adliyecileri teşvik ettiği hâlde, cemiyetçilik ve tarikatçılık ve Risale-i Nur cihetinde beraat ettirip, yalnız Risale-i Nur'un bir küçük parçası olan Tesettür Risalesi'ni bahane ederek, kanun ile değil de yalnız kanaat-i vicdaniye ile yüz şâkirt içinde beş-on şâkirde altışar ay ceza verdiler ki; tetkik zamanına kadar dört buçuk ay mevkuf, yani bir buçuk ay hapis kaldıkları ve on sene sonra Denizli Mahkemesi yine dokuz ay cemiyetçilik ve tarikatçılık gibi birkaç bahane ile yirmi senelik bütün mektubat ve telifatlarını inceden inceye tetkikle beraber, Ankara'nın Ağırceza Mahkemesi'ne beş sandık kitapları gönderdikleri ve iki sene o kitaplar ve mektuplar Ankara ve Denizli Mahkemeleri'nde tetkikten geçtikleri hâlde, o mahkemeler ittifakla cemiyetçilik, tarikatçılık¹(Hâşiye) ve sair bahaneler cihetinde beraat kararı verip o kitap ve mektupları aynen sahiplerine iade ve Said'i arkadaşlarıyla beraber beraat ettirdikleri hâlde, bir siyasî cemiyetçi nazarıyla ve entrikacı bir adam tarzında onu itham etmek ve adliye memurlarını onun aleyhinde tarikat noktasında sevk etmek, ne kadar kanunsuz olduğunu, insaniyeti sukut etmeyen bilir.

Beşincisi

Benim ve Risale-i Nur'un mesleğinin esası ve otuz seneden beri bir düstur-u hayatım olan şefkat itibarıyla, bir mâsuma zarar gelmemek için bana zulmeden cânilere değil ilişmek, belki beddua ile de mukabele edemiyorum. Hatta en şiddetli bir garazla bana zulmeden bazı fâsık, belki dinsiz zâlimlere hiddet ettiğim hâlde değil maddî, belki beddua ile de mukabeleden beni o şefkat men ediyor. Çünkü o zâlim gaddarın, ya پدر ve vâlidesi gibi ihtiyar bîçarelere veya evlâdı gibi mâsumlara maddî zarar gelmemek için, o dört-beş mâsumların hatırına binâen o zâlim gaddara ilişmiyorum. Bazen de hakkımı helâl ediyorum.

İşte bu sır-ı şefkat içindir ki, idare ve âsâyîşe katiyen ilişmediğim gibi, bütün arkadaşlarıma o derece tavsiye etmişim ki, üç vilâyetin insaflı

¹ (Hâşiye) Nur'ların esası ve hedefi, iman-ı tahkikî ve hakikat-i Kur'âniye'dir. Onun için üç mahkeme tarikat noktasında beraat vermişler. Hem bu yirmi senede hiçbir adam dememiş: "Said, bana tarikat vermiş." Hem bin seneden beri, bu milletin ekser ecdadının bağlandığı bir meslek, sebep-i mes'uliyet olamaz. Hem gizli münafıklar, hakikat-i İslâmiyet'e tarikat namını takıp, bu milletin dinine taarruz ettiklerine karşı gâlibâne mukabele edenler, tarikatla itham edilmezler. Cemiyet ise, uhuvvet-i İslâmiye cihetinde bir uhrevî kardeşliktir. Yoksa siyasî cemiyet olmadığına, üç mahkeme hüküm vermişler, o cihette beraat ettirmişler.

zabıtarlarının bir kısmı itiraf etmişler ki, “Bu Nur şâkirtleri mânevî bir zabıtaadır. İdare ve âsâyîşi muhafaza ediyorlar” dedikleri ve bu hakikate binler şahit ve yirmi sene hayatıyla tasdikleri ve binler şâkirtlerin de zabıtaca hiçbir vukuat kaydetmemeleriyle teyid ettikleri hâlde, o bîçare adamın ihtilâlci ve insafsız bir komiteci gibi menzilinı basmak ve insafsız adamlar ona ihânet etmek ve menzilinde bir şey bulamamakla beraber, yüz cinâyeti bulunan bir adam gibi, hatta gayet kıymettar ve antika ve mucizeli Kur’ân’ını ve başındaki levhalarını evrak-ı muzırğa gibi toplamak, acaba hangi kanun müsaade eder? Böyle âsâyîşe hüsn-ü ahlâk ile hizmet eden dindar binler zâtları, evham yüzünden idare ve âsâyîş aleyhine zorla sevk etmek, hangi maslahat icabıdır?

Altıncısı

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk’ın inâyetiyle dünyanın muvakkat şan ve şerefının ve enaniyetli hodfûrûşluğunun, şöhret-perestliğinin ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur’ân’ın feyziyle anlaşıp bir adamın o zamandan beri bütün kuvvetiyle nefsi emmâresiyle mücadele edip mahviyet etmek, benliğini bırakmak, tasannû ve riyâkârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat’î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nas ve şahsını medh ü senâdan ve kendini mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkeşe muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem has kardeşlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip, o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektuplarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip bütün fazileti Kur’ân’ın tefsiri olan Risale-i Nur’a ve dolayısıyla Nur şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsine verip kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat’î isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği hâlde, onun rızası olmadan bazı dostları uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleri ve Kütahya havalisinde tanımadığı bir vâizin bazı sözleriyle ve Kütahya’ya hiç mektup göndermediğim ve benim imzamı taklitle yazılan ve medar-ı mesuliyet tevehhüm edilen bir mektupla ve kimin yazısı bilinmeyen dokunaklı bir kitap Balıkesir’de bulunmasıyla, acaba hangi kanun ile medar-ı mesuliyet olur ki; o bîçare hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevî odasına, büyük bir cinâyet işlemiş gibi, kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak, hem evrâdından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak, acaba dünyada hiçbir kanun, hiçbir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?

Yedincisi

Bu sırada dâhilde o kadar dâhilî, haricî heyecanlı parti cereyanları varken ve bundan tam istifade etmek, yani mahdut birkaç arkadaşına bedel çok diplomatları kendisine taraftar kazanmak için zemin hazır iken, sırf siyasete karışmamak ve ihlâsına zarar vermemek ve hükûmetin nazarını kendine celbetmemek ve dünya ile meşgul olmamak için, bütün arkadaşlarına yazıp ki “Sakin cereyanlara kapılmayınız, siyasete girmeyiniz, âsâyîşe dokunmayınız” dediği.. ve iki cereyan, bu çekinmesinden ona zarar verdikleri; eskisi evhamından yenisi de “Bize yardım etmiyor” diye ona çok sıkıntı verdikleri hâlde, ehl-i dünyanın dünyalarına hiç karışmayıp kendi âhiretiyle meşgul olan.. ve memleketinde, Nurs Karyesi’nde öz kardeşine yirmi iki sene zarfında birtek mektup yazmayan ve o vilâyetlerdeki dostlarına yirmi senede on mektup yazmayan bir bîçareye, onun âhiret meşguliyetine bu kadar ilişmeye hangi kanun müsaade ediyor?

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intişarına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunuyla ilişilmediği hâlde; üç mahkeme, medar-ı mesuliyet olacak hiçbir maddeyi içinde bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âsâyîşini temine yirmi seneden beri çalışan ve bu milletin hakikî bir nokta-yı istinadı olan Âlem-i İslâm’ın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğun takviyesine tesirli bir sûrette çabalayan.. ve Diyanet Riyâseti’nin ulemâsı, tenkit niyetiyle Dâhiliye Vekili’nin emriyle üç ay tetkikten sonra, tenkit etmeyerek, tam kıymetini takdir edip “kıymettar eser” diye Diyanet Kütüphânesi’ne konulan Zülfikar ve Asâ-yı Mûsâ gibi ve –Kabr-i Peygamberî (*aleyhissalâtü vesselâm*) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak Asâ-yı Mûsâ mecmuasını hacılar gördükleri hâlde– Nur eczalarını evrak-ı muzırğa gibi toplayıp mahkeme eline vermek, acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan, hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Sekizincisi

Yirmi iki sene sıkıntılı sebepsiz bir nefiyden sonra tam serbestiyet verildiği hâlde, binler akraba ve ahababı bulunan doğduğu memleketine gitmeyecek gurbeti, kimsesizliği tercih ederek, tâ ki dünyaya ve hayat-ı içtimaiyeye ve siyasete temas etmeyen.. ve çok sevaplı olan câmideki cemaatin hayrını bırakıp, odasında yalnız namazını kılıp oturmasını tercih eden, yani halkın hürmetinden çekinmek olan bir hâlet-i ruhiyeyi taşıyan.. ve yirmi sene hayatının şehadetiyle ve binler Türk kıymettar zâtların tasdikiyle dindar, müttakî bir

Türkü, lâkayt çok Kürtlere tercih eden; hatta mahkemede Hâfız Ali gibi kuvvetli imanı bulunan bir Türk kardeşini yüz Kürde değiştirmediyini isbat eden.. ve hürmet ve ihtiram görmemek için zaruret olmadan halklarla görüşmeyen ve camiye gitmeyen.. ve kırk seneden beri bütün kuvvetiyle, bütün âsâıyla İslâmiyet'in uhuvvetine ve müslümanların birbirine muhabbetine çalışan.. ve Türk milleti, Kur'ân'ın bayraktarı ve senâ-yı Kur'âniye'ye mazhar olduğu için o milleti çok seven ve hayatını onlar içinde geçiren bir adam hakkında sâbık vali, resmî lisanla ihânet için propaganda yapmak ve dostlarını ürkütmek için “O Kürttür, siz Türksünüz; o Şâfiîdir, siz Hanefisiniz” deyip, herkesi ürkütüp ondan çekindirmeye çalışması ve yirmi senede ve iki mahkemede tarz-ı kıya-feti değiştirilmeye mecbur edilmeyen ve şapka yarı askerin başından kalkmasıyla beraber, münzevî bir adamın zorla başına şapka giydirmeye cebretmeyi hangi maslahat, hangi kanun buna müsaade eder?

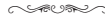
Dokuzuncusu

Çok mühimdir,¹(Hâşiye) kuvvetlidir; fakat siyasete temas ettiği için sükût ediyorum.

Onuncusu

Bu da hiçbir kanun müsaade etmediği ve hiçbir maslahat bulunmadığı ve yalnız manasız evhamdan bir habbeyi kubbeler yapmaktan ve hiçbir kanuna girmeyen bir taarruzdur. Bu da mesleğimizce bakamadığımız siyasete temas etmemek için sükût ediyoruz. Böylece on vecihle kanunsuz muamelelere karşı yalnız **حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ**² deriz.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Nur'un ehemmiyetli mecmualarını Mekke-i Mükerrerme-ye götürüp gayet büyük bir Hindli âlim Ahmed Ali Şimşirî'ye teslim edip,

¹ (Hâşiye) İslâm hükûmetlerinde hristiyan ve yahudi bulunması.. ve hristiyan ve mecusi hükûmetlerinde müslümanların bulunması gösteriyor ki, idare ve âsâyîşe bilfiil işlemeyen muhaliflere kanunca ilişilmez. Hem imkânât, medar-ı mes'uliyet olamaz. Yoksa “herkes, bir adamı öldürebilir” diye, herkesi bu imkânât ile mahkemeye vermek lâzım gelir.

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173).

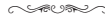
³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

hem Hintçe'ye tercüme etmeye ve Hind'e de göndermeye teminat alan Nur'un ehemmiyetli kahramanlarından kardeşimiz Hâfız Mustafa'ya binler "bârekâllah" ve "mâşallah" ve "es'adekâllah" deriz. Medresetü'z-Zehra, Mekke-i Mükerreme'deki o büyük zatla muhabere etsin.

Sâniyen: Bu defaki hâdisede, bir habbeyi, evham yüzünden çok kubbe-ler yaptıklarını öğrendik. Bir emaresi de şudur:

Dahiliye Vekili'nin emriyle gece içinde Afyon Vâlisi, Emniyet Müdürü'yle buraya gelip gecede menzilimi basmak istemişler. Müdde-i Umumî muvafakat etmediğinden, sabaha kadar bekleyip, en ziyade aleyhimizde bulunan iki adamı tayin edip, kilidimi kırıp füc'eten baskın vermeleri; hem aynı gün¹(Hâşiye) faytonla çıktığım vakit –burada emsâli vuku bulmayan– beş tayyare pek aşağıda uçup benim faytonumu bildikleri için etrafımda iki defa dönmeleri, ikinci gün başka bir tarafa, çok görünmeyen gizli bir dere tarafına faytonla giderken, aşağıda uçan beş tayyareyi birşey arıyor gibi gördük, anladık ki, bizi arıyorlar. Yine aynen evvelki gün gibi, o beş tayyare etrafımızda ve kasaba üstünde gezip, odamıza girdiğimiz zaman onların da gitmeleri kuvvetli bir emaredir ki, bir habbe yüz kubbe yapılmış. Burada böyle mânâsız, evham yüzünden bana eziyet verilmesi ve Medresetü'z-Zehra'nın kahramanlarına buraya nisbeten bu üç senede on dereceden yalnız bir derece eziyet verilmek cihetiyle, Isparta hükûmetine ve adliyesine teşekkürümü ve minnettarlığımı ve onların verdiği eziyetleri de helâl ettiğimi bildirirsiniz.

Heyet-i Vekileye ve milletvekilleri riyâsetine cüz'î, fakat ehemmiyetli bir maruzatımdır

Otuz seneden beri hayat-ı siyasiyeden çekildiğim hâlde, bu sırada bir defaya mahsus olarak, vatanî ve millî ve âsâyîşî bir meseleyi beyan ediyorum. Şöyle ki:

Çok emârelerle kat'î kanaatimiz geldi ki, anarşilik hesabına bana ve bu Emirdağ kasabasına ve dolayısıyla bu vatana bir suikast var ki, bir habbeyi kubbeler ve bir sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan bir hâdiseyi dağ gibi gösterip, sükûnete muhtaç olan bu vatanda beni bahane edip, anarşilik

1 (Hâşiye) Evet, buradaki Nur şâkirtleri namına tasdik ediyoruz, hadise aynen vuku buldu.

hesabına ve bir ecnebî plânıyla bize, yani biçare vatandaşlarımızı idam-ı ebedîden ve şübehat-ı uhreviyeden kurtarmaya çalışan Nur şâkirtlerine, bütün bütün kanunsuz ve keyfî hücum edildi. Pek zahir bir garazla, evham yüzünden, baruta ateş atmak gibi, bu vatana ve âsâyîşe beni bahane edip suikast edildi. Şöyle ki:

Üç mahkeme, yirmi senelik mektuplarımı ve kitaplarımı ve hallerimi inceden inceye tetkikten sonra bize ve kitaplarıma beraat verdiği hâlde; ve üç seneden beri telifatı terk ettiğim ve haftada ancak bir mektup yazabildiğim ve mecbur olmadan herbiri bir gün nöbetle zarurî hizmetimi yapan üç-dört terzi çırağından başka kimseyi kabul etmediğim hâlde; ve serbestiyet verildiği ve memleketime gitmediğim hâlde, hiç ömrümde görmediğim bir tarzda ve resmî bir sûrette beni hiddete getirip bir hâdisе çıkarmak için, tahkir ve ihanet kastıyla, kanunsuz ve garazla, beni taharri ile kapımın kilidini kırıp, Kur'ân'ımı ve Arabî levhalarımı evrak-ı muzırğa gibi alıp götürmekle beraber, adliyenin mühim bir memuru, resmen buradaki memurlara âmirâne demiş ki: "Said'i iki jandarma ile teşhir sûretinde çıkarıp, zorla başına şapka giydirip öylece ifadeye getirmeliydiniz. Hem ona yaşananları tutunuz." diye, ehemmiyetli bir mecliste ve ayn-ı hakikat olan ifademi okudukları vakit söylemiş. Bunda şek ve şüphe kalmadı ki, beni tahkir ve ihanet edip, hiddete getirip, âsâyîşi bozmak garazı tâkip ediliyor.

Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, binler haysiyet ve şerefimi bu vatanadaki biçarelerin istirahatine ve onlardan belâların def'ine feda etmek için bana bir hâlet-i ruhiyeyi ihsan eylemiş ki, ben de, onların yaptığı ve niyetinde bulundukları tahkirat ve ihanetlere karşı tahammüle karar vermişim. Bu milletin âsâyîşine, hususan mâsum çocukların ve muhterem ihtiyarların ve biçare hastaların ve fakirlerin dünyevî istirahatlerine ve uhrevî saadetlerine binler hayatımı ve binler şerefimi feda etmeye hazırım...

İşte, sinek kanadını dağ gibi yaptıklarının bir emâresi şu ki: Benim gibi gurbette, hasta, ihtiyar, zayıf, tek başına bulunan bir adam için, on gün zarfında beş defa Afyon Valisi ve Emniyet Müdürü ve iki defa Afyon Müddeiummîsi benim için buraya gelmesi ve iki günde, herbir günde beş tayyare benim gezdiğim yerlerde beni nezaret altına alması ve beş polis hafiyesinin burada bana tarassut edenlere ilâve edilip, ahvâlimi tecessüs etmek için gönderilmesi ve postahanelere, bana ait mektupların müsaderesi için resmen emir verilmesi gösteriyor ki, Şeyh Said ve Menemen hâdisesinin on misli bir hâdiseyi evhamla düşünmüşler, habbevi kubbe söylemişler ki, böyle bir vaziyet alıyorlar.

Benim eski hayatımı zannedip, ihanetle hiddete gelecek tahmin etmişler. Bî-lâkis aldandılar. Biz, bütün kuvvetimizle anarşiliğe bir sedd-i Zülkarneyn gibi, bir sedd-i Kur'ânî tesisine çalışıyoruz. Bize işlenler, anarşilik ve belki komünistliğe zemin ihzar ediyorlar.

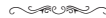
Evet, eğer eski hayatım gibi, izzet-i ilmiyeyi muhafaza etmek için hiçbir hakareti kabul etmemek olsaydı ve vazife-i hakikiyesi, sırf âhiret ve ölümün idam-ı ebedîsinden müslümanları kurtarmak vazifesi olmasaydı ve bana işlenler gibi sırf dünyaya ve menfî siyasete çalışmak olsaydı, on Menemen, on Şeyh Said hâdisesi gibi bir hâdiseye, o anarşilik hesabına çalışanlar sebebiyet vereceklerdi.

Hem, üç mahkeme ve yirmi senede kaç vilâyetin zabıtalrı, kıyafetime kanunca işlemedikleri ve mâzuriyetim ve inzivâma binaen, tebdil-i kıyafetime hiçbir ihtar olmadığı hâlde, böyle keyfî, kanunsuz, cebren ahâli içinde başıma şapkayı giydirmeye çalışmak, kırk seneden beri bu vatanda, hususan iman-ı tahkikî dersinde kardeşâne alâkadar olan yüz binler adam, pek büyük bir heyecan içinde zemini hiddete getirip, emsâlsiz ağlamaya vesile olacaktı.

Zaten ecnebî parmağıyla, güya hakkımda teveccüh-ü âmmeyi kırmak fikriyle damarlarıma dokunacak kanunsuz muamelelerin mezkûr maksat için yapıldığına, çok emârelerle kat'î kanaatimiz geldi. Fakat Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki, benim gibi kabir kapısında, alâkasız, dünyadan usanmış, hürmetten, teveccüh-ü âmmeden kaçmış ve şân u şeref ve hodfuruşluk gibi riyâkârlıklara hiçbir meyli kalmamış bir vaziyette iken, bunların bana karşı kanunsuz ihanetlerinin hiçbir ehemmiyeti kalmadı; Cenab-ı Hakk'a havale ediyorum. Bana lüzumsuz evham yüzünden eziyet edenlerin yakında ölümle idam-ı ebediyeye giriftar olacaklarını düşünüp, hakikaten acıyorum.

Yâ Rabbî, onların imanını Risale-i Nur'la kurtar! İdam-ı ebedîden, sırr-ı Kur'ân'la terhis tezkeresine çevir! Ben de onlara hakkımı helâl ediyorum.

Said Nursî

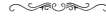
(Bediüzzaman Said Nursî'nin ders ve irşadiyla hakikate ulaşan ve Nur hizmetinde çok kıymetli ve yüksek hizmetleri sebkât eden kahraman ve halis bir talebenin, Üstad'ın mâhiyetini tarif eden ayn-ı hakikat bir ifadesidir)

Bugünde, mele-i âlânın arzda medâr-ı süruru,
Bugünde, sekene-i arzın mele-i âlâda medâr-ı ıftihar,ı,
Bugünde, Habibullah'ın medâr-ı nazarı,
Bugünde, Müslümanlığın sertacı,

Bugünde, hak tariklerin şahı,
Bugünde, hakikatlerin imamı,
Hem bugünde mahbub-u Hudâ,
Hem bugünde allâme-i asır.

Hem bugünde zulmetin nuru,
Hem bütün günlerde serdar-ı hidayet,
Hem Molla Saidü'n-Nursî.
Hem Bediüzzamanü'l-Fahrüddevrânî...

Hüsrev

Merhum Hasan Feyzi'nin Risale-i Nur Hakkındaki Manzumesi

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ¹

âyetinin verâset-i Ahmediye (*aleyhissalâtu vesselâm*) cihetinde, mânâ-yı işarî noktasında, bu asırda o Rahmeten li'l-âlemîn'in bir aynası ve hakikat-i Kur'âniye'nin bir hakikî tefsiri olan Risale-i Nur, o küllî rahmetin bir cilvesi, bir numûnesi olmasından, hakikat-i Muhammediye'nin (*aleyhissalâtu vesselâm*) bir kısım evsafı, mânâyı mecâzî ile cüz'î bir vârisine verilebilir diye, bu parlak kasideye ilişmedim.

¹ “Ey Resûlüm! Biz seni bütün insanlar için sırf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik.” (Enbiyâ sûresi, 21/107).

Yalnız hakikat-i Ahmediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ile aynasının farkına işareten bazı kelimeler ilâve edildi.

Said Nursî

Huzur bulur bugün seninle âlem,
Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!
Sürur bulur bugün seninle âdem,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bu hasta gönüller çoktan perişan,
Varsa sende eğer Lokman'dan nişan,
Bir şifa sun, gel, ey mahbub-u zişan,
Ey cilde-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gelmez mi sonu bu uzun hecenin,
Geçmez mi gamı bu yaslı gecenin?
Zâri arttı, sabrı bitti nicenin,
Ey cilde-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Fahr-i Âlem, Arş'tan bu yere indi,
Şâh-ı Velâyet gelip Düldül'e bindi,
Zülfikar'a bugün, artık nur dendi,
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Dertlere dermansın, mahbub-u cansın,
Hem câmiü'l-esmâ ve'l-Kur'ân'sın,
Hem de nur-u Hak'tan bize ihsansın,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bu âlemde madde değil, bir özsün,
Her zerreden bakan bütün bir gözsün,
Kâinatı hayran eden bütün bir yüzsün,
Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Asl-ı evvelisin balın, şekerin,
Deryası cümle ilmin, hünerin,
Gelmedi cihana böyle eser benzerin
Ey mir'ât-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çünkü sensin bu asırda Rahmeten li'l-âlemin'in cilvesi,
 Çünkü sensin şimdi Şefiü'l-müznibîn'in vârisi.
 "Ağisnâ yâ Gıyâse'l-Mustağisîn" bir duası,
 Ey şule-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Şifa bulsun şimdi biraz yaramız,
 Revaç bulsun geçmez olsun paramız,
 Saç nurunu, aka dönsün karamız,
 Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Meylimiz yok yalancı bir dünyaya,
 Son verdik biz bid'alara, riyâya,
 Kapılmayız öyle kuru hülyaya,
 Ey bir hakikat-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Yok bizde cemiyet kurma hülyası,
 Yok başka bir yola gitme sevdası,
 Olduk ancak nurun dertli şeydâsı,
 Ey dertlilere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Geçmişiz hep medihlerden, senâdan,
 Yüz çevirdik servetlerden, gınâdan,
 Nur isteriz, geçmeden bu fenadan,
 Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Âşıkların Arşa çıkan feryadı
 Ağlatıyor o pâk ruhlu ecdadı,
 Allah için eyle bize imdadı,
 Ey muhtaçlara rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gökler saldı belâ, yer verdi belâ,
 Sarstı âfâkı bir acı vaveylâ,
 Rahmet et âleme, ey nur-u Mevlâ!
 Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir yanda sel var, bir yanda kan akar,
 Bu belâ ateşi âlemi yakar,

Ağlayan bu beşer hep sana bakar,
Ey numûne-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Çevrildi ateşle bu koca dünya,
Bir cehennem gibi kaynadı derya.
Yetiş imdada ey şâh-ı evliya!
Ey bu zamanda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

.....

Zındıkaya, küfre karşı saldırdın,
Gönüllerden kederleri kaldırdın,
Bizi nurun deryasına daldırdın,
Ey biçarelere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kaldıramaz sana asla kimse el,
Bağlıyoruz bizler sana candan bel,
Dünyalara sensin ümit ve emel,
Ey ziya-yı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Sen ordu kurmazsın erle, uşakla,
Savaşmazsın öyle, topla, bıçakla,
Nurunla şu asrı tutup kucakla,
Ey şimdi rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bitsin de, bu korkunç tufan-ı şedid,
Açılsın yepyeni bir devr-i mesut,
On sekiz bin âlem eylesin hep îd,
Ey ehl-i Kur'ân'a rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Geliyor şu karşıdan gerçi bir zulmet,
Fakat sensin bugün atâ-yı rahmet,
Boğacaksın onu nurunla elbet,
Ey bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kızıl ejder yuvamıza girmesin,
Zehirli eli yakamıza ermesin,
Karşı durup nurun fırsat vermesin,
Ey seyf-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kara duman üstümüzden dağılsın,
 Kızıl alev sönüp âlem ayılsın,
 Bu zaferin haşre kadar anılsın,
 Ey zülfikar-ı rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

O soydandır nice canlar yakanlar,
 O soydandır evler barklar yıkanlar,
 O soydandır sana kinle bakanlar.
 Ey hüccet-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Mâsumların kanlarını içerler,
 Ebûcehl'i, Nemrutları geçerler,
 Ölümlerden ölümleri seçerler,
 Ey şimdi bir rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Bir mikrop ki, ciğerleri dişliyor,
 Kanımızla kendisini besliyor,
 Temiz yurdu telvis edip pisliyor,
 Ey bir eczahane-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Gazilerin, fatihlerin konağı,
 Seyyidlerin, serverlerin otağı,
 Bu vatandır, şehitlerin yatağı,
 Ey cilve-i rahmet-i âlem Risaletü'n Nur!

O şehidin ala dönmüş kefeni,
 Miskler kokar, güle benzer bedeni.
 Öper melekler de nurlu nâşını,
 Ey numûne-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Kur'ân diyor; "Ölmemiştir, diridir!"
 Herbirisi Hakk'ın arslan eridir,
 Türbeleri yürekleri titretir,
 Ey âyine-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Armağansın çünkü asıl millete,
 Düşmeyelim birgün bile zillete,
 Götür bizi şanlı büyük devlete,
 Ey misal-i rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Eyleyeler nurun ile hep savlet,
 Zaferlerle şanlar bulur bu millet,
 Şarka, garba ziya salsın bu devlet,
 Ey bizlere rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

Nurdan kanadın, hem sağlam kolun var,
 Nurdan senin hakka giden yolun var.
 Kabul et, bir kemter Feyzi kulun var,
 Ey bu asırda rahmet-i âlem Risaletü'n-Nur!

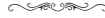
السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Üstadım, Efendim Hazretleri,

² وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ âyetinin nurlarından, Nurun sayesinde alabildiğim bir zerreyi bu şekilde yazdım, ve huzur-u irfanınıza sundum. Kabulünü rica eder, selâmlarımızı sunar ve mübarek ellerinizi öperiz efendimiz.

Bîçare talebeniz

Hasan Feyzi (rahmetullâhî aleyhî ebeden dâimâ)

Merhum Hasan Feyzi, Nur'lardan aldığı hakikat dersini, Nur'lara işaret ederek güzel tanzim etmiş. Lâhikaya girsin.

Said Nursî

Güzel oku, her zerrede coşkun birer mânâ var,
 Dert ehline bu mânâda canlar sunan eda var.
 Vermek için parlaklığı, gamlı gönül evine,
 Bir bak hele, her cilâdan üstün olan cilâ var.

Derin, güzel düşünceyle incelersen bunu sen,
 Zayıflamış ruhlar için dağlar gibi gıda var.
 Hem dilersen tükenmeyen sermaye-i serveti,
 Aç gözünü, Nur'lara bak, işte sana tufan gibi gınâ var.

¹ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

² "Ey Resûlüm! Biz seni bütün insanlar için sırf bir rahmet vesilesi olman için gönderdik." (Enbiyâ sûresi, 21/107).

Beni tanı, yürü kulum, yürü diye bizlere,
Her nefeste şefkat ile Rabbimizden nida var.
Duymuş isen bu nidayı her zerrenin dilinden,
Müşde olsun, artık sana cennet denen safâ var.

Uzaklara bakma, Nur'lara bak yürü, âlem onun aynası.
Görmez misin, her yüzünde aynı renkte ziya var.
Bir güneştir her zerrede cilve yapıp parlayan,
Bilmez misin, sende dahi o edadan eda var.

Eller açıp yürü, bugün kana kana Risale-i Nur'dan ısk al
Aşka uyan, nura kanan her zerrede reha var,
Hüner değil dostu düşman, yârı ayyar eylemek,
Yâdı biliş yapasın ki, ancak dostta vefa var.

Hünerdir ki, yaprak atlas, toprak elmas olmalı.
Çünkü bir bak, ne yaprakta, ne toprakta beka var.
Kısa görüp denizleri, damlalara çevirme,
Hakikatte, her damlada gizli birer derya var.

Damla iken aslın senin, dağı taşı aşarsın,
Hem gökleri keşfedersin, sende ey Nur, böyle deha var.
Bir noktayı cihan yap, o cihana hâkim ol,
Zira senin bir noktanda, güneş kadar zekâ var.

Her zerrenin kâbesidir kalbi, yine kendine,
Dikkat eyle, her birinde yine ancak hüda var.
Sakin, Feyzi, sen gözünü Hak yüzünden ayırma,
Hakkı gören gerçeklere, hakkı kadar atâ var.

Denizli kahramanı merhum
Hasan Feyzi

**Mekteb-i fînunda ve ulûm-u İslâmiye'de gayet müdakkik ve
kıdemli muallimlerden Hasan Feyzi'nin bir şiiri**

Hazretinize Buradan Ayrılırken Söylemişim

Çekilip nur-u hidayet yine zindan olacak,
Yine firkat, yine hasret, yine hüsrân olacak.
Yine sen, yaş yerine kan akıtıp ağla gözüm,
Çünkü hicran dolu kalbim yine hicran olacak.

Yine göç var diye mecnuna haber verme sakın!
Yine matem, yine zârî, yine efgan olacak.
Açılan ol gül-ü tevhid, sararıp solsa gerek,
Kapanıp kâbe-i irfan, yine viran olacak.

Haber aldım ki yarın yâd olacaktı bize yâr,
Ne büyük yâre ki, kimler buna derman olacak?
Bu büyük derd-i elemden kime şekva edeyim?
İşiten nâlemi, hep ben gibi nâlân olacak.

O şifa-bahş olan envârını sen çeksen eğer,
Bana kim nur verecek, kim bana Lokman olacak?
O temiz pak nefesin, âb-ı hayatı bu gölün,
Onu dûr etme ki her fert ona reyyan olacak.

Hele ol nur-u şerifin kime değmişse eğer,
Küçücük zerre de olsa, meh-i tâbân olacak.
O lütufkâr, o keremkâr eli öptükçe benim
Bu küçük kalb-i hazînim yine handân olacak.

Bab-ı feyzinden irak olmayı asla çekemem,
Dahi nezrim bu ki canım sana kurban olacak.
Nazarın erse garip başıma ey nur-u Hudâ,
Bugün artık bu hakir bendede umman olacak,

Bu anâsır, yüzüne her ne kadar çekse hicab,
Yine haksın, buna şahit yine Kur'ân olacak.
Kab-ı Kavseyn'den alıp dersimi bildim ki ayân,
O güzel nur-u bedî', mânevî sultan olacak.

Sakınıp, Feyzi-i biçareye bahs açma bugün,
Yeni baştan yine şeyda, yine giryan olacak.

.....

Yedinci Kısım

Afyon Hayatı

*Üstad Bediüzzaman Hazretleri, Afyon
Mahkeme Koridorunda Beklerken..*

Bediüzzaman'ın Tevkifi

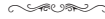
1947 senesinin son aylarında, Afyon'dan üç sivil polis memuru, g ya memleket çapında gizli bir dinî cemiyyetin faaliyetine    n  olmak için Emirdağ'a gelmişlerdi. Başta Said Nursî olarak Nur talebelerini tespit etmeye çalışıyorlardı. Sudan bahaneler icat etmeye tevessül ettiler. Bir numûnesi şudur:

Bir sivil memur, bir k  ıda yazıyor: “Said'in hizmetçisi buradan Said'e rakı aldı.” Ve rakıcı d kk nında, sarhoş ve akly yerinde olmayan bir adama bu k  ıdın altına imza atmasını teklif ediyor. O adam diyor:

“Tövbeler olsun, bu yalanı kim imza eder?”

Sonra o k  ıdı imzalattmaya çalışan, fakat muvaffak olamayan memur, aynı gece acip bir hâdisede i ledi i hat sının tokadını yiyor. Şöyle ki:

Beraber rakı i ti i adamlarla dere kenarında gezerken, aralarında bir kavga cereyan eder. O bedbaht adama orada bir güzel dayak atıyorlar ve tabancasını da alıyorlar.

Üstad, faytonla kıra çıktığı zaman, dört-be  gün müddetince be  tayyare  stad'ı takip ediyor. Üstad evine girdiği zaman, onlar da Emirdağ'dan çekiliyorlar. Üstad'ın sırf iman , uhrevî hizmet-i Kur'âniye'sine yanlış mânâlar verdirerek aleyhte propaganda yapılıyor ve yukarı makamlara yanlış aksettiriliyor.

Risale-i Nur'un teksir makinesiyle intı arı ve Anadolu'da Nur'ların git-tikçe inkişafı karşısında bu iman  hizmeti durdurmak maksadıyla harekete geçen gizli dinsiz komiteler, h k mete evham verdirerek, aleyhte tahrik t yapıyorlar. Emirdağ, Isparta, Kastamonu, Konya, İnebolu, Safranbolu, Aydın gibi daha birçok vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nurcular'ın evlerinin aranmasına emir veriliyor. Nihayet 1947 senesinin son ayında  stad Said Nursî ve on beş kadar Nur talebesi Emirdağ'dan alınarak Afyon'a getirilir ve sorgularını müteakip tevkif ediliyorlar. Ve diğer vilâyetlerdeki Nur talebeleri de tevkif edilerek Afyon'a celbediliyor. Böylece    nc  medrese-i Yusufiye hayatı ba lıyor.

Bediüzzaman'ın Afyon Mahkemesi

Bediüzzaman, her girdiği hapisteki hapisleri irşad eder; hapisteki bazı câniler, koyun gibi bir hâl alır. Hapiste dahi tecrid-i mutlak içinde bırakıldığı hâlde, hapishane bir Nur mektebi vaziyetine girer. Bunun için, girdiği hapis-hanelere “medrese-i Yusufiye” der. Hattâ Denizli Hapishanesinde bir kısım gençler medrese-i Yusufiye’den ayrılmak istemeyerek, “Bediüzzaman daha burada kalırsa, biz kendimizi suçlu gösterip ceza alacağız, ondan ayrılmaya-cağız. Risale-i Nur’dan ders alacağız...” demişlerdir.

Denizli Hapsinde *Meyve Risalesi* isimli eser telif edildikten sonra, hapis-hanede tesirli bir ıslahat müşâhede ediliyor... Bu vaziyet, düşmanları dahi takdire sevkediyor.

Risale-i Nur’un mahiyetini dikkat ve tefekkürle okuyarak anlayıp tahkikî bir imana sahip olan halis Nur talebeleri; ölümden, hapisten, zindandan ve hiçbir beşerî eza ve cefadan korkmazlar. Mukaddes Kur’ân ve iman hizmetiyle, vatan ve millet ve âlem-i İslâm ve beşeriyetin ebedî kurtuluşuna çalışırken, dinsizlerin duçar ettiği bir zulüm ve musibetle karşılaşarlarsa, asla fütur ve ümitsizliğe düşmezler, hapsilere iftihar ve memnuniyetle girerler. *Onların tek bir istinat noktaları vardır. O da, sırf rızâ-yı ilâhî için, ihlâsla, Kur’ân ve imana hizmetleridir.* –Mâsum ve mazlumların muhafızı Cenab-ı Hak’tır– Hiçbir mâniaya ehemmiyet vermeyerek, Risale-i Nur’u okumaya ve neşretmeye, kahraman Üstadları misillü ferâgatla çalışırlar. Bunun içindir ki, yirmi beş senelik müthiş bir istibdad-ı mutlak içinde Nur’lara çalışan Nur talebeleri, iman ve İslâmiyet hizmetinde sarsılmamışlardır. *“Zâhirden zararlı gibi görünen şeyler, hakikatte nimettir. Zahmette rahmet vardır. İman hizmeti uğrunda başımıza ne gelse hayırdır. Biz başımıza geleceği düşünmekle mükellef değiliz, hizmet-i Kur’âniye ile mükellefiz. Biz, Rabb-i Rahîmimizin daima inâyeti altındayız. Ölsek şehidiz, kalırsak Kur’ân’ın hizmetkârıyız. İslâmiyet düşmanları bizi müebbed dünya hapsine de mahkûm etseler, bizler yine Risale-i Nur’un hizmetindeyiz.”* diye iman etmişler ve fakat sadece imanla kalmamışlar, bilfiil de amel etmişlerdir, meydandadır.

Bu dindar ve vefakâr millet, Bediüzzaman’ın doğruluk ve büyüklüğünü ve kahramanlığını bilerek ona o derece itimat etmiştir ki, onun aleyhinde ne propaganda yapılırsa yapılsın, inanmıyorlar. Bediüzzaman’a yapılan zulüm ve işkenceleri işittikçe, ona karşı kalblerinde daha ziyade bir sevgi ve bağlılık husule gelmektedir. Ve diyorlar ki: “Bediüzzaman gibi bir din kahramanını ve

öyle büyük ve mübarek bir zâtı hapslere koymak, onun eserlerinin serbest okunmasına mâni olmak, dini Anadolu'dan kaldırmaya çalışmanın ve İslâmiyet'i yıkmaya çabalamanın bir ifadesidir.” diye, komünist ve dinsizlerin yaptıkları işkence ve zulümlerin düşmanı kesiliyorlar. Bunun için, hükûmet, her işten evvel hükûmet aleyhinde çevrilen bu plânı akim bırakmak için, Bediüzzaman'ı tamamen serbest bırakması lâzımdır. Yoksa, Bediüzzaman ezildikçe, halk, hükûmet aleyhtarı¹(Hâşiye) olacaktır. Din, vatan ve milletin selâmeti namına bu hakikati ihbar etmeyi bir vecibe biliyoruz.

Evet, Bediüzzaman, 1944'te Denizli Mahkemesi'nde beraat ettiği hâlde, Afyon vilâyetine bağlı Emirdağ kazasında ikamete memur ediliyor. Orada, kendi âhireti ve Risale-i Nur'la meşgul olurken, 1948 senesinde, gizli din düşmanları, yapılan zulümler az geliyormuş gibi aynı nakarat ile “Gizli cemiyet kuruyor, halkı hükûmet aleyhine çeviriyor, ihtiyarladıkça artan enerjisiyle, kuvvetiyle, rejimi yıkmaya çalışıyor. Mustafa Kemal'e İslâm deccalı, Süfyan diyor.” gibi bir sürü bahanelerle, elli Risale-i Nur talebesiyle birlikte Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk ediliyor ve hapse konuluyor.

Yapılan derin ve uzun tahkikat neticesinde, bir tek suç delili bulunamıyor. Fakat, ne olduysa oldu, ne yaptılarsa yaptılar. Nihayet, mahkeme, –güya kanaat-i vicdaniye ile– Bediüzzaman'a yirmi ay ve müdakkik bir âlime on sekiz ay, yirmi iki kişiye de altışar ay hüküm veriyor. Diğerlerini de, “Bunlar Bediüzzaman'ı büyük bir müşid olarak bilmişler ve içlerindeki derunî boşluğu doldurmak için Risale-i Nur'u okumuşlar.” diye beraat veriyor. Hüküm alanları da “Bediüzzaman'ın kurduğu gizli cemiyete yardım etmişler.” diye cezalandırıyor. Hüküm derhal infaz edip hepsini tevkif ediyorlar.

Tabîî, mahkûmiyet kararı hemen temyiz ediliyor. Temyiz Mahkemesi kısa bir zamanda tetkikâtını bitirerek, “Madem Bediüzzaman Said Nursî Denizli Mahkemesinde aynı suçtan beraat etmiş. Denizli Mahkemesi'nin kararı hatâlı da olsa, Temyizin tasdikinden geçen bir dâvâ tekrar taht-ı muhakemeye alınamaz.” diye, verilen mahkûmiyet kararını esastan bozuyor. Bunun üzerine yeniden mahkeme başlıyor. Maznunlardan ne istedikleri soruluyor. O tamamen mâsum olan Nur talebeleri, Temyiz Mahkemesi'nin kararına uyulmasını istiyorlar. Afyon Mahkemesi, Temyiz'in kararına uyulup uyulmayacağını uzun uzadıya düşünüyor. Nihayet uyulmasına karar veriyor. Sonra da, noksanların

1 (Hâşiye) Bu hakikat 1950 seçimlerinde tamamen tahakkuk etmiş; Bediüzzaman'ı yirmi beş sene bir istibdad-ı mutlak ve eşed-i zulüm ve müthiş işkenceler içinde bırakan din aleyhtarı eski hükûmet, büyük bir ekseriyet tarafından yıkılmış ve dinimizin üzerindeki zulüm ve istibdadı kaldırmakta olan Demokrat Parti iktidara getirilmiştir.

ikmali için çalışmaya başlıyor. Fakat, bu çalışma bir türlü tamamlanmıyor ve mahkeme mütemadiyen tâlik ediyor. Bediüzzaman ve talebeleri, hüküm kat'iyet kesbetmeden verilen ceza müddetini hapishanede geçirdikten sonra tahliye edilmişlerdir. Yukarıda anlatıldığı veçhile, mahkeme, üç seneden beri uzatılmaktadır.¹(Hâşiye)

Milyarlar defa yazıklar olsun ki, vatana, millete ve gençliğimize ve âlem-i İslâm'a en mukaddes iman hizmetini yapan, beşerin bütün mânevî ihtiyacını karşılayacak derecede harikulâde ve muazzam eserler veren bu dâhi ve mîsilsiz zat; mahkemelerden mahkemelere sürüklenmede, hapishanelerde çürütölmeye çalışılmaktadır.

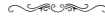
Bediüzzaman, yirmi senede olduğu gibi, şu üç-dört senede de o kadar emsâlsiz bir işkenceye maruz kalmıştır ki, tarihte hiçbir ilim adamına bu kadar cânıyane bir sû-i kast yapılmamıştır. Denizli hapsinde bir ayda çektiği sıkıntıyı, Afyon'da bir günde çekmiştir. Kendisine, bütün bütün kanunsuz muameleler yapılmıştır. Hapishanede tam yirmi ay, kışın, çok soğuk olan gayr-i muntazam bir koğuş içinde yalnız bırakılarak, tecrid-i mutlak içinde imha olmasına intizar edilmiştir. Kışın en şiddetli günlerinde, hapishane pencerelelerinin iki milim buz tuttuğu zamanlarda zehir verilmiş, ihtiyar, çok hasta haliyle, aylarca ızdırıp çektirilmiştir. Mübarek yatağında, bir taraftan bir tarafa dönemeyecek bir hale geldiği zamanlarda bile, hizmetine, bir talebesi olsun müsaade edilmemiştir. O korkunç şerait altında, kendi kendine ölüp gitmesi beklenmiştir. Hastalığı o kadar şiddetlenmiştir ki, günlerce, bir şey yiyememiş ve gıdasız kalmış ve çok zayıf bir vaziyete gelmiştir. Böyle olduğu ve çok sıkı bir tarassut ve taziyat altında bulundurulduğu hâlde, Risale-i Nur'un telifinden geri kalmamış, her hapiste olduğu gibi, burada da gizli olarak eser telif etmiştir. Mahpuslar, gizli gizli Risale-i Nur'u elleriyle yazıp çoğaltmışlar ve hapishaneden dışarı da çıkararak neşrini temin etmişlerdir. Bediüzzaman hapis-te olduğu günler dahi Risale-i Nur'un neşriyatı durmamış, perde altında yüz binlerce nüshaları eski yazı ile neşretmeye, –Nur kahramanı Hüsrev gibi– Nur talebeleri muvaffak olmuşlardır.

Hapishanede –zehirlenerek– ölüm döşeğinde iken, fırsat bulup ziyaretine varabilen bir talebesine şöyle demiştir: *“Belki hayatta kalamayacağım. Bütün mevcudiyetim vatan, millet, gençlik ve âlem-i İslâm ve beşerin ebedî refah ve saadeti uğrunda feda olsun. Ölürsen dostlarımı intikamımı almasınlar!”*

1 (Hâşiye) Bu Afyon Mahkemesi, sonra iki defa beraat vermiş ve nihayet 1956'da bütün Risale-i Nur Külliyyatı'nı ve umum mektupları bilâ-istisna Bediüzzaman'a iade etmiştir.

Bediüzzaman'ın hapishaneye gelmesiyle çok müstefid olan hapislerden birisi pencereden selâm verdiği zaman, "Sen Bediüzzaman'a neden selâm verdin? Neden onun penceresine bakıyorsun?" diyerek dayak atılmıştır. Çok mübarek ve çok sevgili Üstadlarının hasta ve çok elîm vaziyetinde gizlice fırsat bulup görüşmeye çalışan talebeleri, yakalandıkları zaman falakalara yatırılarak dayaktan geçirilmiştir. Fakat onlar bu mezâlimden asla yılmamışlar, imandan ve izzet-i İslâmiye'den gelen bir salâbetle, o zalimler vurdukça, onlar da her vuruluşlarında "Vur! Vur!" diye bağırılmışlardır. *"Düşmanın çizmesi boğazımıza bastığı zaman onun yüzüne tükür! Ruhun kurtulsun, cese-din ezilsin!"* hakikatini matbuat lisanıyla da beyan eden Üstadları Bediüzzaman'a ittiba etmişlerdir.

İşte, böyle türlü türlü işkence ve tazyikatlarla, gerek hapishane dahilinde, gerek haricinde hizmetini dahi yaptırmamaya çalışmışlardır. Dünyada hiçbir kimseye yapılmayan zulüm ve ihanet Bediüzzaman'a yapılmıştır. Nihayet 20 Eylül 1949 günü ceza müddetini hapishanede tamamlayarak tahliye edilmiştir. Bütün hapishanelerde hapisler resmî mesai saatlerinde tahliye edilirken, Afyon hapishanesinde de saat onda âdet iken, Bediüzzaman'ı fevkalâde bir tezahüratla karşılamaya hazırlanan halkın istikbaline mâni olmak için, şafak vakti ile sabah namazı arasında hapishaneden tahliye etmişlerdir.

Bediüzzaman Hazretleri, Afyon'da bir müddet ikamet etmiştir. Bu esna da cezasını çektiği ve Temyiz Mahkemesi mahkûmiyet kararını tamamen lehine bozduğu hâlde, üç polise, kapısı önünde geceli gündüzlü nöbet beklettirilmiştir. Hapisten çıktığına pişman etmişler ve zulüm ve tazyikat devam ettirilmiştir. İki senelik ezici ve eritici bir hapisten çıktığı hâlde, hastalığını sormak için gelenler dahi yanına bırakılmamıştır. Tarihçe-i hayatında görüldüğü gibi, Rusya'da, Rus kumandanı ona serbestiyet verdiği hâlde, öz vatanında ve bu mübarek ve muazzez millet-i İslâm için herşeyini feda eden Bediüzzaman'ın bayram ziyaretine gelenler dahi, resmî memurlar tarafından ziyaretten men edilmiştir. Hattâ hizmetçisiyle konuşanlar görülünce, "Sen Bediüzzaman'ın hizmetçisiyle konuştun!" diye tazyikat yapılarak hüviyetleri tespit edilmiştir. Bütün böyle kanunsuzluklar, halkı Bediüzzaman'a bir kat daha yaklaştırmış, eserlerini arayıp bulmak hususunda âdetâ bir kamçı tesiri husule getirmiştir. Bediüzzaman aleyhinde propaganda yapan ve yaptırınlardan ise fersahlarca uzaklaştırmıştır. Bediüzzaman'a olan teveccüh-ü âmme kırılmaya çalışıldıkça,

millet ve gençlik, hususan yüksek tahsil gençliğinin hürmet ve bağlılığı artmıştır. Bediüzzaman aleyhtarlığı yapıldıkça, bu bağlar perçinleşmiştir. Menfî propagandalardan maksat, milletin Bediüzzaman'a olan teveccühünü kırarak, şahsını çürütüp, Risale-i Nur'un neşriyatını durdurmaktır. Hâlbuki Risale-i Nur, müellifin şahsıyla bağlı değildir. Risale-i Nur, Kur'ân'ın malıdır. Risale-i Nur, başka eserlere benzemez. Risale-i Nur, başlı başına hüccet ve burhan hazinesidir, yani bizatihî burhan ve hüccettir. *Risale-i Nur'u okuyan, müellifin şahsına bakmaz; doğrudan doğruya eserin içindeki hakikatlere, burhan ve delillere hasr-ı nazar eder.* Bu ve daha birçok hakikatlere binaendir ki, Bediüzzaman'ın aleyhinde yapılan çok dehşetli resmî propagandalar dahi akîm kalmıştır. Ve akîm kalmaya da mahkûmdur.

Evet, bu millet-i İslâmiye, vatan ve millete bu derece hadsiz istifade temin eden, Kur'ân ve iman hizmetini görülmemiş bir ferâgat-i nefisle ve fedakârlıklarla yapan bu büyük müellif ve mütefekkirin, bu derece mahkemelerde sürüklendiğine, milyarlar teessüfler yağıdırıyor. Vatan ve milletin maslahatı namına haber veriyoruz ki, bu iş bir an evvel neticelendirilmeli ve muhakemelere son verilmelidir. Zira Bediüzzaman'ın yaptığı Kur'ânî hizmet, İslâm dünyası genişliğinde ve cihanşümûl bir çaptadır. Bediüzzaman Said Nursî hakkında takdim ettiğimiz gayet yüksek hakikatler ve gayet âlî kıymetler, delilsiz değildir; içinde mübalâğa yoktur. Şüphe edenler, henüz hayatta olan Bediüzzaman'ı yakından tanımakla ve Risale-i Nur'u sebat ve devamla ve niyet-i hâlisâne ile okumakla farkına varacaklardır ki, biz bu tarihçe-i hayatta naklettiğimiz hakikatleri ifade ederken, söz ve ifadelerimiz çok sönük olmuştur. Hem kendilerinin, ihlâsla, bizden ziyade idrak edecekleri kanaatleri, bütün beşeriyete ilân etmek iştiafına da sahip olacaklardır.

Bütün dünya mahkemeleri, gizli din düşmanlarının yaptıkları ithamlara nazaran Bediüzzaman'ı mahkûm etmeye çalışsalar, o mahkemeler delile istinat ettikçe, Bediüzzaman'ı mahkûm edemezler!

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, İslâmiyet düşmanları tarafından zehirlemelerin hastalıklarıyla daimî yatak içersinde gün geçirmekte ve şöyle demektedir: “Kabir kapısını bekliyorum.” Fakat biz Cenab-ı Hak'tan bütün kudret ve kuvvetimizle dua ve niyaz ediyoruz ki, o büyük din kahramanına daha çok uzun ömürleri lütuf buyursun. Zira o gibi Kur'ân'ın fedai ve muhlis bir hâdimine, o gibi yüksek bir dâhîye, o gibi büyük bir mütefekkire, o gibi bir hakikat kahramanına, o gibi nazirsiz bir İslâm hakîmine, bütün âlem-i İslâm ve bütün cihan muhtaçtır.

(Bediüzzaman'ın Emirdağ ve Afyon Hayatını kendi kalemıyla belirten On Beşinci Rica, Lem'alardan alınmış olup, buraya dercedilmiştir...)

On Beşinci Rica¹(Hâşiye)

Bir zaman Emirdağı'nda ikamete memur ve tek başıma menzilde âdetâ bir haps-i münferid ve bana çok ağır gelen tarassudlar ve tahakkümler ile bana işkence vermelerinden hayattan usandım, hapisten çıktığıma teessüf ettim. Rûh u canımla Denizli hapsini arzuladım ve kabre girmeyi istedim. Ve “Hapis ve kabir, bu tarz-ı hayata müreccahtır.” diye, ya hapse veya kabre girmeye karar verirken, inâyet-i ilâhiye imdâda yetişti; kalemleri teksir makinesi olan Medresetü'z-Zehrâ şâkirtlerinin ellerine, yeni çıkan teksir makinesini verdi. Birden Nur'un kıymettar mecmûalarından her tanesi, bir kalem ile beş yüz nüsha meydana geldi. Fütûhâtâ başlamaları, o sıkıntılı hayatı bana sevdirdi, “Hadsiz şükür olsun!” dedirtti.

Bir miktar sonra Risale-i Nur'un gizli düşmanları, fütûhât-ı nuriyeyi çekemediler. Hükûmeti aleyhimize sevk ettiler. Yine hayat bana ağır gelmeye başladı. Birden inâyet-i rabbâniye tecelli etti. En ziyâde Nur'lara muhtaç olan alâkadar memurlar, vazifeleri itibâriyle müsadere edilen Nur Risaleleri'ni kemâl-i merak ve dikkatle mütalâa ettiler. Fakat Nur'lar onların kalblerini kendine taraftar eyledi. Tenkid yerinde takdire başlamalarıyla, Nur Dershânesi çok genişlendi; maddî zararımızdan yüz derece ziyâde menfaat verdi, sıkıntılı telâşlarımızı hiçe indirdi.

Sonra, gizli düşman münafıklar, hükûmetin nazar-ı dikkatini benim şahsıma çevirdiler. Eski siyasî hayatımı hatırlattırdılar. Hem adliyeyi, hem maarif dâiresini, hem zabıta'yı, hem dâhiliye vekâletini evhâmlendirdiler. Partilerin cereyânları ve komünistlerin perdesinde anarşistlerin tahrikâtıyla o evhâm genişlendi. Bizi tazyik ve tevkif ve ellerine geçen risaleleri müsadereye başladılar. Nur şâkirtlerinin faaliyetine tevakkuf geldi. Benim şahsımı çürütmek fikriyle, bir kısım resmî memurlar, hiç kimsenin inanmayacağı isnâdlarda bulundular. Pek acîp iftiraları işâaya çalıştılar. Fakat kimseyi inandıramadılar.

¹ (Hâşiye) Nur'un telif zamanı üç sene evvel bitmiş olmasından, bu On Beşinci Rica, ileride bir Nurcu tarafından İhtiyarlar Lem'ası'nın tekmiline, telifine me'haz olmak üzere yazıldı.

Sonra, pek âdi bahânelerle, zemheririn en şiddetli soğuk günlerinde beni tevkif ederek, büyük ve gayet soğuk ve iki gün sobasız bir koğuşta tecrid-i mutlak içinde hapsedtiler. Ben küçük odamda günde kaç defa soba yakar ve dâimâ mangalımda ateş varken, zaafiyet ve hastalığımдан zor dayanabilirdim. Şimdi, bu vaziyette hem soğuktan bir sıtma, hem dehşetli bir sıkıntı ve hiddet içinde çırpınıırken, bir inâyet-i ilâhiye ile bir hakikat kalbimde inkişâf etti.

Mânen, “Sen hapse Medrese-i Yusufiye nâmı vermişsin; hem Denizli’de sıkıntınızdan bin derece ziyâde hem ferah, hem mânevî kâr, hem oradaki mahpusların Nur’lardan istifâdeleri, hem büyük dâirelerde Nur’ların fütûhâtı gibi neticeler, size şekvâ yerinde binler şükrettirdi, her bir saat hapsinizi ve sıkıntınızı, on saat ibâdet hükmüne getirdi; o fânî saatleri bâkileştirdi. İnşâallah bu Üçüncü Medrese-i Yusufiye’deki musîbetzedelerin Nur’lardan istifâdeleri ve teselli bulmaları, senin bu soğuk ve ağır sıkıntını hararetlendirip, sevinçlere çevirecek ve hiddet ettiğin adamlar eğer aldanmışlarsa bilmeyerek sana zulmediyorlar. Onlar hiddete lâayık değiller. Eğer bilerek ve garazla ve dalâlet hesabına seni incitiyorlar ve işkence yapıyorlarsa, onlar pek yakın bir zamanda, ölümün idam-ı ebedîsiyle kabrin haps-i münferidine girip, dâimî sıkıntılı azâp çekecekler. Sen onların zulmü yüzünden hem sevâp, hem fânî saatlerini bâkileştirmeyi, hem mânevî lezzetleri, hem vazife-i ilmiye ve diniyeyi ihlâs ile yapmasını kazanıyorsun!” diye rûhuma ihtâr edildi. Ben de bütün kuvvetimle “Elhamdülillâh” dedim. İnsâniyet damarıyla o zâlimlere acıdım. “Yâ Rabbi! Onları ıslah eyle!” diye duâ ettim.

Bu yeni hâdisede, ifademde Dâhiliye Vekâletine yazdığım gibi, on vecihle kanunsuz olduğu ve kanun nâmına kanunsuzluk eden o zâlimler, asıl suçlu onlar olması gibi, öyle bahâneleri aradılar; işitenleri güldürecek ve hakperestleri ağılatıracak iftiraları ve uydurmalarıyla ehl-i insafa gösterdiler ki; Risale-i Nur’a ve şâkirtlerine ilişmeye, kanun ve hak cihetinde imkân bulamıyorlar, dîvâneliğe sapıyorlar.

Ezcümle: Bir ay bizi tecessüs eden memurlar, bir şey bahâne bulamadıklarından bir pusula yazıp ki: “Said’in hizmetkârı bir dükkândan rakı almış, ona götürmüş.” O pusulayı imza ettirmek için hiç kimseyi bulamayıp, sonra yabanî ve sarhoş bir adamı yakalamışlar, tehditkârâne “Gel bunu imza et!” demişler. O da demiş: “Tövbeler tövbesi olsun, bu acîp yalanı kim imza edebilir?” Onları, pusulayı yırtmaya mecbur etmiş.

İkinci bir nümûne: Bilmediğim ve şimdi dahi tanımadığım bir zât, atını beni gezdirmek için vermiş, ben de rahatsızlığım için teneffüs kasdı ile, ekser günlerde, yazda bir-iki saat gezerdim. O at ve araba sahibine elli liralık kitap vermeye söz vermiştim. Tâ, kâidem bozulmasın ve minnet altına girmeyeyim.

Acaba bu işte hiçbir zarar ihtimâli var mı? Hâlbuki “O at kimindir?” diye, elli defa bizlerden hem vali, hem adliyeciler, hem zabıta ve polisler sordular. Güyâ büyük bir hâdise-i siyasiye ve âsâyîşe temas eden bir vakiadır. Hattâ bu mânâsız soruşların kesilmesi için, iki zât, hamiyeten, biri “At benimdir.” diğeri “Araba benimdir.” dedikleri için ikisini de benimle beraber tevkif ettiler.

Bu nümûnelere kıyâsen, çok çocuk oyuncaklarına seyirci olup gülerek ağladık ve anladık ki: Risale-i Nur’a ve şâkirtlerine ilişenler, maskara olurlar.

O nümûnelerden latîf bir muhavere: Benim tevkif kâğıdımda sebep, emniyeti ihlâl suçu yazıldığından, ben daha o pusulayı görmeden müdde-i umuma dedim: “Seni geçen gece gıybet ettim. Emniyet müdürü hesabına beni konuşturan bir polise: *‘Eğer bin müdde-i umumî ve bin emniyet müdürü kadar bu memlekette emniyet-i umumiyeye hizmet etmemiş isem –üç defa– Allah beni kahretsin!’* dedim.”

Sonra, bu sırada, bu soğukta, en ziyâde istirahat ve üşümemeye ve dünyayı düşünmemeye muhtaç olduğum bir hengâmda, garazı ve kasdı ih-sâs eder bir tarzda, beni bu tahammülün fevkinde bu tehcir ve tecrit ve tevkif ve tazyike sevk edenlere, fevkalâde iğbirar ve kızmak geldi. Bir inâyet imdâda yetişti. Mânen kalbe ihtâr edildi ki:

“İnsanların sana ettikleri ayn-ı zulûmlerinde, ayn-ı adâlet olan kader-i ilâhînin büyük bir hissesi var ve bu hapiste yiyecek rızkın var; o rızkın seni bu-
raya çağırdı. Ona karşı rıza ve teslim ile mukâbele lâzım. Hikmet ve rahmet-i rabbâniyenin dahi büyük bir hissesi var ki, bu hapistekileri nurlandırmak ve teselli vermek ve size sevâp kazandırmaktır. Bu hisseye karşı, sabır içinde bin-
ler şükretmek lâzımdır. Hem senin nefsinin bilmediğin kusurlarıyla onda bir hissesi var. O hisseye karşı istiğfar ve tövbe ile, nefsine “Bu tokata müstehak oldun!” demelisin. Hem gizli düşmanların desîseleriyle bazı safdil ve vehham memurları iğfâl ile o zulme sevk etmek cihetiyle, onların da bir hissesi var. Ona karşı Risale-i Nur’un o münafıklara vurduğu dehşetli mânevî tokatlar, senin intikamını tamamen onlardan almış. O, onlara yeter. En son hisse, bil-fiil vasıta olan resmî memurlardır. Bu hisseye karşı, onların Nur’lara tenkid niyetiyle bakmalarında, ister istemez şüphesiz iman cihetinde istifâdelerinin

hatırı için ¹ **وَالْكَاطِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ** düsturuyla; onları affetmek, bir ulüvv-ü cenaplıktır.”

Ben de bu hakikatli ihtârdan kemâl-i ferah ve şükür ile, bu yeni Medrese-i Yusufiye’de durmaya, hattâ aleyhimde olanlara yardım etmek için kendime mûcib-i cezâ zararsız bir suç yapmaya karar verdim. Hem benim gibi yetmiş beş yaşında ve alâkasız ve dünyada sevdiği dostlarından, yetmişten ancak hayatta beşi kalmış ve onun vazife-i nuriyesini görecektir yetmiş bin nur nüshaları bâkî kalıp serbest geziyorlar. Ve bir dile bedel, binler dil ile hizmet-i imaniyeyi yapacak kardeşleri, vârisleri bulunan benim gibi bir adama kabir, bu hapisten yüz derece ziyâde hayırlıdır. Ve bu hapis dahi, hâricinde hürriyetsiz tahakkümler altındaki serbestiyetten yüz derece daha rahat, daha faydalıdır. Çünkü hâricinde, tek başıyla yüzer alâkadar memurların tahakkümlerini çekmeye mukâbil, hapiste yüzer mahpuslarla beraber yalnız müdür ve başgardiyan gibi bir-iki zâtın, maslahata binâen hafif tahakkümlerini çekmeye mecbur olur. Ona mukâbil, hapiste çok dostlardan kardeşâne taltifler, teselliler görür. Hem İslâmiyet şefkati ve insâniyet fitratı, bu vaziyette ihtiyarlara merhamete gelmesi, hapis zahmetini rahmete çeviriyor diye, hapse râzı oldum.

Bu üçüncü mahkemeye geldiğim sırada zaafiyet ve ihtiyarlık ve rahatsızlıktan ayakta durmaya sıkıldığımdan, mahkeme kapısının hâricinde bir iskemlede oturdum. Birden bir hâkim geldi, hiddet etti, “Neden ayakta beklemiyor?” ihânetkârâne dedi. Ben de ihtiyarlık cihetinden, bu merhametsizliğe kızdım. Birden baktım; pek çok müslümanlar, kemâl-i şefkat ve uhuvvetle merhametkârâne bakıp etrafımızda toplanmışlar, dağıtılmıyorlar. Birden **“iki hakikat”** ihtâr edildi:

Birincisi: Benim ve Nur’ların gizli düşmanlarımız, benim istemediğim hâlde hakkımdaki teveccüh-ü âmmeyi kırmak ile Nur’un fütûhâtına sed çekilir diye, bazı safdil resmî memurları kandırıp, şahsımı millet nazarında çürütmek fikriyle, ihânetkârâne böyle muâmeleye sevk etmişler. Buna karşı inâyet-i ilâhiye, Nur’ların iman hizmetine mukâbil, bir ikram olarak, o bir tek adamın ihânetine bedel, bu yüz adama bak! Hizmetinizi takdir ile şefkatkârâne acıyarak alâkadârâne sizi istikbâl ve teşyi’ ediyorlar. Hattâ ikinci gün, ben müstantık dâiresinde müdde-i umumun suâllerine cevap verirken, hükûmet avlusunda mahkeme pencerelerine karşı bin kadar ahali kemâl-i alâka ile

¹ “O muttakiler ki kızdıklarında öfkelerini yutar, insanların kusurlarını affederler.” (Âl-i İmran sûresi, 3/134)

toplanıp lisân-ı hâl ile “Bunları sıkmayınız!” dediklerini, vaziyetleriyle ifade ediyorlar gibi göründüler. Polisler onları dağıtamıyorlardı.

Kalbime ihtâr edildi ki: Bu ahali, bu tehlikeli asırda tam bir teselli ve söndürölmez bir nur ve kuvvetli bir iman ve saâdet-i bâkiyeye bir doğru müjde istiyorlar ve fıtraten arıyorlar ve Nur Risalelerinde aradıkları bulunuyor diye işitmişler ki, benim ehemmiyetsiz şahsıma, imana bir parça hizmetkârlığım için haddimden çok ziyâde iltifât gösteriyorlar.

İkinci hakikat: Emniyeti ihlâl vehmiyle bize ihânet etmek ve teveccüh-ü âmmeyi kırmak kasdıyla tahkirkârâne aldanmış mahdut adamların bed muâmelelerine mukâbil, hadsiz ehl-i hakikatin ve nesl-i âtinin takdirkârâne alkışlamaları var, diye ihtâr edildi.

Evet, komünist perdesi altında anarşistliğin, emniyet-i umumiye-yi bozmaya dehşetli çalışmasına karşı, Risale-i Nur ve şâkirtleri, iman-ı tahkikî kuvvetiyle bu vatanın her tarafında o müthiş ifsâdı durduruyor ve kırıyor. Emniyeti ve âsâyîşi temine çalışıyor ki, pek çok bir kesrette ve memleketin her tarafında bulunan Nur talebelerinden, bu yirmi senede alâkadar üç-dört mahkeme ve on vilâyetin zabıtalrı, emniyeti ihlâlê dâir bir vukûatlarını bulmamış ve kaydetmemiş. Ve üç vilâyetin insaflı bir kısım zabıtalrı demişler: “Nur talebeleri mânevî bir zabıtaadır. Âsâyîşi muhafazada bize yardım ediyorlar. İman-ı tahkikî ile; Nur’u okuyan her adamın kafasında bir yasakçıyı bırakıyorlar, emniyeti temine çalışıyorlar.”

Bunun bir nümûnesi Denizli Hapishânesidir. Oraya Nur’lar ve o mahpuslar için yazılan Meyve Risalesi girmesiyle, üç-dört ay zarfında iki yüzden ziyâde o mahpuslar öyle fevkalâde itaatli, dindarane bir salâh-ı hâl aldılar ki; üç-dört adamı öldüren bir adam, tahta bitlerini öldürmekten çekiniyordu. Tam merhametli, zararsız, vatana nâfi’ bir uzuv olmaya başladı. Hattâ resmî memurlar, bu hâlê hayretle ve takdirle bakıyorlardı. Hem daha hüküm almadan bir kısım gençler dediler: “Nurcular hapiste kalsalar, biz kendimizi mahkûm ettireceğiz ve cezâ almaya çalışacağız; tâ onlardan ders alıp onlar gibi olacağız. Onların dersiyê kendimizi islah edeceğiz.”

İşte bu mâhiyette bulunan Nur talebelerini, emniyeti ihlâl ile ittiham edenler, her hâlde ve gayet fenâ bir sûrette aldanmış veya aldatılmış veya bilerek veya bilmeyerek anarşistlik hesabına hükûmeti iğfâl edip bizleri eziyetlerle ezmeye çalışıyorlar. Biz bunlara karşı deriz:

Madem ölüm öldürölüyor ve kabir kapanmıyor ve dünya misafirhânesinde yolcular gayet sürat ve telâşla kâfile kâfile arkasında, toprak

arkasına girip kayboluyorlar; elbette pek yakında birbirimizden ayrılacağız. Siz zulmünüzün cezâsını dehşetli bir sûrette göreceksiniz. Hiç olmazsa mazlûm ehl-i iman hakkında terhis tezkeresi olan ölümün, idam-ı ebedî darağacına çıkacaksınız. Sizin dünyada tevehhüm-ü ebediyetle aldığınız fânî zeukler, bâkî ve elîm elemlere dönecek.

Maatteessüf gizli münafık düşmanlarımız, bu dindar milletin yüzer milyon veli makamında olan şehidlerinin, kahraman gazilerinin kanıyla ve kılıcıyla kazanılan ve muhafaza edilen hakikat-i İslâmiyet'e bazen "tarîkat" nâmını takip ve o güneşin tek bir şuâı olan tarîkat meşrebini, o güneşin aynı gösterip, hükûmetin bazı dikkatsiz memurlarını aldatıp, hakikat-i Kur'âniye'ye ve hakâik-i imaniyeye tesirli bir sûrette çalışan Nur talebelerine "tarikatçı" ve "siyasî cemiyetçi" nâmını vererek aleyhimize sevk etmek istiyorlar. Biz, hem onlara, hem onları aleyhimizde dinleyenlere, Denizli Mahkeme-i Âdilesinde dediğimiz gibi deriz:

"Yüzer milyon başların fedâ oldukları bir kudsî hakikate, başımız dahi fedâ olsun. Dünyayı başımıza ateş yapsanız, hakikat-i Kur'âniye'ye fedâ olan başlar, zındıkaya teslim-i silâh etmeyecek ve vazife-i kudsiyesinden vazgeçmeyecekler inşâallah!"

İşte, ihtiyarlığımın sergüzeştliğinden gelen ağırlara ve me'yûsiyetlere, imandan ve Kur'ân'dan imdâda yetişen kudsî teselliler ile bu ihtiyarlığımın en sıkıntılı bir senesini, gençliğimin en ferahlı on senesine değiştirmem. Hususan hapiste farz namazını kılan ve tövbe edenin her bir saati, on saat ibâdet hük-müne geçmesiyle ve hastalıkta ve mazlûmiyette dahi her bir fânî gün, sevâp cihetinde on gün bâkî bir ömrü kazandırmasıyla, benim gibi kabir kapısında nöbetini bekleyen bir adama ne kadar medâr-ı şükrandır, o mânevî ihtârdan bildim; "Hadsiz şükür Rabbime." dedim; ihtiyarlığıma sevindim ve hapsime râzı oldum. Çünkü ömür durmuyor, çabuk gidiyor. Lezzetle, ferahla gitse, lezzetin zevâl-i elem olmasından, hem teessüf, hem şükürsüzlükle, gafletle, bazı günahları yerinde bırakır, fânî olur gider. Eğer hapis ve zahmetli gitse, zevâl-i elem bir mânevî lezzet olmasından, hem bir nevi ibâdet sayıldığından, bir cihette bâkî kalır ve hayırlı meyveleriyle bâkî bir ömrü kazandırır. Geçmiş günahlara ve hapse sebebiyet veren hatalara keffaret olur, onları temizler. Bu nokta-yı nazardan, mahpuslardan farzı kılanlar, sabır içinde şükür etmelidirler.¹

¹ Müminlerin maruz kaldıkları her felaketin günahlarına keffâret olacağını müjdeleyen hadis-i şerifler için bkz.: Buhârî, *merdâ* 1; Müslim, *birr* 45-52; Tirmizî, *cenâiz* 1.

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Mahkemesi

Afyon mahkemesini tertip ve iftiralarla açtıran gizli dinsizler, Bediüzzaman'ı idam etmek plânını çevirmişlerdir. Bu fevkalâde ehemmiyeti hâiz büyük müdafaat, böyle imhacı zalim dinsizlere karşı onun, ölümü hiçe sayarak haykırdığı hakikatlerdir. Neticede, temyiz mahkemesi mahkûmiyet kararını nakzetti. Ve aynı mahkeme iki defa Bediüzzaman'a beraat verdi. Nihayet bütün Risale-i Nur Külliyyatı ve beşyüze yakın mektuplar bilâ-kayd ü şart Bediüzzaman'a iade edildi.

Büyük Müdafaatından Parçalar

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
وَبِهِ نَسْتَعِينُ¹

(On sekiz sene sükûttan sonra mecburiyet tahtında bu istida, mahkemeye ve sûreti Ankara'ya, makamata verilmişken, tekrar vermeye mecbur olduğum, iddianâmeye karşı itiraznâmemdir.)

Malûm olsun ki, Kastamonu'da üç defa menzilimi taharri etmek için gelen iki müddeiumumî ve iki taharri komiserine ve üçüncüde polis müdürüne ve altı-yedi komiser ve polislere ve Isparta'da müddeiumumînin suâllerine ve Denizli ve Afyon Mahkemeleri'ne karşı dediğim ayn-ı hakikat küçük bir müdâfaanın hülâsasıdır. Şöyle ki:

Onlara dedim: “Ben on sekiz, yirmi senedir münzevî yaşıyorum. Hem Kastamonu'da sekiz senedir karakol karşısında ve sair yerlerde dahi yirmi senedir daima tarassut ve nezaret altında kaç defa menzilimi taharri ettikleri hâlde, dünya ile siyasetle hiçbir tereşşuh, hiçbir emâre görülmedi. Eğer bir karışık hâlim olsaydı, oranın adliye ve zabıtası bilmedi veya bildi, aldırmadı ise, elbette benden ziyade onlar mesuldürler. Eğer yoksa, bütün dünyada

¹ Ancak O'ndan yardım dileriz.

kendi âhireti ile meşgul olan münzevîlere ilişilmediği hâlde, neden bana lüzumsuz, vatan ve millet zararına bu derece ilişiyorsunuz?”

Biz Risale-i Nur şâkirtleri, Risale-i Nur’u değil dünya cereyanlarına, belki kâinata da âlet edemeyiz. Hem Kur’ân, bizi siyasetten şiddetle men etmiş. Evet, Risale-i Nur’un vazifesi ise, hayat-ı ebediyeyi mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi de dehşetli bir zehire çeviren küfr-ü mutlaka karşı imanî olan hakikatlerle gayet kat’î ve –en mütemerrit zındık feylesofları dahi imana getiren– kuvvetli burhanlarla Kur’ân’a hizmet etmektir. Onun için Risale-i Nur’u hiçbir şeye âlet edemeyiz.

Evvelâ: Kur’ân’ın elmas gibi hakikatlerini, ehl-i gaflet nazarında bir propaganda-yı siyaset tevehhümüyle cam parçalarına indirmemek ve o kıymettar hakikatlere ihânet etmemektir.

Sâniyen: Risale-i Nur’un esas mesleği olan şefkat, hak ve hakikat ve vicdan, bizleri şiddetle siyasetten ve idareye ilişmekten men etmiş. Çünkü tokada ve belâya müstehak ve küfr-ü mutlaka düşmüş bir-iki dinsize müteallik, yedi-sekiz çoluk-çocuk, hasta, ihtiyar, mâsumlar bulunur. Muşibet ve belâ gelse, o biçareler dahi yanarlar.¹ Bunun için, neticenin de husûlü meşkûk olduğu hâlde, siyaset yoluyla idare ve âsâyişin zararına hayat-ı içtimaiyeye karışmaktan şiddetle men edilmişiz.

Sâlisen: Bu vatanın ve bu milletin hayat-ı içtimaiyesi bu acîb zamanda anarşilikten kurtulmak için beş esas lâzım ve zaruridir: Hürmet, merhamet, haramdan çekinmek, emniyet, serseriliği bırakıp itaat etmektir.

Risale-i Nur hayat-ı içtimaiyeye baktığı zaman, bu beş esası kuvvetli ve kudî bir sûrette tesbit ve tahkim ederek, âsâyişin temel taşını muhafaza ettiğine delil ise, bu yirmi sene zarfında Risale-i Nur’un yüz bin adamı vatan ve millete zararsız birer uzv-u nâfi hâline getirmesidir. Isparta ve Kastamonu vilayetleri buna şahittir. Demek Risale-i Nur’un –ekseriyet-i mutlaka– eczalarına ilişkinler, her hâlde bilerek veya bilmeyerek anarşilik hesabına, vatana ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiye’ye hıyanet ederler.

Risale-i Nur’un yüz otuz risalelerinin bu vatana yüz otuz büyük faydasını ve hasenesini vehham ehl-i gafletin sathî nazarlarında kusurlu tevehhüm edilen iki-üç risalenin mevhum zararları çürütemez. Onları bunlarla çürüten, gayet derecede insafsız bir zâlimdir.

¹ Bkz.: Enfâl sûresi, 8/25.

.....

Eğer dinsizliği bir nevi siyaset zannedip, bu hâdisede bazılarının dedikleri gibi *derseniz*: “Bu risalelerinle medeniyetimizi, keyfimizi bozuyorsun?”

Ben de derim: “Dinsiz bir millet yaşayamaz” dünyaca bir umumî düsturdur. Ve bilhassa küfr-ü mutlak olsa cehennemden daha ziyade elîm bir azabı dünyada dahi verdiğini, Risale-i Nur’dan Gençlik Rehberi, gayet kat’î bir sûrette isbat etmiş. O risale ise, şimdi resmen tab edildi.

Bir müslüman, –el-iyâzü billâh!– eğer irtidat etse küfr-ü mutlaka düşer; bir derece yaşatan küfr-ü meşkûkte kalmaz, ecnebi dinsizleri gibi de olmaz. Ve lezzet-i hayat noktasında, mâzi ve müstakbeli olmayan hayvandan yüz derece aşağı düşer. Çünkü geçmiş ve gelecek mevcudâtın ölümleri ve ebedî mufâratları, onun dalâleti cihetiyle, onun kalbine mütemâdiyen hadsiz firakları ve elemeleri yağdırıyor. Eğer iman gelse, kalbe girse, birden o hadsiz dostlar diriliyorlar. “Biz ölmemiştiz, mahvolmamışız” lisân-ı hâlleriyile diyerek, o cehennemî hâlet, cennet lezzetine çevrilir.

*Madem hakikat budur, size ihtar ediyorum: Kur’ân’a dayanan Risale-i Nur ile mübâreze etmeyiniz. O mağlup olmaz, bu memlekete yazık olur.*¹ (Hâşiye) *O başka yere gider, yine tenvir eder.*

Hem eğer başımdaki saçlarım adedince başlarım bulunsa, hergün biri kesilse, hakikat-i Kur’âniye’ye feda olan bu başı zındıkaya ve küfr-ü mutlaka eğmem ve bu hizmet-i imaniye ve nuriyeden vazgeçmem ve geçmem.

.....

Elhâsıl: Hayat-ı ebediye mahveden ve hayat-ı dünyeviyeyi dehşetli bir zehire çeviren ve lezzetini imha eden küfr-ü mutlakı, otuz seneden beri köküyle kesen.. ve tabiiyyûnun dehşetli bir fikr-i küfrîlerini öldürmeye muvaffak olan.. ve bu milletin iki hayatının saadet düsturlarını harika hüccetleriyle parlak bir sûrette isbat eden.. ve Kur’ân’ın hakikat-i arşiyesine dayanan Risale-i Nur, böyle küçük bir risalenin bir-iki maddesiyle değil, belki bin kusuru dahi olsa, onun binler büyük haseneleri onları affettirir, diye dâvâ ediyoruz ve isbatına da hazırız.

¹ (Hâşiye) Dört defa mübâreze zamanında gelen dehşetli zelzeleler, “Yazık olur” hükmünü isbat ettiler.

.....

Madem cumhuriyet prensipleri hürriyet-i vicdan kanunu ile dinsizlere ilişmiyor; elbette mümkün olduğu kadar dünyaya karışmayan.. ve ehl-i dünya ile mübâreze etmeyen.. ve âhiretine ve imanına ve vatanına dahi nâfi bir tarzda çalışan dindarlara da ilişmemek gerektir ve elzemdir. Bin seneden beri *bu milletin gıda ve ilâç gibi bir hâcet-i zaruriyesi olan takvâyı ve salâhati* bu mazhar-ı enbiyâ olan Asya'da hükmeden ehl-i siyaset yasak etmez ve edemez biliyoruz.

Yirmi seneden beri münzevî yaşayan ve yirmi sene evvelki Said'in kafasıyla sorduğu bu suâllerde bu zamanın tarz-ı telâkkisine uygun gelmeyen kusurlarına bakmamak, insaniyetin muktezasıdır...

Vatan ve millet ve âsâyışın menfaati hesabına bunu da hatırlatmak bir vazife-i vataniyem olması cihetiyle derim:

Böyle bize ve Risale-i Nur'a az bir münasebetle taht-ı tevkiye alınmak, gücendirmek yüzünden vatana ve âsâyışe dindarâne menfaati bulunan pek çok zâtları idare aleyhine çevirebilir, anarşiliğe meydan verir. Evet, Risale-i Nur ile imanlarını kurtaran ve millete zararsız ve tam menfaattar vaziyete girenler yüz binden çok ziyadedir. Hükûmet-i cumhuriyenin belki her büyük dairesinde ve milletin her tabakasında faydalı ve müstakîmâne bir sûrette bulunuyorlar. Bunları gücendirmek değil, belki himâye etmek elzemdir. Şekvâmızı dinlemeyen ve bizi söyletmeyen ve bahanelerle sıkıştıran bir kısım resmî adamlar, *vatan aleyhinde anarşiliğe meydan açıyorlar* diye kuvvetli bir vehim hatırıma geliyor.

Hem maslahat-ı hükûmet namına derim:

Madem Beşinci Şuâ'ı, hem Denizli, hem Ankara Mahkemeleri tetkik edip ilişmemişler, bize verdiler. Elbette onu yeniden resmiyete koyup dedikodulara meydan açmamak, idarece zarurîdir. Biz o risaleyi, mahkemelerin ellerine geçmeden ve onu teşhirlerinden evvel gizlediğimiz gibi, Afyon Hükûmet ve Mahkemesi dahi onu medar-ı suâl ve cevap etmemeli. Çünkü kuvvetlidir, reddedilmez. Kable'l-vuku haber vermiş, doğru çıkmış. Hem hedefi dünya değil; olsa olsa, ölmüş gitmiş bir şahsa, müteaddit manalarından bir manası muvâfık geliyor. Onun dostluğu taassubuyla o gaybî ihbarı ve manayı, resmiyete koymamayı ve bizi onunla muâheze etmekle daha ziyade teşhirine yol açmamayı, vatan ve millet ve âsâyış ve idare hesabına ihtar etmeye vicdanım beni mecbur eyledi.

.....

Bu meselede, şahsımın veya bazı kardeşlerimin kusuruyla Risale-i Nur'a hücum edilmez. O doğrudan doğruya Kur'ân'a bağlanmış; ve Kur'ân da Arş-ı Âzam'a bağlıdır. Kimin haddi var ki elini oraya uzatsın ve o kuvvetli ipleri çözsün! Hem memlekete maddî ve mânevî bereketi ve fevkalâde hizmeti, otuz üç Âyât-ı Kur'âniye'nin işârâtıyla ve İmam Ali'nin (*radiyallâhu anhu*) üç keramet-i gaybiyesiyle ve Gavs-ı Âzam'ın (*radiyallâhu anhu*) kat'î ihbarıyla tahakkuk etmiş olan Risale-i Nur, bizim âdî ve şahsî kusurlarımızla mes'ul olmaz.. ve olamaz.. ve olmamalı. Yoksa bu memlekete hem maddî, hem manevî, telâfi edilmeyecek derecede zararı olacak.

Risale-i Nur'a karşı gizli düşmanlarımızdan bazı zındıkların şeytanetiyle çevrilen plânlar ve hücumlar “inşâallah” bozulacaklar. Onun şâkirtleri başkalarına kıyas edilmez, dağıtırılmazlar, vazgeçirilmeler, Cenâb-ı Hakk'ın inayetiyle mağlûp edilmezler. Eğer maddî müdafaadan Kur'an bizi menetmeseydi, bu milletin can damarı hükmünde, umurun teveccühünü kazanan ve her tarafta bulunan o şâkirtler, Şeyh Said ve Menemen hâdiseleri gibi cüz'î ve neticesiz hâdiselerle bulaşmazlar. Allah etmesin eğer mecburiyet-i kat'iyye derecesinde onlara zulmedilse, elbette gizli zındıklar ve münafıklar bin derece pişman olacaklar!...

Elhâsıl: Madem biz ehl-i dünyanın dünyalarına ilişmiyoruz; onlar da bizim âhiretimize ve îmanî hizmetimize bu derece ilişmesinler!...

Evet biz bir cemaatiz. Hedefimiz ve programımız; evvelâ kendimizi sonra milletimizi îdam-ı ebediden ve dâimî berzahî haps-i münferitten kurtarmak ve vatandaşlarımızı anarşilikten ve serserilikten muhafaza etmek ve iki hayatımızı imhaya vesile olan zındıkaya karşı, Risale-i Nur'un çelik gibi hakikatleriyle kendimizi muhafazadır...

Ben, sizin bana vereceğiniz en ağır cezanıza da beş para vermem ve hiç ehemmiyeti yok. Çünkü ben kabir kapısında, yetmiş beş yaşındayım. Böyle mazlum ve masum bir-iki sene hayatı şehadet mertebesiyle değiştirmek, benim için büyük saadettir. Risale-i Nur'un binler hüccetleriyle kat'î îmanım var ki; ölüm, bizim için bir terhis tezkeresidir. Eğer zâhirî idam da olsa, bizim için bir saat zahmet ebedî bir saadetin ve rahmetin anahtarı olur. Fakat siz, ey gizli düşmanlar ve zındıka hesabına adliyyeyi şaşırtan, hükûmeti bizimle sebebsiz meşgul eden insafsızlar! Kat'î biliniz ve titreyiniz ki; siz îdam-ı ebedî ile ebedî mahkûm oluyorsunuz. İntikamımız, sizden pek çok muzaaf bir sûrette

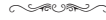
alınıyor, görüyoruz.. hattâ size acıyoruz. Evet, bu şehri yüz defa mezaristana boşaltan ölüm hakikatinin, elbette hayattan ziyade bir istediği var. Ve onun idamından kurtulmak çaresi, insanların her meselesinin fevkinde, en büyük ve en ehemmiyetli ve en lüzumlu bir ihtiyac-ı zarurisi ve kat'isidir. Acaba bu çareyi kendine bulan Risale-i Nur Şâkirtlerini ve o çareyi binler hüccetleriyle bulduran Risale-i Nur'u âdî bahanelerle ittiham edenler, ne kadar kendileri hakikat ve adalet nazarında müttehem oluyor; divaneler de anlar.

Bundan otuz sene evvel, Cenâb-ı Hakk'ın inayetiyle, dünyanın muvakkat şan ü şerefine ve enaniyetli hoddürlüğüne ve şöhrat-perestliğine ne kadar faydasız ve manasız olduğunu, hadsiz şükür olsun ki, Kur'ân'ın feyziyle anlamış bir adamın; o zamandan beri bütün kuvvetiyle, nefsi-i emmaresiyle mücadele edip mahviyet etmek; benliğini bırakmak, tasannu ve riyâkârlık yapmamak için elden geldiği kadar çalıştığına, ona hizmet eden veya arkadaşlık edenler kat'î bildikleri ve şehadet ettikleri hâlde.. ve yirmi seneden beri herkes kendi hakkında hoşlandığı ziyade hüsn-ü zan ve teveccüh-ü nas ve şahsını medh ü senâdan ve kendinin mânevî makam sahibi olduğunu bilmekten herkese muhalif olarak bütün kuvvetiyle kaçtığı ve hem, has şâkirtlerinin onun hakkındaki hüsn-ü zanlarını reddedip o hâlis kardeşlerinin hatırını kırması ve yazdığı cevabî mektublarında onun hakkındaki medihlerini ve ziyade hüsn-ü zanlarını kabul etmemesi ve kendini faziletten mahrum gösterip, bütün fazileti Kur'anın tefsiri olan Risale-i Nur'a ve dolayısıyla Nur Şâkirtlerinin şahs-ı mânevisine verip, kendini âdi bir hizmetkâr bilmesi kat'i isbat ediyor ki; şahsını beğendirmeye çalışmadığı ve istemediği ve reddettiği hâlde; onun rızası olmadan bazı dostları, uzak bir yerden onun hakkında ziyade hüsn-ü zan edip medhetmeleri, bir makam vermeleriyle acaba hangi kanun ile medar-ı mes'uliyet olur ki; o bîçare, hasta ve çok ihtiyar ve garibin münzevî odasına, büyük bir cinayet işlemiş gibi kilidini kırıp taharri memurlarını sokmak; hem evrâdından ve levhalarından başka bir bahane bulamamak, acaba dünyada hiç bir kanun, hiç bir siyaset bu taarruza müsaade eder mi?..

Vatana ve millete ve ahlâka çok zararlı olan dinsizlerin kitaplarının intişârına ve komünistlerin neşriyatına serbestiyet kanunuyla ilişilmediği hâlde üç mahkeme medar-ı mes'uliyet olacak içinde hiçbir maddeyi bulmayan ve millet ve vatanın hayat-ı içtimaiyesini ve ahlâkını ve âşâyişini temine yirmi seneden beri çalışan ve milletin hakikî bir nokta-yı istinadı olan Âlem-i İslâm'ın uhuvvetini ve bu millete dostluğunu iadeye ve o dostluğun takviyesine tesirli bir sûrette çabalayan ve Diyanet Riyâseti'nin ulemâsı, tenkid niyetiyle, Dahiliye

Vekili'nin emriyle üç ay tetkikten sonra, tenkid etmeyerek tam kıymetini takdir edip, "kıymettar eser" diye Diyanet kütüphanesine konulan "Zülfikar" ve "Asâ-yı Mûsâ" gibi -kabr-i Peygamberi (aleyhissalâtü vesselâm) üzerinde alâmet-i makbuliyet olarak "Asâ-yı Mûsâ" mecmuasını hacılar gördükleri hâlde- Nur eczalarını evrak-ı muzırza gibi toplayıp mahkeme eline vermek; acaba hiçbir kanun, hiçbir vicdan hiçbir insaf buna müsaade eder mi?

Afyon Hükûmet ve Zâbitasına ve Mahkemesine Birkaç Nokta Mârûzâtım Var

Birincisi

Ekser enbiyânın şarkta ve Asya'da zuhurları ve ağıleb-i hükemânın garpta ve Avrupa'da gelmeleri, kader-i ezeliyenin bir işaretidir ki; Asya'da din hâkimdir, felsefe ikinci derecededir. Bu remz-i kadere binâen, Asya'da hüküm süren dindar olmazsa da din lehine çalışanlara ilişmemeli, belki teşvik etmelidir.

İkincisi

Kur'ân-ı Hakîm, bu zemin kafasının akli ve kuvve-i müfekkiresidir. Eğer -el-iyâzü billâh!- Kur'ân, küre-i arzın başından çıksa, arz divane olacak. Akıldan boş kalan kafasını bir seyyâreye çarpması, bir kıyâmet kopmasına sebep olması, akıldan uzak değildir. Evet Kur'ân, arşı fers ile bağlamış bir zincir, bir hablullahtır. Câzibe-i umumiyyeden ziyade, zemini muhafaza ediyor.

İşte bu Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın hakikî ve kuvvetli bir tefsiri olan Risale-i Nur; bu asırda, bu vatanda bu millete, yirmi seneden beri tesirini göstermiş büyük bir nimet-i ilâhiye ve sönmez bir mucize-i Kur'âniye'dir. Hükûmet ona ilişmek ve talebelerini ondan ürkütüp vazgeçirmek değil, belki himâye etmek ve okunmasına teşvik etmek gerektir.

Üçüncüsü

Ehl-i imandan bütün gelenler, mâziye gidenlere mağfired dualarıyla ve hasenâtlarını onların ruhlarına bağışlamalarıyla yardımlarına binâen Denizli Mahkemesi'nde demiştim:

Mahkeme-i kübrâda milyarlar ehl-i iman olan dâvâcılar tarafından Kur'ân hakikatlerine hizmet eden Nur talebelerini mahkûm ve perişan etmek isteyenlerden ve sizlerden sorulsa ki: *“Serbestiyet kanunuyla dinsizlerin, komünistlerin neşriyatlarına ve anarşiliği yetiştiren cemiyetlerine müsamahakârâne bakıp ilişmediğiniz hâlde; vatanı ve milleti anarşistlikten ve dinsizlik ve ahlâksızlıktan ve vatandaşlarını ölümün idamı ebedisinden kurtarmaya çalışan Risale-i Nur ve talebelerini, hapisler ve tazyiklerle perişan etmek istediniz!”* diye sizlerden sorulsa ne cevap vereceksiniz? Biz de sizlerden soruyoruz! Onlara demiştim. O zaman o insaflı, adaletli zâtlar; bizi beraat ettirdiler, adliyenin adaletini gösterdiler.

Dördüncüsü

Ben bekliyordum ki; ya Ankara veya Afyon, beni sorguda –pek büyük meseleler için, Nur’ların o meselelere hizmeti cihetinde– bir meşveret daire-sine alıp bir suâl ve cevap beklerdim. Evet, üç yüz elli milyon müslümanların eski kardeşliğini ve muhabbetini ve hüsn-ü zannını ve mânevî yardımlarını bu memleketteki millete kazandıracak çareleri bulmak ki, en kuvvetli çare ve vesilesi Risale-i Nur olduğuna bir emâresi şudur:

Bu sene Mekke-i Mükerreme’de gayet büyük bir âlim hem Hint lisanına, hem Arap lisanına Nur’un büyük mecmualarını tercüme edip Hindistan’a ve Arabistan’a göndererek en kuvvetli nokta-yı istinadımız olan vahdet ve uhuvvet-i İslâmiye’yi temine çalıştığı gibi, Türk milletinin daima dinde ve imanda ileri olduğunu Nur Risaleleri ile gösteriyor, demişler.

Hem beklerdim ki; “vatanımızda anarşiliğe inkılâb eden komünist tehlikesine karşı Nur’ların hizmeti ne derecededir ve bu mübarek vatan, bu dehşetli seyelândan nasıl muhafaza edilecek?” gibi dağ misillü meselelerin sorulmasının lüzumu varken, sinek kanadı kadar ehemmiyeti olmayan ve hiçbir medar-ı mesuliyet olmayan cüz’î ve şahsî ve garazkârların iftiralarıyla habbe, kubbeler yapılmış meseleler için bu ağır şerâit altında hiç ömrümde çekmediğim bir perişanlığa sebebiyet verildi. Bize üç mahkemenin sorduğu ve beraat verdiği aynı meselelerden ve âdi ve şahsî bir-iki mesele için manasız suâller edildi.

Beşincisi

Risale-i Nur’la mübâreze edilmez, o mağlup olmaz. Yirmi senedir en muannit feylesofları susturuyor. İman hakikatlerini güneş gibi gösteriyor. Bu memlekette hükmeden, onun kuvvetinden istifade etmek gerektir.

Altıncısı

Benim ehemmiyetsiz şahsımın kusurlarıyla beni çürütmek ve ihânetlerle nazar-ı âmmeden düşürmek; Risale-i Nur’a zarar vermez, belki bir cihette kuvvet verir. Çünkü benim bir fânî dilime bedel Risale-i Nur’un yüz bin nüshalarının bâkî dilleri susmaz, konuşur. Ve hâlis talebeleri, binler kuvvetli lisanlar ile o kudsî ve küllî vazife-i nuriyeyi şimdiye kadar olduğu gibi, inşaallah kıyâmete kadar devam ettirecekler.

Yedincisi

Sâbık mahkemelerde dâvâ ettiğim ve hüccetlerini gösterdiğimiz gibi; bizim gizli düşmanlarımız ve hükûmeti iğfal ve bir kısım erkânını evhamlandıran ve adliyeleri aleyhimize sevkeden resmî ve gayr-i resmî muârizlarımız, ya gayet fenâ bir sûrette aldanmış veya aldatılmış veya anarşilik hesabına gayet gad-dar bir ihtilâlcidir veya İslâmiyet’e ve hakikat-i Kur’ân’a karşı mürtedâne mücadele eden bir dessas zındıktır ki; bize hücum etmek için istibdad-ı mutlaka cumhuriyet nâminı vermekle, irtidad-ı mutlaka rejim altına almakla, sefâhet-i mutlaka medeniyet nâminı takmakla, cebr-i keyfi-i küfrîye kanun nâminı vermekle; hem bizi perişan, hem hükûmeti iğfal, hem adliyeyi bizimle manasız meşgul eylediler. Onları Kakhâr-ı Zülcelâl’in kahrına havale edip, kendimizi onların şerrinden muhafaza için ¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ kalesine iltica ederiz.

Sekizincisi

Geçen sene Ruslar, çoklukla hacıları hacca gönderip, onlar ile propaganda yapıp ki, “Ruslar başka milletlerden ziyade Kur’âna hürmetkâr” diye Âlem-i İslâm’ı din noktasında bu vatandaki dindar millet aleyhine çevirmeye çalıştığı aynı zamanda; Risale-i Nur’un büyük mecmuaları hem Mekke-i Mükerrreme’de, hem Medine-i Münevvere’de, hem Şam-ı Şerif’te, hem Mısır’da, hem Halep’te âlimlerin takdirleri altında kısmen intişarlarıyla, o komünist propagandasını kırdığı gibi, Âlem-i İslâm’a gösterdi ki; *“Türk Milleti ve kardeşleri, eskisi gibi dinine ve Kur’ân’ına sahiptir ve sâir ehl-i İslâm’ın dindar büyük bir kardeşi ve Kur’ân hizmetinde kahraman kumandanıdır”* diye o ehemmiyetli, kudsî merkezlerde o Nur Mecmuaları bu hakikati gösterdiler. Acaba Nur’un bu kıymettar hizmet-i milliyesi, bu tarz işkencelerle mukabele görse zemini hiddete getirmez mi?

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

Dokuzuncusu

Denizli müdâfaâtında izahı ve isbatı bulunan bir meselenin kısacık bir hülâsasıdır.

Bir dehşetli kumandan dehâ ve zekâvetiyle ordunun müsbet hasenelerini kendine alıp ve kendinin menfî seyyielerini o orduya vererek, o efrad adedince haseneleri, gazilikleri bire indirdiği ve seyyiesini o ordu efradına isnad ederek onların adedince seyyieler hükmüne getirdiğinden, dehşetli bir zulüm ve hilâf-ı hakikat olmasından, ben kırk sene evvel beyan ettiğim bir hadisin o şahsa vurduğu tokada binâen, sâbık mahkemelerimizde bana hücum eden bir müddeiumumîye dedim: “Gerçi onu hadislerin ihbarıyla kırıyorum, fakat ordunun şerefini muhafaza ve büyük hatalardan vikâye ederim. Sen ise, birtek dostun için, Kur’ân’ın bayraktarı ve Âlem-i İslâm’ın kahraman bir kumandanı olan ordunun şerefini kırıyorsun ve hasenelerini hiçe indiriyorsun” dedim. İnşâallah, o müddeî insafa geldi, hatadan kurtuldu.

Onuncusu

Adliyede, adalet hakikati ve müracaat eden herkesin hukukunu bilâ-tefrik muhafazaya, sırf hak namına çalışmak vazifesi hükmettiğine binâendir ki; İmam Ali (*radıyallâhu anhu*) hilâfeti zamanında bir yahudi ile beraber mahkemede oturup muhakeme olmuşlar.¹ Hem bir adliye reisi, bir memuru kanunca bir hırsızın elini kestiği vakit, o memurun o zâlim hırsıza hiddet ettiğini gördü, o dakikada o memuru azleyledi. Hem çok teessüf ederek dedi: “Şimdiye kadar adalet namına böyle hissiyatını karıştranlar pek çok zulmetmişler.”

Evet, “Hükm-ü kanunu icra etmekte o mahkûma acımasa da hiddet edemez; etse zâlim olur. Hatta kısas cezası da olsa, hiddetle katletse, bir nevi katil olur” diye, o hâkim-i âdil demiş.

İşte, madem mahkemede böyle hâlis ve garazsız bir hakikat hükmediyor. Üç mahkeme bizlere beraat verdiği ve bu milletin yüzde –bilseler, belki– doksanı, Nur talebelerinin zararsız olarak millete ve vatana menfaatli olduklarına pek çok emârelerle şehadet ettikleri hâlde, burada o mâsum ve teselliye ve adaletin iltifatına çok muhtaç Nur talebelerine karşı ihânetler ve gayet soğuk hiddetli muameleler yapılıyor. Biz her musibete ve ihânetlere karşı sabra ve tahammüle karar verdiğimizden, sükût edip Allah’a havale ederek, “Belki

¹ Bkz.: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-evliyâ* 4/139-140; ez-Zehebî, *Mizânü'l-i'tidâl* 2/353; es-Suyûtî, *Târîhu'l-hulefâ* s.184-185.

bunda da bir hayır var” dedik. Fakat evham yüzünden ve garazkârların jurnalleriyle bu bîçare mâsumlara böyle muameleler, belâların gelmesine bir vesile olacağından korktum, bunu yazmaya mecbur oldum. Zaten bu meselede bir kusur varsa benimdir. Bu bîçareler, sırf imanları ve âhiretleri için bana rızâ-yı ilâhî dairesinde yardım etmişler. Pek çok takdire müstehak iken, böyle muameleler, hatta kışı dahi hiddete getirdi.

Hem medar-ı hayrettir ki, bu defa da yine bir cemiyet vehmini tekrar ileri sürüyorlar. Hâlbuki üç mahkeme bu ciheti tetkik edip beraat vermekle beraber, mâbeynimizde böyle medar-ı itham olacak hiçbir cemiyet, hiçbir emâre; mahkemeler, zabıtarlar, ehl-i vukûflar bulmamışlar. Yalnız bir muallimin talebeleri ve dârülfünun şâkirtleri ve Kur’ân dersini veren hâfızın hıfza çalışanları gibi, Risale-i Nur talebelerinde bir uhrevî kardeşlik var. Bunlara cemiyet namını veren ve onunla itham eden, bütün esnaf ve mekteplilere ve vâizlere siyasî cemiyet nazarıyla bakmak gerektir. Bunun için ben böyle asılsız ve manasız ithamlarla buraya hapse gelenleri müdâfaa etmeye lüzum görmüyorum.

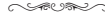
Yalnız hem bu memleketi, hem Âlem-i İslâm’ı çok alâkadar eden ve madî ve mânevî bu vatana ve bu millete pek çok bereket ve menfaati tahakkuk eden Risale-i Nur’u üç defa müdâfaa ettiğimiz gibi, tekrar aynı hakikatle müdâfaamı men edecek hiçbir sebep yok ve hiçbir kanun ve hiçbir siyaset yasak etmez ve edemez.

Evet biz bir cemiyetiz!.. Ve öyle bir cemiyetimiz var ki; her asırda üç yüz elli milyon dâhil mensupları var. ve her gün beş defa namazla o mukaddes cemiyetin prensipleriyle kemâl-i hürmetle alâkalarını ve hizmetlerini gösteriyorlar. ve ¹إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ kudsî programıyla birbirinin yardımına dualarıyla ve mânevî kazançlarıyla koşuyorlar.

İşte biz, bu mukaddes ve muazzam cemiyetin efradındanız. Ve hususî vazifemiz de Kur’ân’ın imanî hakikatlerini tahkikî bir sûrette ehl-i imana bildirip onları ve kendimizi idam-ı ebedîden ve dâimî, berzahî haps-i münferitten kurtarmaktır. Sâir dünyevî ve siyasî ve entrikalı cemiyet ve komitelerle ve bizim medar-ı ithamımız olan cemiyetçilik gibi asılsız ve manasız gizli cemiyetle hiçbir münasebetimiz yoktur ve tenezzül etmiyoruz.

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşler.” (Hucurât sûresi, 49/10)

Ve dört mahkeme, inceden inceye tetkikten sonra, o cihette bize beraat vermişler.

Evet Nur şâkirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam, şan u şeref ve şöhrat vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamımı, belki –lüzum olsa– âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîçâreleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp cehenneme girmeyi kabul ettiğimi hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nur’ların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve imanı, dünyaya âlet ediyor” tevehhümü ile; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, birtek hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyasî manasını içmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsâlsiz işkencelere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsinin çok bîçâre ve ehemmiyetsiz itikat eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur’dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîçâreye, tercümanlık münasebetiyle Nur’ların bazı faziletlerini hususî mektuplarında ona isnad etmeleri.. ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdete binâen, insanlar sevdiği âdi bir adama da “sultanımsın, velînimetimsin” demeleri nev’inden yüksek makam vermeleri.. ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri.. ve eskiden beri üstad ve talebeler mâbeyninde câri ve itiraz edilmeyen makbul bir âdetle teşekkür manasında pek fazla medh ü senâ etmeleri.. ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde mübalâğa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binâen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalâğa itibarıyla hakikate bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçırarak çok esbap varken,

insafsız çok müterizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i mâneviyelerini takviye etmek ve kaçmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların bir kısım medihlerini Nur'lara çevirip bütün bütün reddetmediği hâlde, onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır. Son sözüm, **لِكُلِّ مُصِيبَةٍ إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا** 'dur.

Afyon Mahkemesi'ne ve Ağırceza Reisi'ne beyan ediyorum ki:

Eskiden beri fitratımda tahakkümü kaldıramadığım için dünyaya karşı alâkamı kesmiştim. Şimdi o kadar manasız, lüzumsuz tahakkümler içinde hayat bana gayet ağır gelmiş, yaşayamayacağım. Hapsin haricinde yüzler resmî adamların tahakkümlerini çekmeye iktidarım yok. Bu tarz hayattan bıktım. Ben sizden bütün kuvvetimle tecziyemi talep ediyorum. Şimdi kabir elime geçmiyor. Hapiste kalmak bana lâzımdır. Makam-ı iddianın asılsız isnad ettiği suçlar, siz de bilirsiniz ki yok; beni cezalandırmaz. Fakat beni mânen cezalandıracak, vazife-i hakikiyeye karşı büyük kusurlarım var. Eğer sormak münasipse sorunuz, cevap vereyim.

Evet, büyük kusurlarımdan birtek suçum: Vatan ve millet ve din namına mükellef olduğum büyük bir vazifeyi, dünyaya bakmadığım için yapmadığımdan, hakikat noktasında affolunmaz bir suç olduğuna ve bilmemek bana bir özürlü teşkil edemediğine, şimdi bu Afyon hapsinde kanaatim geldi.

Nur şâkirtlerinin hâlis ve sırf uhrevî, Nur'lara ve tercümanına karşı alâkalarına dünyevî ve siyasî cemiyet namını verip onları mesul etmeye çalışanların ne kadar hakikatten ve adaletten uzak düştüklerine karşı üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle beraber deriz ki:

Hayat-ı içtimaiye-i insaniyenin, hususan millet-i İslâmiyenin üssü'l-esası, akrabalar içinde samimâne muhabbet.. ve kabile ve tâifeler içinde alâkadarâne irtibat.. ve İslâmiyet milliyetiyle mümin kardeşlerine karşı mânevî, muâvenetkârâne bir uhuvvet.. ve kendi cinsi ve milletine karşı fedakârâne bir alâka.. ve hayat-ı ebediyesini kurtaran Kur'ân hakikatlerine

¹ Her musibet karşısında deriz ki: "Biz, Allah'a aidiz (O'nun mahlûku, O'nun kulları, O'nun mülküyüz; O, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder) ve zaten O'na dönmekteyiz." (Bakara sûresi, 2/156)

ve nâşirlerine sarsılmaz bir râbıta ve iltizam ve bağıllık gibi hayat-ı içtimaiyeyi esasıyla temin eden bu râbitaları inkâr etmekle ve şimaldeki dehşetli anarşistlik tohumunu saçan ve nesil ve milliyeti mahveden ve herkesin çocuklarını kendine alıp karâbet ve milliyeti izale eden ve medeniyet-i beşeriye ve hayat-ı içtimaiyeyi bütün bütün bozmaya yol açan kızıl tehlikeyi kabul etmekle ancak Nur şâkirtlerine medar-ı mesuliyet cemiyet namını verebilir.

Onun için hakikî Nur şâkirtleri, çekinmeyerek Kur'ân hakikatlerine karşı kudsî alâkalarını ve uhrevî kardeşlerine karşı sarsılmaz irtibatlarını izhar ediyorlar. O uhuvvet sebebiyle gelen herbir cezayı memnuniyetle kabul ettiklerinden, mahkeme-i âdilenize hakikat-i hâli olduğu gibi itiraf ediyorlar. Hileyle, dalkavuklukla ve yalanlarla kendilerini müdâfaaya te-nezzül etmiyorlar.

Afyon Mahkemesine İddianâmeye Karşı Verilen İtiraznâme Tetimmesinin Bir Zeylidir

İvvelâ

Mahkemeye beyan ediyorum ki; bu yeni iddianâme de Denizli ve Eskişehir mahkemelerimizdeki o eski iddianâmelere ve aleyhimizde sathî ehl-i vukûfların sathî tahkikatlarına bina edildiğinden, mahkemenizde dâvâ ettim ki; bu iddianâmenin yüz yanlışını isbat etmezsem, yüz sene cezaya razıyım. İşte o dâvâmı isbat ettim. Yüzden ziyade yanlışların cetvelini isterseniz takdim edeceğim.

Sâniiyen

Ben Denizli Mahkemesi'nde, kitap ve evraklarımız Ankara'ya gittiği sırada, aleyhimize hüküm verilecek diye telâş ve me'yusiyetle beraber, arkadaşlarıma yazdım. Ve bazı müdâfaâtımın âhırinde bulunan o yazdığım parça şudur:

“Eğer Risale-i Nur'u tenkit fikriyle tetkik eden adliye memurları, imanlarını onunla kuvvetlendirip veya kurtarsalar, sonra beni idamla mahkûm etseler; şahit olunuz, ben hakkımı onlara helâl ediyorum. Çünkü biz hizmetkârız. Risale-i Nur'un vazifesi imanı kuvvetlendirip kurtarmaktır. Dost ve düşmanı tefrik etmeyerek hizmet-i imaniyeyi, hiçbir taraftarlık girmeyerek yapmaya mükellefiz.”

İşte Ey Heyet-i Hâkime,

Bu hakikate binâen, Risale-i Nur'un cerh edilmez kuvvetli hüccetleri, elbette mahkemede kalbleri kendine çevirmiş. Aleyhimde ne yap-sanız ben hakkımı helâl ederim, gücenmem. Bunun içindir ki eşedd-i zulüm ile bir eşedd-i istibdat tarzında şahsımı, hiç ömrümde görmediğim ihânetlerle çürütmekle damarıma dokundurulduğu hâlde tahammül et-tim. Hattâ beddua da etmedim.

Bize karşı bütün ithamlara ve bütün isnad edilen suçlara karşı elinizdeki Risale-i Nur'un mecmuaları, benim mukabele edilmez müdâfaanâmem ve cerh edilmez itiraznâmemdirler.

Medar-ı hayrettir ki; Mısır, Şam, Halep, Medine-i Münevvere, Mekke-i Mükerremler ve Diyanet Riyâseti'nin müdakkik hocaları o Nur mecmualarını tetkik edip hiç tenkit etmeyerek takdir ve tahsin ettikleri hâlde, id-dianâmeyi aleyhimize toplayan zekâvetli(!) zât, Kur'ân'ı yüz kırk sûredir diye, acîb ve pek zâhir bir yanlışla ne derece sathî baktığı ve Risale-i Nur bu ağır şerâit içinde ve benim gurbet ve kimsesizliğim ve perişaniyetimde ve aley-himde dehşetli hücumlarla beraber yüz binler ehl-i hakikate kendini tasdik ettirdiği hâlde, daha Kur'ân'ın kaç sûresi var olduğunu bilmeyen o iddiacı zât, "Risale-i Nur, Kur'ân'ın tefsirine ve hadislerin te'viline çalışmasıyla beraber, bir kısmında okuyanlara bir şey öğretme bakımından ilmi bir mâhiyet ve kıy-met taşımadığı görülmektedir" diye tenkidi ne derece kanundan, hakikatten, adaletten ve haktan uzak olduğu anlaşılıyor.

Hem size şekvâ ediyorum ki, kırk sayfalı ve yüzer yanlış bulunan ve kalb-lerimizi yaralayan iddianâmeyi tamamıyla bize iki saat dinlettirdiğiniz hâlde, ayn-ı hakikat bir buçuk sayfayı ona karşı ısrarımla beraber iki dakika okuma-ya müsaade etmediğiniz için, ona mukabil itiraznâmemi tamamıyla okumayı, adalet namına sizden istiyorum.

Salisen

Herbir hükûmette muhalifler var. Âsâyışe ilişmemek şartıyla, kanunen onlara ilişilmez. Ben ve benim gibi dünyadan küsmüş ve yalnız kabrine çalış-sanlar, elbette bin üç yüz elli senede, ecdadımızın mesleğinde ve Kur'ân'ımızın daire-i terbiyesinde ve her zamanda üç yüz elli milyon müminlerin takdis ettiği düsturlarının müsaade ettiği tarzda hayat-ı bâkiyesine çalışmayı terk edip, gizli düşmanlarımızın icbarıyla ve desiseleriyle, fâni ve kısacık hayat-ı

dünyeviyesi için, sefihâne bir medeniyetin ahlâksızcasına, belki bir nevi bol-şevizmde olduğu gibi vahşiyâne kanunlara, düsturlara taraftar olup onları meslek kabul etmekteğimiz hiç mümkün müdür? Ve dünyada hiçbir kanun ve zerre miktar insafı bulunan hiçbir insan, bunları onlara kabul ettirmeye cebretmez. Yalnız o muhaliflere deriz: Bize ilişmeyiniz, biz de ilişmemişiz.

İşte bu hakikate binâendir ki; Ayasofya'yı puthâne ve Meşihat'ı kızların lisesi yapan bir kumandanın keyfi kanun namındaki emirlerine fikren ve ilmen taraftar değiliz. Ve şahsımız itibarıyla amel etmiyoruz. Ve bu yirmi sene işkenceli esaretimde eşedd-i zulüm şahsıma edildiği hâlde siyasete karışmadık, idareye ilişmedik, âsâyişi bozmadık. Yüz binler Nur arkadaşım varken, âsâyişe dokunacak hiçbir vukuatımız kaydedilmedi. Ben şahsım itibarıyla hiç hayatımda görmediğim bu âhir ömrümde ve gurbetimde şiddetli ihânetler ve damarıma dokunduracak haksız muameleler sebebiyle yaşamaktan usandım. Tahakküm altındaki serbestiyetten dahi nefret ettim. Size bir istida yazdım ki; herkese muhalif olarak ben beraatimi değil, belki tecziyemi talep ediyorum ve hafif cezayı değil, sizden en ağır cezayı istiyorum. Çünkü bu emsâlsiz, acı, zulmî muameleden kurtulmak için, ya kabre veya hapse girmekten başka çarem yok. Kabir ise, intihar caiz olmadığından ve ecel gizli olmasından şimdilik elime geçmediğinden, beş-altı ay¹(Hâşiye) tecrid-i mutlakta bulunduğum hapse razı oldum. Fakat, bu istidayı mâsum arkadaşlarımın hatırları için şimdilik vermedim.

Dâbian

Benim bu otuz sene hayatımda ve yeni Said tabir ettiğim zamanımda bütün Risale-i Nur'da yazdıklarım ve şahsıma temas eden hakikatlerinin tasdikiyle ve benimle ciddî görüşen ehl-i insaf zâtların ve arkadaşların şehadetleriyle iddia ediyorum ki; ben nefsi emmâremi elimden geldiği kadar hodfûrûşluktan, şöret-perestlikten, tefâhurdan men'e çalışmışım ve şahsıma ziyade hüsn-ü zan eden Nur talebelerinin belki yüz defa hatırlarını kırıp cerh etmişim. "Ben mal sahibi değilim. Kur'ân'ın mücevherat dükkânının bir bîçare dellâlıyım" dediğimi hem yakın dostlarım, hem kardeşlerimin tasdikleriyle ve emârelerini görmeleriyle ben, değil dünyevî makamâtı ve şan u şerefi şahsıma kazandırmak, belki mânevî büyük makamât faraza bana verilse de, fakat hizmetteki ihlâsıma nefsimin hissesi karışmak ihtimaline binâen korkarak o makamâtı da hizmetime feda etmeye karar verdiğim ve

1 (Hâşiye) Şimdi on yedi ay oldu. Aynı hâl devam eder.

fiilen de öylece hareket ettiğim hâlde, mahkeme-i âlinizde güya en büyük bir siyasî mesele gibi, bana karşı bazı kardeşlerimin Nur'dan istifadelerine mânevî bir şükran olarak ben kabul etmediğim hâlde, pederinden çok fazla hürmet etmesini medar-ı suâl ve cevap yaptınız. Bir kısmını inkâra sevk ettiniz ve bize hayretle dinlettirdiniz. Acaba kendi razı olmadığı ve kendini lâıyk bulmadığı hâlde başkalarının onu medhutmeleriyle o bîçareye bir suç tevehhüm edilebilir mi?

Hâmisin

Kat'îyen size beyan ediyorum ki; hiçbir cemiyetçilik ve cemiyetlerle ve siyasî cereyanlarla hiçbir alâkası olmayan Nur talebelerini, cemiyetçilik ve siyasetçilikle itham etmek, doğrudan doğruya kırk seneden beri İslâmiyet ve iman aleyhinde çalışan gizli bir zındıka komitesi ve bu vatanda anarşiliği yetiştiren bir nevi bolşevizm namına bilerek veya bilmeyerek bizimle bir mücadeledir ki, üç mahkeme cemiyetçilik cihetinde bütün Nurcuların ve Nur Risaleleri'nin beraatlarına karar vermişler. Yalnız Eskişehir Mahkemesi, tesettür-ü nisâ hakkında bir küçük risalenin birtek meselesini, belki bu gelen cümleyi, "Mesmuâtıma göre, merkez-i hükûmette bir kundura boyacısı, çarşı içinde bir büyük adamın yarım çıplak karısına sarkıntılık edip o acîb edepsizliği yapması tesettür aleyhinde olanın hayâsız yüzüne şamar vuruyor" diye eskiden yazılmış cümle sebebiyle bir sene bana ve yüz yirmi adamdan on beş arkadaşşıma altışar ay ceza verdiler. Demek, şimdi Risale-i Nur'u ve şâkırtlarını itham etmek, o üç mahkemeyi mahkûm etmek ve itham ve ihânet etmek demektir.

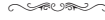
Şâdisin

Risale-i Nur ile mübâreze edilmez. Onu gören bütün ulemâ-yı İslâm, Kur'ân'ın gayet hakikatli bir tefsiri, yani hakikatlerinin kuvvetli hüccetleri ve bu asırda bir mucize-i mâneviyesi ve şimalden gelen tehlikelere karşı bu millet ve bu vatanın bir kuvvetli seddi olduğunu tasdik ettiklerinden, mahkemeniz bunun talebelerini bundan ürkütmek değil, belki hukuk-u âmme noktasında tergîb etmek bir vazifeniz biliyoruz ve onu sizden bekliyoruz. Millete, vatana, âsâyîşe muzır dinsizlerin ve bazı siyasî zındıkların kitaplarına ve mecmualarına hürriyet-i ilmiye serbestiyetiyle ilişilmediği hâlde, mâsum ve muhtaç bir gencin imanını kurtarmak ve sû-i ahlâktan kurtulmak için Nur'a talebe olması, elbette değil bir suç, belki hükûmet ve maârif dairesinin teşvik ve takdir edeceği bir hâlettir.

Son sözüm: Cenâb-ı Hak, hâkimleri adalet-i hakikiyeye muvaffak etsin, âmin deyip,

حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ¹ ، نِعْمَ الْمَوْلَى وَنِعْمَ النَّصِيرُ²
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ³

dir.

Son Sözüm

Heyet-i Hâkime'ye beyan ediyorum ki:

Hem iddianâmeden, hem uzun tecridlerimden anladım ki, bu meselede en ziyade şahsım nazara alınıyor ve şahsımı çürütmek maslahat görülmüş. Güya şahsiyetimin idareye, âsâyîşe, vatana zararı var. Ve ben de din perdesi altında dünyevî maksatlar güdüyormuşum, bir nevi siyaset peşinde koşuyormuşum.

Buna karşı, size bunu kat'iyetle beyan ediyorum:

Bu evham yüzünden, benim şahsiyetimi çürütmek sûretinde Risale-i Nur'a ve bu vatana ve bu millete fedakâr ve kıymettar olan şâkirtlerini incitmeyiniz. Yoksa bu vatana ve bu millete mânevî büyük bir zarar, belki bir tehlikeye vesile olur.

Bunu da size katiyen beyan ediyorum:

Şahsıma tahkir ve ihânet ve çürütmek ve işkence, ceza gibi ne gelse, Risale-i Nur'a ve şâkirtlerine benim yüzümden zarar gelmemek şartıyla, şimdiki mesleğim itibarıyla kabule karar vermişim. Bunda da âhiretim için bir sevap var. Ve nefis-i emmârenin şerrinden kurtulmama bir vesiledir diye, bir cihette ağlarken memnun oluyorum. Eğer bu bîçare mâsumlar benimle beraber bu meselede hapse girmeseydiler, mahkemenizde pek şiddetli konuşacaktım.

Siz de gördünüz ki; iddianâmeyi yazan, bin dereden su toplamak gibi, yirmi otuz senelik hayatımda, mahrem ve gayr-i mahrem bütün kitap ve mektuplarımdan, cerbezesiyle ve kısmen yanlış mana vermesiyle, güya

¹ "Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!" (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² "O ne güzel mevlâ, ne güzel yardımcıdır!" (Enfâl sûresi, 8/40).

³ "Bütün hamdler, övgüler âlemlerin Rabbi Allah'adır." (Fâtiha sûresi, 1/2)

umum onlar bu sene yazılmış, hiç mahkemeleri görmemiş, af kanunlarına ve mürûr-u zamana uğramamış gibi, onunla benim şahsiyetimi çürütmek istiyor. Ben kendim, şahsımın çürük olduğunu yüz defa söylediğim ve aleyhimde olanlar, her vesile ile yine şahsımı çürüttükleri hâlde; ehl-i siyaseti evhamlandırarak derecede teveccüh-ü âmmeye karşı fayda vermediğinin sebebi, *imanın kuvvetlenmesi için bu zamanda ve bu zeminde gayet şiddetli bir ihtiyac-ı kat'î ile ders-i dinde bazı şahıslar lâzımdır ki; hakikati hiçbir şeye feda etmesin, hiçbir şeye âlet etmesin, nefesine hiçbir hisse vermesin; tâ ki, imana dair dersinden istifade edilsin, kanaat-i kat'îye gelsin.*

Evet hiçbir zaman, bu zeminde bu zaman kadar böyle bir ihtiyac-ı şedid olmamış gibidir. Çünkü tehlike hariçten şiddetle gelmiş. Şahsımın bu ihtiyaca karşı gelmediğini itiraf edip ilân ettiğim hâlde, yine şahsımın meziyetinden değil, belki şiddet-i ihtiyaçtan ve zâhiren başkalar çok görünmemesinden şahsımı o ihtiyaca bir çare zannediyorlar. Hâlbuki ben de çoktan beri buna taaccüp ve hayretle bakıyordum. Ve hiçbir cihetle lâıyk olmadığım hâlde, dehşetli kusurlarımla beraber bu teveccüh-ü âmmenin hikmetini şimdi bildim. Hikmeti de şudur:

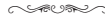
Risale-i Nur'un hakikati ve şâkırtlerinin şahs-ı mânevîsi, bu zaman ve bu zeminde o şiddetli ihtiyacın yüzünü kendine çevirmiş. Benim şahsımı –hizmet itibarıyla binden bir hissesi ancak bulunduğu hâlde– o harika hakikatin ve o hâlis, muhlis şahsiyetin bir mümessili zannedip o teveccühü gösteriyorlar. Gerçi bu teveccüh, hem bana zarar, hem ağır geliyor.. hem de hakkım olmadığı hâlde hakikat-i nuriyenin ve şahsiyet-i mâneviyesinin hesabına sü-kût edip o mânevî zararlara razı oluyorum. Hattâ İmam Ali (*radiyallâhu anhi*) ve Gavs-ı Âzam (*quddise sirruhi*) gibi bazı evliyanın ilham-ı ilâhî ile bu zamanımızda Kur'ân-ı Hakîm'in mucize-i mâneviyesinin bir aynası olan Risale-i Nur'un hakikatine ve hâlis talebelerinin şahs-ı mânevîsine işaret-i gaybiye ile haber verdikleri içinde benim ehemmiyetsiz şahsımı o hakikate hizmetim cihetiyle nazara almışlar. Ben hata etmişim ki, onların şahsıma ait bir parçacık iltifatlarını bazı yerde te'vil edip Risale-i Nur'a çevirmemişim. Bu hatamın sebebi de zaafiyetim ve yardımcılarımı ürkütecek esbâbın çoğaltılmaması ve sözlerime itimadı kazanmak için zâhiren şahsıma bir kısmını kabul etmiştim.

Size ihtar ediyorum! Fânî ve kabir kapısındaki çürük şahsımı çürütme-ye ihtiyaç yok ve bu kadar ehemmiyet vermeye de lüzum yok. Fakat Risale-i Nur'a mübâreze edemezsiniz ve etmeyiniz. Onu mağlûp edemezsiniz. Mübâreze de millet ve vatana büyük zarar edersiniz. Fakat şâkırtlerini

dağıtamazsınız. Çünkü hakikat-i Kur’âniye’nin muhafazası yolunda kırk-elli milyon şehid veren bu vatandaki geçmiş ecdatlarımızın ahfadlarına bu zamanda hakikat-i Kur’âniye’nin muhafazası ve Âlem-i İslâm’ın nazarında eskisi gibi dindarâne kahramanlıkları terk ettirilmeyecek. Zâhiren çekilseler de, o hâlis şâkirtler, ruh u canıyla o hakikate bağlıdırlar. Ve o hakikatin bir aynası olan Risale-i Nur’u terk edip, o terk ile vatan ve millet ve âsâyişe zarar vermeyeceklerdir.

Son sözüm:

فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ¹

Bütün Vekâletlere, Diyanet Dairesine, Temyiz Riyâsetine Gönderilen Bir İstidadır

(Haşirdeki mahkeme-i kübrâya bir arzuhâldir. Ve dergâh-ı ilâhiye bir sekvâdır. Ve bu zamanda mahkeme-i temyiz ve istikbaldeki nesl-i âti ve dârülfünunların münevver muallim ve talebeleri dahi dinlesinler.)

İşte bu yirmi üç senede yüzer işkenceli musibetlerden on tanesini, Adil-i Hâkim-i Zülcelâl’in dergâh-ı adaletine müştekiyâne takdim ediyorum.

Birincisi

Ben kusurlarımla beraber bu milletin saadetine ve imanının kurulmasına hayatımı vakfettim. Ve milyonlarla kahraman başların feda oldukları bir hakikate, yani Kur’ân hakikatine benim başım dahi feda olsun diye bütün kuvvetimle Risale-i Nur’la çalıştım. Bütün zâlimâne tâziplere karşı tevfik-i ilâhî ile dayandım. Geri çekilmedim.

Ezcümle, bu Afyon hapsimde ve mahkememde başıma gelen çok gaddarâne muamelelerden birisi: Üç defa –ve her defasında iki saate yakın– aleyhimizde garazkârâne ve müfteriyâne ithamnâmelerini bana ve adaletten teselli bekleyen mâsum Nur talebelerine cebren dinlettirdikleri hâlde, çok rica ettim, “Beş-on dakika bana müsaade ediniz ki, hukukumuzu müdafaa edeyim.” Bir-iki dakikadan fazla izin vermediler...

¹ “(Ey Rasûlüm! Sen böyle onların üzerine titirken) onlar halâ senden ve yolundan yüz çevirecek olurlarsa de ki: Bana (yardımcı ve destekçi olarak) Allah kâfidir. O’ndan başka hiçbir ilâh yoktur. Ben O’na dayandım, O’na güvendim ve O, (bütün kâinatın, bütün varlıkların idare merkezi olan) Büyük Arş’ın Rabbi, (bütün kâinatın mutlak Sultanı, bütün varlıkların yegâne sığınağı, besleyip yaşatanı, koruyup gözetendir).” (Tevbe sûresi, 9/129)

Ben yirmi ay tecrid-i mutlakta durdurulduğum hâlde, yalnız üç-dört saat bir-iki arkadaşına izin verildi. Müdafaâtının yazısında az bir parça yardımları oldu. Sonra onlar da men edildi. Pek gaddarâne muameleler içinde cezalandırdılar. Müddeînin bin dereden su toplamak nev'inden ve yanlış mana vermekle ve iftiralar ve yalan isnadlarla garazkârâne ve on beş sayfasında seksen bir hatasını isbat ettiğim aleyhimizdeki ithamnâmelerini dinlemeye bizi mecbur ettiler. Beni konuşturmadılar. Eğer konuştursalardı, diyecektim:

Hem dininizi inkâr, hem ecdadınızı dalâletle tahkir eden ve Peygamberinizi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Kur'ân'ınızın kanunlarını reddedip kabul etmeyen yahudi ve nasrani ve mecusilere, hususan şimdi bolşevizm perdesi altındaki anarşist ve mürted ve münafıklara¹(Hâşiye) hürriyet-i vicdan, hürriyet-i fikir bahanesiyle ilişmediğiniz hâlde.. ve İngiliz gibi Hristiyanlık'ta mutaassıp, cebbar bir hükûmetin daire-i mülkünde ve hâkimiyetinde, milyonlarla müslümanlar her vakit Kur'ân dersiyle İngiliz'in bütün bâtl akîdelerini ve küfrî düsturlarını reddettikleri hâlde, onlara mahkemeleriyle ilişmediği.. ve her hükûmette bulunan muhalifler alenen fikirlerinin neşrinde, o hükûmetlerin mahkemeleri ilişmediği hâlde, benim kırk senelik hayatımı ve yüz otuz kitabımı ve en mahrem risale ve mektuplarımı; hem Isparta hükûmeti, hem Denizli Mahkemesi, hem Ankara Ceza Mahkemesi, hem Diyanet Riyâseti, hem iki defa –belki üç defa– Mahkeme-i Temyiz tam tetkik ettikleri ve onların ellerinde iki-üç sene Risale-i Nur'un mahrem ve gayr-i mahrem bütün nüshaları kaldığı.. ve bir küçük cezayı icap edecek birtek maddeyi göstermedikleri.. hem bu derece zafiyetim ve mazlumiyetim ve mağlûbiyetim ve ağır şerâitle beraber iki yüz bin hakikî ve fedakâr şâkirtlere vatan ve millet ve âsâyiş menfaatinde en kuvvetli ve sağlam ve hakikatli bir rehber olarak kendini gösteren Risale-i Nur'un elinizdeki mecmuaları ve dört yüz sayfa müdafaâtımız mâsumiyetimizi isbat ettikleri hâlde; hangi kanunla, hangi vicdanla, hangi maslahatla, hangi suçla bizi ağır ceza ve pek ağır ihânetler ve tecritlerle mahkûm ediyorsunuz? Elbette mahkeme-i kübrâ-yı haşirde sizden sorulacak.

1 (Hâşiye) Yâ Üstad! Değil yirmi milyon, üç yüz elli milyon insanların maddî ve mânevî hukuku, Kur'ân'ın nuruyla "lillâh" için müdafaâ etmişsin. Lillâh için olduğuna delil, Cenâb-ı Hak seni Kur'ân'ın hizmetinde muvaffak eyledi. Musa (*aleyhisselâm*), Fir'avun'un zulmünden necat bulunduğu gibi; Resûl-i Ekrem de (*aleyhissalâtü vesselâm*) münafıkların lâşelerini görüp, hususan münafıkların reisini, mübarek kendi eliyle geberterek cehenneme gönderdiği gibi; Risale-i Nur da, Eskişehir'de "Risale-i Münâcât"; Denizli'de "Meyve Risalesi ve Hücceti"; Afyon'da bu arzuhal ile, zındıkanın küfr-ü mutlakinin ve şâkilerin canlarını cehenneme gönderdi. Prensiplerini, rejimlerini yırtarak dünyanın her köşesinde intişar etti. Elhamdülillâh..

İkincisi

Beni cezalandırmaya gösterdikleri bir sebep; benim tesettür¹, irsiyet², zikrullah³, taaddüd-ü zevcât⁴ hakkında Kur'ân'ın gayet sarîh âyetlerine, medeniyetin itirazlarına karşı onları susturacak tefsirimdir.

On beş sene evvel Eskişehir Mahkemesi'ne ve Ankara'ya Mahkeme-i Temyiz'e ve tashihe yazdığım ve aleyhimdeki kararnâmede yazdıkları bu gelen fıkrayı, hem haşirde mahkeme-i kübrâya bir şekvâ.. hem istikbalde münevver ehl-i maârif heyetine bir ikaz.. hem iki defa beraatimizde insaf ve adaletle feryadımızı dinleyen Mahkeme-i Temyiz'e, el-Hüccetü'z-Zehra ile beraber bir nevi lâyiha-yı temyiz.. hem beni konuşturmayan ve seksen hatasını isbat ettiğimiz garazkârâne ithamnâme ile beni iki sene ağırceza ve tecrid-i mutlak ve iki sene başka yere nefiy ve göz nezareti hapsiyle mahkûm eden heyete, aynen o fıkrayı tekrar ediyorum:

İşte, ben de adliyenin mahkemesine derim ki:

Bin üç yüz elli senede ve her asırda üç yüz elli milyon müslümanların hayat-ı içtimaiyesinde kudsî ve hakikî bir düstur-u ilâhîyi, üç yüz elli bin tefsirin tasdiklerine ve ittifaklarına istinaden.. ve bin üç yüz senede geçmiş ecdadımızın itikatlarına iktidâen tefsir eden bir adamı mahkûm eden haksız bir kararı, elbette rû-yu zeminde adalet varsa, o kararı red ve bu hükmü nakzedecektir diye bağıryorum. Bu asrın sağır kulakları dahi işitsin!

Acaba bu zamanın bazı ilcaâtının iktizasıyla muvakkaten kabul edilen bir kısım ecnebî kanunlarını fikren ve ilmen kabul etmeyen ve siyaseti bırakan ve hayat-ı içtimaiyeden çekilen bir adamı, o âyâtın tefsirleriyle suçlu yapmakla, İslâmiyet'i inkâr ve dindar ve kahraman bir milyâr ecdadımıza ihânet ve milyonlarla tefsirleri itham çıkmaz mı?

Üçüncüsü

Mahkûmiyetime gösterdikleri bir sebep, emniyeti ihlâl ve âsâyişi bozmaktır. Pek uzak bir ihtimal ve yüzde –belki binde– bir imkânla, hattâ uzak

¹ Bkz.: Nûr sûresi, 24/31, 60; Ahzâb sûresi, 33/55, 59.

² Bkz.: Nisâ sûresi, 4/11, 176.

³ Bkz.: Bakara sûresi, 2/152; Âl-i İmran sûresi, 3/41; A'râf sûresi, 7/205; Enfâl sûresi, 8/2; Ra'd sûresi, 13/28; Kehf sûresi, 18/24; Hac sûresi, 22/35, 40; Nûr sûresi, 24/36, 37; ...

⁴ Bkz.: Nisâ sûresi, 4/3.

imkânâtı vukuat yerinde koyup bazı mahrem risale ve hususî mektuplardan Risale-i Nur'un yüz bin kelime ve cümlelerinden kırk elli kelimesine yanlış mana vererek bir senet gösterip bizi itham ve cezalandırmak istiyorlar. Ben de bu otuz-kırk senelik hayatımı bilenleri ve Nur'un binler has şâkirtlerini işhad ederek derim:

İstanbul'u işgal eden İngilizler'in başkumandanı, İslâm içinde ihtilâf atıp, hattâ Şeyhülislâm ve bir kısım hocaları kandırıp birbiri aleyhine sevk ederek itilâfçı, ittihatçı fırkalarını birbiriyle uğraştırmasıyla Yunan'ın galebesine ve harekât-ı milliyenin mağlûbiyetine zemin hazırladığı bir sırada, İngiliz ve Yunan aleyhinde Hutuvât-ı Sitte eserimi Eşref Edib'in gayretiyle tab ve neşretmekle o kumandanın dehşetli plânını kıran.. ve onun idam tehdidine karşı geri çekilmeyen.. ve Ankara reisleri o hizmeti için onu çağırdıkları hâlde Ankara'ya kaçmayan.. ve esarete Rus'un başkumandanının idam kararına ehemmiyet vermeyen.. ve 31 Mart Hâdisesi'nde sekiz taburu bir nutukla itaate getiren.. ve Divan-ı Harb-i Örfî'de mahkemedeki paşaların "Sen de mürtecisin, şariat istemişsin?" diye suâllerine karşı, idama beş para kıymet vermeyip, cevaben *"Eğer meşrûtiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise bütün cin ve ins şahit olsun ki, ben mürteciyim ve şariatın birtek meselesine ruhumu feda etmeye hazırım!"* diyen.. ve o büyük zâbitleri hayretle takdire sevk edip, idamını beklerken beraatine karar verdikleri ve tahliye olup dönerken, onlara teşekkür etmeyerek *"Zâlimler için yaşasın cehennem!"* diye yolda bağırın.. ve Ankara'da divan-ı riâyâsette -Afyon karamnâmesinin yazdığı gibi- Mustafa Kemal, hiddetle ona dedi: "Biz seni buraya çağırdık ki, bize yüksek fikirler beyan edesin. Sen geldin, namaza dair şeyler yazdın, içimize ihtilâf verdin." Ona karşı, *"İmandan sonra en yüksek namazdır. Namaz kılmayan hâindir. Hâinin hükmü merduttur!"* diye kırk elli meb'usun huzurunda söyleyen ve o dehşetli kumandan ona bir nevi tarziye verip hiddetini geri aldırın.. ve altı vilâyet zabıtasınca ve hükûmetçe âsâyişin ihlâlüne dair birtek maddesi kaydedilmeyen.. ve yüz binlerle Nur şâkirtlerinin hiçbir vukuatı görünmeyen.. yalnız bir küçük talebenin, haklı bir müdafaada küçük bir vukuatından başka hiçbir şâkirdinden bir cinâyet işitilmeyen.. ve hangi hapse girmişse o mahpusları ıslah eden.. ve Risale-i Nur'dan yüz binler nüsha memlekette intişar etmekle beraber, menfaatten başka hiçbir zararı olmadıklarını, yirmi üç senelik hayatının ve üç hükûmet ve mahkemelerin beraatlar vermelerinin ve Nur'un kıymetini bilen yüz bin şâkirtlerinin kavlen ve fiilen tasdiklerinin şehadetiyle isbat eden.. ve münzevî, mücerret, garip, ihtiyar, fakir ve kendini kabir kapısında gören.. ve bütün kuvvet ve kanaatiyle fânî şeyleri bırakıp, eski kusuratına bir

keffâret ve hayat-ı bâkiyesine bir medar arayan.. ve dünyanın rütbelerine hiç ehemmiyet vermeyen.. ve şiddet-i şefkatinden mâsumlara, ihtiyarlara zarar gelmemek için kendisine zulüm ve tâzip edenlere beddua etmeyen bir adam hakkında “Bu ihtiyar münzevî, âsâyîşi bozar.. emniyeti ihlâl eder.. ve mak-sadı dünya entrikalarıdır.. ve muhabereleleri dünya içindir; öyleyse suçludur!” diyenler ve onu pek ağır şerâit altında mahkûm edenler, elbette yerden göğe kadar suçludurlar, mahkeme-i kübrâda hesabını verecekler!

Acaba bir nutukla isyan eden sekiz taburu itaate getiren.. ve kırk sene evvel bir makalesiyle binler adamı kendine taraftar yapan.. ve mezkûr üç dehşetli kumandanlara karşı korkmayan ve dalkavukluk yapmayan.. ve mahkemelerde, “*Başımdeki saçlarım adedince başlarım bulunsun ve her gün biri kesilse, zındıkaya ve dalâlete teslim-i silâh edip vatan ve millet ve İslâmiyet’e hıyanet etmem! Hakikat-i Kur’âna feda olan bu başımı zâlimlere eğmem!*” diyen.. ve Emirdağ’da beş-on âhiret kardeşi ve üç-dört hizmetçilerden başka kimse ile alâkadar olmayan bir adam hakkında, ithamnâmede, “Bu Said, Emirdağ’da gizli çalışmış, âsâyîşe zarar vermek fikriyle orada bir kısım halkları zehirlemiş. Yirmi adam da etrafta onu medhedip hususî mektuplar yazdıkları gösteriyor ki, o adam inkılâp ve hükûmet aleyhinde gizli bir siyaset çeviriyor” diyerek emsâlsiz bir adâvet ve ihânetlerle iki sene hapse sokmak ve hapiste tecrid-i mutlakla ve mahkemede konuşturmamakla tâzip edenler, ne derece haktan ve adaletten ve insaftan uzak düştüklerini vicdanlarına havale ediyorum.

Hiç mümkün müdür ki; böyle haddinden yüz derece ziyade teveccüh-ü âmmeye mazhar.. ve bir nutukla binler adamı itaate getiren.. ve bir makaleyle binlerle insanı İttihad-ı Muhammediye Cemiyeti’ne iltihak ettiren.. ve Ayasofya Camii’nde elli bin adama takdirle nutkunu dinlettiren bir adam, üç sene Emirdağ’da çalışsın, yalnız beş-on adamı kandırsın ve âhiret işini bırakıp siyaset entrikalarıyla uğraşsın, yakın olduğu kabrine nurlar yerine lüzumsuz zulmetler doldursun... Hiç kabil midir? Elbette şeytan dahi bunu kimseye kabul ettiremez!

Dördüncüsü

Şapka giymediğimi mahkûmiyetime ehemmiyetli bir sebep göstermelelidir. Beni konuşturmadılar. Yoksa beni cezalandırmaya çalışanlara diyecek tim ki:

Üç ay Kastamonu'da polisler ve komiser karakolunda misafir kaldım. Hiçbir vakit bana demediler: “Şapkayı başına koy.” Ve üç mahkemede şapkayı başıma koymadığım ve başımı mahkemede açmadığım hâlde bana ilişmedikleri.. ve yirmi üç sene bazı dinsiz zâlimlerin o bahaneyle bana gayr-i resmî çok sıkıntılı ve ağır bir nevi ceza çektirdikleri.. ve çocuklar ve kadınlar ve ekseri köylüler ve dairelerde memurlar ve bere giyenler şapka giymeye mecbur olmadıkları.. ve hiçbir maddî maslahat, giymesinde bulunmadığı hâlde; benim gibi bir münzevî, bütün müçtehitlerin ve umum şeyhülislâmların yasak ettikleri bir serpuşu giymediğim bahanesiyle ve uydurmalar ilâvesiyle yirmi sene cezasını çektiğim ve libasa ait manasız bir âdetle tekrar beni cezalandırmaya çalışan ve çarşıda, Ramazan'da, gündüzde rakı içip namaz kılmayanları hürriyet-i şahsiye var diye kendine kıyas edip ilişmediği hâlde; bu derece şiddet ve tekrarlar ve ısrarla beni kıyafetim için suçlandırmaya çalışan, elbette ölümün idam-ı ebedisini ve kabrin dâimî haps-i münferidini gördükten sonra, mahkeme-i kübrâda ondan bu hatası sorulacak.

Beşincisi

Otuz üç âyât-ı Kur'âniye'nin tahsinkârâne işaretine mazhariyeti ve İmam Ali (*keşramallahu vechefi*) ve Gavs-ı Âzam (*kuddisse sirruhi*) gibi evliyanın takdirlerini ve yüz bin ehl-i imanın tasdiklerini ve yirmi senede millete, vatana zararsız pek çok menfaatli bir mertebeyi kazandıran Risale-i Nur'u, sinek kanadı gibi bahanelerle bazı riselelerinin müsâderesine, hattâ dört yüz sayfa ve yüz bin adamın imanlarını kurtaran ve kuvvetlendiren Zülfikar –Mucizât-ı Ahmediye– Mecmuasını, eskiden yazılmış ve mürûr-u zaman ve af kanunları görmüş iki âyetin tam haklı tefsirine dair iki sayfayı bahane ederek, o pek çok menfaatli ve kıymettar mecmuanın müsâderesine sebep oldukları gibi, şimdi de Nur'un kıymettar risalelerini, herbirisinde bin kelime içinde bir-iki kelimeye yanlış mana vermekle, o bin menfaatli risalenin müsâderesine çalışıldığını, bu üçüncü iddianâmeyi işiten ve neşrettiğimiz karamnâmeyi gören tasdik eder.

Biz dahi ² *لِكُلِّ مُصِيبَةٍ ﴿۱﴾ إِنَّا لِلّٰهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ﴾¹ ، حَسْبُنَا اللّٰهُ وَنَعْمَ الْوَكِيلُ* deriz.

Altıncısı

Nur'un şâkirtlerinden bazılarının Nur'lardan fevkalâde iman hüccetlerini ve sarsılmaz, aynelyakîn ulûm-u imaniyeyi görüp istifade ettiklerinden, bu

¹ Her musibet karşısında deriz ki: “Biz, Allah'a aidiz (O'nun mahlûku, O'nun kulları, O'nun mülküyüz; O, mülkünde dilediği gibi tasarruf eder) ve zaten O'na dönmekteyiz.” (Bakara sûresi, 2/156)

² “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

bîçare tercümanına bir nevi teşvik ve tebrik ve takdir ve teşekkür nev’inde ziyade hüsn-ü zanla müfritâne methetmeleriyle beni suçlu gösterene derim:

Ben âciz, zayıf, gurbette, menfî, yarım ümmî, aleyhimde propaganda ile halkı benden ürkütme hâleti içinde Kur’ân’ın ilâçlarından ve imanî ve kudsî hakikatlerinden derterime tam derman olarak kendime bulduğum zaman, bu millete ve bu vatan evlâtlarına dahi tam bir ilâç olacağına kanaat getirdiğim için, o kıymettar hakikatleri kaleme aldım. Hattım pek noksan olmasından yardımcılara pek çok muhtaç iken, inâyet-i ilâhiye bana sadık, has, metin yardımcıları verdi.

Elbette ben onların hüsn-ü zanlarını ve samimâne medihlerini bütün bütün reddetmek ve hatırlarını tekdirle kırmak, o hazine-i Kur’âniye’den alınan Nur’lara bir ihânet ve adâvet hükmüne geçer. Ve o elmas kalemler ve kahraman kalbli muâvinleri kaçırarak diye onların âdi, müflis şahsıma karşı medh ü senâlarını, asıl mal sahibi ve bir mânevî mucize-i Kur’âniye olan Risale-i Nur’a ve has şâkirtlerinin şahsiyet-i mâneviyesine çeviriyordum. “Benim haddimden yüz derece ziyade hisse veriyorsunuz” diye bir cihette hatırlarını kırıyordum. Acaba hiçbir kanun, müstenkif ve razı olmayan bir adamı, başkalarının onu methetmesiyle suçlu yapar mı ki; kanun namına hareket eden resmî memur beni suçlu yapıyor?

Hem neşrettiğimiz –aleyhimizde yazılan– kararnâmenin elli dördüncü sayfasında, “Âhırzamanın o büyük şahsı, neslen Âl-i Beyt’ten olacak. Biz Nur şâkirtleri, ancak mânevî Âl-i Beyt’ten sayılabiliriz. Hem Nur’un mesleğinde hiçbir cihette benlik, şahsiyet ve şahsî makamları arzu etmek, şan ve şeref kazanmak olmaz. Nur’daki ihlâsı bozmamak için, uhrevî makamat dahi bana verilse, bırakmaya kendimi mecbur bilirim.” denmektedir diye kararnâmede yazdıkları.. ve yine kararnâmede yirmi ikinci ve üçüncü sayfasını “Kusurunu bilmek, fakr ve aczini anlamak, tezellül ile dergâh-ı ilâhîye iltica etmek ki; o şahsiyetle kendimi herkesten ziyade bîçare, âciz, kusurlu görüyorum. O hâlde bütün halk, beni medh ü senâ etse beni inandıramazlar ki iyiyim, sahib-i kemâlim. Sizi bütün bütün kaçırmamak için üçüncü, hakikî şahsiyetimin gizli, çok fenalıklarını ve sû-i hâllerini söylemeyeceğim. Cenâb-ı Hak inâyetiyle –en ednâ bir nefer gibi– bu şahsımı esrar-ı Kur’âniye’de istihdam ediyor. Yüz bin şükür olsun. Nefis cümleden ednâ, vazife cümleden âlâ!..” fıkrasını, kararnâme yazdığı hâlde, beni başka zâtların methiyle ve Risale-i Nur manasıyla büyük bir hidayet edici vasfını vermekle beni suçlu yapanlar, elbette bu hatanın cezasını dehşetli çekmeye müstehak olurlar.

Yedincisi

Biz ve umum Nur Risaleleri, Denizli ve Ankara Ağırcezarları'nın ve temyiz mahkemelerinin ittifakıyla beraat ettiğimiz.. ve umum risale ve mektuplarımızı bize iade ettikleri.. ve "Temyizin bozma kararında, Denizli beraatinde –faraza bir hata dahi olsa– o beraat ve hüküm, kat'iyet kesbetmiş; daha tekrar muhakeme edilmez." dedikleri hâlde; ben Emirdağ'da üç sene münzevî ve iki-üç terzi çırağı nöbetle bana hizmet ve pek nadir olarak beş-on dakika bazı dindar zâtlardan başka zaruret olmadan konuşmayan.. ve tek bir yerde Nur'lara teşvik için haftada birtek mektuptan başka göndermeyen.. ve kendi müftü kardeşine üç senede üç mektuptan başka yazmayan.. ve yirmi-otuz seneden beri devam eden telifini bırakan.. yalnız bütün ehl-i Kur'ân ve imana menfaatli yirmi sayfalık iki nükteden –biri Kur'ân'daki tekrarların hikmetini, diğeri melekler hakkında bazı meseleler– başka hiçbir risale daha telif etmeyen.. yalnız mahkemelerin iade ettikleri risalelerin büyük mecmualar yapılmasına ve eski harfle tab' edilen Âyetü'l-Kübrâ'nın beş yüz nüshası mahkeme tarafından bize teslim edildiğinden ve teksir makinesi resmen yasak olmadığından, Âlem-i İslâm'ın istifadesi fikriyle kardeşlerime neşir için teksirine izin vererek onların tashihleriyle meşgul olan.. ve katiyen hiçbir siyasetle alâkadar olmayan.. ve memleketine gitmek için resmen izin verildiği hâlde –bütün menfilere muhalif olarak– dünyaya ve siyasete karışmamak için sıkıntılı bir gurbeti kabul edip memleketine gitmeyen bir adam hakkında, bu üçüncü ithamnâmedeki asılsız isnadlar ve yalan bahisler ve yanlış manalarla o adamı suçlu yapmaya çalışanda –şimdilik söylemeyeceğim– dehşetli iki mana hükmettiğini, bu yirmi ayda bana karşı muamelesi isbat ediyor. Ben de derim: *Kabir ve Sakar yerter; mahkeme-i kübrâya havale ediyorum!..*

Sekizincisi

Beşinci Şuâ, iki sene Denizli ve Ankara Mahkemeleri'nin ellerinde kalıp sonra bize iade ettiklerinden, Denizli Mahkemesi'nde beraatimizi netice veren müdafaâtımla beraber Siracü'n-Nur ismindeki büyük mecmuanın âhirinde yazılmış. Gerçi evvelce mahrem tutuyorduk; fakat madem mahkemeler onu teşhir edip beraatle bize iade ettiler. Demek bir zararı yoktur diye teksirine izin verdim. Ve o Beşinci Şuâ'nın aslı, otuz-kırk sene evvel yazılmış müteşâbih hadislerdir. Fakat ümmette eskiden beri intişar eden bir kısmına gerçi bazı ehl-i hadis, bir zaafiyet isnad etmişler. Fakat zâhirî manaları medâr-ı itiraz olmasından, sırf ehl-i iman şüphelerden kurtarmak için yazıldığı hâlde; bir zaman sonra onun harika te'villerinin bir kısmı gözlere görüldüğü için biz

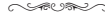
onu mahrem tuttuk, tâ yanlış mana verilmesin. Sonra, müteaddit mahkemeler onu tetkik edip teşhirine sebep olmakla beraber, bize iade ettikleri hâlde, şimdi beni tekrar onunla suçlu yapmak ne kadar adaletten, haktan, insaftan uzak olduğunu, bizi kanaat-i vicdaniye ile mahkûm edenlerin vicdanlarına ve onları dahi mahkeme-i kübrâya havale ederek, ¹ حَسْبُنَا اللَّهُ وَنِعْمَ الْوَكِيلُ deriz.

Dokuzuncusu

Çok mühimdir. Fakat bizi mahkûm edenlerin, Risale-i Nur'u mütalâalarının hatırı için, onları kızdırmamak fikriyle yazmadım.

Onuncusu

Kuvvetli ve ehemmiyetlidir. Fakat yine onları küstürmemek niyetiyle şimdilik yazmadım.²(Hâşiye)

¹ “Allah bize yeter. O ne güzel vekildir!” (Âl-i İmran sûresi, 3/173)

² (Hâşiye) Resûl-i Ekrem (aleyhissalâtu vesselâm) mucize-i kübrâ-yı miracıyla cin ve inse ve melâikeye nübüvvetini gösterdiği ve müşrikine ve münafıklara karşı, erkân-ı îmanîyenin kutbu olan Zât-ı Zülcelâl'i, cenneti ve cehennemi bizzat gözüyle müşahade edip, Muhammedü'l-Emîn ismiyle müsemma olan Zât-ı mübarekiyle, Cenab-ı Hakk'ın varlığını ve haşri ve Mahkeme-i Kübra'yı bütün cin ve inse haber verdiği gibi; Risale-i Nur da, “Haşirdeki Mahkeme-i Kübra'ya Bir Arzuhâl” olan bu risale ile bu asrın imanî, itikadî olan istinad noktaları sarıldığından, şek ve şüpheyi düşen ehl-i îmana ve ehl-i vukuf ve ehl-i hâkimlere, Cenâb-ı Hakk'ın varlığını ve adâletini, Mahkeme-i Kübra'yı ve haşri, âlem-i gaybı, âlem-i şehadete getirip; kat'iyen, aslâ şekk ve şüphe olmayacak derecede; dalâlete, küfr-ü mutlaka düşenlere cehennemi ve ehl-i îmana da cenneti, bu dünyada gözlere göstermiştir. Bütün nev-i beşere îman-ı tahkikiyi hakkalyakîn isbat etmiştir. Cenâb-ı Hak, Risale-i Nur Müellifi Üstadımızdan ebediyen razı olsun, âmin...

Bediüzzaman Said Nursî'nin Afyon Hapishanesi'nde Tecrid-i Mutlakta İken Talebelerine Yazdığı Mektuplardan Bazı Kısımlar

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Sizi tâziye değil, belki tebrik ediyorum. Madem kader-i ilâhî bizi bu üçüncü Medrese-i Yusufiye'ye bir hikmet için sevketti.. ve bir kısım rızkımızı bize burada yedirecek ve rızkımız bizi buraya çağırdı.. ve madem şimdiye kadar kat'î tecrübelerle² وَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ³ sırrına inâyet-i ilâhiye bizi mazhar etmiş.. ve madem Medrese-i Yusufiye'deki yeni kardeşlerimiz, herkesten ziyade Nur'lardaki teselliye muhtaçtırlar ve adliyeciler, memurlardan ziyade Nur kaidelerine vesâir kudsî kanunlarına ihtiyaçları var.. ve madem Nur nüshaları, pek kesretle hariçteki vazifenizi görüyorlar ve fütuhatları tevakkuf etmiyor.. ve madem burada her bir fânî saat, bâkî ibadet saatleri hükmüne geçer; elbette biz, bu hâdiseden –mezkûr noktalar için– kemâl-i sabır ve metânet içinde mesrurâne şükretmemiz lâzımdır. Denizli hapsinde teselli için yazdığımız bütün o küçük mektupları size de aynen tekrar ederim. İnşaallah o hakikatli fıkralar sizi de müteselli ederler.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Benim şahsıma edilen eziyet ve ihânetlerden müteessir olmayınız. Çünkü Risale-i Nur'da bir kusur bulamıyorlar, onun bedeline benim ehemmiyetsiz ve çok kusurlu şahsımla uğraşıyorlar. Ben bundan memnunum. Risale-i Nur'un selâmetine ve şerefine binler şahsî elemeler,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Olur ki hoşlanmadığınız bir şey sizin için hayırlı olur.” (Bakara sûresi, 2/216)

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

belalar, tahkirler görsem yine müftehirane şükretmek, Nur’dan aldığım dersin muktezasıdır. ve onun için bana bu cihette acımayınız.

Sâniyen: Pek geniş ve şiddetli ve merhametsiz bu taarruz ve hücum, şimdilik yirmiden bire indi. Binler haslar yerinde birkaç zât ve yüz binler alâ-kadarlar bedeline mahdut birkaç yeni kardeşleri topladılar. Demek inâyet-i ilâhiye ile pek hafif bir sûrete çevrilmiş.

Sâlisen: İnayet-i rabbâniye ile iki sene aleyhimizde plân çeviren sâbık vali defoldu. Ve aleyhimizde pek ziyade evhamlandırılan Dâhiliye Vekili’nin hemşehriliği ve nesilce cedleri, ziyade dindarlık cihetiyle bu dehşetli hücumu pek çok hafifleştirdiğine kuvvetli bir ihtimal var. Onun için me’yus olmayınız ve telâş etmeyiniz.

Râbian: *Pek çok tecrübelerle ve hâdiselerle kat’î kanaat verecek bir tarzda Risale-i Nur’un ağlamasıyla ya zemin titrer veya hava ağlar.* Gözümüzle çok gördüğümüz ve kısmen mahkemede dahi isbat ettiğimiz gibi; tahminimce bu kış, emsâlsiz bir tarzda yaz gibi –bidayette– gülmesi, Risale-i Nur’un perde altında teksir makinesiyle gülmesine ve intişarına tevâfuku.. ve her tarafta taharri ve müsâdere endişesiyle tevakkufla ağlamasına.. birdenbire kış, dehşetli hiddeti ve ağlamasıyla tetâbuku, kuvvetli bir emâredir ki; hakikat-i Kur’âniye’nin bu asırda parlak bir mucize-i kübrâsıdır, zemin ve kâinat onun ile alâkadar...

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Garip ve latîf iki hâlimi beyan etmek lâzım geldi.

.....

Bir zaman meşhur bir allâmeyi, harbin müteaddit cephesinde cihada gidenler görmüşler, ona demişler. O da demiş: “Bana sevap kazandırmak ve derslerimden ehl-i imana istifade ettirmek için benim şeklimde bazı evliyalar benim yerimde işler görmüşler.” Aynen bunun gibi, Denizli’de câmilerde beni gördükleri hatta resmen ihbar edilmiş ve müdür ve gardiyana aksetmiş.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Bazıları telâş ederek, “Kim ona hapishâne kapısını açıyor?” demişler. Hem burada dahi aynen öyle oluyor. Hâlbuki benim çok kusurlu, ehemmiyetsiz şahsiyetime pek cüz’î bir harika isnadına bedel, Risale-i Nur’un harikalarını isbat edip gösteren Sikke-i Gaybî Mecmuası yüz derece, belki bin derece ziyade Nur’lara itimat kazandırır ve makbuliyetine imza basar. Hususan Nur’un kahraman talebeleri, hakikaten harika hâlleri ve kalemleriyle imza basıyorlar.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Risale-i Nur benim bedelime sizlerle görüşür, derse müştâk yeni kardeşlerimize güzelce ders verir. Nur’larla ya okumak veya okutmak veya yazmak sûretindeki meşguliyet; tecrübelerle kalbe ferah, ruha rahat, rızka bereket, vücuda sıhhat veriyor. Şimdi Hüsrev gibi Nur kahramanı size ihsan edildi. İnşâallah bu medrese-i Yusufiye dahi, Medresetü’z-Zehra’nın bir mübarek dershanesi olacak. Ben şimdiye kadar Hüsrev’i ehl-i dünyaya tam göstermiyordum, gizlerdim. Fakat neşredilen mecmualar, onu ehl-i siyasete tamamıyla gösterdi, gizli birşey kalmadı. Onun için ben onun iki-üç hizmetini has kardeşlerime izhar ettim. Hem ben, hem o, daha gizlemek değil, lüzum ise aynı hakikat beyan edilecek. Fakat şimdilik karşımızda hakikati dinleyecekler içinde dehşetli ve tezahür etmiş iki muannit; hem zındıka, hem komünist hesabına biri Emirdağ’da malûm olmuş; biri de burada gayet derrasâne, aleyhimizde iftiralarla memurları ürkütmeye çalışıyorlar. Onun için biz şimdilik çok ihtiyat edip telâş etmemek ve inâyet-i ilâhiyenin imdadımıza gelmesini tevekkül ile beklemek lâzımdır.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ben hem Risale-i Nur'u, hem sizleri, hem kendimi, Hüsrev ve Hıfzı ve Bartın'lı Seyyid'in kıymettar müjdeleriyle hem tebrik, hem tebşir ediyorum. Evet, bu sene hacca gidenler, Mekke-i Mükerreme'de Nur'un kuvvetli mecmualarını büyük âlimlerin hem Arapça, hem Hintçe tercüme ve neşre çalışmaları gibi Medine-i Münevvere'de dahi o derece makbul olmuş ki, Ravza-yı Mutahhara'nın makber-i saadeti üstünde konulmuş. Hacı Seyyid, kendi gözüyle Asâ-yı Mûsâ mecmuasını kabr-i Peygamberî (*aleyhi'ssalâtü vesselâm*) üzerinde görmüş. Demek makbul-ü Nebevî olmuş ve rızâ-yı Muhammedî (*aleyhi'ssalâtü vesselâm*) dairesine girmiş. Hem niyet ettiğimiz ve buradan giden hacılara dediğimiz gibi, Nur'lar bizim bedelimize o mübarek makamları ziyaret etmişler, hadsiz şükür olsun.

Nur'un kahramanlarının bu mecmuaları tashihli olarak neşretmelerinin pek çok faydalarından birisi de; beni tashih vazifesinden ve merakından kurtardığı gibi, kalemle yazılan sâir nüshalara tam bir me'haz olmak cihetinde yüzer tashihçi hükmüne geçtiler. Cenâb-ı Erhamû'r-râhimîn o mecmuaların her bir harfine mukabil onların defter-i hasenâtlarına bin hasene yazdırsın, âmîn, âmîn, âmîn...

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hapis arkadaşlarım,

Evvelâ: Sûreten görüşmediğimizden merak etmeyiniz. Bizler mânen her zaman görüşüyoruz. Benim ehemmiyetsiz şahsıma bedel, Nur'dan elinize geçen hangi risaleyi okusanız veya dinleseniz, benim âdi şahsım yerine Kur'ân'ın bir hâdimi haysiyetiyle beni o risale içerisinde görüp sohbet edersiniz. Zâten ben de sizinle bütün dualarımda ve yazılarınızda ve alâkanızda hayalimde görüşüyorum ve bir dairede beraber bulunmamızdan her vakit görüşüyoruz gibidir.

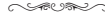
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Sâniyen: *Bu yeni Medrese-i Yusufiye'deki Risale-i Nur'un yeni talebelerine deriz: Kuvvetli hüccetlerle hatta ehl-i vukûfu da teslime mecbur eden işârât-ı Kur'âniye ile Nur'un sadık şâkırtleri iman ile kabre girecekler. Hem şirket-i mâneviye-i nuriyenin feyziyle her bir şâkırt derecesine göre umum kardeşlerinin mânevî kazançlarına ve dualarına hissedar olur. Güya âdeta binler dil ile istiğfar eder, ibadet eder.*

Bu iki fayda ve netice, bu acîb zamanda bütün zahmetleri, sıkıntıları hiçe indirir; pek çok ucuz olarak o iki kıymettar kârları sadık müşterilerine verir.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Afyon müdâfaanâmesinin hem bize, hem bu Nur'lara, hem bu memleket, hem Âlem-i İslâm'a alâkadar ehemmiyetli hakikatleri var.

Her hâlde bunu yeni hurufla beş-on nüsha çıkarmak lâzımdır, tâ Ankara makamına gönderilsin. Bizi tahliye ve tecziye etseler de hiç ehemmiyeti yok. Şimdi vazifemiz; o müdâfaattaki hakikatleri hem hükûmete, hem adliyelere, hem millete bildirmektir. Belki de kader-i ilâhînin bizi bu dershâneye sevketmesinin bir hikmeti de budur. Mümkün olduğu kadar çabuk makine ile çıksın. Bizi bugün tahliye etseler, biz yine onu bu makamata vermeye mecburuz. Sizi aldatıp tehir edilmesin. Artık yeter! Aynı mesele için on beş senede üç defa bu eşedd-i zulüm ve bahaneler ve emsâlsiz işkencelere karşı son müdâfaamız olsun. Madem kanunen kendimizi müdâfaa etmek için sâbık mahkemelerde makineyi bize vermişler, burada o hakkımızı bizden hiçbir kanunla men edemezler. Eğer resmen çare bulmadınız ise, hariçten bizim avukat her şeyden evvel bunun –makine ile– beş nüshasını çıkarsın, hem sıhhatine çok dikkat edilsin.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün benim pencerelerimi mıhlamalarının sebebi, mahpuslarla murâfaa ve selâmlaşmamaktır. Zâhirde başka bahane gösterdiler. Hiç merak etmeyiniz. Bilakis benim ehemmiyetsiz şahsım ile meşgul olup Nur'lara ve talebelerine çok sıkıntı vermediklerinden, beni cidden ve kalben onların şahsî ihânetler ve işkencelerle tâzib etmeleri, Nur'ların ve sizlerin bedeline olduğu ve bir derece Nur'lara ilişmemeleri cihetinde memnunum ve sabır içinde şükrederim, merak etmiyorum. Siz dahi hiç müteessir olmayınız. Gizli düşmanlarımızın, memurların nazar-ı dikkatini şahsıma çevirmesinden, Nur'ların ve talebelerinin selâmet ve maslahatları noktasında bir inâyet ve bir hayır var diye kanaatim var.

Bazı kardeşlerimiz hiddet edip dokunaklı konuşmasınlar, hem ihtiyatla hareket etsinler ve telâş etmesinler, hem herkese bu meseleden bahis açmasınlar. Çünkü safdil kardeşlerimiz ve ihtiyata daha alışmayan yeni kardeşlerimizin sözlerinden mana çıkaran casuslar bulunur. Habbeyi kubbe yapar, ihbar edebilir. Şimdi vaziyetimiz şaka kaldırmıyor. Bununla beraber hiç endişe etmeyiniz. Biz inâyet-i ilâhiye altındayız ve bütün meşakkatlere karşı kemâl-i sabırla belki şükür ile mukabele etmeye azmetmişiz. Bir dirhem zahmet, bir batman rahmet ve sevabı netice verdiğinden, şükretmeye mükellefiz.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

İki ehemmiyetli sebep ve bir kuvvetli ihtara binâen ben bütün vazife-i müdâfaâtı buraya gelen ve gelecek Nur erkânlarına bırakmaya kalben mecbur oldum. Hususan H, R, T, F, S.³(Hâşiye)

Birinci Sebep: Ben hem sorgu dairesinde, hem çok emârelerden kat'î bildim ki; bana karşı ellerinden geldiği kadar müşkülât yapmaya ve fikren

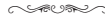
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ (Hâşiye) Hüsrev, Re'fet, Tahirî, Feyzi, Sabri.

onlara galebe etmemden kaçmaya çalışıyorlar ve resmen de onlara iş'ar var. Güya ben konuşsam, mahkemeleri ilzam edecek derecede ve diplomatları susturacak bir iktidar-ı ilmî ve siyasî göstereceğim diye benim konuşmama bahanelerle mâni oluyorlar. Hatta sorguda bir suâlê karşı dedim: "Tahattur edemiyorum." O hâkim taaccüp ve hayretle dedi: "Senin gibi fevkalâde acîb zekâvet ve ilim sahibi nasıl unuttur?" Onlar Risale-i Nur'un harika yüksekliklerini ve ilmî tahkikatını benim fikrimden zannedip dehşet almışlar. Beni konuş-turmak istemiyorlar. Hem güya benim ile kim görüşse birden Nur'un fedakâr bir talebesi olur. Onun için beni görüştürmüyorlar. Hatta Diyanet Reisi dahi demiş: "Kim onunla görüşse, ona kapılır.. cazibesi kuvvetlidir."

Demek şimdi işimi de sizlere bırakmaya maslahatımız iktiza ediyor. Ve yanınızdaki yeni ve eski müdâfaâtlarım benim bedelime sizin meşveretinize iştirak eder, o kâfidir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bugün mânevî bir ihtar ile sizin hesabınıza bir telâş, bir hüzn bana geldi. Çabuk çıkmak isteyen ve derd-i maîşet için endişe eden kardeşlerimizin hakikaten beni müteallim ve mahzun ettiği aynı dakikada bir mübarek hâtıra ile bir hakikat ve bir müjde kalbe geldi ki:

Beş günden sonra çok mübarek ve çok sevaplı ibadet ayları olan şuhûr-u selâse gelecekler. Her hasenenin sevabı başka vakitte on² ise, Receb-i Şerif'te yüzden geçer..³ Şaban-ı Muazzam'da üç yüzden ziyade..⁴ ve Ramazan-ı Mübarek'te bine çıkar..⁵ ve cuma gecelerinde binlere.. ve Leyle-i Kadir'de otuz bine çıkar..⁶ Bu pek çok, uhrevî faydaları kazandıran ticaret-i uhreviyenin bir kudsî pazarı.. ve ehl-i hakikat ve ibadet için mümtaz bir meşheri.. ve üç ayda seksen sene bir ömrü, ehl-i imana temin eden şuhûr-u selâseyi böyle bire on

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: En'âm sûresi, 6/160.

³ Bkz.: En'âm sûresi, 6/160.

⁴ Bkz.: Tirmizî, *saum* 39; İbni Mâce, *ikâme* 191; Ahmed İbni Hanbel, *el-Müsne'd* 6/238.

⁵ Bkz.: et-Taberânî, *el-Mu'cemü'l-evsat* 3/255-256; el-Beyhakî, *Şuabü'l-imân* 3/314; ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 3/130-131.

⁶ Bkz.: "Kadir gecesi, bin aydan hayırlıdır." (Kadir sûresi, 97/3)

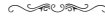
kâr veren Medrese-i Yusufiye’de geçirmek, elbette büyük bir kârdır. Ne kadar zahmet çekilse ayn-ı rahmettir.

İbadet cihetinde böyle olduğu gibi, Nur hizmeti dahi nisbeten –kemiye değilse de keyfiyet itibarıyla– bire beştir. Çünkü bu misafirhânedeki mütemâdiyen giren ve çıkanlar, Nur’un derslerinin intişarına bir vasıta-dır. Bazen bir adamın ihlâsı, yirmi adam kadar fayda verir.

Hem Nur’un sırr-ı ihlâsı; siyasetkârâne kahramanlık damarını taşıyan, Nur’un tesellilerine pek çok muhtaç bulunan mahpus bîcâreler içinde intişarı için bir parça zahmet ve sıkıntı olsa da, ehemmiyeti yok.

Derd-i mâîşet ciheti ise; zâten bu üç ay âhiret pazarı olmasından her biriniz çok şâkirtlerin bedeline, hatta bazınız bin adamın yerinde buraya girdiğinden, elbette sizin haricî işlerinize yardımları olur diye tamamıyla ferahlandım ve bayrama kadar burada bulunmak büyük bir nimettir bildim.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Bazı emârelerle bildim ki; gizli düşmanlarımız, Nur’un kıymetini düşürmek fikriyle siyaset manasını hatırlatan mehdîlik dâvâsını tevehhüm ile güya “Nur’lar, buna bir âlettir” diye çok asılsız bahaneleri araştırıyorlar. Belki benim şahsıma karşı bu işkenceler, bu evhamlarından ileri geliyor. Ben, o gizli zalim düşmanlara ve onları aleyhimizde dinleyenlere derim:

Hâşâ sümme hâşâ!.. Hiçbir vakit böyle haddimden tecavüz edip iman hakikatlerini şahsiyetime bir makam, şan u şeref kazandırmaya âlet etmediğime bu yetmiş beş, hususan otuz senelik hayatım ve yüz otuz Nur Risaleleri ve benim ile tam arkadaşlık eden binler zâtlar şehâdet ederler.

Evet Nur şâkirtleri biliyorlar ve mahkemelerde hüccetlerini göstermişim ki; şahsıma değil bir makam, şan u şeref ve şöhrat vermek ve uhrevî ve mânevî bir mertebe kazandırmak, belki bütün kanaat ve kuvvetimle ehl-i imana bir hizmet-i imaniye yapmak için, değil yalnız dünya hayatımı ve fâni makamı, belki –lüzum olsa– âhiret hayatımı ve herkesin aradığı uhrevî bâki mertebeleri feda etmeyi; hatta cehennemden bazı bîcâreleri kurtarmaya vesile olmak için –lüzum olsa– cenneti bırakıp cehenneme girmeyi kabul ettiğimi

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

hakikî kardeşlerim bildiği gibi, mahkemelerde dahi bir cihette isbat ettiğim hâlde, beni bu ithamla, Nur ve iman hizmetime bir ihlâssızlık isnad etmekle ve Nur'ların kıymetlerini tenzil etmekle milleti onun büyük hakikatlerinden mahrum etmektir.

Acaba bu bedbahtlar, dünyayı ebedî ve herkesi kendileri gibi “dini ve iman, dünyaya âlet ediyor” tevehhümü ile; dünyadaki ehl-i dalâlete meydan okuyan.. ve hizmet-i imaniye yolunda hem dünyevî, hem –lüzum olsa– uhrevî hayatlarını feda eden.. ve mahkemelerde dâvâ ettiği gibi, birtak hakikat-i imaniyeyi dünya saltanatıyla değiştirmeyen.. ve siyasetten ve siyasî manasını işmam eden maddî ve mânevî mertebelerden ihlâs sırrı ile bütün kuvvetiyle kaçan.. ve yirmi sene emsâlsiz işkencelere tahammül edip siyasete –meslek itibarıyla– tenezzül etmeyen.. ve kendini nefsi itibarıyla talebelerinden çok aşağı bilen ve onlardan daima himmet ve dua bekleyen.. ve kendi nefsinin çok bîcâre ve ehemmiyetsiz itikat eden bir adam hakkında, bazı hâlis kardeşleri, Risale-i Nur’dan aldıkları fevkalâde kuvve-i imaniyeye mukabil onun tercümanı olan o bîcâreye, tercümanlık münasebetiyle Nur’ların bazı faziletlerini hususî mektuplarında ona isnad etmeleri.. ve hiçbir siyaset hatırlarına gelmeyerek, âdete binâen, insanlar sevdiği âdi bir adama da “sultanımsın, velînimetimsin” demeleri nev’inden yüksek makam vermeleri.. ve haddinden bin derece ziyade hüsn-ü zan etmeleri.. ve eskiden beri üstad ve talebeler mâbeyninde câri ve itiraz edilmeyen makbul bir âdetle teşekkür manasında pek fazla medh ü senâ etmeleri.. ve eskiden beri makbul kitapların âhirlerinde mübalâğa ile medhiyeler ve takrizler yazılmasına binâen, hiçbir cihetle suç sayılabilir mi? Gerçi mübalâğa itibarıyla hakikate bir cihette muhaliftir; fakat kimsesiz, garip ve düşmanları pek çok ve onun yardımcılarını kaçırarak çok esbap varken, insafsız çok müterizlere karşı sırf yardımcılarının kuvve-i mânevîyelerini takviye etmek ve kaçırmaktan kurtarmak ve mübalâğalı medhedenlerin şevklerini kırmamak için, onların bir kısım medihlerini Nur’lara çevirip bütün bütün reddetmediği hâlde, onun bu yaşta ve kabir kapısındaki hizmet-i imaniyesini dünya cihetine çevirmeye çalışan bazı resmî memurların ne derece haktan, kanundan, insaftan uzak düştükleri anlaşılır.

Said Nursî

بِسْمِہِ شَبَّاحَۃ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Hiç telâş ve merak etmeyiniz. Hakkımızdaki her hâdisede, hem perde altında, hem neticeler itibarıyla, hem rahmet ve inâyetin iltifatları ve tebessümleri, hem kader ve kismetin ve adalet ve şefkatin terbiyeleri var olduğu kat'î ve mükerrer tecrübelerle tahakkuk ettiğinden, biz en acı vaziyet ve sıkıntılara karşı, kemâl-i sabır içinde şükretmekle mükellefiz. Ve ciltleri ve derileri soyulan Cercis (*aleyhisselâm*) gibi, binler, milyonlar hakikat mücahitlerinin hakâik-i imaniyenin kudsî hizmetinin bir numûnesine mazhar olan Nur şâkirtlerinin çektikleri zahmetler, o eski zatların zahmetlerine nisbeten binde bir olmaz. Ve ücret ve kazanç cihetinde, inşaallah birdirler ve beraberdirler.

Sâniyen: On bir defa bana sû-i kast eden ve dört defa mahkemeleri aleyhimize sevk edip üç defa hapse sokan gizli düşmanlarımızın Nur'lar hakkında plânları akîm kaldığından, bütün desiseleriyle, ehemmiyetsiz şahsıma karşı sıkıntı, tecrid-i mutlak ve kimse ile temas etmemek ve damarıma dokundurmakla işkenceler verdimmeye çalışıyorlar. Ben de, o işkencelerin altında inâyetin iltifatını görüp tahammül ederek şükrederim. Zannedirim, her birinizden vücutça on derece zayıf ve on derece ziyade sıkıntılarına karşı tahammülüm, sizin gibi kuvvetli ve âlicenap zatların, küçücük ve geçici ve cüz'î sıkıntılarınızı nazarınızda hiçe indirir diye, daha size tesellî vermeye lüzum görmüyorum.

Sâlisen: Şimdi, şahsımı çürütmeye çalıştıklarından ve sıktıklarından ve ihanet ettiklerinden dolayı sıkılmayınız. Çünkü Nur'lara ve talebelerine ilişilmediğine bir alâmettir ve tam aldandıklarına bir emaredir. Yani, kıymeti, hüneri şahsımda zannedip beni sıkıyorlar, çürütmek istiyorlar. Bu aldanmalarında pek büyük bir maslahat ve Nur'lara çok faydası var. Benim tam yapmadığım vazife-i şahsiyemi ve hizmet-i Nuriyemi bu sûretle menfî bir tarzda bana yaptırıyorlar. İnşaallah, o nisbette sevap kazandıran kusuratlarıma kef-fâret olur.

Râbian: Gizli münafıklar, her nasılsa bazı resmî memurları aldatıp, “Sa-id ile görüşen, dost ve Nurcu olur. Kimse temas etmesin!” diye onları ev-hamlandırılmışlar. Hattâ, heyet-i idare ve gardiyanlar dahi benden kaçıyorlar. Ben de memnun oluyorum ve bu hale şükrediyorum. *Sizlerle sûreten*

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

görüşmediğimden zararı yok. Çünkü bir hanede maddeten ve mânen ve ruhen ve kalben ve vazifeten ve fikren ve muaveneten daima beraberiz. Mânevî görüşüyoruz, yeter.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim ve hizmet-i Kur'âniye ve imaniyede fedakâr ve metin arkadaşlarım,

Birkaç gündür sizinle kalemle konuşmadığımdan sıkılmayınız. Şimdi iki noktayı beyan etmek kalbe geldi.

Birincisi: ²مَا اخْتَارَهُ اللَّهُ الْحَيِّزُ فِي سırrıyla, teslim ve tevekkülden sonra tesellî hissettim. Şöyle ki:

Bizi, hususan Çalışkanları tahliye etmeyip ve tefrik etmeyerek tehir etmelerinde, inşaallah maddî bir zarara mukabil, mânevî yüz menfaat ve kazanç olacak. Meselâ, Ankara'nın altı makamâtına gönderilen ilmi ve imanî ve pek kuvvetli müdafaat, şimdi yirmi gündür onların nazarlarındadır. Hem onun kıymettar hakikatleri, hem alâkadarların merakla nazar-ı dikkatlerini celbeden meselemizin safahatı, o makamâtı elbette lâkayt bırakmazlar. Herhâlde, eğer o hakikatlere mağlûp olmasaydılar, şimdiye kadar bize tecavüz ve şiddetli iş'ar ve emirler olacaktı. Eğer olsaydı, hakkımızda habbeyi kubbe yapanlardan tereşşuhâtı hissedilecekti. Demek hakikat galebe etmiş, olsa olsa tedafüî bir vaziyetle bize hafif bir ilişmek olur. Ben kendi hesabıma, o netice için, şimdiye kadar maddî zarar ve sıkıntılarımin yüz derece fevkinde mânevî kazancım var. Sizden her bir kardeşimizi, benden ziyade hissedar biliyorum. Demek, tahliyemizin tehiri hayırlıdır. Hem, Çalışkanlar'dan üç kardeş, pek çok Nur şâkirtlerini buraya gelmekten kurtardıkları gibi, haklarında edilen iftiralar vasıtasıyla dahi, Risale-i Nur'un bir cihette, şimdiki mahkemenin nazarından kurtulmasına bir vesile oldular. Bu iki kıymettar kazanç onların hususî tahliye-leriyle bozulacaktı. Hem, onların Nur'lara pek ciddî alâkaları halkın nazarında sönecekti.

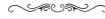
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır." (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

İkinci nokta: Meselemiz, âlem-i İslâm'ı alâkadar eden pek büyük bir vazife-i Kur'âniye ve imaniyedir. Ondandır dehşet alan gizli münafıklar, ellerinden geldiği kadar küçültmek isterler. Ve çok ehemmiyet verdiklerinden, zahiren ehemmiyetsiz göstermeye çalışıyorlar, hükûmeti ve adliyei aldatıyorlar. Meselâ, Nur'lara mensup feriklerden ve miralaylardan sarf-ı nazar edip, Ankara'da Nur talebesi bir nefer askerin elinde, zararsız birkaç risale bulunmasıyla, buradaki mahkeme, meseleyi uzattırmaya vesile ediyorlar. Ve benim şahsımın ehemmiyetsizliğini, ihanetler ve tazyiklerle, tecrübelerle gösterip, binler derece şahsımdan ehemmiyetli olan Nur'ların kuvvetli derslerini ve şâkirtlerinin sarsılmaz ve susmaz şahs-ı mânevîlerini nazara almayıp, güya ehemmiyet vermiyorlar. Hâlbuki, onun ehemmiyetinden titriyorlar ki, o kubbeleri habbe göstermek istiyorlar.

Hem tam aldanmışlar. İçimizden yalnız dört-beş kardeşimiz, ailevî ticaret cihetinde bu tehirden bir zararları olsa da, *inşaaallah pek çok mânevî kazançları o maddî zararı hiçe indirecek bir inâyet altındayız. Hiç merak ve telâş etmeyiniz. Vazifemiz, sabır içinde şükretmek ve mümkün oldukça Nur'larla meşgul olmaktır ve bizden çok ziyade sıkıntıda bulunan mahpuslara tesellî vermektir.*

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّاحَةٌ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Mücmel bir mânevî ihtar ile bir meseleyi kalbe geldiği gibi beyan edeceğim. Altı makamata giden ve galebe eden müdafaatın cevabı gelmiş ve bize tecavüze çare bulamamışlar. Yalnız bir makamın, gizli bir iş'ar ile, benim fedakâr kardeşlerimi benden soğutmak ve şiddetli alâkalarını gevşetmek planı var. Zaten çoktan beri, beni ihanetlerle ve iftiralarla ve tecritlerle, bu kudsî ve uhrevî ve imanî alâkayı bozmaya çalıştılar, muvaffak olmadılar. Şimdi Nurcular'ı ürkütmek, zayıf bir damar bulup nazarlarını başka tarafa çevirmeye bazı bahaneleri buluyorlar. İnşaaallah, demir gibi metin Nurcular'ın kahramanâne sebatları ve tahammülleri ve mücahid-i ekber olan Nur'un hakikatleri, onun elinde birer elmas kılıç bulunan şâkirtlerin şahs-ı mânevîsinin pek harika fedakârlığı, onların bu plânını da akîm bırakacak. Evet, cennet ucuz olmadığı gibi, cehennem dahi lüzumsuz değil. Sizlere tekrarla beyan

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

edilmiş:

Eski zamanın kahraman mücahidlerine nisbeten en az zahmet, ağır şerait ve bu zamanın şiddet-i ihtiyaç cihetiyle çok sevap kazanan, inşaallah halis Nurculardır. Ve boş boşuna, bâd-i hevâ, belki günahlı, zararlı giden birkaç sene ömrünü, böyle kudsî bir hizmet-i imaniye ve Kur'âniye'ye sarf eden ve onunla ebedî bir ömrü kazanan, Nur talebeleridir. Ben, kendi hisseme düşen bütün bu hücumlarına karşı, pek çok zaafiyetimle beraber tahammüle karar verdim. İnşaallah, kuvvetli, fedakâr, genç, kahraman kardeşlerim benden geri kalmaz ve kaçmazlar ve kaçanları da geri çevirmeye, şimdiye kadar çalıştıkları gibi çalışacaklar.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Receb-i Şerif'inizi ve yarınki Leyle-i Regaib'inizi ruh u canımızla tebrik ederiz.

Sâniyen: Me'yus olmayınız, hem merak ve telâş etmeyiniz; inâyet-i rab-bâniye inşaallah imdadımıza yetişir. Bu üç aydan beri aleyhimizde ihzâr edilen bomba patladı. Benim sobam ve Feyzi'lerin su bardağı ve Hüsrev'in iki su bardağının verdikleri haber doğru çıktı. Fakat dehşetli değil, hafif oldu. İnşaallah o ateş tamamen sönecek. Bütün hücumları, şahsımı çürütmek ve Nur'un fütuhatına bulantı vermektir. Emirdağ'daki mâlûm münafıktan daha muzır ve gizli zındıkların elinde âlet bir adam ve bid'atkâr bir yarım hoca ile beraber bütün kuvvetleriyle bize vurmaya çalıştıkları darbe, yirmiden bire inmiş. İnşaallah o bir dahi, bizi mecruh ve yaralı etmeyecek ve düşündükleri ve kasdettikleri –bizi birbirinden ve Nur'lardan kaçırmak– plânları dahi akım kalacak. Bu mübarek ayların hürmetine ve pek çok sevap kazandırmalarına itimaden sabır ve tahammül içinde şükür ve tevekkül etmek ve مَنْ أَمَّنْ بِالْقَدَرِ² düsturuna teslim olmak elzemdir, vazifemizdir.

Said Nursî

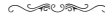
¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² “Kadere iman eden, gam ve hüzünden emin olur.” Bkz.: el-Kudâî, *Müsne'dü's-Şihâb* 1/187; ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 1/113; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadir* 3/187.

Aziz, sıddık kardeşlerim ve bu dünyada medâr-ı tesellilerim ve hakikatin hizmetinde yorulmaz arkadaşlarım,

Bu mübarek aylarda ve sevabı ziyade bu çilehanede mümkün olduğu kadar bir meşgale-i Kur'âniye ve Nuriye ile sıkıntılı vaktiniz sarf edilse, çok faydaları var. Sıkıntı hafiflediği gibi, kıymetkar kalb ve ruhun ferahlarına medar, sevabı yüksek bir ibadet, o Nur'larla iman cihetinde iştigal, hem tefekkürî bir ibadet, hem İhlâs Risalesi'nin âhırinde yazıldığı gibi, beş vecihle bir nevi ibadet sayılabilir. Ben, bugünlerde, kısmen müdafaatla zihnen meşguliyetinden teessüf ederken kalbe geldi ki: "O iştigal dahi ilmîdir, hakâik-i imaniyenin neşrine ve serbestiyetine bir hizmettir ve bu cihette bir nevi ibadettir." Ben de sıkıldıkça, yüz defa temâşâ ettiğim Nur meselelerini, yine zevkle tekrar mütâlaaya başlıyorum. *Hattâ, müdafaatları dahi Nur'un ilmî risaleleri gibi görüyorum.* Eskiden bir kardeşimiz bana demişti: "Ben otuz defa Onuncu Sözü okuduğum hâlde, yine tekrarla okumasına iştîyak ve ihtiyaç hissediyorum." Ve bundan bildim ki, Kur'ân'ın mümtaz bir hâssası olan usandırma-mak, Kur'ân hakikatlerinin bir mâkesi, bir aynası, bir hakikatli tefsiri olan Nur Risaleleri'ne de in'ikâs etmiş bulunuyor.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Bu dünyada hususan bu zamanda, hususan musibete düşenlere ve bilhassa Nur şâkirtlerindeki dehşetli sıkıntılara ve me'yusiyetlere karşı en tesirli çare, birbirine teselli ve ferah vermek.. ve kuvve-i mâneviyesini takviye etmek.. ve fedakâr hakikî kardeş gibi birbirinin gam ve hüzn ve sıkıntılarına merhem sürmek.. ve tam şefkatle kederli kalbini okşamaktır.

Mâbeynimizdeki hakikî ve uhrevî uhuvvet, gücenmek ve tarafgirlik kaldırmaz. Madem ben size bütün kuvvetimle itimat edip bel bağlamışım.. ve sizin için, değil yalnız istirahatimi ve haysiyetimi ve şerefimi, belki sevinçle ruhumu da feda etmeye karar verdiğimi bilirsiniz; belki de görüyorsunuz.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Hatta kasekle temin ederim ki; sekiz gündür Nur'un iki rûknü zâhiri birbirine nazlanmak ve teselli yerine hüzün vermek olan ehemmiyetsiz hâdisenin bu sırada benim kalbime verdiği azap cihetiyle "Eyvah, eyvah! El'aman, el'aman! Yâ Erhame'r-râhimîn medet! Bizi muhafaza eyle, bizi cin ve insî şeytanların şerrinden kurtar, kardeşlerimin kalblerini birbirine tam sadâkat ve muhabbet ve uhuvvet ve şefkatle doldur." diye hem ruhum, hem kalbim, hem aklım feryat edip ağladılar.

Ey demir gibi sarsılmaz kardeşlerim! Bana yardım ediniz. Meselemiz çok naziktir. Ben sizlere çok güveniyordum ki, bütün vazifelerimi şahs-ı mânevînize bırakmıştım. Sizin de bütün kuvvetinizle benim imdadıma koşmanız lâzım geliyor. Gerçi hâdiseler pek cüz'î ve geçici ve küçük idi. Fakat saatimizin zembereğine ve gözümüzün hadekasına gelen bir saç, bir zerrecik dahi incitir. Ve bu noktada ehemmiyetlidir ki, maddî üç patlak ve mânevî üç müşâhedeler tam tamına haber verdiler.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Leyle-i Mirac, ikinci bir Leyle-i Kadir hükmündedir. Bu gece –mümkün oldukça çalışmakla– kazanç birden bine çıkar. Şirket-i mâneviye sırrıyla inşaallah her biriniz kırk bin dil ile tesbih eden bazı melekler gibi,² kırk bin lisan ile bu kıymetli gecede ve sevabı çok bu çilehânede ibadet ve dualar edeceksiniz. Ve hakkımızda gelen fırtınada binden bir zarar olmamasına mukabil, bu gecede ibadet ile şükredersiniz. Hem sizin tam ihtiyatınızı tebrik ile beraber, hakkımızda inâyet-i rabbâniye pek zâhir bir sûrette tecellî ettiğini tebşir ederiz.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: et-Taberî, Câmiu'l-beyân 15/156; Ebu's-Şeyh, el-Azame 2/547, 740, 742, 747, 3/868; İbni Kesîr, Tefsîru'l-Kur'ân 3/62.

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık, muhlis kardeşlerim,

Bizler imkân dairesinde bütün kuvvetimizle Lem'a-yı İhlâs'ın düsturlarını ve hakikî ihlâsın sırrını mâbeynimizde ve birbirimize karşı istimâl etmek, vüçûb derecesine gelmiş. Kat'î haber aldım ki, üç aydan beri buradaki has kardeşlere birbirine karşı –meşrep veya fikir ihtilâfıyla– bir soğukluk vermek için üç adam tayin edilmiş. Hem metin Nurcuları usandırmakla sarsmak.. ve nazik ve tahammülsüzleri evhamlandırmak.. ve hizmet-i nuriyeden vazgeçirmek için sebepsiz mahkememizi uzatıyorlar.

Sakın, sakın!. Şimdiye kadar mâbeyninizdeki fedakârâne uhuvvet ve samimâne muhabbet sarsılmasın!.. Bir zerre kadar olsa bile, bize büyük zarar olur. Çünkü pek az bir sarsıntı, Denizli'de ..... gibi hocaları yabani-leştirdi. Bizler birbirimize –lüzum olsa– ruhumuzu feda etmeye, hizmet-i Kur'âniye ve imaniyemiz iktiza ettiği hâlde; sıkıntıdan veya başka şeylerden gelen titizlikle hakikî fedakârlar, birbirine karşı küsmeye değil; belki kemâl-i mahviyet ve tevazu ve teslimiyetle kusuru kendine alır; muhabbetini, samimiyetini ziyadeleştirmeye çalışır. Yoksa habbe kubbe olup tamir edilmeyecek bir zarar verebilir. Sizin ferâsetinize havale edip kısa kesiyorum.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: ³اَلْحَيْرِ فِي مَا اخْتَارَهُ اللّٰهُ sırrıyla, inşaallah mahkememizin tehirinde ve tahliye olan kardeşlerimizin yine mahkeme gününde burada bulunmalarında büyük hayırlar var.

Evet Risale-i Nur'un meselesi; Âlem-i İslâm'da, hususan bu memlekette küllî bir ehemmiyeti bulunduğundan böyle heyecanlı toplamalar ile umurun

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

³ "Allah'ın kullarını sevk ettiği ve onlar için seçtiği her şeyde hayır vardır." (Bkz.: el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 1/478)

nazar-ı dikkatini Nur hakikatlerine celbetmek lâzımdır ki; ümidimizin ve ihtiyatımızın ve gizlememizin ve muâırızların küçültmelerinin fevkinde ve ihtiyârımızın haricinde böyle şâşaa ile Risale-i Nur, kendi derslerini dost ve düşmana âşikâren veriyor. En mahrem sırlarını en nâmahremlere çekinmeyerek gösteriyor. Madem hakikat budur, biz küçücük sıkıntılarımızı kinin gibi bir acı ilâç bilip sabır ve şükretmeliyiz, “Yâhu bu da geçer!” demeliyiz.

Sâniyen: Bu Medrese-i Yusufiye’nin nâzırına yazdım: Ben Rusya’da esir iken, en evvel bolşevizmin fırtınası hapishânelerden başladığı gibi, Fransız İhtilâl-i Kebîri dahi en evvel hapishânelerden ve tarihlerde serseri nâmıyla yâdedilen mahpuslardan çıkmasına binâen; biz Nur şâkirtleri, hem Eskişehir, hem Denizli, hem burada mümkün oldukça mahpusların ıslahına çalıştık. Eskişehir ve Denizli’de tam faydası görüldü. Burada daha ziyade fayda olacak ki, bu nazik zaman ve zeminde Nur’un dersleriyle geçen fırtınacık yüzden bire indi.¹(Hâşiye) Yoksa ihtilâftan ve böyle hâdiselerden istifade eden ve fırsat bekleyen haricî muzır cereyanlar, o baruta ateş atıp bir yangın çıkacaktı.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Aziz, sıddık, sarsılmaz, sıkıntıdan usanıp bizlerden çekilmez kardeşlerim,

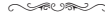
Şimdi maddî, mânevî bir sıkıntıdan nefsim sizin hesabınıza beni mahzun eylerken, birden kalbe geldi ki; hem senin, hem buradaki kardeşlerin tek biriyle yakında görüşmek için bu zahmet ve meşakkatin başka sûrette on mislini çekseydiniz yine ucuz olurdu. Hem Nur’un takvadârâne ve riyâzetkârâne meşrebi, hem umuma ve en muhtaçlara, hatta muâırızlara ders vermek mesleği, hem dairesindeki şahs-ı mânevîyi konuşturmak için eski zamanda ehl-i hakikatin senede hiç olmazsa bir-iki defa içtimaları ve sohbetleri gibi; Nur şâkirtlerinin de birkaç senede en müsait olan Medrese-i Yusufiye’de bir defa toplanmalarının lüzumu cihetinde bin sıkıntı ve meşakkat dahi olsa ehemmiyeti yoktur.

¹ (Hâşiye) Bu fırtına ise Afyon hapsinde isyan çıktı, hiçbir Nur talebesi karışmadı.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Eski hapislerimizde birkaç zayıf kardeşlerimizin usanıp daire-i nuriyeden çekilmeleri onlara pek büyük bir hasâret oldu.. ve Nur'lara hiç zarar gelmedi. Onların yerine daha metin, daha muhlis şâkirtler meydana çıktılar. Madem dünyanın bu imtihanları geçicidir, çabuk giderler.. sevaplarını, meyvelerini bizlere verirler. Biz de inâyet-i ilâhiyeye itimat edip sabır içinde şükretmeliyiz.

Said Nursî

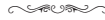

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim! Bu Medrese-i Yusufiye'de ders arkadaşlarım,

Bu gelen gece olan Leyle-i Berat, bütün senede bir kudsi çekirdek hükmünde ve mukadderât-ı beşeriye'nin programı nev'inden olması² cihetiyle Leyle-i Kadr'in kudsiyetindedir. Her bir hasenenin Leyle-i Kadir'de otuz bin olduğu³ gibi bu Leyle-i Berat'ta her bir amel-i sâlih'in ve her bir harf-i Kur'an'ın sevabı yirmi bine çıkar. Sâir vakitte on ise, şuhûr-u selâse'de yüze ve bine çıkar. Ve bu kudsi leyâlî-i meşhûrede on binler, yirmi bin veya otuz binlere çıkar. Bu geceler, elli senelik bir ibadet hükmüne geçebilir. Onun için elden geldiği kadar Kur'an'la ve istiğfar ve salavâtla meşgul olmak büyük bir kârdır.

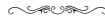
Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ⁴

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Mübarek Ramazan-ı Şerif'inizi bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Cenâb-ı Hak, bu Ramazan-ı Şerif'in Leyle-i Kadr'ini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin, âmin... Ve seksen sene bir ömr-ü makbul hükmünde hakkınızda kabul eylesin, âmin...

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Bkz.: el-Kurtubî, *el-Câmi' li ahkâmî'l-Kur'an* 16/128; Ebu's-Suûd, *Tefsîru Ebi's-Suûd* 8/58; el-Âlûsî, *Rûhu'l-meânî* 25/113.

³ Bkz.: "Kadir gecesini, bin aydan hayırlıdır." (Kadir sûresi, 97/3)

⁴ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹

Aziz, sıddık, sarsılmaz, telâş etmez, âhireti bırakıp fâni dünyaya dönmeyen kardeşlerim,

Bir parça daha burada kalmaktan, meselemizi bir derece genişlendirmek istemelerinden mahzun olmayınız. Bilakis benim gibi memnun olunuz. Madem ömür durmuyor, zevale koşuyor. Böyle çilehânede uhrevî meyveleleriyle bâkileşiyor. Hem Nur'un ders dairesi genişliyor. Meselâ ehl-i vukûfun hocaları, tam dikkatle Sirâcü'n-Nur'u okumaya mecbur oluyorlar. Hem bu sırada çıkmamızla bir-iki cihetle hizmet-i imaniyemize bir noksan gelmek ihtimali var. Ben sizlerden şahsen çok ziyade sıkıntı çektiğim hâlde çıkmak istemiyorum. Siz de mümkün olduğu kadar sabır ve tahammüle ve bu tarz-ı hayata alışmaya ve Nur'ları yazmak ve okumaktan teselli ve ferah bulmaya çalışınız.

Said Nursî

بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ²

.....

Sâniyen: “Risale-i Nur, Kur’ân’ın çok kuvvetli, hakikî bir tefsiridir” tekrar ile dediğimizden, bazı dikkatsizler tam manasını bilemediğinden bir hakikati beyan etmeye bir ihtar aldım. O hakikat şudur:

Tefsir iki kısımdır:

• Birisi mâlûm tefsirlerdir ki; Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerinin manalarını beyan ve izah ve isbat ederler.

• İkinci kısım tefsir ise; Kur’ân’ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın pek çok ehemmiyeti var. Zâhir mâlûm tefsirler, bu kısmı bazen mücmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş; emsâlsiz bir tarzda muannit feylesofları susturan bir mânevî tefsirdir.

Said Nursî

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Ehemmiyetli bir taraftan, ehemmiyetli ve mânidar bir suâl edilmiş. Bana sordular ki; “Sizin cemiyet olmadığınız, üç mahkemenin o cihette beraat vermesiyle ve yirmi seneden beri tarassut ve nezaret eden altı vilayetin o noktadan ilişmemeleriyle tahakkuk ettiği hâlde, Nurcularda öyle harika bir alâka var ki hiçbir cemiyette, hiçbir komitede yoktur. Bu müşkülü halletmenizi isteriz.” dediler.

Ben de cevaben dedim ki: Evet Nurcular, cemiyet-memiyet, hususan siyasî ve dünyevî ve menfî ve şahsî ve cemaatî menfaat için teşekkül eden cemiyet ve komite değiller ve olamazlar. Fakat bu vatanın eski kahramanları kemâl-i sevinçle şehâdet mertebesini kazanmak için ruhlarını feda eden milyonlar İslâm fedailerinin ahfadları, oğulları ve kızları, o fedailik damarından irsiyet almışlar ki; bu harika alâkayı gösterip Denizli Mahkemesinde bu âciz bîçâre kardeşlerine bu gelen cümleyi onlar hesabına söylettirdiler:

“Milyonlar kahraman başlar feda oldukları bir hakikate başımız dahi feda olsun!” diye onlar nâmına söylemiş, mahkemeyi hayret ve takdirle susturmuş. Demek Nurcularda hakikî, hâlis, sırf rızâ-yı ilâhî için ve müsbet ve uhrevî fedailer var ki; mason ve komünist ve ifsat ve zındıka ve ilhad ve Taşnak gibi dehşetli komiteler, o Nurculara çare bulamayıp hükûmeti, adliyei aldatarak lastikli kanunlar ile onları kırmak ve dağıtmak istiyorlar. İnşaaallah bir halt edemezler. Belki Nur’un ve imanın fedailerini çoğaltmaya sebebiyet verecekler.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ²

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Dünkü suâle benzer, kırk sene evvel olmuş bir suâl ve cevabı size hikâyeye edeceğim. O eski zamanda Eski Said’in talebelerinin üstadlarıyla şiddet-i alâkaları, fedailik derecesine geldiğinden Van, Bitlis tarafında Ermeni komitesi,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Taşnak fedaileri çok faaliyette bulunmasıyla Eski Said onlara karşı duruyordu, bir derece susturuyordu. Kendi talebelerine mavzer tüfekleri bulup medresesi bir vakit asker kıışlası gibi silâhlar, kitaplarla beraber bulunduğu vakit, bir asker feriki geldi, gördü, dedi: “Bu medrese değil, kıışladır.” Bitlis Hâdisesi münasebetiyle evhama düştü, emretti: “Onun silâhlarını alınız!” Bizden, elle-rine geçen on beş mavzerimizi aldılar. Bir-iki ay sonra harb-i umumî patladı. Ben tüfeklerimi geri aldım. Her ne ise...

Bu hâller münasebetiyle benden sordular ki: “Dehşetli fedaileri bulunan Ermeni komitesi sizden korkuyorlar ki; siz Van’da Erek Dağı’na çıktığınız zaman, fedailer sizden çekinip dağılıyorlar, başka yere gidiyorlar. Acaba sizde ne kuvvet var ki öyle oluyor?”

Ben de cevaben diyordum: “Madem fâni dünya hayatı, küçücük ve menfî milliyetin muvakkat menfaati ve selâmeti için bu harika fedakârlığı yapan Ermeni fedaileri karşımızda görünürler. *Elbette hayat-ı bâkiyeye ve pek büyük İslâm milliyet-i kudsiyesinin müsbet menfaatlerine çalışan ve “ecel birdir” itikat eden talebeler, o fedailerden geri kalmazlar.*¹ (Hâşiye) *Lüzum olsa o kat’i ecelini ve zâhirî birkaç sene mevhum ömrünü, milyonlar sene bir ömre ve milyarlar dindaşların selâmetine ve menfaatine tereddütsüz, müftehirâne feda ederler.*

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Aziz, sıddık, vefadar ve şefkatli kardeşlerim,

İki gündür hem başımda, hem âsâbımda tesirli bir nezle ağrısı var. Böyle hâllerde bir derece dostlarla görüşmekten teselli ve ünsiyet almaya ihtiyacım içinde acîb tecrit ve yalnızlık vahşeti beni sıktı. Böyle bir nevi şekvâ kalbe geldi: “Neden bu tâzib oluyor, hizmetimize faydası nedir?”

Birden bu sabah kalbe ihtar edildi ki: Siz, bu şiddetli imtihana girmek.. ve inceden inceye sizi kaç defa “altın mı, bakır mı” diye mihenge

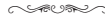
1 (Hâşiye) Kardeşlerim nâmına âcizane diyorum ki; “Lüzum olursa, inşaallah çok ileri geçeceğiz. Bizler, dinde olduğu gibi kahramanlıkta da ecdadımızın vârisleri olduğumuzu göstereceğiz.”

2 Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

*urmak.. ve her cihette sizi insafsızca tecrübe etmek.. ve “nefislerini-
zin hisseleri ve desiseleri var mı, yok mu” üç-dört eleklerle elenmek;
hâlisâne, sırf hak ve hakikat nâmına olan hizmetinize pek çok lüzumu
vardı ki, kader-i ilâhî ve inâyet-i rabbâniye müsaade ediyor.*

Çünkü böyle meydan-ı imtihanında inatçı ve bahaneci insafsız muârizların karşısında teşhir edilmesinden herkes anladı ki; hiçbir hile, hiçbir enaniyet, hiçbir garaz, hiçbir dünyevî, uhrevî ve şahsî menfaat karışmayarak, tam hâlis, hak ve hakikatten geliyor. Eğer perde altında kalsaydı, çok manalar verilebilirdi. Daha avâm-ı ehl-i iman itimat etmezdi. “Belki bizi kandırırlar” der ve havas kısmı dahi vesvese ederdi. Belki “bazı ehl-i makamat gibi kendilerini satmak, itimat kazanmak için böyle yapıyorlar” diye daha tam kanaat etmezlerdi. Şimdi imtihandan sonra, en muannit vesveseli dahi teslime mecbur oluyor. Zahmetiniz bir, kârınız bindir inşaallah.

Said Nursî

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ, medar-ı ibret ve hayret iki esaretimde şahsıma karşı bir muameleyi beyan etmek ihtar edildi, şöyle ki:

Rusya’da Kosturma’da doksan esir zâbitlerimizle beraber bir koğuştâ idik. Ben o zâbitlerimize arasıra ders veriyordum. Bir gün Rus kumandanı geldi, gördü, dedi: “Bu Kürd, gönüllü alay kumandanı olup çok askerimizi kesmiş. Şimdi de burada siyasî ders veriyor. Ben yasak ediyorum, ders vermesin.” İki gün sonra geldi, dedi: “Madem dersiniz siyasî değil, belki dinîdir, ahlâkîdir; dersine devam eyle.” izin verdi.

İkinci esaretimde, bu hapiste iken yirmi sene derslerimi dinlemiş ve benden daha güzel ders veren bir has kardeşimin ve zarurî hizmetimi gören hizmetçilerimin benim yanıma gelmeleri, adliye memuru tarafından yasak edildi; tâ benden ders almasınlar. Hâlbuki Nur Risaleleri başka derslere hiç ihtiyaç bırakmıyor ve hiçbir dersimiz kalmamış ve hiçbir sırrımız gizli kalmamış. Her ne ise bu uzun kıssayı kısa kesmeye bir hâl sebep oldu.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

Sıkıntılı Musibetlerimi Hiçe İndiren Bir Hakikatli Tesellidir

Birinci: Hakkımızda zahmet rahmete dönmesi.

İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ferahı.

Üçüncü: İnayet-i hâssanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

Dördüncü: Geçici olmasından zevalinde lezzet.

Beşinci: Ehemmiyetli sevaplar.

Altıncı: Vazife-i ilâhiyeye karışmamak.

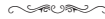
Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar.

Sekizinci: Sâir musibetzedelere nisbeten çok derece hafif olması.

Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihandan çıkan yüksek ilânatın tesiratındaki sürur.

Dokuz adet mânevî sevinçler, öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâştır ki; tarif edilmez, ağır elemelerimizi teskin ediyor.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Haccı men eden, zezemi döktüren.. hakkımızda eşedd-i zulme müsaadekâr davranan.. ve Zülfikar ve Sirâc'ın-Nur'un müsâderesine ehemmiyet vermeyen.. ve bizi garazkârâne, kanunsuz tâzib eden memurları terfi ettirip, hânemizden çıkan mazlumâne lisân-ı hâl ile yüksek ağlamamızı ve sesimizi iştımeleyen bir müstebit kabinenin zamanında en rahat yer hapistir. Yalnız mümkün olsa başka hapse naklolsak, tam selâmet olur.

Sâniyen: Onlar, nasıl zorla en mahrem risaleleri en nâmahreme okuttular; öyle de zorla ısrar edip bizi cemiyet yapmaya mecbur ediyorlar. Hâlbuki cemiyet ve komitecilîğe hiç ihtiyacımızı hissetmiyorduk. Çünkü ittihad-ı ehl-i iman cemaatindeki uhuvvet-i İslâmiye, Nurcularda pek hâlisâne, fedakârâne inkişaf ettiği gibi ve eski ecdatlarımızın kemâl-i aşkla ruhlarını feda ettikleri bir hakikate, Nur şâkırtleri o milyonlar kahraman ecdatlarından irsiyet aldıkları kuvvetli bir fedailik ile o hakikate bağlanmaları, şimdiye kadar resmî veya

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

siyasî, gizli ve âşikâr cemiyetler ve komiteciliğe ihtiyaç bırakmıyordu. Demek şimdi bir ihtiyaç var ki, kader-i ilâhî onları bize musallat ediyor. Onlar mevhum bir cemiyet isnadıyla zulmederler. Kader ise, “Neden tam ihlâsla, tam bir tesânüdle, tam bir hizbullah olmadınız?” diye bizi onların elleriyle tokatladi, adalet etti.

Said Nursî

Bu defa taarruz pek geniş dairede... Reis-i Hükûmet ve hazır kabine, plânlı, dehşetli bir evham ile bir hücum etti. Benim aldığım bir habere göre ve çok emârelerle, gizli münafıkların yalan jurnalleri ve desiseleriyle bizi hilâfet komitesiyle ve Nakşî tarikatının gizli cemiyetiyle tam alâkadar, belki pîşdar gösterip hükûmeti büyük bir telâşa sevk ederek, Nur’un büyük mecmualarının İstanbul’da ciltlenip Âlem-i İslâm’a intişarını ve gayet makbuliyetlerini bir delil gösterip, hükûmeti korkutup, kıskanç resmî hocaları ve vehham memurları aleyhimize insafsızca çevirdiler. Tahminlerince, herhâlde çok vesikalar, emâreler görülecek. Hem Eski Said damarıyla tahammül etmeyerek ortalığı karıştıracak diye kanaatleri varmış.

Cenâb-ı Hakk’a hadsiz şükür olsun, o musibeti binden bire indirdi. Bütün taharrilerde hiçbir cemiyet ve komitelerle bir alâkamızı bulamadılar. Yoktur ki, bulsunlar... Onun için savcı iftiralara, yanlış manalara, medar-ı mesuliyet olmayan cüz’î isnadlara mecbur olmuş.

Madem hakikat budur; Nur’lar ve biz, yüzde doksan dokuz derece musibetten halâs olduk. Öyle ise değil şekvâ, belki binler şükretmekle inâyet-i ilâhiyenin bu cilvesinin tamamını sabır, şükür, istirahatla beklemeliyiz.. ve Nur dersleriyle bu medresenin mütemâdiyen çıkan ve giren muhtaç ve müş-tâklarına teselli vererek yardım etmeliyiz.

Said Nursî

(Üçüncü Medrese-i Yusufiye olan Afyon hapishanesinde Üstad Said Nursî, “El-Hüccetü’z-Zehrâ” adlı bir risale telif etti. Tevhid, Risalet-i Ahmediye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve Fatiha’nın tefsiri hakkında olan bu çok kıymetli risale, hapiste bulunan Nur talebeleri ve mahpuslar için ilmî ve imanî dersleri hâvi olmasından hapiste hayırlı ve nurlu bir meşgale oldu. Mahkeme kararından sonra Üstadla beraber hapiste bulunan talebelerin yazdıkları bir takrizi, aynen aşağıya dercediyoruz.)

Risale-i Nur Nedir? Bediüzzaman Kimdir?

Her asır başında hadisçe geleceği tebşir edilen dinin yüksek hâdimleri¹; emr-i dinde müptedî değil, müttebidirler. Yani, kendilerinden ve yeniden bir şey ihdas etmezler, yeni ahkâm getirmezler. Esâsât ve ahkâm-ı diniyeye ve sünen-i Muhammediye’ye (*aleyhissalâtü vesselâm*) harfiyen ittibâ yoluyla dini takvim ve tahkim.. ve dinin hakikat ve asliyetini izhar.. ve ona karıştırılmak istenilen ebâtılı ref ve ibtal.. ve dine vâki tecavüzleri redd ve imha.. ve evâmir-i rabbâniyeyi ikâme.. ve ahkâm-ı ilâhiyenin şerâfet ve ulviyetini izhar ve ilân ederler. Ancak tavr-ı esâsîyi bozmadan ve ruh-u aslîyi rencide etmeden yeni izah tarzlarıyla, zamanın fehmine uygun yeni ikna usulleriyle ve yeni tevcihat ve tafsilat ile ifâ-yı vazife ederler.

Bu memurîn-i rabbâniye, fiiliyatlarıyla ve amelleriyle de memuriyetlerinin musaddıki olurlar. Salâbet-i imaniyelerinin ve ihlâslarının aynadarlığını bizzat ifâ ederler. Mertebe-i imanlarını fiilen izhar ederler. Ve ahlâk-ı Muhammediye’nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) tam âmili ve mişvâr-ı Ahmediye’nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve hilye-i nebevîyenin (*aleyhissalâtü vesselâm*) hakikî lâbisi olduklarını gösterirler. Hülâsa, amel ve ahlâk bakımından ve sünnet-i nebevîyeye (*aleyhissalâtü vesselâm*) ittibâ ve temessük cihetinden ümmet-i Muhammed’e (*aleyhissalâtü vesselâm*) tam bir hüsn-ü misal olurlar ve numûne-i iktidâ teşkil ederler. Bunların, Kitabullah’ın tefsiri ve ahkâm-ı diniyenin izahı ve zamanın fehmine ve mertebe-i ilmine göre tarz-ı tevcihi sadedinde yazdıkları eserler; kendi tilkâ-yı nefislerinin ve karîha-yı ulviyelerinin mahsulü değildir, kendi zekâ ve irfanlarının neticesi değildir. Bunlar, doğrudan doğruya menba-ı vahiy olan Zât-ı Pâk-i Risalet’in (*aleyhissalâtü vesselâm*) mânevî ilham ve telkinatıdır. Celcelûtiye

¹ Bkz.: Ebû Dâvûd, *melâhim* 1; et-Taberânî, *el-Mu’cemü’l-evsat* 6/234; el-Hâkim, *el-Müstedrek* 4/567-568

ve Mesnevî-i Şerif ve Fütûhu'l-gayb ve emsâli âsâr, hep bu nevidendir. Bu âsâr-ı kudsiyeye o zevat-ı âlişan ancak tercüman hükmündedirler. Bu zevat-ı mukaddesenin, o âsâr-ı bergüzîdenin tanziminde ve tarz-ı beyanında bir his-seleri vardır. Yani bu zevat-ı kudsiye; o mananın mazharı, mir'âtı ve ma'kesi hükmündedirler.

Risale-i Nur ve Tercümanına Gelince: Bu eser-i âlişanda şimdiye ka-dar emsâline rastlanmamış bir feyz-i ulvî ve bir kemâl-i nâmütenâhî mev-cut olduğundan.. ve hiçbir eserin nâil olmadığı bir şekilde meş'ale-i ilâhiye ve şems-i hidayet ve neyyir-i saadet olan Hazreti Kur'ân'ın füyuzâtına vâris olduğu meşhud olduğundan; onun esası, nur-u mahz-ı Kur'ân olduğu.. ve evliyâullahın âsârından ziyade feyz-i envâr-ı Muhammediyi (*aleyhissalâtü vesse-lâm*) hâmil bulunduğu.. ve Zât-ı Pâk-i Risalet'in ondaki hisse ve alâkası ve tasarruf-u kudsîsi evliyâullahın âsârından ziyade olduğu.. ve onun mazharı ve tercümanı olan mânevî zâtın mazhariyeti ve kemâlâtı ise o nisbette âlî ve emsâlsiz olduğu, güneş gibi âşikâr bir hakikattir.

Evet o Zât, daha hâl-i sabâvette iken ve hiç tahsil yapmadan zevâhiri kurtarmak üzere üç aylık bir tahsil müddeti içinde ulûm-u evvelîn ve âhîrî-ne ve ledünniyât ve hakâik-i eşyaya ve esrar-ı kâinata ve hikmet-i ilâhiyeye vâris kılınmıştır ki, şimdiye kadar böyle mazhariyet-i ulyâya kimse nâil olma-mıştır. Bu harika-yı ilmiyenin eşi aslâ mesbuk değildir. Hiç şüphe edilemez ki; Tercüman-ı Nur, bu hâliyle baştan başa iffet-i mücesseme ve şecaat-ı harika ve istiğnâ-yı mutlak teşkil eden hârikulâde metânet-i ahlâkiyesi ile bizzat bir mucize-i fîtrattır ve tecessüm etmiş bir inâyettir ve bir mevhibe-i mutlakadır.

O Zât-ı zihavârik, daha hadd-i bülûğa ermeden bir allâme-i bâadîl hâlinde bütün cihan-ı ilme meydan okumuş.. münâzara ettiği erbab-ı ulûmu ilzam ve iskât etmiş.. her nerede olursa olsun vâki olan bütün suâllere mutlak bir isa-betle ve aslâ tereddüt etmeden cevap vermiş.. on dört yaşından itibaren “Üs-tad”lık pâyesini taşımış.. ve mütemâdiyen etrafına feyz-i ilim ve nur-u hikmet saçmış.. izahlarındaki incelik ve derinlik ve beyanlarındaki ulviyet ve metânet ve tevcihlerindeki derin ferâset ve basiret ve nur-u hikmet, erbab-ı irfanı şa-şırtmış.. ve hakkıyla “Bediüzzaman” unvan-ı celilini bahşettirmiştir.

Mezâyâ-yı âliye ve fezâil-i ilmiyesiyle de din-i Muhammedî'nin (*aleyhissalâ-tü vesselâm*) neşrinde ve isbatında bir kemâl-i tam hâlinde rû-nümâ olmuş olan böyle bir Zât, elbette Seyyidü'l-enbiyâ Hazretleri'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) en

yüksek iltifatına mazhar.. ve en âlî himâyeye ve himmetine nâildir. Ve şüphesiz o Nebiyy-i Akdes'in (*aleyhissalâtü vesselâm*) emir ve fermanıyla yürüyen.. ve tasar-rufuyla hareket eden.. ve O'nun envâr ve hakâikine vâris ve ma'kes olan bir zât-ı kerîmü's-sıfattır.

Envâr-ı Muhammediye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve maârif-i Ahmediye'yi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ve füyuzât-ı şem-i ilâhîyi en müşâ'sa bir şekilde parlatma-sı.. ve Kur'ânî ve hadisî olan işârât-ı riyâziyenin kendisinde müntehî olması.. ve hitâbât-ı nebeviyeyi (*aleyhissalâtü vesselâm*) ifade eden âyât-ı celilenin riyâzî beyanlarının kendi üzerinde toplanması delâletleriyle o Zât, hizmet-i imaniye noktasında risaletin bir mir'ât-ı mücellâsı.. ve şecere-i risaletin bir son meyve-i münevveri.. ve lisân-ı risaletin irsiyet noktasında son dehân-ı hakikatî.. ve şem-i ilâhînin hizmet-i imaniye cihetinde bir son hâmil-i zîsaadeti olduğuna şüphe yoktur.

Üçüncü Medrese-i Yusufiye'nin El-Hüccetü'z-Zehra ve
Zühretü'n-Nur olan tek dersini dinleyen Nur Şâkirtleri nâmına
Ahmed Feyzi, Ahmed Nazif, Salahaddin, Zübeyir, Ceylân, Sungur

Benim hissemi haddimden yüz derece ziyade vermeleriyle beraber, bu imza sahiplerinin hatırlarını kırmaya cesaret edemedim. Sükût ederek, o medhi Risale-i Nur şâkirtlerinin şahs-ı mânevîsi nâmına kabul ettim.

Said Nursî

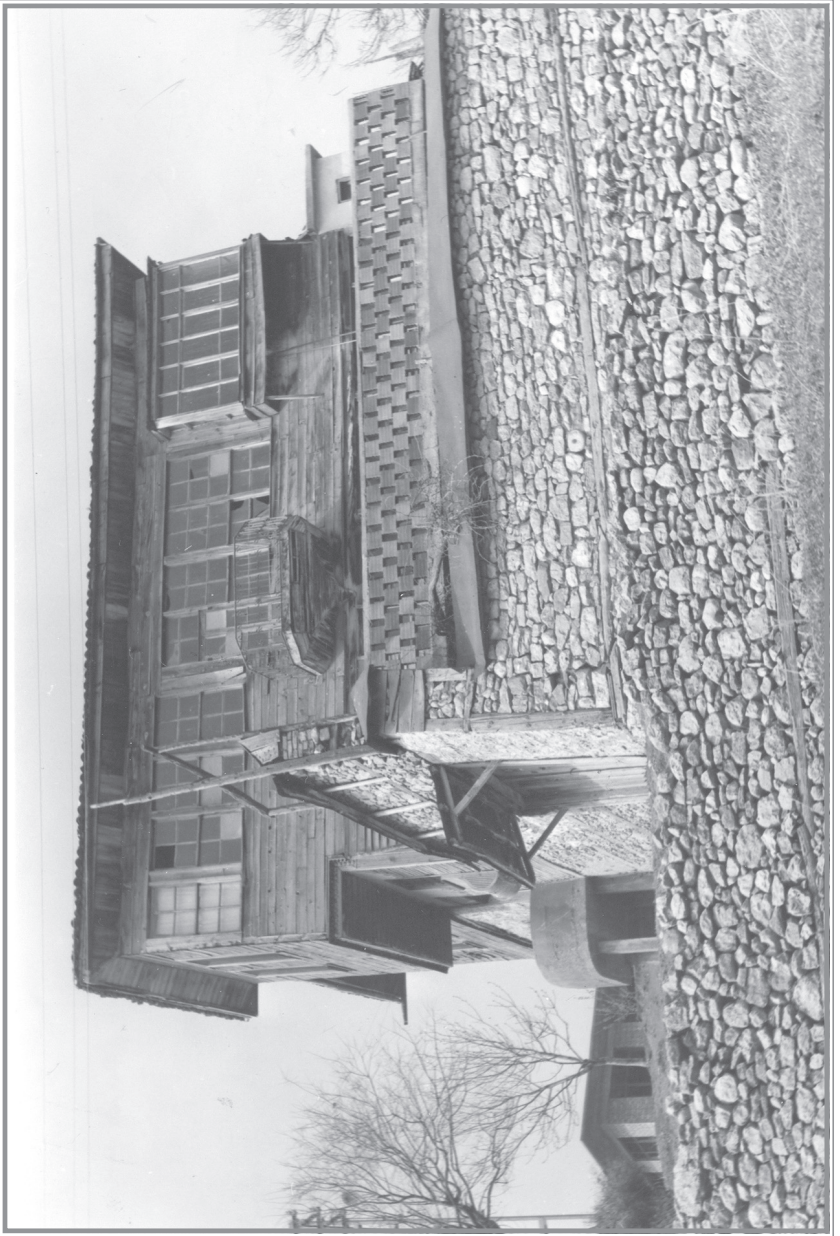
Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri Afyon Mahkemesi'nin bir celsesine talebeleri ile giderken.

Bediüzzaman ve talebeleri büyük bir cürmün fâiliymiş gibi silâhlı muhafızlar arasında Afyon Hapishânesi'nden mahkemeye götürülürken

Sekizinci Kısım

Isparta Hayatı

Üstad Bediüzzaman'ın Barla'da 1950'den sonra kaldığı
evin önden görünüşü

1950'den Sonra

Üstad Said Nursî, Afyon Hapishanesi'nden 1949'da, bir Eylül sabahı tahliye edildi. İki komiser arasında faytonla, daha önce hapisten tahliye edilen talebesi Zübeyr'in kiraladığı bir eve geldi. Yanında hizmetine bakan Ziya, Sungur gibi talebeleri de vardı. Üstadın Afyon hapsinden sonraki hayatında ve hizmet-i Nuriyesinde şu sûrette bir inkişaf görünür: Bu tarihe kadar Üstad, evinde, geceleri hiç kimseyi bulundurmazdı. Akşamdan tâ kuşluk vaktine kadar kapısı kilitli olarak kalırdı. Afyon hapsinden sonra ise, sâdık talebelerinden bazıları hususî hizmetinde kaldı. Üstadın odası daima ayrı idi. Ancak bir hizmet olduğu vakit yanına gelinebilirdi.

Afyon hapsinden sonra Üstad –kendi tabirince– bir nevi Üçüncü Said ¹(Hâşiye) olarak görünüyordu. Çünkü bundan sonra hizmet-i Nuriye başka safhalarda tezahür edecekti; küllî bir inkişaf olacaktı. Üstadın hizmetine koşan ve Nur hizmeti için yanına gelenler, bilhassa mektepli gençlerdendi. Rahmet-i ilâhiye, Afyon hapis musibetini çok cihetlerle rahmete çevirmişti.

Bir veçh-i rahmet şu idi: Mahkeme günlerinde muhtelif vilâyet ve kazalardan gelen Nur talebeleri birbiriyle tanışarak, hem Üstad, hem Risale-i Nur, hem hizmet-i Nuriye hususunda mâlûmat sahibi olurlar ve uhrevî ve imanî olan ve rızâ-yı ilâhî uğrundaki Nur'dan kopup gelen samimî bir uhuvvetle, bir kuvve-i mâneviye elde ederlerdi. Mahkeme günleri, Üstad ve talebelerinin kahramanlar kfilesi olarak saf halinde mahkemeye gelişleri, müminlerin kalblerinde Allah için sonsuz bir muhabbet ve yakınlığa vesile oluyordu. Bu mahkemeler, iman ve İslâm dâvâsına hizmet için medâr-ı teşvik hükmüne geçiyordu. Din düşmanlarının rağmına olarak bu musibet, Risale-i Nur hizmet-i

1 (Hâşiye) Aziz, siddık kardeşlerim! İki-üç defadır ehemmiyetli bir hâlet-i ruhiye bana ârız oluyor. Aynı otuz sene evvel İstanbul'da beni Yuşa Dağı'na çıkarıp.. İstanbul'un, Dârü'l-Hikmet'in cazibedar hayat-ı içtimaiyesini bıraktırp.. hatta İstanbul'da bulunan Nur'un birinci şâkirdi ve kahramanı olan merhum Abdurrahman'ı dahi zarurî hizmetimi görmek için de yanıma almaya müsaade etmeyen.. ve Yeni Said mâhiyetini gösteren acib inkılâbât-ı ruhînin bir mislinin şimdi mukaddemâtı bende başlamış. Üçüncü bir Said ve bütün bütün târik-i dünya olarak zuhuruna bir işaret tahmin ediyorum. Demek Nur'lar ve kahraman şâkirtleri benim vazifelerimi yapacaklar, daha bana hiç ihtiyaç kalmamış. Zâten Nur'un her bir câmî cüzü ve sarsılmayan hâlis şâkirtlerinin her birisi, benden daha mükemmel ders verir.

imaniyesini deruhte edecek ve onunla gaye-i hayat edecek fedakârları, kahrâmanları netice verdi. Yeni ve münevver Nur talebeleri meydana çıktılar.

Hapisten tahliyeden sonra, Üstadın evinin kapısı önünde bir-iki polis daimî nöbet bekler ve yanına kimseyi sokmazlardı. Zaten hapis müddetince halka dehşet verecek şekilde yalan yanlış propagandalarla, Bediüzzaman'ın imha edileceği gibi haberler etrafa yaydırılmıştı.

Üstad, Afyon'da iki ay kadar ikametten sonra Emirdağ'a geldi. Emirdağ'da birçok Risale-i Nur talebeleri vardı. Oradaki hizmet-i Nuriye'yi bu talebeler ifâ ettiler.

Afyon Hapsi'nden Sonra Hizmet-i Nuriye Nasıl Cereyan Etti?

İsparta'da, teksir makinasıyla Nur mecmualarının neşrine devam ediliyordu. Üstad, yine âdeti veçhile tashihât ile meşguldü. Yalnız hapisten sonra hizmet-i Nuriye birkaç kısma inkısam etmişti; yalnız teksirle ve el yazısıyla neşre münhasır olmuyordu. Bu zamanlardaki hizmet safhaları şu sûretle ifade olunabilir:

1- Muhtelif vilâyet, kasaba ve köylerdeki Nur Talebeleri, bulundukları muhitlerinde Nur'ları okumak, yazmak, okutmak ve neşrine çalışmak.

2- İsparta ve İnebolu'da, teksir makinesiyle Nur Risaleleri'nin mecmualar halinde teksiri ve etrafa neşri.

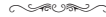
3- Ankara ve İstanbul'da, muhtelif halk tabakaları arasında, hususan üniversite ve diğer mektep talebeleri, gençler, memurlar ve hanımlar arasında Nur'ların yayılması, okunması.. Risale-i Nur dâvâsına çokların yakın mânevî alâkaları.. bunlardan halis fedakârlar ve iman hâdimlerinin çıkması nur-u imanın, bu iki büyük merkezde hararetle inkişafı.

4- Kitapların iadesi ve yeniden bazı yerlerde Nur'lara ve talebelerine ilişmek, dolayısıyla resmî makamlarla münasebet.. Risale-i Nur'un, vatan ve milletin, nesl-i âtinin saadetine vesilesi cihetinin duyurulması, isbat edilmesi.. yeni Türk hükûmetinin, Kur'ân'ın bu yeni ve ekmel Nuruna takdirle bakması.. en modern neşir vasıtasıyla hem Anadolu'ya, hem âlem-i İslâm'a ve insaniyete duyurulmasının temini.

5- Şark vilâyetlerinde Risale-i Nur'un intişarı...

İşte, Said Nursî, Afyon hapsinden tahliye edilip Emirdağ'a geldiği zaman, nazarındaki hizmet safhaları bu sûrette idi ve merkez-i hükûmetle de hizmet itibarıyla alâkadardı. Bu zamana kadar Nur hizmeti, ancak risalelerin yazılıp çoğaltılmasına münhasırdı. Üstad, tâ Barla'dan beri daima has talebeleriyle, Nur'ların neşrine çalışanlarla görüşmüş, onları hizmetlerinden dolayı tebrik ve teşcî etmişti. Bu tarihten sonra mektepliler ve memurlar Nur'lara mütevec-cih oldular. Nur hizmetini hayatlarının gayesi addeden ve bu hizmetle vatan, millet ve İslâmiyet'e en büyük faydayı temin eden talebeler meydana çıkarak hizmete başladılar.

Afyon Mahkemesi'nin Risale-i Nur'u müsadere kararını, Mahkeme-i Temyiz esastan bozdu. Bozma kararında ileri sürdüğü sebeplerden birisi: Karnamede suç unsuru gösterilen risalelerin, Denizli Ağır Ceza Mahkemesi'nde beraat eden eserlerden olup olmadığının zikredilmediği, şayet beraat edip iade edilen eserlerden ise, kararın yanlış olacağı, hem Temyiz'in tasdikinden geçip kazıyye-i muhkeme haline gelen bir dâvânın yeniden taht-ı muhakeme-ye alınışının kanuna uygunsuz olduğudur.

Temyizin bozma kararından sonra, Afyon'da tekrar duruşma başladı. Bu şekilde mahkeme devam ederken iktidarı ele alan Demokrat Parti hükûmeti, umumî af ilân etti. Afyon Mahkemesi de af kanununun daire-i şümûlüne girdiği için dosya ortadan kaldırıldı.¹(Hâşiye)

(Afyon hâdisesi başlamadan evvel Diyanet İşleri Reisi Ahmed Hamdi Akseki, Said Nursî'den iki takım Risale-i Nur eserlerini, bir takımını Diyanet İşleri Kütüphanesi'ne koymak, bir takımını da şahsına alıkoymak için istemişti. Fakat hapis hâdisesi çıktı, gönderilemedi. Üstad, hapisten sonra Emirdağ'a geldiği vakit, evvelce hazırlanan iki takımı tashih ederek Ahmed Hamdi'ye gönderdi ve aşağıdaki mektubu kendisine yazdı.)

¹ (Hâşiye) Fakat mahkeme heyeti, Risale-i Nur eserlerinin beraatine karar vermedi, müsa-deresine karar verdi. Bu karar 1956 tarihine kadar devam etti. Mahkeme, iki defa Nur Risalelerine müsadere kararı verdi. Temyiz Mahkemesi bu iki kararı da bozdu. Afyon Mahkemesi Temyiz'in kararına uyarak Nur'ların beraatine karar verdi. Bu sefer Temyiz, usulde noksanlık yüzünden bozdu ve eserlerin Diyanet İşleri'nce tetkikini istedi. Diyanet İşleri Müşavere Kurulu'na bütün eserler tetkik ettirildi. Neticede, Nur'ların hakikati-ni bir derece belirten bir rapor verildi. Ehl-i vukufun mezkûr raporuna istinaden, Afyon Mahkemesi, Haziran 1956 tarihinde, ittifakla, Nur'ların beraatine ve serbestiyetine karar verdi. Karar kat'ileşti. Artık bu tarihten sonra, merkez-i hükûmette, Risale-i Nur mecmuaları matbaalarda tab' edilmeye başladı.

Muhterem Ahmed Hamdi Efendi Hazretleri,

Bir hâdis-e ruhiyemi size beyan ediyorum: Çok zaman evvel zatınız ve sizin mesleğinizdeki hocaların, zarurete binaen ruhsata tâbi ve azîmet-i şer'iyeyi bırakan fikirlerine, benim fikirlerim muvâfık gelmiyordu. Ben hem onlara, hem sana hiddet ederdim. "Neden azîmeti terk edip ruhsata tâbi oluyorlar?" diye, Risale-i Nur'u doğrudan doğruya sizlere göndermezdim. Fakat, üç-dört sene evvel, yine şiddetli, kalbime, size karşı tenkitkârâne bir teessüf geldi. Birden ihtar edildi ki:

"Bu senin eski medrese arkadaşların olan başta Ahmed Hamdi gibi zatlar, dehşetli ve şiddetli bir tahribata karşı 'ehvenüşşer' düsturuyla, bir kısım vazife-i ilmiyeyi, mukaddesatın muhafazasına sarf edip tehlikeyi dörtten bire indirmeleri, onların mecburiyetle bazı ruhsatlarına ve kusurlarına inşaallah keffâret olur." diye kalbime şiddetli ihtar edildi.

Ben dahi sizleri ve sizin gibilerini, o vakitten beri yine eski medrese kardeşlerim ve ders arkadaşlarım diye hakikî uhuvvet nazarıyla bakmaya başladım. Onun için benim bu şiddetli tesemmüm hastalığım vefatımla neticelenmesi düşüncesiyle, sizi Nur'lara benim bedelime hakikî sahip ve hâmi ve muhafız olacağınızı düşünerek, üç sene evvel mükemmel bir takım Risale-i Nur'u size vermek niyet etmiştim. Fakat şimdi hem mükemmel değil, hem tamamı değil; fakat ekseriyet-i mutlaka eczaları Nur şâkirtlerinden gayet mühim üç zatın on-on beş sene evvel yazdıkları bir takımı sizin için hastalığım içinde bir derece tashih ettim. Bu üç zatın kaleminin benim yanımda on takım kadar kıymeti var. Senden başka bu takımı kimseye vermeyecektim. Buna mukabil onun mânevî fiyatı da üç şeydir:

Birincisi: Siz mümkün olduğu kadar Diyanet Riyâseti'nin şubelerine vermek için, mümkünse eski haruf, değilse yeni harfle ve has arkadaşlarımdan tashihe yardım için birisi başta bulunmak şartıyla, memleketteki Diyanet Riyâseti'nin şubelerine yirmi otuz tane teksir edilmektir. Çünkü haricî dinsizlik cereyanına karşı böyle eserleri neşretmek, Diyanet Riyâseti'nin vazifesidir.

İkincisi: Madem Nur Risaleleri medrese malıdır. Siz de medreselerin hem esası, hem başları, hem şâkirtlerisiniz. Onlar sizin hakikî malınızdır. Münasip görmediğiniz risaleyi şimdilik neşrini geri bırakırsınız.

Üçüncüsü: Tevafuklu Kur'ân'ımız mümkünse fotoğraf matbaasıyla tab' edilsin ki, tevafuktaki lem'a-yı i'câziye görünsün...

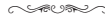
Bediüzzaman Said Nursî'nin ve Talebelerinin 1950'den Sonra Yazdığı Mektuplardan Bazıları

(Demokratların Ezân-ı Muhammedî'yi Arapça olarak okunmasına müsaade etmeleri dolayısıyla yazılan bir hasbihâl.)

Aziz, sıddık kardeşlerim,

Evvelâ: Hem sizin, hem bu memleketin, hem âlem-i İslâm'ın mühim bayramlarının mukaddimesi olan, bu memlekette şeâir-i İslâmiye'nin yeniden parlamasının bir müjdecisi olan ezan-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) kemâl-i ferahla on binler minarelerde okunmasını tebrik ediyoruz. Ve seksen küsûr sene bir ibadet ömrünü kazandıran Ramazan-ı Şerifteki ibadet ve dualarınızın makbuliyetine âmîn diyerek rahmet-i ilâhiyeden her bir gece-i Ramazan bir Leyle-i Kadir hükmünde sizlere sevap kazandırmasını niyaz ediyoruz. Bu Ramazan'da şiddetli zafiyet ve hastalığımдан tam çalışamadığımdan sizlerden mânevî yardım rica ediyorum.

Said Nursî

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

Âlem-i İslâm merkezlerindeki mübarek müslüman kardeşlere,

Sizleri, bütün ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Eserleriyle fuhûl-ü ulemânın ve fuhûl-ü müfessirînin en yükseği olan Bediüzzaman Hazretleri'ne, kıymetli ve mübarek bir mücahid âlim tarafından yazılmış olan bir tebriki takdim etmiştik.

Bediüzzaman Hazretleri'nin bizlere yazdığı cevabî mektuplarında, o kıymetli, bînazîr Üstad Bediüzzaman Hazretleri, sizleri binlerle tebrik etmiş ve Anadolu'da Kur'ân ve iman kahramanlarının halefleri olan Nurcularla, Arabistan'daki hakikat-i Kur'âniye'ye müteveccih İslâmları, iki kardeş olarak hizbül-Kur'ân'ın dairesi içinde çok saflardan iki muvâfık ve iki müterafık saf teşkil ettiklerini müjdelemiş. Ve o mümin kardeşlerimizin Risale-i Nur'la ciddî alâkalarıyla beraber, bir kısmını Arapçaya tercüme edip neşretmek niyetlerinizden fevkalâde memnun olduklarını ve mübarek İslâm cemaatlerinin Urfa'daki Nur şâkirtleriyle ve Nur eczalarıyla himayetkârâne alâkadar olmasını yazmaklığımızı bizlere emretmiş bulunuyorlar.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Ey aziz ve necip kavm-i Arab'ın nûranî âzâları! Tarihin âmâkına gömülen ve mâziden istikbale atlayan ecdatlarımıza, bu millet-i İslâm'ı parçalamak için bin dört yüz seneden beri hücum eden küffar orduları, en nihayet Birinci Harb-i Umumî'de emellerine muvaffak oldular. Türk ve Arap iki hakikî müslüman kardeşin bin senelik sarsılmayan muhabbetlerini pek çok desiselerle, yalanlarla söndürdüler. Ehl-i İslâm'ın ve nev-i beşerin medâr-ı fahri ve bütün mevcudatın sebeb-i hilkati ve bütün füyuzat-ı ilâhiyenin mazharı o âli Peygamberin Ravza-yı Mutahhara'sına yüzler sürmek için pek büyük bir iştiyakı kalblerinde yaşattıklarına tahammül edemediler. O âli Peygamber-i Zîşan'ın küçücük bir iltifatına mazhar olmak için, ruhlarına varıncaya kadar herşeylerini feda ettiklerini hazmedemediler. Bin dört yüz seneden beri zeminin yüzünde, zamanın sayfaları üzerinde ve şehidlerin ve gazilerin beyaz kılıç kalemleriyle, kırmızı mürekkepleriyle yazıp tarihe emanet bıraktıkları medâr-ı iftiharları, muhteşem yazılarını müslümanlara unutturmak istediler. Bu azimle yürüyen o amansız düşmanlar, pek acı işkenceler altında ezdikleri Türk ve Arap bu iki kardeşi, bir daha ittihat etmemek için en müthiş muahedelerin zincirleriyle bağladılar. Çelik zincirler altında senelerle inlettirdiler. Her türlü senaati Müslümanlığa icra ettiler.

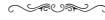
Heyhat! İna-yet-i ilâhiyenin tekrar yâr olacağını, Risale-i Nur gibi pek büyük ve pek harika bir tefsir-i Kur'ân'la ve onun âli müellifi Bediüzzaman'la, Müslümanlığın büyük zaferini bilemediler ve göremediler. O eserler ki, vahdâniyet-i ilâhiye ile risalet-i Muhammediye'yi (*aleyhissalâtu vesselâm*) ve hakikat-i haşriyeyi o kadar kuvvetli ve hakikatli burhanlarla o kadar parlak bir sûrette isbat ediyor ki, şimdiye kadar hiçbir filozof, hiçbir âlim karşısına çıkıp itiraz edememiş.

Biz Türkler, seyyidleri kesretle içinde bulunan ve necip kavm-i Arap olan sizlere ve sizin ecdatlarınız olan sahabe-i güzîne, Allah namına, Peygamber-i Zîşan hesabına sonsuz bir sevgiyi ve nihayetsiz bir hürmeti daima kalbimizde, ruhumuzda besliyoruz ve yaşıatıyoruz. O âli Peygamber-i Zîşan için ve Onun âli dini için, başta ruhumuz ve herşeyimizi feda ya hazırız.

Cenâb-ı Hakk'ın lütf u kereminden büyük bir ümit ile yalvarıp istiyoruz ki, sevgili Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri'nin verdikleri haber-i beşaretle, Türk ve Arap iki hakikî kardeş millet, inşaallah yakın bir âtide ittihat edecek. Ve o ittihat sayesinde, o müthiş düşmanların müslümanlar içine saçtıkları fesat tohumları kendi yüzlerine atılacak. Ve zincirler altında inleyen dört yüz

milyon Müslümanlık, yeniden hayat-ı kudsiye-i İslâmiye ile, nev-i beşerin başına geçip, sulh ve müsalet-i umumiye'yi temin edecek, inşaallah.

Risale-i Nur'un âciz bir şâkirdi
Hüsrev

(Risale-i Nur'un vatana, millete ve İslâmiyet'e büyük hizmetini kabul ve takdir eden Başvekil Adnan Menderes'e Üstadın yazdığı bir mektup.)

بِسْمِ اللَّهِ سُبحَانَهُ¹

Ben çok hasta olduğum ve siyasetle alâkasız bulunduğum hâlde, Adnan Menderes gibi bir İslâm kahramanı ile bir sohbet etmek isterdim. Hâl ve vaziyetim görüşmeye müsaade etmediği için, o surî konuşmak yerine, bu mektup benim bedelime konuşsun, diye yazdım.

Gayet kısa birkaç esası, İslâmiyet'in bir kahramanı olan Adnan Menderes gibi dindarlara beyan ediyorum:

Birincisi: İslâmiyet'in pek çok kanun-u esasîsinden birisi, **لَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى²** âyet-i kerîmesinin hakikatidir ki, “Birisinin cinayetiyle başkaları, akraba ve dostları mesul olamaz.” Hâlbuki, şimdiki siyaset-i hâzırada partililik taraftarlığıyla, bir câninin yüzünden pek çok mâsumların zararına rıza gösteriliyor. Bir câninin cinayeti yüzünden taraftarları veyahut akrabaları da hi şenî gıybetler ve tezyifler edilip, birtek cinayet yüz cinayete çevrildiğinden, gayet dehşetli bir kin ve adaveti damarlara dokundurup kin ve garaza ve mukabele-i bilmişle mecbur ediliyor. Bu ise, hayat-ı içtimaiye'yi tamamen zîr u zeber eden bir zehirdir. Ve harîçteki düşmanların parmak karıştırmalarına tam bir zemin hazırlamaktır. İran ve Mısır'daki hissedilen hâdiseler ve buharanlar bu esastan ileri geldiği anlaşılıyor. Fakat onlar burası gibi değil; bize nisbeten pek hafif, yüzde bir nisbetindedir. Allah etmesin, bu hâl bizde olsa pek dehşetli olur.

Bu tehlikeye karşı çare-i yegâne: Uhuvvet-i İslâmiye'yi ve esas İslâmiyet milliyetini o kuvvetin temel taşı yapıp, mâsumları himaye için, cânilerin cinayetlerini kendilerine münhasır bırakmak lâzımdır.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² En'âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

Hem, emniyetin ve âsâyışın temel taşı yine bu kanun-u esâsîden geliyor.

Meselâ, bir hanede veya bir gemide bir mâsum ile on câni bulunsa, hakikî adaletle ve emniyet ve âsâyış düstur-u esasîsi ile, o mâsumu kurtarıp tehlikeye atmamak için, gemiye ve haneye ilişmemek lâzım; tâ ki mâsum çıkıncaya kadar...

İşte bu kanun-u esasî-i Kur'ânî hükmünce, âsâyış ve emniyet-i dahiliyeye ilişmek, on câni yüzünden doksan mâsumu tehlikeye atmak, gazab-ı ilâhînin celbine vesile olur. Madem Cenâb-ı Hak, bu tehlikeli zamanda bir kısım hakikî dindarların başa geçmesine yol açmış, Kur'ân-ı Hakîm'in bu kanun-u esasîsini kendilerine bir nokta-yı istinad ve onlara garazkârlık edenlere karşı siper yapmak lâzım geldiğini, zaman ihtar ediyor.

İslâmiyet'in İkinci Bir Kanun-u Esasîsi: Şu hadîs-i şeriftir: **سَيِّدُ الْقَوْمِ** ¹ **خَادِمُهُمْ** hakikatiyle, *memuriyet bir hizmetkârlıktır; bir hâkimiyet ve benlik için tahakküm âleti değil...* Bu zamanda terbiye-i İslâmiye'nin noksanıyetiyle ve ubudiyetin zaafiyetiyle benlik, enaniyet kuvvet bulmuş. Memuriyeti hizmetkârlıktan çıkarıp bir hâkimiyet ve müstebidâne bir tahakküm ve mütekebbirâne bir mertebe tarzına getirdiğinden; –abdestsiz, kıblesiz namaz kılmak gibi– adalet, adalet olmaz, esasıyla da bozulur. Ve hukuk-u ibad da zîr u zeber olur. Hukuk-u ibad, “hukukullah” hükmüne geçmiyor ki hak olabilsin. Belki nefsanî haksızlıklara vesile olur.

Şimdi, Adnan Menderes gibi, “İslâmiyet'in ve dînin icaplarını yerine getireceğiz.” diye ve mezkûr iki kanun-u esasîye karşı muhalefet edip tam zıddına olarak iki dehşetli cereyan, gayet büyük rüşvetle halkları aldatmak ve ecnebîlerin müdahalesine yol açmak vaziyetinde hücum etmek ihtimali kuvvetlidir.

Birisi: Birinci kanun-u esasîye muhalif olarak, bir câni yüzünden kırk mâsumu kesmiş, bir köyü de yakmış. Bu derecede bir istibdad-ı mutlak, her nefsin zevkine geçecek memuriyete bir hâkimiyet sûretinde rüşvet vererek, dindar hürriyet-perverlere hücum ediliyor.

İkinci hücum da: İslâmiyet milliyet-i kudsiyesini bırakıp –evvelkisi gibi– bir câni yüzünden yüz mâsumun hakkını çiğneyebilen, zâhiren bir milliyetçilik ve hakikatte ırkçılık damarıyla hem hürriyet-perver dindar Demokratlara, hem bütün bu vatandaki yüzde yetmişi sair unsurlardan bulunanlara, hem hükûmet aleyhine, hem biçare Türkler aleyhine, hem Demokratın takip ettiği

¹ el-Beyhakî, *Şuabü'l-îmân* 6/334; Hatîb el-Bağdâdî, *Târihu Bağdâd* 10/187; ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 2/324; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadîr* 4/122.

siyaset aleyhine çalışarak ve serseri ve enaniyetli nefislere gayet zevkli bir rüşvet olarak bir “ırkçılık kardeşliği” veriyor. O zevkli kardeşliğin içinde, o zevkli faydadan bin defa daha ziyade hakikî kardeşleri düşmanlığa çevirmek gibi acip tehlikeyi, o sarhoşluğu ile hissedemiyor.

Meselâ, İslâmiyet milliyetiyle 400 milyon hakikî kardeşin hergün **اَللّٰهُمَّ** **اَعِزْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ**¹ dua-yı umumîsiyle mânevî yardım görmek yerine, ırkçılık 400 milyon mübarek kardeşleri, dört yüz serseriye ve lâübalilere yalnız dünyevî ve pek cüz’î bir menfaati için terk ettiriyor. Bu tehlike hem bu vatana, hem hükûmete, hem de dindar Demokratlara ve Türklere büyük bir tehlikedir. Ve öyle yapanlar da hakikî Türk değillerdir. Necip Türkler böyle hatâdan çekinirler.

Bu iki tâife herşeyden istifadeye çalışıp dindar Demokratları devirmeye çalıştıkları ve çalıştırıldıkları, meydandaki âsar ile tahakkuk ediyor. Bu acip tahribata ve bu iki kuvvetli muarızlara karşı; kırk Sahabe ile dünyanın kırk devletine karşı meydan-ı muarazaya çıkan ve galebe eden ve bin dört yüz sene zarfında ve her asırda üç yüz-dört yüz milyon şâkirdi bulunan hakikat-i Kur’-âniye’nin sarsılmaz kuvvetine dayanmak ve onun içindeki dünyevî ve uhrevî saâdet-i ebediyenin zevklerine o câzibedar hakikatle beraber nokta-yı istinad yapmak, o mezkûr muarızlarınıza ve hem dahil ve hariçteki düşmanlarınıza karşı en lâzım ve elzem ve zarurî bir çâre-i yegânedir. Yoksa, o insafsız dahilî ve haricî düşmanlarınız sizin bir cinayetinizi binler yapıp ve eskilerin de cinayetlerini ilâve ederek başkaların başına yükledikleri gibi, size de yükleyecekler. Hem size, hem vatana, hem millete telâfi edilmeyecek bir tehlike olur.

Cenab-ı Hak sizleri İslâmiyet lehindeki hizmetlerinizde muvaffak ve mezkûr tehlikelerden muhafaza eylesin, diye ben ve Nurcu kardeşlerimiz, yapaçağınız hizmete ve mezkûr hakikati kabul etmenize mukabil dua etmeye karar vereceğiz.

Üçüncüsü: İslâmiyet’in hayat-ı içtimaiyeye dair bir kanun-u esasîsi dahi, bu hadis-i şerifin;

اَلْمُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِ كَالْبَيْنَانِ الْمَرْصُوصِ يَشُدُّ بَعْضُهُ بَعْضًا²

hakikatidir. Yani, “*Hariçteki düşmanların tecavüzlerine karşı, dahildeki*

¹ Allah’ım! Erkeğiyle kadınıyla bütün müminleri bağışla.

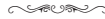
² “Bir mü’min diğer mü’min için, duvarın birbirini perçinleyen tuğlası gibidir.” Buhârî, *salât* 88; Müslim, *birr* 65; Tirmizî, *birr* 18.

adâveti unutmak ve tam tesanüd etmektir.” Hattâ en bedevî tâifeler dahi bu kanun-u esasının menfaatini anlamışlar ki, hariçte bir düşman çıktığı vakit, o tâife birbirinin babasını, kardeşini öldürdükleri hâlde, o dahildeki düşmanlığı unutup, hariçteki düşman def oluncaya kadar tesanüd ettikleri hâlde; binler teessüflerle deriz ki: Benlikten, hodfuruşluktan, gururdan ve gaddar siyasetten gelen dahildeki tarafgirane fikriyle, kendi tarafına şeytan yardım etse rahmet okutacak, muhalifine melek yardım etse lânet edecek gibi hadisatlar görünüyor. Hattâ, bir sâlih âlim, fıkır-i siyasîsine muhalif bir büyük sâlih âlimi tekfir derecesinde gıybet ettiği; ve İslâmiyet aleyhinde bir zındığı, onun fikrine uygun ve taraftar olduğu için hararetle senâ ettiğini gördüm. Ve şeytandan kaçır gibi, otuz beş seneden beri siyaseti terk ettim.

Hem şimdi birisi, hem Ramazan-ı Şerif’e, hem şeâir-i İslâmiye’ye, hem bu dindar millete büyük bir cinayeti yaptığı vakit muhaliflerinin onun o vaziyeti hoşlarına gittiği görüldü. Hâlbuki, küfre rıza küfür olduğu gibi; dalâlete, fıska, zulme rıza da fısktır, zulümdür, dalâlettir. Bu acip halin sırrını gördüm ki, kendilerini millet nazarında ettikleri cinayetlerinden mâzûr göstermek damarıyla muhaliflerini kendilerinden daha dinsiz, daha cânî görmek ve göstermek istiyorlar. İşte bu çeşit dehşetli haksızlıkların neticeleri pek tehlikeli olduğu gibi, içtimaî ahlâkı da zir u zeber edip bu vatan ve millete ve hâkimiyet-i İslâmiye’ye büyük bir sû-i kast hükmündedir.

Daha yazacaktım, fakat bu üç nokta-yı esasiyeyi şimdilik dindar hürriyet-perverlere beyan etmekle iktifa ediyorum.

Said Nursî

(Adnan Menderes’e gönderilmek niyetiyle evvelce yazılan içtimaî hayatımıza ait bir hakikatin hâşiyesini takdim ediyoruz.)

Hâşiye: Eskilerin lüzumsuz keyfî kanunları ve sû-i istimâlleri neticesinde, belki de tahrikleriyle zuhur eden Ticanî meselesini dindar Demokratlara yüklememek ve âlem-i İslâm’ın nazarında Demokratları düşürmemenin çare-i yegânesi kendimce böyle düşünüyorum:

Ezan-ı Muhammedî’nin (*aleyhissalâtu vesselâm*) neşriyle Demokratlar on derece kuvvet bulduğu gibi; Ayasofya’yı, beş yüz sene devam eden vaziyet-i kudsiyesine çevirmek.. ve hâlen İslâm’da çok hüsn-ü tesir yapan ve bu vatan ahalisine âlem-i İslâm’ın hüsn-ü teveccühünü kazandıran, yirmi sekiz sene

mahkemelerin muzır cihetini bulamadıkları ve beş mahkeme de beraatine karar verdikleri Risale-i Nur'un resmen serbestisini dindar Demokratlar ilân etmeli ve bu yaraya bir nevi merhem vurmalıdırlar. O vakit âlem-i İslâm'ın teveccühünü kazandıkları gibi, başkalarının zâlimane kabahatları onlara yüklenmez, fikrindeyim. Dindar Demokratlar, hususan Adnan Menderes gibi zatların hatırları için, otuz beş seneden beri terk ettiğim siyasete bir-iki saat baktım ve bunu yazdım.

Said Nursî

(Ankara'daki Nur Talebelerinin Bir Mektubu)

Aziz, sıddık kardeşlerimiz,

Mektubunuzdan İslâm güneşinin bir ziyasını sezer gibi olduk. Yüzlerce seneden beri insaniyet aleyhine, İslâmiyet zararına mütecâviz fikir neşreden ehl-i küfrün tahriplerini tamir için ortaya atılan Risale-i Nur'un –sizlerin mektubunuzdan– gençlerin arasına yayıldığını sezdik. Ebedî hayat yolunun hakperest yolcuları, hayalî boş lâfları terk edip, Risale-i Nur'la küfür tohumlarını eriteceklerdir. Nur'un talebeleri, ehl-i kalb ve imanın hakikî kardeşleridirler. Siz kardeşlerimizin mektupları, bizlere hız veriyor ve verecek. Kur'ân'ın tefsiri olan Risale-i Nur, bize dalâlette kalmanın ve küfürle mücadele etmemenin bu zamanda büyük ahmaklık olduğunu bildiriyor. Komünistliğin, anarşistliğin, masonluğun kuvvet kazandığı bir devirde en mühim bir vazife, Nur'a hizmet etmek ve rızâ-yı ilâhîyi tahsil için onu isteyene vermektir. Bu en baş ve en ehemmiyetli, en kıymetli ve mübarek vazifemizden bizi döndürmek isteyen en ağır hücumlar dahi bizlerin hızını arttıracaktır.

Risale-i Nur bize öğretiyor ve isbat ediyor ki; bu dünya, bir misafirhânedir. Ebedî hayatı isteyenler, misafirhânedeki vazifelerine dikkat gösterdikleri nisbette memnun edilirler. Demek ki şimdi en esaslı vazifemiz, bataklıktan kurtulmak isteyen ehl-i dinin, karanlıktan usanmış, gıdasız kalmış kalblerin yardımına koşmak, kendimizden başlayarak Nur'un dellâllığını yapmaktır.

Bilhassa ve bilhassa şurası çok ehemmiyetli ve pek mühimdir ki; en başta ve en evvel Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle devamlı olarak okumak ve o muazzam eser külliyyatındaki Kur'ân ve iman hakikatleriyle kendimizi teşhiz etmek ve bu esas ve şartlarla, o harika eser külliyyatını bir an evvel ikmal etmektir. İşte bu nimet-i uzmâyâ nâil olan her genç ve herkes, bire yüz bin

kuvvetinde kendine, vatan ve milletine faydalı olur; vatan, millet, gençlik ve Âlem-i İslâm çapında hizmet edebilecek bir vaziyete gelebilir. Bunun için, başta Hazreti Üstadımız Bediüzzaman ve onun hakikî ve ihlâslı talebeleri olmaya lâıyk sizlerden dua istirham ediyoruz ki; Risale-i Nur'un mecmualarını bir an evvel temin edelim, arayalım, bulalım.. dikkat, tefekkür ve ihlâsla okuyalım.. Kur'ân ve iman hizmetinde bu vaziyette koşalım! Risale-i Nur'un bu asırdaki makbuliyetine işaret eden deliller fazlasıyla mevcut olduğuna göre, insaf sahibi her mümin kardeşimiz, onun tabîi bir yardımcısıdır.

Hem madem Risale-i Nur, bu asra has hususiyetler taşıyor. Hem madem binlerce âlimlerin takdirleriyle karşılanıyor. Hem madem Kur'ân'ın dellâllığını yapan kahraman Üstad, eşine rastlanmayacak bir mükemmeliyetle, dürüst adımlarla, hakikî prensiplerle, bütün hayatını iman ve İslâmiyet'e vakfetmiş, dünyevî hiçbir menfaat aramadan sırf Allah rızası uğruna çalışmıştır. Hem madem bütün kuvvetiyle Nur talebeleri de iman ve İslâmiyet'e Ehl-i Sünnet dairesinde hizmet için hayatlarını dahi çekinmeden veriyor ve süflî menfaat peşinde değildirler. Ve madem yüz binlerce Nur talebeleri bütün tazyik ve tehditlere rağmen bu hakikati fiilen isbat etmişler. Hem her talebe, bugün ceyran eden bâtil felsefenin akidelerine hakikî, mantıkî cevaplar vermek üzere yetişmişler ve yetişiyorlar.

Hem her ihtiyacımıza Kur'ân cevap veriyor, onda lâzım olan her hakikat sarıh olarak vardır. Ve madem Kur'ân, en güzel şekilde ders veren Allah'ın hediyesi, bir nuru ve rahmetidir. Öyle ise bu hazine-i rahmeti ve menba-ı hakikati ders veren ve hakikî sûrette gençliğin ve avâmın anlayabileceği bir şekilde bildiren Risale-i Nur'u, dikkat ve tefekkürle ve devamlı olarak, mü-sait vakitlerimizi boşa gidermeden okumak ve yazmak, en büyük bir ibadet ve zevk kaynağıdır. Hâl ve istikbalin ve biz gençlerin, çok leziz ve iştiaqla alacağı gayet nâfi ve vâfi bir ilâç ve bir tiryaktır, bir mânevî kurtarıcıdır. Bu kat'î hakikatler meydanda iken ona bütün kuvvetimizle sarılmamak, baştan aşağı Risale-i Nur'u tetkik etmemek, alâkadar olmamak ancak gafletin eseri olabilir.

Hem kim hakikat peşinde koşuyorsa, Risale-i Nur'dan ders alması lâzımdır ve Nur yolunda giden her münevver, hakikî saadete kavuşacak ve yeryüzünün mahiyetini derk edecektir diye, biz Ankara Nur talebeleri dahi ittifak ediyoruz. Ebedî hayat hazinesini gösteren Kur'ân-ı Hakîm'in nuru olan Risale-i Nur, elbette bir zaman dünyayı çınlatan nurlu sesini yükseltecektir!

Madem İslâm âlimleri –hadis-i şerife göre– dünya ikbal ve heveslerinin peşinde koşmadıkça peygamberlerin en emin vârisleridirler.¹ Biz de Risale-i Nur'u onun tam vârisi biliyoruz. Risale-i Nur'un şahs-ı mânevîsi, hakikî vâris olmanın esasını yaşamış ve yaşıyor. Onun karşısına çıkan körler ve sağırлар ve hissiz gafiller küçüleceklerdir. Böyle muazzam bir olgunluğa sahip olan Risale-i Nur, elbette bütün filozofları, dünya ilim ve hak erbabını çağırarak ve her akl-ı selim ve kalb-i kerîm olan mübarek insanları talebesi yapacak; bu da inşaallah uzakta değil, yakında tahakkuk edecektir!

Dünya, ekseri filozofların ve âlimlerin dediği gibi yepyeni bir oluşun eşindedir. Dünya, nurunu arıyor! Hakikat şâiri Mehmet Âkif,

*“O nuru gönder, İlâhî, asırlar oldu yeter!
Bunaldı milletin âfâkı, bir sabah ister!”*

diye, işte bu nura işaret ettiği, bugün bizce bir hakikattir.

Aziz kardeşlerimiz,

Risale-i Nur'a lâıyk olacak şekilde çalışmamız için bize de dua ediniz ki, Ankara muhiti, bizi içine alıp eritmesin. Nur, her ne kadar karanlığı gideriyorsa da, yine onu göreceğ göz, anlayacak kafa lâzım. Böyle bir muhitte, gözle-rimize perde inmesin. Biz biçarelere dua ediniz. Allah hepimizi Risale-i Nur'a sarılmakla aziz din-i mübinimize hizmet edenlerden eylesin, âmîn...

Bir kardeşimiz dedi ki: Bugün, sabah namazından sonra şu mısralar mülhem oldu; kardeşlerimize bildirelim.

*Dinim İslâm, kitabım Kur'ân, imanım haktır.
Bu uğurda can vermek, ebedî yaşamaktır.*

Sizleri çok seven
Ankara Üniversitesi Nur Talebeleri

¹ İslâm âlimlerinin peygamberlerin vârisleri olduğuna dair bkz.: Tirmizî, *ilim* 19; Ebû Dâvûd, *ilim* 1; İbni Mâce, *mukaddime* 17. Ayrıca onların emin varisler olduğuna dair bkz.: ed-Deylemî, *el-Müsne'd* 3/75; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 2/84.

Tahliller

Uzun Bir Ayrılıktan Sonra

Belki yirmi yedi-yirmi sekiz sene oldu Üstadı görmeyeli. Onu görmek, mübarek simasını doya doya seyretmek için her zaman gidip ziyaret etmek istediğim hâlde, meşguliyetten bir türlü vakit bulamadım. Fakat o kalblerde yaşadığı için, mânevî varlığı ile daima beraberdik. Bu, gönüllerdeki iştiyakı bir dereceye kadar tatmin etmez miydi? Kendisini görüp kucaklaştığımız zaman, onun nuranî simasının verdiği zevk, maddî hasretin de ne kadar büyük olduğunu gösterdi.

Üstadla tanışmamız kırk seneyi geçti. O zamanlar hemen her gün idarehaneye gelir; Akif'ler, Naim'ler, Ferit'ler, İzmirli'lerle birlikte saatlerce tatlı tatlı musahabelerde bulunurduk. Üstad, kendine mahsus şivesiyle yüksek il-mî meselelerden konuşur, onun konuşmasındaki celâdet ve şehâmet bizi de heyecanlandırırdı. Harikulâde fitrî bir zekâ, ilâhî bir mevhibe... En mu'dil meselelerde, zekâsının kudret ve azameti kendisini gösterir. Daima işleyen ve düşünen bir kafa... Nakillerle pek meşgul değil. Onun rehberi yalnız Kur'ân. Bütün feyiz ve zekâ kaynağı bu. Bütün o lem'alar, doğrudan doğruya bu kaynaktan nebean ediyor. Bir müçtehid, bir imam kadar rey sahibi. Kalbi bir Sahabî kadar imanla dolu. Ruhunda Ömer'in şehameti var. Yirminci asırda devr-i saadeti nefsinde yaşatan bir mümin. Bütün hedefi iman ve Kur'ân.

İslâm'ın gayetü'l-gayesi olan "tevhid" ve "Allah'a iman" esası, onun ve Risale-i Nur'un en büyük umdesidir. Devr-i saadette, Müslümanlığın ilk kuruluş zamanlarında olsaydı, Hazreti Peygamber, Kâbe'deki putların parçalanması vazifesini ona verirdi. Şirke ve putperestliğe o derece düşmandır.

Mücadele ile gönüllerde iman ve Kur'ân hakikatlerini yerleştirmek için geçen uzun, bir asra yakın bir ömür. Fazilet ve şehametle geçen bir ömür. Harp meydanlarında, mücahitlerin önünde, kılıç elinde, dim dik ayakta düşmana saldıran bir kahraman. Esarete, düşman kumandanına karşı koyan

bir kahraman. İdam sehpasında, düşman kumandanını düşündüren, insafa getiren bir kahraman...

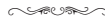
Millet ve memleket için canını vermekten zerre kadar çekinmeyen bir fedaî. Fitnenin, bozgunculuğun en müthiş düşmanı. Milletin menfaati için, her türlü zulme, işkenceye tahammül ediyor. Ona zulmedenlere beddua bile etmez. Onu zindanlara atanlara, ancak salâh ve iman temenni eder. Gaye uğrunda ölüm, onun için basit bir şeydir.

Kendisi bir çanak çorba, bir bardak su, bir lokma ekmekle tagaddî eder. Elbisesi pek basit ve fakirânedir. Beyaz Amerikan bezinden pamuklu bir hırka. Çamaşırını kirlenmeden değiştirir ve temizletir. Temizliğe fevkalâde itina eder. Kâğıt parayı tutmaz ve üstünde taşımaz. Mâmelek namına dünyada hiçbir şeyi yok. Kendi için yaşamaz, cemiyet için yaşar.

Yapısı ufak tefektir; fakat heybetlidir, haşmetlidir. Gözleri birer şems-i tâban gibi nur saçar. Bakışları şâhânedir. Maddeten, belki dünyanın en fakir adamıdır, fakat mâneviyat âleminin sultanıdır.

Seksen küsûr senenin âlâmı yüzünde bir buruşuk yapamamış, yalnız saçlarını ağartmıştır. Rengi pembe beyazdır. Sakalı yoktur. Bir delikanlı kadar zindedir. Halim ve selimdir. Fakat heyecana geldiği zaman bir arslan tavrı alır, iki dizinin üstüne doğrulur, bir şâhenşâh gibi konuşur.

En sevmediği şey siyasettir. 35 senedir bir gazeteyi eline almış değildir. Dünya şuûnu ile alâkasını kesmiştir. Akşam namazından sonra ferdâsı öğleye kadar kimseyi kabul etmez, ibadetle meşgul olur. Pek az uyur. Talebelerini de siyasetten şiddetle men eder. Memleketin her tarafında 600 bini mütevaciz, belki bir milyonu bulan talebeleri, memleketin en faziletli evlâtlarıdır. Üniversitenin muhtelif fakültelerinde müsbet ilimler tahsil eden şâkirtleri pek çoktur; yüzlercedir, binlercedir. Hiçbir Nur talebesi yoktur ki, sınıfının en faziletlisi, en çalışkanı olmasın. Memleketin her tarafında bulunan bu yüz binlerce Risale-i Nur talebesinden hiçbirinin, hiçbir yerde âsâyışı muhil hiçbir hareketi, hiçbir vak'ası yoktur. Her Nur talebesi, hükûmetin, nizam ve intizamın tabî birer muhafızıdır, âsâyışın mânevî bekçisidir.

İstanbul seyahatinden muztarip olup olmadığını sordum:

“Bana ıztırap veren,” dedi. “Yalnız İslâm’ın mâruz kaldığı tehlikelerdir. Eskiden tehlikeler hariçten gelirdi; onun için mukavemet kolaydı.

Şimdi tehlike içeriden geliyor. Kurt, gövdenin içine girdi. Şimdi, mukavemet güçleşti. Korkarım ki, cemiyetin bünyesi buna dayanamaz. Çünkü düşmanı sezmez. Can damarını koparan, kanını içen en büyük hasmını dost zanneder. Cemiyetin basiret gözü böyle körleşirse, iman kalesi tehlikededir. İşte benim ıztırabım, yegâne ıztırabım budur. Yoksa şahsımın mâruz kaldığı zahmet ve meşakkatleri düşünmeye bile vaktim yoktur. Keşke bunun bin misli meşakkate mâruz kalsam da iman kalesinin istikbali selâmette olsa!”

“Yüz binlerce imanlı talebeleriniz size âti için ümit ve tesellî vermiyor mu?”

“Evet, büsbütün ümitsiz değilim...”

Dünya, büyük bir mânevî buhran geçiriyor. Mânevî temelleri sarsılan garp cemiyeti içinde doğan bir hastalık, bir veba, bir tâun felâketi, gittikçe veryüzüne dağılıyor. Bu müthiş sârî illete karşı İslâm cemiyeti ne gibi çarelerle karşı koyacak? Garbın çürümüş, kokmuş, tefessüh etmiş, bâtıl formülleriyle mi? Yoksa İslâm cemiyetinin ter u taze iman esaslarıyla mı? Büyük kafaları gaflet içinde görüyorum. İman kalesini, küfrün çürük direkleri tutamaz. Onun için, ben yalnız iman üzerine mesaimi teksif etmiş bulunuyorum.

Risale-i Nur’u anlamıyorlar. Yahut anlamak istemiyorlar. Beni, skolastik bataklığı içinde saplanmış bir medrese hocası zann ediyorlar. Ben, bütün müspet ilimlerle, asr-ı hazır fen ve felsefesiyle meşgul oldum. Bu hususta en derin meseleleri hallettim. Hattâ bu hususta da bazı eserler telif eyledim. Fakat ben öyle mantık oyunları bilmiyorum. Felsefe düzenbazlıklarına da kulak vermem. Ben, cemiyetin iç hayatını, mânevî varlığını, vicdan ve imanını terennüm ediyorum. Yalnız Kur’ân’ın tesis ettiği tevhid ve iman esası üzerinde işliyorum ki, İslâm cemiyetinin ana direği budur. Bu sarsıldığı gün, cemiyet yoktur.

Bana, ‘Sen şuna buna niçin sataştın?’ diyorlar. Farkında değilim. Karşımda müthiş bir yangın var. Alepleri göklere yükseliyor. İçinde evlâdım yanıyor, imanım tutuşmuş yanıyor. O yangını söndürmeye, imanımı kurtarmaya koşuyorum. Yolda biri beni kösteklemek istemiş de ayağım ona çarpmış; ne ehemmiyeti var? O müthiş yangın karşısında bu küçük hâdise bir kıymet ifade eder mi? Dar düşünceler, dar görüşler!

Beni, nefsinı kurtarmayı düşünen hodgâm bir adam mı zannediyorlar? Ben, cemiyetin imanını kurtarmak yolunda dünyamı da feda ettim, âhiretimi de. Seksen kûsûr senelik bütün hayatımda dünya zevkı namına bir şey bilmiyorum. Bütün ömrüm harp meydanlarında, esaret zindanlarında, yahut memleket hapishanelerinde, memleket mahkemelerinde geçti. Çekmediğim cefa, görmediğim eza kalmadı. Divan-ı harplerde bir cânı gibi muamele gördüm; bir serseri gibi memleket memleket sürgüne yollandım. Memleket zindanlarında aylarca ihtilâttan men edildim. Defalarca zehirlendim. Türlü türlü hakaretlere mâruz kaldım. Zaman oldu ki, hayattan bin defa ziyade ölümü tercih ettim. Eğer dinim intihardan beni men etmeseydi, belki bugün Said topraklar altında çürümüş gitmişti.

Benim fıtratım, zillet ve hakarete tahammül etmez. İzzet ve şehamet-i İslâmiye beni bu hâlde bulunmaktan şiddetle men eder. Böyle bir vaziyete düşünce, karşımda kim olursa olsun, isterse en zalim bir cebbar, en hunhar bir düşman kumandanı olsa, tezellül etmem. Zulmünü, hunharlığını onun suratına çarparım. Beni zindana atar, yahut idam sehpasına götürür; hiç ehemmiyeti yoktur. Nitekim öyle oldu. Bunların hepsini gördüm. Birkaç dakika daha o hunhar kumandanın kalbi, vicdanı zulûmkârlığa dayanabilseydi, Said bugün asılmış ve mâsumlar zümresine iltihak etmiş olacaktı.

İşte benim bütün hayatım böyle zahmet ve meşakkatle, felâket ve musibetle geçti. Cemiyetin imanı, saadet ve selâmeti yolunda nefsimi, dünyamı feda ettim. Helâl olsun. Onlara beddua bile etmiyorum. Çünkü bu sayede Risale-i Nur, hiç olmazsa birkaç yüz bin, yahut birkaç milyon kişinin –adedini de bilmiyorum ya, öyle diyorlar. Afyon Savcısı beş yüz bin demişti. Belki daha ziyade– imanını kurtarmaya vesile oldu. Ölmekle yalnız kendimi kurtaracaktım; fakat hayatta kalıp da zahmet ve meşakkatlere tahammül ile bu kadar imanın kurtulmasına hizmet ettim. Allah’a bin kere hamd olsun.

Sonra, ben cemiyetin iman selâmeti yolunda âhiretimi de feda ettim. Gözümde ne cennet sevdası var, ne cehennem korkusu. Cemiyetin, yirmi beş milyon Türk cemiyetinin imanı namına bir Said değil, bin Said feda olsun. Kur’ân’ımız yeryüzünde cemaatsiz kalırsa, cenneti de istemem; orası da bana zindan olur. Milletimizin imanını selâmette görürsem, cehennemin alevleri içinde yanmaya razıyım. Çünkü vücudum yanarken, gönlüm gül-gülistan olur.”

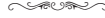
Hazret coşmuştu. Bir yanardağ gibi lâvlar saçıyordu. Bir fırtına gibi gönül denizini dalgalandırıyordu. Bir şelâle gibi haşmetli zemzemelerle ruhun en derin noktalarına çarpıyordu. Çok heyecanlanmıştı. Millet kürsüsünde coşmuş bir hatip gibi devam ediyor, sözünün kesilmesini istemiyordu. Yorulduğunu hissettim. Bu heyecanlı bahsi değiştireyim dedim:

“Mahkemede sıkıldınız mı?” diye sordum...

Dinî tedrisata, kadınlarımızın, muhterem hemşirelerimizin, terbiye-i İslâmiye dairesinde iffet ve şereflerini muhafaza etmelerine taraftar olmanın bir suç olduğuna dair kanunlarda bir madde var mı? ‘Kalbe gelen hakikat’ gibi tâbirleri de şahsî nüfuz temini maksadına delil göstermelerinin mânâsını da bu ilimle, hukukla meşgul doçentlerden sorarım.

Üstadla görüşmemiz çok uzamıştı. Müsaade alıp ayrıldığım zaman vakit hayli geçmişti.

1952, *Eşref Edip*

Said Nur ve Talebeleri

Bahtiyar bir ihtiyar var. Etrafı, sekiz yaşından seksen yaşına kadar bütün nesiller tarafından sarılmış. Yaşlar ayrı, başlar ayrı, işler ayrı... Fakat bu ayrılıkta gayrılık yok. Hepsi bir şeye inanmış: Allah’a. Âlemlerin Rabbi olan Allah’a... Onun ulu Peygamberine... Onun büyük kitabına... Kur’ân henüz yeni nâzil olmuş gibi, herkes aradığını bulmuş gibi bir hâl var onlarda. Said Nur ve talebelerini seyrederken, insan kendini âdetâ asr-ı saadette hissediyor. Yüzleri nur, içleri nur, dışları nur... Hepsi huzur içindeler. Temiz, ulvî, sonsuz bir şeye bağlanmak; her yerde hâzır, nâzır olana, Âlemlerin Yaratıcısı’na bağlanmak, o yolda yürümek, o yolun kara sevdalı olmak... Evet, ne büyük saadet!

Said Nur, üç devir yaşamış bir ihtiyar. Gün görmüş bir ihtiyar. Üç devir: Meşrûtiyet, İttihad ve Terakki, Cumhuriyet. Bu üç devir, büyük devrilişler, yıkılışlar, çökülüşlerle doludur. Yıkılmayan kalmamış. Yalnız bir adam var; o ayakta!.. Şark yaylalarından, güneşin doğduğu yerden İstanbul’a kadar gelen bir adam. İmanı, sıradağlar gibi muhkem. Bu adam, üç devrin şerirlerine karşı imanlı bağrını siper etmiş. Allah demiş, Peygamber demiş, başka bir şey dememiş. Başı Ağrı Dağı kadar dik ve mağrur. Hiçbir zâlim onu eğememiş,

hiçbir âlim onu yenememiş. Kayalar gibi çetin, müthiş bir irade. Şimşekler gibi bir zekâ. İşte Said Nur!.. Divan-ı harpler, mahkemeler, ihtilâller, inkılâplar... onun için kurulan idam sehpaları, sürgünler... bu müthiş adamı, bu mâneviyat adamını yolundan çevirememiş! O, bunlara imanından gelen sonsuz bir kuvvet ve cesaretle karşı koymuş. Kur'ân-ı Kerîm'de: "İnanıyorsanız muhakkak üstünsünüz."¹ buyuruluyor. Bu Allah kelâmı, sanki Said Nur'da tecellî etmiş.

Mahkemelerdeki müdafaalarını okuduk. Bu müdafaalar bir nefis müdafaası değildir, büyük bir dâvânın müdafaasıdır. Celâdet, cesaret, zekâ eseri, şaheseri...

Niçin Sokrat bu kadar büyüktür? Bir fikir uğruna hayatı hakîr gördüğü için değil mi? Said Nur en az bir Sokrat'tır; fakat İslâm düşmanları tarafından bir mürteci, bir softa diye takdim olundu. Onlara göre büyük olabilmek için ecnebî olmak gerek! O, mahkemelerden mahkemelere sürüklendi. Mahkûmken bile hükmediyordu. O, hapishanelerden hapishanelere atıldı. Hapishaneler, zindanlar onun sayesinde medrese-i Yusufiye oldu. Said Nur zindanları nur, gönülleri nur eyledi. Nice azılı katiller, nice nizam ve ırz düşmanları, bu iman âbidesinin karşısında eridiler, sanki yeniden yaratıldılar. Hepsi halim-selim müminler haline, hayırlı vatandaşlar haline geldiler. Sizin hangi mektepleriniz, hangi terbiye sistemleriniz bunu yapabildi, yapabilir?

Onu diyar diyar sürdüler. Her sürgün yeri, onun öz vatani oldu. Nereye gitse, nereye sürülse, etrafı saf, temiz müminler tarafından sarılıyordu. Kanunlar, yasaklar, polisler, jandarmalar, kalın hapishane duvarları, onu mümin kardeşlerinden bir an bile ayıramadı. Büyük mürşidin, talebeleriyle arasına yığılan bu maddî kesafetler; din, aşk, iman sayesinde letafetler haline geldiler. Kör kuvvetin, ölü maddenin bu tahdit ve tehditleri, ruh âleminin ummanlarında büyük dalgalar meydana getirdi. Bu dalgalar, köy odalarından başlayarak, yer yer her tarafı sardı, üniversitelerin kapılarına kadar dayandı.

Yıllardır mukaddesatları çiğnenmiş vatan çocukları, mahvedilen nesiller, imana susayanlar, onun yoluna, onun nuruna koşular. Üstadın Nur Risaleleri elden ele, dilden dile, ilden ile ulaştı, dolaştı. Genç-ihtiyar, cahil-münevver, sekizinden seksenine kadar herkes ondan bir şey aldı, onun nuruyla nurlandı. Her talebe, bir makine, bir matbaa oldu. İman, tekniğe meydan okudu. Nur Risaleleri binlerce defa yazıldı, teksir edildi.

¹ Âl-i İmran sûresi, 3/139.

Gözlerinin nuru sönmüş, iç âlemlerinin ışığı sönmüş, harabeye dönmüş olan körler, bu nurdan, bu ışıktan korktular. Bu aziz adamı, dillerden hiç ek-sik etmedikleri “İnkılâba, lâikliğe aykırı hareket ediyor.” diye, tekrar tekrar mahkemeye verdiler, tekrar tekrar hapisanelere attılar. Kaç kere zehirlemek istediler. Ona zehirler panzehir oldu, zindanlar derslane... Onun nuru, Kur’ân’ın nuru, Allah’ın nuru vatan sınırlarını da aştı. Bütün âlem-i İslâm’ı dolaştı. Şimdi Türkiye’de, her teşekkülün, vatanını seven herkesin, önünde hürmetle durması lâzım gelen bir kuvvet vardır: Said Nur ve talebeleri. Bunların derne-ği yoktur, lokali yoktur, yeri yoktur, yurdu yoktur, partisi, patırdısı, nutku, alâ-yışı, nümayışı yoktur. Bu, bilinmezlerin, ermişlerin, kendini büyük bir dâvâya vermişlerin şuurlu, imanlı, inançlı kalabalığıdır.

Osman Yüksel Serdengeçti

Bediüzzaman’ı Zehirlediler

Bundan yedi sene önce, kanunların çiğnendiği, beşer haklarının çarmı-ha gerildiği, hürriyetlerin hiçe sayıldığı, şahsî arzu ve ihtirasâtın kanunlardan üstün tutulduğu bir devr-i rezilânede, Afyon vilâyetinin Emirdağ kazasına seksenlik bir ihtiyar, bir din âlimi sürülüyor. Nüfus kütüğüne kaydettirilip bu-rada ikâmete mecbur ediliyor. Tek gayesi, Kur’ân-ı Kerim’in ahkâmını teb-liğ, insanları doğruya, iyiye ve namusluluğa sevk etmek olan bir fikir adamı, nefyediliyor... Her cephesinde kan döktüğü kendi öz yurdunda, engizisyon mahkemelerinin dahi insanoğluna reva görmeyeceği zulme, işkencelere tâbi tutuluyor. Sakalına, bıyığına, kılık kıyafetine karışılıyor, jandarma dipçikleri altında ölüme mahkûm ediliyor.

Sürgün olarak gönderildiği yerde dahi rahat bırakılmıyor. Ecdadından misafir-perverliği; ihtiyarların, garip ve kimsesizlerin yardımına koşmayı mi-ras alan her Türk gibi, bu kaza halkı da, ilmî eserleriyle, ef’âl ve hareketleriyle müsellemler olan bu zâtın yardımına koşmayı vicdanî bir vazife telâkki ediyor.

İslâm’ın ve ilmin izzet ve vakarını şerefle muhafaza etmesini bilen ve asla dünya zevkleri için mihnet kabul etmeyen bu şahsın, siyasî hiçbir parti ve teşekkülle de katiyen alâkası yoktur.

Türkiye’de iman ve karakter sahibi her fikir adamına yapıldığı gibi, bu kimsenin muhtelif defalar evi aranmış, mahkemelere verilmiş, bütün eserleri,

mektupları en ufak teferruatına varıncaya kadar müsadere edilerek suçsuz yere hapishanelerde süründürülmüştür.

Evet, suçsuz yere diyoruz. Çünkü vali ve kaymakamından tutunuz da, karakoldaki jandarmasına varıncaya kadar, Üstada eza ve cefa etmek, hapishanelerde süründürmek bir vesile-i ıftihar; şefin gözüne girebilmek, terfi-i makam edebilmek gibi süflî hırslarla yanıp kavrananlar için ise, bulunmaz bir fırsat olmuştur.

Bu zulüm, bu işkencenin sebeplerini, o devrin dine karşı olan temayülünde, vicdan hürriyetine ve İslâmiyet'e yaptığı baskıda aramak lâzımdır. Bu halin, o devirde hiç de acayip olan bir tarafı yoktur. Zira o devirde, memlekette dinsiz, materyalist, behimî hislerinin zebûnu, köle ruhlu bir nesil yetiştirilmek istenirken, bu zâtın kendi hayatını istihkar derecesinde ortaya atılıp hürriyetle, ahlâkla, imanla meşbû, hayvanî hislerin esiri olmayan bir gençlik istemesi ve bu uğurda çalışması elbette hoş görülmezdi. Millet haklarını çiğneyip, milyonların sırtından ahtapotlar gibi geçinmeyi şiar edinenler için korkulacak bir haldir bu. Takipler, baskılar senelerce devam etti. Onunla konuşanların, mektuplaşanların, hizmetine koşanların evleri arandı, kendileri Afyon Hapishanesi'nde çürütülerek çoluk-çocukları sokaklarda sürünmeye mahkûm edildi.

Onun el yazması Kur'ân-ı Kerîm'i ile bunun tefsiri olan Risale-i Nur parçaları birer hıyanet-i vataniye evrakı imiş gibi müsadere edilip savcılıklara devredildi.

Muhakemesine mevkufen devam edilerek yirmi ay suçsuz yere hapishanede bırakıldı.

Öyle bir an geldi ki, bu vak'aların cereyan ettiği Afyon Hapishanesi, Allah'a inanmaktan ve onun emirlerini yerine getirmekten gayrı hiçbir suçu olmayan mâsum vatandaşlarla dolup taşı. Onlara reva görülen zulüm, işkence, şeytanları bile dehşete düşürdü, ayyûka çıktı, vahşet halini aldı. Nasıl Kudüs-ü Şerif yahudilerin vahşetine ve peygamberlere yapılan zulümlere sahne olmuşsa, Afyon şehri de, insan haklarının çiğnenip vatandaş haklarının çar-mıha gerildiği ikinci bir şehir oldu.

14 Mayıs seçimleriyle çeyrek asrın diktatoryası zîr u zeber edilip çatır çatır yıkılırken, millet, kendi mukadderatına hâkim olmaktan duyduğu hudutsuz bir sevinç içerisinde bayram ediyor...

14 Mayıs'tan sonra herşeyin değişeceğini beklerken yine görüyoruz ki, vali ve kaymakamlar eski alışkanlıklarına devamdalar. Taharrî memurları

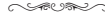
yine konuşan iki-üç vatandaşın peşinde ve yine Bediüzzaman'ın evi tarassut altında. Öyle ki, bir jandarma çavuşu bile, elinde arama emri olmadan, Türkiye Cumhuriyeti kanunlarıyla müeyyed bulunan mesken masuniyetine tecavüz ediyor. Ve bu cüretkâr, bir türlü ceza görmüyor. Yine Üstadın kılık kıyafetiyle uğraşılıyor, devr-i sabıkta olduğu gibi, ziyaretine gelenler yine kaydedilip karakollara çağrılıyor...

Kendisini milletine hasreden seksen yaşındaki ihtiyar bir din âlimi öldürülmek isteniyor, hem de Ramazan Bayramı akşamı, iftar yemeğine zehir konulmak sûretiyle.

Bu ne feci, bu ne tahammül edilmez bir haldir! Tecrit edilmiş, daimî bir tarassut altında, kapısında bekçi. O içeride ölümle başbaşa bırakılıyor.

Heyhat! Geliniz, ey ehl-i İslâm, hep beraber ağlaşalım. Hayır, hayır! Göz yaşlarıyla, feryatla tedavisi mümkün değil bu derdin... Allah için uğraşalım.

Nihat Yazar

Bediüzzaman Said Nur

Büyük ve dâhi adamların beşiği olan Türkiye şimdiye kadar, ne kadar mebzul mücahidler, mücedditler ve bütün mânâsıyla büyük insanlar görmüştür. Onların idrak ettikleri hayat şartları ve gördükleri itibar, buldukları ve mazhar oldukları hürmet, kadir ve kıymetlerine asla nakîse vermemekle beraber, yürüdükleri hak yolunda, muhakkak ki, kendilerine büyük kolaylıklar temin etmiştir. Bu şartların mâkûs tecellisine ve zulmün en ağırına mâruz kaldığımız şu geçmiş yirmi beş yıl, bize ağır mücadele ve mücahedeler içinde yoğurulmuş, dâvâsının ve imanının azametinden ilham almış ve büyüklüğünü dünyanın en ücra köşelerine yaymış bir dâhi, bir nur ve fazilet timsâli hediye etmiştir.

Nuru birçok muzlim vicdanları aydınlatmış, kudreti birçok zayıf imanlı insanlara cesaret vermiş, dehâsı birçok nasipsiz insanların ruhuna ilham serpmiş olan bu büyük adam, hiç şüphe yoktur ki, Said Nur Hazretleridir.

Ondan fazilet ve fedakârlık dersi alan birçok yolunu şaşırmış insanlar, kendilerini mesut ve aydınlık bir sahranın ortasında bulmuşlardır. Dehâsı ve celâdeti kadar imanı da kuvvetli olan bu muhterem insan, yirmi beş yıllık istibdat ve zulme gözlerini kırpmadan göğüs geren ve onun korkunç işkence adaletsizliğine imandan doğan bir cüretle karşı koyan tek şahsiyettir.

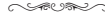
Bütün müslüman dünyası, bu kutbun câzibesinden kendisini kurtaramamıştır. Türkiye'nin ıssız ve تنها bir köşesinde doğan bu nur, ziyasını Pakistanlara, Endonezyalara kadar yaymış ve kendisiyle beraber milletimizin de şan ve şerefine hâleler eklemiştir.

Ne yazıktır ki, bağrımızdan fıskırmış, bize şeref kazandırmış, kararmış gönüllerimizi aydınlatmış, dalâlet yoluna sapmış insanları hak yoluna getirmiş olan bu muhteşem ve mübarek insan, bizden hürmet yerine sadece tazyik ve zulüm görmüştür.

Fakat, o bundan ne yılmış, ne de yolunu değiştirmiştir. Bilâkis, o daha iyi biliyor ki mücadelesiz, fedakârlıksız, ızdırapsız hiçbir dâvâ kök tutamaz.

Ne de olsa, ne kadar biz bu güneşin ışığını söndürmek istesek de, onun nuru karanlık gönüllerde birer meşale gibi yanıyor ve bizi aydınlatıyor. Bu, büyük insanın hakkı ve dâvâsının meyvesidir. Ne mutlu kendisine!

Cevat Rifat Atilhan

Bediüzzaman Said Nur

Güzel Türk vatanının yetiştirip bütün beşeriyete örnek insan olarak hediye ettiği büyük dâhi, büyük mürşid ve muhteşem bir insanın ismidir. Doksan yılı dolduran hayatının her günü birer nur hâlesi, birer fazilet ışığı, bir azim ve iman halkası halinde Türk nesillerinin ruhlarına ve dimağlarına girmiş ve bu nur, senelerle birçok karanlık ruhları aydınlatarak onları doğru, güzel ve ışıklı yollara sevk etmiştir.

İlâhî bir zekânın remzi olan büyük Üstad Said Nur Hazretleri, Allah'ın müstesna bir lütuf ve keremi olan muhteşem dehasını mümin bir azim ve celâdetle bu aziz milletin hayrı, terakkisi ve yükselişi uğruna harcamış ve onun nuru Türk hudutlarından taşarak komşu memleketlere, Pakistan ve Endonezya'ya kadar yayılmıştır.

Bu nurun ışığı ve insanlara bahşettiği ahlâk ve fazilet şulelerinin tek bir kıymet ve takdir ölçüsünde toplanması mümkün değildir.

Ondaki azim ve irade, ondaki yüksek kanaat ve üstün insan vasfı, hepimiz için örnek teşkil edecek kadar büyüktür.

Yalnız biz değil, yalnız müslümanlar değil, bütün insanlık bu büyük insanın şahsiyetinde asalet ve necabetin, ahlâk ve faziletin ve bilhassa yüksek imanın bütün göz kamaştırıcı enmuzeçlerini temâşâ edebilir. Bütün Türk çocukları, vatanlarının bu kadar ilâhî bir zekâyâ, bu kadar muhteşem bir şahsiyete, bu kadar temiz bir insana beşik vazifesi gördüğüne iftihar edebilirler.

Evvelki gün onun bir muhakemesi vardı. Bu muhakemeden iki şey öğrendik: Biri, asil ve genç Türk neslinin fazilet ve ulüvv-ü ahlâka, yüksek inanç ve iradeye olan derin saygısı ve yüksek alâkası... Diğeri de, lükslerini, zenginliklerini, rütbe ve mevkilerini ve bugünkü fâni ve sefil varlıklarını Türk milletinin sefalet ve geriliğinde arayan ve zehirli ilhamlarını ve direktiflerini ve kuvvetlerini milletlerarası gizli, devirici ve bozguncu Türk düşmanlarından alan bir soysuzlar ve nesepleri belirsiz insanların takındığı tavrı... Binlerce münevver Türk gencinin teşkil ettiği büyük topluluktan bir miktar irkilerek zehirli, mel'un ve müfsit kalemlerini korkak ve titrek dahi olsa sinsi sinsi aleyhte kullanan ve artık modası geçmiş olan palavralarla bu kıymeti küçümsemek isteyen gürûh.

Söyle bir mukayese yapabiliriz: Üstad-ı Âzamla –hâşâ, mason üstadı değil– muasır olan büyük adam ve Hindistan'ın kurtuluş rehberi Mahatma Gandi... Biri, İngiliz ceberutuna, İngiliz emperyalizmine ve onun korkunç istilâ ve istismarına baş kaldırmış ve yıllarca büyük dâvâsına hizmet ederek İngiltere'nin bütün haşmet ve kudretini, azîm iradesi önünde âciz ve meflûç bir hale getirmiştir. Bizim bu tipte yetiştirdiğimiz büyük insanın mücadele ve mesai hayatı ve şekli, birincisine çok benzemekle beraber, fazla olarak ona Cenâb-ı Hakk'ın bahş buyurduğu Müslümanlık ve iman nuru da kendi ziyasını güneş gibi İslâm iklimlerine ve diyardan diyara aşırıp götürmüştür.

Arada sadece büyük ve şayan-ı esef bir fark vardır. Bu fark, birincisine dört yüz milyona yakın bir insan topluluğunun gösterdiği sarsılmaz inanç, hürmet ve bağlılık... Bizimkine karşı da –mahdut bile olsa– bazı asalet fukarası soysuzların açığa vuran istihfaf ve sinsi hücumları.

Yâ Rabbi! Neden bizi böyle her kıymet ve fazileti paçavraya döndürecek kadar pespâyeleştirdin? Biliyoruz, sana karşı günahımız çok ve büyüktür. Yeter, yâ İlâhî, yeter bu sukut bize!

Cevat Rifat Atilhan

Bediüzzaman Kimdir?

Bediüzzaman, mâhut ve mühlik uçurumlarla dolu olan içtimâî seyrimizi, mânevî değerler bakımından bir nur-u imanî ve ziya-yı irşadî ile taht-ı emniyete almaya çabalayan ve bu hususta bilmenin, kendi kendini idare etmek; bilmemenin, körü körüne idare olunmak hakikatine vücut vereceğini halk kitleleri arasında temessül ettiren insandır.

Bediüzzaman, ahlâkî kıymetler ve millî hasletlerin pozitif ilimlerle muvazi olarak kat-ı mesafe edemediğini, bu mânâ ve şekil muvacehesinde yetişen çöl kadar kuru ve boş ruhlarla bulanmış gençliğin, istikbalde milletimizin rüyet ufkunda bir kara belâ olacağı hakikat-i kat'iyesini gözlere sokan ve çare-i halâsı da gösteren kimsedir.

Bediüzzaman, şark ve garp arasındaki azîm mufarakatın, şahsiyet mefhumunun daralma ve genişlemesinden neşet ettiğini gören ve asrın maymun taklitçiliğine varan şahsiyetsizliği önünde “şahsiyet” mefhumunun ilâhî yüksekliğini gönüllerin mihrak noktasında sembolleştirmeye tevessül eden âlimdir.

Bediüzzaman, hür adamların, hür memleketinin ilâhî kuruluş felsefesini, akıllara ve gönüllere nakşeden din adamıdır.

Bu necip millet, Bediüzzaman gibi nefsindeki menfaat putunu deviren insanların hizmetine çok, ama çok muhtaçtır.

Hukuk Fakültesi'nden
Ziya Nur

Ehemmiyetli Bir Hakikat ve Demokratlarla Üniversite Nurcularının Bir Hasbihâlidir

Şimdi milletin arzusuyla şeâir-i İslâmiye'nin serbestiyetine vesile olan Demokratlar, hem mevkilerini muhafaza, hem vatan ve milletini memnun etmek çare-i yegânesi; “ittihad-ı İslâm” cereyanını kendine nokta-yı istinad yapmaktır. Eski zamanda İngiliz, Fransız, Amerika siyasetleri ve menfaatleri buna muâriz olmakla mani olurdular. Şimdi menfaatleri ve siyasetleri buna muarız değil; belki muhtaçtırlar. Çünkü komünistlik, masonluk, zındıklık, dinsizlik; doğrudan doğruya anarşistliği intac ediyor. Ve bu dehşetli tahrib edicilere karşı, ancak ve ancak hakikat-i Kur'aniye etrafında ittihad-ı İslâm dayanabilir.

Ve beşeri bu tehlikeden kurtarmaya vesile olduğu gibi, bu vatani istila-yı ecâ-nipten ve bu milleti anarşilikten kurtaracak yalnız odur. Ve bu hakikate bi-naen Demokratlar bütün kuvvetleriyle bu hakikate istinad edip komünist ve masonluk cereyanına karşı vaziyet almaları zarurîdir.

Bir Ezân-ı Muhammedî'nin (*aleyhissalâtü vesselâm*) serbestiyetiyle kendi kuvvetlerinden yirmi defa ziyade kuvvet kazandılar. Milleti kendilerine ısındırdılar, minnettar ettiler. Hem manen eski İttihad-ı Muhammedî'den (*aleyhissalâtü vesselâm*) olan yüzbinler Nurcularla, eski zaman gibi farmason ve İttihadcıların mason kısmına karşı ittifakları gibi; şimdi de aynen İttihad-ı İslâm'dan olan Nurcular büyük bir yekûn teşkil eder. Demokratlara bir nokta-yı istinaddır. Fakat Demokrat'a karşı eski partinin müfrit ve mason veya komünist manasını taşıyan kısmı, iki müdhîş darbeyi Demokratlara vurmaya hazırlanıyorlar. Es-kiden nasıl "Ahrarlar" iki defa başa geçtiği hâlde, az bir zamanda onları devir-diler. Onların müttefiki olan İttihad-ı Muhammedî (*aleyhissalâtü vesselâm*) efradının çoklarını astılar. Ve "Ahrar" denilen Demokratları, kendilerinden daha dinsiz göstermeye çalıştılar. Aynen öyle de: Şimdi bir kısmı dindarlık perdesine girip Demokratları din aleyhine sevk etmek veya kendileri gibi tahribata sevk etmek istedikleri katiyen tebeyyün ediyor. Hattâ ulemânın resmî bir kısmını kendile-rine alıp, Demokratlara karşı sevk etmek ve Demokratın tarafında, onlara mu-kabil gelecek Nurcuları ezmek; tâ Nurcular vasıtasıyla ulemâ, Demokrata iltica etmesinler. Çünkü Nurcular hangi tarafa meyletseler ulemâ dahi taraftar olur. Çünkü onlardan daha kuvvetli bir cereyan yok ki, ona girsinler.

İşte madem hakikat budur, yirmibeş seneden beri ehl-i ilmi, ehl-i tarîkatı ezen, ya kendilerine dalkavukluğa mecbur eden eski partinin müfrit ve ma-son ve komünist kısmı, bu noktadan istifade edip Demokratları devirmemek için; Demokratlar mecburdurlar ki hem Nurcuları, hem ulemâyı, hem milleti memnun ve minnettar etmek, hem Amerika ve müttefiklerinin yardımlarını kaybetmemek için bütün kuvvetleriyle Ezân mes'elesi gibi şeâir-i İslâmiye'yi ihya için mümkün oldukça tamire çalışmaları lâzım ve elzemdir.

Maatteessüf bazı müfrit ve mason ve komünistler, Demokrat aleyhinde olduğu hâlde kendini Demokrat gösteriyorlar ki; Demokratları tahribata sev-ketsin ve din aleyhinde göstersin, onları devirsin.

Nur Talebeleri ve Nurcu üniversite gençliği namına

Sadık, Sungur, Ziya

(Hazreti Üstadımız'ın 1950'de manevî ihtâra binaen yazdırdığı ve lâhikada neşrolunan bu hasbihâli Eşref Edip Bey, bilahere, Sebilü'r-reşâd Mecmuası'nda ve Küçük Tarihçe-yi Hayat'ta aynı imzalarla neşretmiş ve Hazreti Üstadımız da tekrar onu lâhikalara dahil etmiştir.)

Demokrat Kardeşlere Tavsiye

Diktatörler ve şefler idaresinde memleketin dinini, imanını, canını, hayatını kasıp kavuran merhametsiz eski devrin farmason kullarının şu can çekişme devrinde Demokratlara tevcih ettikleri silâhların en tesirlisi, onu kendilerinden daha dinsiz göstermeye çalışmalarıdır. Bir kısmı dindarlık perdesine bürünerek, Demokratların millete vaad ettikleri din hürriyetini temin etmeyeceklerini propaganda ediyorlar. Bir kısmı da, irticâ himaye ediyor, ithamıyla Demokratların din hürriyetlerine taraftarlık etmesini önlemeye, kendileri gibi Demokratları da dini, din müesseselerini tahrip etmeye, din ehline karşı şiddet göstermeye sevk ediyorlar.

Demokrat Partinin iktidarı ele alır almaz komünistlere karşı şiddetli davranması, diğer taraftan ezan-ı Muhammedî'nin serbestisini temin etmesi, bu sebeple halkın muhabbetini kazanarak kendi kuvvetinden yirmi defa daha bir kuvvet elde etmesi, Halkçıları müthiş endişeye düşürdü.

Eski devrin din ehline ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı takip ettiği zalimâne siyasetin onları bu hale düşürdüğünü Demokratlar idrak edecek bir seviyede oldukları için, onların pusularına düşmeyeceklerine itimadımız vardır.

Eski devrin belli başlı şîârı mâlûmdur. Demokratlar, bekalarını temin etmek isterlerse, tamamıyla bu şîâra karşı bir siyaset takip etmeleri icap eder. Bir taraftan komünizme karşı şiddet, diğer taraftan dini ve din ehlini himaye... Açıkça ve mertçe bu yolda yürümek mecburiyetindedir. Bu hususta göstereceği en ufak bir zaaf, yahut en ufak bir samimiyetsizlik onu Halkçıların çukuruna düşürür.

Biz Nur talebeleri, katiyen siyasetle iştigal etmeyiz. Bizim yegâne emelimiz, memlekette din hürriyetinin hakikî sûrette temini, dine ve din ehline ve Kur'ân ehli olan Nurculara karşı çeyrek asırdan beri devam eden zulüm ve taz-yikin tamamıyla bertaraf olmasıdır. Demokrat kardeşlere tavsiye ederiz: Devr-i sabıkın şeytânkârâne oyunlarına, hilelerine aldanmasınlar, onların düştükleri dalâlete düşmesinler. Milletin ruhunu ve iradesini onlar gibi istihfaf etmesinler. Komünizme ve dine karşı tuttıkları doğru yolda azimle devam etsinler.

Bediüzzaman

Bergson “*Ahlâkla Dinin İki Kaynağı*” adlı son kitaplarından birisinde, bilhassa ahlâkın, bir insan cemiyetinde alçalmış vak’a derekesinden ulvî mefkûre seviyesine, ancak dindar ve temiz şahsiyetler sayesinde yükselebileceğini kaydeder.

Bu görüş, insanlık ve Müslümanlık tarihinde sayısız örneklerle her zaman tahakkuk eylemiştir. Zaten psikoloji ilmine dayanan terbiye sanatı –an’anevî yollarında– bu umdeye tutunduğu ve yeni bir istikamet verilecek nesilleri bu kabil örnek insanları taklide sevk ettiği nisbette, bizden evvelki devirlerde, bizden çok mesut insanlar yetiştirmiştir.

Bediüzzaman, hangi cemiyette ve hangi devirde yaşarsa yaşasın, işte bu işaret ettiğimiz örnek insan vasıflarını muhafaza eden temiz ve müstesna şahsiyetlerden birisidir. Türk milletini mahvetmek için casus ellerle perde arkasında yetiştirilmiş ve Türk milletini yalanla, dolanla her saniye aldatmayı kendine bir geçinme sanatı edinmiş bir sürü vatan haini ve millet düşmanı mahlûklar, bu temiz şahsiyetin yıllardan beri hayatını cendereye sokmuştur. Sorarız. (Fakat kime soracağız? Bu sorgudan da ne umacağız?) Bütün tarihimizde, her fırsatta, en korkunç ve amansız düşmanlığını isbat eden Fener Patrikleri muhteşem saraylarında saltanat sürerken, bu aziz toprağın asırlardan beri tapusunu –en az bin senelik bir mülkiyet hakkıyla– etinde ve kalbinde taşıyan Bediüzzaman, bu fesat ocağının bir kapıcısı kadar da mı yaşamak hakkından mahrum kalsın?

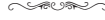
Hangimiz, yaprakları arasında fikrî ve ruhî seyahatlere kalktığımız kitaplarımızın, ansızın mukaddes bilinen meskenimize tecavüz edilerek, odamızda baskına uğrayarak ellerimizden kapılıp gasp edilmesine tahammül edebiliriz? Böyle bir hareket –güya taklit edilen– çağdaş medenî cemiyetlerden en geri kalan İspanya’da da vuku bulamaz; hele vukuundan sonra, nâmütenahi, asla tekrerrür edemez.

Biz, Bediüzzaman’ın ilim, ahlâk, fazilet ve edep sıfatlarıyla bezenen temiz ve yüksek şahsiyetine gösterilen ve hele son günlerde bütün bütün şiddetlenen kötü muamelelerden ve bu muameleleri ona reva görenlerden nefret ediyoruz. Ahlâksızlık çirkefinin bir tufan halinde her istikamete taşıp uzanarak her fazileti boğmaya koyulduğu, Türklerin bu kadar karanlık günlerinde onun feyzini bir sır gibi kalpten kalbe mukavemeti imkânsız bir hamle halinde

intikal eder görmekle tesellî buluyoruz. Gecelerimiz çok karardı ve çok karan gecelerin sabahları pek yakın olur.

إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ¹

Cevdet Sezer

بِسْمِهِ سُبحَانَهُ²

Çok aziz, çok mübarek, çok müşfik, çok sevgili Üstadımız Hazretleri,

Risale-i Nur'u, himmet ve dualarınızla, dikkat ve tefekkürle okudukça bu muazzam eser külliyyatının tılsım-ı kâinatın muammasını keşif ve halleden bir keşşaf olduğunu, hâl ve istikbalin bir mürşid-i ekberi ve bir rehber-i âzamı olduğunu yine dua ve himmetinizle idrak ediyorum.

Evet, Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u okuyan her idrak sahibi anlıyor ki; Risale-i Nur, gerek bu asrın, gerekse önümüzdeki asrın beşeriyetini fikir karanlıklarından kurtarıp, tenvir ve irşad edecektir!

Risale-i Nur, yalnız bu vatan ve millet için değil, Âlem-i İslâm ve bütün beşeriyetin ihtiyacına cevap verecek bir külliyyat olarak telif edilmiştir. Bugün, tarihte hiç görülmemiş bir fecaat ve felâket içerisinde çırpınan beşeriyet için, halâskâr olarak Risale-i Nur'a sarılmaktan ve ne pahasına olursa olsun, Risale-i Nur'un nurânî ve parlak eczalarını elde edip dikkat ve tefekkürle okumaktan başka bir kurtuluş çaresi yoktur. Risale-i Nur'u okuyan herkes, bu hakikati idrak etmiş ve etmektedir.

Eğer biz muktedir olsak, bu hakikati, kâinata nâzır bir mahalle çıkıp, bütün kâinata ilân edeceğiz. Fakat mademki buna muvaffak olamıyoruz ve mademki Risale-i Nur'un cihan-şümûl kıymetini bu derece Üstadımız'ın himmetiyle idrak etmişiz; şu hâlde o nur ve feyiz hazinesi, irfan ve kemâlât menbâı olan Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile boş geçirmeden, mütemâdi ve devamlı bir şekilde her gün ve her saat okuyacağız ve bu uğurda geceli-gündüzlü çalışacağız inşaallah. Fakat, her an bütün işlerimizde olduğu gibi, bunda da büyük Üstadımız'ın dua ve himmetiyle muvaffak olabileceğiz.

¹ "Muhakkak ki Allah sabredenlerle beraberdir." (Bakara sûresi, 2/153; Enfâl sûresi, 8/46).

² Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

Hem şu hakikat zâhir ve bâhirdir ki; bir kimse allâme dahi olsa Risale-i Nur'un ve müellifinin talebesidir, Risale-i Nur'u okumak zaruret ve ihtiyacındadır. Eğer gaflet ederse, kendisini aldatan enaniyetine boyun eğip Risale-i Nur Külliyyatı'nı okumazsa, büyük bir mahrumiyete dûçar olur.

Fakat biz, idrak ettiğimiz bu muazzam hakikat karşısında beşeriyetin halâşkârı ve milyarlarca insanların fevkinde olan bir memur-u rabbânîye nasıl minnettar ve medyun olduğumuzu tarif edemiyoruz! Yine dua ve himmetinizle idrak etmişiz ki; Kur'ân-ı Kerîm'in bir mucize-i mâneviyesi olan harika Risale-i Nur Külliyyatı'nın bir satırından ettiğimiz istifadenin, bir miktar-ı mukabilini dahi ödemeye gücümüz yetişmez! Bunun için, ancak Cenâb-ı Hakk'a şöyle yalvarmaya karar verdik:

“Yâ Rab! Bizi, ebedî haps-i münferitten kurtarıp bâkî ve sermedî bir âlemin saadetine nâil edecek bir hakâik hazinesinin anahtarını, Risale-i Nur gibi nazirsiz bir eseriyle bahşeden sevgili ve müşfik Üstadımız'ı, zâlimlerin ve düşmanların sû-i kastlerinden muhafaza eyle! Kur'ân ve iman hizmetinde daima muvaffak eyle! Ona sıhhat ve âfiyetler, uzun ömürler ihsan eyle!” diye dua ediyoruz.

Evet, Üstadımız Hazretleri! Risale-i Nur'u dikkat ve tefekkürle okumak nimet-i uzmâsına nâil olan biz bir kısım üniversite gençliği, bir hüsn-ü zan veya bir tahminle değil; tahkikî ve tetkikî bir sûrette, sarsılmaz ve sarsılmayacak olan ilmelyakîn bir kuvvet-i imaniye ile inanıyoruz ki; zemin yüzünün bu asra kadar görmediği bir vahşet ve dehşetin sebebi olan dinsizlik ve ilhadı, Bediüzzaman, ortadan kaldırmaya inâyet-i Hak ile muvaffak olacaktır!

Bizim bu kanaatimiz, safdilâne veya tahminle değildir; ilmî ve delile müstenid bir tahkik iledir. Bunun için, muâırız olan dahi bu hakikati kalben tasdik edecektir.

Dua ve şefkat buyurun, Kur'ân ve iman hizmetinde fedâi olalım! Risale-i Nur'u, bir dakikamızı bile kaybetmeden okuyalım, yazalım, ihlâs-ı tâmma muvaffak olalım!

Üniversite Nur Talebeleri nâmına
Abdülmuhsin

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

Çok mübarek Üstadımız Hazretleri,

Evvela: Geçenlerde alınan Nur eczalarının hepsi dağıldı; Nurun müştâkları sürur içinde kaldılar. Nurdan kısmeti olanlar, birer birer çıkıp ona koşuyorlar. Nur arayan sineler **مَنْ طَلَبَ وَجَدَ وَجَدَ**² hakikatince buluyorlar. Bu sefer Ziya kardeşimizin getirdiği otuz dört adet *Sözler* kapışıldı. *Asâ-yı Mûsâ*’lar Ankara’ya ve Anadolu’nun muhtelif yerlerine dağılıyor...

Risale-i Nur’un perde arkasındaki parlaklığını görmeyenler dahi ona taraftardır. Risale-i Nur’un Medresetü’z-Zehrâ’sı Anadolu çapında ve âlem-i İslâm ölçüsünde genişleyeceğini, Risale-i Nur’daki hakikatin yüksekliğinden ve dikkat ve tefekkürle okuyan müminlerin ve ehl-i ilmin arasında vücuda gelen sarsılmaz uhuvvet ve kardeşlikten anlıyoruz. Medresetü’z-Zehrâ’nın bu muazzam faaliyeti, zemin yüzünde bahar mevsiminde olan ilâhî ve muazzam neşir gibi sessiz, gürültüsüz, şâşaaş, gösterişsiz ve mütevazî, fakat muazzam bir şekilde cereyan etmektedir. Fıtraten acûl olan insanoğlu, âlemde hâkim olan kanun-u ilâhîyi düşünmeyerek, her meselenin istediği vakitte hallolunmasını istiyor; küçük dairelerdeki vazifelerini atlayıp, büyük dairelere sapıyor.

Tohumları atılmış ve sümbül vaktine gelmiş olan Risale-i Nur’un yetiştirdiği hakikî imanlı zatlar, inşaallah yakın zamanda âlem-i İslâm’a birer numûne-i imtisâl olup nur-u hidayeti göstereceklerdir.

Ankara Üniversitesi Nur talebeleri nâmına
Abdullah

(Ankara’da Nur’ları neşretmek nimet-i uzmâsına nail olmuş büyük bir âlim ve ehl-i kalb bir zatın Üstada yazdığı bir mektuptur.)

Sahibü’l-ihlâs ve’n-nur ve’l-kemâl ve’l-irşad, mücahid-i ekber Bediüzzaman Hazretleri,

Meydan-ı ibtilâ ve imtihana “*lillâh*” ve “*fillâh*” için atıldığınız andan bu âna kadar, hukukullah ve hukuk-u ibadın müdafaa ve muhafazasına leyl ü nehar,

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² “Kim bir şeyi talep eder ve o istikamette ciddi bir gayret gösterirse onu elde eder.” Bkz.: İbnü’l-Cevzî, *el-Müdhiş* s.490; İbni Hacer, *Mukaddimetü Fethu’l-bârî* s.14; el-Üşeyhî, *el-Müstatraf* 2/125; el-Münâvî, *Feyzu’l-kadîr* 6/288.

Hak ve halk huzurunda, zâtınıza has kudret-i ilmiye ve kemâliye ve nuriye ve irşadiyelerinizle fevkalâde ağır şerait dairesinde “lâyenkatı” denecek derece sa’y ü gayret ve himmetle çalıştığınıza, melek, felek, Arş, Kürsî, Levh, Kalem, arz, semavat, âlem-i kevn, ins ve cin ve hariçteki ehl-i insan ve İslâm ve bu abd-i âciz, “eşhedü billâh ilâ âhiri’d-devrân” şahid-i dâimî ve ebedîyiz.

Sâhibü’n-nur olan Bediüzzaman’ımız! Zât-ı Nuriyelerinizin, abd-i aciz, can ve gönülden dostunuzum. Bu dostluğum, gelip geçici, zevale mahkûm dostluklardan değildir. Âlem-i mânâda, “bezm-i ezel-i elestü”deki fitrat-ı zâtiyelerimizden müntakıl dostluk olduğu gibi, âlem-i şuhûdumuzda bir yarım asra tekarrüp buyuran etvâr ve akval ve harekât ve sekenatinızdan ve bu müddet zarfında devr-i istibdat ve Meşrûtiyet ve Cumhuriyet’te birbirinden beter ibtilâ ve imtihan ve çilelerinizden ve tevarih-i muhtelifede âzamî ağır şerait dairesinde divan-ı harb ve sair muhakemelerinizden ve meydan-ı gazalarda harp ve darpler ve meydan-ı ilimde akran ve emsâlinize faik mübahesat ve münakaşat-ı ilmiye ve intişar buyuran âsâr-ı celile ve cemilelerinizden; ihlâsa makrun a’mâl-i sâliha ve efkâr-ı nuriyelerinizden, cihad-ı asgar ve ekberlerinizin seyir ve temâşâ ve tilâvetinden aldığım ders-i ibret ve hikmetler, zât-ı ekmelinize olan kadim dostluğumu her an arttırdı, son derece tarsin ve tahkim buyurdu, aşka, vecde getirdi. Bu aşk ve şevkle Sultan Hamid zamanından beri zâtınızın ve Nur talebelerinizin hukuk-u umumiye ve hususiyelerinizin “hasbeten lillâh” müdafaa ve muhafaza ve himayesi için, yakından uzaktan, karınca kudretince, dostluk vecibelerini mânen-maddeten îfada kusur etmemeye âzamî çalıştım, çalışıyorum ve çalışacağım. Bu halime Hak ve halk ve Nur talebelerinizin bir kısm-ı mühimmi âgâhtırlar.

İnşaallah, avn-i Hak ve imdad-ı Muhammediye ile ve cihad-ı asgar ve ekberdeki fi zamanına bî-misal aşk-ı ihlâsiyelerinizle, kariben hak galip, batıl mağlûp olur. Âlem-i insaniyet İslâmiyet’e inkılâp ve medeniyet-i Muhammediye bütün şâsaasıyla tulû buyurur. İns ve cin, melek ve felek hep birlikte îd-i ekber eyleriz. Hassaten, bu cihanşümûl bayramımızı doya doya ve kana kana kemâl-i sıhhat ve âfiyetle seyir ve temâşâlarınızı, rahmet-i ilâhiyeden maa âile duada berdevamız. Cenab-ı Hak, dergâh-ı Ulûhiyetinde dualarımızı Habib-i Kibriya hürmetine müstecab buyursun, âmîn, sümme âmîn...

Pek mübarek kalbî, ruhî, sırî dostum! Bilmem, abd-i âcizi hatırladınız mı? Her ihtimale karşı hatırlatayım: Yurdun her tarafında mücadele-i milliye devam ederken zât-ı hakîmânelerine, Ankara’da mücadele-i milliyeye birlikte devamı mutazammın, muhtelif eşhastan on sekizi mütecevaz davetnâmeler

geldiği zaman, bu davetlere icabet edip etmemek hususunda, İstanbul'da ikametgâhınızda, beynimizde takarrur eden günde buluşarak istişare buyurduğunuz alay müftülerinden dost-u kadiminiz Ankaralı Osman Nuri'yim. Son zamanlarda Millî Müdafaa Vekâleti Müftülüğü'ne tayin olundum. 25 seneye karib burada müftülük yaptım. Üç sene evvel tekaüd oldum. Şimdi Ankara'da evimde ikamet ediyorum. Zâtınıza ve ehl-i insan ve İslâm'a leyl ü nehar dua ile imrar-ı hayat eyliyorum. En büyük emelim ve arzum, ölmeden evvel, dünya gözüyle zatınızı görmek ve ziyaret etmek, “*hasbeten lillâh*” bir sohbetinizde bulunmaktır. Bunu can ü gönülden arzu eyliyorum.

Azizlerin azizi azizim,

Kemâl-i tâzimât ve tekrimatla zât-ı hakîmânelerinizi ve talebe-i Nuriyelerinizi aşk ve şevkle selâmlar ve hatırlar, iki cihanda aziz olmalarını ve olmanızı Hak Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri'nden tazarru ve niyaz eyleriz. Pek mübarek ellerinizden hasret ve iştiaqla takbil eyler, dua-yı ihlâsiyelerini ve cevab-ı savaplarını bekler, Allah'a emanet eylerim, bizim bir tane “*Sahibü'n-Nur ve'l-Azm ve'l-İrade ve'l-İrşad*” Efendimiz Hazretleri.

الْباقِي هُوَ الْبَاقِي¹

Yâr-ı gâriniz, müntehâ-yı zirve-i hiçîde biricik abd-i gubâr
Osman Nuri

Üstadın Emirdağ'a Gidişi

Üstad Said Nursî, Afyon hapsinden tahliye edildikten sonra, yanındaki talebeleriyle beraber Emirdağ'a gitti. İki sene kadar Emirdağ'da kaldı. 1371 yılının Muharrem ayında Eskişehir'e geldi ve bir buçuk ay kadar Yıldız Otelinde ikamet etti. Üstadın bu gelişi mânidar idi. 1950'ye kadar nefyedildiği mahallerden, hiçbir yere çıkmamıştı; esasen çıkmasına müsaade edilmemişti. Çok zaman, yakın bir köye dahi gidemiyordu.

Üstad, Eskişehir'de, müştâk talebeleriyle görüşmüş, Risale-i Nur'un yeni ve taze meyveleri olan genç Nur talebeleriyle konuşmuş, bir derece hayat-ı içtimaiye ile alâkadar olmuştu. Orada her sınıf halktan talebeleri kesretle bulunduğ gibi, askerler içinde, bilhassa havacılaran pek çok Nur talebeleri

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

vardı. Bunların her birisi imanlı ve yüksek ahlâk sahibi olup, şecaat-i milliye-i İslâmiye ile serefrâz, ihlâslı, kalpleri muhabbet-i nebeviye ve cihan değer hizmet-i İslâmiye ve vataniye ile meşbû kimselerdi.

Bir müddet sonra, Üstad, Eskişehir'den Isparta'ya gitti ve yetmiş gün kadar orada kaldı. Bu sırada, İstanbul'daki faal talebeleri, *Gençlik Rehberi*'ni tab' ettirmişler, bu yüzden Üstad aleyhine dâvâ açılmış ve Üstad, mahkeme için İstanbul'a çağırılmıştı.

Üstad, Isparta ve İstanbul'da iken, “Nur Âleminin Bir Anahtarı” ismiyle neşredilen tevhid hakkındaki bahisleri yazmış ve mektup olarak talebelerine göndermişti ki, bu bahisler çok kıymetli birer tevhid hazinesi hükmündedir.

İstanbul Mahkemesi

Bazı üniversiteli gençler, gençliğin iman ve ahlâkına hizmet maksadıyla “*Gençlik Rehberi*”ni İstanbul'da bastırdılar. Bunun üzerine, müddeiumumilik tarafından, 163'üncü maddeye istinaden eser, lâikliğe aykırı olarak, devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak maksadıyla yazıldığı, propaganda ve telkin mahiyetinde olduğu iddiasıyla, Üstad, İstanbul Birinci Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk olunmuştu.

22 Ocak 1952 muhakeme günü olmak itibarıyla, Bediüzzaman Said Nursî, Isparta'dan İstanbul'a gelerek mahkemede hazır bulunmuştu. Üstadın talebeleri genç üniversiteliler, mahkeme salonunu doldurmuşlardı. Koridorlarda büyük bir kalabalık göze çarpıyordu. Evvelâ iddianame ve ehl-i vukuf raporu okunmuş, Üstadın isticvabı yapılmıştı. Ehl-i vukuf raporunda, “Müellifin bu eserde din düşüncesini yaymaya çalıştığı, gençlere rehber olacak fikirler serdediği, müellifin tesettür taraftarı olduğu, kadınların yarım çıplak ve açık bacakla dolaşmalarının İslâmiyet'e aykırı ve kadının fitratına zıt olduğunu beyan ettiği, kadını güzelleştiren şeyin terbiye-i İslâmiye dairesinde âdâb-ı Kur'âniye ziyneti olduğunu söylediği, dinî tedrisat taraftarı olduğu, binaenaleyh devletin temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istediği...” uzun uzadıya izah edilmiştir.

Bediüzzaman Said Nursî'nin müdafaasını İstanbul avukatlarından Seniyüddin Başak, Mihri Helâv ve Abdurrahman Şeref Lâç deruhte etmişlerdir.

Okunan iddianame ve rapor üzerine, Üstad Said Nursî, cevaben, otuz beş senelik hayatını misal göstererek, siyasetle, dünyevî ve menfî cereyanlarla alâkadar olmadığını, kendisini meşgul eden ve nazarını çeken tek şey, hakâik-i imaniye ve hizmet-i Kur'âniye olduğunu, bütün kuvvetiyle imanı kurtarmak dâvâsında gittiğini bildirir, müteaddit mahkemelerin beraat ve iade kararlarını zikreder. “*Gençlik Rehberi*” adlı eserinin üniversiteli gençler tarafından bastırılmasının büyük bir memnuniyeti mücip olması lâzım geldiğini, içinde bulunduğumuz asrın menfî cereyanlarına, bilhassa içtimâî bünyemizi sarsan ahlâksızlık ve imansızlık salgınına karşı, “*Gençlik Rehberi*” gibi Risale-i Nur’un bütün eczalarının külliyyetle intişarının, gençliğe ve mâsum evlâtlara ve kadınlara umumen okutturulmasının, vatan-millet saadeti nokta-yı nazarından gayet elzem olduğunu belîğ bir sûrette ifade etmiş; mezkûr gayeler için, kendi haberi olmadan genç üniversitelilerin tab eylediğini beyan etmiştir.

Mahkeme 19 Şubat 1952 gününe tâlik edilmiştir.

İkinci muhakeme gününde, Risale-i Nur Külliyyatı’ndan çok istifade eden bir çok üniversite talebeleri ve ehl-i irfandan müteşekkil büyük bir kalabalık, mahkemeyi dinlemek üzere erkenden koridorları doldurmuşlardı. Üstad, alkışlarla, üniversiteli Nur talebelerinin kolları arasında mahkeme salonuna girdi, maznun sandalyesine oturdu. Avukatlar da geldiler, yerlerini aldılar. Mahkeme salonunda müthiş bir izdiham vardı. Binlerce kişi mahkemeyi dinlemek üzere salona girmek istiyor, kalabalık, dalgalar halinde kapılardan taşıyordu. Bu hâdisenin zahirî heybet ve ihtişamının aksettirdiği mânâ, daha muazzam ve daha haşmetli idi. *İslâmiyet nurunun mücessem bir timsâl-i müşahhası olan Said Nursî’ye*, dinî kültürden mahrum olarak yetiştirilen gençlik, tâzim ederek minnettarlığını ifade ediyordu. Güya lisân-ı hâllerleriyle, “Ey yirminci asrın zulûmatını Kur’ân’ın nuruyla yaran, ehl-i İslâm’a nurlu ve beşaretli ufuklar gösteren, insanlığı, fîtratına münasip yüksek ve ebedi saadete davet eden büyük mücahid! İnsanlığa, bâhusus bu vatan evlâtlarına yaptığın büyük hizmeti, bizler şükranla karşılıyoruz. Ve istikbal dahi seni takdirle yâd edecektir. Sen mânen ölüme yüz tutan bir nesli, maneviyat âb-ı hayatına kavuşturan bir hekim olarak çok kıymetli ve yüksek bir hizmet ifâ ettin. Yokluğa, ebedî şekavete atılmak istenen bir milleti ve gelecek nesillerini, Kur’ân’ın nuruyla ebedî saadete ulaştırmaya ve Allah’a kavuşturmaya çalıştığını ve hayatını bu uğurda feda ettiğini biliyoruz...”

İmanlı nesiller seni takip edecektir;

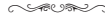
Yıllarca, asırlarca peşinden gidecektir...” diyorlar.

Salondaki kalabalığın fazla olmasından, mahkemenin devamına imkân kalmamıştı. İntizamı temine tahsis edilen polisler, halkın tehcümüne mâni olamıyordu. Nihayet mahkeme reisinin halka hitaben, “Hoca efendiyi seviyorsanız biraz meydan veriniz ki, mahkemeye devam edebilelim” demesi üzerine, halk çekilmeye başladı. Bu sûretle, mahkemenin devamına imkân hâsıl oldu.

“*Gençlik Rehberi*”ni basan matbaacı ve sonra polisler dinlendi. Daha sonra Üstad, ehl-i vukuf raporuna karşı itiraz eyledi. İkinci namazı vakti geçmek üzere olduğundan, Üstad namaz kılmak üzere müsaade istedi. Mahkeme reisi, Üstadın bu ricasını kabul ederek muhakemeye nihayet verdi.

Üstad, genç üniversitelilerin ve kendisini candan seven talebelerinin kolları arasında koridorlardan geçerken, binlerce halk tarafından alkışlanıyor, kendisi de iki eliyle sevgili talebelerini selâmlıyordu. Adliye binasının önünde üç-dört bin kişi toplanmış, Üstadı görmek üzere bekliyorlardı. Üstad, binlerce halkın alkış tufanı arasında merdivenlerden indi. Bu arada heyecandan ağlayanlar da vardı. Bu izdiham arasında yaya yürümek kabil olmadığı için, Nur talebeleri tarafından Üstad bir otomobile bindirilerek Sultanahmet Camiine gidilmiş ve cemaatle namaz kılınarak ikametgâhına götürülmüştü.

Üstad 5 Mart 1952, son mahkeme günü, yine genç mekteplilerle halk tabakalarından müteşekkil binlerce kendisini sevenlerin arasında mahkeme salonuna girdi. Mahkeme salonundaki izdihamın geçen defaki gibi mahkemenin devamına mâni olacak dereceye varmaması için, müteaddit polis müfrezeleri Adliye binasının merdivenlerini ve koridorları muhafaza altına almışlar, geçitleri kapamışlardı. Bununla beraber, mahkeme salonu kapılara kadar hıncahınç dolmuştu.

Muhakeme başladı; şahit olarak “*Gençlik Rehberi*”ni bastıran üniversite talebesi dinlendi. İfadesinde, şark ve garbın eserlerini okuduğunu, sonra Risale-i Nur eline geçtiğini, bu eserlerden aklı, fikri, ruhu ve kalbi son derece müstefid bulunduğunu, irade ve ahlâkı üzerinde mühim tesirler yaptığını, “*Gençlik Rehberi*”nin, gençlerin iman ve ahlâkını temin ve muhafaza yolunda büyük tesiri olması dolayısıyla, bir hizmet-i vataniye yapmak emeliyle bastırdığını, suç mahiyetini haiz bir şey görmediğini söylemiştir.

*Bediüzzaman Hazretleri 1952 yılında İstanbul'da Fatih Türbesi'nde,
Cuma namazından çıktıktan sonra, fatiha okurken*

*Üstad Bediüzzaman Said Nursî'nin Isparta'da kaldığı evin,
bahçe kısmından görünüşü*

*Üstad Bediüzzaman Said
Nursî'nin Isparta'da kaldığı
evin, önden görünüşü*

Üstadın Müdafaası

Çok uzun süren mazlumane, maceralı hayatıma dair gayet kısa maruzat-ta bulunacağım. Lütfen dinlemenizi rica ederim.

(Mahkeme, Üstadın müdafaasını serbest ve rahatça yapmasına meydan verdi. Üstad da geniş ve ferahlı bir müdafaa yaptı.)

Muhterem hâkimler,

Yirmi sekiz sene emsâlsiz ihanetlere, işkencelere, tarassud ve hapislere maruz kaldım. Bütün bu iftira ve isnadların esasları birkaç noktaya dayanır:

1- En birinci ithamları, beni rejim aleyhtarı olarak telâkki etmeleridir. Mâlûmdur ki, her hükûmette muhalifler bulunur. Âsâyîşe, emniyete dokunmamak şartıyla, hiç kimse vicdanıyla, kalbiyle kabul ettiği bir fikirden, bir metoddan dolayı mesul olmaz. Bu hukukî bir mütearifedir.

Dininde çok mutaassıp ve cebbar bir hükûmet olan İngilizlerin yüz sene hâkimiyetleri altında bulunan yüz milyondan ziyade müslümanlar, İngilizlerin küfür rejimlerini kabul etmeyip Kur'ân ile reddettikleri hâlde, İngiliz mahkemeleri, şimdiye kadar onlara o cihetten ilişmedi.

Burada ve bütün İslâm hükûmetlerinde eskiden beri Yahudiler, Nasranîler tâbi oldukları memleketin dinine, kudsî rejimine muhalif, zıt ve müteriz bulundukları hâlde, o hükûmetler hiçbir zaman kanunlarla onlara o cihetten ilişmediler.

Hazreti Ömer, hilâfeti zamanında, âdi bir Hristiyan ile mahkemede birlikte muhakeme olundular. Hâlbuki o Hristiyan, İslâm hükûmetinin mukaddes rejimlerine, dinlerine, kanunlara muhalif iken, mahkemede, onun o hali nazara alınmaması açıkça gösterir ki, adalet müessesesi hiçbir cereyana kapılmaz, hiçbir tarafgirliğe kaymaz. Bu, din ve vicdan hürriyetinin bir ana umdesidir ki, komünist olmayan şarkta, garpta, bütün dünya adalet müesseselerinde câri ve hâkimdir.

Ben de, din ve vicdan hürriyetinin bu ana umdesine güvenerek, yüzlerce âyât-ı Kur'âniye'ye istinaden, medeniyetin bozuk kısmına, hürriyet perdesi altında yürüyen mutlak bir istibdada, lâiklik maskesi altında dine ve dindarlara karşı tatbik edilen en ağır bir baskıya muhalefet etmiş isem, kanunlar haricine mi çıkmış oldum? Yoksa, Anayasanın hakikî ve samimî müdafaasını mı yapmış bulundum? Haksızlığa karşı, zulme karşı, kanunsuzluğa karşı

muhalefet hiçbir hükûmette suç sayılmaz; bilâkis muhalefet meşrû ve samimî bir muvâzene-i adalet unsurudur.

2– Bana zulüm ve cefayı reva gören devr-i sabıkın yaptığı isnadların ikincisi, emniyet ve âsâyişi ihlâldir. Bu vehim ve hayal ile, bu düzme isnad ile, yirmi sekiz sene bana ceza çektiler. Memleket memleket, mahkeme mahkeme süründürdüler. Zindandan zindana attılar. Kimse ile görüştürmediler. Tecrit ettiler, zehirlediler, türlü türlü hakaretlerde bulundular.

Biz ki, beş yüz bin fedakâr Nur talebeleri, memleketin her tarafında emniyet ve âsâyişin fahrî mânevî muhafızlarıyız; bize böyle bir isnadta bulunmaları, günahların en büyüğüdür. Onlar bize o kadar zalimâne ihanetlerde bulundukları hâlde, biz asla hislerimize kapılmayarak, gönüllerde emniyet ve âsâyişi temin yolunda, iman ve Kur’ân’a hizmet yolunda, gafletle anarşiye sapanları düştikleri fevzâ gayyâsından kurtarmak yolunda çalışmaktan bir an hâlî kalmadık.

Muhterem hâkimler,

Şunu kat’î olarak arz ederim ki, bu delilsiz bir iddia değildir. Bizim zulüm ve menfâ sahamız olan altı vilâyetin altı mahkemesi, uzun ve ince tetkikler neticesinde, emniyet ve âsâyişi ihlâl yolunda hiçbir vukuat kaydetmemiştir. Bu hareketimiz isbat eder ki, Nur mekteb-i irfanının talebeleri, kalbler üzerinde işler, emniyet ve âsâyişin bekçisini kafalara, kalblere yerleştirir. Bizim iman derslerimiz anarşiye karşıdır, bozgunculuğa karşıdır, farmasonlara ve komünistlere karşıdır. Memleketin bütün zabıta dairelerinden sorulsun, beş yüz bin Nur irfan mektebi talebesinden birinin olsun nizam ve intizama aykırı bir vukuatı var mıdır? Yoktur. Elbette yoktur. Çünkü hepsinin kalbinde nizam ve intizamın en sağlam muhafızı olan *iman bekçisi* vardır.

Sebilürreşad’ın 116’ncı nüshasında “Hakikat Konuşuyor” başlıklı makedemede bu hakikatleri uzun uzadıya izah ettim. Bütün dünyasını, hattâ icap ederse hayatını, hattâ âhiretini dinine feda ettiği, bütün hayatı şehadet eden, otuz beş seneden beri siyaseti terk eden, müteaddit mahkemelerin o kadar incelemelerine rağmen bu yolda bir delil bulunamayan, sekseni aşmış, kabir kapısına gelmiş, dünya metâından hiçbir nesneye mâlik olmamış ve ehemmiyet vermemiş bir adam hakkında “Dini siyasete âlet ediyor” diyen, yerden göğe kadar, gökten yere kadar haksız ve insafsızdır.

Biz Nur mekteb-i irfanı şâkirtlerinin Kur’ân-ı Hakîm’den aldığımız hakikat dersi şudur ki: Evde, yahut bir gemide, bir mâsum, on câni bulunsa, adalet-i

Kur'âniye, o mâsumun hakkına zarar vermemek için, o haneyi, o gemiyi yakmayı men ettiği hâlde,¹ on mâsumu bir tek cânî yüzünden mahv için, o hâne, o gemi yakılır mı? Yakılırsa en büyük zulüm, en büyük hıyanet ve gadir olmaz mı? Bu sebeple, âsâyışı ihlâl yolunda yüzde on cânî yüzünden doksan mâsumun hayatını tehlikeye ve zarara sokmayı adalet-i ilâhiye ve hakikat-i Kur'âniye şiddetle men ettiği için, biz bütün kuvvetimizle bu ders-i Kur'âniye'ye ittibâen âsâyışı muhafazaya kendimizi dinen mecbur biliriz.

İşte bizi böyle haksız isnadlarla itham eden devr-i sabıktaki gizli düşmanlarımız, şüphe yok ki, ya siyaseti dinsizliğe âlet etmek istediler; yahut bilerek, bilmeyerek bozuk ideolojileri memleketimize yerleştirmek gayretine düştüler. Görülüyor ki, nizam ve intizamı bozan, maddî, mânevî memleketin emniyet ve âsâyışını ihlâl eden bizler değil, asıl onlardı. Hakikî bir müslûman, samîmî bir mümin hiçbir zaman anarşiye ve bozgunculuğa taraftar olmaz. Dinin şiddetle men ettiği şey, fitne ve anarşidir. Çünkü anarşi hiçbir hak tanımaz. İnsanlık seciyelerini ve medeniyet eserlerini canavar hayvanlar seciyesine çevirir ki, bunun âhırzamanda Ye'cüc ve Me'cüc komitesi olduğuna Kur'ân-ı Hakîm işaret buyurmaktadır.

İşte, muhterem hâkimler, yirmi sekiz sene bana ve talebelerime böyle eza ve cefada bulundular. Ve mahkemelerde savcılar bize hakaretlerde bulunmaktan çekinmediler. Biz, bunların hepsine tahammül ettik. İman ve Kur'ân'a hizmet yolunda devam ettik. Ve devr-i sabık ricalinin bütün o zulüm ve cefalarını affettik. Çünkü onlar müstehak oldukları âkıbete uğradılar. Biz de, hak ve hürriyetimize kavuştuk. Sizler gibi âdil ve imanlı hâkimler huzurunda söz söylemek fırsatını Allah bize bahşettiğinden dolayı şükrederiz.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي²

Said Nursî

Avukat Mihri Helâv'ın Müdafaasından Parçalar

“Risale-i Nur Müellifi, bütün müellif ve muharrirlerin en mütevazîidir. Şöhret ve tekebbürün en büyük düşmanıdır. Bütün dünya metâına arka çevirmiştir. Ne mal, ne şöhret, ne nüfuz... Bunların hiçbirisi onun pâyine

¹ Bkz.: En'âm sûresi, 6/164; Mâide sûresi, 5/32.

² “Bu, Rabbimin bir lütfudur...”

ulaşamamıştır ve ulaşamaz. Gandi bile onun kadar dünyadan elini çekememiştir. Günde elli gram ekmekle ve bir çanak çorba ile tagaddi eden bu büyük adam, yaşıyorsa, ancak Kur'ân ve imana hizmet için yaşıyor. Başka hiç, hiçbir şeyin, onun nazarında kıymet ve ehemmiyeti yoktur. Böyle iken, eserinin medh ü sitayişinde bulundu diye onu suçlandırmaya çalışmak, 163'üncü maddenin cürüm ağına sokmaya uğraşmak, hak ve adaletle, insafla, ilimle, insanî düşünce ile hukuk fikriyle, mantıkla, akıl ve fikirle kabil-i telif midir? Burası yüksek mahkemenin takdirine aittir.

.....

Hükûmete muhalefet bahsi hakkında da birkaç söz söyleyerek mâruzatımı neticelendirmek isterim. Karşınızda kemâl-i saffet ve samimiyetle âdilâne kararlarınıza intizar eden bu asırdîde zat, ömründe hiçbir defa hilâf-ı hakikat beyanda bulunmaya tenezzül etmiş bir adam değildir. İlk celse-i muhakemede, bugünkü hükûmetten memnun olduğunu ve muvaffakiyetine dua ettiğini, onun beğenmediği ve tenkit ettiği hükûmet, eski hükûmetler olduğunu ale-nen söylemiştir. Filhakika, müvekkilim, bütün milletle beraber istibdada karşı mücadele etmiş, hürriyet ve demokrasinin tesisine çalışmış ve bu hususta husule gelen muvaffakiyetten dolayı da memnun olmuştur. Risale-i Nur'un gayesi de içtimaî nizam ve intizamı kalblere yerleştirmektir. Siyasî rical, siyasî sahada nizam-ı içtimaîyi, milletin hak ve hürriyetlerini temine çalıştıkları gibi, Risale-i Nur Müellifi de, mânevî sahada, kalblerde bunları yerleştirmeye çalışıyor. Gayeler müşterektir. Bir mekteb-i irfan olan Risale-i Nur'un müellifi ve şâkirtleri âsâyışın, nizam ve intizamın fahrî ve mânevî bekçileridir. Mânevî sahada, kalblerde ve dimağlarda anarşinin, bozgunculuğun kalkmasına çalışmaktadırlar. Kemâl-i samimiyetle, hiçbir ivaz ve garazı olmaksızın, hiçbir karşılık beklemezsiniz, yalnız Allah rızası için, millet ve memleketin menfaati için çalışmaktadırlar. Bunu yapmak bir cürüm ve cinayet değil, millet ve memlekete bir hizmettir. Muahezeye değil, takdire lâyıktır. Beraatını istemek hakkımızdır. Karar yüksek mahkemenindir.”

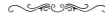
Avukat Seniyüddin Başak'ın Müdafaası

Müteakiben, müellifin diğer vekili olan avukat Seniyüddin Başak kalkmış, kısa birkaç söz söylemiştir:

“Artık mesele aydınlanmış, hakikat güneş gibi tezahür etmiştir. Yüksek

mahkeme herşeye vâkıf olmuştur. Benim buna ilâve edecek bir sözüm yoktur. Böyle kıymetli, faziletli, millet ve memleket için cansiperane ve hiçbir ivaz ve bedel mukabili olmayarak fisebilillâh çalışan zevâtı buralara getiren, cinayet sandalyelerine oturtan zihniyet hakkında bazı mütâlaada bulunmak isterdim; fakat onun yeri burası değildir. Bunun için ayrıca bir eser yazmak icap eder. Çünkü bu zihniyetle mücadele herkes için bir vazifedir. Yüksek mahkemenin yüksek vicdanı beni müdafaadan müstağni kılacak derecede itmînânbahıştır. Müvekkilimin beraatini istemekle şeref duyarım.”

Avukat Abdurrahman Şeref Lâç'ın Müdafaası

Müteakiben, diğer mümtaz avukat arkadaşları gibi Üstad'ın müdafaasını fahrî olarak deruhte eden imanlı ve kudretli meşhur ve mümtaz avukat Abdurrahman Şeref Lâç müdafaaya başladı. Evvelâ bir mukaddime yaptı. Dedi ki:

“Sanık olarak huzuruza gelen seksen yaşını mütecaviz bu mübarek zâtın suçla hiçbir münasebet ve taalluku olmadığı, tamamıyla tezahür etmiştir. Yüksek mahkemece de buna tam kanaat hâsıl olduğunu, beraatine karar verileceğini de kuvvetle ümit ederim. Ancak, aleyhimizde bir karar verilmesine binde bir ihtimal olsa da, üzerime aldığım bir mâsumun müdafaasını ihmal etmeyi bir vazifesizlik sayarım. Yüksek Temyiz Mahkemesi'nin kanaat ve nokta-yı nazarını da hesaba katmak icap eder. Burada bahsedilmedi diye usul noktasından bir eksiklikte bulunmuş olmamalıyım. Onun için müdafaamı yapmama yüksek mahkemenin müsaadelerini rica ederim.”

Peki Abdurrahman Bey, son müdafaanızı dinleyeceğiz. Buyurun:

“*Gençlik Rehberi* isimli eser, Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın emir ve tefsirlerinden ibaret bulunmasına, İslâm dininin ve bu dinin emir ve nasihatlerini ihtiva etmesine ve Anayasa'nın 70'inci maddesine göre, şahsî masuniyet, vicdan, tefekkür, söz ve neşir hak ve hürriyeti Türkler'in tabîi haklarından olduğu, Anayasa'nın 75'inci maddesine göre de hiçbir kimse, mensup olduğu din ve mezhepten dolayı muaheze edilemeyeceğinden, müvekkilimin Anayasa ile kendisine bahşedilmiş bulunan bu din ve neşir hürriyetinden mahrum edilecek cezaî tâkibe mâruz bırakılması Anayasa hükümlerine mugayirdir...”

Yukarıda izah ettiğimiz kanunî taraflarımız farz-ı muhâl nazar-ı dikkate alınmaz, Türk Ceza Kanunu'nun antidemokratik 163'üncü maddesine göre

müvekkilimin tâkibi mümkün farz edilirse, isnad edilen suçun tahliline geçer ve şöyle deriz:

“Bir müslüman... Ak saçlı, yaşlı bir müslüman. Sağını başını ve yaşını bütün ömrü boyunca nurla ağartmış bir müslüman. Saçı, başı, yaşı ve bütün vücudu Allah'ın nuruyla yıkanmış, ter temiz ve bem beyaz bir müslüman. Bütün ömrü boyunca in'âm-ı Hak olan hayatını, Türk milletinin salâh ve hakikî saadeti için vakfetmiş, emr-i ilâhî olan ruhunu, feleğin hakikî mâlikî Allah'a teslim edinceye kadar aynı yolda yürümeye azmetmiş, bina-yı sübhânî olan bedenini, yalnız Allah yolunda yıpratmış olan büyük bir müslüman, bugün, 'Demokrasi vardır' denilen birgün, kalkıyor, yalnız 'Allah' diyor, 'Kitap' diyor, 'Resûl' diyor ve gençliğe, 'Dikkat!' diyor. Der demez arkasından savcı (dâvâyı açan savcı) yapıyor. 'Gel buraya... Suç işledin!' diyor.

Ve âfâkı kap kara bir zulmet kaplamıştır.

Fakat, bakın şu asîl ve necip ihtiyar müslümana! Ne kadar sakın ve ne kadar rahattır. Zira kesrette değil, vahdettedir. Gecenin zulmetinden ve gündüzün rengârenginden bîfütûrdur. Belâ zindanında safayı seyretmektedir. Cefa sofrasında vefa bulan, mazhar-ı tecellî olandır. Zira eşya hakikatlerinden haberdardır. Kesafeti letafete kalb etmiştir. Kanı çekilmiş, damarlarında kan yerine, feyz-i Hak ve nur cereyan etmektedir ve savcı (dâvâyı açan savcı) bu müslümanı kolundan yakalamış, hapse sürüklemektedir.

Niçin? Neden? Ne yaptı bu pîr-i fânî? Nedir kabahati bu ihtiyar müslümanın? Ne mi yaptı? Bakın, savcıya (dâvâyı açana) göre neler ve neler yaptı?

'Gençlik Rehberi' adıyla bir kitap çıkardı.

A. Lâikliğe aykırı hareket etti. Allah, din, iman lâikliğe aykırı olur mu? Olur. Peki, başka?

B. Devletin içtimâî, iktisadî, siyasî ve hukukî temel nizamlarını dinî esaslara uydurmak istedi. Nasıl, niçin ve ne maksatla yaptı bunları?

C. Şahsî nüfuz temin ve tesis etmek maksadıyla.

Peki, ya siyasî menfaat kasdı var mı acaba? Hayır, bu yok. Ehl-i vukuf da bu maksadı görmemiş. Savcı da bunu diyemiyor. Peki, amma, madem ki siyasî menfaat kasdı yokmuş, bu pîr-i fânînin şahsı, cüssesi, bedeni ne ki, dünyadan ne bekliyor ki nüfuz temin etmek istesin?

Savcı, ‘Ben orasını bilmem’ diyor. ‘İstiyor işte. Hem bunu böylece bilir-kişiler de söylüyorlar.’

Peki, nasıl yaptı bu işleri bu müslüman?

A. Dini, dinî hissiyatı ve dince mukaddes tanılan şeyleri âlet etmek sûretiyle.

Nedir bu mukaddes tanılan şeyler? İslâm dini, Müslümanlık hisleri, Allah kelimesinin kalbdeki haşyeti, Kur’ân, tefsir... Demek savcı bunları biliyor. Bunların mukaddesat olduğuna inanıyor.

Peki, amma bunları bilmek, inanmak ve sonra söylemek âlet etmek midir? Evet, dâvâyı açan savcıya göre âlet etmektir. Öyleyse savcı da bunları âlet ediyor, hem de siyasî bir kanuna âlet ediyor, hem de bir müslümanı mahkûm ettirmek için âlet ediyor. Şu hâlde o da 163’üncü maddeye göre suç işlemiyor mu?

‘Hayır!’ der savcı. ‘Ben propaganda yapmıyorum. O propaganda ve telkin yaptı.’ Ne dedi peki? Şunları söyledi:

‘... Bu zamanda, zındıka dalâleti İslâmiyet’e karşı muharebesinde nefs-i emmarenin plânıyla şeytan kumandasına verilen fırkalardan en dehşetlisi yarım çıplak hanımlardır ki, açık bacağıyla, dehşetli bıçaklarla ehl-i imana taarruz edip saldırıyorlar. Nikâh yolunu kapamaya, fuhuş yolunu genişlettirmeye çalışarak, çocukların nefislerini birden esir edip, kalb ve ruhlarını kebâir ile yarıyorlar; belki o kalblerden bir kısmını öldürüyorlar.’

Peki, yalan mı bunlar? Fuhuş teşvik ve nikâhı imha eden fâhişeler gürûhu inkâr mı ediliyor? Gizli ve âşikâr fuhuşla ve devlet eliyle mücadele yok mu? Ceza Kanunu, Fuhuşla Mücadele Nizamnâmesi ve Ahlâk Zabıtası bunlarla geceli gündüzlü mücadele etmiyor mu?

‘Var, var amma, buna biz karışırız; Allah ne karışır?’ diyor savcı. Peki, böyle desin. Desin amma kanun, zabıta ve savcı, suç işlendikten sonra işleyeni ve işleteni yakalıyor. Yani iş olup bittikten sonra, namus pâymal olup adam öldükten sonra... Daha evvel tedbir almaya kanunen imkân yok; fakat dinen buna imkân var: Allah korkusu ve din. Bu korku sayesinde her türlü rezaletin önü alınabileceğini bildiriyor. İslâm dini bunu emrediyor. Tedbiri evvelden alın diyor. Nasıl? Nasihat edin, ikaz edin, Allah’ı tanıtn, insanın kalbinde Allah korkusu, Allah sevgisi, ateş, cehennem, ebedî azâp, ebedî saadet yer etsin, bilsin, anlasın, sevsin ve korksun; korksun ki fenalıklardan kaçsın, hem kendisi

kurtulsun, hem de cemiyet. Savcı da, devlet de, hükûmet de, millet de rahat etsin. Bunun için Allah korkusunu ve sevgisini insanlara aşılaysın.

Nasıl yapalım bu işi? Söyleyin, yazın, okutun. Peki, amma o zaman propaganda diyorlar. Ne olur? Bunlar Allah'ın emirleri, Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın hikmetleri değil mi? Din, sizin en tabîî hakkınız değil mi? Kim men eder sizi bundan, (Allah yolundan?) Suç diyorlar buna. Öyle mi? Allah'ın emrini okuyun:

إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى
لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَالُهُمْ¹

Meâli: 'Haberiniz olsun ki, o küfür edip halkı Allah yolundan men eyleyen ve hak kendilerine tebeyyün ettikten sonra Peygambere karşı gelenler, hiçbir zaman Allah'a zerrece bir zarar edecek değiller. O, onların amellerini heder edecektir.'

Peki, amma dinlemezlerse? Dinleyenlere, iman edenlere tekrar edin; çünkü yaptığınız iş iyidir. İnsanlar için, cemiyet için, millet için, hükûmet için, devlet için hayırlıdır; şerden, belâdan koruyucudur. İman edenlere deyin ki:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ²

Meâli: 'Ey bütün iman edenler! Allah'a ve Resûlüne itaat edin de amellerinizi iptal eylemeyin!'

Buna da inanmazlarsa, deyin ki: 'Tehlike, vatan ve milletiniz için tehlike, dinde, dinin propagandasında değil, dinsizliktedir.'

Bunu Başvekilimiz de söyledi: 'Sağcılığın memleket için tehlikeli olduğu görülmemiştir. Bugün din propagandasına mâni bir hâl yoktur; tedbir almaya da lüzum kalmamıştır.'

Muhterem hâkimler! Siz bilirsiniz, fakat bir kere de dâvâyı açan savcıya sorunuz, bakalım hayır diyebilecek mi? Allah'ın emirleri, Kur'ân-ı Azîmüşşân'ın hikmetleri gençlere anlatılmaz, bildirilmezse, propaganda suçtur diye men edilirse, ahlâksızlık, iffetsizlik, köksüzlük, fuhuş, zina, katil suçlarının önüne geçmek yalnız ceza kanunlarıyla kabil midir? Komünizm gibi bütün dünyayı tehdit eden erzel âfetin, gizli ve âşikâr, seri ve sinsi tahribatını tamamen neyle önlemek mümkündür?"

¹ Muhammed sûresi, 47/32.

² Muhammed sûresi, 47/33.

Muhterem vatansever, Allah'ına ve mukaddesatına bağlı necip Türk hâkimleri! Şu korkunç küfür propagandasına körpe müslüman Türk çocuklarının temiz ve saf dimağlarını senelerce tahrip ederek felce uğratan korkunç din düşmanlarının akıttığı zehirlere bakın.

Ne korkunç hâl ve tezatlar içindeyiz! Savcı bunu görmez, İslâm dinine ve bütün mukaddes dinlere yapılan bu korkunç taarruz ve hakareti tâkip etmez de, bu taarruzdan gençliğe muhafaza tedbirleri tavsiye eden mi yakalar?

Pek muhterem Türk müslüman hâkimler! Siz Kur'ân-ı Mübîn'in Allah'ın nurunun pırıldıkları ile dolu olan ve yalnız o nur-u ilâhîyi aksettiren Risale-i Nur, *Gençlik Rehberi*'nden dolayı müvekkilimi mahkûm edemezsiniz.

Muhterem, asıl ve müslüman Türk hâkimleri! Pek iyi bilirsiniz ki, hakikî irşad âlimleri enbiyânın vârisleridir. Bu mübarek zâtlar da kendilerine miras kalan vaaz u nasihati, Kur'ân-ı Mübîn'in emirlerine göre yaymakla mükelleftirler. Vazifesini yaparken hiçbir ücret ve ivazın talibi değildirler. Vazifelerini fîsebilillâh yaparlar. Ancak, Allah ve Resûlünün rızasına taliptirler. Son nefeslerine kadar bu mukaddes vazifeye devam ederler. Çünkü bu vazife onlara Allah ve Resûlünün emanetidir. Müvekkilim, bu emaneti ehline tevdi ediyor diye nasıl tâkip ve tâzip edilir? Nasıl bu ihtiyar yaşında zayıf ve nahif bünyesi, inanamayacağı ağır bir teklif ile mükellef tutulur: “Gel, zindana gir!”

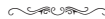
Bu, en korkunç bir zulüm olur. Bu zulme mâni olmak vazifesi de sizlere emanet edilmiştir.

Bütün fenalıkları, günahları, ahlâksızlığı, rezaleti, fesat ve fitneyi imha edecek nurdur.....

يُرِيدُونَ أَن يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَن يُتِمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ¹

Meâli: “Onlar Allah'ın nurunu ağızlarıyla söndürmek istiyorlar. Allah ise, muhakkak nurunu tamamlamak, tamamen parlatmak istiyor, kâfirler hoşlanmasalar da...”

Avukat
Abdurrahman Şeref Lâc

Bu müdafaayı müteakip Üstad Said Nursî'ye başka bir diyeceği olup olmadığı mahkeme reisi tarafından sorulmuş, mûmaileyh ayağa kalkarak:

¹ Bkz.: Tevbe sûresi, 9/32

“Yalnız bir kelime söylemek için müsaadenizi rica ederim.”

Buyurunuz.

“Muhterem vekillerim benim şahsım hakkında söylemiş oldukları senâ-kâr sözlere ben lâayık değilim. Ben, Kur’ân ve iman hizmetinde çalışan âciz bir adamım. Başka bir diyeğim yoktur.”

Beraat Kararının Tebliği

Bunun üzerine mahkeme hitam bulmuş; heyet-i hâkime müşavereden sonra ittifakla beraat kararını tebliğ etmiş ve bu karar mahkemede hazır bulunan üniversiteliler ve halk tarafından şiddetle alkışlanmıştır. Savcılık tarafından temyiz edilmediği için karar kesinleşmiştir.

(Bediüzzaman’ın İstanbul’a Teşrifi Münasebetiyle Üniversiteli Bir Nur Talebesinin Arkadaşına Yazdığı Mektup)

Sevgili Üstadımızın teşrifinden dolayı bizi ve İstanbul’u tebrikinize teşekkür ederim. Bu muhteşem, müstesna hâdiseden dolayı, koca şehir kaynadı; için için bayram yapıyor. Âlimi-cahili, fakiri-zengini, genci-ihtiyarı mahkemelerde, otelde her yerde onu görmeye ve dinlemeye koşuyor.

Rüyalarımız dahi neşe ve ferahla dolu... Düşmanlarımızın ise yüzleri daha ziyade karardı. Nifaklarının hiçbir şey yapmadığını ve yapamayacağını artık biliyorlar. Üstadımız, İstanbul’un şahsiyet devrinin yâdigârı olan herşeye yeniden can verdiler. Kardeşlerimizin gözünde, şehrin manzarası birdenbire değişti. Ayasofya, Sarayburnu’na kadar uzandı. Minarelerinde yine ezan-ı Muhammedî (*aleyhissalâtu vesselâm*) okunuyor; içinde, hâfızlar yeniden Kur’ân-ı Kerîm tilâvetine başladılar. Fâtih, her gün türbesinden kalkarak, fethettiği şehrin büyük ve mübarek misafirine, “Hoşgeldiniz!” diyor ve onu tebrik ediyor. Yeni Camiin şerefesinden, Beyoğlu’nun en karanlık ve mülevves izbesine kadar nüfuz edecek ışık tufanını şimdiden görür gibi oluyoruz. Hepsinin, Ayasofya’nın, Fâtih’in, Sultan Ahmed’in, Eyüb’ün ve Süleymaniye’nin ve bütün müslüman İstanbul’un hicap perdelerini yüzlerinden atışı ve bize daha muhteşem ve daha samimî görünmeleri, bu büyük teşriften ve bu ulvî nurdan... Üstadımız, artık bu şehrin güneşi. O giderse, ufkundaki güneş de onu takip edecek ve milyonluk şehir kararverecek. Tesellîmiz, Fâtih şehrinin Risale-i Nur’la aydınlanacağı ve parlayacağı ümididir.

Üstadımızın teşrifini telefonla haber verdikleri zaman, cansız vücudumdan

birdenbire bir cereyan geçti. Öldürücü ve uyuşturucu değil; dirilten, canlandıran bir cereyan... Maddî ve mânevî varlığımın bir anda kuvvet bulup, muazzam bir mıknaatsın beni çektiğini hissettim. Ağır Ceza Mahkemesi'ne vâsıl olduğum zaman, biraz evvelki tahassüslerimin bütün cemiyette hâkim olduğunu fark ettim. Mahkemenin içi ve dışı tıklım tıklım dolu idi. Kalabalığı yararak içeri girmek istedim; fakat gözüm iki üniversiteli talebenin arasında yürüyen Üstad'a ilişti. Mânâsıyla olduğu kadar, maddesi ve kıyafeti ile de bambaşka olan ve şu anda milyonlarca gözün onun üzerinde toplandığı müstesna varlık, sanki hiçbir şeyle alâkadar değildi ve hiçbir hâdiseden haberi yoktu. ....

Mahkemenin içindeyim. Ulvî isim zikredilir edilmez, büyük adam koca bir milletin, dinin ve devrin tarihî mümessili olarak içeri girdi. Ufak bir kaynaşmayı müteakip çıt yok. Herkes, bu muhteşem ve muazzam ânın mânâsını ve heyecanını duymakta...

“Hastayım” demelerine rağmen, Üstadımızın yerlerinden yıldırım gibi fırlayarak itiraz ve izahları, mahkeme heyetinin hayranlıkla büyük adamı seyri... İkinci celsede daha muazzam bir kalabalık... Üstadımızın, vukufsuz ehl-i vukuf raporuna bizzat verdikleri harikulâde cevaplar ve mahkemenin 5 Mart'a tâliki... Titreyerek, günah ve zaaflarıma bin teessüf ve tevbe ederek yaklaşip, mübarek ellerini sonsuz bir iştihakla öptüğüm ve içimi ter temiz tutmaya çabalararak gözlerini bulmaya cesaret ettiğim o an, o gün, hâtıralarımın en büyük ve en nâdide yâdigârı olacak. Üniversiteli diğer kardeşlerim, Üstadımızın hizmetinde bulunmakla şeref-i uzmâyâ kavuşmuşlar. O Üstadımızdan, Cenab-ı Hak ebediyen razı olsun ve bütün talebelerine ve bilhassa benim gibi biçare, zavallı ve âcizlere akıl, dirayet, azim ve ihlâs ihsan buyursun, âmîn...

Evet kardeşim, bu asrın mânevî şahı olduğu, hayatı ve eserleriyle sâbit olan bir Üstad'ın eserlerini biz muhtaçlara lutfeden Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükürlerle beraber, şu zamanın yaralarına en münasip bir ilâç, bir merhem ve zulûmatın tehacümüne mâruz heyet-i İslâmiye'ye en nâfi bir nur ve dalâlet vâdilerinde hayrete düşenler için en doğru bir rehber olan Risale-i Nur'u, ölünceye kadar okuyacağız, neşredeceğiz inşaallah.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي¹

İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinden
Kâmil

¹ Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

Üstad'ın Emirdağ'a Tekrar Gidişi

Üstad Bediüzzaman İstanbul'daki muhakemesinin beraatle neticelenmesini müteakip Emirdağ'a geldi. Emirdağ'da Ramazan ayının bir gününde kıra çıktığı zaman, bir başçavuş ve üç silâhlı jandarma yanına gönderilerek, gelecek fıkrada beyan edildiği gibi, kendisine şapka giymesi teklif ediliyor; bu sebeple karakola celbediliyor. Bunun üzerine Üstad bir istida yazarak Adliye ve Dahiliye Vekâletine gönderiyor. Aynı zamanda Ankara'daki bir talebesine de göndererek alâkadar meb'uslara hâdisenin duyurulmasını bildiriyor. Ankara'daki talebeleri, bu şekvânın bir nüshasını, Samsun'da münteşir *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar. Yazı, *Büyük Cihad*'da "En Büyük İspat" başlığı altında ve bir hâşiye ilâve edilerek neşrediliyor. Sonra, Ankara ve İstanbul Üniversitesi'ndeki Nur talebeleri de iki-üç makale yazıp, *Büyük Cihad* gazetesine gönderiyorlar ve neşrediliyor. Bu sıralarda Malatya hâdisesi vukua geliyor; dindarlar aleyhinde bir sürü yalan, iftira, tezdîr propagandası başlıyor. Bu tahriklere aldanmış bazı şahsiyetler, dinî gazetelerden medâr-ı itham noktalar bulmak için çalışıyorlar. Samsun'da da mezkûr "En Büyük İspat" başlıklı yazı ve Üniversite Nur talebelerinin makaleleri dolayısıyla, gazete neşriyat müdürü ile Ankara'dan bu yazıların bazılarını gönderen bir Nur talebesi tevkif edilerek mahkemeye veriliyor. Nurculuğun memlekette inkşafı aleyhinde gazetelerde beyanatlar, kanaatler ileri sürülüyor. 600 kadar Nur talebesinin mahkûmiyetini istihdaf eder şekilde, Türkiye'de yirmi beş yerde taharri yapıp, bir kısmında dâvâ açılıyor. Neticede, Risale-i Nur'da ve Nur talebelerinde medâr-ı itham bir nokta olmayıp, suç bulunmadığı kanaatine varılıyor.

Samsun'da açılan dâvâda evvelâ mahkûmiyete karar verilmişse de, Mahkeme-i Temyizin Risale-i Nur eserleri ve müellifi Bediüzzaman hakkında serd ettiği mütâlaa ile mahkûmiyet kararını esastan bozması sebebiyle tekrar yapılan duruşmada, yazılarda suç unsuru bulunmadığı kanaatine varılarak beraat kararı verilmiştir.

"En Büyük İspat" başlıklı yazıdan dolayı Samsun'da Üstadımız aleyhine de dâvâ açılmıştı. Samsun'a mahkemeye celbi isteniyordu. Çok rahatsız ve ihtiyar olması sebebiyle kaza tabipliğinden aldığı bir raporu nazar-ı itibara alınmayarak, mutlaka mahkemede bulunması isteniyordu. Nihayet Üstad, Samsun'da mahkemede bulunmaya karar vererek İstanbul'a kadar geldi. Fakat sıhhatinin bozukluğu ve tahammül edememesinden, yola devam edemeyip heyet-i sıhhiyeden bir rapor alıp mahkemeye gönderdi. Raporda, Said

Nursî'nin, yapılan muayene neticesi, ne karadan, ne denizden ve ne de havadan Samsun'a gitmeye vücudu tahammül edemeyeceği yazılı idi. Mahkemede, müddeiumumî şiddetli ısrarlarla Said Nursî'nin mutlaka mahkemede bulunmasını istemişse de, mahkeme heyeti, sıhhiye raporuna istinaden, Bediüzzaman'ın İstanbul mahkemelerinden birinde istinabe sûretiyle ifadesinin alınmasına karar verdi. Nihayet, devam eden mahkemeler neticesinde, Samsun Mahkemesi, dâvâ mevzuu yazıda mahkûmiyeti icap ettirecek bir kasıt görmediğinden, Said Nursî'nin beraatine karar verdi.

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin Isparta Tugay Kumandanlığı Camisi'nin temel atma merasiminde dua etmeleri ve ilk harcı koymaları için davet edildiği zaman cami mahallinde çekilen fotoğraftır

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri Isparta'daki askerî birlikler için inşa olunan cami-i şerîfin temeline ilk harcı koyarken

(Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Bu Müdafaayı İstanbul Mahkemesi'nde Okumuş ve Mahkemesi Beraatle Nihayet Bulmuştur.)

Gizli düşmanlarımız, bu Ramazan-ı Şerif'te, tekrar adliyeyi benim aleyhime sevk ettiler. Mesele de, bir gizli komünist komitesiyle alâkadardır.

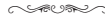
Birisi: Bütün bütün kanun hilâfına olarak, beni tek başımla ve yalnız olarak kırdı ve dağda otururken, üç silâhlı jandarma ile bir başçavuş yanıma gönderdiler, “Sen başına şapka giymiyorsun” diye, zorla beni karakola getirdiler. Ben de, adaleti hedef tutan bütün adliyelere söylüyorum ki:

Böyle beş vecihle kanunsuzluk edip kanun namına beş vecihle İslâm kanunlarını kıran adam, hakikî kanunsuzluk ile itham edilmek lâzım gelirken, onların o acip kanunsuzluğu ve bahanesiyle, iki seneden beri vicdanî azâp verdiklerinden, elbette mahkeme-i kübrâ-yı haşirde bunun cezasını çekeceklerdir.

Evet, otuz beş senedir münzevî olduğu hâlde hiç çarşı ve kasabalarda gezmeyen bir adamı, “Sen frenk serpuşunu giymiyorsun” diye itham etmeye, dünyada hangi kanun müsaade eder? Yirmi sekiz seneden beri beş vilâyet ve beş mahkeme ve beş vilâyetin zabıtalrı onun başına ilişmedikleri hâlde, hususan bu defa İstanbul mahkeme-i âdilesinde yüzden ziyade polislerin gözleri önünde, hem iki ayda yaya olarak her yeri gezdiği hâlde hiçbir polis ilişmediği ve hem Mahkeme-i Temyiz “Bere yasak değil” diye karar verdiği, hem bütün kadınlar ve başı açık gezenler ve bütün askerî neferler ve vazifedar memurlar giymeye mecbur olmadıklarından ve giymesinde hiçbir maslahat bulunmadığından ve benim resmî bir vazifem olmadığından –ki resmî bir libastır– “Bereyi giyenler de mesul olmazlar.” denildiği hâlde; hususan münzevî ve insanlar arasına girmeyen ve Ramazan-ı Şerif'in içinde böyle hilâf-ı kanun en çirkin bir şeyle ruhunu meşgul etmemek ve dünyayı hatırına getirmemek için has dostlarıyla dahi görüşmeyen, hattâ şiddetli hasta olduğu hâlde, ruhu ve kalbi vücuduyla meşgul olmamak için ilâçları almayan ve hekimleri çağırmayan bir adama şapka giydirmek, ecnebî papazlara benzetmek için ona teklif etmek ve adliye ile tehdit etmek, elbette zerre kadar vicdanı olan bundan nefret eder.

Meselâ, ona teklif eden demiş: “Ben emir kuluyum.” Cebr-i keyfî kanunla emir olur mu ki, emir kuluyum desin? Evet, Kur’ân-ı Hakîm’de, yahudi ve

nasranîlere başta benzememek için ona dair âyet¹ olduğu gibi, **يَا أَيُّهَا الَّذِينَ** **آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ**² âyeti, ülü'l-emre itaati emreder. Allah ve Resûlünün itaatine zıt olmamak şartıyla, o itaatin emir kulum diye hareket edebilir. Hâlbuki bu meselede, an'ane-i İslâmiye kanunları hastalara şefkatle incitmemek, gariplere şefkat edip incitmemek, Allah için Kur'ân ve ilm-i imanîye hizmet edenlere zahmet vermemek ve incitmemek emrettiği hâlde, hususan münzevî, dünyayı terk etmiş bir adama ecnebî papazlarının serpuşunu teklif etmek, on vecihle değil, yüz vecihle kanuna muhalif ve İslâm'ın an'anevî kanunlarına karşı bir kanunsuzluktur ve keyfi bir emir hesabına o kudsî kanunları kırmaktır. Benim gibi kabir kapısında, gayet hasta, gayet ihtiyar, garip, fakir, münzevî, sünnet-i seniyyeye muhalefet etmemek için otuz beş seneden beri dünyayı terk eden bir adama bu tarz muameleler katiyen şek ve şüphe bırakmadı ki, komünist perdesi altında, anarşilik hesabına vatan ve millet ve İslâmiyet ve din aleyhinde müthiş bir sû-i kast eseri olduğu gibi, İslâmiyet'e ve vatana hizmete niyet eden ve müthiş haricî tahribata karşı cephe alan dindar meb'uslar ve demokratlara dahi büyük bir sû-i kasttır. Dindar meb'uslar dikkat etsinler, bu dehşetli suikasta karşı müdafaada beni yalnız bırakmasınlar.^{3(Hâşiye)}

Ey mübarek müşfik ve muazzez Üstadımız Hazretleri,

Bu acip madde ve dinsizlik asrında, nazarlar kısalmış; kalbler, fenalıklar ve kötülüklerle dolmuş. Yalnız ve yalnız, Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamandaki en hakikî ve kat'î tereşşuhâtı olan Risale-i Nur, o kısalmış nazarları, âdeta madenin ruhuna nüfuz ettiriyor; o kötü kalblerin zindan gibi karanlık olan içini, nurla dolduruyor. Bunun için, bu asra “Nur asrı” denmesi münasiptir. ....

Risale-i Nur, beşeriyetin bu tamiri imkân olmayan yarasını uhrevî ilâçlarla tedavi ediyor.

¹ Bkz.: Bakara sûresi, 2/120.

² “Ey iman edenler! Allah’a itaat edin. Resûlüne ve sizden olan ülü'l-emre de itaat edin.” (Nisâ sûresi, 4/59)

³ (Hâşiye) Rus’un Başkumandanı kasten önünden üç defa geçtiği halde ayağa kalkmayan ve tenezzül etmeyen ve onun idam tehdidine karşı izzet-i İslâmiye’yi muhafaza için ona başını

Risale-i Nur ve onun harika müellifi siz mübarek Üstadımız, binlerce münevver gence halâskârlık vazifenizi yapmış ve yapmaktasınız. Bunun böyle olduğuna imanları kurtarılan bu âcizler canlı şahitleriz. Bu dehşetli asırda, materalizmi, maddeciliği temelinden yıkan, mason ve komünistlerin bâtil ideolojilerini bütün ilim ve idrak muvacehesinde zîr u zeber eden Risale-i Nur, okuyucularına –bu asrın talihli insanlarına– bu dünya ile, hattâ kâinatla bile değişilmez âb-ı hayatı, ebedîlik suyunu, yani beka âleminin bileti olan imanı bahşediyor.

Ey aziz ve mübarek Üstadımız! Bu kadar kıymetli bir hediyeyi bizlere veren siz Üstadımıza ne kadar hürmet ve muhabbet beslesek azdır. Siz kurtarıcı Üstadımızla Risale-i Nur talebeleri arasındaki bağ, ebedî bir bağlılıktır. Bunu hiçbir kuvvet çözemaz. Hürmetle mübarek ellerinizden öper, dualarınızı beklerim.

Üniversite Nur talebeleri namına
Siyasal Bilgiler Fakültesi'nden
Ahmet Atak

---

eğmeyen; İstanbul'u istilâ eden İngiliz Başkumandanı'na ve onun vasıtasıyla fetva verenlere karşı, İslâmiyet şerefi için, idam tehdidine beş para ehemmiyet vermeyen ve "Tükürün zâlimlerin o hayasız yüzüne!" cümlesiyle ve matbuat lisaniyla karşılayan; ve Mustafa Kemal'in, elli meb'us içinde hiddetine ehemmiyet vermeyip, "Namaz kılmayan haindir." diyen ve Divan-ı Harb-i Örfî'nin dehşetli suâllerine karşı, "Şeriatın tek bir meselesine ruhumu feda etmeye hazırım!" deyip dalkavukluk etmeyen; ve yirmi sekiz sene, gâvurlara benzememek için inzivâyı ihtiyar eden bir İslâm fedaisi ve hakikat-i Kur'âniye'nin fedakâr hizmetkârına maslahatsız, kanunsuz denilse ki: "Sen yahudi ve hristiyan papazlarına benzeyeceksin; onlar gibi başına şapka giyeceksin; bütün İslâm ulemâsının icmâına muhalefet edeceksin; yoksa ceza vereceğiz" denilse, elbette öyle herşeyini hakikat-i Kur'âniye'ye feda eden bir adam, değil dünyevî hapis veya ceza ve işkence, belki parça parça bıçakla kesilse, cehenneme de atılsa, ka'iyen, yüz ruhu da olsa, bütün tarihçe-i hayatının şehadetiyle, feda edecek!

Acaba, bu vatan ve dinin gizli düşmanlarının bu eşedd-i zulm-ü nemrudânelerine karşı, mânevî pek çok kuvveti bulunan bu fedakârın tahammülü ve maddî kuvvetle ve menfî cihette mukabele etmemesinin hikmeti nedir? İşte bunu, size ve umum ehl-i vicdana ilân ediyorum ki, yüzde on zındık dinsizin yüzünden doksan mâsuma zarar gelmemek için, bütün kuvvetiyle dahildeki emniyet ve âsâyişi muhafaza etmek için, Nur dersleriyle herkesin kalbine bir yasaakçı bırakmak için, Kur'ân-ı Hakîm ona o dersi vermiş. Yoksa, bir günde yirmi sekiz senelik zâlim düşmanlarımdan intikamımı alabilirim! Onun içindir ki, âsâyişi, mâsumların hatırı için, muhafaza yolunda haysiyetini, şerefini tahkir edenlere karşı müdafaa etmiyor ve diyor ki: Ben, değil dünyevî hayatı, lüzum olsa âhîret hayatımı da millet-i İslâmiye hesabına feda edeceğim.

(Bu mektup Samsun'da münteşir Büyük Cihad gazetesinde intişar etmiştir. Müfterilerin tahrikâtıyla Samsun'da muhakeme açılmasına sebep olmuştur. Muhakeme beraatle neticelenmiştir.)

Âlem-i İslâm'ın halâşkârı, ehl-i imanın sertâcî, Risale-i Nur'un tercümanı Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne,

Bu defa dindar Demokratların delâletiyle Afyon Mahkemesince Risale-i Nur'un serbestiyetine, bütün risale, mektup ve mecmualarının suç mevzuu teşkil etmediğinden iadelerine karar verilmesini, senelerce evvel ilân ettiğiniz "Risale-i Nur benim değil, Kur'ân'ın malıdır; Kur'ân'ın feyzinden gelmiştir. Hiçbir kuvvet onu Anadolu'nun sinesinden koparıp atamayacaktır. Risale-i Nur Kur'ân'a bağlıdır; Kur'ân ise Arş-ı Âzamla bağlanmıştır. Kimin haddi var ki, onu oradan söküp atsin?" diye olan hakikatli beyanatınızın açık bir tezahürü ve bu ulvî hizmetinizin ilâhî ve Kur'ânî olduğunun parlak bir delili bilerek, bu beraat kararının âlem-i İslâm'ın ve bâhusus bu millet-i İslâmiye'nin saadetlerinin başlangıcı olması itibarıyla, başta, bütün varlığıyla bu zaferleri bekleyen ve Nur ailesine reis ve hakikatler deryasına kaptan tayin edilen ve zulmet-i küfürle tuğyan etmiş insanlığa hâdi ihsan olunan aziz, sevgili Üstadımız ve buna vesile olmakla ehl-i imanı kendilerine dost ve taraftar eyleyen dindar Demokratları ve âdil heyet-i hâkimeyi sonsuz minnetlerle tebrik eder ve arz ederiz ki:

Uzun senelerden beri terakki ve teâlîsi için çalıştığınız ve uğrunda fedâ-yı nefis ve can eylediğiniz hakikat-i Kur'âniye'nin bugün bütün bir memleket, bir millet çapında ehl-i imanın kalblerine sürurlar getirerek fevkalâde inkişafı, hizmetine memur kılındığınız ve bilfiil muvaffak olduğunuz kudsî dâvâ ve hizmetinizin ne kadar yüksek ve parlak olduğunu güneş gibi isbat ediyor.

Yirmi beş-otuz seneden beri bütün mânilere ve sıkıntılara rağmen bu kadar sabır ve metanetiniz ve Kur'ân'dan kalb-i münevverinize gelen Risale-i Nur'un neşri cihetinde bu kadar hizmet ve mücahedeleriniz, istikbalin nesillerine ve İslâm'ın kahraman mücahidlerine bir numûne-i iktida ve imtisâl oluyor. Kur'ân güneşinin sönmeyen nurları ve ebedî lem'aları olan Nur şualarıyla cehil ve dalâlet karanlıklarını izale ederek, milyonlar kalbleri o nurla nurlandırıp ehl-i imanı kendinize minnettar ettiniz. Bu vatan ve bu millet, bu tarih ve bu toprak, sizin bu hizmetinizi, bu fedakârlığınızı hiçbir zaman unutmayacaktır. Ebediyet âlemine göç eylediğinizde dahi sizin bu hizmetiniz bir çekirdek olup, ondan fışkıran bir şecere-i âliye her tarafı kaplayacak ve o

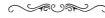
Nur ağacının etrafına toplanan büyük cemaatler ve Risale-i Nur'un yükselen ebedî şuaları, o hizmetinizi ilelebed ve daha parlak ve daha şâşaalı idame edecekler.

Siz, Risale-i Nur'un tercümanı haysiyetiyle ve bu iman hizmetinizin İslâm ufuklarında parlaması cihetiyle, bu asrın bir hidayet serdarısınız.

Kur'ân-ı Kerîm'in on dördüncü asr-ı Muhammedî'deki (*alefhıssalâtü vesse-lâm*) aziz dellâli ve o müthiş zamanın müthiş zulûmatına karşı nur-u Kur'ân'la mukabele eden büyük fedakârı ve Risale-i Nur'u yüz binler nüshalarını yüz binler talebelerinin kalemleriyle her tarafta neşredip dinsizliğe ve küfr-ü mut-laka karşı bir sedd-i Kur'ânî tesis eden muhteşem kahraman sevgili Üstadımız,

Âlemlere rahmetler ve saadetler getiren ve insanlığa selâmet ve teselliler bahşeden bu mukaddes hizmetinizle ehl-i imana zuhurunu müjde verip isbat ettiğiniz ve emareleri gözükmeye başlayan ve bütün kıtalara şâmil hâkimiyet-i İslâmiye'nin nurlu ve büyük bayramını bütün ruhumuzla tebrik eder, Cenab-ı Hak'tan uzun ömürlerinize dualar eder, ellerinizden tâzimle öperiz.

Ankara Üniversitesi Nur talebelerinden
İsmail, Salih, Atıf, Ahmet, Ziya, Mehmet, Abdullah

Üstad Said Nursî'nin Isparta'da İkametleri

1953 senesi yaz aylarında Üstad Emirdağ'dan Isparta'ya geldi. Isparta'da pek çok sadık talebeleri vardı. Daha evvel gönderdiği mektuplarında Isparta'ya taşıyla, toprağıyla mübarek olarak tavsif ediyor ve Risale-i Nur'un zuhuru ve intişarıyla vücut bulan mânevî hayatının idamesine en kuvvetli medar Isparta olduğunu beyan buyuruyordu. Filhakika, Isparta, Üstadın bu iltifatına lâayık olduğunu uzun senelerdeki hâdiselerin şehadetiyle isbat etmiş ve göstermiştir. Çünkü Risale-i Nur'un birinci medresesi ve telif yeri olan Barla, Isparta'nın bir nahiyesidir. Risale-i Nur'un büyük mecmuaları burada telif edilmiştir.

Risale-i Nur'u binler kalemlerle en korkulu zamanlarda yazıp neşredenler Isparta ve köylerindeki talebelerdir. Misal olarak Sav köyünü göstermek kâfidir. Üstad Kastamonu'da bulunduğu zaman, Isparta'nın yalnız Sav köyünde bin kadar kalem senelerce Nur'ları yazmış, çoğaltılmasında çalışmıştır.

Her birisi birer vilâyet kadar, belki daha ziyade Risale-i Nur'a alâka gösteren ve Nur'ların yayılmasında birer santral misillü çalışan Nur merkezleri Isparta'dadır. Gül ve Nur fabrikaları ve bunların etrafında medrese-i Nuriye şâkırtleri, Mübarekler Heyeti, hep Isparta vilâyeti dahilindedir.

Hem her birisi hizmet-i Kur'âniye itibarıyla birer kutup hükmünde olan Nur talebelerinin medâr-ı iftihar büyük kardeşleri de yine Ispartalıdırlar.

Hem Isparta adliyesi ve emniyeti daima Nur'lara insafla muamele etmiştir. Üstad, Isparta adliyesine çok defa dua etmiş, sair vilâyetlere bu noktada da Isparta'yı hüsn-ü misal göstermiştir.

Bu ve bu gibi sebepler tahtında, Üstad, âhir ömrünü Isparta'da geçirmek, ölümünü oradaki mübarek sâdık kardeşlerinin arasında karşılamak, mezarını Isparta'da Sav'da veya Barla'da vasiyet etmek üzere Isparta'ya geldi. Kira ile bir eve yerleşti. Yanında dört-beş talebesi vardı. Bu talebeleriyle Üstad, husu-sî derslane-i Nuriyesini vücuda getirmişti.

Isparta'daki Hayatından Muhtelif Safhalar^{1(*)}

Mahkeme Safahatı

Afyon Mahkemesi tarafından kitaplar serbest bırakılmadan, Malatya hâdisesi münasebetiyle bazı vilâyet ve kasabalarda taharriler yapıldı, mahkemeler açıldı. Ezcümle: Mersin'de, Rize'de, Diyarbakır'da Nur'lar ve Nurcular aleyhine dâvâ açıldı; neticede mahkemeler beraat verdi. Birçok vilâyetlerde yapılan taharriler ve soruşturmalarla Nurcular aleyhine umumî bir dâvâ açılması için Isparta Müddeiumumiliği harekete geçti. Sekseni mütecaviz Nur talebesi hakkında iddianame hazırlandı ve dosya sorgu hâkimliğine tevdi edildi.

1 (*) Hazreti Üstadımız'ın son Isparta hayatının mühim bir hatırası, bir sahnesi ve bir levhası diyebileceğimiz bir ders dairesi var ki, nedense o çok muazzam ve büyük hakikat, buraya yazılmamış. O da: Yanında hizmetinde bulunan talebelere 1954 senesinin başından başlayarak Arabî "Mesnevi-i Nûriye"yi ve Arabî "İşârâtü'l-İcâz"ı ders vermesidir. Ve o münasebetle ve muhtelif vesilelerle hayatının ayrı ayrı safhalarını beyanda bulunmasıdır. Bu derslerden sonra Hazreti Üstad, Mesnevi-i Nûriye'yi ve İşârâtü'l-İcâz'ı tercüme etmesi için biraderleri Abdülmecid Efendi'ye göndermiştir. Hem Risâle-i Nur'un yeni harf ile Ankara'da ve sonra İstanbul'da matbaalarda tab edilmesi için neşredilecek kitaplar Isparta'da hazırlanmış, tashih edilmiş ve matbaalarda tab esnasında hem Ankara hem İstanbul'da tab edilen kitaplar tashih için forma forma Isparta'ya gönderilmiş ve öylece tab edilmiş. Ve bu Nur mecmuaları tab'dan sonra Hazreti Üstad'la beraber defalarca sabah dersleri halinde ve öğle ve ikinci dersleri olarak olunmuştur. Bütün mecmualar bu suretle meydana gelmiştir.

Emniyetin pek çok gizli mensupları, Nur talebeleri arasında dolaşmaya, her hareketlerini kontrole başladılar. Ankara, İstanbul, Adapazarı, Safranbolu, Karabük, Dinar, İnebolu, Van gibi yerlerde araştırmalar, sorgular yapıldı. Yapılan bütün tetkikât ve taharriler neticesi, vatan, millet aleyhinde zerre kadar bir hareket bulunmayıp, bilâkis her vatandaşın göğsünü iftiharla kabartacak ilmî, imanî, vatanî hizmetler, ahlâkî gayret ve faaliyetlerle hareket ettikleri, Risale-i Nur'u okumak, okutmak ve neşrine çalışmaktan başka bir gaye ve maksatları bulunmadığı anlaşılmayla; "Nurcularda suç bulamıyoruz, medâr-ı mesuliyet bir hareket ve faaliyetleri görülmemiştir" diye umumen kanaat getirildi. Bu soruşturmalar, Risale-i Nur'un hakkaniyetinin anlaşılmasına vesile oldu. Neticede Nur'ların beraatine karar verildi.

Urfa ve Diyarbakır'daki faal Nur talebeleri birer medrese-i Nuriye kurdular. Risale-i Nur'u her sınıf halktan, bilhassa talebelerden, gençlerden gelen cemaate okumak sûretiyle ilmî derslere başladılar. Bu zamanda pek ehemmiyetli olan talebe-i ulûmun şerefini ihya ettiler. Şark havalisinde büyük hizmet-i imaniye îfâ olundu. Bir aralık, Diyarbakır'da, orada Nur'larla imana ve Kur'ân'a hizmet eden faal bir Nur talebesi aleyhine dâvâ açıldı, beraatle neticelendi, müminlerin sürûr ve minnettarlığına vesile oldu.

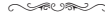
Afyon'da da devam eden mahkeme neticelendi. 1956 tarihinde Risale-i Nur'u inceleyen Diyanet İşleri Müşavere Kurulu verdiği bir raporla, Risale-i Nur'un iman ve ahlâkî tekemmülâta hizmet hususundaki vasfını ilân etti. Afyon Mahkemesi de bu rapora istinaden, Risale-i Nur eserlerinin beraatine ve serbestiyetine karar verdi, hüküm kat'ileşti.

Afyon Mahkemesi'nin beraat kararından sonra, Isparta Sorgu Hâkimliği de men-i muhakeme kararı verdi. Böylece, Risale-i Nur, birçok adlî süzgeçlerden geçerek umumî ve küllî bir serbestiyet ve hüsn-ü kabule mazhar oldu.

Nur'ların Neşri

Anadolu'nun birçok yerlerinde Nur'lara hizmet devam etmekle beraber, bilhassa Ankara, İstanbul, Diyarbakır, Urfa medrese-i Nuriyeleri, yalnız bulundukları muhitte değil, çok geniş bir sahada hizmet-i imaniyede bulundular. Bu hizmetleri, yalnız bir kişi değil, bir merkez değil, yalnız mâlûm şahıslar değil, hizmet-i Kur'âniye olduğu için, pek çok vecihlerde, pek çok zatlar tarafından îfâ edildi. İsmi bilinmeyen nice halis talebeler, sadık müminler bu hizmet-i kudsiyede çalıştılar, nur-u Muhammedî'nin yayılmasına gayret ettiler.

Ankara'da, üniversiteli talebeler ve muhterem hamiyet-perver zatlar, Risale-i Nur mecmualarını matbaalarda tab ile her tarafa neşrine, bilhassa yeni harfle istifadeye muntazır kitlenin ellerine ulaşmasına çalıştılar. Risale-i Nur'un küllî neşriyatını gençliğin, mekteplilerin deruhte etmeleri, bu hususta büyük fedakârlık göstermeleri ise, bu millet ve vatan için büyük bir saadet oldu. Çünkü hiçbir şahsî menfaat talep etmeden ve yalnız rızâ-yı ilâhî için hareket etmeleri, onların, bu asıl milletin hakikî evlâtları olduğunu gösterdi.

Üstadın Barla'ya Gidişi

Üstad, Barla'dan yirmi küsur sene evvel ayrılmış ve o zamana kadar hiç gitmemişti. Barla ile, kendi Nurs köyünden ziyade alâkadarı. Çünkü hayat-ı mâneviyesi olan Risale-i Nur burada telif edilmeye başlamıştı. Kur'ân-ı Hakîm'in hidayet nurlarını temsil eden *Sözler* ve *Mektubat* ve *Lemeât-ı Nuriye* buradan etrafa yayılmıştı. Bu itibarla Barla, Risale-i Nur dershanesinin ilk merkezi idi.

Barla'daki hayatı gerçi nefiy ve inzivâ içinde ve tarassut altında geçmekle acı idi; fakat Risale-i Nur hakikatlerinin telif yeri olduğundan, Üstad'ın en tatlı ve şirin hayatı da yine Barla hayatıdır, denilebilir. *Bu defa Barla'ya nefiyle değil, hapisle değil, kendi rızasıyla ve serbest olarak gidiyordu.* Güzel bir bahar günü Barla'ya geldi. Barla'daki talebelerinin mühim bir kısmı Üstadı karşıladılar. Üstad, sekiz senelik ikâmetgahı olan medrese-i Nuriyesine yaklaşırken kendini tutamadı, mübarek gözlerinden yaşlar boşandı. Haşmetli çınar ağacı da âdetâ kendisini selâmlıyordu. Bir vakitler, yani Barla'da sekiz sene ikametten sonra Isparta'ya celbedilmişti. O zamanki gidişinde mübarek çınar ağacı Üstadı mânen teşvî etmiş, haşmetli kanatları olan dallarının Cenab-ı Hakka olan secdevârî ubûdiyetiyle Üstadı uğurlamıştı. Bu defa da yine uzun bir mufarakattan sonra tekrar Üstada kavuşmanın süruru içinde Hâlık-ı Rahmân'a secde-i şükranı kapıyordu. Üstad, o mübarek çınar ağacına sarılmış, yanındaki talebelerine ve ahaliye kendisini yalnız bırakmalarını söylemişti. Zaten gözyaşlarını tutamıyordu. Sonra, Nur dershanesi olan odasına girdi ve iki saat kadar kaldı. Hazin ağlayışı dışarıdan işitiliyordu.

Evet, şüphesiz rahmet-i ilâhiyenin nihayetsiz tecellîlerine mazhardı. Bir zamanlar Şarkî Anadolu'dan Isparta havalisine sürülmüştü. Isparta'dan da, dağlar arasındaki Barla nahiyesine nefyedilmişti. Burada ölüp gidecekti. Eski

tarihçe-i hayatının şهادetiyle, çok kahraman ve fedakâr olan bu zat, doğrudan doğruya Kur'ân-ı Hakîm'in hakikatlerini benimseyen, ferdi ve millî sadeti, İslâmiyet hakikatlerine sarılmakta gören ve bunu haykıran ve delâil-i akliye ile ilim meydanına çıkan bir kimse idi.

Üç devir geçirmiş, cebbar kumandanlara boyun eğmemiş, kudsî dâvâsından dönmemiş; yaralanmış, zehirlenmiş, ölmemiş; dağlar gibi hâdiselerin dalgalarından yılmamıştı.

Milletleri, kavimleri içine alan, zihniyet ve telâkkileri değiştiren asr-ı hâzırın cereyanları, bu zâtı Kur'ân ve iman dâvâsındaki yolundan çevirememişti. O, ruhundaki şecaat-i imaniye ile kat'î inanıyordu ki; dâvâ ettiği hakikat birgün milletçe benimsenecek, bir Said, binler, belki yüz binler Said olacak... İnsanlık camiasında neşrettiği hakâik-i imaniyenin fütuhâtı ve inkişafı başlayacak ve âfâk-ı İslâm'ı saran zulmet bulutları Kur'ân'dan eline verilen bu meş'ale-i hidayetle dağıtılacak; ölmeye yüz tutmuş zannedilen iman ruhu yeniden canlanacak; canlara can katacak, mânen ölmeye yüz tutan millet-i İslâmiye'yi ihyâ edecek; âleme efendi olan İslâmiyet'in –biiznillâh– cihana efendiliğinin maddî mânevî mübeşşiri olacaktı.

İşte, bu kudsî hakikatin hâmilî ve naşiri olan ve hakikatte bugünkü beşeriyetin medâr-ı iftihar bulunan bu aziz zat, din düşmanlarının plânıyla –vaktiyle– bu beldeye gönderilmiş, Anadolu'dan tesis ettirilen rejimin aleyhinde bulunmasına, fiilî müdahalesine mümanaat olunmuştu. Heyhat! Esasen kendisi siyasetten çekilmişti; ehl-i dünyanın dünyasına karışmıyordu. O, istikbali nurlandıracak bir hakikatin telif ve neşrine çalışıyordu. Kâinatın sahibi ve hâdiselerin mutasarrıfı olan Allah, onun hâmisî, muîni ve yardımcısı idi.

İşte, otuz sene sonra tekrar Barla'ya döndüğü zaman, hizmet-i imaniyesinde nail olduğu büyük ikramları, inâyetleri düşünerek, müşâhede ederek mesrur oldu ve sürurundan ağılıyordu, secde-i şükranı varıyordu.

Hâl-i hazırda Üstad Isparta'da ikamet eder. Bazen Emirdağ'a, bazen Barla'ya gider. Buraları Risale-i Nur'un telif ve inkişaf merkezleri olduğu için ruhen çok âlâkadardır. Hem, kendisi doksan yaşına yaklaştığı ve birçok defalar zehirlendiği için rahatsızdır. Hastalığı tarif edilmeyecek derecede ağırdır ve şiddetlidir. Ruhen, hissiyatı kuvvetli ve âlem, bâhusus âlem-i İslâm, bilhassa Risale-i Nur dairesi, vücud-u mânevîsi hükmünde olduğundan, her iki vücudundaki ızdırıp şeditir. Gerçi talebelerinin duaları ve neşr-i envâr-ı imaniye o

ızdırabına bir merhem ve devâ ise de, yine de pek vâsi şefkati itibarıyla zaman zaman ızdırabı şiddetlenmektedir. Bu itibarla, tebdil-i havaya çok muhtaçtır. Bir yerde fazla kalamıyor. Tebdil-i havaya çıktığı zaman hastalığı kısmen azalıyor, rahat nefes alabiliyor.

Üstad, Risale-i Nur kesretle intişar ettiğinden ve her yerde pek çok Nur talebeleri mevcut olduğundan, halklarla konuşmayı tamamıyla terk etmiştir. “Risale-i Nur, benimle sohbetten on derece ziyade faydalıdır.” deyip ziyaretçi de kabul etmemektedir. Hattâ yanındaki talebeleriyle dahi zaruret halinde konuşmaktadır.

Artık hayatının son safhasına geldiğini söylemekte, daima içinde yaşadığı ayı çıkarabileceğinden şüphe eder bir vaziyette ecelini beklemektedir. Nur’ların neşriyatından memnun ve müteşekkirdir. Millet ve devletçe İslâmiyet ve saadet yolunda atılan her adımı takdir ve tasvipte karşılamakta, Hak yolunda yürüyen, İslâmî şeaîri ihya edenlere dua etmektedir. Aynı zamanda, âlem-i İslâm’ın maddeten ve mânen selâmet ve saadetini dilemekte ve bu yolda girişilen dahil ve hariçteki gayretlerden hadsiz derecede sevinç ve memnuniyet duymaktadır.

Risale-i Nur’u Kur’ân-ı Hakîm’in bu zamana mahsus bir mucizesi bilmekte, bu vatani komünizm tehlikesinden Risale-i Nur’daki hakikat-i Kur’âniye muhafaza ettiğini beyan etmekte ve âlem-i İslâm’la hakikî kardeşliğe ve uhuvvete ve ittifaka medar olacağını, dünyevî ve uhrevî saadetimizin bu hakikate yapışmamızda bulunduğunu duyurmaktadır.

Risale-i Nur’un Anadolu’dan başka diğer müslüman memleketlerde yayılmasının elzem olduğu kanaatindedir. Siyasî gayret ve faaliyetlerden evvel, Risale-i Nur’un neşrolunmasının daha menfaattar olacağını ihbar etmektedir.

Bediüzzaman ve Risale-i Nur

Risale-i Nur Nedir ve Nasıl Bir Tefsirdir?

Kur’ân’ın hakikatlerini müspet ilim anlayışına uygun bir tarzda izah ve isbat eden Risale-i Nur Külliyyatı, her insan için en mühim mesele olan “Ben neyim? Nereden geliyorum? Nereye gideceğim? Vazifem nedir? Bu mevcudat nereden gelip nereye gidiyorlar? Mahiyet ve hakikatleri nedir?” gibi suâllerin cevabını vâzih ve kat’î bir şekilde, çekici bir üslup ve güzel bir ifade ile beyan edip ruh ve akılları tenvir ve tatmin ediyor.

Yirminci asrın Kur’ân felsefesi olan bu eserler, bir taraftan teknik, fen ve sanat olarak maddiyatı, diğer taraftan iman ve ahlâk olarak mâneviyatı cami ve hâvi olacak Türk medeniyetinin, sadece maddiyata dayanan sair medeniyetleri geride bırakacağını da isbat ve ilân etmektedir.

Ecdadımızın bir zamanlar kalblerinde yerleşen iman ve itikat cihetiyle zemin yüzünde yüz mislinden ziyade devletlere, milletlere karşı imanından gelen bir kahramanlıkla mukabele etmesi, İslâmiyet ve kemâlât-ı mâneviyenin bayrağını Asya, Afrika ve yarı Avrupa’da gezdirmesi ve “Ölsem şehidim, öldürsem gaziyim.” deyip ölümü gülererek karşılayarak, müteselsil düşman hâdisâta karşı dayanması gibi, milletçe medâr-ı iftihar âli seciyemizin bugün biz gençlerde inkişafı, vatan ve millet menfaati bakımından ve istikbalimizin selâmeti noktasından ne derece elzem olduğu mâlûmdur. Mutlaka her hareket ve hizmette maddî bir ücret ve şahsî menfaatler mülâhaza etmek, Türk’ün millî tarihinin şeref ve haysiyeti ile kabil-i telif olamaz. Bizler, ancak rızâ-yı ilâhî için çalışıyoruz. Bizzat hizmetinde bulunmakla aldığımız telezzüz, kardeş ve vatandaşlarımıza, İslâmiyet’e ve insaniyete yardımda bulunabilmek mazhariyetinden gelen ebedî hayatımıza ait sürur ve ümit, bizim bu babda aldığımız ve alacağımız yegâne hakikî mukabele ve ücrettir.

Risale-i Nur Nasıl Bir Tefsirdir?

Tefsir iki kısımdır:

Birisi: Mâlûm tefsirlerdir ki, Kur’ân’ın ibaresini ve kelime ve cümlelerin mânâlarını beyan ve izah ve isbat ederler.

İkinci kısım tefsir ise: Kur'ân'ın imanî olan hakikatlerini kuvvetli hüccetlerle beyan ve isbat ve izah etmektir. Bu kısmın çok ehemmiyeti var. Zahir mâlûm tefsirler, bu kısmı bazen mücmel bir tarzda dercediyorlar. Fakat Risale-i Nur, doğrudan doğruya bu ikinci kısmı esas tutmuş, emsâlsiz bir tarzda muannit filozofları da susturan bir mânevî tefsirdir.

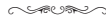
Risale-i Nur, sübjektif nazariye ve mütalâalardan uzak bir şekilde, her asırda milyonlarca insana rehberlik yapan mukaddes kitabımız olan Kur'ân'ın hakikatlerini rasyonel ve objektif bir şekilde izah edip insanîyetin istifadesine arz edilen bir külliyyattır.

Risale-i Nur, Kur'ân âyetlerinin nurlu bir tefsiri.. baştan başa iman ve tevhid hakikatleriyle müberhen.. her sınıf halkın anlayışına göre hazırlanmış.. müspet ilimlerle mücehhez.. vesveseli şüphecileri ikna ediyor.. en avâmdan en havassa kadar herkese hitap edip, en muannit filozofları dahi teslime mecbur ediyor.

Risale-i Nur, Nurlu bir külliyyat.. yüz otuz eser.. büyüklü-küçüklü risaleler halinde.. asrın ihtiyaçlarına tam cevap verir.. akli ve kalbi tatmin eder.. Kur'ân-ı Kerîm'in yirminci asırdaki -lafzî değil- mânevî tefsiri...

İspat ediyor, akla gelen bütün istifhamları.. zerreden güneşe kadar iman mertebelerini.. vahdâniyet-i ilâhiyeyi.. nübüvvetin hakikatini...

İspat ediyor, arz ve semâvâtın tabakatından, melâike ve ruh bahsinden, zamanın hakikatinden, haşır ve âhiretin vukuundan, cennet ve cehennemin varlığından, ölümün mahiyet-i asliyesinden ebedî saadet ve şekavetin menbaini kadar, akla gelen ve gelmeyen bütün imanî meseleleri en kat'î delillerle, aklen, mantiken, ilmen isbat ediyor. Pozitif ilimlerin müşevviki.. riyâzî meselelerden daha kat'î delillerle akli ve kalbi ikna edip, merakları izale eden bir şaheser...

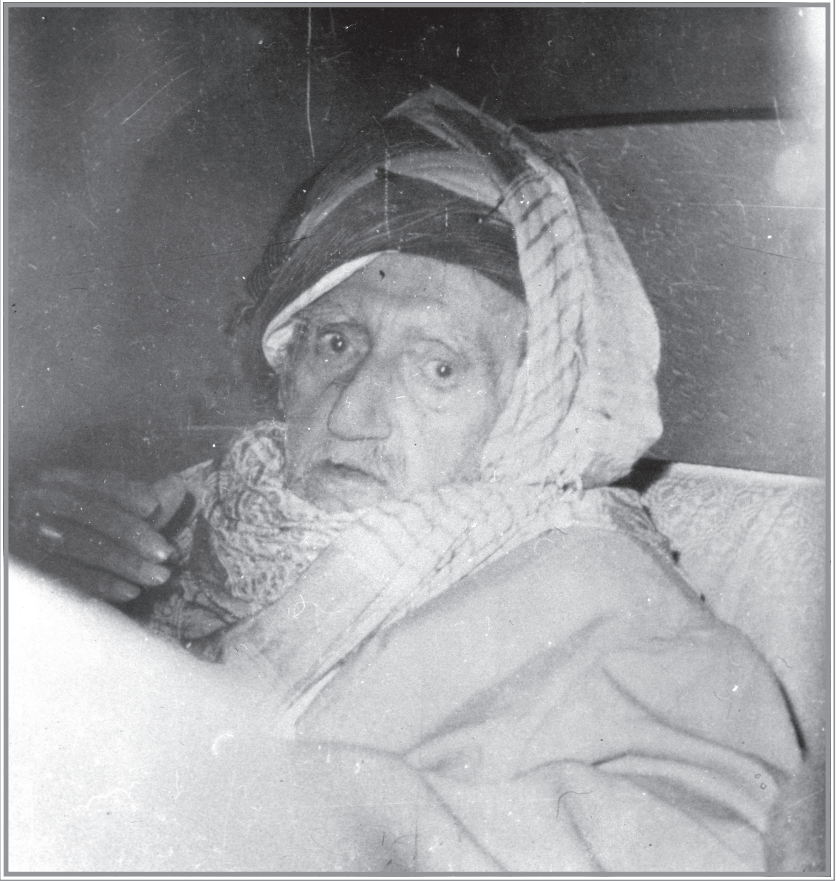

Az miktarda bastırılabilen, hiçbir ticarî gaye ve zihniyetle çalışılmayarak bayilere dahi verilmeyen bu eserlerin geliri, mütebaki eserlerin tab'ına hasredilecektir.

Büyük bir titizlik ve hassasiyetle üzerinde durduğumuz mühim bir husus da, Risale-i Nur'un lâıyk ellere geçmesi ve onun hakikî fiyatı olarak en az yirmi beş kişinin istifade etmesinin temin edilmesidir.

Bu mânevî tefsir, *Sözler*, *Mektubat*, *Lem'alar*, *Şualar* diye dört büyük kısımdan müteşekkil olup, yekûnu yüz otuz risaledir.

Neşrinde çalışanlar

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri 1959'da İstanbul'a teşrif ettikleri zaman, araba içinde çekilen fotoğrafı.

Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri 1959 yılında Ankara'ya teşrif ettikleri zaman misafir olarak kaldıkları otelden çıkarken

Konuşan Yalnız Hakikattir

Risale-i Nur'da isbat edilmiştir ki, bazen zulüm içinde adalet tecellî eder. Yani, insan bir sebeple bir haksızlığa, bir zulme mâruz kalır, başına bir felâket gelir, hapse de mahkûm olur, zindana da atılır. Bu sebep haksız olur. Bu hü-küm bir zulüm olur. Fakat bu vâkıa adaletin tecellîsine bir vesile olur. Kader-i ilâhî başka bir sebepten dolayı cezaya, mahkûmiyete istihkak kesbetmiş olan o kimseyi bu defa bir zâlim eliyle cezaya çarptırır, felâkete düşürür. Bu, adalet-i ilâhînin bir nevi tecellîsidir.

Ben şimdi düşünüyorum. Yirmi sekiz senedir vilâyet vilâyet, kasaba kasaba dolaştırıyorum. Mahkemeden mahkemeye sürükleniyorum. Bana bu zâlimane işkenceleri yapanların bana attettikleri suç nedir? Dini siyasete âlet yapmak mı? Fakat bunu niçin tahakkuk ettiremiyorlar? Çünkü hakikat-i hâl-de böyle bir şey yoktur.

Bir mahkeme aylarca, senelerce suç bulup da beni mahkûm etmeye uğ-raşiyor. O bırakıyor; diğer bir mahkeme aynı meseleden dolayı beni tekrar muhakeme altına alıyor. Bir müddet de o uğraşiyor, beni tazyik ediyor, türlü türlü işkencelere mâruz kılıyor. O da netice elde edemiyor, bırakıyor. Bu defa bir üçüncüsü yakama yapıyor. Böylece musibetten musibete, felâketten fe-lâkete sürüklenip gidiyorum. Yirmi sekiz sene ömrüm böyle geçti. Bana isnad ettikleri suçun aslı ve esası olmadığını nihayet kendileri de anladılar.

Onlar bu ithamı kasten mi yaptılar, yoksa bir vehme mi kapıldılar? İster kasıt olsun, ister vehim olsun, ben böyle bir suçla münasebet ve alâkam ol-madığını kemâl-i kat'iyetle yakinen ve vicdanen biliyorum. Dini siyasete âlet edecek bir adam olmadığımı bütün insaf dünyası da biliyor. Hattâ beni bu suçla itham edenler de biliyorlar. O hâlde neden bana bu zulmü yapmakta ısrar edip durdular? Neden ben suçsuz ve mâsum olduğum hâlde böyle de-vamlı bir zulme, muannit bir işkenceye mâruz kaldım? Neden bu musibetler-den kurtulamadım? Bu ahvâl adalet-i ilâhiyeye muhalif düşmez mi?

Bir çeyrek asırdır bu suâllerin cevaplarını bulamıyordum. Bana zulüm ve işkence yaptıklarının hakikî sebebinin şimdi anladım. Ben kemâl-i teessürle söylüyorum ki, benim suçum, hizmet-i Kur'âniyemi maddî ve mânevî terak-kiyatıma, kemâlâtıma âlet yapmış.

Şimdi bunu anlıyorum, hissediyorum, Allah’a binlerle şükrediyorum ki, uzun seneler ihtiyarım haricinde olarak hizmet-i imaniyemi maddî ve mânevî kemâlât ve terakkiyatıma ve azaptan ve cehennemden kurtulmama ve hattâ saadet-i ebediyeme vesile yapmağıma, yahut herhangi bir maksada âlet yapmağıma mânevî gayet kuvvetli mânialar beni men ediyordu. Bu derunî hisler ve ilhamlar beni hayretler içinde bırakıyordu. Herkesin hoşlandığı mânevî makamâtı ve uhrevî saadetleri a’âm-i salihâ ile kazanmak ve bu yola müteveccih olmak hem meşrû hakkı olduğu, hem de hiç kimseye hiçbir zararı bulunmadığı hâlde ben ruhen ve kalben men ediliyordum. Rızâ-yı ilâhîden başka fitrî vazife-i ilmiyenin sevkiyle, yalnız ve yalnız imana hizmet hususu bana gösterildi. Çünkü şimdi bu zamanda hiçbir şeye âlet ve tâbi olmayan ve her gayenin fevkinde olan hakâik-i imaniyeyi fitrî ubudiyetle, bilmeyenlere ve bilmek ihtiyacında olanlara tesirli bir sûrette bildirmek; bu keşmekeş dünyasında imanı kurtaracak ve muannitlere kat’î kanaat verecek bir tarzda, yani hiçbir şeye âlet olmayacak bir tarzda, bir Kur’ân dersi vermek lâzımdır ki, küfr-ü mutlakı ve mütemerrit ve inatçı dalâleti kırsın, herkese kat’î kanaat verebilsin. Bu kanaat de bu zamanda, bu şerait dahilinde, dinin hiçbir şahsî, uhrevî ve dünyevî, maddî ve mânevî bir şeye âlet edilmediğini bilmekle husule gelebilir.

Yoksa komitecilik ve cemiyetçilikten tevellüd eden dehşetli dinsizlik şahsiyet-i mâneviyesine karşı çıkan bir şahıs, en büyük mânevî bir mertebede bulunsa, yine vesveseleri bütün bütün izale edemez. Çünkü imana girmek isteyen muannidin nefsi ve enesi diyebilir ki: “O şahıs, dehâsıyla, harika makamıyla bizi kandırdı.” Böyle der ve içinde şüphesi kalır.

Allah’a binlerce şükürler olsun ki, yirmi sekiz senedir dini siyasete âlet ithamı altında, kader-i ilâhî, ihtiyarım haricinde, dini hiçbir şahsî şeye âlet etmemek için beşerin zâlimâne eliyle mahz-ı adalet olarak beni tokatlıyor, ikaz ediyor; “Sakın” diyor, “iman hakikatini kendi şahsına âlet yapma-tâ ki, imana muhtaç olanlar anlasınlar ki, yalnız hakikat konuşuyor. Nefsin evhamı, şeytanın desiseleri kalmasin, sussun.”

İşte, Nur Risalelerinin büyük denizlerin büyük dalgaları gibi gönüller üzerinde husule getirdiği heyecanın, kalblerde ve ruhlarda yaptığı tesirin sırrı budur, başka bir şey değildir. Risale-i Nur’un bahsettiği hakikatlerin aynını binlerce âlimler, yüz binlerce kitaplar daha belîğane neşrettikleri hâlde yine küfr-ü mutlakı durduramıyorlar. Küfr-ü mutlakla mücadelede bu kadar ağır şerait altında Risale-i Nur bir derece muvaffak oluyorsa, bunun sırrı işte budur.

Said yoktur. Said'in kudret ve ehliyeti de yoktur. Konuşan yalnız hakikattir, hakikat-i imaniyedir.

Madem ki nur-u hakikat, imana muhtaç gönüllerde tesirini yapıyor; bir Said değil, bin Said fedâ olsun. Yirmi sekiz sene çektiğim ezâ ve cefalar ve mâruz kaldığım işkenceler ve katlandığım musibetler hep helâl olsun. Bana zulmedenlere, beni kasaba kasaba dolaştıranlara, hakaret edenlere, türlü türlü ithamlarla mahkûm etmek isteyenlere, zindanlarda bana yer hazırlayanlara, hepsine hakkımı helâl ettim.

Âdil kadere de derim ki:

Ben senin bu şefkatli tokatlarına müstehak idim. Yoksa herkes gibi gayet meşrû ve zararsız olan bir yol tutarak şahsımı düşünseydim, maddî-mânevî füyûzât hislerimi feda etmeseydim, iman hizmetinde bu büyük mânevî kuvveti kaybedecektim. Ben maddî ve mânevî herşeyimi feda ettim, her musibete katlandım, her işkenceye sabrettim. Bu sayede hakikat-i imaniye her tarafa yayıldı. Bu sayede Nur mekteb-i irfanının yüz binlerce, belki de milyonlarca talebeleri yetişti. Artık bu yolda, hizmet-i imaniyede onlar devam edeceklerdir. Ve benim maddî ve mânevî herşeyden ferağat mesleğimden ayrılmayacaklardır. Yalnız ve yalnız Allah rızası için çalışacaklardır.

.....

Bize işkence edenler, bilmeyerek kader-i ilâhînin sırlarına, derin tecellîlerine akıl erdiremeyerek bizim dâvâmıza, hakikat-i imaniyenin inkişafına hizmet ettiler. Bizim vazifemiz onlar için yalnız hidayet temennisinden ibarettir.

Ben çok hastayım. Ne yazmaya, ne söylemeye tâkatim kalmadı. Belki de bunlar son sözlerim olur. Medresetü'z-Zehra'nın Risale-i Nur talebeleri bu vasiyetimi unutmasınlar.

Said Nursî

(İslâmiyet Düşmanlarının Yaptıkları Taarruz ve Hilâf-ı Hakikat Menfi Propagandalarına Mukabil Üniversite Nur Talebelerinin Bir Açıklamasıdır.)

Aziz, sıddık kardeşlerimiz,

İmtihan ve gazanız geçmiş olsun der, sizi tebrik ederiz. Risale-i Nur'un tahkikî iman dersleriyle iman mertebelerinde terakki ve teâlî edip kuvvetli imanı elde eden Nur talebeleri için öyle taarruzlar, bir cihetten bir imtihandır ve kömürle elması tefrik eden bir mihenktir. Nur talebeleri için Allah'a iman, Peygambere ittibâ ve Kur'ân-ı Kerîm'le amelden dolayı hapisler bir medrese-i Yusufiyedir. Zulüm ve işkenceler, birer kamçı, birer perçindir. Kader-i ilâhî bize o hücumlarla işaret veriyor ki: "Haydi, durma, çalış!"

Kur'ân ve iman hizmeti uğrunda mahkemelerde konuşmak, Nur talebelerince bir dostu ile sohbet etmektir. Karakollara götürülüp getirilmek, çarşı pazara gidip gelmekten farksızdır. Kelepçeler, dinî cihâd-ı ekberin birer altın bileziğidirler. Beşerin zulmen mahkûm etmesi ise, hakikatte Hakk'ın beraat vereceğine bir delildir. Bütün öyle işkence ve zulümler, Nur talebeleri için birer şeref madalyasıdır. Ne mutlu ki, otuz seneden beri Nur talebeleri ağabeylerimiz, bu nimetlere mazhar olmuşlar. Maalesef bizlere ki, bizler bu şereflere nail olamadık ve olamayacağız da. Zira bunları kazandıran devir kapanmak üzeredir.

Risale-i Nur, bu vatan ve millete emniyet ve âsâyişi temin eden ve kalble birer yasakçı bırakan imanî bir eserdir. İslâmiyet düşmanlarının tahrikâtıyla olan müteaddit mahkemelerde Risale-i Nur'a beraatler verilmiş. Temyiz Mahkemesi ittifakla beraat kararını tasdik ederek Risale-i Nur dâvâsı kaziyye-i muhkeme halini almıştır. Yirmi beş mahkeme de "Risale-i Nur'da suç bulamıyoruz." diye karar vermiştir. Otuz seneden beri yüz binlerle Nur talebelerinin bir tek vukuatı görülmemiştir. Bunun için, Risale-i Nur'un neşrine mâni olmaya çalışanlar, emniyet ve âsâyişin düşmanı ve vatan ve millet haini anarşistlerin hesabına bilerek veya bilmeyerek çalışanlardır.

Risale-i Nur'a ilişkin hükûmet değildir; çünkü emniyet ve zabıta anlamış ki, Bediüzzaman ve Nur talebelerinde siyasî bir gaye yoktur. Bunların meşguliyeti, sadece iman ve İslâmiyet'tir. İşte o gizli din düşmanlarının taarruzları karşısında Nur talebeleri, Risale-i Nur'daki tahkikî iman derslerinin verdiği

iman kuvvetiyle metin, salâbetli ve mağlûp edilmez bir hizbü'l-Kur'ân ve fethedilmez bir kale halindedirler. Din düşmanları tarafından hücumlar oldukça, Nur talebelerinin Risale-i Nur'a ve Üstadlarına olan sadakat ve sebat ve faaliyetleri ziyadeleşir, perçinleşir. Bir talebesi, Üstadımıza şöyle yazmış:

“Ey benim aziz kahraman Üstadım! Muarızlarımız artıkça kuvvetimiz çoğalıyor. Rabb-i Rahîmimize hadsiz şükürler olsun.”

Evet, o bir zamanlar ki, karanlıklı, zulümatlı ve eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak devrinde herkes susturulmuş; fakat tek bir kimse susmamış ve susturulamamış. Bu yektâ ve nadir kimse olan Bediüzzaman'ın talebeleri de mağlûp edilememişlerdir...

Nur talebeleri, evvelâ kendi imanlarını kurtarmak, bununla beraber din kardeşlerinin de imanlarını kurtarmak için Kur'ân-ı Hakîm'in yüksek ve parlak bir tefsiri olan Risale-i Nur'u okumuşlar ve okutmuşlardır. İmanlarını kurtarmaya çalıştıkları ve rızâ-yı ilâhi için Kur'ân'a ve imana Risale-i Nur'la hizmet ettikleri sırada mâruz kaldıkları hücum ve taarruzlara hiç ehemmiyet vermeyerek, o gizli din düşmanlarının tasallutlarını, saldırılarını kendileri için iman ve Kur'ân hesabına bir kamçı ve bir teşvikçi hükmüne geçtiğine kanaat getirmişlerdir. Otuz senelik bu nevi hâdisâtın ve bu nevi tesiratin neticeleri, bu millet-i İslâmiye muvacehesinde meydandadır.

İşte, Risale-i Nur'un yeni ve müştâk talebeleri olan kardeşlerimiz! Sizler de böyle bir Üstadın ve böyle bir eserin talebeleri olduğunuzdan, sizlerin de bu semerelere ve meyvelere mazhar olup Nur'lara daha ziyade sarılarak, hararet ve iştiağınız daha fazla ziyadeleşmiş olarak Nur'ları sebat ve sadakatle okumak derecesine nail olacağınızdan, hem sizleri ruh u canımızla tebrik ediyoruz. Hem sizlere binler selâm ve dualar edip dualarınızı bekliyoruz.

Nur'lara olan taarruzların bir zararı olsa, yirmi faydası vardır. Elbette yirmi kazanca karşı bir zarar, hiç hükmündedir. Taarruzlar ancak ve ancak Nurun neşriyat ve fütuhâtının genişlemesine, inkişafına sebeptir ve millet-i İslâmiye nazarında itimat ve emniyet kazanmasına medardır. Risale-i Nur'un Anadolu genişliğinde ve âlem-i İslâm vüs'atinde, ve Avrupa ve Amerika çapındaki maddî ve mânevî tesirat ve fütuhâtına ve neşriyatına şahit olan İslâmiyet düşmanları, yine bazı taarruzlar yapmışlar. Aldığımız haberlere göre, bu taarruzlardan sonra, hususan şark vilâyetlerinde, eskisine nazaran Nurun fütuhâtı on gün içinde on misli fazlalaşmış. Hem böylelikle halkın nazar-ı dikkati Risale-i

Nur’a ve Üstadımıza çevrilmiş, uyuyanlar uyanmış, tembeller harekete gelmiş, ihtiyatsızlar ihtiyata muvaffak olmuşlardır. Bu acı taarruzlar gelip geçici olmakla beraber, sırf bir korku ve evham yaymak kastıyla yapılan vesileler ve desiseli manevralardır. Ahmak din düşmanları güya Nur talebelerini korkutmak sevdasıyla resmî kimseleri aldatıp tahrik ve âlet etmeye çalışıyorlar. Aca-ba o gafiller bilmiyorlar mı ki, bizler Nur’un talebeleriyiz? Dinsizlerin, ma-sonların, komünistlerin mâhiyeti gayet derecede zayıftır. Zahiren kuvvetli gibi görünmeleri, serseri bir çocuğun bir haneyi bir kibritle mahvetmesi gibi tah-ribatla iş görmelerindendir. Evet, onlar son derece zayıftırlar; çünkü bir serçe kuşu kadar iktidarı olmayan kendi varlıklarına güvenirler. Hem son derece zillet, meskenet ve aşağılık içindedirler; çünkü insanlara kul-köle olup, onlara mürailik, riyâkârlık ve dalkavukluk ediyorlar. Ehl-i iman ise, hususan tahkikî iman ile imanı inkişaf edenler, kavîdirler, muazzezdirler. Onların her biri bir abd-i aziz ve bir abd-i küllîdirler; çünkü onlar, bir Kadîr-i Zülcelâl’e ve bir Hakîm-i Zülkemâl’e ve bir Hâlık-ı Kâinat’a ve bir ¹ رَبِّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ ’a ve bir ² وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ’e ibadet ederler, kulluk ederler... O’na intisap ederler, hem istinat ederler.

Bu gizli din düşmanları ve münafıklar çoktandır anladılar ki, Nur talebe-lerinin kefenleri boyunlarındadır. Onları Risale-i Nur’dan ve Üstadlarından ayırmak kabil değildir. Bunun için şeytanî plânlarını, desiselerini değiştirdiler. Bir zayıf damarlarından veya sâfiyetlerinden istifade ederiz fikriyle aldatmak yolunu tuttular. O münafıklar veya o münafıkların adamları veya adamlarına aldanmış olanlar dost sûretine girerek, bazen de talebe şekline girerek derler ve dedirtirler ki: “Bu da İslâmiyet’e hizmettir; bu da onlarla mücadeledir. Şu mâlûmatı elde edersen, Risale-i Nur’a daha iyi hizmet edersin. Bu da büyük eserdir.” gibi birtakım kandırışlarla, sırf o Nur talebesinin Nur’larla olan meş-guliyet ve hizmetini yavaş yavaş azaltmakla ve başka şeylere nazarını çevirip, nihayet Risale-i Nur’a çalışmaya vakit bırakmamak gibi tuzaklara düşürmeye çalışıyorlar. Veyahut da maaş, servet, mevki, şöhret gibi şeylerle aldatmaya veya korkutmakla hizmetten vazgeçirmeye gayret ediyorlar.

Risale-i Nur, dikkatle okuyan kimseye öyle bir fikrî, ruhî, kalbî intibah ve uyanıklık veriyor ki, bütün böyle aldatmalar, bizi Risale-i Nur’a şiddetle sevk

¹ “Göklerin ve yerin Rabbi” (Ra’d sûresi, 13/16; İsrâ sûresi, 17/102; Kehf sûresi, 18/14; Meryem sûresi, 19/65; ...)

² “Allah herşeye kâdirdir.” (Mâide sûresi, 5/120; Hûd sûresi, 11/4; Rûm sûresi, 30/50; ...)

ve teşvik ve o derras münafıkların maksatlarının tam aksine olarak bir tesir ve bir netice hâsıl ediyor. Fesühbanallah! Hattâ öyle Nur talebeleri meydana gelmektedir ki, asıl halis niyet ve kudsi gayeden sonra –bir sebep olarak da– münafıkların mezkûr plânlarının inadına, rağmına dünyayı terk edip kendini Risale-i Nur’a vakfediyor ve Üstadımızın dediği gibi diyorlar: “Zaman, İslâmiyet fedaisi olmak zamanıdır.”¹ **الْحَمْدُ لِلَّهِ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي**

Bizim hizmet-i imaniyeye nazaran cam parçaları hükmündeki siyasetle alâkamız yoktur. Diyanet Riyâseti ehl-i vukuf raporunda, “Risale-i Nur kitaplarında siyaseti alâkadar eden mevzular yoktur.” demiştir. Hattâ o zaman, yine Afyon Savcısı da iddianamesinde, “Bediüzzaman ve talebelerinin faaliyeti siyasî değildir.” diye hükmetmiştir. Evet, Risale-i Nur şâkirtlerinin meşgul olduğu vazife, en muazzam olan mesail-i dünyeviyeden daha büyüktür. Siyasetle uğraşmaya vaktimiz yoktur. Yüz elimiz de olsa, ancak Nura kâfi gelir. Amerika, İngiliz kadar servetimiz de olsa, yine imanı kurtarmak dâvâsına hasredeceğiz. Hem birtakım siyasî işlerle veya bir takım bâtil cereyanlarla ve fikirlerle uğraşmaya zamanımız yoktur. Ömrümüz kısadır, vaktimiz dardır. Üstadımızın dediği gibi, “Fena şeylerle meşguliyet fena tesir eder, fena iz bırakır.” Hususan böyle bir asırda “Bâtılı iyice tasvir etmek sâfi zihinleri idlâldir.” Evet, menfilikleri öğrenerek mücadele edeceğim gibi saf bir niyetle başlayıp menfi şeylerle meşgul ola ola dinî bağları ve dinî salâbet ve sadakati eski haline nazaran gevşemiş olanlar olmuştur.

Risale-i Nur, nuru yerleştirerek zulmeti izale ediyor, yok ediyor. İyiyi öğreterek, fenayı fark ve tefrik ettiriyor ve vazgeçiriyor. Hakikati ders vermekle bâtıldan kurtarıyor ve bâtıldan mahfuz kılıyor.

Hülâsa-yı kelâm: Biz, ancak Nur’larla meşgulüz. Biz mücevherat-ı Kur’âniye ile iştilal ediyoruz. Bizler, Kur’ân’ın kâinat vüs’atindeki elmas gibi hakikatlerine çalışıyoruz. Bizler ancak bâkiye hizmet ediyoruz. Bizler fânî şeylere emek sarf etmeyiz. Bizim Risale-i Nur’la olan hizmet-i imaniyemiz, başka şeylerle iştilalimize ihtiyaç bırakmıyor, herşeye kâfi geliyor.

Elhâsıl: Üstadımız Bediüzzaman’la ve Risale-i Nur’la mücadele eden insafsız gizli din düşmanları, acz-i mutlakla ebede kadar mağlûbiyettedirler. Bediüzzaman ve Risale-i Nur ise, ebediyen muzaffer ve muvaffaktır. Şahsı çürütmeye çalışmakla Risale-i Nur çürütülemez. Zira, Risale-i Nur, bizatihî

¹ Allah’a hamdolsun; bu Rabbimin ihsanıdır.

hüccet ve burhandır. Onu ve onun müellifini çürütmeye çalışanlar, çürümeye mahkûm olmuşlardır. Numûnesi, tarih muvacehesinde meydandadır. Ve hem de çürüyeceklerdir. Risale-i Nur'daki yüksek hakikat, Risale-i Nur'u ebede kadar payidar kılacaktır.

Evet, Nur talebeleri ağırceza mahkemelerinde demişler ki: “Bizi Üstadımız Bediüzzaman’dan ve Risale-i Nur’dan ve bizi bizden ayıracak hiçbir beşerî kuvvet yoktur.” Evet, o münafıkların atomları dahi bu hususta âcizdir. Farz-ı muhâl yapabilseler, hattâ cesedimizi öldürseler de, ruhumuz selâmet ve saadetle ebediyete gidecektir. Hem Üstadımızın “Mektubat” mecmuasında dediği gibi deriz: “Birimiz dünyada, birimiz âhirette, birimiz şarkta, birimiz garpta, birimiz şimalde, birimiz cenupta olsak, biz yine birbirimizle beraberiz.”

Üstadımız hiçbir mânevî makam iddia etmiyor. Başkaları tarafından kendine verilen büyük ve müstesna payeleri reddediyor. Fakat onun hâl ve ahvâlî, fiiliyat ve harekâtı onun kim olduğunu anlamaya ve isbata kâfidir. Evet, Bediüzzaman’ın, ve Risale-i Nur’un Kur’ân, iman ve İslâmiyet hizmetine mâni olabilmek için, dünyayı elinde tutup çevirecek bir kuvvet lâzımdır.

Hazreti Üstadımızın idam plânlarıyla sevk edildiği mahkemedeki müdafatlarından, “Büyük Müdafaat” kitabından bazı cümleler:

“Risale-i Nur talebeleri başkalarına benzemez, onlarla uğraşılmaz, onlar mağlûp olmazlar. Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır. Kur’ân-ı Hakîm’den süzülmüştür. Kur’ân ise, Arşî ferşle bağlayan bir zincir-i nuranîdir. Kimin haddi var ki buna el uzatsın? Risale-i Nur, bu Anadolu’nun sinesine yerleşmiştir; hiçbir kuvvet onu söküp atamayacaktır.”

Meşhur ve harikulâde bir eser olan Âyetü’l-Kübrâ risalesinden:

“Risale-i Nur, yalnız cüz’î bir tahribatı ve bir küçük hâneyi tâmir etmiyor; belki küllî bir tahribatı ve İslâmiyet’i içine alan ve dağlar büyüklüğünde taşları bulunan bir muhit kaleyi tamir ediyor. Ve yalnız hususî bir kalbi ve has bir vicdanı ıslaha çalışmıyor; belki bin seneden beri tedarik ve teraküm eden müfsit âletlerle dehşetli rahnelenen kalb-i umumîyi ve efkâr-ı âmmeyi ve umumun ve bâhusus avâm-ı müminînin istinatgâhları olan İslâmî esasların ve cereyanların ve şeaîrlerin kısmen kırılmasıyla bozulmaya yüz tutan vicdan-ı umumîyeyi, Kur’ân’ın i’câzıyla ve geniş yaralarını, Kur’ân’ın ve imanın ilâçlarıyla tedavi etmeye çalışıyor. Elbette, böyle küllî ve dehşetli rahnelere ve yaralara hakkalyakîn derecesinde, dağlar

kuvvetinde hüccetler, cihazlar ve binler tiryak hâsiyetinde mücerreb ilâçlar ve hadsiz edviyeler bulunmak gerektir. İşte bu zamanda, Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyânın i'câz-ı mânevisinden çıkan Risale-i Nur o vazifeyi görmekle beraber; imanın hadsiz mertebelerinde terakkiyat ve inkişafata medar olmuştur ve olmaktadır!..”

Aziz kardeşlerimiz,

Yüzlerce ulemânın susturulduğu ve dinî neşriyatın yaptırılmadığı ve Kur'ân'ın hakikatlerini beyan ve tebliğ etmeye dinen muvazzaf oldukları hâlde cebren yaptırılmadığı ve din adamlarının imha edilmesi gibi dehşetli ve tarihin görmediği bir hengâmda, Kur'ân ve iman ve İslâmiyet'i yıkmak plânlarının tatbik edildiği en müthiş bir devirde ve küfr-ü mutlakın ve dinsizliğin en azgın bir zamanında Bediüzzaman Said Nursî, Kur'ân ve iman ve İslâmiyet'in fedakâr ve pervasız bir müdafii ve muhafızı olarak cihad-ı diniye meydanında yegâne şahıs olarak görülmüştür. Evet, Bediüzzaman, devletlere, milletlere mukabil, değil yalnız bir yerdeki firavunlara, bütün Avrupa dinsizliğine karşı tek başıyla meydan okumuş ve okuyor. Ve Kur'ân hakikatlerini eşedd-i zulüm ve istibdad-ı mutlak içerisinde neşrediyor. “*Vazifemiz çalışmaktır. Bizi galip etmek, mağlûp etmek, muvaffak etmek ve Nur'ları kabul ettirmek Cenab-ı Hakka aittir. Biz, vazife-i ilâhiyeye karışmayız.*” demiş ve tarihte misline rastlanmayan zulüm ve işkenceler içerisinde çok zalimâne muameleler görmüş ve kapısında jandarma ve polis bekletilmek sûretiyle Cuma namazına dahi gitmekten men edilmiş ve bütün bu tarihî faciaları kapatmak ve kimseye iştirtmemek için de sıkı bir takyidat altına alınmıştır.

İşte, böyle ağır şartlar içerisinde Risale-i Nur'u Hazreti Üstadımız inâyet-i ilâhiye ile telif edip, ekserisini Kur'ân harfleriyle ve el yazısıyla neşretmiştir. Böylelikle –aynı zamanda– Kur'ân hattını da muhafaza etmiş ve yüz binlerle müslüman Türk gençleri Risale-i Nur'u okuyabilmek için mukaddes kitabımız olan Kur'ân'ın yazısını öğrenmek nimet ve şerefine nail olmuşlardır. Üstadımız, mâlik olduğu kuvvet-i iman ve ihlâs-ı tamme ile, hakâik-i Kur'âniye ve imaniyeyi avâm ve havas talebelerinin umumunun istifade edebileceği ve asrın anlayışına uygun yepyeni bir tarz-ı beyanla ifade ve izhar etmiştir. Böylece, Risale-i Nur gibi taptaze ve parlak ve yüksek bir tefsir-i Kur'âniyi inâyet-i Hakla meydana getirmiştir.

Bu hârikulâde eserlerdir ki, bu vatan ve milleti dinsizlik ve komünistlikten muhafaza etmiştir. Hem şeâir-i İslâmiye'nin cebren kaldırıldığı ceberut

devrinde, dünya hatırı için kendini mecbur zannederek o kudsi şâirden fedakârlık yapanların ve din zararına hareket edenlerin ve İslâmiyet'e muhalif fetvalara ve bid'alara mecbur edilenlerin çokluğu zamanında Bediüzzaman, ne lisân-ı hâlinde, ne lisân-ı kalinde ve ne de fiiliyatında o kadar zulümler çektiği ve idamlarla tehdit edildiği hâlde, en küçük bir değişiklik bile yapmamıştır. Bilâkis, *"Ecel birdir, tagayyür etmez. Ölüm, bu âlem-i fenadan âlem-i bekaya ve âlem-i nura gitmek için bir terhistir."* deyip mücadeleye atılmış; bid'aları tanıtan ve durduran ve şâir-i İslâmiye'yi muhafaza eden ve sünnet-i seniyyeyi ihyâ eden eserleri perde altında otuz seneden beri neşretmiş ve muhitinde, âdeta devr-i saadetin bir cilvesini yaşatmıştır. Bir sünnet-i seniyyeye muhalif hareket etmemek için, işkenceli bir inzivâyı ihtiyar etmiştir. Otuz seneden beri milyonlara hükmeden dinsiz ve emsâlsiz bir istibdad-ı mutlak, Bediüzzaman'ı hiçbir cihetten hiçbir vakit hükmü altına alamamış, bilâkis zalim müstebitler ona mağlûp olmuşlardır.

Risale-i Nur, taklidî imanı tahkikî imana çevirip –imanı kuvvetlendirip– iki cihanın saadetini kazandırıp, hüsn-ü hâtımeyi netice verir. En büyük dinsiz filozofları da ilzam etmiştir. Risale-i Nur'un bir hususiyeti de şudur ki: Diğer mütekellimîne muhalif olarak, ehl-i dalâletin menfiliklerini zikretmeden, yalnız müsbeti ders vererek, yara yapmaksızın tedavi etmesidir. Bu itibarla, bu zamanda Risale-i Nur, vehim ve vesveseleri mahvediyor; akla gelen suâlleri, istifhamları, nefsi ilzam, kalbi ikna ederek cevaplandırıyor.

Risale-i Nur, hem akli, hem kalbi tenvir eder, nurlandırır; hem nefsi mu-sahhar eder. Bunun içindir ki, yalnız akılla giden ehl-i mektep ve ehl-i felsefe, ve kalb yoluyla giden ehl-i tasavvuf, Risale-i Nur'a sarılıyorlar. Ve ehl-i mektep ve felsefe anlıyorlar ki, hakikî münevverlik, akıl ve kalp nurunun mezciyle kabildir. Yalnız akılla gitmek, akli göze indiriyor. Bu hâl ise, bir kanadı kırık olanın mahkûm olduğu sukutu netice veriyor. İhlâslı, hâlis ehl-i tasavvuf idrak ediyor ki, demek zaman eski zaman değildir; böyle bir zamanda, hem kalble, hem akılla bizi hakikat yolunda götürecek ve hakikate vâsil edecek Kur'ânî bir yol lâzımdır ki, biz "zülcenâheyn" olabilelim.¹(Hâsiye) İntibaha gelmiş olan ehl-i medrese vâkıf oluyorlar ki, eski zamanda medrese usulüyle on beş senede

1 (Hâsiye) Yetmiş-seksen senelik bir seyr-u sülukle kutbiyete ve gavsıyete erişen pek ender zatların bir noktaya kadar gidip "Burası müntehâdır, ilerisine gidilmez." dedikleri mertebeleri, Bediüzzaman, Kur'ân'dan bulduğu bir yolla, ilimle daha ilerisine gittiğini, Arabî *"Mesnevî-i Nuriye"* mecmuasını mütâlâa eden zatlar söylüyorlar. Büyük bir şaheser olan bu Arabî eseri mütâlâa eden o müdakkik ehl-i ilim, "Bu eserdeki çok derin ve pek ince ve gayet derecede yüksek hakikatlerden ne kadar istifade edebilesek bize kârdır." diyorlar.

elde edilebilen imanî ve İslâmî netice, bu zamanda, Risale-i Nur'la on beş haftada elde edilebiliyor. Üstadımız buyuruyorlar ki: “*Bir sene Risale-i Nur derslerini anlayarak ve kabul ederek okuyan kimse, bu zamanın mühim ve hakikatli bir âlimi olabilir.*”

Risale-i Nur, Resûl-i Ekrem (*aleyhissalâtü vesselâm*) Efendimiz'in nuranî meşrebini ve Sahabe-i Kirâm'ın âlî seciyesini beyan eden bir nur ve feyiz hazinesidir. İşte bu mezkûr vaziyet, bugünkü dünyaya taptaze, nuranî bir hayat ve yepyeni bir veçhe vererek şu hakikati gösteriyor ki: Çoktandır birbirine muarız zannedilen ehl-i mekteple ehl-i medreseyi ve ehl-i tekkeyi, Risale-i Nur tevhid ve telif ediyor. Hem de, muaraza halinde olan şarkla garbı barıştırıyor. İttihad-ı İslâm'ı meydana getirmek için çalışan ehl-i İslâm'a yegâne çarenin Risale-i Nur olduğu, mütehasıs zatlar tarafından kabul ve tasdik edilmektedir. Hem, bugünkü dünyadaki ihtilâfları halledecek olan, aklen, fikren terakki etmiş yirminci asır insanlarına hak ve hakikati anlatabilecek yepyeni bir ilmî keşfiyatı ve bir teceddüdü Amerika'da, Avrupa'da, hususan Almanya'da taharrî eden cereyanlar meydana gelmiş; eğer idrak edebilirler ve görebilirlerse, işte Risale-i Nur Külliyyatı... Nitekim bu hakikatin idrak edilmeye başlandığını gösteren emareler, bahtiyar Alman milleti içinde görülmektedir.¹ (Hâşiye)

Eski zaman garp filozoflarının çözemedikleri ve yeni zaman filozoflarının da, “Felsefe henüz bunu halledememiştir.” dedikleri düğümler, Risale-i Nur'da, Kur'an'ın feyziyle keşif ve halledilerek aklen ve mantıken isbat edilmiştir. Şarkın dâhî hükemâlarının kırk sayfada anlatmaya çalıştıkları müşküller, Risale-i Nur'un bir sayfasında veciz bir şekilde ifade edilmiştir.

Bediüzzaman'ın 1935 senesinde idam edilmek üzere verildiği Ağırceza Mahkemesi'ndeki müdafaatından bir-iki cümle: “*Risale-i Nur, sönmez, söndürülemez. Risale-i Nur, söndürülmek için üflendikçe parlayan bir nurdur. Risale-i Nur, tılsım-ı kâinatın muammasını keşif ve halleden bir keşiftir.*”

Hem, haşr-i cismanî meselesinde, hükemâdan İbni Sina gibi meşhur bir dâhinin, “Haşır naklîdir, iman ederiz; akıl bu yolda gidemez.”² dediği bir hakikat, Risale-i Nur'da, hem umumun istifade edebileceği emsâlsiz bir tarzda, Kur'an'ın feyziyle, aklen isbat edilmiştir.

¹ (Hâşiye) Avrupa'da Hristiyanlar içinde bir tek kasabada altmış beş adet sarklı genç Nur talebesinin çıkması, bunun bir numunesidir.

² Bkz.: el-Gazâlî, *el-İktisâd fi'l-i'tikad* s.210-213; İbni Haldun, *Mukaddime* 2/1254.

Dalâlet-alûd Avrupa feylesoflarının ve sapkın talebelerinin bazı müteşabih âyât-ı kerîme ve ehadîs-i şerifenin zâhirî mânâlarını anlamayarak yaptıkları kasıtlı itirazlara, Risale-i Nur'da aklen, mantıken cevaplar verilerek, o âyetlerin ve o hadislerin birer mucize oldukları isbat edilmiştir. Böylelikle de, bu zamanda fen ve felsefeden gelen dalâlet ve şüpheleri Risale-i Nur kökünden kesmiştir. Risale-i Nur bunu yaparken de müspet bir usul takip etmiştir.

Risale-i Nur, fevkalâde müstesna bir edebî üstünlüğe mâliktir. En meşhur eserlerle bile kabil-i kıyas olmayan ve başlı başına bir hususiyeti haiz olan üslûbunda yüksek bir belâgat, fesahat ve selâset ve îcaz vardır. Hattâ Bediüzzaman'ın eserlerini âlem-i İslâm'ın ısrarla arzu etmesiyle Arapçaya tercüme ettirmek için büyük İslâm âlimlerine “*Asâ-yı Mûsâ*” mecmuası götürüldüğü vakit, okumuşlar ve demişlerdir ki: “Bediüzzaman'ın eserlerini ancak kendisi tercüme edebilir. Risale-i Nur'daki yüksek belâgati ve misilsiz olan fesahat ve îcâzı tercümede muhafaza etmekten ve onun ilmini ihata etmekten âciziz.” Bu sûretle o yüksek âlimler, Üstadımızın faziletini ve Risale-i Nur'un kemâlâtını göstermişlerdir.

Bediüzzaman, eserlerinde, hemen bütün büyük müellif ve ediplerden farklı olarak, lafızdan ziyade mânâyâ ehemmiyet vermiştir. Mânâyı lafza feda etmemiş; lafzı mânâyâ feda etmiştir. Üslûpta okuyucunun bir nevi hevesini nazara almamış, hakikati ve mânâyı esas tutmuştur. Vücuda elbiseyi yaparken vücuttan kesmemiş, elbiseden kesmiştir. Risale-i Nur'daki aklı, kalbi, ruhu ve vicdanı celbeden ve hakikate râm eden o ilâhî câzibedendir ki; çoluğu-çocuğu, genci-ihtiyarı, avâmı-havassı o Nura koşuyorlar ve o câzibedar Nurun pervanesi oluyorlar. Bu hakikatin parlak bir misali olarak, geniş bir talebe kütlesi, az zamanda din düşmanlarını titreten bir hale gelmiştir.

Risale-i Nur'un her cihetten olduğu gibi edebî cihetten de kıymet ve ehemmiyetini ifade etmek, ediplerin, hususan bizlerin bin derece haddinden uzaktır. Bu husustaki karınca kararınca olan sönük, fakat samimî ve hakikatli ifadelerimiz, Risale-i Nur'dan gördüğümüz azîm istifadeye mukabil sonsuz bir minnet ve şükranımızın ifadesinden ibarettir. Yoksa, bu mevzularda sahib-i salâhiyet ve sahib-i ihtisas, ancak ve ancak Risale-i Nur'un kendi müellifi olabilir.

Risale-i Nur, bu asrın ihtiyacına tam cevap veren yegâne tefsir-i Kur'ânî olduğu, enaniyetini Hakka feda eden fazilet-perver, İslâm ulemâsı tarafından tasdik ve fevkalâde bir şekilde takdir ve tahsin edilmiş ve edilmektedir. Elli sene evvel Bediüzzaman Said Nursî'nin telifatındaki hususiyetler ve bir bahr-i umman gibi onun ilmî dehâsıdır ki, Mısır matbuatında “Bediüzzaman, Fatî-nûl'-asr'dır.” diye yüksek ehl-i ilme hüküm verdirmiştir.

Bediüzzaman, mukabelesiz hediye kabul etmemeyi düstur-u hayat edindiği düşmanlarınca da tasdik edilerek, İslâmiyet düşmanlarının ehl-i ilme yaptığı ithamı, bu düsturuyla fiilen tezkîb; ve ilmin hiçbir şeye âlet olmadığını yine fiiliyatı ile isbat etmiştir. Ulemâ-yı İslâm'ın şeref ve haysiyetini ve izzet-i İslâmiye ve izzet-i diniyeyi, en zalim ve hunhar hükümdarlar karşısında bile muhafaza ve müdafaa etmiştir. Aç kaldığı zamanlarda dahi, hayatı boyunca olan istiğnâ kaidesini bozmamış ve *“İktisat ve kanaat iki büyük hazinedir; bunların bereketi bana kâfidir.”* diyerek halklardan istiğnâ etmiş ve etmektedir.

Bediüzzaman Said Nursî'nin senelerden beri hapisten hapse, zindandan zindana atılması ve menfâdan menfâya sürülmesi.. ve kendisine daima taziyeler ve şiddetli zulüm ve dehşetli işkenceler yapılması.. ve on yedi defa zehir verilmesi.. bir günde bir aylık azaplar çektirilmesi.. kendisinin ve Risale-i Nur Külliyyatının hakkaniyet ve sıdkına birer canlı mühür ve birer parlak delildir. Meselâ, Hindistan'da sormuşlar: “Bediüzzaman nasıl bir kimsedir?” Cevaben denilmiş ki: “Hasta, garip, fakir, mazlum, hediye ve sadakaları kabul etmeyen ve hâlen de çekmekte olduğu o kadar zulümlere rağmen altmış senedir dâvâsından vazgeçmeyen bir ihtiyardır.” Onlar da, “Öyleyse o hakikat söylüyor ve küfr-ü mutlaka, dinsizlere, zındıklara boyun eğmiyor, riyâkârlık etmiyor, dal-kavukluk yapmıyor ve Kur'ân ve İslâmiyet'e tesirli ve küllî bir hizmet yapıyor ki, onlar da ona zulmetmişler” demişler.

Üstadımız Bediüzzaman hakkında, takdîr-kâr ve fazilet-perver zatların takdirleri bir senâdan ibaret değildir, bir vâkıdır, fiiliyat ve icraatının belki yüzden birisini kısaca âcizane ve noksan bir tarzda nakletmektir. Hem bu mevzu-da Risale-i Nur talebelerinin takdîr-kâr makale, mektup ve fıkraları bir medih değildir; belki Üstadımızın dinî hizmetini hedef tutan, şahsına taarruz eden vicdansız ve insafsız din düşmanlarına karşı müspet bir müdafaadır.¹(Hâşiye)

1 (Hâşiye) İns ve cin şeytanları ve dinsizlerin bir desisesi de budur ki: Bazen derler ve dedirtirler: “Üstadınız şahsına kıymet vermiyor; siz ise onun hakkında takdîr-kâr mektuplar yazıp, Üstadınızın rızasına uygun hareket etmiyorsunuz.” İşte onlar, Risale-i Nur ve Üstadımızı İslâmiyet düşmanlarına karşı müspet ve nezih bir tarzda müdafaa etmekten men etmek için safdillik damarlarından istifade ile böyle bir fikir ve muğâla ile Nur talebelerini aldatmaya, iğfal etmeye çalışırlar. Evet, Üstadımız Bediüzzaman, ihlâsının iktizası olarak şahsına kıymet vermeyebilir; bu hal, Üstadımızdaki yüksek bir kemalât ve âlî bir seciyyenin timsâlidir. O, şahsına ne kadar kıymet vermiyorsa, bizim onda milyarlar derece fazla kıymet ve ehemmiyeti görmemiz, basiret ve insaniyetin muktezasıdır. Bir lütf-u ilâhîdir. Zira Risale-i Nur gibi parlak bir tefsir-i Kur'ân olan şaheser, onun varlığından meydana gelmiş ve fiş-kırmıştır. Öyle bir eserin müellifiyle yalnız bugünkü âlem-i İslâm değil, yalnız asr-ı hazır beşeriyeti değil, nesl-i âtideki milyarlar kimsenin hayat ve memat dâvâsı Risale-i Nur'la alâkadardır...

Böyle olduğu hâlde Üstadımız öyle zatların ve Risale-i Nur talebelerinin hakikatli takdir ve beyanlarına karşı hiddetlenerek, çok defa da hatırlarını kırarak der ki: *“Zaman şahıs zamanı değil, şahs-ı mânevî zamanıdır. Risale-i Nur’da şahıs yok, şahs-ı mânevî var. Ben bir hiçim. Risale-i Nur, Kur’ân’ın malıdır, Kur’ân’dan süzölmüştür. Şeref ve hüsün Kur’ân’ındır. Şahsımla Risale-i Nur iltibas edilmiş. Meziyet, Risale-i Nur’a aittir. Risale-i Nur’un neşrindeki harika muvaffakiyet ise, Risale-i Nur talebelerine aittir. Yalnız şu kadar var ki, şiddetli ihtiyacıma binaen Cenab-ı Hak, Kur’ân-ı Hakîm’den bana ilâç ve tiryakları ihsan etti; ben de kalem aldım. Her nasılsa, bu zamanda birinci tercümanlık vazifesi bana düşmüş. Ben de Risale-i Nur’un talebesiyim. Bir risaleyi şimdiye kadar yüz defa okuduğum hâlde yine okumaya muhtaç oluyorum. Ben sizlerin ders arkadaşınızım.”* der.

Bediüzzaman Said Nursî’nin cihanşümûl Kur’ân ve iman ve İslâmiyet hizmetindeki müstesna muvaffakiyet ve zaferinin ve Risale-i Nur’daki kuvvetli tesiratin sırrı, kendisinin ihlâs-ı etemmi kazanmış olmasıdır. Yani, yalnız ve yalnız rızâ-yı ilâhîyi esas maksat edinmiştir. Bu hususta, *“Mesleğimizizin esası, âzamî ihlâs ve terk-i enaniyettir. İhlâslı bir dirhem amel, ihlâssız yüz batman amele müreccahtır. İnsanların maddî mânevî hedi-yelerinden hürmet ve teveccüh-ü âmmeden, şöhretten şiddetle kaçıyorum”* der. Ziyaretçi kabul etmemesinin bir hikmeti de bu sır olsa gerek. Hem ihlâsa verdiği gayet fazla ehemmiyet, yüz otuz parça eserinden yalnız *“İhlâs Risalesi”*nin başına, *“Lâakal her on beş günde bir defa okunmalıdır.”* kaydını koymasından da anlaşılıyor. *“Büyük Mahkeme Müdafaatı”* kitabında, *“Risale-i Nur, değil dünyaya, kâinata da âlet edilemez; gayemiz rızâ-yı ilâhîdir.”* demiştir.

İşte bu sırr-ı ihlâstandır ki, İmam Gazâlî (*radîyallâhu anı*) gibi en meşhur İslâm hükemâlarının eserlerini tettebbu eden muhakkik ve müdakkik bir ehl-i ilim diyor ki:

“Risale-i Nur’dan okuduğum bir sayfanın bana verdiği istifade, diğer eserlerin on sayfasından daha fazladır.”

Felsefî eserlerle meşgul bir muallim:

“Ben, bu kadar senedir ilmî ve felsefî eserlerle iştigal ettim. Risale-i Nur kadar beni ikna eden ve garp eserlerinden ve felsefeden aldığım yaraları tedavi eden ve bu zamanın ihtiyacına tam cevap veren bir eseri görmedim.”

Bir edebiyatçı:

“Benim aklım nirsuz, kalbim m  mindi. Risale-i Nur, hem aklımı, hem kalbimi tenvir ve nefsimi ilzam etti. Beni, cehennem  bir azaptan kurtardı.”

Bir doktor:

“Risale-i Nur’dan istifadeye başladığım günü, hayata gözlerimi a tıgım gün olarak biliyorum.”

Bahtiyar bir  niversiteli:

“ stadımıza ve Risale-i Nur’a ait bir mektubu, İstanbul’un bir yerinden bir yerine götürmek gibi bir hizmeti, meb’usluğa tercih ederim.”

Otuz sene evvel, ihl sl  ve faziletli ihtiya bir ehl-i tasavvuf, L tf  isminde bir genci göstererek: “Bu Nur talebesi benden ileridir.” demiştir ki, bunlar binler itiraflardan birer num nedir.

Yine bu azîm sırr-ı ihlâsa binaendir ki, Risale-i Nur talebeleri, iman ve  l miyet hizmetinde ağır şartlar ve kayıtlar ve tahdidatlar içinde muvaffak oluyorlar ve hayatlarını Risale-i Nur’a ve üstadlarına vakfetmişler. Risale-i Nur’u, sermaye-i ömür ve gaye-i hayat edinmişlerdir. Risale-i Nur dâvâsı rızâ-yı ilâhî dâvâsı olduğu içindir ki, hamiyet-i  l miye’ye mâlik mümtaz avukatlar, Risale-i Nur’un fahr  avukatı olmak ve dindar hakperest mücahit muharrirler, dünyayı istilâ edecek Nur’un il nında hissedar olmak şeref ve nimetine mazhar olmuşlardır. Risale-i Nur’un neşriyat ve f tuhatı ve tesirati, sessiz, büyük bir ihtiya ile muhteşem bir bahar mevsiminde intışar eden mevcudat gibidir.

 şte, ey Risale-i Nur gibi hadsiz hamd   sen lara ş yeste olan bir nimet-i az meye nail olan Nur kardeşlerimiz! Böyle bir dâhî-yi  zamın, böyle bir mütefekkir-i ekberin, böyle bir müellif-i ölüm’ın ve ulûm-u evvelîn ve’l- ahir ne v k f böyle bir allâme-i asrın, böyle bir mücahid-i ekberin, böyle bir sahib-i zühd ve takvânın, hakâik-i imaniyenin varlığında âdetâ tecessüm eden böyle bir abd-i k ll nin, rızâ-yı ilâhîden başka hiçbir şeye iltifat etmeyen ve âzamî ihl s n mazharı olan böyle bir tilmiz-i Kur’ân ve hâdim-i ölüm’ın ve “*Bir ferdin imanını kurtarmak için cehenneme de atılmaya hazırım.*” diyen böyle bir halâskâr-ı imanın ve idam için sevk edildiği Divan-ı Harb-i  rf ’de “*Sen de m rtecisin*” ithamına karşı, “*Eğer meşrûtiyet bir fırkanın istibdadından ibaret ise, bütün ins ve cin şahit olsun ki ben mürteciyim. Bin ruhum da olsa, Kur’ân’ın bir tek meselesine hepsini feda etmeye hazırım!*” diyen ve beraatinden sonra

da, teşekkür etmeyerek, Bayezid Meydanı'ndaki kalabalıkta: "Yaşasın zalimler için cehennem! Yaşasın zalimler için cehennem!" diye bağırarak ilerleyen ve imha plânıyla verildiği mahkemelerde yirmi dört sene evvel "Ey mühlidler! Ey zındıklar! Said, elli bin nefer kuvvetinde demişsiniz. Yanlışsınız; Kur'ân'a ve imana hizmetim cihetiyle elli bin değil, elli milyon kuvvetindeyim! Titreyiniz, haddiniz varsa ilişiniz!", "Benim ölümüm sizin başınızda bomba gibi patlayıp, başınızı dağıtacaktır. Toprağa atılan bir tohumun yüzer sümbüller vermesi gibi, bir Said yerine yüzler Said size o yüksek hakikati haykıracaktır." ve on beş sene evvel, "Saçlarım adedince başlarım bulunsa, her gün biri kesilse, bu hizmet-i imaniyeden çekilmem!" ve "Dünyayı başıma ateş yaparsanız, hakikat-i Kur'âniye'ye feda olan bu başı zındıkaya eğmem!" diyen ve elli sene evvel âlem-i İslâm'ı sömüren sömürgeci cebbar ve zalim bir imparatorluğa karşı, "Tükürün o zalimlerin hayâsız yüzüne!" diye matbuat lisanıyla cevap veren ve Büyük Millet Meclisi'nde, Reis'e: "Kâinatta en yüksek hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir; hainin hükümü merduttur. Cenab-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'inde, yüz yerde edâsını emrettiği namazdan daha büyük bir hakikat olsaydı, imandan sonra onu emrederdi." diyen ve yazdığı bir beyannameden sonra Meclis'te cemaatle namaz kılınmasına başlanan ve Birinci Cihan Harbi'nde gönüllü alay kumandanı olarak esir düştüğü Rusya'da Moskof Çarlığına karşı izzet-i İslâmiye'yi muhafaza edip, kurşuna dizileceği hengâmda "Âhirete gitmek için bana bir pasaport lâzımdı." diye ölümü istihkar eden böyle bir kahraman-ı İslâm Üstadımız Bediüzzaman'ın eserlerini okumak nimet-i uzmâsına mukabil canımızı da feda etsek, ömrümüzü de ona vakfetsek, zulümden zulme de sürüklensek, ömrümüzün nihayetine kadar şükran secdesinden de kalkmasak, bize yine ucuzdur.

Üstadımız sık sık der ki: *"Mesleğimiz müsbettir; menfi hareketten Kur'ân bizi men ediyor."*

Ey seyyid-i senedimiz! Ey ruhumuzun ruhu, kalbimizin kalbi, canımızın canı, cânânımız, sertâcımız, sevgili Üstadımız Efendimiz! Madem bize menfi harekete izin vermiyorsun. Öyleyse biz de rahmet-i ilâhiyeden niyaz ederek ahdediyoruz ki, din düşmanlığı ile Üstadımıza zulmeden o gaddar, insafsız zalimlerden intikamımızı şöylece alacağız: Risale-i Nur'u ölünceye kadar mütemadiyen okuyacağız ve neşrinde sebat ve sadakatla hizmet edeceğiz. Onu altın mürekkeplerle yazacağız, inşaallah.

Üniversite Nur talebeleri

Üstad'ın Ziyaretçilere Dair Bir Mektubu

Umum dostlarıma, hususan ziyaretçilere dair bir özrümü beyan etmeye mecbur oldum:

Ekser hayatım inzivâda geçtiği gibi, otuz-kırk senedir tarassut ve taarruza mâruz kaldığımdan, zaruretsiz sohbet etmekten çekinip tevahhuş ediyorum. Hem eskiden beri maddî ve mânevî hediyeler bana ağır geliyordu. Hem şimdi ziyaretçiler, dostlar çoğalmış, hem mânevî mukabele lâzım gelmiş. Şimdi maddî bir lokma hediye beni hasta ettiği gibi, mânevî bir hediye olan ziyaret etmek, görüşmek, hususan başka yerlerden musafaha için zahmet edip gelmek ziyareti dahi, ehemmiyetli bir hediye-i mâneviyedir. Ona mukabele edemiyorum. Hem de ucuz değil. Mânen pahalıdır. Ben kendimi o hürmete lâayık görmüyorum. Mânen mukabele de edemiyorum. Onun için şimdilik aynen maddî hediye gibi, bir ihsan olarak, bana mânevî hediye gibi olan sohbetten –zaruret olmadan– men edildim. Bazı beni hasta eder; maddî hediyeenin tam mukabilini vermediğim vakit beni hasta ettiği gibi. Onun için hatırlınız kırılmasın, gücenmeyiniz.

Risale-i Nur'u okumak, on defa benimle görüşmekten daha kârlıdır. Zaten benimle görüşmek âhiret, iman, Kur'ân hesabınadır. Dünya ile alâkamı kestiğim için, dünya hesabına görüşmek mânâsızdır. Âhiret, iman, Kur'ân için ise, Risale-i Nur daha bana ihtiyaç bırakmamış. Hususan Tarihçe-i Hayat'taki mektuplar... Hattâ hizmetimdeki has kardeşlerimle de zaruret olmadan görüşemiyorum. Yalnız bazı Risale-i Nur'un fütuhâtına ve neşriyatına ait bazı kimseler için görüşmek istesem, o zaman görüşmek caiz olabilir. Ve bana sıkıntı vermez.

Bu noktayı bilmeyen ziyarete gelenlere haber veriyorum ki, birkaç senedir ceridelerle ilân etmişim ki, benimle görüşmek isteyenleri, hususan uzak yerden gelerek görüşmeden gidenleri hususî dualarıma dâhil ediyorum. Her sabah da dua ediyorum. Onun için de gücenmesinler.

Said Nursî

بِسْمِهِ شَبَّحَانَهُ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ أَبَدًا دَائِمًا²

Gayet şiddetli hasta Üstadımıza mühim, resmî bir zattan bir mektup geldi. Diyor ki: “*Tarihçe-i Hayat*’ın neşrolunmaması için eski partinin mühim adamları, büyük bir tâvizle eski partinin bazı memurlarını bu hatâyâ sevk etmişler...”

Üstadımız da dedi ki: “Bu *Tarihçe-i Hayat*’ın en mühim kısmı üç defa *Sebilürreşad* tarafından, dört defa da otuz-kırk seneden beri hem eski harf, hem yeni harfle neşredilmiş ve içindeki müdafaat parçaları da müteaddit mahkemelerin huzurunda okunmuş ve resmen de neşredilmiş. Yeni olarak, Medine-i Münevvere gibi hariç yerlerden bir-iki âlim zatın, izah ve teşekkür nevinden birkaç hakikatli mektupları var. Onun için mahkemelerin resmen bunlara ilişecek hiçbir ciheti yok.

Sâniyen: Risale-i Nur, kırk-elli senede bütün ehl-i siyasetin tazyikatı altında tek başına âlem-i İslâm’da harika bir tarzda neşrolduğu hâlde, şimdi milyonlar nâşirleri varken, değil eski bir parti, dünya toplansa ona karşı bir sed çekemez, mümkün değil. Belki bir ilânnâme hükmüne geçer. Onun için, Nur talebeleri müteessir olmasınlar...

Sâlisen: Hem eski partinin bana karşı zulûmlerini helâl ettiğim, hem Kur’ân’ın bir kanun-u esasiyesi olan *وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى*³ yani, “*Birisinin hatâsı ile başkası, partisi, akrabası mesul olmaz, olamaz*” diye, hem Anadolu, hem vilâyet-i şarkıyede Risale-i Nur’la neşredildiği sebebiyle, âsaiyşe tam kuvvetli bir tarzda hizmet edilmiş. Demek bir mânevî zabıta hükmünde, herkesin kalbinde bir yasakçı bırakıyor. Bu noktaya binaen, Risale-i Nur eski partinin dört-beş hatâsını yüz derece ziyadeleştirmeye mânidir. Yüzde beş adamın hatâsını doksan beşe de verip yirmi otuz derece ziyadeleştirmiş. Onun için umum o partinin ekserisi iktidar partisi kadar Risale-i Nur’a minnettar olmak lâzımdır. Çünkü bu dersi, bu kanun-u esasiye-i Kur’âniye’yi Risale-i Nur ders vermeseydi, o beş adamın hatâsı binler adamı da hatâkâr yapardı.

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah’ın adıyla.

² Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi; sonsuza kadar sürekli üzerinize olsun.

³ En’âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

Râbian: Katiyen tahakkuk etmiş ki, Risale-i Nur hariçten hücum eden küfr-ü mutlaka karşı bu milleti ve âlem-i İslâmiyet'i muhafaza edecek Kur'ân-ı Hakîm'in mucize-i mâneviyesinden bir derstir ki, dinsiz filozoflardan hiçbirisi ona karşı mukabele çaresi bulamadılar. Katiyen haber aldık ki: Hariçte bazı yerde bir milyon gençler "Müsalemet-i umumiye'yi temin edecek Risale-i Nur'dur" demişler. Sulh-u umumî taraftarı Almanya ve Amerika gibi bazı ecnebîlerin de Risale-i Nur'u tercüme'ye başladığını haber aldık.

Hâmisen: Eğer resmî adamlar bazı yeni kanunlara yanlış mânâlar verip bir-iki satırına ilişmeler, benim bedelime deyiniz ki: "Bir adamın hatâsıyla yirmi bin komşusu cezalandırılır mı, hapsedilir mi? Dünyada böyle hükmeden hiçbir kanun var mı?"

İşte her sayfası yirmi satır olan beş yüz sayfalık bir kitabın bir satırında bir adama şiddetli tokat vurmuşsa, evvelâ, isim muayyen değil, orada mesuliyet yok... Şayet olsa da, sansür gibi o satır silinir. O kitabı müsâdere etmek, on bin adamı hapse sokmak gibi kâinatta işitilmemiş bir kanunsuzluk, bir zulüm olduğu gibi, öteki yirmi bin satırlar şimdiye kadar yirmi bin adamın imanını kuvvetlendirdiği cihetle, yirmi bin hasene ve iyilik olduğundan, elbette o hatâyı ve seyyieyi affettirir.

Ben şiddetli hasta olmasaydım daha konuşacaktım. Siz hizmetkârlarım tashih ve ıslah edersiniz. Hattâ münasip görseniz, mânen polislerin bir vazifesini gören Risale-i Nur'un âsayış hizmetinde polislerle büyük bir kuvvet olan derslerine polisler herkesten ziyade taraftar olmak lâzım gelirken, şimdi resmen taharri memuru sûretinde, polislik aleyhinde olan bu hizmeti polislerle vermede ruhum razı değil. Onlara umumen hakkımı helâl ettiğimi söylersiniz.

Sâdisen: Şiddetli bir teessüfle, leyle-i Miraç vaktinde Mirac-ı Şerif, şu-hûr-u selâse hürmetine vesile beklerken, *Tarihçe-i Hayat* hasebiyle taharri hâdisesi şiddetli bir keder verdi. "Sadaka belâyı def eder"¹ mealindeki hadis-i sahihin hükmüyle, Risale-i Nur Anadolu için belâları def eder bir sadaka hükmüne geçtiği, ona beraatler ve serbestiyetler verildiği zaman belâların def edilmesi, ona hücum edildiği zaman belâların gelmesi yüz hâdisesi var ki, bazen zelzele ve fırtınalarla kaydedildiği gibi, bu defa da hayatımda görmediğim tahtessıfır on sekiz dereceye yakın bir soğuk, taarruz ve taharrinin aynı vaktinde geldi.

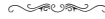
¹ Bkz.: Hatîb el-Bağdâdî, *Târîhu Bağdâd* 8/207; el-Münâvî, *Feyzu'l-kadîr* 4/236; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 2/30.

Üstadımız şiddetli hastalığından fazla konuşmadı. Hasta halinde hizmet-kârına dedi: “Merak etmemeleri için berâ-yı mâlûmat bazı dostlara ve bazı resmî zatlara gönderirsiniz.”

Şiddetli hasta Üstadımızın
Hizmetkârı

Evet, hizmetkârımın yazdığı doğrudur.

Said Nursî

بِسْمِهِ شُبْحَانَهُ¹

الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

Muhterem Üstadımız,

Mücadele-i mâneviyenize ve sabr-ı cemilinize mükâfaten Cenab-ı Hak tarafından ihsan buyurulan kudsî iman dâvânızın tahakkukunu, Risale-i Nur'un serbest intişarı ile idrak etmiş bulunuyoruz. Senelerden beri devam edegelen bu kudsî dâvâ, bu ideal ve bu çetin mücadele, zaferle neticelenmiş, Hakk'ın istediği olmuş, gönlümüzün emel ve arzusu yerine gelmiş, iman küfre galebe ederek zulmet perdeleri çatır çatır yırtılarak âfâk-ı cihan, Nur'un parlak ziyası ile aydınlanmıştır. Bu neticeye ve bu zafere ulaşmak, iman nimetinin sonsuz saadetine kavuşmak ve dolayısıyla da Hakk'a yaklaşmak bahtiyarlığını bizlere, Türk milletine ve belki bütün insanlığa bahşeden Risale-i Nur bu muazzam ve korkunç imansızlık savaşının kurtarıcı atomu olmuş, ruhlarımızı tamir, kalblerimizi takviye, gönüllerimizi fetheylemiştir. Bu bakımdan minnet ve şükranlarımızı sevgili ve muazzez Üstadımıza arz ederken, asırlık ömr-ü mübareklerinizin geçirdiği hayat safhalarının her ânı mücadele, mücadele, işkence, eziyet, zulüm, menfâ dolu korkunç bir devrin çile ve ızdıraplarıyla geçmesine rağmen, azminizin, sadakatinizin, ferâgat ve cesaretinizin ve nihayet o çelikten daha kuvvetli iman ve şuurunuzun, hülâsa, İslâmiyet'i anlayışta, insaniyeti kavrayışta, içte ve dışta örnek insan oluşunuzun ve bilhassa Risale-i Nur Külliyyatı'nızın insanlık âlemi üzerine bıraktığı tesir, aksettirdiği mânâ ile daima izinizden, yolunuzdan gidecek

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

olan, giden, gitmeye azmeden milyonlarca Nur talebeleri size meclûb, size müteşekkirdirler.

Muhterem Üstadımız, artık bütün yorgunluğunuza ve ihtiyarlığınıza rağmen çetin imtihanınızın muvaffakiyetle neticelenmesi sayesinde müsterih olunuz. Artık bu kudsî dâvâyı, bu iman ve Kur'ân dâvâsını devam ettirecek istikbalin genç Said'leri yetiştirmiştir. İman nuru ve şuuruyla, onlar bu kudsî ve ulvî dâvâyı yürütecekler ve inşaallah kıyâmete kadar devam ettirecekler ve nesilden nesile intikal ettirecekler.

Muhterem Efendimiz, yarın tarihin altın sayfalarında iftihar ve ihtişamla yâd edilecek olan yeni ve mufassal *Tarihçe-i Hayat*'ınızın Ankara'da tab edilip hitama ermesinin sevinci içinde bayram etmekteyiz. Zira bu *Tarihçe-i Hayat*, ömrünüz boyunca ille-i gaye edindiğiniz imanı kurtarmak dâvânız uğrunda mücadele ve mücahede safhalarınızı, bin türlü mahrumiyetler içerisinde yorulmak bilmeyen bir azimle maksada vâsıl oluşunuzu ve âleme rahmet olan Risale-i Nur'ların telif, tanzim ve neşri hakkında tatminkâr mâlûmat vermesi bakımından büyük ehemmiyeti haizdir. Bugün milyonlarca insanı coşturup, selâmete götüren bu Nur deryası daima kükreyecek, küfrü boğacak, zulmeti yırtacak, insanlığa hâmi ve halâskâr olacaktır.

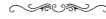
Size medyun-u şükranız. En derin sevgi ve muhabbetlerimizle selâm ve hürmetlerimizi arz eder, dua-yı mübareklerinize intizaren ellerinizden öperiz aziz, sevgili Üstadımız.

İstanbul Nur talebeleri

(Risale-i Nur Müellifi Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin en son defa vasiyetnâmesi hükmünde Emirdağ Lâhikası'nın sonunda derc ve neşredilen bir beyanı ile yine Emirdağ Lâhikası'nda neşredilen en son sene kaleme aldığı "Reis-i Cumhur'a ve Başvekil'e" diye olan bir hitabesini bu Tarihçe-yi Hayat'ın sonuna ilave ediyoruz.

Nur talebeleri, Hazret-i Üstad'ın bu vasiyetnâmesinde beyan ettikleri "müsbet hizmet" tarzı ile "Nur'ları" bütün cihana karşı ilan ettiler. Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamana müteveccih "müsbet hizmet" telâkkisi ile envâr-ı imaniyeyi akıl ve kalplere yerleştirdiler.)

Hazret-i Üstad'ın hizmetinde
bulunan talebeleri

Umum Nur Talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın Vefatından Önce Vermiş Olduğu En Son Derstir

Aziz kardeşlerim,

Bizim vazifemiz müsbet hareket etmektir. Menfî hareket değildir. Rızâ-yı ilâhîye göre sırf hizmet-i imaniyeyi yapmaktır, vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır. Bizler âsâyışı muhafazayı netice veren müsbet iman hizmeti içinde her bir sıkıntıya karşı sabırla, şükürle mükellefiz.

Meselâ, kendimi misal alarak derim: Ben eskiden beri tahakküme ve terzile karşı boyun eğmemişim. Hayatımda tahakkümü kaldırmadığım, birçok hâdiselerle sabit olmuş. Meselâ, Rusya'da kumandana ayağa kalkmamak, Divan-ı Harb-i Örfî'de idam tehdidine karşı mahkemedeki paşaların suâllerine beş para ehemmiyet vermediğim gibi, dört kumandanlara karşı bu tavırla, tahakkümlere boyun eğmediğimi gösteriyor. Fakat bu otuz senedir müsbet hareket etmek, menfî hareket etmemek ve vazife-i ilâhiyeye karışmamak

hakikati için, bana karşı yapılan muamelelere sabırla, rıza ile mukabele ettim. Cercis (*aleyhisselâm*) gibi ve Bedir, Uhud muharebelerinde çok cefa çekenler gibi, sabır ve rıza ile karşıladım.

Evet, meselâ seksen bir hatâsını mahkemede isbat ettiğim bir müdde-i umumînin yanlış iddiaları ile aleyhimizdeki kararına karşı, beddua dahi etmedim. Çünkü asıl mesele bu zamanın cihad-ı mânevîsidir. Mânevî tahribatına karşı sed çekmektir. Bununla dahilî âsâyîşe bütün kuvvetimizle yardım etmektir.

Evet, mesleğimizde kuvvet var. Fakat bu kuvvet, âsâyîşi muhafaza etmek içindir. ¹ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَى düsturu ile ki: “Bir câni yüzünden onun kardeşi, hanedanı, çoluk-çocuğu mesul olamaz.” İşte bunun içindir ki, bütün hayatımda bütün kuvvetimle âsâyîşi muhafazaya çalışmışım. Bu kuvvet dahile karşı değil, ancak hâricî tecavüze karşı istimâl edilebilir. Mez-kûr âyetin düsturuyla vazifemiz, dahildeki âsâyîşe bütün kuvvetimizle yardım etmektir. Onun içindir ki, âlem-i İslâm’da âsâyîşi ihlâl edici dahilî muharebat ancak binde bir olmuştur. O da aradaki bir içtihad farkından ileri gelmiştir. Ve cihad-ı mânevîyenin en büyük şartı da vazife-i ilâhiyeye karışmamaktır ki, “Bizim vazifemiz hizmettir; netice Cenab-ı Hakk’a âittir. Biz vazifemizi yapmakla mecbur ve mükellefiz.”

Ben de Celâleddin Harzemşah gibi, “Benim vazifem hizmet-i imaniye-dir; muvaffak etmek veya etmemek Cenab-ı Hakk’ın vazifesidir.” deyip ihlâs ile hareket etmeyi Kur’ân’dan ders almışım.

Hariçî tecavüze karşı kuvvetle mukabele edilir. Çünkü düşmanın malı, çoluk çocuğu ganimet hükmüne geçer. Dahilde ise öyle değildir. Dâhildeki hareket, müsbet bir şekilde mânevî tahribata karşı mânevî, ihlâs sırrıyla hareket etmektir. Hariçteki cihad başka, dahildeki cihad başkadır. Şimdi milyonlar hakikî talebeleri Cenab-ı Hak bana vermiş. Biz bütün kuvvetimizle dahilde ancak âsâyîşi muhafaza için müsbet hareket edeceğiz. Bu zamanda dahil ve hariçteki cihad-ı mânevîyedeki fark pek azîmdir.

Bir mesele daha var; o da çok ehemmiyetlidir. Hüküm-ü Kur’ân’a göre, bu zamanda mimsiz medeniyetin icabatından olarak hâcât-ı zaruriye dörtten yirmiyeye çıkmış. Tiryakilikle, görenekle ve itiyadla hâcât-ı gayr-i zaruriye, hâcât-ı zaruriye hükmüne geçmiş. Âhirete iman ettiği hâlde, “Zaruret var” diye

¹ En’âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38.

ve zaruret zannıyla dünya menfaati ve maişet derdi için dünyayı âhirete tercih ediyor.

Kırk sene evvel, bir başkumandan beni bir parça dünyaya alıştırmak için bazı kumandanları, hattâ hocaları benim yanıma gönderdi. Onlar dediler:

“Biz şimdi mecburuz. ¹ **إِنَّ الضَّرُورَاتِ تُبِيحُ الْمَحْظُورَاتِ** kaidesiyle, Avrupa'nın bazı usullerini, medeniyetin icaplarını taklide mecburuz.” dediler.

Ben de dedim: “Çok aldanmışsınız. Zaruret sû-i ihtiyardan gelse, katiyen doğru değildir; haramı helâl etmez. Sû-i ihtiyardan gelmezse, yani zaruret haram yoluyla olmamışsa zararı yok. Meselâ; Bir adam sû-i ihtiyarıyla haram bir tarzda kendini sarhoş etse ve sarhoşlukla bir cinayet yapsa, hüküm aleyhine câri olur, mâzur sayılmaz, ceza görür. Çünkü sû-i ihtiyarıyla bu zaruret meydana gelmiştir. Fakat bir meczup çocuk cezbe halinde birisini vursa, mâzurdur. Ceza görmez. Çünkü ihtiyarı dahilinde değildir.”

İşte, ben o kumandana ve hocalara dedim: “Ekmek yemek, yaşamak gibi zarurî ihtiyaçlar haricinde başka hangi zaruret var? Sû-i ihtiyardan, gayr-i meşrû meyillerden ve haram muamelelerden tevellüd eden hareketler, haramı helâl etmeye medar olamazlar. Sinema, tiyatro, dans gibi şeylerde tiryaki olmuşsa, mutlak zaruret olmadığı ve sû-i ihtiyardan geldiği için, haramı helâl etmeye sebep olamaz. Kanun-u beşerî de bu noktaları nazara almış ki, ihtiyar haricinde zaruret-i kat'îye ile, sû-i ihtiyardan neşet eden hükümleri ayırmıştır. Kanun-u ilâhîde ise, daha esaslı ve muhkem bir şekilde bu esaslar tefrik edilmiş.”

Bununla beraber zamanın ilcaatıyla zaruretlar ortalıkta zannederek bazı hocaların bid'alara taraftarlığından dolayı onlara hücum etmeyiniz. Bilme-yerek “Zaruret var” zannıyla hareket eden o biçârelere vurmayınız. Onun için kuvvetimizi dahilde sarf etmiyoruz. Biçâre, zaruret derecesine girmiş, bize muhalif olanlardan hoca da olsa onlara ilişmeyiniz. Ben tek başımla daha evvel aleyhimdeki o kadar muarızlara karşı dayandığım, zerre kadar fütur getirmedığım, o hizmet-i imaniyede muvaffak olduğum hâlde, şimdi milyonlar Nur talebesi olduğu hâlde, yine müsbet hareket etmekle onların bütün tahkiratlarına, zulümlerine tahammül ediyorum.

Biz dünyaya bakmıyoruz. Baktığımız vakit de onlara yardımcı olarak

¹ Zarûret, haramı helâl derecesine getirir. (eş-Şâtibî, *el-Muvafakât* 4/145; İbnü'l-Hümâm, *Fethu'l-kadîr* 4/348; Aliyyülkârî, *el-Masnû'* s.121; el-Aclûnî, *Keşfü'l-hafâ* 2/35)

çalışıyoruz. Âsâyîşi muhafazaya müsbet bir şekilde yardım ediyoruz. İşte bu gibi hakikatler itibarıyla, bize zulüm de etseler hoş görmeliyiz.

Risale-i Nur'un neşri her tarafta kanaat-i tamme verdi ki, Demokratlar dine taraftardır. Şimdi bir Risaleye ilişmek, vatan, millet maslahatına tamamen zıttır.

Bir mahrem risale vardı ki, o mahrem risalenin neşrini men etmiştim. "Öldükten sonra neşrolunsun." demiştim. Sonra mahkemeler alıp okudular, tetkik ettiler, sonra beraat verdiler. Mahkeme-i Temyiz o beraati tasdik etti. Ben de bunu dahilde âsâyîşi temin için ve yüzde doksan beş mâsuma zarar gelmemesi için neşredenlere izin verdim. "Said, meşveretle neşredebilir." dedim.

Üçüncü mesele: Şimdi küfr-ü mutlak, öyle cehennem-i mânevî neşrine çalışıyor ki, kâinatta hiçbir kâfir ona yanaşmamak lâzım geliyor. Kur'ân'ın "rahmeten li'l-âlemîn" olduğunun bir sırrı budur ki: Nasıl müslümanlara rahmettir; âhirete iman, Allah'a iman ihtimalini vermesiyle de, bütün dinsizlere ve bütün âleme ve nev-i beşere rahmet olmasına bir nükte, bir işarettir ki, o mânevî cehennemden dünyada da onları bir derece kurtarmış. Hâlbuki şimdi fen ve felsefenin dalâlet kısmı, yani Kur'ân'la barışmayan, yoldan çıkmış, Kur'ân'a muhalefet eden kısmı, küfr-ü mutlakı komünistler tarzında neşre başladılar. Komünistlik perdesinde anarşistliği netice verecek bir sûrette münafıklar, zındıklar vasıtasıyla ve bazı müfrit dinsiz siyasetçiler vasıtasıyla neşir ile aşılarmaya başlandığı için, şimdiki hayat, dinsiz olarak kabil değildir, yaşamaz. "Dinsiz bir millet yaşamaz." hükmü bu noktaya işarettir. Küfr-ü mutlak olduğu zaman, hakikat-i hâlde yaşanmaz. Onun için, Kur'ân-ı Hakîm, bu asırda bir mucize-i mâneviyesi olarak Risale-i Nur şâkırtlarına bu dersi vermiş ki, küfr-ü mutlaka, anarşistliğe karşı sed çeksin. Hem çekmiş. Evet Çin'i, hem yarı Avrupa'yı ve Balkanları istilâ eden bu cereyana karşı bizi muhafaza eden Kur'ân-ı Hakîm'in bu dersidir ki, o hücumu karşı sed çekmiş, bu sûretle o tehlikeye karşı çare bulmuştur.

Demek bir müslüman mümkün değil, başka bir dine girip, ya Hıristiyan ve Yahudi, hususan bolşevik gibi olmak... Çünkü bir İsevî, müslüman olsa, İsâ (aleyhisselâm)'ı daha ziyade sever. Bir Mûsevî, müslüman olsa, Mûsâ (aleyhisselâm)'ı daha ziyade sever. Fakat bir müslüman, Muhammed (aleyhisselâtü vesselâm)'ın zincirinden çıksa, dinini bıraksa, daha hiçbir dine girmez, anarşist olur; ruhunda kemâlâta medar hiçbir hâlet kalmaz. Vicdanı tefessüh eder, hayat-ı içtimaiyeye bir zehir olur.

Onun için, Cenab-ı Hakk’a şükür, Kur’ân-ı Hakîm’in îşârât-ı gaybiyesi ile, kahraman Türk ve Arap milletleri içinde lisân-ı Türki ve Arabî ile bu asrı kurtaracak bir mucize-i Kur’âniye’nin Risale-i Nur namıyla bir dersi intişara başlamış. Ve on altı sene evvel 600 bin adamın imanını kurtardığı gibi, şimdi milyonlardan geçtiği sabit olmuş.

Demek Risale-i Nur, beşeri anarşistlikten kurtarmaya bir derece vesile olduğu gibi, İslâm’ın iki kahraman kardeşi olan Türk ve Arab’ı birleştirmeye, bu Kur’ân’ın kanun-u esasîlerini neşretmeye vesile olduğunu düşmanlar da tasdik ediyorlar.

Madem bu zamanda küfr-ü mutlak Kur’ân’a karşı çıkıyor. Küfr-ü mutlakta cehennemden ziyade dünyada da daha büyük bir cehennem var. Çünkü ölüm madem öldürülüyor. Hergün beşerde otuz bin cenaze ölümün devamına şehadet ediyor. Bu ölüm küfr-ü mutlakla düşenlere, yahut taraftar olanlara, hem şahsın idam-ı ebedîsi ve bütün geçmiş, gelecek akrabalarının da idam-ı ebedîsi olarak düşündüğü için, cehennemden on defa daha fazla dehşetli cehennem azâbı çeker. Demek o cehennem azâbını küfr-ü mutlakla kalbinde duyuyor. Çünkü her bir insan akrabasının saadetiyle mesut, azabıyla muazzap olduğu gibi Allah’ı inkâr edenlerin itikatlarınca bütün o saadetleri mahvoluyor, yerine azaplar geliyor. İşte bu zamanda, bu dünyada bu mânevî cehennemi insanların kalbinden izale eden tek bir çaresi var. O da Kur’ân-ı Hakîm’dir. Ve bu zamanın fehmine göre onun bir mucize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur eczalarıdır.

Şimdi Allah’a şükrediyoruz ki, siyasî partiler içinde bir parti, bir parça bunu hissetti ki, o eserlerin neşrine mâni olmadı; hakâik-i imaniyenin dünyada bir cennet-i mâneviyeyi ehl-i imana kazandırdığını isbat eden Risale-i Nur’a mümanâat etmedi, neşrine müsaadekâr davrandı, nâşirlerine de taziykattan vazgeçti.

Kardeşlerim, hastalığım pek şiddetli; belki pek yakında öleceğim veya hut bütün bütün konuşmaktan –bazen men olduğum gibi– men edileceğim. Onun için benim Nur âhîret kardeşlerim, “ehvenüşşer” deyip bazı bîçâre yanlışların hatâlarına hücum etmesinler. Daima müsbet hareket etsinler. Menfî hareket vazifemiz değil... Çünkü dahilde hareket menfice olmaz. Madem siyasetçilerin bir kısmı Risale-i Nur’a zarar vermiyor, az müsaadekârdır; “ehvenüşşer” olarak bakınız. Daha “âzamüşşer”den kurtulmak için, onlara zararınız dokunmasın, onlara faydanız dokunsun.

Hem dahildeki cihad-ı mânevî, mânevî tahribata karşı çalışmaktır ki, maddî değil, mânevî hizmetler lâzımdır. Onun için, ehl-i siyasete karışmadığı-mız gibi, ehl-i siyaset de bizimle meşgul olmaya hiçbir hakları yok...

Meselâ, bir parti bana binler vecihle sıkıntı verdiği hâlde, hattâ otuz se-nede hapisler de, tazyikler de olduğu hâlde, hakkımı helâl ettim. Ve azapla-rına mukabil, o biçârelerin yüzde doksan beşini tezyif ve itirazlara, zulümlere mâruz kalmaktan kurtulmaya vesile oldum ki, ¹ وَلَا تَزِرُ وَازِرَةٌ وِزْرَ أُخْرَىٰ âyeti hükmünce kabahat ancak yüzde beşe verildi. O aleyhimizdeki partinin şimdi hiçbir cihetle aleyhimizde şekvâya hakları yoktur.

Hattâ bir mahkemede yanlış muhbirlerin ve casusların evhamlarıyla bizi, yetmiş kişiyi mahkûm etmek için su-i fehmiyle, dikkatsizliğiyle Risale-i Nur'un bazı kısımlarına yanlış mânâ vererek seksen yanlışla beni mahkûm etmeye çalıştığı hâlde, mahkemelerde isbat edildiği gibi, en ziyade hücumla mâruz bir kardeşiniz, mahpus iken pencereden o müdde-i umumînin üç yaşındaki çocuğunu gördü, sordu. Dediler: "Bu müdde-i umumînin kızıdır." O mâsu-mun hâtırı için o müddeîye beddua etmedi. Belki onun verdiği zahmetler, o Risale-i Nur'un, o mucize-i mâneviyenin intişarına, ilânına bir vesile olduğu için rahmetlere inkılâp etti.

Kardeşlerim, belki ben öleceğim. Bu zamanın bir hastalığı daha var; o da benlik, enaniyet, hodefuruşluk, hayatını güzelce medeniyet fantazisiyle ge-çirmek iştahı, tiryakilik gibi hastalıklardır. *Risale-i Nur'un Kur'an'dan aldığı dersin en birinci esası benlik, enaniyet, hodefuruşluğu terk etmek lüzu-mudur. Tâ ihlâs-ı hakikî ile imanın kurtarılmasına hizmet edilsin. Cenab-ı Hakk'a şükür, o âzamî ihlâsı kazananların pek çok efradı meydana çıkmış. Benliğini, şan ve şerefini en küçük bir mesele-i imaniyeye feda eden çoktur. Hattâ Nur'un biçâre bir şâkirdinin düşmanları dost olduğu vakit onunla soh-bet etmek çoğaldığı için, rahmet-i ilâhiye cihetinde sesi kesilmiş. Hem de ona takdirle bakanlar isabet-i nazar hükmüne geçip onu incitiyor. Hattâ musafaha etmek de tokat vurmak gibi sıkıntı veriyor.*

"Senin bu vaziyetin nedir?" diye soruldu. "Madem milyonlar kadar arka-daşların var; neden bunların hatırlarını muhafaza etmiyorsun?"

¹ "Hiçbir günahkâr, başkasının günahını yüklenmez." (En'âm sûresi, 6/164; İsrâ sûresi, 17/15; Fâtır sûresi, 35/18; Zümer sûresi, 39/7; Necm sûresi, 53/38)

Cevaben dedi: “Madem mesleğimiz âzamî ihlâstır; değil benlik, enaniyet, dünya saltanatı da verilse, bâkî bir mesele-i imaniyeyi o saltanata tercih etmek âzamî ihlâsın iktizasıdır. Meselâ, harp içinde, avcı hattında, düşmanın top gülleleri arasında Kur’ân-ı Hakîm’in tek bir âyetinin, tek bir harfinin, tek bir nüktesini tercih ederek, o güller içinde Habib kâtibine ‘Defteri çıkar.’ diyerek at üstünde o nükteyi yazdırmış. Demek Kur’ân’ın bir harfinin, bir nüktesini düşmanın güllerine karşı terk etmemiş ruhunun kurtulmasına tercih etmiş.”

O kardeşimize sorduk: “Bu acip ihlâsı nereden ders almışsın?”

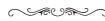
Demiş: İki noktadan...

Birisi: Âlem-i İslâmiyet’in en acip harbi olan Bedir Harbinde, namaz vak-tinde cemaatten hissesiz kalmamak için, düşmanın hücumuyla beraber mücahidlerin yarısı silâhını bırakıp cemaat hayrına şerik olmak, iki rek’at sonra onlar da hissedar olsun diye Fahr-i Âlem (*aleyhissalâtü vesselâm*) bir hadis-i şerifiyle emretmiş olmasıdır. Madem harpte bu ruhsat var. Ve madem cemaat hayrı da sünnet olduğu hâlde, o sünnete riayet etmek en büyük bir hâdise-i dünyeviyeye tercih edilmiş. Üstad-ı mutlakın böyle bir işaretinden bir nüktelik alarak, biz de ruh ve canımızla ittibâ ediyoruz.

İkincisi: Kahraman-ı İslâm İmam Ali (*radıyallâhu anı*), *Celcelûtiye*’nin çok yerlerinde ve âhîrinde bir himayetçi istemiş ki, namaz içinde huzuruna gaflet gelmesin. Düşmanları tarafından ona bir hücum mânâsı hâtırına gelmemek, sırf namazdaki huzuruna, pek çok olan düşmanları tarafından bir hücum tasavvuru ile namazdaki huzuruna mâni olunmamak için, bir muhafız ifriti dergâh-ı ilâhîden niyaz etmiş.

İşte bu bîçâre, ömrü bu zamanda hodfuruşluk içinde yuvarlanan bîçâre kardeşiniz de, hem sebeb-i hilkat-i âlemden, hem kahraman-ı İslâm’dan bu iki küçük nükteyi ders aldım. Ve bu zamanda çok lâzım olan Kur’ân’ın esrarına ehemmiyet vermekle, harp içinde ruhunun muhafazasını dinlemeyerek, Kur’ân’ın bir harfinin bir nüktesini beyan etmiş.

Said Nursî

Reis-i Cumhura ve Başvekile

Kabir kapısında ve seksen küsûr yaşında, birkaç hastalıkla hasta bulunan ve ölüme kendini yakın gören bir biçâre garip ihtiyar der ki:

Size iki hakikati beyan ediyorum:

Evvelâ: Sizlerin Pakistan ve Irak’la gayet muvaffakiyetkârâne ittifakını, bu millete kemâl-i samimiyetle, sürûr ve ferah ile kazanmanızı bütün ruh-u canımızla tebrik ediyoruz. Bu ittifakınızı, inşaallah 400 milyon İslâm’ın sulh-u umumiyesine ve selâmet-i âmmenin teminine kat’î bir mukaddime olarak ruhumda hissettim. Ve namaz tesbihatındaki kuvvetli bir ihtar ile bunu size yazmaya mecbur kaldım.

Otuz-kırk seneden beri dünyayı ve siyaseti terk ettiğim hâlde, şiddetli bir alâka ile bu ihtar-ı kalbînin sebebi: Elli seneden beri imanı kurtarmak için gayet kısa bir yolu bulan ve Kur’ân’ın bu zamanda bir mucize-i mâneviyesi olan Risale-i Nur’un Arabistan ve Pakistan’da her yerden daha ziyade tesirâtı olduğu ve makbul olması, hattâ aldığımız habere göre, mahkemece tesbit edilen miktarın üç misli Risale-i Nur’un talebelerinin o havâlide bulunmalarıdır. Bu sır için âhir hayatımda kabir kapısında bu netice-i azîmeyi görmek ve beyan etmeye ruhen mecbur oldum.

Sâniyen: İrkçılık fikri, Emevîler zamanında büyük bir tehlike verdiği ve hürriyetin başında “kulûpler” sûretinde büyük zararı görülmesi ve Birinci Harb-i Umumî’de yine ırkçılığın istimâliyle mübarek kardeş Arapların mücahid Türklere karşı zararı görüldüğü gibi, şimdi de uhuvvet-i İslâmiye’ye karşı istimâl edilebilir ve istirahat-i umumiye düşmanları gizli dinsizler, yine o ırkçılıkla büyük zarar vermeye çalıştıklarına emareler görünüyor. Hâlbuki, menfî hareketle başkasının zararıyla beslenmek ırkçılığın seciye-i fitrîsi olduğu hâlde, evvelâ başta Türk milleti dünyanın her tarafında müslüman olduğundan onların ırkçılıkları İslâmiyet’le mezc olmuş, kabil-i tefrik değil. Türk, müslüman demektir. Hattâ müslüman olmayan kısmı, Türklükten de çıkmışlar. Türk gibi Araplarda da Araplık ve Arap milliyeti İslâmiyet’le mezcolmuş ve olmak lâzımdır. Hakikî milliyetleri İslâmiyet’tir. O kâfidir. İrkçılık, bütün bütün bir tehlike-i azîmdir.

Sizin bu defaki Irak ve Pakistan’la pek kıymettar ittifakınız, inşaallah bu tehlikeli ırkçılığın zararını def edecek ve dört-beş milyon ırkçıların yerine, 400

milyon kardeş müslümanları ve 800 milyon sulh ve müsalemet-i umumiyeeye şiddetle muhtaç Hristiyan ve sâir dinler sahiplerinin dostluklarını bu vatan milletine kazandırmaya tam bir vesile olacağına ruhuma kanaat geldiğinden, size beyan ediyorum.

Sâlisen: Altmış beş sene evvel bir vali bana bir gazete okudu. Bir dinsiz müstemlekât nâzırı Kur’ân’ı elinde tutup konferans vermiş. Demiş ki: “Bu İslâmların elinde kaldıkça, biz onlara hakikî hâkim olamayız, tahakkümümüz altında tutamayız. Ya Kur’ân’ı sukut ettirmeliyiz veyahut müslümanları ondan soğutmaliyiz.”

İşte bu iki fikirle, dehşetli ifsat komitesi bu bîcâre fedakâr, mâsum, hamiyetkâr millete zarar vermeye çalışmışlar. Ben de, altmış beş sene evvel bu cereyana karşı, Kur’ân-ı Hakîm’den istimdat eyledim. Hakikate karşı kısa bir yol ve bir de pek büyük bir “Dârülfünun-u İslâmiye” tasavvuru ile, altmış beş senedir, âhiretimizi kurtarmak ve onun bir faydası olarak hayat-ı dünyeviye-mizi de istibdad-ı mutlakdan ve dalâletin helâketinden kurtarmaya ve akvam-ı İslâmiye’nin mâbeynindeki uhuvvetini inkişaf ettirmeye iki vesileyi bulduk.

Birinci vesilesi: Risale-i Nur’dur ki, uhuvvet-i imaniyenin inkişafına kuvvet-i iman ile hizmet ettiğine kat’î delil, emsâlsiz bir mazlumiyet ve âcillik hâletinde telif edilmesi ve şimdi âlem-i İslâm’ın ekseri yerlerinde ve Avrupa ve Amerika’ya da tesirini göstermesi ve ihtilâlcilere ve dinsiz felsefeye ve otuz seneden beri dehşetli bir sûrette maddiyun ve tabiiyun gibi dinsizlik fikrine karşı galebe çalması ve hiçbir mahkeme ve ehl-i vukuf dahi onları cerh edemesidir. İnşallah bir zaman da, sizin gibi uhuvvet-i İslâmiye’nin anahtarını bulan zatlar, bu mucize-i Kur’âniye’nin cilvesini âlem-i İslâm’a işittireceksiniz.

İkinci vesilesi: Altmış beş sene evvel Câmîü’l-Ezher’e gitmek istiyordum. Âlem-i İslâm’ın medresesidir diye, ben de o mübarek medresede bir ders almaya niyet ettim. Fakat kısmet olmadı. Cenab-ı Hak rahmetiyle bir fikir ruhuma verdi ki:

Câmîü’l-Ezher Afrika’da bir medrese-i umumiye olduğu gibi, Asya Afrika’dan ne kadar büyük ise, daha büyük bir darülfünun, bir İslâm üniversitesi Asya’da lâzımdır. Tâ ki İslâm kavimlerini, meselâ: Arabistan, Hindistan, İran, Kafkas, Türkistan, Kürdistan’daki milletleri, menfi ırkçılık ifsat etmesin. Hakikî, müsbet ve kudsî ve umumî milliyet-i hakikiye olan “İslâmiyet milliyeti” ile

1 *إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ* Kur’ân’ın bir kanun-u esasîsinin tam inkişafına mazhar

¹ “Müminler birbirleriyle ancak kardeşlerler.” (Hucurât sûresi, 49/10)

olsun. Ve felsefe fûnunu ile ulûm-u diniye birbiriyle barışsın ve Avrupa medeniyeti, İslâmiyet hakâikiyle tam müsâlaha etsin. Ve Anadolu'daki ehl-i mektep ve ehl-i medrese birbirine yardımcı olarak ittifak etsin diye, vilâyât-ı şarkiyenin merkezinde hem Hindistan, hem Arabistan, hem İran, hem Kafkas, hem Türkistan'ın ortasında, Medresetü'z-Zehra mânâsında, Câmiü'l-Ezher üslûbunda bir darülfünun, hem mektep, hem medrese olarak bir üniversite için, tam elli beş senedir Risale-i Nur'un hakâikine çalıştığım gibi ona da çalışmışım. En evvel bunun kıymetini –Allah rahmet etsin– Sultan Reşad takdir edip yalnız binasını yapmak için 20 bin altın lira verdiği gibi, sonra ben eski Harb-i Umumi'deki esaretimden döndüğüm vakit, Ankara'da mevcut 200 meb'ustan 163 meb'usun imzası ile 150 bin lira, o zaman paranın kıymetli vaktinde, aynı o üniversite için vermeyi kabul ve imza ettiler. Mustafa Kemal de içinde idi. Demek, şimdiki para ile beş milyon liraya yakın bir tahsisat vermekle, tâ o zamanda böyle kıymettar bir üniversitenin tesisine herşeyden ziyade ehemmiyet verdiler. Hattâ dinde çok lâkayt ve garplılaşmak ve an'anattan tecerrüt etmek taraftarı bulunan bir kısım meb'uslar dahi onu imza ettiler. Yalnız onlardan ikisi dediler ki:

“Biz şimdi ulûm-u an'ane ve ulûm-u diniyeden ziyade garplılaşmaya ve medeniyete muhtacız.”

Ben de cevaben dedim:

Siz, farz-ı muhâl olarak, hiçbir cihette ihtiyaç olmasa da, ekser enbiyânın Asya'da, şarkta zuhuru ve ekser hükemanın ve filozofların garpta gelmelerinin delâletiyle Asya'yı hakikî terakki ettirecek, fen ve felsefenin tesiratından ziyade hiss-i dinî olduğu hâlde, bu fitrî kanunu nazara almayarak “garplılaşmak” namıyla an'ane-i İslâmiye'yi bıraksanız ve lâdinî bir esas yapsanız dahi, dört-beş büyük milletlerin merkezinde olan vilâyât-ı şarkiyede millet, vatan selâmeti için dine, İslâmiyet'in hakâikine katiyen taraftar olmak, size lâzım ve elzemdir. Binler misallerinden bir küçük misal size söyleyeceğim:

Ben Van'da iken, hamiyetli Kürt bir taleberne dedim ki: “Türkler İslâmiyet'e çok hizmet etmişler. Sen onlara ne niyetle bakıyorsun?” dedim.

Dedi: “Ben Müslüman bir Türkü, fâsık bir kardeşime tercih ediyorum. Belki babamdan ziyade ona alâkadarım. Çünkü tam imana hizmet ediyorlar.”

Bir zaman geçti, –Allah rahmet etsin– o talebem, ben esarete iken, İstanbul'da mektebe girmiş. Esaretten geldikten sonra gördüm. Bazı ırkçı

muallimlerden aldığı aksülâmel ile o da Kürtçülük damarıyla başka bir mesleğe girmiş. Bana dedi: “Ben şimdi gayet fâsık, hattâ dinsiz de olsa bir Kürd’ü salih bir Türk’e tercih ediyorum.”

Sonra ben onu birkaç sohbette kurtardım. Tam kanaati geldi ki, Türkler bu millet-i İslâmiye’nin kahraman bir ordusudur.

Ey suâl soran meb’uslar! Şarkta beş milyona yakın Kürt var. Yüz milyona yakın İranlı ve Hintliler var. Yetmiş milyon Arap var. Kırk milyon Kafkas var. Acaba birbirine komşu, kardeş ve birbirine muhtaç olan bu kardeşlere, bu talebenin Van’daki medreseden aldığı ders-i dinî mi daha lâzım? Veyahut o milletleri karıştıracak ve ırkdaşlarından başka düşünmeyen ve uhuvvet-i İslâmiye’yi tanımayan, sırf ulûm-u felsefeyi okumak ve İslâmî ilimleri nazara almamak olan o merhum talebenin ikinci hali mi daha iyidir? Sizden soruyorum.

İşte bu cevabımdan sonra, an’ane aleyhinde ve her cihetle garplılaşmak fikrini taşıyanlar, kalktılar, imza ettiler. İsimlerini söylemeyeceğim. Allah kurlarını affetsin; şimdi vefat etmişler.

Râbian: Madem Reisicumhur gayet mühim mesâil-i siyasiye içinde Şark Üniversitesi’ni en ehemmiyetli bir mesele yapıp hattâ harika bir tarzda altmış milyon liranın o üniversiteye sarfı için bir kanun çıkarmak derecesinde fevkalâde bir hizmetle medresenin medâr-ı iftihar ve kendisine büyük bir şeref verdiren bu medrese-i İslâmiye’ye, eski hocalık hissiyatıyla başlaması, bütün şark hocalarını minnettar etmiş. Ve şimdi orta şarkta sulh-u umumînin temel taşı ve birinci kalesi olan bu üniversiteyi yine mesâil-i azîme-yi siyasiye içinde yeniden nazara alması, elbette bu vatan, bu devlete, bu millete bu azîm, faydalı hizmeti netice verecek. Ulûm-u diniye o üniversitede esas olacak. Çünkü hariçteki kuvvet tahribatı mânevîdir, imansızlıkladır. O mânevî tahribata karşı atom bombası, ancak mânevî cihetinde mâneviyattan kuvvet alıp o tahribatı durdurabilir.

Madem elli beş sene bu meseleye bütün hayatını sarf etmiş ve bütün dekaikiyle ve neticeleriyle tetkik etmiş bir adamın bu meselede reyini almak ve fikrini sormak lâzım gelirken, Amerika’da, Avrupa’da bu meseleye dair istişareye kendinizi mecbur bildiğinizden, elbette benim de bu meselede söz söylemeye hakkım var. Hamiyetkâr olan bütün bir millet namına sizden bekliyoruz.

Risale-i Nur ve Hariç Memleketler

Risale-i Nur'un Hariç Memleketlerdeki Fütuhatına Kısa Bir Bakış

Risale-i Nur, yirminci asrın ilim ve fen seviyesine uygun müsbet bir metodla akla ve kalbe hitap ederek ikna ve isbat yoluyla gittiği için, yalnız Türkiye’de değil, hariç memleketlerde de hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Eserler, memleketimizde yeni yazı ile matbaalarda basılmadan evvel, başta Pakistan ve Irak olmak üzere diğer İslâm memleketlerinde Arapça, Urduca, İngilizce ve Hintçe tab edilerek bütün Âlem-İslâm’a tanıtılmış ve fevkalâde teveccühe mazhar olarak geniş bir okuyucu kitlesi bulmuştur.

Bediüzzaman, kırk-elli seneden beri, yalnız âlem-i İslâm’da değil, bütün dünyaca tanınmış mümtaz bir şahsiyettir. Kendisi, küçük yaşından beri ilim sahasında ilzam edilmemiş olduğundan, gerek dahilde ve gerekse hariçte nazarlar üzerine çevrilmiştir. Âlem-i İslâm’ın ilim merkezi olan Câmîu’l-Ezher, onun mertebe-i ilmini ve yüksek zekâsını Üniversite Rektörü Şeyh Bahît gibi müdakkik âlimler vasıtasıyla idrak ederken, müsbet ilimlerdeki derin vukufu da bütün dünyaya yayılıyordu. Mısır matbuatında “Fatînü’l-Asr” diye tavsif edilerek hakkında makaleler neşrediliyordu. Kendisi, bundan kırk beş-elli sene önce, Şam’da, içinde yüz ehl-i ilim bulunan on bin kişilik muazzam bir cemaate Câmîu’l-Emevî’de îrad ettiği mühim bir hutbede, âlem-i İslâm’ın geri kalış sebeplerini ve nasıl ilerleyebileceğini izah ederek, âlem-i İslâm’ın ittifakının ne kadar zarurî olduğunu beyan etmişti.

Bu hutbesi bütün âlem-i İslâm’da hayranlıkla karşılanmış ve ilim meclislerinde ismi çok anılmaya başlanmıştır. Onun mücahede ve mücadelelerini işiten ve eserlerini okuyan binlerce kişi ona karşı büyük bir alâka duymaya başlamışlardır. Câmîu’l-Ezher’in hamiyetli talebeleri bir hadis-i şerifin medâr-ı evham olmuş mânâsını Üstad Bediüzzaman’dan sormuşlar ve Üstad hasta olması dolayısıyla talebeleri, Risale-i Nur’dan o meseleye müteallik mevzuları ve Üstad tarafından daha evvel o hadis dolayısıyla gelebilecek bir suâle verilmiş kat’î bir cevabı bir araya getirerek göndermişler ve bu cevap gayet takdirle karşılanmıştır. Pakistan Maarif Nazır Vekili Ali Ekber Şah –şimdi Sind

Üniversitesinde Rektör– Türkiye’ye geldiği zaman, Bediüzzaman’ı ziyaret etmiş ve memleketimizden ayrılırken Üstad ve eserleri hakkında gençliğe bir hitabede bulunmuş ve memleketine muvasalatında da, beraberinde götürdüğü Nur Külliyyatı’nın, resmen üniversitede okutturulması ve Urduca’ya tercümesi için teşebbüse geçmiştir. Pakistan’da münteşir Arapça ve İngilizce gazete ve mecmualarda Üstad ve eserleri okuyuculara tanıtılmış; Türkiye’deki İslâmî inkişaf, Risale-i Nur faaliyetinin bir semeresi olarak belirtilmiş, Üstad Bediüzzaman âlem-i İslâm’ın mânevî lideri olarak zikredilmiş ve “Hazreti Bediüzzaman Said Nursî” diye hakkında birçok makaleler yazılmıştır. Bugün Risale-i Nur, İslâm âlemince, İslâmiyet’e yöneltilen hücumları kıran bir sedd-i Kur’ânî olarak bilinmekte ve kabul edilmektedir.

Risale-i Nur, Avrupa, Amerika ve Afrika’da da hüsn-ü teveccühe mazhar olmuş; başta bahtiyar Almanya ve Finlandiya olmak üzere, birçok memleketlerde okunmaya başlanmıştır.

Bu cümleden olmak üzere, Almanya’da, Berlin Teknik Üniversitesi mescidine Risale-i Nur Külliyyatı konulmuş ve Şarkiyat Üniversitesi İlahiyat Bölümü’nde Risale-i Nur hakkında konferans tertip edilmiştir. Almanya’daki İslâmî fütuhatta Risale-i Nur’un büyük rolü olmuştur.

Yunanistan’ın Gümölcine şehrinde Hafız Ali Efendi tarafından açılan dershanede Risale-i Nur dersleri de okutturulmakta ve yüzlerce Risale-i Nur talebesi yetişmektedir.

Finlandiya’da İslâm Cemaati Reisi tarafından Risale-i Nur neşredilmekte ve bu sayede birçok Finli, müslüman olmaktadır.

Japonya ve Kore’de de Risale-i Nur’un birçok okuyucuları bulunmaktadır. Kore Harbi münasebetiyle Türkiye’den Kore’ye giden müteaddit Nur talebeleri tarafından bütün külliyyat oraya götürülmüş; bu eserlerin bir kısmı Japon üniversitelerine ve bir kısmı da Kore kütüphanelerine hediye edilmiştir. Bu vesile ile Japonya’daki İslâm cemaati de Risale-i Nur’dan istifade etmeye başlamıştır.

Hindistan ve Endonezya’daki müslümanlar da Risale-i Nur’dan mahrum kalmamışlardır. Hacca giden bir Nur talebesi, tanıştığı bir Hintli âlime Risale-i Nur Külliyyatı’nı hediye etmiş ve o âlim de eserleri Hintçeye tercüme edeceğini ve bunun kendisi için büyük bir vazife olduğuna inandığını söylemiştir.

Amerika’daki Washington Camii’ne bazı risaleler hediye edilmiş ve buradaki müslümanların da bu eserlerden istifadeleri sağlanmıştır.

Irak’tan gönderilen Risale-i Nur eserleri münasebetiyle, Washington

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri tarafından eserleri gönderen Nur talebesine bir teşekkür mektubu yazılmıştır.

Mezkûr beyanatımız, Risale-i Nur'un hariç memleketlerdeki inkişafının mâlûmatımız çevresindeki birkaç numûnesidir.

Yakında tab edilecek mucizeli Kur'ân'da, Hâfız Osman hattı aynen muhafaza edilmekle beraber, Kur'ân'ın lafzî mucizeleri gösterilmiştir. Bu Kur'ân'ın, âlem-i İslâm başta olmak üzere bütün dünyaca ne büyük bir alâka ile karşılanacağı şüphesizdir.

Bütün bunlar, Risale-i Nur'un dünya çapında muazzam bir boşluğu doldurmakta olduğunun delil ve emareleri değil midir? Bütün beşeriyet, Kur'ân'a ve dolayısıyla asrımızda onun mânevî i'câzını isbat ve beyan eden Risale-i Nur'a muhtaçtır.

İşte bu kısımda, Üstad Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında hariç memleketlerde intişar eden makalelerin bir kısmını, Üstada ve talebelerine gelen mektuplardan bazılarını aşağıya dercediyoruz.

(Sind Üniversitesi'nin Kıymetli Dekanı Ali Ekber Şah'ın Ankara'daki Bir Nur Talebesine Yazdığı Mektup)

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

Aziz, siddik kardeşim,

Çok zamandan beri size mektup yazmadığım için özür dilerim. İnşaaallah bundan sonra sık sık yazacağım. Ve sizden de sık sık yazmanızı rica ederim. Muhabbetimde hiçbir azalma yok; belki bu muhabbet daha da artıyor.

Türkçe bilmiyorum, lâkin sizin Risale-i Nur'u görüyorum ve çok beğeniyorum.

Zeban-i yâr-i men Türkî ve men Türkî nemîdânem,

Çe hûşbûde eğer bûde zebaneş der dehânem.¹

Bu ne kadar iyidir ki, külliyyatınızın adı da “Nur”dur ve bu, nurun dâisidir. Aramızda ruhanî rabıta var. Allah'tan, bu ruhanî taallukatlarını çok çok pâyidar etmesini dua ederim. Türkiye’de iken dostlarınızla da görüşmüştüm. Onların hallerini yazın ve hürmet ve selâmlarımı tebliğ ediniz; meşkûr olurum. Hazreti Nur nasıldır? Onun hakkında yazın ve selâmlarımı ve hulûslarımı, hizmetinde olduğumuzu arz ediniz.

¹ Yârimin lisânı Türkçedir, fakat ben Türkçe bilmiyorum. Onun lisânını bilseydim ne hoş olurdu.

Belki semâhatlı Efendimiz, Pakistan'daki Müslüman Talebe Cemiyetinin, İslâmiyet'i şiar edindiğini biliyorlar. Ve cihandaki müşkül meseleleri doğruca halledebilecek ancak İslâm dininin olduğuna da inanmaktadır.

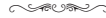
Bu cemiyet, Pakistan'da en kuvvetli bir cemiyet, en sağlam bir içtimâî nizam olup, on seneden beri cihanşümûl İslâmiyet fikrini ve yüksek nizamlarını talebe önünde ve topluluklarında isbat etmeye çalışmaktadır.

Ayrıca müsaadelerinizi ve lâıyk olduğu şekilde bizim sizde olan ümitlerimizi boşa çıkarmayacağınızdan eminiz. Çok teşekkürler ederiz. Selâmlar...

Din kardeşiniz

İbsar Alim

Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti Reisi

(Risale-i Nur'un Pakistan'da Neşriyatını Yapararak Pek Çok Kimselerin Bu Eserlerden İstifadesini Sağlayan Karaçi Üniversitesi Türk Tarih Bölümü Asistanı ve Dört Büyük Gazetenin Muharriri M. Sabir İhsanoğlu'nun Bir Mektubu)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ¹

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ²

Muhterem din kardeşlerimiz,

Kıymetli mektubunuzu aldım, çok çok teşekkürler.

Hazreti Üstadımız Said Nursî'nin hâl ve sıhhati nasıldır? Onu seven talebeler ve halk soruyor. Bana haber göndermenizi rica ederim.

Bu ay içerisinde Hindistan'da, İslâmiyet'in ve Türkler'in hakikî düşmanı olan siyonist ve kızıl kâfirlere karşı dört makale neşrettim. Türk-Pakistan dostluğunun esas ve tarihi hakkında da, Karaçi'de bir fıkra neşrettim, size de gönderdim. "İmam" adlı aylık bir gazetede, "Rusya'da Mazlûm Müslüman" başlıklı bir makale yazdım; bunu da gönderdim ve başka Urduca gazetelere de gönderdim. Maksadım, İslâmiyet'e hizmet, Türk edebiyatını tanıtmak ve Türk düşmanlarına karşı, yazmak ve çalışmaktır. ....

¹ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

² Allah'ın selâmi, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

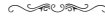
Burada mühim bir kitap neşretmek istiyorum, bunun için size yazıyorum. Bu hususta Halkçıları tanıttırıyorum ki, bunlar, Türkler'e karşı çalışmışlar ve Cumhuriyet adına bütün milleti aldatıp dindarları zindanlara atmışlardı. Kara-çı'de neşredilen bu makaleleri bir kitap halinde tab etmek istiyorum. Bize ne kadar materyal verirseniz, hepsi burada neşrolacak.

Bu mektubumdan sonra, size mühim bir mektup yazacağım ve bunda, niçin Üstad'ın İslâm dünyasının en büyük din şahsiyeti olduğu ve bunun gibi hiçbir adam, ne Endonezya, ne Hind-Pak Yarımadası, ne Arap ve ne de Afrika'da çıkmadığı gösterilecek.

Ey Nurcu dostlarım, Türk-Pakistan dostluğu için çalışınız, komünistlerden âgâh olunuz. İftihar ederiz ki, Türkiye ile Pakistan, Bağdat Paktı muahedesinde şeriktir. Yolumuz İslâmîdir; ne Arapçılık, ne İrancılık...

Geçen ay, Seyyid Ali Ekber Şah beni çağırdı. Bu zat 1950'de Üstadımızı görmüş. Bana çok iyi mâlûmat verdi. O, makalelerle de Üstad'ı tanıtmış ve Yahudiler aleyhinde yazmıştır. Bu zat, Üstad'a selâmlar ve talebelere dualar ediyor ve diyor ki: "Ben iki adamın tesiri altında kaldım: Biri Mevlânâ, diğeri de Said Nursî."

M. Sabir İhsanoğlu

(M. Sabir İhsanoğlu'nun Diğer Bir Mektubu)

Bir habere göre, Menderes Hükûmeti, âlem-i İslâm'ın ve dünyanın büyük mütefekkeri olan Hazreti Üstad Said Nursî'nin çok mühim İslâmî eserleri olan Risale-i Nur'un neşri için emir vermiş. Bu haberden, Pakistanlı din yolunda çalışan adamlar büyük bir sevinç içinde kalmıştır. Bu neşir münasebetiyle, Hazreti Said Nursî'yi, talebelerini ve Türk din kardeşlerimizi ruh u canımızla tebrik eder, milleti zulüm ve istibdat ve dinsizlikten kurtaran başta Menderes olmak üzere bütün Demokratlara teşekkür ederim.

Bu hareketten dolayı, Türk milleti aleyhinde yapılan haricî propagandalar kırılacak ve âlem-i İslâm'ın Türkiye'ye olan eski muhabbeti yeniden vücut bulacaktır. Ben, bir Pakistanlı Müslüman, Türkiye'ye hiç gitmedim, Said Nursî'yi görmedim. Lâkin İstanbul Üniversitesi Nur talebelerinin neşrettikleri kitaplardan bazı parçaları mütalâa ederek hakikî, ruhanî bir lezzet hissettim. Ve şimdi, bu uzak diyarda bir Nur şâkirdi oldum.

Ana dilim Urduca'da yazılmış bu gibi eserler yok. Ve Nursî gibi bir din kahramanı, Hindistan ve Pakistan'da yok. Bu bir hakikattir. Eğer bu eserler Urduca'ya tercüme edilirse, büyük İslâmî hizmetler olacağını ümit ediyoruz. Filhakika, komünizme karşı neşriyat yoluyla mücadele çok zarurîdir. Ve Demokratlar tüzüklerinde buna yer vermiştir. İnşaaallah, bu gibi İslâmî faaliyetlerle, Türkler'e karşı çalışan komünistler, farmasonlar ve başkaları mahvolacak ve istikbalde Türkiye eski makamına terakki edecek., âmîn...

M. Sabir İhsanoğlu
Errabadlı
Pakistan'da bir Nur şâkirdi

(Karaçi Nur Talebeleri Adına Yazılan Bir Mektup)

Karaçi Nur Talebeleri

Pakistan

M. Sabir İhsanoğlu, M.A.(prev)
Department of Islamic History and Culture
University of Karachi
Islamic Republic of Pakistan

Muhterem efendim,

Aziz ve büyük Üstadımız olan Hazreti Bediüzzaman Said Nursî'nin mühim eserlerini aldım. Başka eserlerini görmemişim. Siz bana ilk defa olarak gönderdiniz. İmtihanım çok yakın. Mayıs'tan sonra Hazreti Üstad hakkında ve onun imanî ve Kur'ânî hizmetlerine ait makaleler yazacağım. İnşaaallah, sizlere burada neşrolunan nüshalardan da göndereceğim. Maddeten sizi tanımıyorsam da, mânen tanırım. Kur'ân-ı Kerîm'e göre bütün müslümanlar hakikî bir kardeş¹ gibi... Ben size, sizin İslâmî birader ve bâhusus Türkiyeli Müslüman ve Nurcu olmanız haysiyetiyle yazıyorum. Ben bir Pakistanlıyım; Türkiyeli değilim. Ana dilim Türkçe değil, fakat Nur talebesiyim. Bediüzzaman Said Nursî'yi en büyük din ve fikir adamı bilirim ve kendimi bir Nur talebesi ilân ederim. Said Nursî Hazretleri değil sizlerin, bütün İslâm gençliğinin üstadıdır. Maalesef memleketimizde Türkçe bilen yoktur; bunun için Üstadın hizmetlerine nâvâkıftırlar.

¹ Bkz.: Hucurât sûresi, 49/10.

Pakistan'dan Risale-i Nur hakkında size mâlûmat veriyorum:

Üstad ve Türkiye hakkında mâlûmat çok azdır. İki yıldır biraz çalışıyorum... Pakistan, Bahara ve Birma gazetelerinde makaleler yazdım. Çok takdir edilip, benden, Türkler ve Risale-i Nur hakkında yazılar rica ettiler. Benim, evvelâ Üstad hakkında mâlûmatım yoktu. Bu meyanda Salih Özcan adlı bir gence, Türkiye'ye dair kitaplar göndermesi için yazdım, bana gönderdiler. Bunlardan birisi *Serdengeçti* idi. Bunda, Risale-i Nur hakkında bir makale gördüm. Okudum, istifade ettim ve Nur hakkında mâlûmat toplamaya başladım. Ben onun eserlerini okuyup yazmayı çok istedim. O zamandan beri onun yazılarını okudum, düşündüm; o nedir? Bana mâlûm oldu ki: Ona karşı İslâm düşmanları dışarıda propaganda yapmışlar. Onun hakkında bugüne kadar on iki makale yazdım. *Davet* (Delhi), *İstiklâl* (Rangoon), *Tasnim* (Lahore), *el-Münir* (Layelpur), *Asia* (Lahore), *Muslim* (Dakka), *İnkılâp* (Karachi), *Anjam* ve *Ceng* (Karachi) ve diğer bazı gazetelerde yazmıştım.

Üstad hakkında yazılan bu makaleler, diğer dillere de tercüme edilmiştir. Bugün onu, binlerce belki milyonlarca müslim ve gayrimüslim biliyor, benden, onun hakkında mâlûmat istiyorlar. Her gazete onun hakkında yazmak istiyor. İnşallah, üç ay sonra bu konuda bütün enerjimle çalışacağım. Düşman-ı İslâm'dan korkmuyorum. Karaçi'de Üstad'ın kitaplarını ve başka Türkçe kitapları topladım ve bir küçük kütüphane tesis ettim. Türkiye'den gelen bütün kitaplar buradadır.

Bu yıl "Türk-Pakistan Talebeler Birliği" adlı bir cemiyet kurmak niyetindeyiz. Nur dostlarımızdan rica ederim ki, Türk-Pakistan dostluğunun bağlarını müstahkem eylesinler; Urdu lisanı da okusunlar. Bu yarımadada yüz otuz milyon müslümanın millî lisanı yalnız Urduca'dır. Bizler, burada Türkçe için çalışırız. Türkçe bilen, Sibiry'a dan Arnavutluk'a kadar altmış milyon müslüman ve Türkiye'deki yirmi beş milyon Türktür.

Nur talebesi kardeşlerime söylüyorum: Nerede olursa olsun, siyonizme karşı mücadele etsinler. Komünizmin icatçıları yalnız yahudilerdir. Bugüne kadar bu komünistler, İdil-Ural, Kafkasya, Almanya, Kırım, Azerbaycan, Garbî Türkistan ve komşumuz Doğu Türkistan'ı istilâ ettiler. Altmış milyon kardeşimizin hukuku pâyimal oldu. Hindistan dahi bir emperyalisttir. Nehru ve başka Hindular, İslâmiyet'in düşmanıdır. Maalesef, müslüman devletler bunu bilmiyorlar. Nehru, Keşmirli müslümanları öldürtüyor. Said Nursî'ye gidip Hintli müslümanlar hakkında söyle ki, kendi memleketinde buna karşı yazılsın. Said Nursî Hazretleri'ne burada çok hürmet vardır. Onu severiz, onun sıhhat ve uzun hayatı için dua ederiz. İslâm dünyasında Said Nursî'nin

eşi yoktur. Mısır'da bir Hasanü'l-Benna vardı (şehit edilmiştir); Yutmiz'de İkbal vardı (vefat etmiştir); hâlen bir Mevdudî var. Başka büyük adamlar da vardır; lâkin Üstadımız gibi yoktur. Üstad, İslâm dünyasının cevheridir. Onun hakkında mâlûmat azdır. Onun eserleri Farsça, İngilizce ve Urduçaya tercüme edilmemiştir. Lâkin istikbalde olacaktır.¹(Hâşiye)

Üstad'ın kıymetli hayatı hapishanede geçmiştir. Halkçılar ona çok mezâlim reva gördü. Elhamdülillâh, bunların devr-i istibdadı gitmiş, Demokratlar gelmiştir. Biz Pakistanlılar, bunun için Menderes hükûmetinin hâmisiiyiz. Eğer Demokratlar olmasaydı, ne Türk-Pakistan dostluğu olurdu, ne de Bağdat Paktı ve sizlerle taallukat-ı imaniye...

Kusura bakma, Üstadım Hazretleri'ne çok çok selâmlar ve hürmetlerimi söyle, Nur dostlarıma da selâm. Üstad'ın büyük ve iyi fotoğrafını gönder.

Yaşasın İslâm kardeşliği ve Türk-Pakistan dostluğu!

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي²

Ev adresim:
Romm No. 8
University Hostel
Mission Rd.
Karachi

Pakistanlı Nur Şâkirdi
Errabadlı
M. Sabir İhsanoğlu
30.03.1957

(M. Sabir İhsanoğlu'nun, Türkiye'de İslâmî İnkişaf
Münasebetiyle Memnuniyetini İzhar Eden Bir Mektubu)

بِسْمِهِ سُبْحَانَهُ³

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ⁴

Aziz, sıddık, muhterem kardeşlerimiz,

Dört adet mühim mektubunuzu, fotoğrafları ve Hazreti Üstad'ın Sözlere adlı eserini aldım. O kadar memnun oldum ki, beyan edemem. Mektubunuzda okudum ki, Türkiye'de Risale-i Nur ve İslâmiyet inkişaf ediyormuş; buna

¹ (Hâşiye) Bu temenni tahakkuk etmiş ve kısa bir zaman sonra eserler tercümeye başlanmıştır.

² Kendinden başka her şeyin fânî olduğu gerçek Bâkî, Allah'tır.

³ Her türlü noksan sıfatlardan uzak olan Allah'ın adıyla.

⁴ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

çok memnun oldum. Maalesef, eski hükûmet Üstad'a karşı muarız idi ve ona çok zulümler etti. Lâkin hakikî müslüman olan bu Menderes, İslâmiyet'i bas-kıdan kurtardı. Var olsun. İnşaaallah Türkiye, yakında eski yüksek makamını alacaktır. Üstad ve Risale-i Nur'u neşredenler gibi mühim din adamları Türkiye'de vardır; hükûmetiniz niçin bunları İslâmî toplantıya göndermiyor? Sâlâhiyetli adamlar Türkiye'de çoktur. Kanaatim şudur ki, Üstad gibi âlim dünyada yoktur. Memleketimizden, Hazreti Üstad gibi bir âlim çıkmadı. Maalesef ki, Kızıl Rusya ve kâfir Çin'den çok âlimler geliyorlar ve konferanslar vererek, gençleri yavaş yavaş fikren zehirlemektedirler. Eğer Türk milleti büyük Türk âlimleri gönderirse, Pakistan'da ve bütün İslâm dünyasında büyük tesirleri olacaktır.

Biz Pakistanlılar, Türkiye'yi İslâm dünyasının lideri olarak görmekteyiz.

Türkiye, İslâm dünyasının garbî kalesidir. Türkiye'siz, ittiḥad-ı İslâm mümkün değildir. Size, Üstad'a dair makalelerimi gönderdim. Üstad'a dair makalemi ve "Şarkî Türkistan'da Çin Emperyalizmi" adlı makalemi neşrettim.

Pakistan'da ne Türkçe okulu, ne kütüphanesi, ne çalışkan adamları ve sefaretinizde de Urduca bilen adam yoktur. Onlar Pakistan'ın gençleriyle temasta değildirler; Urduca neşriyatları da yoktur. Eğer bazıları onları davet etseler, iştirak etmiyorlar. Pres Ateşeliğinizde dine dair mâlûmat ve kitap da yoktur.

Geçen günlerde, Lâhor'da bir İslâmî müzakere oldu. Türkiye'den meşhur zatlar gelmedi. Ankara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan Dr. Rehber (Pakistanlıdır) İslâmiyet'in aleyhinde konuştu. Bütün İslâmî dünya onu lânetlediler. Lâkin avâm, gazetelerde okuyup onu Türk bildiler ve çok hayret ettiler. Bu adam, dini ve Türkler'i tahkir etti. *Sebilürreşad'*a yazıyorum.

Hazreti Üstad'ın müstakil adresi nedir? Hazreti Üstad'a bir adet Kur'ân-ı Kerîm ve onun hakkında makaleler neşrolunan mecmuaları takdim etmek istiyorum. Hakkınızda çok makaleler yazdım. Onları toplayıp kitap şeklinde basacağım.

Her zaman Pakistan'ın mühim zatları Hazreti Üstad'a ve sıhhatine dair mâlûmat sormaktadırlar. Bizler, buradaki Nur talebeleriyle, Hazreti Üstad'ı buraya davet ederiz.

الْبَاقِي هُوَ الْبَاقِي

Kardeşiniz

M. Sabir İhsanoğlu

Pakistan'ın en büyük mecmuası "Students' Voice"da İslâm Kongresi Reisi Zafer Afaq Ansar'ın "İslâm'ın Büyük Rönesansı" adlı makalesinde Risale-i Nur'un muhterem ve muazzez müellifinden şöyle bahsediyor:

.....

Bu hareketlerin asıl merkezini, Said Nursî'nin fazla miktarda talebesi bulunan üniversite ve kültür yerleri teşkil eder. Bu talebeler, "Risale-i Nur talebeleri" adını alır. Bu gençler: "Biz Kur'ân'ı kendimize düstur seçtik. Bizim gayemiz, zevki Allah'ın yolunda aramak ve İslâmiyet'i bütün dünyaya yaymaktır.

Siyonizm, komünizm, Allahsızlık gibi İslâmiyet'e zıt olan cereyanlara karşı mücadele etmektedir.

İslâmiyet'i, bütün Türk gençliğinin tam mânâsıyla benimsemesine çalışmaktır.

Türkiye'yi, her türlü tehlikeye karşı müdafaa etmektedir.

İrkî ve kavmî ayrılıkları bertaraf ederek, İslâm birliğini meydana getirmektedir."

Hazreti Üstad Nursî tarafından yazılan ve 130 kitap ve risaleden ibaret olan Risale-i Nur Külliyyatı bu talebeler tarafından yayılmaktadır.

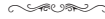
Pakistan Basınında Risale-i Nur ve Üstad Said Nursî Hazretleri Hakkındaki Neşriyattan Örnekler

(31 Ocak 1958 tarihli "Students' Voice (Talebelerin Sesi)" Gazetesi, Pakistan İslâm Talebe Cemiyeti tarafından 15 günde bir çıkarılan ve talebeleri istikbalin büyüklerini yüksek İslâmî esaslara göre hazırlamayı gaye edinmiş bir talebe cemiyetinin neşir organıdır. Bu gazetenin "Türk Gençliği Uyanıyor" başlıklı makalesinden:)

Bütün İslâm memleketlerinde ittihad-ı İslâm için çalışan İslâmî teşkilâtlar tâdât edilip, Türkiye'de de Nur talebeleri bu meyanda zikrediliyor ve en sonra ittihad-ı İslâm için çalışan ve Pakistan'ın en iyi dostları olan Nur talebelerini tanıdık; Nur talebelerinin üstadı seksen beş yaşında büyük bir âlim olan Üstad Said Nursî'dir. Hakikat-i İslâmiye için yaptığı mücadele, kendi ana vatanında –yani Türkiye'de– otuz sene işkenceli bir hayat ve sık sık

hapiste yatmasına sebep oldu ve 1952’de serbest bırakıldı. Fakat bu ihtiyarın bakışları hâlâ ateşlidir. Otuz yıllık hapis ve işkenceler onu mağlûp edemedi. Bu mücadelesiyle, birbirine çok sıkı bağlı olan Nur talebeleri kitlesini meydana getirdi. Üstad Said Nursî, Risale-i Nur eserleri vasıtasıyla Türk gençliğini İslâm ideolojisinin en büyük düşmanları olan siyonist ve komünistlerin hilekâr tuzaklarına düşmekten kurtarmıştır. Türkiye Başvekili Adnan Menderes Risale-i Nur Külliyyatının neşrine müsaade ettiği zaman, Türkiye’nin Pakistan Elçisi sayın Selâhaddin Rıfat Erbil vasıtası ile bu büyük adama takdir ve tebriklerimizi bildirmiştik ve bu vesileyle, Üstad Said Nursî ve Nur talebelerini de selâmlamıştık ve bu mektubumuz Türkiye’de binlerle basılarak dağıtılmıştı. Bizim programımız Türkçe’ye çevrildi. Biz de, birkaç önemli Risaleleri, Urduca’ya çevirdik.

Pakistan İslâmî Talebe Cemiyeti’nin onuncu yıldönümünde, Türkiye’deki İslâmî hareketi göstermek için, Türkler’in, İslâm edebiyatı sergisi de vardı. Bu sergide İlâhiyat Fakültesi, Diyanet İşleri Yayınları, bazı Türkçe’ye çevrilmiş İslâmî eserler ve on beş adet Risale-i Nur Külliyyatı’ndan eserler vardı. Nur talebelerinin faaliyeti bu sergide harita ve fotoğraflarla ve grafiklerle izah edildi.

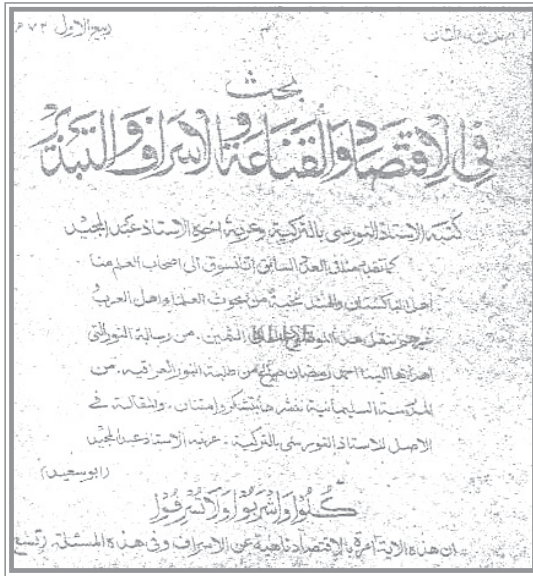

30 Nisan 1958 tarihli Students’ Voice gazetesi
“İslâm Dünyasındaki Müsbet Uyanıklık” başlıklı makalede:

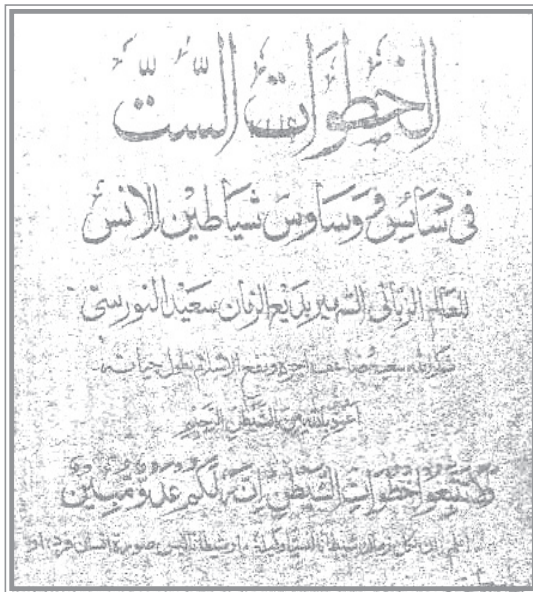
Her İslâm memleketinde, İslâmiyet’in hâkimiyeti için yapılan övülmeye lâyık şerefli mücadeleler anlatılıyor ve Türkiye’de yapılan mücadelelerin neticesi olarak hükûmet, din hürriyetini sıkı bağları gevşetmiştir. Mehmed Âkîf materyalist milliyetçiliği takbih eden ve halk arasında taze bir heyecan verecek olan *Safahat* isimli eseri yazdı.

Hazreti Said Nursî yılmadan, hakikat-i İslâmiye için mücadele etmektedir. Kendisi, Türkiye’de en büyük cinayet telâkki edilen Atatürk aleyhtarı olmakla itham ve aleyhinde neşriyat yapılmışsa da, bu zulümler, halkı onun etrafında toplamıştır. 130 parça eserin sahibi olan Üstad hapiste iken verilmiş olan zehirlerin tesiriyle ihtiyarlığını geçirmekte olup, bu hâl –seksen yaşını geçtiği hâlde– hakikat-i İslâmiye ve İslâmların saadeti için mücadelesine mâni olamamıştır.

Pakistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden "Risale-i Nur'dan İktisat Risâlesi"nin es-Siddık Mecmuası'ndaki Arapça tercümesi

Pakistan'da, Arapça ve Urduca olarak muhtelif gazete ve mecmualarda intişar eden "Risale-i Nur'dan Hutuvât-ı Sitte Risâlesi"nin es-Siddık Mecmuası'ndaki Arapça tercümesi

(Medine-i Münevvere’de Bulunan ve Nur’un Hakikatini Tam Anlayan ve İslâmiyet’e Hizmet Eden Bir Zâtın Mektubudur)

Gönüller fâtihî pek muhterem ve mükerrem Üstadımız Hazretleri,

Mübarek ellerinizden öper, bütün aziz ve sadakatli talebelerinizle beraber sıhhat ve selâmette daim olmanızı bârigâh-ı kibriyâdan niyaz eylerim.

Müslümanlar için en büyük bir bayram diye ancak vasıflandırılabilen be-
raatiniz, bütün Nurcular’ı şâd ve handan eylediği gibi, bendenizi de dünyalar
kadar memnun ve mesrur eylemiştir. Nasıl memnun etmesin ki, sizin eserle-
rinizle birlikte beraatiniz demek, ruhun maddiyata, nurun zulmete, imânın
küfre, hakkın bâtıla, tevhidin şirke ve irfanın cehle galip gelmesi demektir.

Yıllardan beri önüne sıradağlar gibi engeller, korkunç uçurumlar gibi mâ-
niler konulan “Nur çağlayanı”, en sonunda mucizevî bir şekilde bütün sedleri
yıkılmış, mânileri aşmış, nur ile bütün zulmetleri târûmar eylemiştir.

“Mucizevî harikalarla doğan ilâhî tecellîlerin vasfında kalemler kırılır, fi-
kirler gürüldür, ilhamlar yanar, kül olur.” derlerdi. Hakikaten bendeniz, şimdi
bu müstesna zaferin karşısında aynı aczi bütün varlığımla hissediyorum. Zira
tefekür ve ilhamıma nihayetsiz bir ufuk açılıyor. Cihan, muhteşem bir Nur
mâbedini andırıyor... Civarımdaki herşey, her yer derin vecd ve istiğraklar-
la gaşyolunmuş bir hâlde... Her zerrede, ¹ **وَأِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ** sır-ı
sübhânîsi tecelli ediyor...

Binaenaleyh bilmiyorum, bu mesut hâdiseyi şanlı bir zafer, şahane bir
fetih, ilâhî bir kurtuluş cihanşümûl bir bayram diye mi vasıflandırayım? Zira
kudsî dâvânın kazanmış olduğu bu ilâhî zafer, bütün İslâm ve insanlık dün-
yasındaki mücahitlerin azimlerine kuvvet, ruhlarına can, imânlarına hız ve
heyecan vermiştir.

Evet, azim ve imanları, aşk ve emelleri henüz kemale ermemiş olan bir-
çok müslümanlar, maalesef acıklı bir yeis içinde idiler. Böyle bir zaferin tahak-
kukunu, hayal ve muhâl görüyorlardı. Fakat bütün feyiz ve nurunu insanlığı
tenvir ve irşad için ilâhî bir güneş halinde Arş-ı Âzam’ın pürnur ufuklarından
inen Kur’ân-ı Kerîm’den alan Nur neşriyatı, durgun gölleri andıran gönülleri
deryalar gibi coşturmuş, kasvet ve hicran yıllarının ümit ve emellere vurduğu

¹ “Hiç bir şey yoktur ki, O’nu hamd ile beraber tesbih (tenzih) ediyor bulunmasın.” (İsrâ sûresi, 17/44)

müthiş zincirleri kırmıştır. O nur kaynağından fışkıran o serapa feyiz ve hikmetler saçan eserler, hislerin, fikirlerin ve bilhassa alevler içinde yanan ruh ve vicdanların ezeli ve ebedî ihtiyaçlarına cevap verdiği gibi, onları dalga dalga boğucu karanlıklar muhitinden, ter temiz ve pırıl pırıl nur ufuklarına çıkar-mıştır.

Yıllarca devam eden uzun bir sükût, derin bir gaflet ve boğucu bir zulmetten sonra ilâhî bir güneş halinde parlayan bu kudsî zafer, nur için yol aramakta olan perişan beşeriyetin yakın bir gelecekte uyanacağını müjdele-mektedir. Çünkü din ihtiyacı sırf müslümanların değil, bil'umum insanların ezeli ve ebedî ihtiyacıdır.

Bugün bedbaht insanlık, din nimetinden mahrum olmanın sürekli hic-ran ve felâketlerini bağı yanarak çekmektedir. Bu acıklı buhranın korkunç neticesidir ki, çeyrek asır zarfında iki büyük harbe girmiş ve üçüncüsünün de kapısını çalmak çılgınlığını göstermektedir.

Artık bütün insanları kardeş yaparak yem yeşil cennetlerin nurlu ufukla-rından esen refah ve saadet, huzur ve âsâyiş rüzgârıyla dalgalanan âlem-şü-mûl bir bayrak altında toplayacak olan yegâne kuvvet, İslâm'dır. Zira beşeri-yetin bugünkü hali, tıpkı İslâm'dan evvelki insan cemiyetlerinin acıklı halidir. Bunun için insanlığı o günkü ebedî felâketten kurtaran İslâm, bugün de kur-tarabilir...

Evet, milyonların, milyarların kalbinde asırlardanberi kanamakta olan o derin yarayı saracak yegâne müşfik el, İslâm'dır. Her ne kadar ufuklarda za-man zaman bazı uydurma ışıklar görülüyorsa da, müstakbel, bütün nur ve feyzini güneşlerden değil, bizzat Rabbü'l-âlemîn'den alan ezeli ve ebedî yıldızdır. O yıldız, dünyalar durdukça duracak ve onu söndürmek isteyenleri yerden yere vuracaktır.

Cihan-kıymet Üstadım,

Malûm-u fâzılâneleridir ki, son günlerde mukaddes dâvâyâ hizmet eden bazı tenvir ve irşad hareketleri doğmuş, fakat maalesef hiçbirisi Risale-i Nur Külliyyatının gördüğü mühim işi görememiş ve ihraz ettiği ilâhî zaferi kazana-mamıştır. Zira bu yol, peygamberlerin, velilerin, âriflerin, salihlerin ve bilhas-sa canını cânana seve seve fedâ eden ve sayısı milyonlara sığmayan kahra-man şehitlerin mukaddes yoludur. Artık bu çetin yolda yürümek isteyenler, her an karşılarına dikilecek olan müthiş mâniaları daima göz önünde tutma-ları lâzımdır. Evet, bu yolda yürüyecek olanların, sizdeki sarsılmak bilmeyen

imanla, yüksek ve ilâhî irfanla ve bilhassa harikulâde ihlâs ve ferâgatle mücehhez olmaları gerektir. Çünkü bu mühim vâdide Nur dâvâsının takip ettiği tebliğ, tenvir ve irşad usulü bam başka hususiyetler taşımaktadır. Artık insanın his ve fikrine, ruh ve vicdanına bam başka ufuklar açacak olan bu derin bahsi, dua buyurun da, müstakil ve mufassal bir eserde aziz din ve gönüldaşlarımıza arz etmek şerefine nâil olayım... Çünkü bu nurlu bahis o kadar derin ve o derece mühimdir ki, böyle birkaç sayfalık mektup ve makalelerle asla ifade edilemez.

İman ve Kur’ân nuru ile tertemiz gönlünü fethettiğiniz gençlik, ilâhî zafe-rinizin en parlak delilini teşkil eden en mühim varlık ve en kıymetli cevherdir. “Nurdan Sesler”in hemen her mısrasında, asıl ve şuurlu ruhuna hitap ettiğim tertemiz gençlik, işte bu hak ve hakikatin bağı yanık âşığı olan gençliktir.

Nurlu dâvânın kazanmış olduğu bu son zaferin verdiği vecdle dolu bir ilhamla yazdığım şu manzumeyi takdim ediyorum. Kabulünü rica ve istirham eylerim.

Tekrar tekrar ellerinizden öper, kıymetli dualarınızı beklerim, pek muhterem Üstadım Hazretleri.

Mânevi evlâtlarınızdan

Ali Ulvi

(Risale-i Nur’dan Gençlik Rehberi’nin İstanbul Mahkemesi’nde Beraatı
Münasebetiyle Bağdat’tan Gelen Tebrik Telgrafı)

Sebilürreşad Mecmuası’na,

İstanbul

Büyük İslâm âlimi Bediüzzaman Hazretleri’nin beraat kararı, bizleri sonsuz bir sevinç içerisinde bıraktı. Bu sevincimize vesile olan bu âdil hükme istinaden, Türk Mahkemesi’ne ve fahrî avukatlarına teşekkürlerimizi, Üstad ve kardeşlerimize tebriklerimizi mecmuanız vasıtasıyla bildiriniz.

Irak

Emced Zuhavi

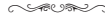

(Pakistan'daki Nur Talebelerinin Üstad Said Nursî'den İstedikleri Mesaj Münasebetiyle, Irak'taki Bir Nur Talebesinin Gönderdiği Mektup)

Bundan birkaç gün evvel, Pakistan'da talebeler konferansı vardı. Hazreti Üstaddan bir mesaj istemişlerdi ve bunun tarihî bir tesiri olacaktı. Haber aldık ki, Salih, Nur talebeleri namına bir mesaj göndermiş. Sizlere de yazmışlar ki, acele Hazreti Üstada bildirirsiniz. Konferansta, Hazreti Üstad ve Nur'lar çok methedilmiş. Komünistler tarafından itirazlar yapılmış. Fakat reis hepsini reddetmiş. Hazreti Üstadın fotoğrafları teşhir edilmiş. Yakında Nur ve Nura ait uzun ve resimli bir yazı ile bir mecmua çıkaracaklarmış. Sonsuz selâm ve dualar.

Ahmet Ramazan

(Bağdat'ta Çıkan *ed-Difâ* Gazetesinin Muharriri İsa Abdülkadir'in Arabî Makalesinin Tercümesi)

Bağdat'ta çıkan *ed-Difâ* gazetesi Risale-i Nur talebelerinden bahisle diyor ki:

Türkiye'deki Nur talebelerinin İhvan-ı Müslimîn cemiyeti ile alâkaları nedir, ne münasebeti var? Hem farkları nedir? Türkiye'deki Nur talebeleri, Mısır'da ve bilâd-ı Arapta İhvan-ı Müslimîn namında ittihad-ı İslâm'a çalışan cemiyetler gibi müstakil cemiyet midirler? Ve onlar da onlardan mıdır? Ben de cevap veriyorum ki:

Nur talebelerinin ve İhvan-ı Müslimîn Cemiyeti'nin gerçi maksatları, ha-kâik-i Kur'âniye ve imaniyeye hizmet ve ittihad-ı İslâm dairesinde müslümanların saadet-i dünyeviye ve uhreviyelerine hizmet etmektir; fakat Nur talebelerinin beş-altı cihetle farkları var:

Birinci Fark: Nur talebeleri siyasetle iştiğal etmez, siyasetten kaçıyorlar. Eğer siyasete mecbur olsalar, siyaseti dine âlet yapıyorlar, tâ ki siyaseti dinsizliğe âlet edenlere karşı dinin kudsiyetini gösterebilirler. Siyasî bir cemiyetleri asla mevcut değil.

İhvan-ı Müslimîn ise, memleket ve vaziyet sebebiyle siyasetle, din lehinde iştiğal ediyorlar ve siyasî cemiyet de teşkil ediyorlar.

İkinci Fark: Nurcular, Üstadlarıyla içtima etmiyorlar ve etmeye de mecbur değiller. Kendilerini Üstadlarıyla içtimaa mecburiyet hissetmiyorlar. Ders almak için beraber bulunmaya lüzum görmüyorlar. Belki koca bir memleket

bir derslane hükmünde, Risale-i Nur kitapları onların eline geçmekle, üstad yerine onlara bir ders verir. Her bir risale, bir Said hükmüne geçer.

Hem ellerinden geldiği kadar ücretsiz istinsah ederler. Muhtaçlara mukabelesiz^{1(*)} veriyorlar ki, okusunlar ve dinlesinler. Bu sûretle büyük bir memleket büyük bir derslane hükmünde oluyor.

İhvan-ı Müslimîn ise, umumî merkezlerde müşşid ve reisleriyle görüşmek ve emirler ve dersler almak için ziyaretine giderler. Ve o umumî cemiyetin şubelerinde de o büyük üstadla ve naibleriyle ve vekilleri hükmündeki zatlarla yine görüşürler, ders alırlar, emir alırlar.

Hem umumî merkezlerde çıkan ceride ve mecellelerin fiyatını verip, alıp, onlardan ders alıyorlar.

Üçüncü Fark: Nur talebeleri, aynen, âli bir medresenin ve bir üniversite darülfünununun talebeleri gibi, ilmî muhabere vasıtasıyla ders alıyorlar. Büyük bir vilâyet bir medrese hükmüne geçer. Birbirini görmedikleri, tanımadıkları ve uzak oldukları hâlde birbirine ders veriyorlar ve beraber ders okuyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise, memleketleri ve vaziyetleri iktizasıyla mecelleleri ve kitapları çıkarıyorlar, aktar-ı âleme neşrediyorlar; onunla birbirini tanıyıp ders alıyorlar.

Dördüncü Fark: Nur talebeleri, bu zamanda ve bugünde ekser bilâd-ı İslâmiye’de intişar etmişler ve çoklukla vardırırlar. Bu intişarlarında ayrı ayrı hükûmetlerde bulundukları hâlde hükûmetlerden izin almaya muhtaç olmuyorlar ki, tecemmu’ edip toplansınlar ve çalışsınlar. Çünkü meslekleri siyaset ve cemiyet olmadığından hükûmetlerden izin almaya kendilerini mecbur bilmiyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise, vaziyetleri itibarıyla siyasete temas etmeye ve cemiyet teşkiline ve şubeler ve merkezler açmaya muhtaç bulunduklarından, bulundukları yerlerdeki hükûmetten icazet ve ruhsat almaya muhtaçtırlar. Ve Nurfular gibi bilinmiyor değİller. Ve bu esas üzerine, kendilerine umumî merkezleri olan Mısır’da, Suriye’de, Lübnan’da, Filistin’de, Ürdün’de, Sudan’da, Mağrip’te ve Bağdat’ta çok şubeler açmışlar.

Beşinci Fark: Nur talebeleri içinde çok muhtelif tabakalar var. Yedi-sekiz yaşındaki, camilerde Kur’ân okumak için elifbâyı ders almakta olan çocuklardan tut, tâ seksen, doksan yaşındaki ihtiyarlara varıncaya kadar kadın erkek,

1 (*) Yirmi beş sene müddetle el yazmasıyla Anadolu’da neşri bu şekilde olmuştur.

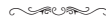
hem bir köylü, hamal adamdan tut, tâ büyük bir vekile kadar ve bir neferden büyük bir kumandana kadar tâîfeler Nurcularda var. Bütün Nurcuların bu çok tâîfelerinin umumen bütün maksatları, Kur'ân-ı Mecîd'in hidayetinden ve hakâik-i imaniye ile nurlanmaktan ibarettir. Bütün çalışmaları ilim ve irfan ve hakâik-i imaniyeyi neşretmektir. Bundan başka bir şeyle iştigal ettikleri bilinmiyor. Yirmi sekiz seneden beri dehşetli mahkemeler derras ve kıskanç muarızlar, bu kudsî hizmetten başka onlarda bir maksat bulamadıkları için onları mahkûm edemiyorlar ve dağıtamıyorlar. Ve Nurcular, müşterileri ve kendilerine taraftarları aramaya kendilerini mecbur bilmiyorlar. “Vazifemiz hizmettir, müşterileri aramayız. Onlar gelsinler bizi arasınlar, bulsunlar.” diyorlar. Kemiyete ehemmiyet vermiyorlar. Hakikî ihlâs taşıyan bir adamı, yüz adama tercih ediyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Gerçi onlar da Nurcular gibi ulûm-u İslâmiye ve marifet-i İslâmiye ve hakâik-i imaniyeye temessük etmek için insanları teşvik ve sevk ediyorlar; fakat vaziyet, memleket ve siyasete temas iktizasıyla, ziyadeleşmeye ve kemiyete ehemmiyet veriyorlar, taraftarları arıyorlar.

Altıncı Fark: Hakikî ihlâslı Nurcular, menfaat-i maddiyeye ehemmiyet vermedikleri gibi, bir kısmı, âzamî iktisat ve kanaatle ve fakirü'l-hal olmalarıyla beraber, sabır ve insanlardan istiğnâ ile ve hizmet-i Kur'âniye'de hakikî bir ihlâs ve fedakârlıkla; ve çok kesretli ve şiddetli ehl-i dalâlete karşı mağlûp olmamak için ve muhtaçları hakikate ve ihlâsa dâvet etmekte bir şüphe bırakmamak için ve rızâ-yı ilâhîden başka o hizmet-i kudsiyeyi hiçbir şeye âlet etmemek için, bir cihette hayat-ı içtimaiye faydalarından çekiniyorlar.

Amma İhvan-ı Müslimîn ise: Onlar da hakikaten maksat itibarıyla aynı mahiyette oldukları hâlde, mekân ve mevzu ve bazı esbap sebebiyle, Nur talebeleri gibi dünyayı terk edemiyorlar. Âzamî fedakârlığa kendilerini mecbur bilmiyorlar.

İsa Abdülkadir

Bağdat'ta Çıkan, Ehemmiyetli, Siyasî Bir Cerîde Olan
ed-Difâ Gazetesinin Muharriri İsa Abdülkadir Diyor ki:

Nur talebelerinin mürşidi olan Bediüzzaman Said Nursî hakkında “ed-Difâ” gazetesini okuyanlar benden soruyorlar. “Türkiye'deki Nur talebelerinden ve Üstadları olan Said Nursî'den bize mâlûmat ver.” diyorlar. Ben de bunlar hakkında kısa bir cevap vereceğim. Çünkü Üstadın, Nur'un

ve Nur talebelerinin Araplarda hakkı olduğu için, Araplar onlardan ciddi bahsetsinler. Zira, İslâmiyet'in madde-i esasiyesi olan Araplar Risale-i Nur'dan ziyadesiyle fayda görmeye başlamışlar.

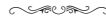
Bu Nur talebeleri, Risale-i Nur'la hem Türkiye'de, hem bilâd-ı Arapta komünistliğe karşı muhkem bir sed tesis ediyorlar.

Bu yazı Demokratlar çıkmadan evvelki zamana bakar; onun için Nur talebelerinin adedi hakkında müddeiumuminin dediği gibi, yalnız beş yüz bin değil belki şimdi Türkiye'de milyonları aşmış bulunuyor. Ve her gün de ziyadeleşiyor.

Risale-i Nur ise, öyle geniş bir mikyasla intişar ediyor ki, değil yalnız Türkiye'de ve bilâd-ı İslâmiye'de, hattâ ecnebîlerde de iştiyakla istenilir oluyor. Ve Nur'un talebelerinin şevklerini hiçbir şey kıramıyor.

İşte, Nur talebeleriyle Nur risaleleri ve onların bu büyük hizmet-i Kur'âniye'leri Demokrat Hükûmetinin bir büyük hasenesidir ki, mübarek âlem-i İslâm'daki hareket-i İslâmiye bu hükûmet-i demokrasiyi takdir ve tahsinle karşılıyor. Bütün Irak ahali-i Müslimesi ki, Arap, Türk, Kürt, İran, bu İslâmî hizmeti ve kudsî mücahedeyi kemâl-i ferahla karşılıyorlar. Ve Türkiye'deki Türk kardeşlerimiz, garbın yanlış tesiratlarına karşı bunlarla mukavemet gösteriyorlar kanaatindedirler.

İsa Abdülkadir

(Gençlik Rehberi'nin Beraatı Münasebetiyle Câmiu'l-Ezher
Üniversitesi Türk Talebelerinin Tebrik Mektubu)

Mektup: Kahire'den 13.04.1952

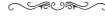
Muhterem Üstadımız Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne,

Kalblerdeki imanı nurlandıran ve umumî nizamın direği, âhiret yolunun hakikî pusulası olan ve ilhamını Kur'ân-ı Kerim'den alan eserlerinizden "*Gençlik Rehberi*" adlı risaleniz suç teşkil ettiği iddiasıyla devam eden mahkemenizin beraat kararını ölçülmez sevinçlerimizle öğrendik. Siz mübarek Üstadımızı ve Demokrat Türk adliyesinin âdil hâkimlerini candan tebrik ediyoruz.

Hayatını İslâmiyet'in sıhhati için vakfeden, Türk milletine hizmet etmeyi şeref addeden, asrımızda eşine tesadüf edilmeyen bir din mücahidi bulunan Üstadımız! Size, âlem-i İslâm ve insaniyet müteşekkirdir. Bizler, ufak bir

zerresini ifade için, hürmetlerimizi, teşekkürlerimizi bildiriyor, mübarek dualarınızı talep ediyoruz. Allah sizden ve sizi sevenlerden razı olsun.

Câmiu'l-Ezher Üniversitesi Türk talebeleri namına
Hacı Ali Kılınçalp

(İran'lı Bir Nur Talebesinin Üstad Bediüzzaman
Hazretleri'ne Bir Mektubu)

(Türkiye Cumhuriyeti'ne tâbi Isparta'nın Barla nahiyesinde mukim pek muhterem, faziletmeâb Bediüzzaman Hazretleri'ne takdim olunur.)

Pek muhterem, *faziletmeâb*, Üstad-ı muhterem Bediüzzaman Hazretleri'ne,

Herşeyden evvel selâm ve hürmet-i mahsusumu takdim, sıhhat ve afiyette devamınızı Cenab-ı Kadîr-i Mutlak Hazretleri'nden temenni ve niyaz eylerim. Lütfen ahvâl-i âcizânem istifsar buyurulursa, lehülhamd velminne, vücud-u fânim, baki İran'da, Rizaiye vilâyetine tâbi Mergivar mahallinde Dize karyesinde imrar-ı hayat etmekte olduğumu arz eylerim.

Bu geçen kırk yıl zarfındaki inkılâb-ı zaman dolayısıyla müstağrak olarak uzaklara düşmüş bulunmaklığım hasebiyle, sıhhat ve afiyetinizden bîhaber kalmış, daima vücud-u muhtereminizi soruşturmak, birinci emel ve arzularımdan idi. Cenab-ı Hak Hazretleri'ne çok şükür, bugünlerde muhterem kardeşimiz Subay Tayyip İranlı vasıtasıyla sıhhat haberlerinizi aldığımdan son derece memnun ve mütehassis oldum. Kadîr-i Zülcelâl din-i Mübin-i İslâm'ın hizmet ve saadeti için sizi pek çok zaman lütuf ve himayesinde masun ve mahfuz buyursun, âmîn...

Kıymettar telifatınızdan *Nur'un İlk Kapısı, Asâ-yı Mûsa, Rehberü's-Şebâb* ve diğer kitaplarınızın birçoğu, muhterem kardeşimiz vasıtasıyla elime geçti ve son derece memnun oldum. İnşaallah, bunlardan behreyâb oluruz. Bu ilk mektubum olmak dolayısıyla fazla tasdî'den içtinabla hatime verir, sıhhat ve afiyetinize mübeşşer, sıhhat ve vücud-u muhtereminizin devamını Hâlık-ı Mutlak'tan niyaz eylerim.

Lütufnamenizi alacağıma ümitvar, hazretlerinden temenni ve niyaz eylerim efendim.

Merhum Seyyid Abdülkadirzâde, muhibbiniz
Seyyid Abdullah

(Suriyeli Küçük Bir Nur Talebesinin Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne Gönderdiği Mektup)

22 Şevval 1373

Fahrü'l-İslâm Üstad-ı Âzam Bediüzzaman Hazretleri'ne,

Kemâl-i ihtiramla hâk-i pâ-yı zât-ı âlilerinize yüzümü ve gözümü sürerek öperim. Altı yaşındayım, Ramazan-ı Şerif'in yirmi altıncı gününde Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettim. Suriye'de en küçük bir Nur talebesiyim. Arkadaşlarımdan on bir talebe daha Kur'ân-ı Kerîm'i hatmettiler. Hepimiz namaz kılıyoruz. Bu mektupla fotoğrafımı Urfa Nur talebeleri vasıtasıyla zât-ı maâl-i sıfat-ı âlilerinize gönderiyorum. Çok rica ederim, mübarek hatt-ı şerîfinizle fotoğrafın arka tarafına bana bir-iki cümle dua yazınız, tekrar fotoğrafımı iade buyurmanızı rica ederim. Pederim Abdülhâdi, hak-i pâ-yı âlilerinizden öper, dualarınızı talep eder.

Suriye Derbasiye nahiyesine tâbi Âliye köyünde

Nur talebelerinden
Hüseyin Abdülhadi

(Risale-i Nur âlem-i İslâm'da olduğu gibi, Avrupa'da da hüsn-ü kabule mazhar olmuştur. Risale-i Nur'un hüsn-ü kabule mazhariyetine numûne olarak Finlandiya'daki "Tampereen İslâmilaisen Sevrakume İmamı Habiburrahman Şâkir"ın iki mektubunu dercediyoruz)

İmam Habiburrahman Shakir

الامام حبيب الرحمن شاكر

Tampereen İslâmilaisen Seurakunnan imaami

امام المحلة الاسلامية في تامبري

Adress: Tampere-Finland Vellamonkatu 21

القائم بتبليغ الدعوة الاسلامية بفنلانده

Pek muhterem kardeşim,

وَعَلَيْكُمْ السَّلَامُ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Hediye olarak gönderdiğiniz pek kıymetli eser, yani *el-Mesneviyyü'l-Arabî min Risaleti'n-Nur* isimli kitabı aldım. Bu münasebetle, cenabınıza

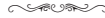
¹ Allah'ın selâmı, rahmeti ve bereketi sizlerin de üzerine olsun.

teşekkürlerimi bildiriyorum. Allah-ı Kerîm, her dileğinizi atâ eylesin diye dua ediyorum.

Benim için bu kıymetli hediyeniz çok müfid olacak ve benim tebliğ işleminde daha yardım edecektir, inşaallah. Size de daima ecir ve sevabı erişip duracağına, sadaka-yı câriye kabilinden olacağına elbette şüphe yoktur.

Kitabın müellifi Said Nursî Hazretleri’ni de bize tanıttığınızı rica ederim. Hürmet ve selâmlarımla.

Habiburrahman Şâkir

(Risale-i Nur’un Avrupa’daki İntişarı ve Hüsn-ü Kabule Mazhariyetine Numûne Olarak Finlandiya’daki Nur Talebesi Habiburrahman Şâkir’den Gelen Diğer Bir Mektup)

Vellamonkatu 21. 12.02.1958

Çok muhterem kardeşlerim,

الْسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ¹

Göndermiş olduğunuz inâyetnamenizi ve dört tane risale “İhlâs”, “Zeylül-Hubab”, “Risale-i Nur hakkında Müellifine Gönderilen Bir Mektup”, “Risale-i Nur Hakkında Verilen Konferans”ları aldım. Teşekkürlerimi takdim ederim efendim.

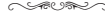
Evet, büyük Üstad Said Nursî Hazretleri, zamanımızın büyük dâhilerinden ve Allah’ın en büyük sevgili bendelerinden olduğunda asla şüphemiz yoktur. Belki, bu zata 14. asrın müceddidlerinden deyip itikat etsek bile mübalâğa etmiş olmayacağız. Hamdler olsun Allah Hazretleri’ne ki, Türk Milleti hazinelerinden zuhur etmiş bu cevheri, inkılâp dolaganlarında gark olup zayı olmasından zamanımıza kadar sakladı; asrımızı, bu zatın vücudu ile ziynetledi. Mûsâ Peygamberi Firavun’un eteğinde beslediği gibi, bu zat-ı mübareki de dinsiz zalimler meyanında cefalar içinde besledi. Geleceklerde de selâmetlikle uzun seneler yaşamasını bir Allah’tan temenni ederiz. Üstad Bediüzzaman hakkında bizim akidemiz budur.

Mümkün olursa, bizim tarafımızdan huzurlarına arz-ı ihlâsımızı, gaibâne

¹ Allah’ın selâmı, rahmeti ve bereketi üzerinize olsun.

muhabbetimizi bildirseniz ve özünden bizim için hayır dualarını vekâleten rica etseniz diye ricada kalıyoruz. Hürmet ve selâmlarla.

Muhlis, dinî, millî kardeşiniz
Habiburrahman Şâkir

(Sorbon Üniversitesi İslâm ve Roma Mukayeseli Hukuk Kürsüsü Profesörü ve Paris İslâm Kültür Merkezi Fahrî Başkanı'nın Üstad Bediüzzaman Hazretlerine Yazdığı Mektup)

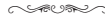
21 Cemaziyelahir 1377
İslâmbol

Allah yolunda mücahid muhterem Hazret-i Üstad,

Allah size uzun ömür ihsan eylesin. Göndermiş olduğunuz kıymetli hediye olan kitabınızı ve selâmınızı alarak teşekkür ettim. Allah size selâmet versin. Kıymetli, yüksek eserlerinizden istifadeye muvaffak kılsın.

Eskiden beri sizin yüksek vasıflarınızı ve büyük mücahedenizi işitirdim ve daima da işitmekteyim. Allah, birbirinden uzak olanları kavuşturucudur. Bizleri, sevgi ve rızasını kazanmakta muvaffak kılsın. Bu fakir ve zelil kul, yüksek ve aziz olan siz Kur'an hâdimine teşekkürlerini arz eder.

Dr. Muhammed Hamidullah

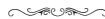
(Washington'daki İslâm Cemiyeti'nin ve İslâm Kültür Merkezi'nin Genel Sekreteri Dr. Muhammed Habilullah'tan, Irak'taki Nur Talebesi Ahmed Ramazan'a Gelen Mektup)

Washington İslâm Kültür Merkezi'ne hediye etmek lutfunda bulunduğunuz Bediüzzaman Said Nursî'nin “*Hutbetü's-Şamiye*” ve “*Risale-i Nur Mizanları*” adlı kitaplara mukabil halis teşekkürlerimin kabulünü rica ederim.

Tekrar tekrar teşekkürlerimi arz eder, iyi ve saadetli günler dilerim.

İslâm Kültür Merkezi Genel Sekreteri
el-Muhlis

Dr. Muhammed Habilullah

(Yunanistan'da Risale-i Nur'un Neşriyatını Yapan ve Yüzlerce Nur Talebesi Yetiştiren Bir Zatın Türkiye'deki Nurcu Kardeşlerine Yazdığı Mektup)

Din ve imana hâdim (hizmet edici), şirk ve küfrü hâdim (yıkıcı) pek aziz kardeşlerim Abdullah, Hüsnü, Abdülkadir, Mehmed ve Süleyman Nurdaşlarım,

Evvelâ: Pek samimî ve hâlisane yazılan mektubunuzu alarak derecesiz memnun oldum. Muhlis beyanlarınız ve derunî tebrikleriniz, hep coşkun dinî aşkıınızdan ve has nura müstağrak ruhunuzdan doğma olduğundan, o Nurun elektrizasyonu ile münevver kalbleri tehyic ve temevvüce düşürmemek mümkün değildir. Onun için, selâm ve muhabbetlerinize mukabil selâm ve meveddetlerimiz bîpâyan olduğu gibi, bu rabîta ve iştiyakla da sizleri kucaklar ve İslâmî hasret ve saffetle gözlerinizden öperim.

Sâniyen: Gönderilmesine lutfettiğiniz “*Hutbe-i Şamiye*”, “*Şekvâ*” ve sair mahkeme kararı ile mektuplar melfufatını alarak fevkalhad memnun oldum. Bunun cevabını vermek üzere iken, Kerkük'ten Ahmed Ramazan kardeşimizden gönderilen “*Sözler*” mecmuasını aldım. Onun için de bînihaye tahassüslerle meşhun-u mesâr oldum. Ona da şimdi sizinle beraber teşekkür babında mektup yazıyorum. Bu memnuniyet ve teşekkürlere dahi cemaatimizin bütün efradı iştirak ederek hepinizi selâmlar ve aziz Nurdaşlarıyla kardaşlanırlar.

.....

Gerek ben ve gerekse bütün ihvanımız Üstad Hazretleri'ne bağlılığı şöyle telâkki ediyoruz: Âfak ve enfüsten müstedlel âyât-ı bînihâyeyi en iyi tefsir edecek bir insan-ı kâmile her asır muhtaçtır. Asrımızda şark ve garpta fâzıl ve muktedir çok ulemâ yok değildir; fakat fâni menfaatlerden mütecerrid, sırf nur-u Bâkî ile mütenevvir ve mütelezziz gavs-ı ferid makamında en ziyade bir mutemede ihtiyaç vardır. Bu evsaf-ı mebhuse ile Üstad-ı Kebir muttasıf olduğundan zamanımızın kutbu mesabesinde dir. Ona tebâiyyet, tam uyulmaya lâyık bir muktedâbihe iktida mânâsındadır. Zamanın müceddidi imam-ı kübrâsı fetrete uğradığına göre, böyle bir mürşid-i âzama merbutiyyet vâcip derecesine varmıştır. İşte bu sâika, bizi ve onları düşünmeye bile sevk etmeden Üstad-ı Kebir'e raptediyor. Bunu yapan, onlardaki iman bağının, kendisinde mevcut bulunan nur-u aslînin, nur kaynağının merkez sıkletindeki câzibe kuvvetine incizap ve incilâbıdır. Bunlar, bu eserleri şimdi mütalâa ve müzakere etmekle, tahsilleri az zamanda bazısının derhal husuliye münkali olmaktadır. Yani, derhal Nur mevzuunu idrak kabiliyetiyle mütefeyyiz oluyorlar.

هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي¹ ، هَذَا رَحْمَةٌ مِنْ رَبِّي²

Onun için, fazl ve rahmetine karşı ne kadar hamd ü senâ edilse azdır.

.....

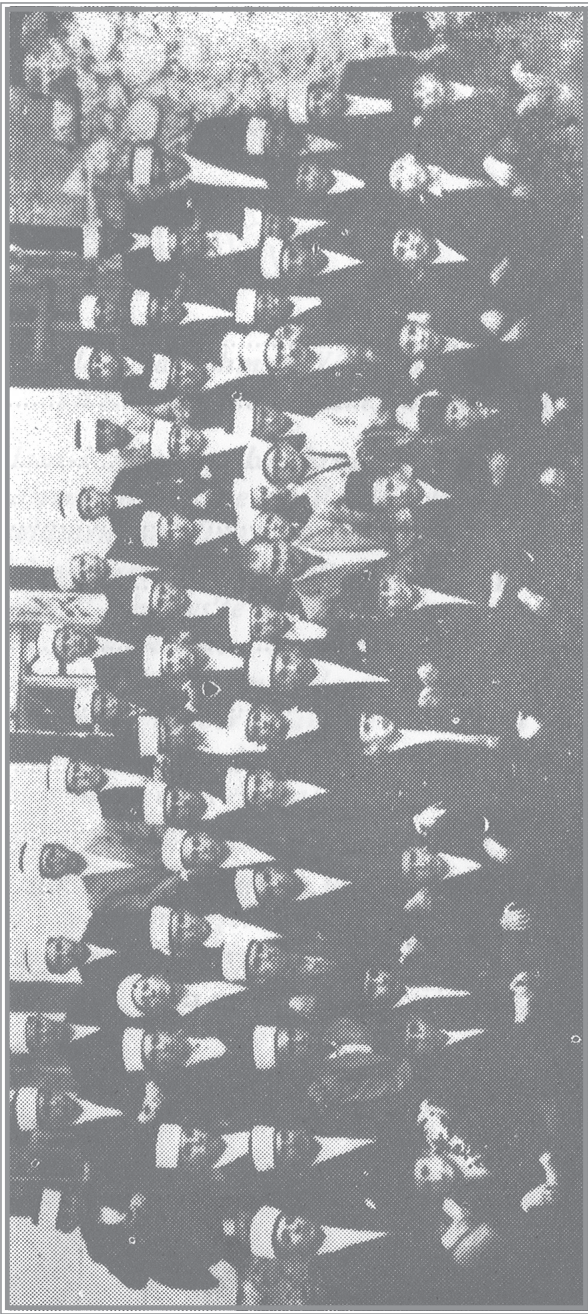
Bu hizmette muvaffak olmak için, sizin bin bir müşkülâtla ikazkâr ve irşadkâr hareketleriniz gibi yıkılmaz ve sarsılmaz azim ve metanetler lâzımdır. İnşaallah, her ufukta, her kurturda böyle çalışılması İslâmiyet'in halâs-ı umu-misini mûcip ve müntic olacaktır.

Hafız Ali

¹ “Bu, Rabbimin bir lütfudur...”

² “Bu, Rabbimin bir rahmeti, bir lütfudur.” (Kehf sûresi, 18/98)

Risale-i Nur Türkiye'de olduğu gibi Avrupa'da ve Amerika'da da yayılmış ve
birçok okuyucu kitlesi bulmuştur.

(Türkiye'de neşrolan Risale-i Nur Külliyyatı'ndan istifade ederek Kur'an nuru ile nurlanan
Avrupa'daki Nur talebelerinden bir grup, hocalarıyla birarada)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

يَا اللَّهُ يَا رَحْمَنُ يَا رَحِيمُ يَا فَزْدُ يَا حَيُّ يَا قَيُّوْمُ يَا حَكَمُ يَا عَدْلُ يَا قُدُّوْسُ¹

İsm-i Âzam'ın hakkına ve Kur'ân-ı Mu'cizü'l-Beyân'ın hürmetine ve Resûl-i Ekrem'in (*aleyhissalâtü vesselâm*) şerefine, bu mecmuayı bastırانları ve mübarek yardımcılarını cennetü'l-firdevs'te saadet-i ebediyeye mazhar eyle, âmîn.

Ve hizmet-i îmâniye ve Kur'âniye'de daima muvaffak eyle, âmîn.

Ve defter-i hasenatlarına Tarihçe-i Hayat'ın her bir harfine mukabil bin hasene yazdır, âmîn.

Ve Nur'ların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle âmîn.

Yâ Erhamerrâhimîn! Umum Risâle-i Nur Şâkırtleri'ni iki cihanda mesut eyle, âmîn.

İnsî ve cinnî şeytanların şerlerinden muhafaza eyle, âmîn.

Ve bu âciz ve bîcâre Said'in kusuratını afveyle, âmîn...

Umum Nur Şâkırtleri Nâmına
Said Nursî

¹ Yâ Allah, yâ Rahmân: Ey Zâtı itibarıyla merhametli olan! Yâ Rahim: Ey rahmetiyle mahlûkatına merhamet eden! Yâ Ferd: Ey eşi ve benzeri olmayan! Yâ Hayy: Ey her zaman var olan, diri olan, ezelî ve ebedî hayat sahibi olan! Yâ Kayyûm: Ey kendi Zât'ı ile var olup, zeval bulmayan ve bütün varlıkları varlıkta tutup onları yöneten! Yâ Hakem: Ey hükmü geçersiz kılınmayan Hâkim! Yâ Adl: Ey tam adalet sahibi! Yâ Kuddûs: Ey her şeyi tertemiz yapan ve kendisi bütün eksiklerden uzak ve yüce Zât!